The D. H. Hill Library

North Carolina State College
SPECIAL COLLECTIONS
QH43
S53
v.3

134861

This book must not be taken from the Library building.

CAROLI A LINNÉ,

Equitis aurati de ſtella polari,

ARCHIATRI REGII, MED. ET BOTAN. PROFESS. UPSAL. ACAD. PARIS. UPSAL. HOLM. PETROPOL. BEROLIN. IMPER. LONDIN. ANGL. MONSP. TOLOS. FLORENT. EDINB. BERN. SOC.

SYSTEMA NATURAE

PER

REGNA TRIA NATURAE,

SECUNDUM

CLASSES, ORDINES,
GENERA, SPECIES,

CUM

CHARACTERIBUS ET DIFFERENTIIS.

TOMUS III.

EDITIO DECIMA TERTIA, AUCTA, REFORMATA.

CURA

JO. FRID. GMELIN,

PHILOS. ET MED. DOCTOR, HUJUS ET CHEM. IN GEORGIA AUGUSTA PROF. P. O. ACAD. CAESAR. NATURAE CURIOSORUM ET ELECTORAL. MOGUNTIN. ERFORDENSIS, NEC NON SOCIET. REG. SCIENT. GOETTINGENSIS, PHYSICAE TIGURIN., ET METALLICAE MEMBRI.

LIPSIAE, 1793.
IMPENSIS GEORG. EMANUEL. BEER.

JEHOVAE *eſt Terra et plenitudo ejus,*
orbis terrae, et quae habitant in eo.
Ipſe ſuper Maria plantavit eam,
et ſuper Eam firmavit flumina.
Adſcenderunt Montes et deſcenderunt Campi
in locum, quem fundavit eis.

DAVID. XXIV. 1, 2, c. IV. 8.

PRAEFATIO AUTORIS.

LITHOLOGIA mihi cristas non eriget, Lapides enim, quos quondam in deliciis habui, tradita demum aliis disciplina, sepolui, neque nunc, nisi lacessitus, recepissem.

PRIMUS anno 1736 Lapides in *Methodum Systematicam* dispolui, constituendo *Genera* fixa *Characteribus* definita, quae omnia non omnibus invisa fuisse, ex scriptis successorum intellexi, quamvis nonnulli meis humeris insistentes, circumspexere altius, quaedam mutando addendoque non sine supercilio.

DEIN surrexere varii Lithologi et Mineralogi consummati: WOLTERSDORF, WALLERIUS, JUSTI, SWAB, CRONSTEDT, VOGEL, qui divino afflatu inspirati sua observata cum erudito orbe communicarunt, quibus, quod infinito labore et sudore montium et Naturae abyssum penetrarunt, sempiterna ab omnibus aequis censoribus debetur gloria; sapientes enim eruditos maligno dente se invicem rodere, non equidem invideo, sed miror magis; at homo natura malus morum cultura et nobiliore educatione emendandus: de ferro est ultima aetas.

MINERALOGI viam Chemicam incedere coacti sunt pro scopo Metallurgo obtinendo, a qua in viam Physicam adscendere allaborarunt; hi lithologiam sibi vindicarunt tanquam propriam, quemadmodum Medici olim Botanicen. In his primas tenet incertus (*Anonymus in Mineralogia Holm.* 1756. *oct.*) de cujus autore utar verbis Isaci mutatis: vox Swabii, manus Cronstedti; illius *) enim dogmata dudum in familiari colloquio audivi, antequam hic adoleverat.

*) *Summus Mineralogus* Ant. Swab *obiit d.* 28. *Jan.* 1768. *aet.* 64.

Ipse Lapides non scopo Metallurgico, sed ut Naturae Consultus omnibus gentibus utiles consideravi, Viam Mediam incedere coactus, nec ausus ubique associare germanos fratres (Cretam et Silices;) nec proscribere Genera, quae Natura civitate donavit (Humum, Cotem, Nitrum;) nec separare, quae haec foederato connubio conjunxit (Spati s. Schisti species).

Lithogenesiam studiose in itineribus quaesivi, didicique eam absolvi Praecipitatione et Crystallisatione, atque Terras prosterni, sed Quartzum, Spatum, Micamque exsurgere. Terras femineas dein impraegnari a Salibus masculis, indeque prognasci Nobiliores; horum vero plurimos a Marte, proteo magis mutabili, pro indole cujuscunque conjugis.

Salium metamorphosin etiamnum occlusam Lithologis serio commendo, quae si aeque aperta fuerit ac hodie Terrarum janua, nova lux affulgebit Lapidum genesi. Crystallos lapidosas, quod Salibus dudum subjeci (ob rationes alibi *) datas, et pluribus dein confirmatas, adeoque non mutandas) a variis reprehensus fui, sed vix ab aliis, quam qui ignorant, quid distent Silices a Calce.

Petrarum ordines nomine, non vero omine, mutavi, uti dudum Mammalia, ne hallucinarentur frivoli.

Terras Primitivas lubenter Petris praemisissem, si leges Artis et Naturae admisissent, sed praevidens me incidentem in Scyllam cupientem vitare Charybdin, observavi Naturae simplex veri sigillum per circulum incipere, ubi definit. **)

Upsaliae 1768.

PRAE-

*) *Amoen. acad.* I. *p.* 454.

**) *Salom. Concion.* III. 10.

PRAEFATIO EDITORIS.

Si in omni alia hiſtoriae naturalis parte preſſius ſequi immortalem Autorem, muneris mei eſſe putavi, in hac certe viam ab eo calcatam et praemonſtratam pauliſper deſerere conſultius duxi; non enim merae modeſtiae, ſed veritatis ſigillo notata ſunt, quae in primis ſuae praefationis lineis enunciavit.

Quamvis multa ſagax praevideret, quae noſtra demum aetas in apricum protulit, tam multa tamen, ſive ad principia, ab eo ad explicandam mineralium generationem, et formam praeſentem ſtabilita, ſive ad diſtributionem in claſſes, ordines, genera et ſpecies, ac fundamenta, quibus illa nititur, ſive denique ad notas reſpicias, quibus et genera et ſpecies diſtinxit, tum immutanda, tum addenda occurrunt, quae aut fertili ſuo ingenio hinc inde nimis indulgens, praetervidit B. Autor, aut tum coaevorum ipſorumque ejus popularium, cum mineralogorum noſtram hanc aetatem ornantium *T. Bergmani*, *Scheelii*, *Ferberi*, *Kirwani*, Generoſiſſ. de *Veltheim*, *Trebras* et *Wulfen*, *Sauſſurii*, *Hoepfneri*, *Storrii*, *Mayeri*, *Meyeri*, *Klaprothii*, *Gerhardi*, *Brückmanni*, *Werneri* et praecipuorum Clariſſ. Viri diſcipulorum *Voigtii*, *Karſtenii*, *Widenmanni*, *Hoffmanni*, porro *Pallaſii*, *Georgii*, *Fortis*, *Sc. Briſlacii* aliorumque indefeſſa induſtria recentius detexit, aut felicius ingenium dilucidius expoſuit meliusve perſpexit.

Aquae ſuos natales debere terram vel refragatur omnibus quas de ortu terrae ejusque et aquae vera indole concipere licet, conjecturis, vel ambigue ſaltem dictum eſt; plurimam terrae partem, quam noſtra hac aetate et a multis retro ſeculis ſiccam colimus, olim infra aquas haeſiſſe, marisque undis tectam, et ſuperiora terrae noſtrae in plurimis regionibus ſtrata, non conſtent niſi terra ex his aquis, per quas antea diſperſa erat, praecipita-

cipitata et animalium, quae quondam has aquas inhabitabant, ruinis, cuilibet naturae officinam attento animo perluſtranti, ultro patet.

Terras aceſcendo vel putreſcendo gigni non niſi de humo valet; calcem non omnem ex animali regno proficiſci, tot montium calcariorum primaevorum, ſive aetate corporibus animalibus ſuperiorum exempla edocent; argillam plurimam ex fatiſcentibus petris durioribus, ſive ignis ſubterranei vi progenitae fuerint, ſive aliam originem nactae, quales v. g. ſpathum ſcintillans, ſchiſtus, mica &c. tot obſervationes noſtris temporibus ubivis obviae loquuntur; multam arenae partem idem primordium capere, aliam non quidem ex aqua, ſed aquae, dum ex ſummis montium cacuminibus praeceps agitur lapidum fruſta ſecum rapientis et triturando in granula comminuentis vi oriri, neminem, qui naturae continue agentis contemplatione delectatus, latere putem.

Talcum pluresque lapides, quos B. Autor huic generi ſubjecit, et asbeſtos terram continere, quae, quamvis a *B. Marcgrafio* jam tanquam pars princeps evidentiſſime demonſtrata ſit, ab ipſo neglecta fuit, magneſiam albam ſcilicet, novimus omnes; hanc autem ex argilla naſci, quis, quaeſo, aſſeverante quamvis *Linnaeo*, ſibi perſuadebit?

Schiſti partem ex humo naſci, negari vix poteſt; plurimum vero lapidis, hoc nomine deſignati partem, et humo, et omnibus corporibus vivis, ex quorum ruinis humus exſurgit, antiquiorem eſſe, ejus in montibus ſitus luculenter teſtatur.

Ochram in quam ſchiſtus interdum reſolvitur, non a materie ſchiſti ipſius, ſed ab innidulante ſaepius et fatiſcente pyrita proficiſci, facile eſt demonſtratu.

Calcem in ſilicem converti ſunt utique et noſtra hac aetate, qui contendant; at caveant, ne meram ſegregationem particularum ſilicearum a calcareis, quibus ſaepe intertritae ſunt, pro commutatione harum in illuc habeant.

Cryſtallorum generationem ſalis adminiculo mirifice promoveri, ex officinis chemicis conſtat; conſtat etiam, terras aqua acido

acido aëreo impraegnata solutas hoc sensim sensimque effugiente facilius longe crystallorum forma praecipitari; neque tamen inde concludi potest, omnibus crystallis lapideis, ut gignantur, sale quodam opus esse, et multo minus, omnes crystallos lapideas salem continere, aut salia esse, quum chemicum scrutinium in plurimis certe earum ne miculam quidem salis detexerit, et omnibus essentiales, ab ipso B. Linnaeo exactae, salium notae desint.

Colorem lapidum terrarumque caeruleum atque viridem frequentius a ferro provenire, quam quidem a cupro serius examen edocuit; magnesiam quoque nigram in tingendis atque pingendis aliis mineralibus saepius a natura adhiberi, *Mayeri* inprimis opera novimus.

Metalla ex terra, sale et sulphure constare vetus quidem est opinio; verum an perinde vera, nostrisque temporibus confirmata? Vix videtur.

Petrificata, uti appellunt, nostris temporibus omnino visa sunt in quartzo et calcario spato.

Fissuras rupium exsiccatione, aquae sensim sensimque penetrantis, solventis, eluentis, dum in glaciem abit, distendentis vi, terrae motibus vehementioribus, ignis subterranei violentia natas esse, valde probabile est.

Molybdaenum metallicae esse indolis nostra aetas confirmavit; metallo tamen et ab omnibus aliis, *B. Linnaeo* jam cognitis, et ab eo metallo, quod tum magnesiae nigrae, tum spumae lupi inest, quas ille in unum genus cum molybdaeno confuderat, distincto.

Lapides judaicos echinorum quorundam aculeis suos debere natales, extra omnem dubitationis aleam positum est.

REGNUM LAPIDEUM.

Fuisse HUMOREM rerum initium *Aquamque* Terrae primordium, e quo surrexere omnia, teste Mose, Thalete, Seneca, manifestatur, dum chaoticum Nucleum inundans Mare genitum in se foetum lente enititur in *Continentem*, quam, exhalando continuo *Rorem*, in *Nebulas* elevandum, imbribus aethereis rectificatis deciduis quotannis lactat. *Cataclysmi* universalis certa rudera ego nondum attigi, quousque penetravi; minus etiam veram *terram adamiticam*, sed ubique vidi factas ex Aequore Terras, et in his mera *Rudera* longinqui sensim praeterlapsi aevi.

AQUA oceani humida, frigidula, passiva, concipiens, ubique foecundata a sicco, calescente, activo, generante AERE, observatur in sinu suo intimo praegnans gemino Foetu:

Masculo solubili, acri, claro, crystallino SALINO,
Femineo fixato, viscido, opaco, attractorio TERRENO.

Privignos insuper duos VEGETABILEM et ANIMALEM, seminum catena continuandos, enutriet haec Aqua: Hi ambo in terram reducentur perenni circulo, dum etiam horum haeres erit nutrix Noverca.

SALIA sapida, polyedra, diaphana, multiplicativa, solubilia in particulas minimas infinitas, nihilominus semper conformes, concrescentesque iterum iterumque in majores etiam conformes, generant crystallisando, in et ex *terris* variis, varios Lapides:

NITRUM	Aërcum,	obducendo	auget	*Arenam.*
MURIA	Marina,	corrodendo	attrahit	*Argillam.*
NATRUM	Animale,	resudando	coagulat	*Calcem.*
ALUMEN	Vegetabile,	ramificando	ferruminat	*Humum.*

Sic PATRES *Lapidum.*

TER-

Pholades *inhabitant mare mediterraneum, intra rupium parva foramina, per quae adultiores egredi nequeunt, et quidem ad ipsam maris superficiem, nec ultra, ut fluctus hauriant; cumque etiamnum vivae ibi haerent, et reliquerunt sua foramina cum emortuarum testis, ante secula rupibus inclusis et insculptis, et quidem usque in altissimas Italiae alpes, testes hae sunt locupletissimi aquae subsidentiae. Confer* Donat. Act. angl. 1757. n, 50. §. 11.

TERRAE pulvereae, ficcescentes, dissolubiles, fixae, primitivae, *Crystallisando* generatae, aut *Praecipitando* prognatae; *Acescendo* progenitae aut *Putrescendo* renatae, e quibus *Crystallisando* s. *Attrahendo* Lapides renascuntur, et hi iterum iterumque in Terras elementorum varietate resolvuntur, regeneranturque, circulo itidem perenni:

ARGILLA Praecipitatio MARINAE aquae viscidae:
Opaca, plastica, friabilis, induranda, apyra.

ARENA Crystallisatio PLUVIALIS aquae turbidae:
hyalina, exsucca, scintillans, persistens, vitrescens.

HUMUS Resolutio VEGETABILIUM acescentium:
nigra, bibula, pulverea, flagrans, combustibilis.

CALX Resolutio ANIMALIUM putrescentium:
albida, absorbens, farinacea, penetrabilis, effervescens.

ARGILLA Terra aquae Marinae, Muriae olim opposita, sordida, viscida, lubrica, impalpabilis, amorpha, tenax, Colore opaca, Humido plastica, Solo naturali madida, Siccitate friabilis, Ignitione induranda, Ustione apyra, at ex miscela heterogenea in igne polymorpha, siccata diutius compressaque induratur in rasile *Talcum*, quod resolutum regeneratur saepius in fibrosum *Asbestum*, at vere intime resoluta mire recrescit in squamosam *Micam*.

ARENA Terra aquae Pluvialis, Nitro aethereo impraegnatae, nitida, fixa, rigida, scabra, crystallina, disjuncta, Colore hyalina, Humido exsucca, Chalybe scintillans, Ignitione persistens, Ustione determinata vitrescens, rejecta ad continentem siccataque pellitur *Arena mobilis*; haec antiquata friabilis demum evasit *Arena Glarea*; utraque subterranea madens, oblique transverseque fissa, crystallisationis atomis ulterius connectitur in *Cotem*, mixtave peregrinis humosis ferruminatur in *Sabulum*, et hoc dein in varios *Lapillos*, lapillique in *Saxum*, at vere resoluta recrystallisataque conficit *Quartzum*.

Natura *aequilibrat universum rerum Discordiis.*
AQUA *humida, viscida, attractiva,* ARGILLAE.
AER *siccus, acris, crystallinus,* ARENAE.
ergo *attractio* e viscido, *crystallisatio* e sale:
accedit *fermentatio* Vegetabilis, *putrefactio* Animalis,
unde Acidum, inde Alcali.
primum Solidum ponderosum, Igneum levé est.

HUMUS Terra Vegetabilium, Nitri amasia, acescens, Colore nigra, Humidi bibula, Fractura friabilis, Siccitate pulveracea, Ignitione flagrans, Ustione combustibilis, haec diuturna compressione induratur in fissilem *Schistum*, qui passim bitumine saturatus evasit *Lithanthrax;* resolvitur vero Schistus non raro in terrestrem *Ochram*, regenerandam multiplicativa mineralisatione in *Tophum*.

CALX Terra Animalium, Natri conjux, alcalina, Colore albida, Acidi absorbens, Rasione obsecundans, siccitate farinacea, Ignitione penetrabilis, Ustione effervescens, calcificans peregrina Humosa Argillosaque in *Marmor*; at resoluta saturataque acido recrystallisatur in *Gypsum*, acido, sine igne depuratorio, amplius non effervescens; utrumque ab elementis resolvitur in farinosam *Cretam*, aqua aetherea, teste Echinita, concrescentem in *Silicem;* at resoluta, teste Stalactita, recrystallisatur in Spatum.

Sic MATRES *Lapidum*.

LAPIDES e Terris concrescunt, resolvuntur iterum, recrescunt:

ARGILLA	attrahitur	in *Talcum*,	Resolvitur	in *Lithomargam*,	Regeneratur	in *Amiantum*.
ARENA	accrescit	in *Cotem*,		in *Sabulum*,		in *Saxum*.
HUMUS	ferruminatur	in *Schistum*,		in *Ochram*,		in *Tophum*.
CALX	coagulatur	in *Marmor*,		in *Cretam*,		in *Gypsum*.

LAPILLI *Diaphani* e Matre fluida, uti e fixa *Opaci* surrexere, Tincti saepius alumine Vitriolico, colore varii e Vario; his replentur et consolidantur rupium vulnera cum Cicatrice.

MICA concretio Argillae, squamosa, flexilis, opaca, nitens, ignitione rigidior, sed nitidior evadens.

QUARTZUM crystallisatio aquae elementaris, pellucidum, durum, e cavitate aquosa rupium, ideoque semper parasiticum, obscuratis saepius crystallis motu s. copia.

SPATUM crystallisatio Aquae calcariae, diaphanum, fragile, cujus rhombos internos a diversa crystallo gnarus distinguit; marte adulteratum evadit durius chalybeque scintillans.

CRYSTALLI lapidosae in et ex Aqua, sale impraegnata, nec saturata, atomis terrestribus impalpabilibus scatente, in cavis lapidum retenta, exsurgunt quiete et mora; nec iterum aqua solubiles in atomos impalpabiles. Figura polyedra differunt a reliquis omnibus lapidibus nec alia gaudent, quam salibus popularibus propria, quae crystallisationis unica caussa naturalis hodie nota, nec salia figuram determinarent, nisi simul incorporando. *Stalactites* sic accrescit tunica crystallina, uti *Calculus*, at sine ullo sale crystallos existere nemo postulabit, et terram salibus crystallisari sanus nemo dubitabit; harum

rum Pelluciditas ab atomis, Color autem a Metallis; Gemmarum a pelluciditate, duritie, persistentia, colore pretium, impotentis itaque humanae libidinis offuciae.

VITRIOLUM aluminis natum, Metallo maritatum, varium exsurgit et Figura gaudet diversa pro indole cujuscunque metalli; hujus tres frequentissimae species: *Ferri*, *Cupri*, *Zinci*; illorum totidem vulgatissimi fiunt sulphurei *Pyritae*, horumque totidem frequentiores evadunt terreae *Ochrae*. Pyritae itaque diversi diversam assumant Figuram; horum terra, in quam resolvuntur, vulgo audit *Ochra*, quae enim e Ferro *lutea*, ustulata vero fit *rubra*; quae autem e Cupro ex acido *viridis*, ex alcali *caerulea*, inde lapides *Lutei* et *Rubri* plerumque e Ferro, uti lapides *virides* et *caerulei* plerumque e Cupro, utraque ochra crystallisando coagulat terras in *Tophos*.

METALLA supradecomposita constant e *Terra*, *Sale*, *Sulphure*. Ferrum ubivis praesentaneum, saepe solvitur ab elementis, soluto scilicet sale vitriolico, praecipitataque terra ochracea; Ferrum crystallisando ferruminat Terras in lapides, absorptum multiplicatur metallo, ut vidi in littore, *) sic multoties plus producit, quam primitus acceperat. Stagnans ⊕ in rupium aquam retinentibus fissuris transit aetate multiplicatum praecipitatumque in venam, quae transverse dissecta, fissuraque repleta terra peregrina mutabit illico metallicam ibi venam in diversam, ut ex Ferro Cuprove saepe Plumbum Argento dives &c. Vena n. una eademque variabili modificatione scatet, saepeque o, ⊕, ⊖, 🜍, ♂, ♀, ☉, ☽, ♁, ♄, zz, w.

SAXA rupestria, solidissima, profundissima, vastissima, maxime longaeva, tanquam telluris eminentia ossa, ex Arena, Sabulo, Lapillis, Lapidibusque concreta, immixtis passim argillaceis, evadentibus saepius Talcosis, ferruminata demum in solidiora, repletisque interstitiis, crystallis Quartzi, Spati Micaeque varie et temere mixtis; haec Temporis natos esse ob strata naturae nullus dubitet, ob partes vero eorum constitutivas nullus non palpabit. Metallurgi inprimis scrutantur hac Minerarum matrices, ex miscela polymorphas, in igne diversas.

PETRIFICATA, Marmoreorum montium verius parentes quam nati, tot possibilia, quot Animalia Vegetabiliave consistentiora; Sapiens itaque coarctet minus fructuosam Scientiam, ignotos tamen hodierni orbis incolas non susque deque habeat. Modi petrificationis quadru-

*) Tophus marinus.

quadruplices praeprimis obſervantur: *Foſſilia*, *Redintegrata*, *Impreſſa*, *Transſubſtantiata*, ita frequentia in *Marmore*, *Silice*, *Schiſto*, *Cote*, ac inviſa *Apyris*, *Saxo*, *Quartzo*, *Spato* extero.

PARADOXA varia etiamnum ſepoſuit artis calamitas:

Fissuras Rupium conſolidatas clare diſtincteque vidimus, at quae vis valuerit eas frangere, non attigi.

Spatum omne cryſtalliſando genitum ex cavis repletis perſpexi, nec, ſine rhombis, autorum Spatum unquam concepi; at cur in rhombos frangatur, non ſatis intellexi, aut quomodo e cubico-muriatico rhombeum evaſerat.

Amiantum e terra Talci regeneratum vidi, at cauſam non intellexi.

Molybdaenum metallicum eſſe dubitare non potui, Zinco ſaepe praegnans aut Stanno a variis didici, an mere tale non credidi.

Judaicos lapides e corpore cavo petrificata eſſe perſpicio, cum Spato, e fluido generato, ſaepe toti conſtent, at e quo animali orti ſint, me prorſus fugit, quum Echini non mihi ſatisfecerint.

SALIA primaria gaudent propria et determinata figura, ſed mutata ſaepius exoriuntur in diverſam etiam determinatam; at ex qua miſcela propria aut mixtura aliena terrena nondum perſpexere Halurgi. Cumque Metalla ex ſale generantur cryſtalliſando, fruſtra in Metallorum veram transformationem deſudarunt Alchemiſtae, quamdiu haec ſalium metamorphoſis etiamnum lateat, quam adeo neglexerunt Metallurgi, ac in terrarum indole toti fuere.

STRATA Telluris *) ex ruptis montibus conformia ſaepius vidi, nec tamen dixero omnia ejusdem generis eſſe et pelagica:

1. infimum e *Cote*.
2. ſecundum e *Schiſto*.
3. tertium e *Marmore*, nidulantibus Petrificatis Pelagicis, ſaepe etiamnum peregrinis.
4. quartum e *Schiſto*.
5. ſupremum e *Saxo* rupeſtri, ſaepe vaſtiſſimo.

Ocea-

*) Strata terrae *varia*, *aequali ordine et diſtantia conſtanter obſervantur*, *ideoque et haec ſoli accretio*, *tam bene diſtincta*, *multorum ſeculorum potius*, *quam communis cataclyſmi tumultuarium et turbulentum opus cenſeri debeat*, Ramazz. mut. 279.

Oceanum Matrem Telluris esse nullus non videre potuit:

a. *Imbribus* nitrosis turbatur, praecipitatur et crystallisatur aqua maris in Arenam, maris fundum obtegentem.

b. *Fuco natante* Pelagus passim latissimeque obducitur, unde *quies* aquae, non obsecundantis variabili vento.

c. *Humus* emortui Fuci b) sensim descendit, arena a) levior, dum pergit Fucus b) in pratum natans concrescere.

d. *Vermes* pelagici: Mollusca, Testacea, Litho- et Zoophyta, Piscesque natantibus ovis, Avesque compeditae impennesque sub prato Fucoso pelagico c) pascuntur.

e. Pacata sub aqua b) depluit sedimentum Argillaceum, cum sensim emortuorum vermium testis d) calcareis usque in cumulum altum superficiei maris proximum, dum pressio excitans aquam b) depellat pelagica d).

f. ad Scopulum formatum, ex sua lege, rejicit Mare inprimis Fucos copiosos varios, in *humum* deliquescentes, usque dum nuda terra inferior *arenacea* a) emineat, quae siccata volitat, mixtaque in sabulum saxaque concrescit.

g. Seculorum dein longiori aevo, temporumque perenni quiete.

1. concreta *Arena* a) in *Cotem* 1) varie sed proprie fissam.
2. ferruminata *Humo* c) in *Schistum* 2) lamellosum, combustibilem.
3. indurata *Argilla* e) in *Marmor* 3) a vermibus coagulatum.
4. ferruminata *Humo* f) in *Schistum* 4) superiorem, modo priore.
5. concreta *Arena* f) in *Sabulum* 5) imminxtis peregrinis.
6. hoc dein in Lapillos, et hi in Saxa, haec in Rupes, subsidente demum lente maris aqua evasit *Mons;* nec potuisse altissimae Rupes 5) natasse supra Argillam, dum, antequam calcificaretur, vermes pelagici in ea adolescerent, ideoque et Rupes saxeas altissimas aevi veros filios esse, dum omnia obmutuere, ipsi loquantur Lapides *) *tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.*

SPECIES saepissime vix ac ne vix quidem sufficienter determinari queunt, cum in his genesis ex ovo omnino nulla unquam existat, sed multiplex mere ludentis naturae polymorphae varietas sit et calamitas ipsius artis et Metallurgiae fundamentum. Species itaque heic, qui laborioso perperam multiplicaverit, aeque ignarus est, ac ille, qui omnino discordes combinaverit; nec Matrix in his magis diversas species distinguit, quam in plantis Terrae, Stationes aut solum natale, adeoque in Lapidibus plerumque merae sunt *varietates*, in quibus caecutientes errare certant.

VIA

*) Luc. XII. 40.

VIA triplex tantum per Regnum Lapideum curiosos ducit: Physica, quae descendit per Lapidum obscuras *Geneses*. Naturalis, quae excurrit per Lapidum apricas *Structuras*. Chemica, quae adscendit per Lapidum destructivas *Analyses*. Mediam itaque nunc, ut semper, tutissimam ibit Tyro, sequendo ubique arctissime suum filum ariadneum, ne semioticen cum therapia confundat Empiricus, nec a deperditis atavis saepe dubiam repetat progeniem, minus panophobus fingat in tenebris imaginarios manes, aut stolide e cineribus regenerandum Poëtae Phoenicen; discat, quae repugnent conveniantve nomina rebus, sciatque characteres definiri diagnosticis, nec Etymo. Haec nec ultra, ne obscurus videar obscurioribus.

In manibus terrae, non hic te carmine longo
atque per ambages et longe exorsa tenebo.

SYSTE-

SYSTEMATA
LAPIDUM

Sequentia praecipua ſunt.

I. TERRAE.
Bolus.
Lac lunae.
Lithomarga.
Umbra.
▽ Veronenſis.
Viride montan.
Cimolia.
▽ colonienſis.
Ochra.
Creta.
Tripolitana.
Porcellana.
Marga.
Gur.
Turfa.

II. SALIA.
⊖ culinare.
Nitrum.
Alumen.
Vitriolum.

III. SULPHURA.
Sulphur.
Bitumen.
Petroleum.
Succinum.
Lithanthrax.

IV. LAPIDES.
1. *Igne perſiſtent.*
Ollaris.
Amiantus.
Asbeſtus.
Fuſorii.

V. 2. *Calcinabiles.*
Calcarius.
Suillus.
Marmor.
Gypſum.
Spatum.
Stalactites.
Fiſſilis.
Specularis.

VI. 3. *Igne Vitreſcentes.*
Arena.
Arenarius.
Gemma.
Granatus.
Silex.
Quartzum.
Cryſtallus.
Fluor.

VII. FIGURATI.
Luſus.
Geographicus.
Aëtites.
Oſteocolla.
Fulminaris.
Violaceus.

VIII. PETRIFICATA.
Lithoxyla.
Lithophyta.
Corallia.
Lap. inſectiferi.
Ichthyolithi.
Cruſtacei.
Teſtacei.
Petrif. animalia.

IX. CALCULI.
Bezoar.
Oculi cancrorum.
Margarita.

X. SEMIMETALLA.
Mercurius.
Antimonium.
Bismuthum.
Zincum.
Plumbago.
Calaminaris.
Magneſia.
Haematites.
Magnes.
Smiris.
Caerul. montanum.
Arſenicum.
Auripigmentum.
Cobaltum.
Pyrites.
Baſaltes.
Sterile nigrum.

XI. METALLA.
Aurum.
Argentum.
Cuprum.
Stannum.
Plumbum.
Ferrum.

Generum nulli Characteres dati.

Violaceus lapis (a Byſſo Jolitho, ipſi innato,) judicatus propria ſpecies.

Arenam ſeparat a Terris.

Sulphur ord. 3. a. Pyrite ord. 10. diſtinguitur.

Serpentinus ad Marmora refertur ab eo et pluribus.

Micam cum calcariis convenire judicat.

Dividit Lapides ſimplices in eos, qui in *igne perſiſtunt*, qui in *igne vitreſcunt*, qui in igne transeunt *in calcem*. Hanc diviſionem aſſumſere dein alii: *Ego* 3, 2, 1. *Woltersdorf* 2, 4, 1. *Wallerius* 3, 2, 1. *Anonymus* 4, 2, 1. *Vogel* 1, 5, 2. mutato ſolo nomine.

Methodus Bromeliana nequit dici Syſtema, quamdiu Clavis Claſſium, characteres Generum, differentiae Specierum, Synonyma Autorum deficiunt.

I. PETRAE.

1. VITRESCENTES.
   Cos.
   Quartzum.
   Silex.

2. CALCARIAE.
   Marmor.
   Spatum.
   Schiſtus.

3. APYRAE.
   Mica.
   Talcum.
   Amiantus.
   Asbeſtus.

II. MINERAE.

1. SALIA.
   Natrum.
   Selenites.
   Nitrum.
   Muria.
   Alumen.
   Vitriolum.

2. SULPHURA.
   Electrum.
   Bitumen.
   Pyrites.
   Arſenicum.

3. MERCURIALIA.
   Hydrargyrum.
   Stibium.
   Zincum.
   Vismuthum
   Ferrum.
   Stannum.
   Plumbum.
   Cuprum.
   Argentum.
   Aurum.

III. FOSSILIA.

1. CONCRETA.
   Saxum.
   Tophus.
   Stalactites.
   Pumex.
   Aëtites.
   Tartarus.
   Calculus.

2. PETRIFICATA.
   Helmintholithus.
   Entomolithus.
   Ichthyolithus.
   Ornitholithus.
   Zoolithus.
   Phytolithus.
   Graptolithus.

3. TERRAE.
   Marga.
   Ochra.
   Creta.
   Argilla.
   Arena.
   Humus.

TERRIS initium facere ſuadet geneſis, ſed repugnant Leges Syſtematis.

Terrae enim omnium conſenſu conſtituunt ordinem naturalem, non igitur dividendae in diverſas claſſes.

Species congeneres ſepararentur a ſociis. *Argillae* aliae apyrae viteſcentes, calcariae aliae.

Ochrae tum praecederent Metalla, ante datam ideam Metallorum, quorum tamen progenies ſunt, ne dicam, quod aliae ad cuprum, ferrum, Wismuthum &c. aliae referendae eſſent.

Species Terrarum aliae *primitivae* petris anteponendae, aliae *derivativae*, petris poſtponendae.

FOSSILIA ſi inter petras et mineras dividerentur, etiam *Tophi* et *Stalactitae* ad diverſa genera traherentur a genere ſuo naturali.

PETRIFICATA plurima ſubjicerentur *Calcariis* petris, nonnulla *Combuſtibilibus*, pauca *Pyritae*, *Cupro*, *Bitumini* &c.

CRYSTALLOS quod ſubjecerim Salibus, ne quemquam offendat, mutet vocem Salis in *Cryſtalli*, ſi magis placeat, in verbis erimus faciles; Anne idem, utrum dicas Salia ſub Cryſtallorum geneſi determinaſſe figuram, aut Salium elementa conſtitutiva? Sic Selenites a Creta in aqua ſoluta inſtillato acido vitriolico, v. *Act. Berol. v.* 5. 6. inſperſione pulveris terreſtris ſubtiliſſimi in puncto cryſtalliſationis ſalium, lapillos prodire dudum vidit *Boyle*.

I. PETRAE.

I. HUMOSAE.
1. Schiſtus.

II. CALCARIAE.
2. Marmor.
3. Gypſum.
4. Stirium.
5. Spatum.

III. ARGILLACEAE.
6. Talcum.
7. Amiantus.
8. Mica.

IV. ARENATAE.
9. Cos.
10. Quartzum.
11. Silex.

V. AGGREGATAE.
12. Saxum.

II. MINERAE.

I. SALIA.
13. Nitrum.
14. Natrum.
15. Borax.
16. Muria.
17. Alumen.
18. Vitriolum.

II. SULPHURA.
19. Ambra.
20. Succinum.
21. Bitumen.
22. Pyrites.
23. Arſenicum.

III. METALLA.
24. Hydrargyrum.
25. Molybdaenum.
26. Stibium.
27. Zincum.
28. Vismuthum.
29. Cobaltum.
30. Stannum.
31. Plumbum.
32. Ferrum.
33. Cuprum.
34. Argentum.
35. Aurum.

III. FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.
36. Zoolithus.
37. Ornitholithus.
38. Amphibiolithus.
39. Ichthyolithus.
40. Entomolithus.
41. Helmintholithus.
42. Phytolithus.
43. Graptolithus.

II. CONCRETA.
44. Calculus.
45. Tartarus.
46. Aetites.
47. Pumex.
48. Stalactites.
49. Tophus.

III. TERRAE.
50. Ochra.
51. Arena.
52. Argilla.
53. Calx.
54. Humus.

I. PETRAE Lapides steriles, *nati, e Terreno, cohaesione.*
simplices *absque peregrino (Sale, Sulphure, Mercurio).*
fixae, *nec intime menstruo solubiles.*
similares, *particulis temere coadunatis.*
1. HUMOSAE e Vegetabilium terra *depositae.*
Combustibiles, *accensae ardentes in cineres.*
Pulvere aceroso *grossiore leviore.*
2. CALCARIAE ex animalium terra.
Penetrabiles *igne et porosiores evadentes.*
Pulvere farinaceo, *ustulatae fatiscentes in farinam.*
3. ARGILLACEAE e Maris sedimento viscido.
Indurandae, *igne duriores rigidiores.*
Pulvere lubrico, *ante ustionem.*
4. ARENATAE ex Aetheris aqua pluviali *praecipitante.*
Scintillantes *chalybe percussae, durissimae.*
Pulvere scabro, *vitri instar particulis angulato.*
5. AGGREGATAE, mixtae e *quatuor* (1, 2, 3, 4) *praecedentibus.*
Participantes *itaque particulis constitutivis priorum.*
Pulvere diverso *secundum naturam constituentium* (1-4).

II. MINERAE Lapides foecundi, *nati e Salino, crystallisando.*
Compositae *e Petra praegnante peregrino (Sale, Sulphure, Mercurio)*
Solubiles *intime in appropriato menstruo (Calces quidem dissolubiles in terram, at non intime solubiles).*
Crystallinae, *certe (antequam adolevere) crystallisando genitae.*
1. SALIA Lingua *humida dignoscenda.*
Sapida in *Aqua.*
Solubilia *Aqua.*
2. SULPHURA Naso *emuncto dignoscenda.*
Odora *in Igne et flagrantia.*
Solubilia *Oleo.*
3. METALLA Oculis *claris dignoscenda.*
Splendida, *in igne fusilia, ponderosissima.*
Solubilia *menstruis acidis appropriatis.*

III. FOSSILIA: Lapides ambigui, *nati ex alterutro.*
Modificata *e Petris aut Mineris.*
1. PETRIFICATA.
Signata *figura referente Naturale quoddam.*
2. CONCRETA.
Coagulata *particulis temere conglutinatis.*
3. TERRAE.
Pulverisatae, *nec particulis connatis.*

CLAS-

CLASSIS I.

PETRAE.

I. HUMOSAE.

1. SCHISTUS fiſſilis.

II. CALCARIAE.

2. MARMOR amorphum, effervescens.
3. GYPSUM amorphum, fixum.
4. STIRIUM fibroſum.
5. SPATUM rhombeum.

III. ARGILLACEAE.

6. TALCUM ſolidum.
7. AMIANTUS fibroſus.
8. MICA ſquamoſa.

IV. ARENATAE.

9. COS fragmentis granulatis.
10. QUARTZUM fragmentis angulatis.
11. SILEX fragmentis convexis.

V. AGGREGATA.

12. SAXUM particulis heterogeneis mixtis.

D. H. HILL LIBRARY
North Carolina State College

PETRAE natura *eruenda* ex sua Matre TERRA.

TERRAE matres *sunt praeprimis quatuor:*

Humus *lutosa, Vegetabilis, Combustibilis.*
Calx *testacea, Animalis, effervescens.*
Argilla *apyra, Aquatilis, induranda.*
Arena *mobilis, Aquatilis, indurata.*

I. HUMOSAE ex Humo Vegetabili, ignitae ardentes combustibiles.

Humus *lente deposita in aqua, ergo horizontalis* fissilis.
Argillaceae *particulae saepe cum Humo* depositae,
ergo etiam Schistus saepe subargillosus.
Acidum *minerale paludum saepe inquinavit Ferro,*
ergo ustulatae reddunt terram ochraceam rubram.
Accensae ardent *vegetabili, nisi nimis Metallo inquinatae.*

II. CALCARIAE ex Testaceis s. Lithophytis *in terram* mutatis.

Calx *enim omnis* e Regno Animali *prognata.*
effervescentes et solubiles acido, *utpote alcalinae,*
nisi antea acido saturatae, iuti Gypsum.
combustae *et aqua exstinctae fatiscunt in* farinam.
vi calcinandi s. Petrificandi *multiplicativa pollent,*
in Humosis, vegetabilibus, animalibus; argillaceis?

III. ARGILLACEAE *ex Viscido* marino in Terram *coacto.*

Rasiles *Tritura lubrica, cum e Viscido molli natae.*
Indurandae *in igne uridioresque evadunt et duriores.*
Apyrae *quondam dictae.*

IV. ARENATAE *ex Atomis aquae, in* Arenaceam *substantiam connatis,*

ortae ex Aqua aethereo-pluviali.
Particulis durae *scabrae, radentes.*
Chalybe scintillantes *ob soliditatem et duritiem; nec aliae nisi*
aliquot Spata metallico indurata.
Vitrescentes *quondam dictae.*

V. AGGREGATAE ex praecedentium *particulis* mixtis.

Induratae *e terra quacunque, porosae.*
Interstitia *cava repleta fuere aqua terrestri, quae enata in parti-*
culas solidas addidit miscelam e Quartzo, Spato, Mica.
igne considerandae *secundum qualitates immixtas.*

CLAS-

CLASSIS II.

MINERAE.

I. SALIA.

13. NITRUM frigido-acidum, eſſentiale.
14. NATRUM amaricans, alcaleſcens.
15. BORAX ſubſapidum, alcaleſcens.
16. MURIA acutum, medium.
17. ALUMEN auſterum, acidum minerale.
18. VITRIOLUM ſtipticum, acidum minerale.

II. SULPHURA.

* *Unctuoſa, Inertia.*

19. AMBRA. Fumo ambroſiaco.
20. SUCCINUM. Fumo ſuaveolenti.
21. BITUMEN. Fumo gravi.

** *Mineraliſata, Metallica.*

22. PYRITES. Fumo acuto, luteo.
23. ARSENICUM. Fumo alliaceo, albo.

III. METALLA.

* *Friabilia*, Semimetalla *vulgo.*

24. HYDRARGYRUM fluidum, ſiccum.
25. MOLYBDAENUM inquinans, non fuſile.
26. STIBIUM fibroſum, friabile.
27. ZINCUM rimoſo-malleabile.
28. VISMUTUM laminoſo-malleabile.
29. COBALTUM compactum, fragile.

** *Malleabilia*, Metalla *proprie dicta.*

30. STANNUM albiſſimum mutum.
31. PLUMBUM caeruleſcens mutum.
32. FERRUM fuſceſcens ſonorum.
33. CUPRUM rufum ſonorum.
34. ARGENTUM albiſſimum ſonorum.
35. AURUM luteum mutum.

D. H. HILL LIBRARY

MINERAE omnes cryſtalliſando natae ſunt; *exceptis Sulphuribus unctuoſis.*

Peregrina *iſta, quae continent minerae, ſunt Chemicorum tria: Sal, Sulphur, Mercurius.*

Minerae *dignoſcendae a ſuo peregrino denudando, et inde Genera eorumque characteres deducenda, quemadmodum in Plantis ab interna fructificatione.*

Salia in Aqua ſoluta *cryſtalliſantur diminutione vehiculi, quiete, frigore.*

Polyedra, *e planis et rectis angulis eſſe omnia Salia docent eorum Cryſtalli.*

Cryſtalli figurae *in eodem Genere ſaepe aliquatenus mutantur, neque hoc ſine numine; nihil enim agit, ſine ſufficienti cauſa, Natura, a qua nihil ſupervacaneum, nihil perperam peragitur; quod ſerior Nepotum dies extricabit: Multae errantes obſervationes per tenebricoſas Naturae latebras tandem reperiant ejusdem viam.*

Lapidoſas cryſtallos *ſecundum figuras retuli, quatenus hic dies admiſit.*

Terram *via humida cryſtalliſari poſſe absque ſale, primum credo dum videro; via ſicca res aliena eſt.*

Sulphura in igne *dant fumum et flammam, in oleo ſolvuntur; ſcatent etiam ſale, decompoſita.*

Unctuoſa *cum Reſinis Vegetabilium conveniunt in plurimis; an e Vegetabili principio orta?*

Mineraliſata *ſcatent Salino metallico.*

Metalla Regulum *dant nitentem, opacum, in igne fluidum: Molybdaeno excepto hodie ignoto.*

Metamorphoſis metallorum *etiamnum latitans fruſtra in Vulcani templo, at potius in Naturae ſacratiſſimis quaerenda; pauci parentes certe plurimos produxere filios alienos. Mars omnino polygamus fuit.*

Platinum

	pondus.	fusio.	amalg.	color.	consistentia.	sonus.	menstr.
Platinum	22009	- 9	- 0	album	- - - -		☿
Aurum	19640	- 6	- 1	flavum,	malleabiliſſ. ductile	mutum	☿
Argentum	11091	- 5	- 2	album,	malleabiliſſ. ductile	ſonorum	♀
Cuprum	8843	- 7	- 7	rufum,	malleabile,	ſonorum	♀
Ferrum	8000	- 8	- 8	fuſcum,	malleabile,	ſonorum	♂
Plumbum	11325	- 4	- 3	caerul. alb.	molle,	mutum	♄
Stannum	7400	- 3	- 4	album,	ſtridenti-flexile	mutum	♃♀
Cobaltum	-	-	-	album,	fragile - - -		☿♂
Vismutum	9700	-	- 6	flavo alb.	laminoſo-malleabile,	ſonorum	♀
Zincum	7000	- 2	- 5	album,	rimoſo-malleabile,	ſubſonorum	♀
Stibium	-	- 6	- 9	album,	fragiliſſimum - -		♂
Hydrargyrum	13590	- 1		album,	fluidum	mutum	☿

Qualitas ♂ *nigrans, auſterum, ſtipticum.*
♀ *viride ſ. caeruleum corroſivum.*
☿ *album, exſiccans.*
♃ *albidum, dulcificans.*
♂ *rapax, excepto auro,* Lupus Metallorum.
☿ *penetrans, ſalivans, amalgamans,* Servus fugitivus.

CLASSIS III.

FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.

* *Vera.*

36. ZOOLITHUS.	*Petrificatum*	Mammalis.
37. ORNITHOLITHUS.	*Petrificatum*	Avis.
38. AMPHIBIOLITHUS.	*Petrificatum*	Amphibii.
39. ICHTHYOLITHUS.	*Petrificatum*	Piſcis.
40. ENTOMOLITHUS.	*Petrificatum*	Inſecti.
41. HELMINTHOLITHUS.	*Petrificatum*	Vermis.
42. PHYTOLITHUS.	*Petrificatum*	Vegetabilis.

** *Ficta.*

43. GRAPTOLITHUS.	*Petrificatum*	ſimulans.

II. CONCRETA.

* *Naturalia.*

44. CALCULUS.	*Concretum intra* Animale.
45. TARTARUS.	*Concretum intra* Vegetabile.
46. AETITES.	*Concretum intra* Lapidem.

** *Elementaria.*

47. PUMEX.	*Concretum in* Igne.
48. STALACTITES.	*Concretum in* Aëre.
49. TOPHUS.	*Concretum in* Aqua.

III. TERRAE.

* *Derivativae.*

50. OCHRA.	Terra metallica.

** *Primitivae.*

51. ARENA.	Terra ſcabra.
52. ARGILLA.	Terra plaſtica.
53. CALX.	Terra effervescens.
54. HUMUS.	Terra combuſtibilis.

I. PETRIFICATA *Montium calcariorum non filii, sed parentes sunt, cum omnis Calx oriatur ab Animalibus.*

Corpora petrificanda *sunt solida: Testae, Ossa, Ligna.*

Succulenta *deliquescunt et corrumpuntur, antequam indurescant Lapidosa.*

Occurrunt *per totum orbem, modo Calx adsit; in summis Peruviae montibus exulant.*

Petrificantia varia:

Calx *vi calcifica mutat corpora aliena in calcariam substantiam* e. gr. *Schistum in Marmor. It. wgotb.* 87. Silex *ex Calce connatus, fovet itaque Petrificata.*

Vitriola *ferruminando conglutinant et penetrant:* Tophus marinus *altique continent interdum Conchilia.*

Schistus *ex Humo s. Arena offert saepe vestigia rerum impressarum ante coalescentiam.*

Succinum *proprie huc non referendum, cum contineat et ab aëris corruptione praeservet inclusa olim corpora intra Resinam.*

MODI

TRANSUBSTANTIATA, *quae tota materia, praeprimis externa immutata, perstitere.*

Redintegrata, *ex iis, quae aetate evanuerunt relicta cavitate et hac dein referta materia lapidescente in formam impressam: Hysterolithus.*

IMPRESSA, *ubi corpus petrificans compressum retinet figuram impressi: Ichthyolithus, Phytolithus.*

INCRUSTATA, *more Stalactitae, ab aqua calcaria inprimis thermali; haec vix Petrificata subeant cum ejusmodi arte s. injectione corporum efficiantur, quotquot volupe erit.*

FOSSILIA, *vulgo dicta, sunt Testae s. Ossa solo glutine ab aevo orbata: Testacea, Lithophyta, Ligna.*

Specificum nomen *Animalis aut Plantae addatur, ubi liquet; noscat igitur Ectypum animale s. vegetabile, qui dignoscat protypum lapideum; distincta observabit, dubia extricabit, relinquendo quisquilias.* Juvat *Deperdita Testacea et Lithophyta distincte proponere, quae vel illustrant Naturae cognitionem, vel Terrae genesin; caeterum coarctet sterilioremi scientiam.*

Gesneri Joh. de Petrificatis. *Lugdb.* 1758. *oct. opt.*

II. CONCRETA: *in his determinatur substantia coagulata: Ochracea, Marmorea, Gypsea, Striata, Spatosa, Argillacea &c.*

III. TERRAE pulvereae *sunt Petrarum matres, pauciores earum filiae.*

PRIMITIVAE *s. Primigeniae, quae ex Elementis, Animalibus aut Plantis Regno Lapideo illatae fuere.*

DERIVATIVAE, *quae a Lapidibus pulverisatis exortae sunt.*

Haec

Haec hactenus B. Linnaeus, *cujus verba ſtudio nullibi interpolavi, ne mutilaſſe vel adulteraſſe videar, quae augere atque emendare ſeriori-bus obſervationibus monitus omnem operam navavi.*

Plurima ſcilicet ſunt, quae ut ab ordine, a B. *Viro* ſtabilito, diſcedam, ſuadent et jubent, ut tamen in enumerandis ſpeciebus et citandis earum ſynonymis mineralium a Linnaeo denominatorum mentionem injiciam, et aliqua ejus genera parum certe immutata retineam.

Primo Claſſium Partitio naturae minus conſentanea, et Foſſilium Claſſis expungenda, mihi quidem, videtur, quae enim huic ſubjiciuntur mineralia, aut nequaquam ſpectant ad regnum minerale, quippe in vegetabilibus animalibusque ſecundum aut praeter naturam genita, quemadmodum tartarus et calculus, aut non vera ſua indole notisque eſſentialibus, verum nunc naſcendi modo, nunc forma externa a reliquis diſcrepantia, quemadmodum cetera, quae vocat B. Vir Concreta et Petrificata, aut lapidibus petrisve, ex quibus fatiſcentibus oriuntur, aut quas accumulata et coagmentata gignunt, quemadmodum plurimae terrae, aut metallis, quemadmodum ochrae, juſtius accenſentur.

Quum in diſtribuendis per claſſes et ordines mineralibus, modi quo generantur, ſuamque, qua nobis ſeſe offerunt, formam induunt, et originis ipſius nullam habendam eſſe rationem, contendam, nollem ex eo concludi, me contemplationem iſtarum Naturae nunquam quieſcentis virium nauci habere, aut petrificatorum, uti quidam appellare geſtiunt, enarrationem inutilem; illa Sapiente digniſſima tot egregiis obſervationibus naturalem ditavit ſcientiam, haec, etſi hinc inde in inanem micrologiam degeneraverit, novas haud raro, nullibi certe, quantum quidem novimus, in omni terrarum orbe, in primitivo ſuo ſtatu hactenus obvius, forſan deperditas et ex vivorum corporum indice deletas animalium vegetabiliumque ſpecies oſtendit, aliorum atque aliorum mutatam eſſe patriam teſtatur, montium multorum, potiſſimum calcariorum originem, atque alternationes in omni telluris noſtrae ſuperficie per multorum ſeculorum ſeriem factas aperte loquitur.

At quum origo multorum mineralium et naturae vis, cujus efficacia producta ſunt, dubia ſit, ſatius mihi videtur, ab hoc lubrico partitionis fundamento abſtinere; non enim exercitatis in rerum natura ſcrutanda viris ejusmodi opera, verum tironibus potiſſimum inſerviunt, quibus maxime opportunae et facilime obviae notae in dignoſcendis mineralibus potius conducunt. Addam tamen appendicis in modum Catalogum corporum tum vegetabilium tum animalium inter mineralia inventorum, excluſis tamen iis, quae nequaquam aut parum mutata infra terram occurrunt.

Neque

Neque video, quidni ſinguli ordines, quos B. Autor alteri claſſi ſubjicit, totidem claſſes conſtituant; certe non arridet ratio hujus diſtributionis ab eo ipſo reddita, neque majus intercedit diſcrimen inter metalla et petras, quam quidem inter metalla et ſalia.

Inter metalla molybdaenae genus in tria dirimendum, nempe Molybdaenae, Magneſiae et Witframi, reſtituendum huic Claſſi Arſenicum et praeterea addenda genera Uranii, Niccoli et Platinae.

Sulphurum ſ. Phlogiſtorum mineralium claſſi adjicienda adhuc genera Graphitae et Mellitae. Salibus genera Ammoniaci, Vitriolati, Amari, et exterminanda omnia, quae, quamvis forma externa quodammodo accedunt ad ſalia, charactere tamen eorum, quem ipſe *Linnaeus* eſſentialem agnovit, ſapore et ſolubilitate in aqua carent, omnibusque reliquis notis petris ſimiles.

Petrae dividendae mihi potius videntur, ſecundum terram, quae non quidem copia, ſed ita ſemper in iis dominatur, ut characterem praecipuum imprimat 1) in talcoſas, in quibus multum magneſiae albae haeret. 2) in ponderoſas, quae terram ponderoſam principem agnoſcunt. 3) in calcareas, in quibus calx dominatur. 4) in argillaceas, in quibus terra ab alumine denominata eminet. 5) in ſiliceas, in quibus terra vitreſcibilis potiorem partem efficit. 6) in adamantinas, in quibus terra ſpathi adamantini occurrit. 7) in aggregatas, ex petris praecedentium ordinum compoſitas.

I. TERRAE.

1. MACRAE.
   Humus.
   Creta.
2. PINGUES.
   Argilla.
   Marga.
3. MINERALES.
   Salinae.
   Sulphureae.
   Metallicae.
4. ARENACEAE.
   Arena.
   Glarea.
   Metallicae.
   Animales.

II. LAPIDES.

1. CALCARII.
   Calcareus.
   Marmor.
   Gypsum.
   Spatum.
2. VITRESCENTES.
   Fissilis.
   Cos.
   Silex.
   Petrosilex.
   Quartzum.
   Crystallus.
3. APYRI.
   Mica.
   Talcum.
   Ollaris.
   Corneus.
   Amiantus.
   Asbestus.
4. SAXA.
   Simplicia.
   Mixta.
   Grisea.
   Petrosa.

III. MINERAE.

1. SALIA.
   Vitriolum.
   Alumen.
   Nitrum.
   Muria.
   Alcalia.
   Acida.
   Neutra.
   Ammoniacum.
   Borax.
2. SULPHURA.
   Bitumen.
   Succinum.
   Ambra.
   Sulphur.
3. SEMIMETALLA.
   Hydrargyrum.
   Arsenicum.
   Cobaltum.
   Antimonium.
   Wismuthum.
   Zincum.
4. METALLA.
   Ferrum.
   Cuprum.
   Plumbum.
   Stannum.
   Argentum.
   Aurum.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
   ignei.
   aquei.
2. PETRIFICATA.
   vegetabilia.
   corallia.
   animalia.
   testacea.
3. FIGURATA.
   Lithomorphi.
   Lithoglyphi.
   Lithotomi.
4. CALCULI.
   Vegetabilium.
   Animalium.

Primus species in Regno lapideo rite determinavit.

Analysin lapidum pulchre resolvit.

Qui Sulphureas montium exhalationes (Bergschwaden) intelligit ac Matrices Metallorum concipit, eum non latebit Metallorum genesis 224.

Mephitis terrestris salium pater judicatur 180.

Lapides primaevos inter reliquos etiamnum occurrere admittit e. gr. jaspides 101, Quartzi species 106, Micas 132.

I. TERRAE.

1. MACRAE.
   - Humus.
   - Calcareae.
   - Gypſeae.
   - Manganenſes.
2. TENACES.
   - Argilla.
   - Marga.
3. MINERALES.
4. DURAE.
   - Glarea.
   - Tripela.
   - Carmentum.
   - Arena.
   - Ar. metallica.
   - Ar. animalis.

II. LAPIDES.

1. CALCAREI.
   - Calcareus.
   - Marmor.
   - Spatum.
2. Gypſum.
   - Fluor mineralis.
2. VITRESCENTES.
   - Cos.
   - Spat. ſcintillans.
   - Quartzum.
   - Gemma.
   - Granatus.
   - Siſex.
   - Petroſilex.
   - Achates.
   - Jaſpis.
3. FUSIBILES.
   - Zeolithus.
   - Baſaltes.
   - Magneſia.
   - Schiſtus.
   - Margodes.
   - Corneus.
4. APYRI.
   - Mica.
   - Talcum.
   - Steatites.
   - Serpentinus.
   - Ollaris.
   - Asbeſtus.
   - Amiantus.
5. SAXA.
   - mixta.
   - aggregata.

III. MINERAE.

1. SALIA.
   - Acida.
   - Vitriolum.
   - Alumen.
   - Nitrum.
   - Muria.
   - Natron.
   - Alc. volatile.
   - Neutra.
   - Ammoniacum.
   - Borax.
2. SULPHURA.
   - Bitumen.
   - Succinum.
   - Ambra.
   - Sulphur.
3. SEMIMETALLA.
   - Mercurius.
   - Arſenicum.
   - Cobaltum.
   - Niccolum.
   - Antimonium.
   - Wismuthum.
   - Zincum.
4. METALLA.
   - Ferrum.
   - Cuprum.
   - Plumbum.
   - Stannum.
   - Argentum.
   - Aurum.
   - Platina.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
   - ignei.
   - aquei.
2. PETRIFICATA.
   - Vegetabilia.
   - Corallia.
   - Zooli.
   - Helmintholithi
   - —— teſtaceorum.
   - Entomolithi.
   - Amphibiolithi.
   - Ichthyolithi.
   - Ornitholithi.
   - Zoolithi.
   - Anthropolithi.
3. FIGURATA.
   - Lithomorphi.
   - Lithoglyphi.
   - Lithotomi.
4. CALCULI.
   - vegetabilium.
   - animalium.

I. TERRAE.
1. ARGILLOSAE.
Argilla.
Humus.
2. ALCALINAE.
Creta.
Marga.

II. LAPIDES.
1. VITRESCENTES.
Gemma.
Cryſtallus.
Quartzum.
Arenarius.
Corneus.
Spat. vitreſcens.
Saxum.
Pumex.
2. ARGILLOSI.
Smectis.
Asbeſtus.
Talcum.
Mica.
Schiſtus.
3. GYPSEI.
Gypſus.
Alabaſtrum.
Spat. gypſeum.
4. ALCALINI.
Calcarius.
Marmor.
Spat. alcalin.
Tophus.
Stalactites.
Margodes.

III. SALIA.
1. ACIDA.
Acidum purum.
Vitriolum.
Alumen.
2. ALCALINA.
Alcali fixum.
Alcali volatile.
3. MEDIA.
Natrum.
Nitrum.
Sal commune.

IV. BITUMINA.
1. FLUIDA.
Oleum montan.
2. SOLIDA.
Ambra.
Succinum.
Pix montan.
Sulphur.

V. SEMIMETALLA.
1. FLUIDA.
Hydrargyrum.
2. SOLIDA.
Antimonium.
Zincum.
Bismuthum.
Arſenicum.

VI. METALLA.
1. NOBILIA.
Aurum.
Argentum.
2. IGNOBILIA.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.

VII. PETREFACTA.
1. SANGUINEORUM.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Ichthyolithus.
2. INSECTORUM.
Entomolithus.
Gammarolithus.
Echinites.
Encrinus.
Caput meduſae.
3. TESTACEORUM.
Tubulites ſimplex.
— polythalamius.
Cochlites.
— polythalamius.
Conchites.
4. VEGETABILIUM.
Stelechites.
Lithoxylum.
Lithobiblion.
Carpolithus.
Phytolithus.
5. MARINORUM.
Corallites.
Porites.
Fungites.

I. TER-

Humum ex vegetabili vel animali ortam ſenſim in Argillam tranſire, (quod eget demonſtratione) n. 6.
Saxum omne chalybe percuſſum ſcintillas dare n. 13.
Pumicem vulcani progeniem non eſſe n. 14.
Atramentarius lapis e vitriolo eroſo provenit n. 24.
Cobaltum conjungitur genere cum Arſenico n. 30.
Ferrum nativum verum nunquam exſtitit n. 34.
Linnaeus certe omnium primus, ſecundum leges ſyſtematicas, in claſſes et ordines redigere Mineralogiam tentavit. *Praef.*
Spatum dividit inter 3 diverſiſſima genera, imo ordines; in Vitreſcens, Gypſeum, Alcalinum.

I. TERRAE.

1. DISSOLUBILES.
   - Argilla.
   - Marga.
   - Smectis.
   - Morachtus.
   - Tripela.
2. INDISSOLUBILES.
   - Creta.
   - Lithomarga.
   - Arena.

II. LAPIDES.

1. LAMELLOSI.
   - Spatum.
   - Mica.
   - Talcum.
2. FILAMENTOSI.
   - Amianthus.
   - Asbestus.
   - Inolithus.
3. SOLIDI.
   - Silex.
   - Quartzum.
   - Calcareus.
   - Gypseus.
   - Fissilis.
   - Smectis.
4. GRANULATI.
   - Arenarius.
   - Jaspis.

III. SALIA.

1. ALCALIA.
   - Alcali fixum.
   - Alcali volatile.
2. ACIDA.
   - Acid. vitriolicum.
   - — nitrosum.
   - — muriaticum.
3. MEDIA.
   - Muria.
   - Natrum.
   - Nitrum.
   - Ammoniacum.
4. STYPTICA.
   - Alumen.
   - Vitriolum.

IV. INFLAMMABILIA.

1. GENUINA.
   - Bitumen.
   - Sulphur.
2. SPURIA.
   - Humus.

V. SEMIMETALLA.

1. nonMALLEABILIA.
   - Wismuthum.
   - Cobaltum.
   - Arsenicum.
   - Antimonium.
2. SUBMALLEABILIA.
   - Zincum.
3. FLUIDA.
   - Mercurius.

VI. METALLA.

1. FLEXILIA.
   - Plumbum.
   - Stannum.
2. DURA.
   - Cuprum.
   - Ferrum.
3. FIXA.
   - Argentum.
   - Aurum.

VII. HETEROMORPHA.

1. PETREFACTA VERA.
   - Anthropolithus.
   - Zoolithus.
   - Ornitholithus.
   - Ichthyolithus.
   - Amphibiolithus.
   - Entomolithus.
   - Helmintholithus.
   - Zoophytolithus.
   - Conchyliolithus.
   - Coralliolithus.
   - Phytolithus.
2. PETREFACTA SPURIA.
   - Typolithus.
   - Metrolithus.
   - Incrustatum.
   - Induratum.
   - Terrefactum.
3. FIGURATA.
   - Lithomorphus.
   - Lithoglyphus.

I. METALLA.

1. NOBILIA.
   - Aurum.
   - Argentum.
2. IGNOBILIA.
   - Cuprum.
   - Ferrum.
   - Stannum.
   - Plumbum.

II. SEMIMETALLA.

- Argentum vivum.
- Antimonium.
- Vismuthum.
- Zincum.
- Arsenicum.

III. PHLOGISTICA

1. FLUIDA.
   - Bitumen.
2. DURA.
   - Lithanthrax.
3. MINERALISATA.
   - Sulphur.

IV. SALIA.

1. ACIDA.
   - Vitriolum.
   - Alumen.
2. ALCALIA.
   - Fixa.
   - Volatilia.
3. MEDIA.
   - Muria.
   - Nitrum.
   - Borax.
   - Ammoniacum.

V. PETREFACTA.

1. ANIMALIA.
   - Terrestria.
   - Aquatica.
2. PLANTAE.
   - Terrestres.
   - Marinae.
3. OBSCURA.
   - Belemnites.
   - Hysterites.
   - Judaicus.
   - Asteria.
   - Bufonites.
   - Oolithus.
4. FIGURATA.
   - Aetites.
5. CRYSTALLI.
   - Quartzosi.
   - Gypsei.
   - Spatosi.

V. TERRENA.

1. NOBILES.
   - Adamas.
   - Sapphirus.
   - Smaragdus.
   - Amethystus.
   - Topazius.
   - Turcois.
   - Opalus.
   - Chrysolithus.
   - Hyacinthus.
2. SEMINOBILES.
   - Crystallus.
   - Carneolus.
   - Achates.
   - Chalcedonius.
   - Onyx.
   - Sardonyx.
   - Malachites.
   - Lazuli.
3. APYRI ignobiles.
   - Talcum.
   - Mica.
   - Molybdaena.
   - Vitrum moschow.
   - Steatites.
   - Corneus.
   - Jaspis.
   - Asbestus.
4. CALCARII.
   - Marmor.
   - Gypsum.
   - Spatum.
5. VITRESCENTES.
   - Cos.
   - Quartzum.
   - Silex.
   - Schistus.
   - Serpentinus.
   - Tripela.
   - Pumex.
   - Granites.
   - Saxum.
   - Argilla.
   - Marga.
   - Limus.
   - Umbra.

Cobaltum speciem esse arsenici statuit.

I. TERRAE.

1. CALCAREAE.
   Purae.
   Vitriolaceae.
   Phlogisticae.
   Argillaceae.

2. SILICEAE.
   Adamas.
   Sapphirus.
   Topazius.
   Smaragdus.
   Quartzum.
   Silex.
   Jaspis.

3. GRANATINAE.
   Granatus.
   Basaltes.

4. ARGILLACEAE.
   Porcellana.
   Lithomarga.
   Bolus.
   Tripolitana.
   Argilla.

5. MICACEAE.
   Mica pura.
   Mica martialis.

6. FLUORES.
   Indurati.

7. ASBESTINAE.
   Asbestus.
   Amiantus.

8. ZEOLITHICAE.
   Zeol. purus.
   Zeol. metallicus.

9. MAGNESIAE.
   Magnesia terrea.
   Magnesia indurata.

II. SALIA.

1. ACIDA.
   Vitriolum.
   Muria.

2. ALCALINA.
   Fixa.
   Volatilia.

III. PHLOGISTICA

Ambra.
Succinum.
Petroleum.
Sulphur.
Phlogistic. terreum.
— metallicum.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.
   Aurum.
   Argentum.
   Platina.
   Stannum.
   Plumbum.
   Cuprum.
   Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
   Hydrargyrum.
   Wismuthum.
   Zincum.
   Antimonium.
   Arsenicum.
   Cobaltum.
   Niccolum.

Syſtema eſt mere Metallurgicum, e principiis Chemicis petitum, proprium nec compilatum.

Excluduntur genera plura: *Cos*, *Schiſtus*, *Humus*, *Tophus*, *Stalactites*, *Aëtites*, *Calculus*, *Nitrum*. Appendici inſeruntur *Saxum*, *Pumex*, *Petrificata*.

Terras dari ſtatuit *Siliceam*, *Granatinam*, *Micaceam*, *Magneſiam*, *Zeolithicam*, *Chryſolampadis*.

Cryſtallos negat a Salibus oriri; figuras earum magis curioſas quam utiles judicat, quum in cryptis exſtruendis nullus numerat earum latera; Terras etiam poſſe aſſumere figuram cryſtallinam absque ſale; dari cryſtallifationes metallorum fuſione, ergo Cryſtallorum cauſam non a ſalibus.

Colores Gemmarum a Metallis originem ducere dubitat.

Calces exſtitiſſe credit ante vitarum et plantarum exiſtentiam.

Strata terrae negat conformia eſſe.

Definitiones characteriſticas inutiles judicat, ſufficere noſſe.

I. TERRAE.

1. ARGILLACEAE.
Argilla.
Bolus.
Limus.
Smectis.
Lithomarga.
Tripela.

2. CALCARIAE.
Creta.
Lac lunae.

3. SILICEAE.
Arena.

4. MARGACEAE.
Marga.

5. SELENITICAE.
Farina foſſilis.
Terra ſpatoſa.
Nihil foſſile.

6. TALCOSAE.
Terra talcoſa.

7. MICACEAE.
Mica ☉, ☽.
Vitr. ruſſicum.
Molybdaena.

8. INFLAMMABILES.
Sulphureae.
Bituminoſae.
Umbra.

9. SALINAE.
Vitriolicae.
Aluminoſae.
Nitroſae.
Muriaticae.

10. METALLICAE.
☉, ☽, ♄, 24, ♀, ♂.
♂ mica.
Ochra ♂, ♀.
Cadmia.
Cobolti ♃.
Arſenici ♃.
Mercurialis. ♃.

11. HUMUS.
Ruralis ♃.

II. LAPIDES.

1. ARGILLACEI.
Steatites.
Nephriticus.
Serpentinus.

2. CALCAREI.
Calcarius L.
Suillus L.
Stephani L.
Marmor.
Quadrum.
Armenius.

3. MARGACEI.
Dendrites.
Gypſeus.
Tophus.

4. SELENITICI.
Gypſum.
Alabaſtrum.

5. PYROMACHI.
Cos.
Silex.
Corneus.
Quartzum.

6. SCHISTOSI.
Argilloſi.
Calcarii.
Metallici.
Aluminoſi.

7. FOLIOSI.
Micacei.
Spatoſi.
Pſeudogalenae.

8. PLUMOSI.
Amiantus.
Asbeſtus.

9. SALINI.
Atramentarius.
Aluminoſus.
Sal caeduum.

10. METALLICI.
☽, ♄, ♂, 24, ♀, Z.

11. FUSILES.
Pumex.
Zeolithus.

12. PETRAE.

13. NOVI.
Trip.

III. PETRIFICATA

1. ANIMALIA.
Anthropolithus.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Entomolithus.
Ichthyolithus.
Helmintholithus.
Amphibiolithus.
Zoophytolithus.

2. PHYTOLITHA.
Phytotypolithus.
Lithoxylon.
Rhizolithus.
Lithocalamus.
Lithophyllum.
Carpolithus.

3. LITHOPHYTA.
Madrepora.
Millepora.
Tubipora.
Keratophyta.

4. LITHOTOMI.
Aëtites.
Variolithus.

5. PORI.
Tophus.
Stalactites.
Incruſtatum.

IV. SALIA.

1. STYPTICA.
Vitriolum.
Alumen.

2. FUSILIA.
Nitrum.
⊖ amarum.
Tincal.

3. INDURANDA.
Muria.

4. VOLATILIA.
Ammoniacum.
Arſenicum.

5. ALCALIA.
⊖ perſicum.
Aphronitrum.
⊖ cretae.

V. COMBUSTIBILIA.

1. SULPHURA.
Sulphur.

2. BITUMINOSA.
Bitumen.
Gagas.
Succinum.
Copal.
Ambra.
Lithanthrax.

3. SEVUM.

4. BALSAMUM.

VI. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Argentum.
Plumbum.
Stannum.
Cuprum.
Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
Zincum.
Vismutum.
Antimonium.
Cobaltum.
Mercurius vivus.
Platina.

I. ME-

Arſenicum ad ſalia refertur.

I. METALLA.

1. PERFECTA.
   a. Fixiora.
      Aurum.
      Platina.
      Argentum.
   b. minus fixa.
      Plumbum.
      Cuprum.
      Ferrum.
      Stannum.
      Zincum.

2. IMPERFECTA.
   Mercurius.
   Vismuthum.
   Niccolum.
   Arſenicum.
   Antimonium.
   Cobaltum.
   Magneſia.
   Molybdaena?
   Wolframum?

II. SALIA.

1. EX ACIDO ET METALLO CONFLATA.
   Vitriola vulgaria.
   Argentum comeum.
   Mercurius ſublimatus.
   Flos cobalti.
   Flos vismuthi.
   Pſeudogal. phoſphoreſc.
   Spatum plumbi.
   Ferrum aquar. mineral.

2. EX ACIDO ET ALCALI MINERALI CONFLATA.
   Muria.
   Sal Glauberi.
   Borax.

3. EX ACIDO ET ALCALI VEGETAB. CONFLATA.
   Nitrum.

4. EX ACIDO ET ALCALI VOLATILI CONFLATA.
   Ammoniacum.

5. EX ACIDO ET TERRIS CONFLATA.
   ⊖ amarum.
   Alumen.
   Sal cretae.
   Sal ſedativum.
   Gypſum.
   Spat. ponderoſum.
   Fluor mineralis.

6. EX ACIDO ET INFLAMMABILIBUS CONFLATA.
   Acidum vitr. nat. Sienenſe.
   Minerae arſenici.
   Sulphur.
   Succinum.
   Auripigmentum.
   Riſigallum.

7. ALCALIA.
   minerale.
   vegetab. aq. mineralium.

III. TERRAE.

1. *Simpliciores.*
   a. Siliceae.
      α. quartzoſae.
         Adamas.
         Rubinus.
         Sapphirus.
         Topazius.
         Buryllus.
         Smaragdus.
         Chryſolithus.
         Turmelinus.
         Hyacinthus.
         Granatus.
         Amethyſtus.
         Praſius.
         Morion.
         Cryſtallus.

Quartzum diaphanum.
Petref. quartzoſa.
Vitra vulcania.
β. corneae.
Nephriticus.
Chalcedonius.
Carneolus.
Onyx.
Sardonyx.
Oculus felis.
Sapis ophthalmius.
Achates.
Pyromachus.
Corneus.
Petrefacta.
Lavae corneum aemul.
γ. jaspideae.
Heliotropius.
Sil. aegyptius.
Jaſpis nigr.
Petrefact.
Lav. jaſp. aemul.
b. Aluminares.
Terr. alum. nativ.
Corium montan.
Suber montan.
Lithomarga.
Terr. porcellana.
Terra fiſtularia.
Bolus.
Terr. miracul. Saxon.
Terra fullon.
Argill. effervesc.
Umbra.
Rubrica.
Mica.
Schörl.
Cret. nigr.
Schiſt. pur.
Jaſp. immatur.
Petrefact. alum.
Lavae alum.
c. Muriaticae.
Tripela.
Cret. hiſpanic.
Cret. brianzon.
Steatites.
Serpentinus.
Ollaris.
Talcum.
Asbeſtus.
Pumex.
Lap. filtrar.
d. Calcariae.
α. Purae.
Agaric. mineral.
Creta.
Olleocolla.
Lap. travertin.
Calcarius.
Lumachella.
Marmor alb.
Spatum calcar.
Stalactit. calcar.
Petrefact. calcar.
β. Mixtae.
a. acidis.
Alabaſtrum.
Gypſum.
b. metallis.
Turcoſa.
Malachites.
Ferrum ſpatoſum.
Stann. ſpatoſum.
c. inflammabilibus.
Suillus.
Waſſerblende.
Marm. variegat.
2. Compoſitae.
a. bigenerae.
α. ex terra ſilicea et caluminari.
Opali.
Oculus mundi.
Chryſopras.
Spatum ſcintillans.
Quartzum pingue et opacum.
Jaſpis variegata.
Poudingſtone.
Porphyrius.
Granites.

Granites.
Gneiſſum.
Murckſtein.
Lapis ſtraterius.
Lap. filtr. ſpurius.
Lap. arenae vulg.
Areno vulgaris.
Argilla communis.
Brecciae nonnullae.
Lavae nonnullae.

β. ex terra ſilicea et muriatica.
Lapis amygdalinus.
Ophites.
Brecciae nonnull.
Lavae nonnullae.

γ. ex terra ſilicea et calcaria.
Lapis amygdal. nucl. calcariis.
Lapis lazuli.
Lapis piceus.

δ. ex terra aluminari et muriatica.
Peperino.
Caementum.
Terra puzeolana.
Lavae nonnullae.

ε. ex terra aluminari et calcaria.
Spatum ponderoſum.
Margae.
Ardeſia impura.

ζ. ex terra muriatica et calcaria.
Aſchengebirge.
Salzſtein.
Tophi thermarum.

b. trigenerae.

α. ex terra ſilicea, alumin. et muriatica.
Baſaltes.
Schiſti nonnulli.
Brecciae nonnullae.

β. ex terra ſilicea, alum. et calcar.
Zeolithus.
Fluor mineral.
Brecciae nonnull.
Lutum commune.

γ. ex terra ſilicea, muriatica et calcar.
Peperino di Marino.
Grünſtein.
Breccia rupeſtr. ciner.
Schiſti nonnulli.

γ. ex terra alumin. muriat. et calcar.
Trapezium.
Cos.
Schiſtus vetuſtus.
Brecciae nonnull.

c. quadrigenerae, ex terra ſilicea, aluminari, muriatica et calcaria.
Porphyrellus.
Saxum metalliferum.
Brecciae nonnullae.
Humus.

IV. INFLAMMABILIA.

1. *Sulphura.*
2. *Petrolea.*
3. *Succina.*
4. *Bitumina.*

I. SALIA.

1. ACIDA.
   - vitriolicum.
   - nitroſum.
   - muriaticum.
   - fluoris mineral.
   - arſenici.
   - molybdaenae.
   - lapidis ponderoſi.
   - phoſphori.
   - boracis.
   - ſuccini.
   - aëreum.
2. ALCALIA.
   - minerale.
   - volatile.
3. NEUTRA.
   - Nitrum.
   - Sal digeſt. Sylv.
   - Sal Glauber.
   - Nitr. quadrangul.
   - Sal commune.
   - Sal ſecret. Glaub.
   - Nitrum flammans.
   - Sal ammoniacum.
   - Borax
   - Alcalia atrata.
4. TERRESTRIA.
   - Spatum ponderoſ.
   - Spat. ponderoſ. muriat.
   - Gypſum.
   - Nitrum calcar.
   - Sal ammon. fixum.
   - Calx aërata.
   - Sal amarum.
   - Magneſia ſalit.
   - Magneſia nitrata.
   - Magneſia aërata.
   - Alumen.
5. METALLICA.
   - Vitriol. cupri.
   - Vitriol. ferri.
   - Ferrum aërat.
   - Vitriol. Zinci.
   - Vitriolum niccoli.
   - Magneſium ſalit.
6. TRIPLICIA.
   - Sal commun. magneſ. ſalit. inquinat.
   - Sal amar. vitriolo mart. inquinat.
   - Alumen vitriol. mart impurum.
   - Alum. vitriol. cobalt. inquinat.
   - Vitriol. cupri ferreum.
   - Vitriol. ferri niccol. inquinat.
   - Vitriolum cupri ferreo et zincino inquin.

II. TERRAE.

1. PONDEROSA.
   - aërata.
   - vitriolata.
   - petroleo imbut. Lap. hepatic.
2. CALX.
   - aërata.
   - aërata, petrol. imb. Lap. ſuill.
   - fluorata. Flav.
   - ac. pecul. imb. Lap. ponder.
   - aërata magn. ſalit. inquin.
   - aërata argillac. inquin.
   - aërata ſiliceo inquin.
   - aërata argill. et ſilic. inquin.
   - aërata ferro et magn. inquin.
3. MAGNESIA.
   - aërata ſilic. adunat.
   - ſiliceo intim. adunat.
   - argillac. ſilic. et pyrit. adun.
   - argill. ſilic. pyrit. et petrol. adun.
4. ARGILLA.
   - ſiliceo adunata. Porcell.
   - ſilic. et mart. adunata.
   - ſiliceo et calcar. adunat.
   - ſiliceo et magneſ. adunat.
   - Sulphoris acid. et alc. veget. inquinata.
   - ſiliceo, pyritaceo et petrol. inquin.

ſiliceo infra ponder. dimid. et paux. calc. unit. Gemma.
ſilicea dimid. part. et paux. calc. aër. mixt. Schoerl.
ſilicei dimidiae parti et paux. calc. laxe unit. zeolithus.
ſiliceo copioſo et magneſ. unit. Mica.

5. SILICEA.
argill. et calc. parciſſ. Quartzum.
argillae adunat. Chalcedonius &c.
argill. valde martial. adun. martiali gravidata.
argill. et paux. calc. unit.
argill. et paux. magneſ. adun.
magneſ. calc. fluorat. et aërat. cupro ferroque calcinat. adunat. Chryſopraſus.

III. BITUMINA.

1. SULPHUR.
commune.
Plumbago.
Molybdaenum.
2. PETROLEUM.
3. ADAMAS.

IV. METALLA.

Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.
Plumbum.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Vismutum.
Niccolum.
Arſenicum.
Cobaltum.
Zincum.
Antimonium.
Magneſium.

APPENDIX I.

Combinationes.

I. Duplices.
1. Salinicum.
Salino.
terreſtri.
bituminoſo.
metallico.
2. terreſtris, cum
terreſtri,
bituminoſo,
metallico.
3. bituminoſi cum
bituminoſo,
metallico.
4. metallici cum
metallico.

II. Triplices.
1. Salini cum
terreſtri et bituminoſo,
terreſtri et metallico.
bituminoſo et metallico.
2. terreſtris cum
bituminoſo et metallico.

III. Quadruplices.
Salini cum
terreſtri, bituminoſo et metallico.

APPENDIX II.

Petrefacta.
Calx ſalina ſub form. organ.
Ferruin ſalinum ſ. f. o.
Calx aërata ſ. f. o.
Argilla ſ. f. o.
Terra ſilicea ſ. f. o.
Terra organica.
Petroleum corpora organica imbuens.
Argentum ſub ſ. organ.
Hydrargyr. ſ. f. o.
Cuprum ſ. f. o.
Ferrum ſ. f. o.
Zincum ſ. f. o.

I. TERRAE.

1. CALX.
   pura.
   aërata.
      Spatum.
         pellucidum.
         opacum.
      Stalactites.
         Tophus.
         Incrustata.
         Petrefacta.
         Agaricus mineralis.
         Creta.
         Calcarius.
         Oolithus.
         Lapis portlandicus.
         Schistus calcarius.
         Marmor.
   vitriolata, Gypsum.
      Selenites.
      Alabastrum.
   fluorata. Fluor mineralis.
      pellucidus.
      opacus.
   acido wolframi nupta.
      Lapis ponderosus.
   magnesiae nupta.
      Spatum compositum.
      Lapis Creuzenwaldensis.
   Argillae mixta.
      Marga.
      Lapis travertinus.
   terrae ponderosae mixta.
   terrae siliceae mista.
      Spatum stellatum.
      Arenarius calcarius.
   petroleo impraegnata.
      Stillus.
   pyritae mistus.
   ferro junctus.
   ferro et lapid. ponderoso mistus.
   compositae.
      ex meris calcareis.
      ex calcareis et baryticis.
      ex calcareis et muriaticis.
         Marmor glandul. serpentin.
         Pietra talchina.
         Verde antico.
      ex calcariis et argillis.
         cum Schisto.
            marmor campanum.
            florentinum
            cipolinum Rom.
         Gniotte.
            Amygdalites.
         cum mica.
            Cipolinum Autun.
            Calcarius micaceus.
      ex calcariis et siliceis.
      ex calcariis et quartzo.
         Quartzo et Puddingst. calcareum.
         Calcareus cum venis quartzi
      ex calcariis et lavis.
         Civerchina.
         Marmor cum venis lavae.
      ex calcariis et pluribus aliis.
         Quartzo spat. scint. et mica calce connexa.
         Calcar. cum ven. schoerl. et mic.

2. BARYTES.
   aërata.
   vitriolata.
   fluorata.
   acido wolframi nupta.
   terrae siliceae ferroque mixta.
   terrae siliceae, et petrol. mixta.
      Lapis hepaticus.

3. MAGNESIA.
   aërata.
      pauciss. terrae peregrinae mista.
      siliceae. Spuma maris.
      calcariae et ferro.
      argillae, talco et ferro.
      quadruplo terrae siliceae et pauciss. argill.

Steati-

Steatites.
Lapis saponarius.
Ollaris.
terrae siliceae, calcar. et pauciff. argill. et ferro.
Amiantus.
Suber montanum.
terrae siliceae, calcariae, ponderosae, argillae et ferro.
Amiantus.
pura
aequali siliceae fere, $\frac{1}{3}$ arg. $\frac{1}{4}$ aq. $\frac{1}{10}$-$\frac{1}{7}$ ferr.
Serpentinus.
duplo siliceae, et aequal. fere argill.
Talcum.
Vitr. moscoviticum.
fluorata.
acido wolframi nupta.
composita.
ex lapidibus muriaticis meris.
Steatites cum talco.
Serpentin. cum ven. aut glandul. steatit.
ex lapid. muriat. et calcar.
ex lapid. muriat. et ponderos.
ex lapid. muriat. et argillis.
Steatit. c. arg. indurat.
Steatit. c. schisto.
Serpentin. c. schisto.
Saponar. cum mica.
ex muriat. et siliceis.

4. ARGILLA.
acido aëreo saturata.
Lac lunae.
acido aëreo impraegnata.
Argilla.
fusibilis.
apyra.
Marga.
fullonia.
fistularis.
porcellana.
Lutum.
Terra laterum.
Bolus.
vulcania.
puteolana.
Caementum.
Tufa.
Cineres vulcan.
Tripela.
acido vitrioli saturata.
alum. embryonat.
acido salis saturata.
paulo majori porti silic. minori magnesiae et minori adhuc calc. ferr. nupta.
Mica pura.
Schisti.
purpureus.
purpurascens.
Ardesia.
pyritosus.
bituminosus.
argilla $\frac{3}{10}$-$\frac{1}{10}$ silic. terr. et paux. ferri mista.
Schistus argillaceus.
Arenar. argillac.
Corneus.
Killas.
Toadstone.
Zeolithus.
Lapis piceus.
Rubrica.
Argillae compositae.
ex mere argillaceis.
ex terr. argillos. et calcar. Marmo nero antico.
ex terra argill. et ponderos.
ex terra argill. et magnesia.
ex terra argill. et silicea.
ex terra argill. et pluribus aliis.

5. SILI-

5. SILICEAE.
Quartzum.
Cryſtallus.
opacum.
Arena.
Pyromachus.
Petroſilex.
Jaſpis.
Silex nobilis.
Gemmae.
Amethyſtus.
Chryſopraſus.
Lapis lazuli.
Lapis nephriticus.
Spatum ſcintillans.
Zeolithus filiceus.
Granatus veſarianus.
Granatus vulgaris.
Schoerl.
Schoerl. columnaris.
Turmalinus.
Baſaltes.
Rocoleg. rag.
La cos.
Pumex.
Spatum ferriferum muriat.
Cos turcica.
Rag. ſtone.
Arenarius.
Arena ferri calce caementum.
Compoſitae.
ex ſiliceis et ſiliceis.
ex ſiliceis et calcariis.
ex ſiliceis et baryticis.
ex ſiliceis et muriaticis.
ex ſiliceis et argillaceis.
ex ſiliceis et pluribus aliis.

II. SALIA.
1. ACIDA.
aëreum.
vitriolicum.
ſalis communis.
fluoris mineralis.
ſuccini.
phoſphori.
molybdaenae.
arſenici.
lapidis ponderoſi.

2. ALCALIA.
vegetabile.
minerale.
volatile.

3. NEUTRA.
Tartarus vitriolatus.
Sal Glauberi.
Sal ſecretus Glauberi.
Selenites.
Sal amarum.
Alumen.
Minerae alumin.
Vitriolum ferri.
Vitriolum cupri.
Vitriolum zinci.
Vitriolum cobalti.
Vitriolum niccoli.
Vitriolum magneſiae.
Vitriolum argenti.
Vitriolum mercurii.
Vitriolum plumbi.
Nitrum vulgare.
Nitrum cupicum.
Nitrum calcarium.
Nitrum muriaticum.
Sal digeſtivum Syly.
Sal culinare.
Sal ammoniac.
Terra ponderoſ. ſalit.
Sal ammon. fixum.
Sal. amar. muriatic.
Alumen muriaticum.

Cuprum

Cuprum ſalitum.
Magneſia ſalita.
Hydrargyrum ſalitum.
Borax.

III. INFLAMMABILIA.

1. AEREA.
Aër inflammabilis.
Aër hepaticus.

2. LIQUIDA.
Naphtha.
Petroleum.
Maltha.

3. SOLIDA.
Aſphaltum.
Sevum minerale.
Gagates.
Lithanthrax.
Geanthrax.
Turfa.
Succinum.
Ambra.
Copal.
Sulphur.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.

2. IMPERFECTA.
Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.

3. SEMIMETALLA.
Zincum.
Antimonium.
Arſenicum.
Vismuthum.
Cobaltum.
Niccolum.
Magneſia nigra.
Wolframium.
Molybdaena.
Saturnites.

I. TERRAE.

1. SILICEAE.

Lapis diaboli.
Adamas.
Chryſoberyllus.
Circonius.
Hyacinthus.
Chryſolithus.
Granatus.
Rubinus.
Sapphirus.
Topazius.
Smaragdus.
Beryllus.
Scorlus.
Lapis thumenſis.
Quartzum.
Corneus.
Pyromachus.
Chalcedonius.
Lithoxylon.
Heliotropius.
Chryſoprafus.
Silex ſchiſtoſus.
Obſidianus.
Catophthalmus.
Prehnites.
Zeolithus.
Lapis lazulus.

2. ARGILLAE.

Argilla pura.
Terra porcellana.
Argilla vulgaris.
Jaſpis.
Opalus.
Lapis piceus.
Spatum adamantinum.
Feldſpatum.
Schiſtus argilloſus.
Schiſtus inflammabilis.
Terra aluminis.
Schiſtus aluminaris.
Lapis aluminaris.
Nigrica.
Coticula.
A. tripolitana.
Mica.
Chlorites.
Chalcolithus.
Hornblenda.
Wacca.
Baſaltes.
Lava.
Pumex.
A. veronenſis.
Lithomarga.
Sapo montanus.
A. ochra.

3. TALCA.

Steatites.
Nephrites.
Terra fullonum.
Talcum plaſticum.
T. medicinale.
Serpentinus.
Talcum.
Asbeſtus.
Cyanites.
Actinotus.

4. CALCARIAE.

aëratae.
lactiformis.
Creta.
Marmor.
compactum.
lamelloſum.
Stalactites.
Piſolithus.
Spatum ſchiſtaceum.
Spatum magneſiacum.
Suillus.
Marga.
Schiſtus margae. bitumin.

phoſpho-

phosphoratae.
Apatites.
boraxatae.
Boracites.
fluoratae.
Fluor mineral.
vitriolatae.
Gypsum.
Selenites.

5. PONDEROSAE.
Witherites.
Spatum ponderosum.

II. SALIA.

1. VITRIOLICA.
Vitriolum nativ.
Halotrichum.
Alumen butyraceum.
Salamur. nativ.

2. NITROSA.
Nitrum vulgare.

3. MURIATICA.
Sal commune.
Sal ammoniacum.

4. BORAX.

5. ALCALIA.
Alcali minerale nativ.

III. INFLAMMABILIA.

1. BITUMINA.
Naphtha.
Petroleum.
Asphaltum.
Lithanthrax.
Spissexylon.
Succinum.
Meliedites.

2. SULPHURA.
Sulph. nativ. vulgare.
Sulph. nativ. vulcanium.

3. GRAPHITES.

IV. METALLA.

Platinum.
Aurum.
Hydrargyrum.
Argentum.
Cuprum.
Ferrum.
Plumbum.
Stannum.
Vismutum.
Zincum.
Antimonium.
Cobaltum.
Niccolum.
Magnesia.
Molybdaenum.
Arsenicum.
Scheelium.

TERMINI
Uſurpati ARTIS.

I. NOTARUM EXTERNARUM.

1. COLORIS.
a. albi.
niveus.
rubeſcens.
flaveſcens.
cinerafcens.
argenteus.
vireſcens.
caeruleſcens.
lacteus.
ſtanneus.
b. cinerei.
infumatus.
margaritaceus.
caeruleſcens.
vireſcens.
flaveſcens.
rubeſcens.
plumbeus.
chalybeus.
nigricans.
c. nigri.
cinerafcens.
caeruleſcens.
vireſcens.
fuſceſcens.
ferreus.
aterrimus.
d. caerulei.
indicus.
berolinenſis.
lazureus.
ſmaltinus.
violaceus.
lavendulaceus.
caeleſtis.
cinerafcens.
e. viridis.
aeruginoſus.
thalaſſinus.
gramineus.
pomaceus.
porraceus.
olivaceus.
pſittacinus.
aſparaginus.
f. flavi.
ſulphureus.
citreus.
aureus.
pyritaceus.
aurichalceus.
melleus.
cereus.
ſtramineus.
iſabellinus.
ochraceus.
vinaceus.
aurantius.
g. rubri.
aurorens.
lateritius.
coccineus.
hyacinthinus.
ſanguineus.
cochenillinus.
cupreus.
cinnabarinus.
Karmeſinus.
perſicinus.
roſeus.
carneus.
obſcurus.
fuſceſcens.
h. fuſci.
rubeſcens.
caryophyllinus.
flaveſcens.
tombacinus.
hepaticus.
nigricans.
i. ſuperficialis.
puvoninus.
iridinus.
columbinus.
chalybeus.
k. varii.
variabilis
pro ſitu ad lucem.
4. COHAESIONIS.
a. Solida.
α. continua.
fragilia.
tenacia.
plaſtica.
ſubductilia.
ductilia.
rigida.
flexilia.
elaſtica.
molliſſima, ut unguis digiti veſtigia imprimat.
mollia, ut cultro rad. queant.
duriuſcula, cultro vix raſilia.
dura ad chalybem ſcintillantia.
duriſſima, limae reſiſtentia.

β. fria-

β. friabilia.
segregata.
coagmentata.
pulverulenta.
squamosa.
b. Fluida.
tenacia.
tenuia.
2. NITORIS.
inconspicua i. e. splendore omni orba.
micantia.
nitidula.
nitida.
nitidissima.
nitore
vulgari.
vitreo.
cereo.
matris perlarum.
adamantino.
semimetallico.
speculari.
metallico.
obumbrante.
3. PELLUCIDITATIS.
Opaca.
Subopaca i. e. ad tenuiores modo margines pellucida.
diaphana.
semipellucida.
pellucida
hyalina levissime tincta.
5. TEXTURAE.
a. compactae
festucariae particulis
majoribus.
minoribus.
vitreae.
planae
conchaceae,
planioris.
concavioris.
perfectioris.
imperfectioris.
minutioris.
crassioris.
scoriaceae.
inaequalis.
granulatae.
minutim.
crassius.
uncinulatae.
terreae.
subtilioris.
crassioris.
b. fibrosae, fibris
tenerioribus.
crassioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus
stellatis.
fasciculatis.
sparsis.
c. radiatae, radiis
latioribus.
angustioribus.
longioribus.
brevioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus.
fasciculatis.
stellatis.
spinosis.
d. lamellosae, lamellis
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
sphaerico-convexis.
frondosis.
parallelis.
divergentibus.
secantibus.
dupliciter.
tripliciter.
quadrupliciter.
sextupliciter.
e. schistosae, partibus
tenuioribus.
crassioribus.
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
6. SUPERFICIEI.
pinguia.
macra.
frigida.
frigidiuscula.
tepida.
inaequalia.
laevia.
aspera (granulis minimis aequalibus.)
scabra.
foveolata foveolis
cubicis.
pyramidalibus.
tabulatis.
conicis.
sphaericis.
striata.
transversim.
longitudinaliter.
diagonaliter.
alternatim, (alternante striarum directione.)
decussatim.
plumosa (i. e. striis e media longitudinali oblique transversim excurrentibus.)

7. PONDERIS.
ponderoſiſſima (i. e. pondere ſpecifico aquam ſexies et ultra ſuperantia.)
ponderoſa (i.e. aquam quater et ultra ſuperantia.)
leviuſcula (i.e aquam bis et paulo ultra ſuperantia.)
levia, (aquam parum ſuperantia.)
natantia.

8. FIGURAE.
a. fragmentorum in quae foſſile ſecedit.
a. ſponte.
α. granulata, granulis craſſioribus.
ſubtilioribus.
majoribus.
minoribus.
rotundatis.
ſubſphaericis.
lentiformibus.
angulatis, angulis communibus.
elongatis.
majoribus.
β. cruſtoſa, cruſtis craſſioribus.
tenuioribus.
rectis.
angulatis.
ſphaericis.
concentricis.
conicis.
γ. bacillaria, bacillis craſſioribus.
tenuioribus.
rectis.
curvis.
b. mallei ictu.
α. regularis.
cubicae.
rhomboidalis.
trapezoideae.
pyramidalis.
dodecaëdriae.
β. irregularis.
indeterminatae, marginibus obtuſis.
acutis.
feſtucariae.
diſcoideae.
cuneatae.
b. totius foſſilis.
a. minus regularis.
vulgaris, amorpha.
filiformis.
capillaris.
dentiformis.
denticulata.
reticulata.
arboreſcens.
fruticoſa.
ramoſa.
pectinata.
tubuloſa.
fiſtularis.
rotundata.
farta.
nucleo mobili Aëtites.
fixo. Gaodes.
vacua.
botryoides.
ſphaerica.
ſphaeroides.
elliptica.
amygdalina.
reniformis.
tuberoſa.
membranacea.
ſpecularis.
foraminulenta.
celluloſa cellulis ſimplicibus.
tetraëdris.
hexaëdris.
polyedris.
rotundis.
duplicibus.
ſpongioſa.
veſiculoſa.
eroſa.
perforata.
b. regularis. Cryſtalli
α. Tabulae.
tetraëdrae t. I. II. III. f. 17.
rectangulae.
obliquangulae.
pentaëdrae tab. I. II. III. f. 29.
hexaëdrae.
octaëdrae.
aequilaterae.
inaequilaterae.
tenuioris.
craſſioris.
perfectae.
angulis in aciem terminatis omnibus.
nonnullis.
ſparſae.
coagmentatae.
inordinatim.
decuſſatim.
in cellulas.
pyramides.
globulos.
lentes.
amygdalos.
acus.
ad latera adnatae.

β. Cubi

β. Cubi ſ. Teſſerae.
rectanguli ſ. veri.
obliquang. ſ. rhombi.
majoribus.
minoribus.
minimi.
lateribus planis.
concavis.
convexis.
altern. conv. et plan.
marginib. truncatis. omnibus.
angulis. nonnullis.
ſuperficie terminali in aciem abeunte.
ſparſi.
incluſi.
connati.
decuſſatim.
aggregati
ſeriatim.
in globulos uvae formam.
faſciculatim.
ſtellatim.
in pyramides.
ramos.
arbuſculos.
cellulas.

γ. Prismatis.
triedri.
tetraëdri.
pentaëdri.
hexaëdri.
octaëdri.
enneaëdri.
rectanguli.
obliquanguli.
aequilateri.
inaequilateri.
lateribus angustioribus.
altern. terminat. in planis.
convexis.
ventricoſis.
incurvis.
ſuperficie terminali utraque alterutra abeunte in aciem.
pyramidem.
aequalis later. numeri.
minoris.
latioris.
tenuioris.
acicularis.
capillaris.
marginibus truncatis alternis omnibus.
ſparſi.
cohaerentis.
lateraliter.
baſi.
apice.
per medium transeund.
cum alio aut aliis.
aggregat.
inordinatim.
ſtellatim.
faſciculatim.
ſeriatim.
graduatim.
pectinatim
in olivae formam.
amygdalae —
uvae —
renis —
globi —
pyramidis —
columnae —
prismatis —
aciculae formam.
bacillorum —
gemmarum —

δ. Pyramidis.
triedrae.
tetraëdrae.
hexaëdrae.
octaëdrae.
ſimplicis.
duplicis.
prismati ſuperimpoſitae.
inverſae.
rectae.
truncatae
apice.
marginibus baſeos.
lateralibus.
lateribus
latioribus.
anguſtioribus.
acicularis.
capillaris.
aequalibus.
inaequalibus.
altern. majoribus.
planis.
convexis.
concavis.
intus cavae.
auctae altera pyramide
apice
alterutro
utroque
baſi communi.
ad latera.
ſolitariae.
ſparſae.
aggregatae.
inordinate.
ſeriatim.
graduatim.

divergendo
rosae in modum.
stellatim.
fasciculatim.
mergitis forma.
gemmae —
globi —
renis —
granorum —
bacillorum —
cristae —
cellularum —
arbusculae —
muici —
ramorum —
fruticeti. —
reticulatim.
in columnas.
tabulam.
pyramidem.
cohaerentis.
latere.
apice.
medio.
geminae.
tergeminae.
plures.
ε. Lentis i. e. pyramidis obscurae duplicis depressae: angulis corporeis obtusissimis.
tetraëdrae.
hexaëdrae.
vulgaris.
fellae in modum curvatae.
solidae.
intus cavae.
solitariae.
aggregatae in
rajae forma.
uvae —
globi —
granulorum forma.
cellularum —
inordinate.
connexae.
parallelae.
ζ. Dodecaëdri.
perfecti.
minus perfecti.
marginibus
truncatis.
in aciem terminatis.

9. LOCI, in quo, MODI quo occurrunt.
α. rupestria, quae integros montes, aut portionem praecipuam, strata, rupes constituunt.
β. parasitica.
libera
aliis inclusa
vaga.
fructis majoribus.
rotundatis.
angulatis.
acutangulis.
obtusangulis.
granulis.
adhaerentia
corticis forma.
membranae —
bracteatum —
granorum —
inhaerentia
sparsim.
punctatim.
per venas.
glandulas.
fistula.
amorpha.
crystallina.
majora.
minora.
minima.
strata.

10. COLORIS, quo inquinant alia corpora contactu.
scriptura.
tritura.
ejusdem cum fossili ipso coloris.
alieni.

11. SENSATIONIS, quam linguae imprimunt
adhaerent
insipida.
sapida, saporis
argillacei.
subdulcis.
stiptici.
amari.
lixivioši.
salsi.
acris.

12. ODORIS, quem
exhalant.
sponte.
trita
per se
cum aliis.
calefacta.
prunis inspersa.
alcalini.
empyreumatici.
bituminosi.
sulphurei.
arsenicalis.

13. SONI, quem edunt
agitata.
cum aliis collidentia.
muta.
sonora.
sonitu campanae aemulo crepitantia.

II. NOTARUM PHYSICARUM.

attractoria, quae ferrum trahunt.
retractoria, quae a magnete trahuntur.
intractabilia, quae non trahuntur.
electrica, quae trita aut calefacta moleculas minus ponderosas trahunt.
phosphorescentia, quae trita, solis radiis aut igni exposita aut prunis insperſa } in tenebris lucem spargunt.
humescentia, quae sensim aquam imbibunt.
bibula, quae aquam avidius absorbent.
fatiscentia, quae sponte in aëre dilabuntur.

III. NOTARUM CHEMICARUM.

1. petitarum a mutatione, quam ignis infert.
α. volatilia, quae leni colore
semivolatilia, quae prunis insperſa
fixa, quae ne violento quidem igne } in vapores abeunt.
β. fumantia, quae igne tractata fumum
scintillantia, quae igne tractata scintillas
inflammabilia, quae igne tractata flammam } emittunt.
consueti
alieni } coloris.
γ. variabilia, quae igni expositа mutant colores.
decrepitantia, quae igni expositа crepitum edunt.
detonantia, quae prunis insperſa detonant.
spumescentia, quae igni expositа spumescunt.
intumescentia, quae igni expositа intumescunt.
liquabilia, quae igni expositа liquantur.
vitrescentia, quae ignis vi
sola
cum aliis mixta in vitrum abeunt.
pellucidum.
diaphanum.
opacum.
excolor.
tinctum.
calcinabilia, quae ignis vi cohaesione partium orbantur.
induranda, quae igni expositа indurantur.
apyra, quae ignis fusorii vi maxima non liquuntur.

2. petitarum ab efficacia solventium.
α. effervescentia
facile et ilico.
demum, postquam rasa sunt et lente.
cum aqua forti.
cum oleo vitrioli.
non effervescentia.
β. Solubilia.
facile.
difficulter.
caloris ope.
sine calore in
aqua.
oleis.
alcalibus.
aqua forti.
aqua regis, quarum colorem mutat, vel non mutat.

tota.
pro parte.
ut abeant cum solvente
in crystallorum
in gelatinae } speciem
in neutram
non solubilia.

γ. Solventia.
via humida.
via sicca.
terras,
metalla.

Instrumenta Lithologi parata erunt primario:
Malleus, *Culter*, *Chalybs*, *Aqua fortis*, *Aqua regis*, *Lixivium causticum*, *Lixivium sanguinis*, *Borax*, *Acidum ossium*, *Alcali minerale*, *Gurgulio* s. Fistula flammi potens absque folle.

Signa ☉ Aurum.
☽ Argentum.
☽☉ Platina.
♀ Cuprum.
♂ Ferrum.
♄ Plumbum.
♃ Stannum.
♁ Antimonium.
☿ Hydrargyrum.
W Wismutum.
ZZ Zincum.
Magnesia.
Molybdaena.

Signa Wolframum.
Uranites.
♂ Niccolum.
K Cobaltum.
Arsenicum.
Sulphur.
Vitriolum.
Nitrum.
Muria.
O Alumen.
Aqua fortis.
Aqua regis.

Semi-

Semitae DEI in Abyſſo.

SYSTEMA REGNI MINERALIS.

I. TERRAE.

A. SIMPLICIORES.

A. TALCOSAE.

a. pinguia.

1. Talcum.

b. macrae.

2. Serpentinus.
3. Asbeſtus.
4. Actinotus.
5. Hornblenda.

B. PONDEROSAE.

6. Barytis.
7. Croſſopetra.

C. CALCARIAE.

a. puriores.

8. Creta.
9. Tophus.
10. Spathum.
11. Schiſtolithus.
12. Inolithus.
13. Stalactites.
14. Piſolithus.
15. Marmor.

b. minus purae.

a. effervescentes.

16. Suillus.
17. Tremolites.
18. Stellaris.
19. Humus.
20. Marga.
21. Magneſiata.

b. non effervescentes.

22. Gypſum.
23. Hepaticus.
24. Lazurus.
25. Fluor.
26. Apatites.
27. Boracites.

D. ARGILLACEAE.

28. Aluminaris.
29. Argilla.
30. Puteolana.
31. Caementum.
32. Carioſus.
33. Ardeſia.
34. Baſaltes.
35. Lava.
36. Mica.
37. Opalus.
38. Zeolithus.
39. Scorlus.

E. SILICEAE.

a. fixae.

a. impurae.

40. Gemma.
41. Olivinus.
42. Feldſpatum.
43. Pyromachus.
44. Petroſilex.
45. Jaſpis.
46. Smiris.
47. Circonius.
48. Amarus.
49. Lydius.
50. Chlorogranatus.

b. puriores.

51. Arena.
52. Quartzum.
53. Chalcedonius.

b. volatiles.

54. Adamas.

F. ADAMANTINAE.

55. Adamantinus.

B. AGGREGATAE.

A. particulis magis minusve crystallinis, nullo visibili caemento intermedio cohaerentibus.

56. Granites.
57. Gneissum.

B. frusticulis heterogeneis massae alterius lapidis immersis.

58. Porphyrius.
59. Amygdalites.

C. fragmentis lapidum caementi ope conglutinatis.

60. Breccia.
61. Arenarius.

II. SALIA.

62. Natrum.
63. Borax.
64. Muria.
65. Nitrum.
66. Mirabile.
67. Amarum.
68. Alumen.
69. Vitriolum.

III. PHLOGISTA.

70. Turfa.
71. Bitumen.
72. Mellites.
73. Succinum.
74. Ambra.
75. Graphites.
76. Sulphur.

IV. METALLA.

77. Uranium.
78. Wolframum.
79. Magnesia.
80. Stibium.
81. Zincum.
82. Molybdaena.
83. Stannum.
84. Cobaltum.
85. Ferrum.
86. Arsenicum.
87. Cuprum.
88. Niccolum.
89. Wismutum.
90. Argentum.
91. Plumbum.
92. Hydrargyrum.
93. Aurum.
94. Platina.

Appendix.

V. LARVATA.

A. animalium.

A. Mammalium.

95. Anthropolithus.
96. Zoolithus.

B. Avium.

97. Ornitholithus.

C. Amphibiorum.

98. Amphibiolithus.

D. Piscium.

99. Ichthyolithus.

E. Insectorum.

100. Entomolitus.

F. Vermium.

101. Conchyliolithus.
102. Coralliolithus.

B. Vegetabilium.

103. Phytolithus.

1. LAPIDES e terris induratis compactis natae, in has iterum fatiſcentes, natura repugnante, dirimuntur ab his, cum iis potius in unam claſſem conjungendi, ſummae ignis violentiae reſiſtunt, ne hilum quidem eorum in vapores reſolventi, ſapore omnes odore plurimi orbi.

1. TALCOSAE (plurimae) molles et molliſſimae magneſiam albam potiſſimum continent, nulla unquam corporum vivorum veſtigia; in montibus primariis, magis adhuc in ſecundariis obviae, nonnullae quoque ſtrata et montium partes praecipuas conſtituentes, aliae potius paraſiticae: Igne nec calcinantur, nec, niſi Hornblendam, et ipſum Actinotum Asbeſtumque ferriferum excepteris, facile liquantur, ſed indurantur.

2. PONDEROSAE terrae, gravitate ſpecifica prae reliquis eminentes facilius liquantur igne, non niſi paraſiticae, neque unquam vivorum corporum veſtigia continentes molles et duriuſculae conflantur potiſſimum ex terra ponderoſa dicta.

3. CALCARIAE, aliae ex teſtaceis et coralliis natae, aliae primitivae, aliae rupeſtres, aliae paraſiticae multae non raro corporum vivorum veſtigiis refertae, pauciſſimis exceptis, molliſſimae, molles et duriuſculae, igne evadunt magis poroſae; puriores omnes cum aqua forti effervescunt, et fere totae ſolvuntur.

4. ARGILLACEAE aliae molliſſimae, plaſticae, linguae adhaerentes, humectatae ſibi proprium odorem ſpirantes, igne indurantur, ex durioribus fatiſcentibus non raro ortae animalium et vegetabilium veſtigia ſaepe impreſſa offerunt, aliae molles vel duriuſculae ignis vi liquantur potius, quam indurantur; harum plures rupeſtres, aliae, pauciores tamen, durae eandem ab igne ſubeunt mutationem.

5. SILICEAE durae et duriſſimae acidorum, ſi fluoris acidum excipias, vim eludunt, certe pro parte; aliae rupeſtres, aliae paraſitae, illae non raro veſtigia corporum vivorum prae ſe ferentes.

6. ADAMANTINUS duriſſimus, paraſiticus propriam ſibi in nullo alio foſſili hactenus detectam terram continet.

7. AGGREGATAE e quinque prioribus conflantur, et indolem partis dominantis ſequuntur.

II. SALIA,

Novam utique terrae ſimplicis ſpeciem conſtituere videtur, nuper in antro Sydney novae Hollandiae reperta plumbaginis micaeque miculis et arenae granulis miſta, a *Wedgewoodio* act. angl. vol. 80 p. 2. p. 306. deſcripta; reſiſtit illa quidem vitrioli et nitri acidis, quamvis fortiſſimis et bullientibus; ſolvitur autem ſalis culinaris acido, et conſtantius adhuc aqua regis,

us

II. SALIA, ſapore, ſolubilitate in aqua ab omnibus aliis, ſpecie ſaporis, gradu ſolubilitatis inter ſe diſtinguuntur.

III. PHLOGISTA ſolubilitate in oleo, et fumo flammave, quam igni expoſita monſtrant grato vel ingrato, innocuo vel funeſto, ex coloro vel tinctu dignoſcuntur.

IV. METALLA nitore, pondere ingenti, fluxu, quem in igne experiuntur ſibi proprio, ſolubilitate in acidis diſcernuntur.

V. LARVATA non foſſilia ſui generis, ſed ratione materiae, qua conſtant, ad praecedentes claſſes amandanda non differunt, niſi forma, quam corporibus alterius naturae regni debent.

CLAS.

ut tamen lenis calor iterum expellat; ex hac ſolutione non quidem per ſanguinis lixivium, verum per ſalia lixivioſa omnis generis, ex meraco quoque ſalis acido per ſimplicem aquam, lacteo ſemper colore, praecipitata, facile in igne fundenda; carbenum pulveri interrita, neque haec neque alia ſimplex et pura terra, quamvis ignis violentiae ſummae in vaſis ab omni metallica labe liberis expoſita in metallum, idque ſui generis coire viſa eſt.

Altera, uti quidem hactenus videtur, a reliquis diſtincta terra ſimplex latet in lapide friabili parum nitente diaphano, ex albedine in aſparagi virorem vergente, prope Strontian in Scotia reperto, diu pro barytide Witheringii habito; affinitate, quam cum aëre fixo alit, calore, quem uſta et aquae immerſa excitat, ſolutione quam ſubit, et facilima ad aëris acceſſum praecipitatione ponderoſae ſimilis; at inſons, minus ponderoſa aërem fixum igne facilius dimittens, quamvis difficilius, quam quidem calcaria, a qua etiam eo abludit, quod ſolutio in aqua, forti facta, facilime cryſtallos tabulares exhibet, et charta illi intincta, ſiccata, et candelae accenſae admota cum flamma laete purpurea ardet. *Crawford* apud *Duncam* medical commentaries. Dec. II, Vol. 4. p. 436, et Memoir. of the ſociety of Mancheſter, Vol. 3. p. 599.

CLASSIS I.

TERRAE.

I. TALCOSAE.

1. TALCUM. Pingue attactu.
2. SERPENTINUS. Macer, textura feſtucaria, inconſpicuus.
3. ASBESTUS. Macer, fibroſus, inconſpicuus.
4. ACTINOTUS. Macer, nitens.
5. HORNBLENDA. Macra, lamelloſa, atra.

II. PONDEROSAE.

6. BARYTIS. Acido vitrioli bulliente ſolubilis.
7. CROSSOPETRA. Acido vitrioli non tota ſolubilis.

III. CALCARIAE.

8. CRETA. Inquinans.
9. TOPHUS. Poroſus, ex aqua praecipitatus.
10. SPATUM. Lamellatum, vi in fragmenta rhombea diſcedens.
11. SCHISTOSPATHUM. Undulato-ſchiſtoſum.
12. INOLITHUS. Fibroſus, aqua forti totus cum effervescentia ſolubilis.
13. STALACTITES. In aëre ex aqua praecipitatus.
14. PISOLITHUS. Ex globulis conflatus.
15. MARMOR. Compactum aut granulatum.
16. SUILLUS. Tritura foetens.
17. TREMOLITES. Radiatus, aqua forti ex parte ſolubilis.
18. STELLARIS. Stellatim fibroſus, igne facile liquandus.
19. HUMUS. Friabilis, exſiccatione expalleſcens.
20. MARGA. Igne indureſcens, paulo fortiori vitreſcens.
21. MAGNESIATA. Igne nigreſcens.
22. GYPSUM. Calcinatum cum aqua in aëre indureſcens.
23. HEPATICUS. Tritura aut igne hepar ſulphuris ſpirans.
24. LAZURUS. Duriuſculus opacus, colore caeruleo ab inſperſis acidis non alterabili.
25. FLUOR. A vitrioli acido calente infuſo aërem acidum vitrum corrodentem dimittens.
26. APATITES. Prunis inſperſus lucem eximiam vireſcentem ſpargens, igne non facile liquabilis.
27. MORACITES. Cubicus, durus.

IV. ARGILLACEAE.

28. ALUMINARIS. Macra, tota fere aqua forti solubilis.
29. ARGILLA. Pinguis attactu, plastica, igne indurescens.
30. PUTEOLANA. Friabilis, cum aqua et calce subacta ad aërem indurescens.
31. CAEMENTUM. Solidum, contusum cum aqua et calce subacta ad aërem indurescens.
32. CARIOSUS. Scaber, in aqua in pulverem dilabens.
33. ARDESIA. Fissilis, humectata argillam spirans.
34. BASALTES. Inconspicuus opacus, compactus, coloris obscuri, facile fatiscens, in vitrum nigrum igne abiens.
35. LAVA. Vulcani vel ignis subterranei vi nata.
36. MICA, squamosa.
37. OPALUS. Amorphus, compactus, igne vix liquabilis.
38. ZEOLITHUS. Igne facile cum ebullitione fluens, et dum in fluidum statum transit, lucem spargens.
39. SCORLUS. Igne fluens, nullum tamen lumen emittens.

V. SILICEAE.

40. GEMMA. Crystallina, dura et durissima, in tenebris lucens.
41. OLIVINUS. Facile fatiscens, in igne difficulter fluens.
42. FELDSPATUM. Lamellosum, igne facile in vitrum pellucidum abiens, facile fatiscens.
43. PYROMACHUS. Nec fatiscens, nec igne liquandus, fragmentis convexis.
44. PETROSILEX. Igne liquandus, diffractus festucas referens.
45. JASPIS. Opacus, igne colorem mutans, neque tamen liquabilis, fragmentis convexis.
46. SMIRIS. Amorphus, difficile liquabilis, durissimus.
47. CIRCONIUS. Ponderosus, intus nitidissimus, incurvolamellosus.
48. AMARUS. Tenax, viridis, diffractus festucas referens.
49. LYDIUS. Fissilis, opacus, coloris obscuri.
50. CHLOROGRANATUS. Viridis, crystallinus, igne facile liquabilis.
51. ARENA. Granula ficca, dura, scabra.
52. QUARTZUM. Apyrum, acidis, praeter fluoris acidum resistens, fragmentis angulatis.
53. CHALCEDONIUS. Apyrum, acidis resistens, fragmentis magis convexis.
54. ADAMAS. Durissimus, igne volatilis.

VI. ADAMANTINAE.

55. ADAMANTINUS. Apyrus, fixus, durus, lamellosus.

VII. AGGREGATAE.

56. GRANITES, continuus.

57. GNEISSUM, fissile.

58. PORPHYRIUS, particulis crystallinis pastae lapideae immersis.

59. AMYGDALITES, glandulis rotundatis in massa lapidea nidulantibus.

60. BRECCIA. Fragmentis lapidum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.

61. ARENARIUS. Granulis lapidum siliceorum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.

I. TALCOSAE.

1. TALCUM.

Ex magnesia alba, terra silicea et phlogisto conflatum.

Molle, attactu pingue, polituram non admittens.

Igne indurandum, cum aqua forti non effervescens, oleum absorbens.

Spuma maris. 1. T. album tenax ad aërem indurescens. *J. Beckmann commentat. Goetting.* 4. *p.* 47. *Wiegleb n. chem. Entd.* 8. *p.* 8. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 201. *n.* 5. Argilla (lithomarga) flavicans solidescens impalpabilis.

Meerschaum. *Brünnich* in traduct. *Cronstedt mineralog.* §. 85. 1. 2. Meerschaum.

Habitat venis exilibus humo tectum in Natolia, Thracia, Graecia, Chersoneso taurica *et ipsa* America *septentrionali.*

fullonum. 2. T. tinctura tenax.
Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 157.
Habitat in Cornubia *et* Bedfordia Angliae, *in* Lusatia *et* Saxonia, *in hac prope* Rosswein *alta strata constituens, humo tecta, ex flavescente aut virescente cinereum, ex virescente album, viride aut carneum, fullonum usu celebre.*

porcellanum. 3. T. album viridi tinctum tenax igne paulo vehementiori in porcellanum abiens.
Guettard et Lavoisier act. Paris. pro 1778. *p.* 433. 434.
Habitat in Lotheringia, 30 *pedes profundis stratis* 7-8 *pedes altis, porcellanae parandae inserviturum.*

Chlorites. Sammterde. 4. T. friabile, squamosum viride humectatum argillam spirans, igne fortiori in scoriam nigram abiens.
Habitat in Helvetia *et* Sabaudia, *crystallo montanae creberrime insperſum.*

squamosum. 5. T. friabile squamosum apyrum.
Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 160.
Habitat prope Freybergam Saxoniae.

6. T.

radiatum. 6. T. argenteum, pinguis nitoris lamellis flexilibus ſtellatis.
Habitat in valle Tremola, *monti* S. Gotthardi *confini.*

cosmeticum. 7. T. ſubflexile diaphanum undulatim lamelloſum nitidum, in fragmenta diſcoidea diſcedens.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 1. Talcum particulis impalpabilibus diaphanis molliuſculis convexis fiſſilibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 7. Mica (talcoſa) lamellis flexuoſis friabilibus vireſcenti-albidis diaphanis.
Cronſt. mineral. 95. *n.* 2. V. 1. Mica ſquamoſa martialis.
Wall. min. 127. *Syſt. mineral. p.* 374. *n.* 5. Talcum albicans, lamellis ſubpellucidis.
Woltersd. mineralog. 17. Talcum molliuſculum friabile vireſcens.
Dal. pharmac. 46. Talcum officinarum.
Talcum lamellis ſubdiaphanis flexilibus albis. *Carth. miner.* 15.
Habitat paraſiticum in regno Neapolitano, valle Tellina, Tyroli, Saxonia, Sileſia, Suecia, *ex dilute viridi argenteum, alias ex vireſcenti cinereum, viride, rubrum, flavum vel flaveſcens, aliquando arbuſcularum imaginibus pictum, uſu cosmetico, olim quoque medicato clarum.*

brianzonicum. 8. T. rigidum inconſpicuum ſcriptura inquinans minutiſſime lamelloſum.
Cronſt. miner. §. 80. Creta brianzonica.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 375. *n.* 10. Talcum ſolidum durius ſemipellucidum pictorium.
Carthcuſ. min. 15. Talcum ſubdiaphanum denſum albeſcens, lamellis minutiſſimis.
Habitat prope Briancon Galliae, *album vel viride, ſcriptorio et pictorio uſu totum.*

Smectis. 9. T. rigidum inconſpicuum tritura nitens, ſcriptura alba inquinans, diffractum feſtucas referens, ſubdiaphanum apyrum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 4. Talcum ungue raſile, albo inquinans.
Wolt. min. 16. Smectis opacus mollis albicans.
Vog. miner. 100. Steatites, Lendites, Smectis, Creta cimolia.
Coſt. foſſil. 60. Argilla indurata vireſcens Morochtos.
α. Steatites ſolidior.
a. opacus. *Wall. ſyſt. miner.* I. *p.* 383. *n.* 3. Steatites opacus particulis inconſpicuis ſolidus durior pictorius.

Speckſtein. b. diaphanus.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 384. *n.* 4. Steatites particulis impalpabilibus mollis ſemipellucidus.

Cronſt. miner. §. 81. Argilla indurata particulis impalpabilibus ſolida.

S. *β. Steatites* mollior. *Cronſt. miner.* §. 80.

Spaniſche Kreide. a. ſubdiaphanus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 381. *n.* 2. Steatites particulis impalpabilibus mollis lubricus inquinans.

Seifenſtein. b. ſubopacus.

γ. *Steatites* cryſtallis hexaëdro priſmaticis in pyramidem hexaëdram terminatis. *Abich, Raepke et Beyer chem. Annal.* 1784. 1, *p.* 430. 2. *p.* 447. *et* 1785. 1. *p.* 266.

Habitat in Sina, Norwegia, Suecia, Cornubia, Saxonia, Franconia, *et baſaltae innidulans ad* Rheni ripas, *et prope* Goettingam, *album, ex vireſcente album, viride cinereum, flaveſcens, rubeſcens, non raro venis, quae ſaepe ſaponis veneti picturam mentiuntur, aut arbuſcularum imaginibus varium, ſtatuis, ſcutulis, vaſis, praeſertim igni exponendis, furnorumque partibus ignem violentum experturis eximie inſerviens, purgatorio, ſcriptorio, pictorio, coſmetico quoque uſu veniens.*

Ollaris. Topfſtein. 10. T. rigidum opacum inconſpicuum undulatim lamelloſum in fruſta diſcoidea diſcedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 5. Talcum opacum ſolidum ſubvireſcens, particulis ſubſquamoſis.

Wall. min. 133. Lapis lebetum.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 387. *n.* 7. Steatites opacus particulis micaceis mixtus ſolidus, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Wolt. min. Smectis opacus duriuſculus variegatus.

Carth. min. 26. Smectis micaceus durus ex griſeo vireſcens.

Habitat in Ruſſia (*prope* Troizka,) Norwegia, Suecia, Sileſia, Saxonia, Thuringia, Franconia, Tyroli, Elba, *et potiſſimum in* Valle Tellina, *ejusque cum* Mediolanenſi Ducatu *confiniis, ſaepe alta ſtrata conſtituens, atque utplurimum micam argenteam inſperſam habens, ollis aliisque id genus vaſis, furnis, praeſertim fuſoriis, caminis, aedificiorum fundamentis agregie conducens, frequentiſſime ex vireſcente cinereum.*

11. T.

Schiſtoſum. 11. T. nitidum ſubflexile lamelloſum in tabulas fiſſile. *Storr. Alpenr.* 2. *p.* 285-289.

Talkſchiefer. *Wall. miner. ſyſt.* 1. *p.* 388. *n.* 8? Steatites particulis micaceis mixtus, mollis, lamellaris, pictorius, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Habitat in Suecia? Rhaetia, *album, ex virescente album, virescens, ex cinereo virescens, ſanguineum aut obſcure rubrum, tectis aptiſſimum.*

2. SERPENTINUS.

Ex magneſia alba, calce ferri, et terra ſilicea, conflatum, quibus frequenter terra aluminaris, rarius calcaria accedit.

Macer attactu, polituram admittens.

Igne indurandus, neque cum aqua forti effervescens, neque oleum abſorbens.

Nephriticus. 1. S. porraceus ſemipellucidus attactu pinguiuſculus. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 53. *n.* 7. Talcum praepoliendum viride ſubdiaphanum, particulis ſubfibroſis.

Nierenſtein. *Carth. miner.* 26. Smectis ſubtilis duriuſculus viridis, fragmentis ſubfiſſilibus.

Wolt. min. 16. Smectis ſubdiaphanus durus viridis.

Wall. miner. 52. Gypſum viride ſemipellucidum fiſſile.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 386. Steatites ſemipellucidus, particulis minoribus, ſolidus, colore eminentiori virideſcens, durus polituram admittens.

Dal pharm. 52. *Vog. min.* 102. Lapis nephriticus.

Habitat ad Amazonum *fluvium* Americae, *ad montem* Altai Sibiriae, *in* Suecia, Saxonia, Bohemia, Sileſia, *montibus* carpathicis et rhaeticis, *in oriente variis ornamentis atque utenſilibus inſerviens.*

genuinus. 2. S. opacus inconſpicuus diffractus feſtucas referens igne dealbandus.

Serpentinſtein. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 52. *n.* 6. Talcum praepoliendum viridimaculatum opacum, particulis granulatis.

Wall. min. 131. Ollaris solidus virescens maculosus, polituram admittens.

Wall. syst. mineral. 1. *p.* 385. *n.* 5. Steatites opacus particulis distinguendis solidus, coloribus eminentioribus maculosus, durus polituram admittens.

Wolt. min. 16. Smectis opacus duriusculus virescenti-maculatus.

Cost. fossil. 266. Marmore-proferon obscure viride.

Worm. mus. 43. *Myl. saxon.* 1. *p.* 31. Marmor serpentinum Zeblizense.

Cronst. min. 76. Argilla indurata solida particulis majoribus.

Vog. miner. 103. Lapis serpentinus.

Habitat in monte Tschircai Sibiriae, *in montibus* Dalecarlicis, Scoticis, Hercynicis, Saxonicis, Franconicis, Carpathicis, Stiriacis, Tyrolensibus, Italicis, *praesertim* Pedemontii, Genuae, Hetruriae, Elbae, *in quibus ampla strata constituit, vagus prope* Genevam, *frequentius maculis, striis, venis, punctis varius, quam unicolor, creberrime viridis, aut niger, rarius cinereus vel ruber, rarissime flavus, caeruleus vel albus, aedificiis, eorumque partibus elegantioribus, vasis varii generis, praecipue ignem violentum experturis inserviens.*

fissilis. 3. S. viridis in tabulas fissilis.
Chlorit-schiefer. *Habitat in* Norwegiae *montibus, matrix crystallorum ferri retractorii.*

crystallinus. 4. S. viridis, crystallos aciculares referens.
Habitat in Saxonia, Helvetia, Sabaudia *in superficie crystalli montanae.*

3. ASBESTUS.

Macer, fibrosus, mollis, levis et natans igne fragilis, parasiticus. Ex magnesia alba et terra silicea, utplurimum quoque aluminari conflatus, cui saepius calx ferri, rarius terra calcaria accedit.

* *fibris omnibus parallelis, fragmentis festucas referentibus.*

Amiantus. 1. A. natans, fibris tenerrimis separabilibus summopere flexilibus.

Syst.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 1. Amiantus fibroſus, fibris ſeparabilibus flexilibus tenacibus.

Wall. min. 140. Amiantus fibris mollibus parallelis facile ſeparabilibus.

Cronſt. miner. 105. Byſſus.

F. L. Brückmann theſes phyſicae ex hiſtoria curioſa lapidis τοῦ ἀσβέστου, ejusque praeparatorum &c. Brunsv. 1727. 4.

Ciampini de incombuſtibili lino ſ. lapide amiantho ejusque filandi modo epiſtolaris diſſertatio. 1691. 4.

Habitat frequens in ſerpentino in montibus Ural Sibiriae, *in* Lapponia, Suecia, Saxonia, Franconia, Bohemia, Silèſia, Hungaria, Luſitania, *elegantiſſimus in* Candia, Cypro, Corſica, Pedemontio, Valle Tellina, *ſericei interdum nitoris, utplurimum albus, vèl ex viresceute albus, rarius carneus, ochraceus aut viridis.*

maturus. 2. A. durior, fibris arctius cohaerentibus tenacibus ſeparabilibus. *Wall. ſyſt. min.* 1. *p.* 395. *n.* 2.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 2. Amiantus (plumoſus) fibroſus, fibris ſeparabilibus flexilibus fragilibus pappoſis.

Cronſt. miner. §. 105. 2. Asbeſtus fibris parallelis martialis fragilior.

Habitat in Scucia, *in tomentum potius, quam in fila ſeparabilis, ferro ſcatens, hinc viresceus, et igue in ſcoriam nigram liquandus.*

fragilis. Glasamiant. 3. A. vitri nitore reſplendens, fibris ſeparabilibus fragillimis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 3. Amiantus fibroſus, fibris ſeparabilibus rigidis nitidis fragilibus.

Wall ſyſt. min. 1. *p.* 397. *n.* 4. Asbeſtus rigidus, fibris parallelis ſubtiliſſimis fragillimis.

Habitat in Sibiria *et* Suecia, *interdum aluminis plumoſi titulo in officinis venalis, intus ſumtum deleterium, extrinſecus olim membris paralyticis adſperſus, cinereus aut viresceus.*

vulgaris. 4. A. inconſpicuus fibris rigidis cohaerentibus fragmentis feſtucas longiores referentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 4. Amiantus (immaturus) fibroſus, fibris connatis angulatis rigidis opacis.

Wall. mineral. 144. *Vog. min.* 171. Amiantus fibris parallelis durioribus non ſeparabilibus.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 396. *n.* 3. Asbeſtus durus lignoſus, fibris parallelis arcte cohaerentibus non ſeparabilibus.

Habitat in Sibiria, Lapponia, Suecia, Sileſia, Saxonia, Franconia, Tyroli, *viridis vel cinereus, rarius in aureum inclinans.*

tortuoſus. 5. A. durior, fibris tortuoſis rigidis arctius connexis faſciculatis.

Syſt. nat. I. *p.* 157. *n.* 10. Talcum fibris rigidis faſciculatis intortis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 57. *n.* 10. Amiantus ſolidus, faſciculis fibrarum contortis rigidis.

Wall. minier. 145. Asbeſtus fibris faſciculatis e centro varie radiantibus.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 398. *n.* 6. Asbeſtus ſolidus, fibris in faſciculos compactis duriſſimis, alio lapidum generi immixtis.

Habitat in Sueciae fodina Norbergenſi.

** *fibris intricatis, in fragmenta obtuſangula diſcedentes.*

Suber. Bergkork. 6. A. flexilis ſuber referens aquam cum ſtrepitu imbibens, linguae adhaerens.

Syſt. nat. I. *p.* 159. *n.* 3. Asbeſtus ſolidiuſculus flexilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 7. Amiantus corticoſus flexilis ſuberoſus.

Wall. min. 143. *et ſyſt. min. p.* 400. *Vog. min.* 172. Asbeſtus fibris flexilibus inordinate ſe intercuſſantibus leviſſimus.

Habitat in Sueciae *et* Saxoniae *fodinis, albus, cinereus, vireſcens, dilute flaveſcens.*

Lignum. Bergholz. 7. A. lignum referens textura et colore. *Hoffm. bergm. Journ.* 1789. I. *p.* 393.

Habitat prope Clauſen *in* Tyroli.

Caro. Bergfleiſch. 8. A. flexilis natans lamellis craſſioribus.

Syſt. nat. I. *p.* 159. *n.* 1. Asbeſtus ſolidiuſculus fiſſilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 8. Amiantus corticoſus flexilis natans.

Wall. miner. 142. Amiantus fibris durioribus in lamellas craſſas compactis, ponderoſus.

Habitat in Sueciae *fodinis ferreis, agarici medullam aut corium equinum praeparatum facie vel textura referens, albicans; extima ſuperficia contexta ſaepius pilis tenuiſſimis,*

mis, breviſſimis, confertiſſimis, erectis, quibus ſuperinducta eſt membrana nigra inaequalis; habitus hornblendae, ſed mollities colorque diverſiſſima.

Aluta. 9. A. flexilis natans lamellis tenuioribus.

Bergleder. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 57. *n.* 9. Amiantus corticoſus, flexilis membranaceus natans.

Wall. min. 141. *et ſyſt. min.* I. *p.* 399. *n.* 7. Amiantus fibris mollioribus intertextis, in lamellas compactus levis.

Wall. min. 141.

Vog. miner. 171. Aluta montana.

Habitat in Sibiria, Ruſſia, Suecia, Hungaria, Carinthia, Carniolia, Tyroli, Salzburgo, Valle Tellina, Gallia, *albus, cinereus, vel dilute flaveſcens.*

argentifer. 10. A. flexilis ex fuſceſcente ruber lamellis tenuioribus, argento larvato gravidus.

Bergzunder. *Lehmann phyſic. chem. Schrift. Berlin.* 1761. 8. *p.* 186.

Habitat in fodinis Hercyniae Clausthalenſibus, Carolina *et* Dorothea.

4. ACTINOTUS.

Ex magneſia alba, majore calcis ferreae copia, et plurima terra ſilicea conflatus.

Macer, nitens, rigidus, fragilis, paraſiticus, utplurimum viridis, *ſponte in fragmenta* granulata, vi in fragmenta indeterminata diſcedens.

Igne cum ebullitione in globulum pellucidum ſexcolorem liquandus.

fibroſus. 1. A. opacus mollis intus micans fibroſus: fibris divergentibus. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 163. *Karſten ibid. p.* 399.

Habitat cum pyrite in Saxoniae *fodinis* e. g. Catharina *prope* Raſchau, *vitrei nitoris, aliquando ex cinereſcente albus, vel ex vireſcente aut rubeſcente albus aut cinereus, attactu pinguiuſculus.*

2. A.

vulgaris. Strahlſchoerl. 2. A. nitidus duriuſculus pellucidus vel diaphanus radians. *Karſten bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 400.

Cronſt. miner. §. 74. Baſaltes particulis fibroſis.

Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 322. Baſaltes radiis minimis, fibroſis nitidis compoſitus.

α) A. radiis parallelis.

β) A. radiis divergentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 56. Amiantus (radians) fibroſus, fibris concentratis divergentibus rigidis.

Vogel miner. 171. Asbeſtus faſciculatus.

a) radiis faſciculatis.

b) radiis ſtellatis. Stiernſlag.

γ) A. radiis ſparſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 54? Talcum (aceroſum) ſolidum, particulis aceroſis ſparſis rigidis.

Cronſt. miner. §. 105. 2? Asbeſtus fibris conſtans abruptis et conglutinatis.

Wall. miner. 145. *Syſt. min.* 1. *p.* 398? Asbeſtus fibris ſparſis.

Vog. min. 171. Lapis aceroſus.

δ) A. pellucidus priſmatibus hexaëdris elongatis compreſſis.

Habitat in Sueciae *fodinis ferriferis*, *in* Saxoniae *fodinis*, *in* Franconiae, Tyrolis *montibus*, *aliquando ex virescente albus*, *aut ex rubescente fuscus*, *facile frangendus*, *pauliſper pinguiuſculus attactu.*

vitreus. 3. A. vitrei nitoris ſemipellucidus duriuſculus ſubfibroſus. *Karſten bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 401.

β) A. priſmatibus elongatis hexaëdris in bacillos coadunatis. *Karſt. bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 401.

Habitat in montibus Salzburgenſibus, *frequentius ex viridi albus in argenteum colorem vergens*, *radiis anguſtis aut fibris*, *interdum anguloſis conſtans*, *fragillimus*, *et facillime diffringendus.*

5. HORNBLENDA.

Ex magnesia alba, aequali calcis ferreae, et fere aequali terrae calcariae copia conflata.

Mollis opaca, coloris utplurimum obscuri, scriptura inquinans, lamellosa, diffracta in fragmenta indeterminata discedens.

Igne cum ebullitione in globulum nigrum opacum liquanda.

vulgaris. 1. H. vix nitens in quavis directione diffracta obscuri coloris et lamellas radiosve monstrans.

Syst. nat. 1. *p.* 156 *n.* 2. XII. 3. *p.* 53. *n.* 9. Talcum (Corneus) solidum suberosum nigrum, superficie atra glabra, tritura albida.

Waller. miner. p. 240. Pseudogalena durior cinereo nigra tessularis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 359. Corneus facie spathusea striata.

Cronst. mineral. §. 88. Bolus indurata particulis squamosis.

Habitat potissimum tanquam pars variarum terrarum aggregatarum, ferri quoque calcibus induratis inhaerens varius sola in schisti speciem concreta integra strata constituens, in Suecia, Burgundia, Saxonia, Lusatia, Bohemia, Carpathicis *montibus obscure viridis vel nigra raro prismatica, parum nitens, lamellis non raro incurvis, duplici via sub angulo obliquo utplurimum se secantibus, fragmentis, in quae sponte dissolvitur, creberrime granulatis, rarius incurvo-crustosis, in furnis ferri fusoriis egregii usus.*

labradorica. 2. H. subopaca nitidula lamellis incurvis, diffractae superficie interna ex cupreo nigra. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 391.

Habitat vaga in insula S. Pauli *ad littora* Labrador Americae *borealis, fragmentis, in quae sponte secedit, incurvo crustosis; an distincta hujus generis species?*

3. H.

basaltina. 3. H. nitida duriuscula scriptura ex cinerascente alba inquinans, longitudinaliter diffracta lamellas rectas ostendens; prismata hexaedra et octaëdra utrinque in aciem terminata utplurimum exilia referens.

Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 508.

Habitat in waccis, basaltis, lavis Europae, *firmissime innata; utrum certe hujus generis; an potius ad olivinum spectat?*

ORDO II.

An Blenda granatina et turmalina, fragmentis convexis ab aliis distans, quas Cl. Nose orograph. Briefe I. *p.* 121. *Basalti rhenano innidulantes vidit, distincta hujus aut scorli species; an varietas basaltinae?*

ORDO II.

TERRAE PONDEROSAE.

quae terram ponderosam largiorem continent.

6. BARYTIS. Ex terra ponderosa fere tota constans.

Ponderosa, parasitica, fragillima, macra, mollis.

Acido vitrioli forti bulliente tota solvenda, igne primum cohaesione partium orbanda, tum sine ebullitione liquanda.

* *aëre fixo impraegnatae, quem demum, si ignis vi liquantur, neque tunc omnem dimittunt, hinc effervescentes cum acidis.*

Witherin-gii. 1. B. figurae communis, texturae aequabilis.
Withering. act. angl. 74. 2. *p.* 293.
Sage apud la Metherie journ. de phys. 1788. *Apr. Dun.*
Habitat in Lancastria *prope* Anglezark, *in* Cambaia *prope* Asaph, *in* Scotia, *diaphana, virescens, frequentius alba, lamellosa, crebro terra calcaria, aut aluminari, calce ferrea aut baryte vitriolica inquinata.*

lamellosa. 2. B. lamellosa, figurae crystallinae, semipellucida exterius laevis, intus nitens.

α. prismatibus tetraëdris obliquangulis fasciculatis. *Bergman chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 388.

β. prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Walt. bergm. Journ.* 1790. 9. *p.* 225.

γ. tabulis tetraëdris obliquangulis: marginibus terminalibus obtusis in aciem exeuntibus, acutis truncatis. *Bendheim Schr. berl. Naturf.* 4. *p.* 396.

δ. pyranidibus hexaëdris duplicibus.

Habitat α) *in* Scotia *prope* Leadhills, β et δ) *in* Lancastria *prope* Anglezark, β) *in* Saxoniae *fodina* Freybergensi *ab* Isaaco *denominata, alba, diaphana.*

** *Vi-*

** *Vitrioli acido saturatae, hinc cum acidis non effervescentes, postquam inter prunas candefactae sunt, in tenebris lucentes.*

terrestris. 3. B. friabilis.
Chaulk. α. pulverulenta.
β. coagmentata.
Habitat in Angliae *fodinis plumbariis provinciarum* Stafford *et* Dekby, *in* Saxoniae *fodinis quibusdam* Freybergensibus, *in foveolis tenacius cohaerentis nidulans, ex flavescente aut rubescente alba.*

compacta. 4. B. subopaca nitida, diffracta festucas referens: fragmentis indeterminatis acutangulis.
Habitat in Saxoniae *et* Angliae *fodinis, ex flavescente alba vel cinerea, dilutissime flava vel pallide carnea, figurae communis, reniformis aut hemisphaericae, intus micans, vel parum niteus, vel omnis nitoris expers, fractura raviſſime terram referens.*

bononiensis. 5. B. diaphana nitida subfibrosa, diffracta in fragmenta subrhomboidea discedens.
Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 66. *n.* 4. Stannum spati.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 6. Muria (phosphorea) lapidosa spatosa aggregata lenticularis centricoso-fissilis subeffervescens.
Dal. pharm. 48. *Worm. mus.* 46. *Vogel min.* 161. Lapis bononiensis.
Aldr. mus. 688. Lapis illuminabilis.
Boce. nat. 224. Phosphorus s. petra lucida bononiensis.
Act. Stockh. 1753. *Cronst. miner.* §. 18. *n.* 2. A. Spatum bononiense.
Waller. min. 50. Gypsum irregulare lamellosum, calcinatum in tenebris lucens.
Waller. syst. min. I. *p.* 162. Gypsum spathosum globosum semipellucidum.
Marsigl. dissert. epist. de fosforo minerale. 4. *Lipsi.* 1698.
Habitat prope Bononiam Haliae *vagus, fragmentis obtusangulis subrotundis superficie inaequalibus, colore fumum referens, secundum certas directiones fissus fibrosus, alias potius lamellatus, interdum sponte in fragmenta granulata discedens.*

6. B.

lamellata. 6. B. intus micans frondoſe lamelloſa, fragmentis, in quae ſponte ſecedit, cruſtolis: cruſtis craſſioribus lamellas ſub angulo recto ſecantibus.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 227.

Habitat in Saxoniae *et* Tranſilvaniae *fodinis nonnullis* Freybergenſibus, *alba vel cinerea, diluti ſſime flaveſcens, aut ex fuſceſcente rubra, interdum forma lentium exilium aut tabularum tetraëdrarum in ovi, renis, ſphaerae ſpeciem aggregatarum, reniformis, aut celluloſa.*

vulgaris. 7. B. lamelloſa diffracta in fragmenta rhomboidalia, ſponte in cruſtoſa convergentia diſcedens.

α) figurae communis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 161. Gypſum irregulare ſpathaſeum gravillimum.

Cronſt. mineral. §. 182. B. Marmor metallicum opacum.

β) figurae cryſtallinae.

Cronſt. mineral. §. 19. E. 2. Marmor metallicum druſicum.

a) tabularum
- a) tetraëdrarum
  - obliquangularum
  - rectangularum.
  - perfectarum.
  - angulis obtuſioribus
  - faciebus duabus terminalibus
  - faciebus omnibus terminalibus
  - faciebus et angulis
  - angulis truncatis
  - connatarum

  } in aciem terminatis.
- in cellulas
- tabulas
- faſciculos
- amygdalos
- lentes
- globulos

} aggregatarum.

- b) hexaëdrarum.
- c) octaëdrarum.

b) prismatum
- a) tetraëdrorum.
  - rectangulorum.
  - obliquangulorum.
  - craſſiorum.
  - acicularium.
  - capillarium.

perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
faciebus terminalibus in aciem, rarius duplicem, terminatis.
sparsis
connatis.
parallele.
decussatim.
aggregatis
in fasciculos
— bacillos, *Stangenspat.*
v. Born Index foss. Prag. 8. 1. 1772. *p.* 34. Basaltes albus crystallis hexaëdro-prismaticis truncatis inordinatim aggregatis.
Ferber Briefe aus Waelschland über natürliche Merkwürdigkeiten dieses Landes. Prag. 1773. 8. *p.* 281. Stangenspat.

b) hexaëdrorum
perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
utrinque in aciem terminatorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *fig.* 16. Natrum (crystatum) lapidosum spatosum decaëdrum prismaticum apice parallelo.
Mus. Tess. 26. *n.* 2. Natrum spatosum; crystallis truncatis apice compressis.
Amoenit. acad. 1. *p.* 474. *n.* 2. 3. 4. *t.* 16. *f.* 2. 4. Crystallus natriformis spatola hyalina s. incarnata.
Cronst. min. §. 19. E. 2. A. Marmor metallicum drusicum cristatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 164. *n.* 9. c. Gypsum crystallisatum cristatum.
aciebus integris.
aciebus truncatis.
angulis terminalibus truncatis.
connatorum
superimpositorum.
adnatorum.
decussantium.
in cellulas.
solitariorum.

c) pyramidis.
duplicis tetraëdrae.

d) lentis.
tetraëdrae planae. *Habitat*

Habitat, frequens metallorum, etiam nobilium, matrix, in Norwegiae, Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae, Silesiae, Sueciae, Hungariae, Transilvaniae *fodinis, rarius inconspicua, quam, in crystallis potissimum, nitida, nonnunquam nitidissima, superficie scabra, crystallorum laevi, utplurimum diaphana, in crystallis pellucida, rarius semipellucida vel subopaca, frequentissime nivea, argentea vel ex caerulescente, cinerascente, virescente, rubescente aut flavescente alba, crebro carnea, infumata, mellea, vinacea, rarius olivacea, vel ex virescente aut flavescente cinerea, vel ex cinerascente nigra, rarissime caerulea, lamellis utplurimum rectis, interdum incurvis, fragmentis, in quae quasi sponte saepe discedit, crustosis: crustis nunc tenuioribus nunc crassioribus rarius incurvis, quam rectis, parandis testis, in quibus argentum igne depuratur, idonea.*

stillatitia. 8. B. formae rotundatae, vel alia corpora obducens.

Habitat in Hercyniae *monte* Iberg, *ortu et forma externa stalactitae, reliquis dotibus barytidi vulgari similis.*

7. CROSSOPETRA.

Ex terra ponderosa, plurima silicea, pauca aluminari conflata.

Leviuscula, dura, parasitica, macra, crystallina.

Acido vitrioli etiam bulliente non tota solubilis, *igne difficilius liquanda.*

hercynica. Kreuzkristalle. 1. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem terminatis transverse striatis, binis secundum longitudinem cruciatim invicem secantibus.

Heyer chem. Ann. 1789. 1. *p.* 212. *et Beytr. zu den chem. Annal.* 2. *p.* 36.

Habitat spato calcario insidens in fodinis Hercynicis *prope* Andreasberg, *crystallis aggregatis minoribus, partim exilissimis, rarius pellucidis, quam diaphanis aut opacis, la-*

fleis, hyalinis, flavescentibus, ad chalybem non semper scintillans; in vitro tamen rimas agens, addita borace vel ossium acido igne cum ebullitione liquanda.

scotica. 2. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem exeuntibus non connexis. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 399.

Habitat in Scotiae *fodinis prope* Strontian, *crystallis quoque majoribus distincta.*

ORDO III.

ORDO III.

TERRAE CALCARIAE.

Ex terra calcaria potiſſimum conflatae.

8. CRETA. Ex terra calcarea et aëre fixo conflata, paucis peregrinis immiſtis.
Friabilis, cum acidis efferveſcens et tota fere in his ſolubilis.
Igne in calcem abiens, ne fortiſſimo quidem in vitrum.

conchacea. Muſchelland. 1. Cr. ex teſtaceis exilibus et exiliſſimis non cohaerentibus conſtans non inquinans, inconſpicua.
Syſt. nat. I. *p.* 206. Creta terreſtris conchacea.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 206. Calx (conchacea) ſolubilis furfuracea.
Cronſt. mineral §. 281. 1. b. Humus conchacea.
Waller. miner. 7. *n.* 2. Humus animalis non terrifica.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 24. *n.* 8. b. Humus animalis conchacea.
Habitat in Helſingiae, Roſlagiae; Hetruriae *maritimis*, *in* Saxonia *prope* Pirnam, Palatinatu Rhenano *prope* Alzei, Wirtembergia *prope* Heidenheim, *vix*, *nec ſemper humo tecta.*

granulata. 2. Cr. granulis rotundatis glaberrimis lacteis opacis non inquinantibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 8. Calx (teſtacea) ſolubilis arenaceo-granulata rotundata glaberrima.
Habitat v. g. *ad* inſulae Aſcenſionis *littora*, *teſtudini Mydae ad deponenda ova inſerviens*, *ex teſtaceis et lithophytis a fluctibus maris*, *aut calcariis durioribus a fluviorum torrentibus comminutis*, *contritis*, *laevigatis nata.*

teſtacea. 3. Cr. ex teſtis teſtaceorum comminutis nata, inconſpicua non inquinans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 4. Calx (teſtacea) ſolubilis ſquamoſa cinerea.
Habitat in Belgii, Angliae c. c. *maritimis.*

squamosa. 4. Cr. squamis pinguiusculis niveis nitidis inquinantibus.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 359. Talcum terreum.
Habitat prope Geram Varisicorum.

pulverulenta. 5. Cr. pulverulenta inconspicua scabra inquinans.
Habitat v. g. *in* Anglia, *cretam scriptoriam, in regione* Romae, *omnem terrae superficiem tegens.*

farinacea. Bergmeel. 6. Cr. natans laxe cohaerens inquinans: particulis subtilioribus.
Syst. nat. I. *p.* 206. Creta terrestris alba s. purpurascens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 2. Calx solubilis purpurea.
Waller. miner. p. 10. Creta fragilior et grossior rudis alba.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 26. *n.* 2. Creta pulverulenta rudis.
Cronst. miner. § 5. I. 1. Creta pura pulverulenta.
Habitat in depressioribus, antris, ad radices montium calcariorum, *ex detritis horum et per aquam abductis particulis, vel fatiscente stalactite vulgari nata, utplurimum alba, rarius rufa, flava, viridis, cinerea, fusca, interdum in loco natali fluida, incrustandis parietibus hinc inde adhibita.*

scriptoria. Kreide. 7. Cr. solida scabra linguae parum adhaerens inconspicua opaca scriptura inquinans, fragmentis indeterminatis.
Syst. nat. I. *p.* 206. *Mus. Tessin. p.* 108. Creta subrupestris alba.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 1. Calx (Creta) solubilis impalpabilis cohaerens.
Carth. miner. 9. Creta dura.
Waller. miner. 8. *syst. miner.* 1. *p.* 15. *n.* 1. Creta cohaerens solida.
Cronst. miner. §. 6. Creda solida friabilis.
Cost. fossil. 77. Creta vulgaris.
Habitat in Daniae, Angliae, Galliae, *maritimis, integros colles constituens, echinorum et testaceorum vestigiis referta, rarius cinerea, quam alba, scriptorio et delineatorio aliisque usibus celebris.*

9. TO-

9. TOPHUS. Ex terra calcaria potissimum constans. Ex aqua infra aquam praecipitatus. *Porosus, inconspicuus.*

communis. 1. T. in aquarum frigidarum per montes et strata calcaria ductarum fundum, delabens, figurae communis.

Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3? *Mus. Tess.* 76. *n.* 4? *Schreb. lithol.* 94. Stalactites marmoreus solidus.

Wall. Syst. min. 2. *p.* 389. *n.* 10? Stalactites calcareus solidus vel crustosus, figura incerta.

Cronst. miner. §. 12. 1. c. Stalactites figura incerta.

Habitat per omnem terrarum orbem, *nunc ad aërem indurandus, nunc fatiscens, aliorum atque aliorum colorum, prima saepius stratorum calcareorum materia, calci urendae, aedificiis struendis, mosaicae picturae fundamento sternendo (pietra travertina) inserviens.*

Osteocolla. 2. T. calcarius subcylindricus perforatus. *Syst. nat.* I. *p.* 189. XII. 3. *p.* 189. *n.* 16. *Mus. Tessin.* 72. *n.* 2.

Vog. min. 258. Tophus margaceus cylindricus perforatus.

Gron. suppl. 16. *n.* 8. Tophus argillae ramosus et fistulosus.

Wolt. min. 43. *Baum. min.* 1. *p.* 194. Stelechites radix petrificata, cortice arenaceo lapidescente.

Wall. min. 335. Petrificatum vegetabile radiis arborum.

Wall. Syst. min. 2. *p.* 382. *n.* 6. Stalactites calcareo arenosus circa radicem Vegetabilem concretus.

Act. angl. 1745. *p.* 378. *Act. berol. Cronst. min.* §. 283. b. *Dal. pharm.* 43. Osteocolla.

Habitat in Silesia, Marchia, *principatu* Goettingensi, *longus, teretiusculus, congestus e terra calcaria, spongiosa inaequali albida, natus e materia calcaria, tenuissima, frequenter sabulo aut argillae mixta, et saepe variarum arborum, pini, quercus, fraxini, populi altius sepultis radicibus circumnata; radices hae tractu temporis, humidi affluxu cariosae, putrefactae, colliquescentes, excavatae largiuntur locum osteocollae, dum cavitates replentur aquis soluta et allata terra calcaria, ut omne earum prorsus repleat; docent hoc ligni, corticis nervorumque contextus cellulosi, qui amplectuntur fossilis ramenta arctius. D. Gleditsch ep.* 1747.

Olim a chirurgis in curandis ossium fracturis adhibitus.

incrustans. 3. T. corpora vegetabilia et animalia quasi cortice obducens eorumque figuram sibi sumens.

Rindenstein. *Syst. nat.* I. *p.* 191. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 1. Stalactites cretaceus incrustans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 183. *n.* 1. Stalactites vegetabilia incrustans.

Gron. suppl. 55. *n.* 6. Stalactites argillae calcariae hypnum involvens.

Wall. min. 329. Porus aquae crustaceus circa alia corpora concretus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 380. *n.* 5. Stalactites calcareus crustaceus vel per se in canalibus vel circa alia corpora duriora concretus.

Cartheuser. min. 23. Calcarius ex aqua generatus.

Habitat in Suecia, Germania &c. *ramulos, folia arborum, aculeos, muscos, plantas alias potissimum aquaticas, ova, cancros, aves earumque nidos et partes varias obducens, et aërem arcendo contra putredinem muniens, ut certe multi, quos vocant ornitholithi, astacolithi, lithobiblia huc potius spectent.*

lebetum. 4. T. lebetum, in quibus aqua coquitur parietibus internis adhaerens.

Wasserstein. *Syst. nat.* I. *p.* 32. *n.* 1. XII. 3. *p.* 188. *n.* 12. *Schreb. lithol.* 86. Tophus calcarius lebetum.

Wall. miner. 297. Porus aqueus aqua simplici generatus.

Wall. syst. miner. 2. *p.* 392. *n.* 15. Tophus fusibilis terrestris, aqua simplici generatus.

Habitat in ahenis aliisque vasis, *in quibus aqua coquitur, terram, quam aëris fixi interventu dissolutam tenuerat, hoc per ignem fugato dimittens, in fontana aqua copiosius, quam in pluviali, rarius ab omni terra silicea liber.*

thermalis. 5. T. receptaculorum et canalium aquae thermalis fundum et parietes obducens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 13. Tophus calcarius granulatus.

Vand. diss. 18. Lapis in canalibus.

Habitat in thermis e. g. Carolinis, Wisbadensibus *et aliis, ut saepe repleat canales, frequentius albus, quam tinctus, interdum eleganter pictus, nunc minus, nunc magis compactus, nonnunquam adeo, ut egregiam polituram admittat.*

P. Fr. Uibelacker Systema der Carsbader Sinters &c. Erlang. fol. Ausg. I-IV. 1781. 1782.

6. T.

Cremor. 6. T. lamellosus: lamellis diaphanis.
Gerhard Mineralſ. p. 45. *n.* 1. Porus pulverulentus, lamellis amorphis.
Habitat in aquis *praeſertim* calidis, *terram calcariam continentibus, quarum ſuperficiei pelliculae ad inſtar innatat.*

teſtaceus. 7. T. e teſtarum fragmentis aggregatis conſtans nondum induratus.
Habitat paſſim in Anglia, Hiſpania, Gallia, Palatinatu rhenano, Wirtembergia, Gadibus *aedificiis ſtruendis inſerviens.*

10. SPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo, et aqua conſtans.
Lamellosum, nitidum, parasiticum, molle, leviusculum, in fragmenta rhomboidea diſſiliens.
In igne crepitans.

* *figurae communis.*

opacum. 1. Sp. opacum vel ſubopacum.
Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 4. XII. 3. *p.* 49. *n.* 5. Spatum ſolubile ſubdiaphanum compactum.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 137. *n.* 1. Spathum rhomboidale opacum.
Cronſt. miner. §. 10. 2. *β.* Spathum calcareum rhomboidale opacum.
β) fragmentis irregularibus.
Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 7. XII. 3. *p.* 49. *n.* 7. Spatum (calcarium) ſolubile ſubopacum compactum, fragmentis ſubſquamoſis.
γ) nitore variabili.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 10. Spatum (fugax) ſolubile opacum ſecundum ſitum lucis fugax.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, Helvetia, Hungaria, *γ*) *cruſtae lividae ad inſtar, cujus particulae omnes angulis ſuis unum latus ſpectent, in aliorum lapidum ſuperficie, ceterum frequentiſſime album, aliquando cinereum, caeruleſcens, vireſcens, flaveſcens, rubrum, nigricans.*

arenarium. 2. Sp. diaphanum, lamellis inordinatim congeſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 9. Spatum (confuſum) ſolubile ſubdiaphanum, rhombis confuſis.

Wall. min. 55. Spatum particulis diſperſis irregularibus.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 138. *n.* 3. Spathum particulis diſperſis rhomboidalibus irregulariter congeſtis.

Habitat in Suecia *et* Saxonia, *album, griſeum, rubrum, fuſcum aut viride.*

pellucidum. 3. Sp. pellucidum.

α) hyalinum.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 1. Spatum (ſpeculare) ſolubile pellucidum, objectis ſimplicibus.

Waller. min. 56. *et ſyſt. min.* 1. *p.* 139. *n.* 4. a. Spathum pellucidum molle album.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 1. Spatum rhomboidale diaphanum non duplicans album.

Scheuchz. it. alp. p. 324. *et* 542. Androdamus Plinii.

β) tinctum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 6. Spatum ſolubile pellucidum coloratum.

Muſ. Teſſ. 16. *n.* 8. Spatum compactum pellucidum tinctum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 139. *n.* 4. b. c. d. e.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 2.

γ) objecta duplicans.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 2. XII. 3. *p.* 48. *n.* 2. Spatum ſolubile pellucidum objecta duplicans.

Cronſt. miner. §. 10. *n.* 1. α. 1. Spatum rhomboidale diaphanum objecta duplicans.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum objecta duplicans. *Carth. min.* 12.

Waller. miner. 57. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 140. *n.* 5. Spatum pellucidum objecta duplicans.

Woltersd. min. 19. Spatum alcalinum amorphum islandicum.

Er. Bar-

Spatum in cippis Runicis recreſcere ex ipſius ſaxi litteris excavatis, memorabile eſt. It. gotl. 327.

Spati generationem videre eſt in Stalactita.

Spati particulae rhombeae probe diſtinguendae a cryſtallis; cryſtalli enim ſpatoſae diverſiſſima figura gaudent ab earum particulis rhombeis conſtitutivis.

Er. Bartholini experimenta cryſtalli islandici disdiaelaſtici, quibus mira et inſolita refractio detegitur. Hafn. 1669. 4. Cryſtallus islandicus.

Habitat in Ruſſiae, Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Helvetiae *montibus*, γ) *frequentius in* Islandia, β) *flavum flaveſcens, olivaceum, vireſcens, caeruleſcens, infumatum, nigricans, varius rubrum aut veris pictum, interdum poſt calcinationem inter prunas peractam in tenebris lucens.*

** *figurae peculiaris.*

cellulo-ſum. 4. Sp. ſuperficie in cellulas partita.
Habitat in Hungaria, Hercynia.

ſtalactiticum. 5. Sp. figurae ſubcylindricae.
β) Spatum batryoides.
γ) Spatum fruticuloſum.
Habitat v. g. *in* Bohemia, Hungaria.

globoſum. 6. Sp. figurae ſubgloboſae denſum.
Syſt. nat. I. *p.* 195. XII. 3. *p.* 179. *n.* 4. Aëtites (marmoreus) marmoreus, embryonibus fixis cryſtallinis Natri hyodontis.
It. cel. 136. *Act. Stockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18. *Muſ. Teſſ.* 80. *n.* 3. Pomum cryſtallinum.
Cronſt. miner. §. 11. b. 2. Spatum druſicum cryſtallis pyramidalibus concretis.
β) Spatum reniforme.
Habitat v. g. *in* Hungariae *et* Tranſilvaniae *fodinis*, Helvetia, Succia *intus ſaepe ex cryſtallis prismaticis aut pyramidalibus ſtellatim convergentibus conflatum.*

inane. 7. Sp. ſubgloboſum: globis inanibus.
v. Born ind. foſſil. I. *p.* 9.
Habitat in fodina Hungariae Schemnizenſi a Chriſtina *denominata.*

*** *figurae cryſtallinae.*

bracteatum. 8. Sp. tabulis hexaëdris.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. l. m. *Born ind. foſſ.* I. *p.* 8. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum.
β) tabulis ſuborbicularibus.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. γ. *Amoen. acad.* I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 18. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana ſuborbicularis hexaëdra.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum ſuborbiculare.

γ) tabulis ſparſis.

δ) tabulis imbricatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. δ. *Amoen. acad.* I. *p.* 480. *t.* 16. *f.* 19. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana trifariam imbricata.

ε) tabulis in ſeries aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

ζ) tabulis in roſae formam aggregatis.

η) tabulis in cellulas aggregatis.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 8. Spatum calcarium figuratum lamelloſum: lamellis macandriformibus.

ϑ) tabulis in prisma aggregatis.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum album, lamellis diſtinctis in prisma aggregatis.

ι) tabulis in pyramidem aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

Habitat in Nericia Sueciae, Scotia, Hercynia, Saxonia, Bohemia, Hungaria, Tranſilvania, *rarius flaveſcens, melleum, carneum aut roſeum, quam album, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc ſubopacum, colore, nitore, pelluciditatis gradu interdum matrem perlarum referens.*

cubicum. 9. Sp. cryſtallis perfecte cubicis aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 5? Muria (teſtarum) rapidoſa ſpatoſa aggregata ſparſa effervescens.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. a. Spathum cryſtalliſatum cubicum.

Habitat in Dalecarlia Sueciae, *in* Saxoniae *fodinis prope* Kamsdorf *et* Scharfenberg, *in* Temeſienſi *prope* Moldava, *cubis minutis, rarius mali perſicae flores colore aemulantibus, quam albis, interdum in uvae aut ſphaerae ſpeciem aggregatis.*

rhombeum. 10. Sp. cryſtallis aggregatis cubicis: facicbus obliquangulis. Fig. 22.

Syſt. nat. I. *p.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. XII. 3. *p.* 100. *n.* 9. *Amoen. acad.* I. *p.* 481. *t.* 16. *f.* 21. *Schreb. lith.* 44. *Muſ. Teſſin.* 36. *n.* 7. Muria lapidoſa ſpatoſa ſolitario-rhombea fixa.

Carth.

Carth. min. 13. Spathum cryſtalliſatum, cryſtallis rhomboidalibus.

β) Spatum rhombeum: marginibus duobus obtuſis oppoſitis truncatis.
Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 260.

γ) Spatum rhombeum: faciebus convexis.
Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 259.
Habitat in Saxoniae, Thuringiae, Franconiae *fodinis*, *ut plurimum album.*

triedrum. 11. Sp. priſmatibus triedris pyramide triedra terminatis.
Gerh. Mineralſ. p. 47. Porus priſmaticus.
Habitat - - -

tetraëdrum. 12. Sp. priſmatibus tetraëdris. *v. Bern ind. foſſ.* 1. *p.* 6. 8. 2. *p.* 78.

β) Spatum priſmatum faciebus alternis anguſtioribus.

γ) Spatum ſuperficie rugoſa.

δ) Spatum priſmatum faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

ε) Spatum priſmatibus utrinque pyramide tetraëdra terminatis.
Habitat in Sileſiae *fodinis prope* Schmotſeifen, Hungariae *fodinis prope* Schemniz *et* Boinick, *in* Carniolicis *prope* Idriam, *ſtiriacis prope* Eiſenerz, *bohemicis prope* Joachimsthal, ſaxonicis *prope* Freyberg, ſcoticis *prope* Strontiam, *nunc opacum*, *nunc pellucidum*, *frequentius album*, *quam rubeſcens aut vireſcens.*

priſmaticum. 13. Sp. priſmatibus perfectis hexaëdris. Fig. 5.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. Nitrum (truncatum) lapidoſum ſpatoſum octaëdrum, priſmate hexaëdro utrinque truncato.
Amoen. acad. 1. *p* 479. *t.* 16. *f.* 16. *Muſ. Teſſin.* 28. *n.* 4. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata.
Cronſt. miner. §. 11. a. Cryſtalli ſpatoſi hexagoni truncati.
Wall. miner. 58. *f.* 5. Spatum cryſtalliſatum priſmaticum hexaëdrum truncatum.
Wall. Syſt. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6 f. Spathum cryſtalliſatum hexangulare priſmaticum oblique truncatum.
Wolt. miner. 19. Spatum alcalinum priſmaticum hexaëdrum utrinque truncatum.

β) Spatum priſmaticum, faciebus terminalibus convexis.

γ) Spatum faciebus terminalibus in aciem terminatis.

δ) Spatum priſmaticum: faciebus alternis anguſtioribus. Fig. 6.
Amoen.

Amoen. acad. I. *p.* 479. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa, priſmatis lateribus alternis angultioribus.

ε) Spatum priſmaticum: faciebus duabus oppoſitis reliquas longe ſuperantibus.

ζ) Spatum priſmaticum in igne lucem ſpargens.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Derby Angliae, Norwegiae *liberum in humo prope* Bejonam Aquitaniae *fodinis*, ζ) *in* Arragonia *et* Valencia Hiſpaniae, *utplurimum album et frequenter pellucidum, cryſtallis*, δ) *interdum geminis, crebrius aggregatis ſparſim aut in ſeries, nonnunquam ita ut gradus ſcalae referant, majoribus vel tenuioribus.*

dodecaëdron. 14. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide triedra terminatis. Fig. 11.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 11. Natrum lapidoſum ſpatoſum dodecaëdrum priſmate hexaëdro, pyramidibus triedris: planis omnibus pentagonis.

Muſ. Teſſin. 26. *t.* 2. *f.* 5. Nitrum ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris lateribus pentagonis.

Scop. hydrarg. Cryſtallus ſpatoſa priſmatica ſuberecta pellucida vitrea.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. 1. Spatum cryſtalliſatum dodecaëdrum.

β) Spatum pyramidum marginibus truncatis.

γ) Spatum pyramidum apicibus truncatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 6. Natrum (14edrum) lapidoſum ſpatoſum decateſſeraëdrum, priſmate triedro ſubhexagono, pyramidibus truncatis.

Amoen. acad. I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 17. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata triquetra: angulis omnibus planis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. k. Spathum cryſtalliſatum tetradecaëdrum priſmaticum.

δ) Spatum pyramidum faciebus convexis.

ε) Spatum priſmate breviſſimo.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 5. *t.* 1. *f.* 2.

ζ) Spatum cryſtallis in globi faciem aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 191. *n.* 19. Tophus (ſpatoſus) ſpatoſus ſubrotundus tunicatus, marginibus ſerratis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 1. Spatum orbiculatum tunicatum marginibus ſerratis.

Habitat in Palatinatus rhenani, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Temeſiae, Tranſilvaniae, Angliae (Derby)

(Derby) *fodinis, utplurimum pellucidum, rarius flavescens aut virescens, quam album, pyramidibus interdum depressis cryſtallis, nunc tenuioribus, nunc craſſioribus, geminatim ſibi adnatis, ſub angulo recto ſe ſecantibus, aut in ſeries, faſciculos, bacillos, globi, olivae, pyramidis formam aggregatis.*

octodecae-drum. 15. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis.

β) Spatum priſmatibus hexaëdris ſupra pyramide hexaëdra terminatis: pyramidis marginibus priſma verſus incurvis.

Ferber 3 *Briefe p.* 50.

γ) Spatum (cordatum) priſmatibus hexaëdris pyramide hexaëdra terminatis, media ſui parte inverſe ſibi oppoſitis.

Ferber 3 *Briefe p.* 50.

Habitat in Hercyniae *et* Angliae (Derby *et* Cumbriae) *fodinis, album, vel flavescens, pyramide terminali interdum altera triedra aucta.*

Hyodon. 16. Sp. pyramide duplici hexaëdra. Fig. 31.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 13. Natrum lapidoſum marmoreo-ſpatoſum obliquum dodecaëdrum, pyramide hexaëdra.

Amoen. ac. 1. *p.* 480. *n* 22. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa acaulis, pyramidibus aequalibus.

Muſ. Teſſin. 26. *n.* 1. *t.* 2. *f.* 7. *et* 28. *n.* 5. Nitrum irregulare ſpatoſum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis: et Nitrum ſpatoſum acaule utrinque pyramidatum: pyramide ſuperiore ſubulata.

Wall. miner. 58. *n.* 3. Spatum cryſtalliſatum ſexangulare.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 141. *n.* 6. c. Spathum cryſtalliſatum hexangulare pyramidale duplicatum.

Cronſt. miner. §. 11. 1. b. 1. Cryſtalli ſpatoſi pyramidales diſtincti.

β) pyramidibus cavis inanibus.

γ) pyramide utraque ad apicem altera triedra aucta.

δ) marginibus pyramidum obtuſis.

ε) pyramide alterutra longiori.

Amoen. acad. 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. 10. *Muſ. Teſſin.* 28. *n.* 5. Cryſtallus nitriformis ſpatoſa acaulis, pyramide ſuperiore ſubulata.

ζ) cryſtallis in faſciculos aggregatis.

Amoen. acad. 1. *t.* 16. *f.* 11. Cryſtallus nitriformis ſpatoſa acaulis aggregata faſciculata decumbens.

Habitat

Habitat in Angliae (*potiſſimum* Derby,) Sueciae (*prope* Dannemora *et* Sahlberg,) Hercyniae, Salzburgi, Hungariae *fodinis*, *frequentius album*, *quam flaveſcens*, *nunc pellucidum*, *nunc opacum*, *cryſtallis ſaepe exilibus*, *rarius transverſim ſulcatis*, *interdum in ſeries ordinatis*, *aut in arbuſculas aggregatis.*

ſexangulare. 17. Sp. pyramide hexaëdra ſimplici.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. b. Spathum cryſtalliſatum hexangulare pyramidale.
β) Spatum pyramide ad apicem altera triedra aucta.
γ) Spatum cryſtallis alia corpora aculeorum ad inſtar obſidentibus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 142. *n.* 6. d. Spathum cryſtalliſatum hexangulare pyramidale, ſuperficie aculeata.
Habitat in Sueciae (*prope* Dannemora,) Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Hungariae *fodinis*, *cryſtallis nunc majoribus nunc minoribus*, *nunc latioribus nunc anguſtioribus*, *interdum capillaribus*, *rarius inverſis*, *nonnunquam ſub angulo recto ſe ſecantibus*, *faſciculatim*, *ſtellatim*, *in bacilli*, *mergetis*, *arbuſculae*, *pyramidis hexaëdrae duplicis formam aggregatis.*

pentaëdrum. 18. Sp. pyramide pentaëdra ſimplici.
v. Born ind. foſſ. I. *p.* 6. Spatum calcarium cryſtalliſatum pellucidum album, cryſtallis pyramidatis pentagonis aggregatis.
Habitat in Hercynia, *album*, *pellucidum aggregatum.*

pentagonum. 19. Sp. pyramide pentaëdra duplici.
v. Born ind. foſſ. I. *p.* 6. 7.
Habitat in Hungaria *et* Comitatu Tyrolenſi, *nunc opacum*, *nunc pellucidum*, *utplurimum album*, *rarius aurorae colore conſpicuum*, *cryſtallis non raro inanibus: faciebus inaequalibus.*

pyramidale. 20. Sp. pyramide triedra duplici.
v. Born ind. foſſ. I. *p.* 5. 6. 2. *p.* 78.
β) Spatum baſeos communis angulis truncatis.
Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 258.
γ) Spatum cryſtallis inanibus.
Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 262.
Habitat in Scotiae, Angliae, Hercyniae, Magdeburgi, Saxoniae, Tyrolis, Sileſiae, Hungariae *fodinis*, *nunc opacum*, *nunc pellucidum*, *frequentius album*, *quam cineream*

reum aut alius coloris, pyramide utraque vel alterutra interdum elongata et acuta, rarius diagonaliter ſtriata, cryſtallis utplurimum minutis, aut in ſeries, cellulas, roſae, globi, granorum ſpeciem digeſtis.

trigonum. 21. Sp. pyramide triedra ſimplici. Fig. 37.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 12. Natrum (urinoſum) lapidoſum marmoreo-ſpatoſum erectum, pyramide triedra.
Walt. ſyſt. min. 1. *p.* 142. *n.* 6. 9. Spatum cryſtalliſatum triangulare.
β) cryſtallis inanibus.
γ) pyramidis baſeos angulis truncatis.
δ) pyramidis apice excavato.
ε) pyramide ad apicem altera adhuc aucta.
ζ) cryſtallis imbricatim aggregatis.
Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata trifariam imbricata. *Amoen. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.
Nitrum ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata. *Muſ. Teſſ.* 28. *n.* 6.
Habitat in Sueciae (Sahlberg,) Angliae (Derby,) Hercyniae, Saxoniae, Luſatiae, Stiriae, Vicentiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius fuſceſcens aut flaveſcens, rariſſime olivaceum, cryſtallis frequentius minutis, nunc latioribus, nunc anguſtioribus, interdum capillaribus, nunc longioribus, nunc brevioribus, aliquando depreſſis, ſparſim vel imbricatim aggregatis, vel in renis aut granorum ſpeciem congeſtis.*

lenticulare. 22. Sp. cryſtallis lentis formam prae ſe ferentibus.
Muſ. Teſſin. 28. *t.* 2. *f.* 1. Natrum lenticulare acaulon.
Habitat in Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae *fodinis, utplurimum album, ſaepe pellucidum, aut nucleo lacteo per corticem diaphanum translucente conſpicuum, cryſtallis interdum cavis, frequenter hexaëdris, interdum ephippii in modum incurvis, ſparſim in cellulas, roſae aut granorum ſphaericorum formam aggregatis.*

granatinum. 23. Sp. dodecaëdrum ex pentagonis conflatum.
Gerh. Mineralſ. p. 49. *n.* 12. Porus granaticus.
Habitat in Angliae, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Carinthiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, utplurimum album, rarius flaveſcens, an mera cubici aut dodecaëdri varietas?*

chrysolithmum. 24. Sp. viride prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaedra terminatis. *Werner bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 74 &c. *Romé de l'Isle crystallogr. ed.* 2. *vol.* 2. *p.* 272. Chrysolithe, *Habitat in* Hispania *prope* Carboneira, *subdurum, cum aqua forti parum effervescens in fragmenta indeterminata dissiliens, prunis injectum non lucens, transversim fractum texturam conchaceam referens, ponderis specifici* 3098: 1000, *crystallis minutis solitariis intus interdum cavis; an hujus generis?*

II. SCHISTOSPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo et aqua constans, cum acidis effervescens.

Lamellosum: lamellis incurvis, parasiticum molle in fragmenta indeterminata dissiliens, leviusculum, attacta pinguiusculum.

In igne crepitans.

fissile. 1. Sch. album.

Syst. nat. I, *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 3. Spatum solubile diaphanum fissile album.

Wall. min. 59. *et syst. miner.* 1. *p.* 138. *n.* 2. Spatum lamellosum molle.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum, lamellis minutissimis.

Cronst. miner. §. 10. 2. Spatum lamellosum.

β) Schistospatum lamellis undulatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 4. *Ir. wgoth.* 131. Spatum (undatum) solubile lamellosum undulatum album.

Habitat rarius in Norwegiae (*prope* Königsberg *et* Eger) *et* Saxoniae (*prope* Schwarzenberg) *fodinis*, β) *in fabulo* Daliae suecicae *prope* Köpmanneficell, *fragile, formae communis, ex cinerascente aut rufescente album, nunc opacum, nunc subopacum, rarius diaphanum intus nitens, nitore externo pinguedinem referens.*

12. INO-

12. INOLITHUS. Ex terra calcaria aëre fixo et pauca aqua conſtans, aqua forti totus cum effervescentia ſolvendus.

Fibroſus, paraſiticus, mollis, leviuſculus, in fragmenta indeterminata acutangula diſſiliens.

filamentoſus. 1. I. fibris parallelis. *Gerh. Mineralſ. p.* 52.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 2. Stirium (marmoreum) diaphanum ſolubile fibroſum.
It. ſcan. 121. Alabaſtrites.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 127. *n.* 6. a. Calcareus figuratus filamentoſus.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 8. *Muſ. Teſſin.* 76. *n.* 5. Stalactites (ſtiriaceus) fibris transverſis.
γ) *Vandell. diſſ.* 16. Tophus alter.
Habitat in Ruſſia, Dalecarlia, Scania, Polonia, Marchia, Saxonia, Bohemia, γ) *in* thermis Aponi, *rarius pellucidus, quam diaphanus aut opacus, fibris nunc rectis nunc incurvis, nunc longioribus nunc brevioribus, nunc angustioribus nunc latioribus, ut radios fere dixeris, albus, interdum flaveſcens aut fuſceſcens, rarius caeruleus, nonnunquam alia corpora quaſi cortice obducens.*

aceroſus. 2. I. fibris faſciculatis. *Gerh. Mineralſ. p.* 53. *n.* 3.
Habitat in Hungariae (Schemniz) *fodinis, albus, interdum flaveſcens, luteus, ex luteo fuſcus, vel carneus.*

ſtellaris. 3. I. fibris ſtellatim divergentibus, formae communis.
Gerh. Mineralſ. p. 52. *n.* 2. Inolithus radians.
Habitat in Marchiae *calcariis montibus*, Bohemiae *et frequens in* Hungariae *fodinis, albus, interdum flaveſcens aut cinereus.*

Flos ferri. 4. I. ramuloſus, fibris ſtellatim divergentibus.
Syſt. nat. I. *p.* 191. *n.* 3. XII. 3. *p.* 183. *n.* 4. *Scop. hydrarg.* Stalactites marmoreus ramuloſus.
Carth. mineral. 71. Ferrum mineraliſatum ramoſum album, ramis erectis acuminatis glabris nitentibus.

Waller. miner. 244. *n.* 1. Minera ferri alba germinans.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 388. *n.* 9. d. Stalagmites coralloideus.
Habitat, quamvis ferri expers, aut certe inops, ferri mineris utplurimum insidens, potissimum in ferrifodinis Heidenheimensibus Wirtembergiae, Eisenerzensibus Stiriae, Hüttenbergensibus Carinthiae, *etiam in* Schemnizensibus Hungariae, *utplurimum niveus, interdum flavescens.*

13. STALACTITES.

Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatus, ex aqua in aëre praecipitatus.
Diaphanus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas concentricas secedens.
In aedificiis, inprimis subterraneis, et antris, potissimum calcariorum montium obvius.

Spatosus. 1. St. pendulus intus lamellosus diaphanus.
Syst. nat. 1. *p.* 191. *n.* 5. XII. 3. *p.* 184. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 6. Stalactites marmorea spatosus solidus.
Cronst. miner. §. 12. 2. Stalactites solidus, particulis spatosis.
Carth. miner. 13. Spatum molle ex aqua deltillante generatum.
Habitat in antro Baumanni Hercyniae, Nebelloch Wirtembergiae, Adrianopoli, *prope* Rothomagum *in* Normannia &c. *varias formas indutus.*

Stiria. 2. St. pendulus concentrico-crustosus.
Wall. miner. 329. Porus aquae stillatitius in aëre sub stillicidio concretus pendulus.
Wall. syst. miner. 2 *p.* 386. *n.* 8. Stalactites calcareus stillatitius sub stillicidio concretus pendulus.
α) cylindricus.
a) inanis s. fistulosus.
b) solidus.

a) Pria-

a) Priapolithus. *Marcorelle act. Parif. peregr.* 7. *n.* 4.
Calites, Phalloides. *Wall. fyft. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. f.
b) Stalactites fungiformis. *Wall. fyft. min.* 2. *p.* 388. *n.* 9. c.

β) conicus.
a) inanis f. fiftulofus.
Syft. nat. XII. 3. *p.* 190. *n.* 18. Tophus (turbinatus) calcarius turbinatus multicorticatus interne imbricatus.
Cronft. miner. §. 12. d. Stalactites conis concretis excavatis.
b) apice perforatus.
Syft. nat. I. *p.* 191. *n.* 2. XII. 3. *p.* 183. *n.* 2. *Muf. Teffin.* 76. *n.* 2. Stalactites (ftillatitius) cretaceus tunicato-cruftaceus, apice perforato natrofo.
Cronft. miner. §. 12. b. Stalactites coniformis perforatus.
c) folidus.

γ) alius nunc magis teretis nunc magis compreffae formae, referens v. g. radices.
a) zedoariae.
b) ireos florentinae.
c) zingiberis, Zingiberites.

Habitat in aedificiorum *partibus et generibus, ex lapidibus calcariis aut cum caemento calcario exftructis, in antris montium calcariorum, in quae aqua ftillat, etiam in* fodinis *ftratis calcareis propinquis* e. gr. *prope* Helfingburg Scaniae, *prope* Olterwalde Saxoniae *inferioris, in antro* Baumanni, *prope* Eula, Branick *et* Kofors Bohemiae, *ad falinas* Auftriae *fuperioris, prope* Rodnan Tranfilvaniae, *in* Tyroli, *prope* Stuttgardiam *et in antro* Nebelloch Wirtembergiae, *prope* Befort Sundgaviae &c. *utplurimum albus, interdum grifeus, fufcus aut flavefcens, intus inconfpicuus.*

Stalagmites.

3. St. feffilis facicbus fphaericis confpicuus.
Wall. fyft. miner. 2. *p.* 387. *n.* 9. Stalactites calcareus poft ftillicidium, figura globofa, botryitica vel alia concretas.

α) globulofus.
a) globulis fejunctis.
b) globulis geminis conjunctis. Orchiti. *Wall. fyft. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. g.

β) noduloft.
Bellaria lapidea, Confetto di Tivoli.

γ) reniformes.

δ) mammillares.

ε) Carpolithi *multi.*

δ) Stalactitae brassicam cauliflorum referentes.
γ) Chiriti.
ι) Sceliti.

Habitat in fundo antrorum *et* fodinarum *in* montibus *praesertim* calcariis exsculptarum, α) *frequens prope* Turrick *ad* montes Carpathicos, β) *frequens circa* Tiburtium.

solidus. 4. St. sessilis solidus.

Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 4. *Schreb. lith.* 94.

Cronst. min. §. 12, c. Stalactites figura incerta.

Daubent. act. Paris. 1754. Albâtre calcaire.

Habitat Adrianopoli *in* antro Baumanni *aliisque ejus generis*, *in* Saxonia (*prope* Annaberg,) Bohemia, Stiria, Wirtembergia *diaphanus*, *polituram admittens quasi pinguiusculam*, *lacteus*, *venis*, *striis*, *maculis rubris*, *roseis*, *flavis*, *fuscis*, *cinereis varius*, *cinereus*, *ruber*, *flavus*, *fuscus*, *raro caeruleus*.

14. PISOLITHUS.

Ex terra calcarea, pauciſſima arena et ferri calce, aëre fixo et aqua constans.

Molle, subopacum, intus inconspicuum, in fragmenta indeterminata dissiliens, in grana sphaerica secedens.

Texturae concentrice lamellosae.

Prope thermas obvius.

carolinus. 1. Pisolithus.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 2. Tophus calcareus thermarum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 14. Tophus (Oolithus) calcarius globulis pisiformibus crustatis congestus.

Cronst. miner. §. 12. 1. a. Stalactites testaceus globosus.

Worm. mus. 52. Pisa carolina.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 384. *n.* 7. a. Oolithus majoribus globulis, pisi magnitudine.

Habitat prope thermas Carolinas Bohemiae, *in* Silesia, Hungaria, *amplum in* Bohemia *stratum constituens*, *ex flavescente albus*, *ut tamen aliquando in fuscum inclinet*, *rarius reniformis*, *singulis globulis incluso nuclei loco arenae granulo*.

15. MAR-

15. MARMOR. Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatum.

Duriuſculum, macrum, formae communis leviuſculum, integros montes, vel magnam eorum portionem conſtituens, aut vagum.

Igne in calcem vivum abiens, acidis cum efferveſcentia magnam partem ſolubile.

Hammites. 1. M. opacum inconſpicuum compactum in granula rotunda ex minoribus globulis aggregata ſecedens.

Rogenſtein. *Syſt. nat.* I. *p.* 151. *n.* 2. XII. 3. *p.* 43. *n.* 12. *Schreb. lith.* 17. Marmor granis globoſis cruſtatis confertiſſimis.

It. goth. 266. Oolithus.

Vogel miner. 256. Piſolithus.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 383. *n.* 7. Stalactites calcareus globularis minoribus globulis cruſtaceis ſine baſi concretus.

β) Oolithus, Phacitas, globulis magnitudine ovorum piſcium.

γ) Cenchrites, globulis magnitudine ſeminum milii.

δ) Meconites, globulis magnitudine ſemina papaveris aequantibus.

Habitat in montibus ſtratariis Gothlandiae, Saxoniae, Thuringiae, Ducatus Brunsvicenſis, Galliae, Helvetiae, *ampla utplurimum et in eodem monte plura ſtrata conſtituens, obſcure cinereum aut fuſcum, aut ex utroque colore miſtum, rarius ſubopacum, fragmentis, in quae diſſilit, ſetis obtuſangulis, granis, in quae ſecedit nunc majoribus, nunc minoribus, rarius animalium partium veſtigia continens.*

granulare. 2. M. ſubopacum lamelloſum intus micans duriuſculum in grana ſponte ſecedens, polituram non admittens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 6. XII. 3. *p.* 41. *n.* 6. Marmor (rude) particulis granulatis micantibus.

Waller. min. 39. Calcareus particulis ſcintillantibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 122. *n.* 2. Calcareus granularis denſus, particulis micantibus immixtis.

Cronſt. miner. § 8. Lapis calcareus particulis granulatis.

Carth. min. 22. Calcarius rudis micans nitorem aſſumens.

Wolt. min. 19. Calcarius lapis amorphus rudis dictus polituram non admittens.

Coſt. foſſ. 152. Saxum calcareum ſcintillans albidum.

Gerb. Mineralſ. p. 40. *n.* 4. Marmor Piperites.

Habitat in montibus ſimplicibus, antiquioribus, *quorum partem ſaepe potiorem, aut ampliſſima ſtrata conſtituit, nunquam vivorum corporum veſtigia includens, granis nunc majoribus, nunc minoribus albidum, cinereum, atrum, fuſcum, rubrum, flavefcens aut variegatum, lamellis rectis, ſolo argilloſo emendando, aedificiis exſtruendis, viis plateisque ſternendis, calci urendae, quam tamen rarius bonam largitur, et fundendis ferri mineris inſerviens.*

micans. 3. M. diaphanum album lamelloſum intus micans duriuſculum in grana ſubtilia ſponte ſecedens, polituram admittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 42. *n.* 7. Marmor particulis ſpatoſo-ſquamoſis.

Waller. miner. 40. Calcareus particulis diſperſis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 124. *n.* 4. a. *et p.* 120. *n.* 8. a. Calcareus particulis ſpathoſis diſperſis planis irregulariter diſpoſitis nitentibus et Marmor unicolor album.

Cronſt. miner. §. 9. 2. 3. Lapis calcareus particulis ſquamoſis ſ. ſpathoſis.

β) Marmor (tardum) particulis ſubimpalpabilibus, album diaphanum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 41. *n.* 5.

γ) Marmor (decuſſatum) particulis oblongis depreſſis decuſſato-ſparſis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 8.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 7. Marmor ſolubile particulis micantibus radiantibus.

δ) Marmor (aceroſum) particulis oblongis acerofis longitudinaliter ſparſis? *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 9.

ε) Pietra elaſtica. *Ferber Brief. a. Welſchland. p.* 110.

Habitat in montibus ſimplicibus antiquioribus, *ampliſſima in his ſtrata conſtituens, omni vivorum corporum veſtigio orba in* Finnia, Dalecarlia, Gothia *orientali*, Walsmannia Sueciae, *in* Saxonia *prope* Crotendorf, Neudorf, Ehrenfriedensdorf, *in* Haſſia *prope* Hochſtetten, *in* Franconia *prope* Wonſiedel, *in* Bohemiae *ferrifodinis* Presnizenſibus, *in* Temeſiae *cuprifodinis*, *in* Tranſilvania, Carniolia, Auſtria *prope* Traunſtein, *in* Tyroli, *in* Helvetia, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Loubie, *in* Hetruria *prope* Seravezza *et* Montagnucha, *olim prope* Carrara, *et in inſulis* Paros *atque* Antiparos, *rarius in uſtrinis adhibitum, frequen-*

quentius ab antiquiſſimis jam temporibus ſtatuis et elegantioribus aedificiorum partibus, artis ope interdum coloribus variis tinctum pictumque, non raro quartzi grana immixta ſibi habens, ut non effervescet modo tardius, ſed ad chalybem ſcintillet.

ſquamoſum. 4. M. granulare denſo intime miſtum.
Cronſt. miner. §. 9. 1. Lapis calcareus particulis ſquamoſis rudioribus.
Noſe orograph. Br. Siebeng. 2. *p.* 4. ſchuppichte Kalkſtein.
Habitat Garpenbergae *et in* Finnia Sueciae, *album, vel ex rufeſcente flavum, montium ſimplicium partem ſaepe praecipuam conſtituens, corporum vivorum veſtigiis privum, calcem praebens non optimae notae.*

poroſum. 5. M. poris pertuſum inconſpicuum opacum, polituram non admittens.
α) Marmor (Filtrum) poris pertuſum aquam diſtillans. *Gerh. Mineralſ. p.* 40. *n.* 5.
Habitat in Marchiae *lapidicinis* Rüdersdorfienſibus.
β) Marmor ſpongioſum. *Eſſai de mineral. des monts pyren.*
Habitat in montibus Pyrenaeis *ad montem* Loarde, *et in terra* Bearn.
γ) Marmor exeſum. *Born ind. foſſ.* 2. *p.* 77.
Habitat prope Idriam Carnioliae.
δ) Marmor celluloſum. *Born ind. foſſ.* 2. *p.* 77.
Habitat in Alſatia *et* montibus Giganteis Bohemiae. *Pori ex pyrita olim innidulante, fatiſcente, atque eluto.*

margodes. 6. M. denſum inconſpicuum ſubopacum, polituram non admittens, fragmentis convexis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 4. Marmor (fiſſile) particulis ſubimpalpabilibus fiſſile albidum.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 353. *n.* 3. Margodes facie marmorea, particulis ſubtiliſſimis, polituram admittens, dendriticus.
Gronov. ſupell. 99. 102. Schiſtus pallido-albus ſ. Marmor pappenheimenſe.
Coſt. foſſ. 169. Schiſtus calcareus flavo-albidus.
Habitat in montibus ſtratariis, *frequens potiſſimum in* circulorum Germaniae Bavarici, Franconici *et* Suecici confluxu, *ex flaveſcente vel rufeſcente albidum, paucula argilla inquinatum, crebro ſpati venis diaphanis exaratum et arbuſcularum imaginibus pictum, non raro piſcium et cancro-*

crorum aquas dulces inhabitantium, rarius teſtaceorum veſtigiis impreſſis condecoratum, ampla ſtrata in tabulas findenda conſtituens.

ſtratarium. 7. M argilla inquinatum humeſcens in igne crepitans, ex ſtratis horizontalibus conflatum.

Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 4. XII. 3. *p.* 42. *n.* 10. *Muſ. Teſſ.* 12. Marmor particulis argillofis, fragmentis horizontalibus.

Coſt. foſſil. 155. Saxum rubrum ſplendidum duriſſimum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 3? Marmor zonatum.

It. oel. 51. *it. ſcan.* 107. Alwarſten.

It. wgoth. 21. c. Taelgſten.

Habitat in Oelandia *rupeſtri*, Scania, Kinnekulle Sueciae *monte; rimis horizontalibus et perpendicularibus fiſſum, petrefactis ſcatens, ſtratis ſuperioribus inferiora duritie ſuperantibus.*

florentinum. 8. M. argilla inquinatum opacum denſum polituram admittens, pictura rudera aedificiorum referens.

Syſt nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 3. Marmor particulis impalpabilibus opacum compactum poliendum flavicans.

Waller. ſyſt. min. I. *p.* 133. *n.* 10. a. Marmor pictorium regiones vel urbes deſolatas repraeſentans.

Coſt. foſſ. 183. *n.* 18. Schiſtus florentinus variegatus, regiones deſolatas et aedificiorum rudem affabre prae ſe ferens.

Calc. muſ. 419 *Linck. oryct.* 14. *Lang lap. fig.* 33. *Baier oryct.* 44. *Myl. ſaxon.* I. *p.* 17. *Scheuchz. muſ.* 98. 248. Marmor florentinum.

Imper. nat. l. 24. *c.* 24. Marmor de monte Sinai.

Habitat in Italia *media*, *monte* Viennenſi Leopoldi, *monte* Sinai, *ex flaveſcente cinereum, picturis utplurimum fuſcis.*

nobile. 9. M. ſubopacum denſum textura feſtucas referens, polituram egregiam admittens, coloris altioris.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 8. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *Muſ. Teſſ.* 10. *n.* 1. Marmor ſolubile, particulis impalpabilibus raſilibus, et Marmor particulis ſubimpalpabilibus opacum compactum poliendum.

Wall. miner. 45. *ſyſt. miner.* I. *p.* 129. *ſqq. n.* 8. 9. 11. *Cronſt. miner. §.* 7. Marmor.

Wolt. min. 19. Marmor polituram admittens.

Carth. miner. 23. Calcareus ſubtilis nitorem aſſumens, eleganter coloratus.

unicolor. α) M. colore unico aequabili. *Wall. syst. miner.* I. *p.* 129. *n.* 8.

a) *rufum.* Numidium.
b) *carneum.*
c) *rubrum.*
d) *cinnamomeum.* Marmo canello.
e) *flavum.* Phengites.
f) *pallidum.* Polombino antico.
g) *caesium.* Bardiglio. Venetum. *Cost. foss. p.* 193. *n.* 10.
h) *caeruleum.* Chium et Narbonense.
i) *viride.* Verdello. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 13.
k) *lividum.* Pardalium.

β) variegatum. *Waller. min. syst.* I. *p.* 131. *n.* 9.

a) *fasciatum.*
b) *striatum.*
c) *lineatum*, Marmo scritto.
d) *venosum.*
e) *colore altero sensim in alterum diffluente*, Marmo mischio.
f) *maculosum*, Brocatello.
g) *ocellatum* e. g. Occhio di pavone.
h) *punctatum.*
i) *irroratum*, Marmo polveroso.
a) *album*, africanum.
b) *nigrum*, canariense.
c) *luteum*, Porta santa.
d) *purpurascens*, Lesbium.
e) *viride*, Lacedaemonicum. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 7.

Habitat ineffabili colorum et picturarum varietate in montibus stratariis, potiorem montium copiumque calcariarum recentiorum constituens, petrefactis potissimum marinis, et inprimis testaceis refertissimum, ut ex his natum esse sole clarius pateat, usum, caleem largiens eximium, alias a multis retro seculis sculptoriae artis princeps materia, et nobilioribus aedium domuumque partibus inserviens.

vulgatum. 10. M. subopacum densum textura festucas referens, coloris vilioris.

Waller. syst. min. I. *p.* 119. *n.* 1. Calcareus solidus particulis impalpabilibus et indistinctis.

Habitat cum nobili, vix nisi colorum minori varietate et elegantia distinctum, et ejusdem originis, calci vivae struendae potissimum inserviens.

11. M.

fiſſile. 11. M. opacum denſum ex ſtratis tenuioribus compoſitum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 12. Schiſtus (effervescens) ſcriptura cana, fuſcus effervescens.
Vogel miner. p. 150. *n.* 6. Schiſtus calcareus.
Pott. Lithogaogn. 1. *p.* 44. Fiſſilis calcareus.
Habitat in Suecia, Anglia, Hiſpaniae *monte* Calpi *prope* Gibraltar, *nunc unicolor griſeum aut fuſcum, nunc bicolor, ſtratis alternis albis, rufeſcentibus, fuſcis, griſeis, nigris aut vireſcentibus.*

ſtrumoſum. 12. M. argilla inquinatum in ſphaeras cavas intus cryſtallinas recedens.
Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 3. *Muſ. Teſſin.* 12. Marmor ſolubile, fragmentis ſubrotundis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 43. *n.* 11. Marmor particulis argilloſis, aetitis cryſtallinis ſparſis.
It. wgoth. 21. 28. Gorſten.
Habitat in Sueciae *monte* Kinnekulle, *pluvio tempore humeſcens, an diſtincta hujus generis ſpecies?*

16. SUILLUS.

Ex terra calcaria, aëre fixo bitumine et pauca aqua conflatus.
Tritus foetorem urinoſum ſpirans.
Acidis fere totus cum effervescentia ſolubilis.
Igne in calcem vivam egregiam abiens.

marmoreus. 1. S. opacus denſus ater polituram egregiam admittens, fragmentis ſubconvexis.
Syſt. nat. I. *p.* 168. *n.* 7. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *α. Muſ. Teſſ.* 42. *n.* 4. Bitumen marmoreum foetidum compactum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *β.* Marmor nobile nigrum.
Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 130. *n.* 8. b. Marmor unicolor nigrum.
Cronſt. miner. §. 23. A. Terra calcarea phlogiſto ſimplici mixta ſolida particulis impalpabilibus.
Vog. min. p. 107. Lapis ſuillus.
Coſt. foſſil. 186. Marmor nigreſcens.
Habitat in montibus ſtratariis e. g. Sueciae, Belgii, Thuringiae, Franconiae, Bohemiae, Sileſiae, *petrefactis corpori-*

poribus ſaepe refertiſſimus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, pavimentis, monumentis ſepulcralibus, aliis artis ſculptoriae operibus inſerviens, egregium calcem praebens.

ſchiſtoſus. 2. S. opacus denſus fiſſilis, fragmentis planis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 1. Marmor (ſchiſtoſum) particulis impalpabilibus, nigrum, ſcriptura alba.
It. ſcan. 121. 143. 148. 156. Flisſten.
Gerh. Mineralſ. p. 52. Dyſodes (fiſſilis) textura terrea granulata.
Gron. ſuppl. 10. *n.* 7. 8. Schiſtus fuſcus fragilis, Lapis folinus, qui ferro attritus urinam folium redolet.
Coſt. foſſ. 172. Schiſtus fuſco-cinereus Lapis ſuillus dictus.
Habitat e. g. *in* Sueciae, Sileſiae, montibus ſtratariis, *lithanthracum frequens comes, filicum, aliarumque plantarum potiſſimum aquaticarum, etiam piſcium imaginibus impreſſis non raro ornatus, nunc niger, nunc ex flaveſcente fuſcus aut cinereus, nunc ſabellinus.*

lamelloſus. 3. S. textura lamelloſa.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *β. γ. δ.*
Gerh. Mineralſ. p. 54. *n.* 3. Dyſodes (ſpathoſus) textura lamelloſa.
Cronſt. §. 23. B. C. D.
Waller. ſyſt. min. I. *p.* 144. *n.* 7. a. Spathum frictione foetidum micans.
Habitat in Sueciae, Thuringiae *montibus calcariis, paraſiticum, atrum vel fuſcum, rarius ochroleucum, lamellis nunc majoribus, nunc minoribus.*

cryſtallinus. 4. S. pyramidibus hexaëdris elongatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. E. *It. wgoth.* 21. Bitumen ſuillum cryſtallinum.
Syſt. nat. XII. 3. *p* 86. *n.* 8. Nitrum (ſuillum) lapidoſum ſpatoſum ſedecaëdrum foetidum.
Act. Stockh. 1759. *p.* 26. Lapis ſuillus.
Wall. miner. 59. *n.* 1. *ſyſt. miner.* I. *p.* 147. *n.* 7. b. Lapis ſuillus priſmaticus.
β) cryſtallis divergentibus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 144. *n.* 7. c. Lapis ſuillus radiatus.
γ) cryſtallis in ſphaeram aggregatis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 144. *n.* 7. d. Lapis ſuillus ſphaericus.
Cronſt. miner. §. 22. 1. E.
Habitat in Sueciae *terris*, Weſtrogothia, Oelandia, *in* lageia.

17. TRE-

17. TREMOLITES.

Ex terra calcaria, plurima terra silicea, pauca magnesia, aqua et aëre fixo conflatus.

Radiatus, duriusculus, nitens, fragilis, acu attritus in tenebris lucem spargens.

Aqua forti cum aliqua effervescentia ex parte solubilis.

Hoepfneri. 1. TREMOLITES. *Ferber Brief. mineralog. Innhalts &c. p.* 22. *Habitat in* valle Tremola *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *utrum distincti generis? an cum stellari potius conjungendus? aut zeolitho adscribendus?*

18. STELLARIS.

Ex terra calcaria, pauciori silicea, pauca aqua et ferri calce compositus.

Stellatim fibrosus, sericei nitoris mollis, parasiticus.

Igne facile cum ebullitione fundendus.

Aqua forti cum effervescentia ex parte solubilis.

Transilvaniae. 1. STELLARIS. *Fichtel et Bindheim Schrift. berl. Naturf.* 3. *p.* 442. *&c.*
Habitat prope Unterschebesch Transilvaniae *in marmore micante duriori albus aut thalassinus; an zeolithi species?*

19. HU-

19. HUMUS. Ex terra calcaria, pauciori silicea, inflammabili, aëre fixo et ferri calce compoſita.

Ex corporibus animalibus et vegetabilibus putredine diſſolutis ſuperſtes.

Levis, friabilis, aquam imbibens, ſed non retinens, macra, ſcabra, humida, coloris obſcurioris.

Cum aqua forti efferveſcens; igne leniori in cinereo, fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

animalis. 1. H. impalpabilis aquam avidiſſime imbibens, rudis vix, uſta ſatis ſenſibiliter cum aqua fortis efferveſcens.

Syſt nat. I. *p.* 209. *n.* 8. 9. XII. 3. *p.* 212. *n.* 14. Humus animalis impalpabilis.

Waller. miner. 7. *n.* 1. *Syſt. miner.* I. *p.* 23. *n.* 8. a. Humus animalis terrificata.

Cronſt. §. 246. Humus diverſorum animalium.

Habitat in coemiteriis *ex animalibus putrefactis ſuperſtes, alba, vel cinerea, leviſſima, lacuſtri fertilior.*

daedalea. 2. H. fuſca ſubtiliſſima.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 1. Humus vegetabilis impalpabilis fuſca.

Habitat paſſim *et* ubivis, *ex ſimo animalium potiſſimum nata, adeo ſubtilis, ut cum aqua per pannum et chartam griſeam tranſeat, optimum ideo plantarum plurimarum hortenſium alimentum et ſolum.*

ruralis. 3. H. humectata atra, ſicca cineraſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. Humus vegetabilis communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 2. Humus vegetabilis perfecte pulveriſata atra.

Walt. min. 11. Humus nigreſcens hortorum.

Waller. min. 1. Humus atra communis.

Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 13. *n.* 1. *Cronſt. miner.* §. 293. 3. Humus atra.

Earth. miner. 53. Humus pura.

Habitat

Habitat ubique ex vegetabilibus in ſicco loco ſenſim putrefactis ſuperſtes, plantarum communis matrix, hortenſibus fertiliſſimum ſolum praebens.

pauperata. 4. H. aquam cito dimittens, ſicca farinoſa.
Syſt. nat. XII. 3. n. *p.* 209. *n.* 3. Humus vegetabilis ſubfarinoſa.
It. wgoth. 240. Räkjord.
Habitat in ericetis, *plantis utilibus plurimis funeſta, et ſiccis potiſſimum annis inviſa agriculis, ſicca enim adeo levis, ut a vento abigatur.*

alpina. 5. H fuſca particulis majoribus.
Syſt. nat. XII. 3 *p.* 210. *n.* 5. Humus vegetabilis groſſe pulveriſata fuſca.
Habitat in alpibus *vulgatiſſima, alpinis ſtirpibus egregie conducens, aliis minime.*

effervescens. 6. H. ab aqua abſorpta diutius retenta intumeſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 4. Humus vegetabilis aceroſa, ſicco friabilis.
It. wgoth. 240. Humus ſpongioſa.
Habitat paſſim in ſubhumidis, *an ex radicibus in pulverem fatiſcentibus orta? ſerius exſiccanda, horticolis et agricolis inviſa, cum tempore vernali a gelu nocturno aeſtuque diurno attollatur, et pullulantes plantas ejiciat atque eradicet, ut pereant.*

Lutum. 7. H. leviſſima non combuſtilis, humida nigra.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 3. XII. 3. *p.* 210. *n.* 7. Humus vegetabilis aceroſa paludum.
Carth. miner. 53. Humus limoſa aquatica.
Wolt. miner. 11. Humus atra paluſtris.
Waller. miner. 5. Humus vegetabilis lutoſa.
Waller. Syſt. miner. I. *p.* 19. *n.* 5. Humus aceroſa paluſtris.
Cronſt. miner. §. 293. B. 2. Humus lacuſtris.
Habitat in paludibus *ſub aqua, e plantis paluſtribus ſenſim corruptis nata, adeo levis, ut aquae agitatae diu inhaerent, ſolo arenaceo corrigendo conducens.*

martialis. 8. H. colore friabili tincta.
Waller. Syſt. miner. I. *p.* 16. *n.* 2. Humus colorata martialis.

Ludw.

Ludw. de terr. muſ. Dresd. p. 164. Humus ochia martiali tincta.

Cartth. miner. 53. Humus metallica aut ſemimetallica.

damaſcena. β) Humus ochracco rufa vegetabilis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 10.

Waller. miner. 8. Humus rubra.

tinctoria. γ) Humus vegetabilis atro-tinctoria paludum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 8.

Coſt. foſſil. 89. Ochra nigra argillacea.

Habitat nunc flaveſcens, nunc ex flavo fuſca, nunc rubella, nunc purpurea, colores hos ferri calci debens in Suecia, β) *in* Anglia, Germania, Syria, γ) *in* Smolandiae *et* Scaniae *paludibus et alnetis, haec ruſticis ad veſtimenta lanea atro colore imbuenda adhibita.*

picea. 9. H. atra, exſiccatione conſolideſcens. *Hiſcan.* 194. 256.

Habitat in Scaniae *interdum agris, proprium colendi modum requirens.*

muriatica. 10. H. fuſca, ſaporis ſalſi.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 20. Argilla mixta margacea effervelcens fuſca muriatico-ſalſa.

Cronſt. miner. p. 125. Terra e palaeſtina.

Habitat in Deſerto mari rubro *confini*, Aegypto, Syria.

20. MARGA.

Ex terra calcaria et argilla, utplurimum quoque ferri calce compoſita.

Mollis, opaca, formae communis, intus terrea, levis, ut cum aqua vulgari agitando miſceri queat, in montibus ſtratariis obvia.

Aqua forti cum effervelcentia ex parte ſolubilis.

Igne induranda, et fortiori in vitrum fundenda.

terrea. 1. M. friabilis macra ſubaſpera.

Syſt. nat. I. *p.* 206. *n.* 2. Creta argillacea fiſſili-friabilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 17. Argilla mixta pallida acido effervelcens.

Cronſt. miner. 26. Marga friabilis.
Carth. min. 6. Argilla rudis calcaria igne indureſcens.

α) *Waller. miner. p.* 15. *n.* 2. Marga argillacea, pinguedinem imbibens, calore indurabilis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 69. *n.* 1. Marga argillacea lubrica friabilis, plaſtica.

β) *Waller. miner. n.* 26. Marga fullonum ſaponacea lamelloſa.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 71. *n.* 2. Marga argillacea compacta arida, particulis ſubtiliſſimis pura.
Carth. miner. p. 7. *n.* 1. Smectis ſubtilis arida cum acidis effervescens.

γ) *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 72. *n.* 3. Marga cretacea inquinans.

δ) *Waller. miner. n.* 27. Marga in aëre deliqueſcens, pinguefacieus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 72. *n.* 4. Marga arenaſea, particulis arenaſeis mixta, arida, deliqueſcens, pinguefaciens.
Habitat paſſim per ſtrata, in Europa, *tenax, coloris varii ſiccatione expalleſcens, cruda cum aqua ſpumeſcens, non uſtulata, agris fertiliſſima, cum ſiccata non indurentur, nec radiculas comprimat, ſed friabilis evadat et aquae autumno potiſſimum ſtagnantis acidum abſorbeat; et ad fluxum minerarum ferri facilitandum adhibita; interdum a mica innidulante micans, aut gipſi particulis vel arenae* (δ) *granulis inquinata, ab his aſpera et igne in vitrum pellucidum tranſiens, incruſtandis vaſis argillaceis aptiſſimum; rariſſime metallis aliis praegnans praeter ferrum, cujus calce facta quoque uſtione adhuc tingitur, dominante, ceterum modo* (γ) *terra calcaria, adeo interdum, ut calx, quamvis non optimae notae, ex ea uri queat, modo* (α. β) *argilla, ut lubrica ſit attactu, et parando tartari cremori aut depurando ſaccharo, fullonum uſui, nonnunquam adeo, ut conficiendis fiſtulis tabacariis et vaſis myrrhinis, quae fayance audiunt, adhibeatur.*

nilotica. 2. M. farinoſa ſubfuſca, uſtulata cinerea, humo miſta.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 19. Argilla mixta humo ſubfuſca effervescens non inquinans.
Muſ. Teſſin. 110. Argilla ſubfuſca.

β) *Waller. min. p.* 31. Marga fuſoria vitrificationem admittens.
Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 75. *n.* 6. Marga farinacea mollis non cohaerens.

Habitat

Habitat in Aegypti *agris a* Nili *aquis recedentibus relicta, fertiliſſima, β) in* Uplandia Sueciae *poliendo non lubrica.*

fatiſcens. 3. M. molliſſima fiſſilis cineraſcens in aëre fatiſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 8. *Muſ. Teſſ.* 16. *n.* 5. Schiſtus (margaceus) ſcriptura rubra.

Cronſt. miner §. 27. Marga indurata aëre fatiſcens.

Waller. Syſt. miner. I. *p.* 73. *n.* 5. Marga indurata fiſſilis friabilis aëre fatiſcens.

Habitat per ſtrata jam craſſiora jam tenuiora, ſaepe inter ſtrata calcaria intermedia, in Suecia, Germania, Helvetia, *agris perinde proficua, ac terrea, in flaveſcentem, viresſcentem, caeruleſcentem, rufum colorem interdum vergens.*

poroſa. 4. M. indurata poroſa ex aquis praecipitata in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 189. *n.* 5. XII. 3. *p.* 186. *n.* 1. Tophus (Ludus) glareoſo-argillaceus polymorphus.

Waller. miner. 331. Porus aqueus ſolidus ſub aqua minus ſ. non fluente depoſita materia concretus.

Waller. Syſt miner. 2. *p.* 394. *n.* 17. Tophus ſolidus margaceus, ſub aqua minus vel non fluente depoſita materia concretus.

Cronſt. miner. §. 28. A. Marga indurata amorpha.

β) *Syſt. nat* XII 3 *p.* 190 *n.* 17. Tophus (argillaceus) calcario argillaceus amorphus.

Habitat in Angliae, Sueciae, Germaniae *aquarum, potiſſimum ſtagnantium fundo, a multa ferri calce inhaerente uſtulando rubeſcens, ea partim de cauſſa in ferri uſtrinis mineris eliquandis addita, alias albida, aut cinerea.*

ſchiſtoſa. 5. M. indurata non fatiſcens cineraſcens texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Cronſt. miner. §. 28. B. Marga indurata ſtratis continuis.

β) M. ſchiſtoſa cruda viridis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 37 *n.* 4. Schiſtus (viridis) ſcriptura alba effervelcens viridis.

de Coſta foſſ. 183. Schiſtus viridis.

Habitat per ſtrata in Germania, Hetruria, *aedificiis, teſtis praeſertim, viis quoque publicis adhibita, micae interdum* (Macigno, Pietra di torre) *particulis inſperſis micans, cupri calcibus aut mineris innidulantibus nonnunquam foeta, alia quoque foſſilia interdum continens, in* Bohemiae *monte* Luſihizenſi *forma globoſa, et adeo columnari obvia.*

bitumino-sa. 6. M. indurata non fatiſcens nigra pinguiuſcula intus nitidula texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n.* 9. *Schreb. lith.* 63. *Inſt. min.* 92. Cuprum ſchiſti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 11. Cuprum (ſchiſtoſum) matrice ſchiſtoſa.

Waller. miner. 281. Minera cupri lapidi fiſſili inhaerens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 292. *n.* 18. Cuprum corroſum vel diverſimode mineraliſatum, ſchiſto inhaerens.

Habitat in montibus ſtratariis Thuringiae, Hennebergiae, Haſſiae, *a bitumine, quo perfuſa eſt, nigra, atque inflammabilis, difficulter fundenda, marinarum plantarum veſtigia impreſſa ſibi ſaepe monſtrans, crebro etiam innidulans cuprum, rarius nativum, quam calces aut mineras, inter has frequentiſſime pyritaceam, ſaepius piſcis facie indutam.*

anonyma. 7. M. intus micans duriuſcula coloris obſcure ferrei. *de Serviere et Vincent de Villas chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 287.

Habitat in Gallia *prope* S. Ambroix, *polituram quodammodo admittens, et ad chalybem parumper ſcintillans, praeter pauxillum terrae ſchiſtoſae, ſulphuris et quartzi,* $\frac{1}{27}$ *ferri,* $\frac{7}{50}$ *argillae, et* $\frac{69}{100}$ *terrae calcariae continens.*

21. MAGNESIATA.

Ex terra calcaria, pauca magneſia nigra, aëre fixo et aqua conſtans.

Duriuſcula, Lamelloſa, ſponte in grana ſecedens.

Ad aërem ſenſim colorem ſuperficiei mutans, tardius, et ſaepe non niſi facta trituratione cum acidis effervéſcens.

In igne nigreſcens.

granularis. 1. M. ſubopaca, in igne tranquilla, diſſiliens in fragmenta indeterminata, formae communis.

Cronſt. miner. §. 9. *C.* 1. *a. not.*

Bergm.

Bergm. de min. ferr. alb. §. X. *et de tab. ferrum.* §. XVII. *de Morvaan nov. act. Divion.* 1783. *sem.* 2. *p.* 9. &c.
Habitat passim in Suecia, *prope* Tunaberg, *in* Sudermannia, *in paroecia* Uplandiae Lena, *etiam prope* Brion *in* Burgundia, *marmori squamoso extrinsecus similis, at ustione nigrescens, et* $\frac{2}{3}$ *ponderis sui amittens, et calcem praebens eximiam, arenae parum ferentem et caemento pro pavimentis et aedificiorum partibus sub aqua positis cito indurando aptissimam.*

flexuosa. 2. M. intus nitidula, scriptura cana inquinans, in fragmenta indeterminata dissiliens, lamellis incurvis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 274.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 191.
Habitat in Hercynia, Saxonia c. gr. *prope* Camsdorf, Scharfenberg, *parasitica, ex rufescente vel cinereo alba.*

spatosa. 3. M. intus nitidula scriptura cana inquinans, in fragmenta rhomboidalia dissiliens, lamellis rectis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 273. &c.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 189. &c.
α) formae communis.
β) reniformis.
γ) forma crystallorum nitidarum saepe exilium, nunc sparsarum; nunc in series aggregatarum.
a. lentis.
α. communis.
β. ephippium curvatura referentis.
b. rhombi.
α. faciebus planis.
β. faciebus convexis.
c. pyramidis hexaëdrae simplicis acuminatae.
α. plenae.
β. intus cavae.
Habitat in Hercyniae, Saxoniae *fodinis, nunc diaphana, nunc subopaca, rarius opaca, coloris ex cinereo, rubello aut flavescente albi, isabellini, rosei, carnei vel ex fuscescente rubri, in superficie saepe diversi ex flavescente cinerei, vel ex flavescente aut nigricante fusci, non raro cum nitoris metallici specie conjuncti; minore magnesiae nigrae portione, et plenaria fere ferri inopia a ferro spatoso distans.*

22. GYPSUM. Ex terra calcaria et vitrioli acido conſtans.

Leve, molliſſimum, frigidiuſculum. Cum aqua forti utplurimum non efferveſcens, igne difficilime liquandum, leniori in pulverem tranſiens, qui cum aqua non ebullit, ſed cum ea in paſtam ſubactus ad aërem induratur et diſtenditur.

terreum. 1. G. pulverulentum niveum.
Charpent miner. Geogr. Churf. p. 334.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 6. Calx (Gur) fixa impalpabilis farinoſa.
Waller ſyſt. miner. 1. *p.* 34. Gypſum terreſtre farinaceum.
Cronſtedt miner. §. 14. Terra gypſea pulverulenta.
Baum. miner. 1. *p.* 145. Nihil album foſſile nativum ſpurium.
Habitat v. g. *in* Saxonia *in fiſſuris et ad radicem montium et rupium gypſearum, nunc aquae interventu fere fluida, nunc ſicca, et farinam externa facie mentiens; β) in* Sueciae *paludibus.*

arenaceum. 2. G. granulis ſubdiaphanis albis ſegregatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 7 Calx (alabaſtrina) fixa pulvereo granulata ſubaequalis ſubdiaphana.
Schreb. lith. 144. Arena gypſea.
Habitat in Thuringia, *arenam facie externa referens, ex alabaſtro fatiſcente natum.*

Alabaſtrum. 3. G. denſum macrum parum nitens in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis, polituram admittens.
Syſt. nat. 1. *p.* 152. *n.* 11. Marmor fixum particulis arenaceis micantibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 3. Gypſum particulis impalpabilibus, diaphanum.
Waller. min. p. 51. *et ſyſt. miner.* 1. *p.* 154. *n.* 1. Gypſum particulis minimis punctis nitens, polituram admittens.
Vog. min. 119. Alabaſtrum.
Carth. miner. 24. Gypſus informis ſubtilis nitorem aſſumens.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 15. A. Terra gypſea indurata ſolida, particulis impalpabilibus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 5. Stalactites (Grignardus) gypſeus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 1. Stalactites gypſeus particulis impalpabilibus.

Habitat in Perſiae, Hetruriae, Siciliae, Hiſpaniae, Galliae, Helvetiae, Sueviae, Auſtriae, Franconiae, *terrae* Waldeccenſis, Angliae (Derby) *montibus ſtratariis, in vicinia fontium ſalſorum et ſalis gemmae non infrequens. ad radicem montium* Hercynicorum, *in* Thuringia, Sibiria *integros montes vel ampla ſaltem eorum ſtrata conſtituens, rarius ſemipellucidum vel ſubopacum, utplurimum diaphanum, niveum, ochroleucum, canum, infumatum, ex flavescente cinereum, melleum, carneum, rarius fuſcum, virescens aut nigricans, maculis, venis, ſtriis aut faſciis undulatis vel rectis, picturis arbuſcularum et mappurum geographicarum varium, ſaepius ſtalactitae in morem natum, ſtatuis, urnis, aedificiorum partibus nobilioribus internis inſervions.*

fibroſum. 4. G. macrum fragile fibroſum in feſtucas longas diſſiliens, formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 10. Marmor fixum, filamentis perpendicularibus parallelis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 1. Stirium (gypſeum) pellucidum fixum fibroſum.

Baum. min. 1. *p.* 204. Inolithus.

Carth. min. 18. Inolithus fragmentis indeterminatis.

Cronſt. min. §. 17. Gypſum fibroſum.

Wall. miner. 49. *et Syſt. miner.* 1. Gypſum filamentis parallelis compoſitum.

Wolt. min. 18. Spatum gypſeum fibroſum.

β) Stirium (alabaſtrinum) pellucidiſſimum fixum coadunatum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 3.

Waller. miner. 1. *p.* 160. *n.* 6. Gypſum ſolidum pellucidum fibroſum.

γ) Stirium (baſaltinum) obſcurum fixum, ramentis decuſſatis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 47. *n.* 4.

Habitat, raro integros montes conſtituens, in Scaniae fodinis aluminaribus, *in* Oelandia, Weſtrogothia, Livonia, Curonia, Thuringia, Franconia, Suecia, Sina e. c. β) *in* Hiſpania *et monte* Jura Helvetiae, γ) *in* Nericia Sueciae, *fibris frequentius flexuoſis, quam rectis, parallelis,*

lelis, quam γ) ſparſis, faſciculatis aut ſtellatis, frequentius unicolor, quam ſtriatum, album et rufeſcens, quam cinereum, carneum aut melleum, uſtione ſemper album, diaphanum, varius ſemipellucidum, congeneribus purius, hinc modulis, in quos metalla effunduntur, praeprimis aptum.

ſchiſtoſum. 5. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens fibroſolamelloſum: fibris brevibus lamellas perpendiculariter tecantibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 161. *n.* 7. c. Gypſum ſtriatum, fibris magis confuſe et quaſi in lamellas congeſtis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, *album.*

radiatum. 6. G. macrum parallele radiatum in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Karſt. Lesk. Mineralkab I. *p* 288.

Habitat, radiis nunc anguſtioribus nunc latioribus, prope Coburgum *et in* Comitatu Mansfeldenſi.

uſuale. 7. G. macrum lamelloſum: lamellis utplurimum ſphaericis, in fragmenta indeterminata diſſiliens.

α) intus nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 9. Marmor fixum, particulis difformibus

Syſt. nat XII. 3. *p.* 45. *n.* 2. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

Vogel miner. p. 118. Gypſum.

Cronſt. miner. §. 16. Gypſum particulis micaceis.

Waller. miner. p. 57. Gypſum particulis parallele pipedis et globoſis concretum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 157. Gypſum particulis arenaceis micantibus.

β) intus inconſpicuum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 1. Gypſum (argilloſum) particulis argilliformibus opacis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 12. Marmor fixum lamellatum, particulis ſpatoſis.

Carth. min. 24. Gypſus informis rudis, nitorem non aſſumens.

Wolt. miner. 18. Gypſus colore ingrato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 156. *n.* 2. Gypſum particulis minimis indiſtinctis facie terrea.

Habitat

Habitat in Norwegiae, Livoniae, Poloniae, Sileſiae, Marchiae, Saxoniae, Thuringiae, Hercyniae, Luneburgi, Angliae, Hiſpaniae, Galliae, Sueviae *montibus ſtratariis, integros interdum montes, aut ſtrata eorum praecipua conſtituens, frequens circa thermas et fontes ſalſos, boracitae, rarior metallorum matrix, aut corporum larvatorum, granis, in quae ſponte ſecedit, nunc majoribus, nunc minoribus, adeo laxe interdum cohaerentibus, ut mollis arenarii inſtar leni inter digitos tritu divelli queant, diaphanum, rarius ſemipellucidum, utplurimum inauratum, vel ex flaveſcente aut nigricante cinereum, canum, ochroleucum aut carneum, rarius melleum, ab aqua tranſtillante interdum adeo eroſum, ut fiſtulas referat, uſtum caemento, ſtatuis, modulis, in quos metalla effunduntur, aliis uſibus inſerviens.*

lamellare. 8. G. nitens in fruſta indeterminata diſſiliens formae communis lamelloſum: lamellis incurvis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 158. *n.* 4. Gypſum lamellare, lamellis inordinatis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, Hiſpania, *nunc diaphanum, nunc opacum, infumatum, album vel flaveſcens.*

ſpeculare. 9. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta rhomboidalia ſpecularia diſſiliens, lamelloſum, lamellis rectis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 159. *n.* 5. Gypſum lamellare pellucidum, lamellis rhomboidalibus.

Cronſt. miner. §. 18. 1. A. Spatum gypſeum diaphanum.

Muſ. Teſſin. 14. Marmor indicum fixum, particulis impalpabilibus pellucidis.

Vog. min. p. 159. Glacies Mariae.

Carth. min. 12. Spatum informe molle, lamellis parallelis aequalibus.

Habitat paraſiticum in montibus ſtratariis, *rariſſime in* ſimplicibus, *crebro in vicinia* fontium ſalſorum *et in* ſalſodinis, *frequentior paulo minerarum matrix, quam reliquae ſpecies, aqua parumper ſolubile, uſtione pellucidita-tem exuens, tum caemento, pigmentis a paſtel cognominatis, depurando argento, ſubtilioribus imaginibus et formis inſerviens, interdum in grana majora, rarius in bacillos aut cruſtas ſecedens, bracteis tenuioribus pauliſper tinnitantibus, et tenuiſſimis, in quas divelli poteſt, ſubflexilibus, album.*

glaciale. 10. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta cuneiformia diſſiliens lamelloſum: lamellis rectis parallelis.

Syſt. nat. I. *p.* 162. *Muſ. Teſſ.* 24. *n.* 3. Selenites ſpatoſo-gypſeus cuneiformis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 8. Natrum lapidoſum gypſeo-ſpatoſum fuſiforme pellucidum.

Cronſt. miner. §. 19. *n.* 1. A. Gypſum cryſtalliſatum cuneiforme.

Habitat cum ſpeculari, cui proxime affine, an vere diſtinctum?

Selenites. 11. G. pellucidum nitens rhombeum lamelloſum: lamellis rectis parallelis, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens. Fig. 17.

Syſt. nat. I. *p.* 162. *n.* 1. *t.* 18. *f.* 3. *Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 1. Selenites ſpatoſo-gypſeus rhombeus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. Natrum lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum rhombeum.

Amoen. acad. I. *p.* 475. *t.* 12. *f.* 3. Cryſtallus gypſea ſolitaria rhombea hyalina diaphana.

It. oel. 79. *ſcan.* 121. Sal petrifactum.

Del. pharm. 46. *Aldrov. muſ.* 678. *Worm. muſ.* 56. *Muſ. angl. t.* 21. *f.* 5. 6. *Rumpf. muſ. t.* 52. *f.* 1. 12. Selenites.

Waller. miner. p. 46. *n.* 1. *t.* 1. *f.* 3. *Syſt. miner.* I. *p.* 163. *n.* 9. a. *t.* 1. *f.* 14. Gypſum cryſtalliſatum figura rhomboidali.

Habitat cum glaciali *et* ſpeculari, *etiam inter* Scaniae *ſchiſtum aluminarem, cryſtallis nunc majoribus, nunc minoribus, ſe decuſſantibus, aut lateraliter inter ſe connatis, ſparſim, faſciculatim, ſtellatim aggregatis, utplurimum album, rarius flavum.*

teſſulare. 12. G. pellucidum album nitens lamelloſum: lamellis rectis, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens cubicum.

α) angulis duobus truncatis. Fig. 29.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 10. Natrum (pyritiforme) lapidoſum ſpatoſum regulare dodecaëdrum.

β) angulis quatuor truncatis. Fig. 16.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. β. Natrum angulis truncatis 14edrum.

Habitat in Germania, α) *trapeziis* 10 *minoribus, et pentagonis* 2 *majoribus,* β) *trapeziis* 8, *rhombis* 4, *quadratis* 2 *conſtans.*

13. G.

tetraëdrum. 13. G. pellucidum album nitens tetraëdro priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lamelloſum: lamellis rectis.
Gerhard Beytr. 2 *Mineralr.* 1. *p.* 272. Spathum columnare.
Habitat capillaris in Marchia *prope* Freyenwalde.

priſmaticum. 14. G. pellucidum album nitens hexaëdro-priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, lamelloſum: lamellis rectis.
α) priſmatibus truncatis.
β) faciebus terminalibus in aciem terminatis. F. 15.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 7. Natrum (flexile) lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum priſmaticum flexile, particulis ſpatoſis oppoſitis.
Syſt. nat. I. *p.* 24. *n.* 2. *β. Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 2. Selenites ſpatoſo-gypſeus priſmaticus.
Amoen. acad. 1. *p.* 476. *n.* 2. Cryſtallus ſelenitica gypſea ſubſolitaria priſmatica hyalina ſubdiaphana.
γ) faciebus terminalibus pyramide triedra terminatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 87. *n.* 9. Nitrum (baſaltinum) gypſeum opacum dodecaëdrum, priſmate compreſſo hexaëdro, pyramide triedra.
δ) faciebus terminalibus pyramide tetraëdra terminatis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 291.
Habitat cum glaciali *et* ſpeculari, α) v. g. *prope* Freyenwalde *in* Marchia, *et in* Auſtria *ad ſalinas* Auſſea β) *in* Helvetia, Hercynia, Thuringia, Saxonia, Marchia, γ) *in montibus* Suecicis Nericiae, δ) *in* Thuringia, Luſatia *cryſtallis interdum magnis, utplurimum mediocribus, etiam capillaribus ſaepe duabus faciebus glabris, reliquis priſmatis longitudinaliter ſtriatis, nonnunquam geminis aut ſtellatim aggregatis.*

pyramidale. 15. G album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens triedro-pyramidale lamelloſum: lamellis rectis.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 85.
Habitat in canalibus, *per quos aqua ſalſa ſalinarum* Auſtriae *ſuperioris ducitur.*

lenticulare. 16. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lenticulare lamelloſum: lamellis rectis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 292.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 93. *n.* 14? Natrum (embryonatum) lapidoſum, ſquamis ligulatis ſubimbricatis canaliculatis opacis.

Muſ.

Muſ. Teſſin. 46? Pyrites (embryo) cryſtalliſatus triqueter, ſquamoſo-imbricatus.

Habitat prope Sangershauſen, Thuringiae, *nunc ſolitarium, nunc parallele aut in* hemiſphaeria *aggregatum et concretum.*

globoſum. 17. G. macrum in fragmenta indeterminata diſſiliens globoſum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 16. 17. 2. *p.* 86.

Habitat in Hungaria *prope* Balobanya *et* Schemniz, *rarius fuſcum, quam album, opacum, quam diaphanum, globis jam ſolidis, jam inanibus, nunc vacuis, nunc gypſo cryſtallino refertis.*

ſtillatitium. 18. G. ex aqua praecipitatum macrum lamelloſum: lamellis rectis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, fragmentis, in quae ſponte ſecedit corticoſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 184. *n.* 6. Stalactites (ambiguus) gypſeo-ſpatoſus ſolidus.

Cronſt. miner. §. 20. 2. Stalactites gypſeus, textura ſpatoſa.

α) formae communis.

β) formae conicae.

γ) formae ramoſae, Leckſtein.

δ) formae undulatae, Schriftſtein, Bandſtein.

ε) formae vermiculatae, Kroesſtein, Kragenſtein.

Habitat album, griſeum, rarius flavum α) *in* Dalecarlia Sueciae, β) *in* Sicilia, γ) *in ſalinarum plurimarum parietibus ex ramuſculis arborum compaginatis, per quos aqua ſalſa ſtillat,* δ) *et* ε) *in ſalifodinis* Galliciae.

23. HEPATICUS. Ex terra calcaria, etiam ponderosa, vitrioli acido et phlogisto constans.

Mollis, lamellosus, formae communis, sponte aut frictione praegressa hepar sulphuris olens, cum acidis non effervescens.

Igne leniori in pulverem abiens, qui cum aqua in pastum subactus ad aërem induratur.

solidus. 1. H. densus in fragmenta indeterminata dissiliens polituram admittens.

Gerh. Beytr. z. Mineralr. 1. p. 281.

Habitat in comitatu Mansfeld.

squamosus. 2. H. opacus intus micans lamellis minimis convexis sparsis in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 112. *n.* 10. Bitumen (hepaticum) gypseum foetidum amorphum.

Cronst. miner. §. 24. Terra calcarea phlogisto et acido vitrioli mixta.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 165. *n.* 10. Gypsum textura irregulari, facie spathasea, frictione foetidum.

Habitat nigricans, fuscus, flavescens, aut ex flavescente albus in Norwegia (Kungsberg,) Scania (Andrarum,) Thuringia, Bohemia, *sali gemmae non raro victus, ampla et profunda strata interdum constituens, nonnunquam strata margae bituminosae cupriferae tegentia.*

spatosus. 3. H. nitens diaphanus infumatus in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosus: lamellis rectis.

Habitat cum praecedentibus parasiticus in comitatu Mansfeld.

24. LAZURUS. Ex terra calcaria, cujus exigua pars vitrioli acido nupta, ferri et pauciſſima argenti calce conſtans.

Opacus, duriuſculus, caeruleus, denſus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diffiliens, tritum pulverem album exhibens.

Ab acidis inſtillatis nec colorem mutans nec effervescens, igne facile in vitrum ſpumidum abiens.

orientalis. 1. LAZURUS.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 6. Cuprum (Lazuli) caeruleum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 12. Cuprum? (Lazuli) caeruleum ſcintillans ♂, ☽.

Cronſt. miner. §. 109. I. B. Zeolites particulis impalpabilibus argento et ferro miſtus.

Waller. miner. p. 91. Jaſpis colore caeruleo et alio mixto, euprifer.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 312. *n.* 3. Zeolites particulis ſubtiliſſimis, colore albo et caeruleo, argentum continens.

Habitat in Sibiria *meridionali*, Bucharia, Sina *ſeptentrionali*, *regno* Tibetano, Perſia, Natolia, *pretioſus*, *polituram marmoris admittens*, *leviuſculus*, *punctis*, *glandulis*, *venis ſpati effervescentis albi*, *quartzi albi et pyritae durorum varius*, *diu in acidis morando colorem exuens*, *vitrioli acido bulliente totus ſolvendus*, *vaſis et ornamentis pretioſis et pigmento egregio Ultramarini nomine celebri inſerviens.*

25. FLUOR. Ex terra calcaria et acido sui generis constans.

Subponderosus parasiticus, nunquam durus, ad aquae bullientis aestum usque excalefactus in tenebris lucens.

Cum acidis non effervescens, sed mineralibus bullientibus totus solvendus, et tum aërem acidum proprii odoris et indolis spirans.

Solus igne difficulter, una cum terra calcaria puriore facilime in vitrum tenuissimum liquandus.

pulverulentus. 1. Fl. albida inconspicua, pulverulenta: particulis majoribus non cohaerentibus.

Gr. v. Lemberg chem. Annal. 1787. 2. *p.* 441. Phosphorescirende Erde.

Klaproth 1787. 1. *p.* 52. 1789. 1. *p.* 13.

Habitat in Hungariae *comitatu* Marmoros *medius inter quartzum venam* 4 *pedum efficiens.*

compactus. 2. Fl. subdurus compactus: texturae planae diaphanus fragilis in fragmenta indeterminata dissiliens, formae communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 7. Muria (Chrysolampis) lapidosa subquartzosa aggregata sparsa fixa.

Wall. miner. p. 90. Spatum solidum plus minus pellucidum, particulis non distinguibilibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 172. *n.* 1. Fluor mineralis, particulis impalpabilibus facie vitrea.

Cronst. miner. §. 98. Fluor particulis impalpabilibus figura indeterminata.

Habitat in Suecia (*prope* Yxsiö) Hercynia (*prope* Stollberg *et* Strasberg, *heic vena ad* 2 *usque orgyas alta*) *principatu* Halberstadiensi, Bohemia, *ex viridi canus, ut tamen nunc*

In Thuringia *tamen prope* Steinbach *plures rupes* (Flusberge) *eminent, ex mero fluore conflati. Voigt min. n. bergm. Abh.* 2. *p.* 61. *Pondus specificum* = 3148 *ad* 3184 : 1000.

nunc propius in virescentem, nunc magis in albidum colorem inclinet, fragmentis, in quae sponte secedit, grana majora referentibus, aut corticosis; egregie cum reliquis spectebus et explorandis et quae difficilius liquantur, liquandis muneris, atque una cum gypso aut barytide cortici vitreo vasis metallicis superinducendo inserviens.

spatosus. 3. Fl. subdurus nitens fragilis formae communis in fragmenta pyramidalia dissiliens lamellosus.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 6. Muria lapidea phosphorans.

Syst. nat. XII 3. *p.* 100. *n.* 8. Maria lapidosa spatosa aggregata sparsa fixa.

Waller. syst. miner. I. *p.* 173. *n.* 2. Fluor mineralis, facie spatatea, particulis nitentibus.

Rinm. act. Stockh. 1747. 168. Spatum lucens.

Baum. miner. I. *p.* 244 262. Fluor spatosus.

Cronst. miner. §. 99. Fluor spatosus.

β) fragmentis, in quae sponte secedit, grana minima referentibus.

Cronst. min. §. 100. γ. Fluor crystallisatus, figura sphaerica.

Waller. syst. miner. I. *p.* 175. *n* 3. Fluor mineralis granularis, granulis crystallinis compositus.

Habitat in Norwegiae, Sueciae, Angliae, Hispaniae, Saxoniae, Silesiae *fodinis*, *prope* Sulzbaechle *in* Wirtembergia, *prope* Brienz *in* Helvetia, *albus*, *infumatus*, *viridis*, *caeruleus*, *violaceus*, *purpureus*, *roseus*, *melleus*, *aut vel arbuscularum imaginibus pictus*, *varius*, *semipellucidus aut diaphanus*, *in fragmenta triedra*, *rarius tetraëdra dissiliens*, *polituram admittens*, *praegressa leniissima usfulatione elegantiorem*, *lamellis rariissime curvis*, *fragmenta*, *in quae sponte secedit*, *grana majora aut minora*, *rarius bacillos*, *rariissime divergentes*, *referentibus.*

tabularis. 4. Fl. tabulis rhombeis oblongis.

Storr Alpenr. 2. *p.* 46.

Waller. Syst. min. I. *p.* 177. *n.* 4. d. Fluor crystallisatus lamellaris.

Habitat in Helvetia, Alsatia, Saxonia.

cubicus. 5. Fl. subdurus nitens laevis lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens, cubicus.

Cronst. muer. §. 100. Fluor crystallisatus cubicus.

Waller.

Waller. syst. miner. I. *p.* 176. *n.* 4. *α.* Fluor crystallisatus rhomboidalis.

α) cubis perfectis.
β) cubi angulis truncatis.
γ) cubi marginibus truncatis.
δ) cubi angulis marginibusque truncatis.
ε) cubi marginibus in aciem terminatis.
a) faciebus planis.
b) faciebus concavis.
ζ) cubi marginibus pyramide triedra terminatis.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 229.
Ferber 3 *Briefe p.* 53.
Habitat in Suecia, Anglia (Derby *et* Northumbria,) Hispania, Gallia, Hercynia, Saxonia, Silesia, *eadem colorum varietate, quam spatosus, saepe pellucidus, rarissime opacus, crystallis majoribus, minoribus, minimis, solidis, cavis, supra apertis, clausis, aquae guttulam alia fossilia includentibus, plane vacuis, se includentibus, sic superimpositis, decussatim, lateraliter, inordinatim concretis, sparsim in renis vel globi imperfecti speciem aggregatis.*

pyramidalis. 6. Fl. subdurus nitens lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens.

α) pyramide simplici.
a) inversa. *Werner von aeusserl. Kennz. p.* 172.
b) recta.
α) triedra.
†) truncata.
Pini nouv. crystallisf. de feldsp. &c. Milan. 1779. 8.
††) faciebus sphaericis.
Gerh. Mineralf. p. 72.
β) hexaëdra, faciebus sphaerico-concavis.
Werner von aeusserl. Kennz. p. 176.

β) pyramide duplici, tetraëdra.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 5. XII. 3. *p.* 102. *n.* 5? Alumen (spatosum) lapidosum calcario-spatosum diaphanum.
Amoen. acad. I. *p.* 481. Crystallus aluminiformis spatosa imbricata obtusa.
Cronst. miner. §. 100. *δ.* Fluor crystallisatus octaëdricus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 176. *n.* 4. b. Fluor mineralis crystallisatus octaëdricus.
Vog. miner. 164. Pseudo-amethystus, Pseudo-smaragdus.

Habitat varior in Nericia Sueciae, Saxonia, Bohemia *in ducatu* Milanenſi, *eadem colorum varietate conſpicuus, quam ſpathoſus.*

26. APATITES.

Ex terra calcaria et phoſphori acido conſtans.
Fragilis, duriuſculus.
Aqua forti ſolubilis, prunis inſperſus lucem vireſcentem in tenebris ſpargens, igne difficilius liquandus.

rupeſtris. 1. A. compactus opacus albidus.
Cronſt. jour. de phyſ. 1788. *Aug. p.* 248.
Habitat in Hiſpaniae provincia Eſtremadura, *integros colles et ſtrata cum quartzi ſtratis alterna conſtituens, in pago* Logrolen *aedificiorum materia princeps, fortiori igne in ſpeciem encauſti albi abiens.*

octaëdrus. 2. A. nitore pinguiuſculus paraſiticus in fragmenta indeterminata diſſiliens ſemipellucidus texturam minute granulatam transverſim fractus lamelloſam monſtrans, tabulis octaëdris.
Karſten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

tabularis. 3. A. nitore pinguiuſculus paraſiticus in fragmenta indeterminata diſſiliens ſemipellucidus texturam minute granulatam, transverſe autem fractus lamelloſam monſtrans, tabulis hexaëdris.
Karſten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

priſmaticus. 4. A. nitore pinguiuſculus paraſiticus ſemipellucidus ſubponderoſus in fragmenta indeterminata diſſiliens texturam minutim granulatam transverſe autem fractus lamelloſam monſtrans, priſmatibus hexaëdris.
Schnecker chem. Annal. 1785. 1. *p.* 446.
Werner bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 76.
Klaproth bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 294. *et chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 10. 117.
Karſten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf *et* Schneeberg, *in* Bohemia *prope* Kuttenberg *et* Schlackenwald, *saepe cum stanni mineris et fluore obvius, frequentius vi idis, dilute violaceus, rubellus aut albus, quam ochroleucus, cinereus, caeruleus, aut caryophyllinus, igne colore et pelluciditatem amittens, vix tamen liquandus, crebberrime longitudinaliter striatus, crystallis parvis, nunc solitariis, nunc inordinatim cohaerentibus, prismatibus jam perfectis, jam alterutro vel utroque fine in pyramidem hexaëdram terminatis, nunc marginibus lateralibus in aciem terminatis, terminalibus autem una cum angulis truncatis, nunc marginibus lateralibus rotundatis, ut cylindros mentiantur, ponderis specifici* = 3218 : 1000.

columnaris. 5. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus octaëdris.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg *et* Ehrenfriedersdorf.

triedrus. 6. A. nitore pinguiusculus, parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens, texturam minutim granulatam transverse fractus lamellosam monstrans, prismatibus triedris.

Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

27. BORACITES.

Ex terra calcaria, majore magneſiae albae portione, multo ſale ſedativo, et paucula terra aluminari, ſilicea et ferri calce conſtans.

Durus, lamelloſus, leviuſculus, cubicus.

Cum acidis non effervescens; igne primo decrepitans, fortiori in vitrum flavicans abiens.

cubicus. 1. BORACITES.

Weſtrumb chem. Annal. 1788. 1. *p.* 483. *et Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 13. Sedativſpat.

Heyer chem. Annal. 1788. 2. *p.* 21. Sedativſpat.

Laſius chem. Annal. 1787. 2. *p.* 333. Würflichte Quarzcryſtallen.

Habitat Luneburgi *in gypſo uſuali nidulans, cubis utplurimum ſolitariis, raro, niſi exiles ſint, integris, frequentius angulis et marginibus truncatis, ita ut* 26 *facies prae ſe ferat degenerans cubus, angulis nunc omnibus in triangula, nunc* 4 *in triangula,* 4 *alterni in ſexangulas facies abeuntibus, ita ut corpus ex faciebus* 10 *ſexangulis, quarum* 4 *minores,* 4 *triangulis, et* 12 *parallelogrammis conſtet, utplurimum hyalinus, rarius cinereus, aut in violaceum vel thalaſſinum colorem vergens.*

ORDO IV.

TERRAE ARGILLACEAE.

Ex terra aluminari potissimum compositae.

28. ALUMINARIS. *Fere tota ex terra* aluminari constans.

Macra, *levis, inconspicua, terrea, linguae parumper adhaerens, inquinans.*

Aqua forti fere tota solubilis, igne se contrahens et indurescens, fortiori, quo candet, lucem spargens.

nativa. 1. ALUMINARIS. *Schreber Naturf.* 15. *p.* 209.

Habitat reniformis vel botryoides in Silesiae *principatu* Münsterberg, *in* Britannia, Longobardia, *et praesertim* Halae Saxonum *in horto paedagogii, heic innidulantibus quartzi grauis et gypsi crystallis paulisper impura, mollissima, alba, in fragmenta indeterminata diffiliens.*

29. ARGILLA. Ex terra aluminari et silicea, ut plurimum etiam ferri calce et phlogisto constans.

Opaca, inconspicua, formae communis, attactu blanda, terrea, leviuscula, mollis, aquam et oleum imbibens et retinens, utroque emollitu, priori plastica, *et odorem sibi proprium spirans.*

Cum aqua forti non effervescens, igne se contrahens et indurescens.

porcellana. 1. A. macra alba friabilis linguae perparum adhaerens, ustione alba, et fortissimo in porcellanam abiens.

Cronst. mineral. §. 78. A. Terra porcellanea.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 51. *n.* 9. Argilla apyra macra pura.

Carth. miner. 5. Argilla rudis pura igne indurescens.

α) coagmentata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 1. Argilla (apyra) apyra albida.

Wall miner. 19. Argilla apyra.

β) pulverulenta.

Wall. miner. 23. Marga porcellana.

Vogel miner. 33. Argilla porcellana.

a) micae particulis immixtis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 3. Argilla (porcellana) albida subfarinacea, atomis nitidis.

Habitat rarior per strata in Japonia, Sina, Sibiria (e. g. *prope* Arzamas,) Hungaria (*prope* Felsobanya *et* Schemniz,) *in* Italia (*prope* Berganum, Tretto, Baudisse,) *in* Galliae *provinciis:* Forez, Burgundia, Campania, Alvernia, Britannia, Normannia, Picardia, Hannonia, Flandria, Belgio foederato (*prope* Mastricht,) Daniae *insula* Bornholm, *in* Suecia, *potissimum in* Scania, *in* Silesia (*prope* Gieren,) *in* Bohemia (e. gr. *prope* Gaden,) *in* Saxonia (*prope* Auc, Elterlein, *et* Seidliz,) *in circulo* Salica *prope* Guemriz, *ad montem* rheno inferiori *confinem* Drachenfels *in* Franconia (*prope* Kizingen *et* Norimbergam,) Wirtembergia (*prope* Hornberg,) *in* Passavia, *prope* Hallein Salisburgi,

prope

prope Vordernberg Stiriae, *et prope* Viennam, *saepissime ex feldspato fatiscente nata, vasis porcellanis inserviens in* Japonia *forma radicis arboris reperta.*

Leucargilla.

2. A. mollissima attactu pinguissima linguae adhaerens, tritura nitens, ustione primum nigricans, tum expallescens, apyra.

Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 5. Argilla nivea hinc inde incarnata.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 2. Argilla apyra lubrica.

Carth. miner. 6. Argilla subtilis igne indurescens et pallescens.

Cronst. miner. §. 79. Terra porcellanea phlogisto aliisque heterogeneis minima portione mista.

Vogel miner. 32. Leucargilla Plinii s. Argilla fistularis.

Waller. min. 24. Marga argillacea pinguedinem imbibens calore indurabilis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 53. *n.* 10. Argilla apyra pinguis lubrica.

Habitat paulo frequentior in Scania (*prope* Bosserup,) Belgio (*prope* Mastricht,) Gallia (*prope* Montmartre,) Colonienſi *terra* (*ad lacum* Lach,) Hassia (*prope* Almerode,) Saxonia (*prope* Mehren *et* Wiesenthal,) *cinerea, nigricans, nigra, violacea, carnea, ochracea, maculis, venis, striis variegata, quartzi pyritaeve frustis immistis saepe impura, in fragmenta indeterminata interdum convexa dissiliens, fistulis tabaci, vasis, furnis, furnorumque partibus violentiam ignis experturis, vasis figulinis nobilioribus egregie inserviens.*

Lithomarga.

3. A. friabilis attactu pinguissima micans squamosa.

Syst. nat. I. *p.* 204. Marga argillacea albida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum subfriabile album subsquamosum.

Vogel miner. 11. Argilla subtilis indurata ex fissuris petrarum &c. *p.* 37. Medulla saxorum.

β) Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum (viridans) subfriabile viride inquinans.

γ) Schüz nov. act. Ac. Caes. Nat. Curios. Vol. III. *app.* Terra miraculosa Saxoniae.

δ) v. Trebra chem. Ann. 1784. I. *p.* 387. Phosphorescirendes Steinmark.

Brückmann chem. Annal. 1785. I. *p.* 449.

Habitat in aliis lapidibus *nidulans nunc pulverulenta, nunc coagmentata, posteriori in casu linguae adhaerens et tritura nitens, nonnunquam in fragmenta convexa dissiliens,*

pennae acie trita (δ) *in tenebris ſcintillas lucidas ſpargens, et igne pauliſper indurata* (γ) *polituram admittens, utplurimum ochroleuca, alias ex cinerafcente vel rufeſcente alba, margaritacea, lavendulacea, violacea, carnea, ex fuſceſcente rubra, aut ex rubello fuſca, hepatica, ochracea,* (β) *viridis, unicolor, aut maculoſa, venoſa vel ſtriata.*

fullonica. 4. A. pinguis tritura nitens lamelloſa in aqua in pulverem dilabens in aere fatiſcens, igne fortiori in vitrum lacteum abiens.

Wall. ſyſtem. miner. I. *p.* 48. *n.* 7. Argilla vitreſcens parum indurata, particulis impalpabilibus, exſiccatione lamellaris vel rhomboidalis.

Carth. miner. p. 8. *n.* 2. Smectis ſubtilis cum acidis non effervefcens.

Lehm. minerál. p. 28. Smectis.

de Coſta foſſ. p. 69. *n.* 1. Marga viridi-fuſca, Terra fullonica vulgo dicta.

Habitat in Anglia, Suecia, Saxonia, Luſatia *nunc fuſca, nunc cinerea, nunc ex vireſcente alba, nunc viridis, nunc carnea, terrae calcariae circiter* $\frac{3-4}{100}$, *et totidem calcis ferreae continens, an diſtincta hujus generis ſpecies? fullonia uſu celeberrima, oleum avidiſſime imbibens.*

cruſtacea. 5. A. pinguis lamelloſa in aqua in fruſta dilabens et agitatione ſpumans igne fortiori in vitrum ſpumidum abiens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 7. Argilla (fullonica) fiſſilis friabilis lubrica, in aqua ſpumans.

Schreb. lithol. 132. Argilla fiſſilis.

Wolt. miner. 11. Argilla ſubtilis pinguis in aqua cito liqueſcens.

Waller. miner. p. 26. Argilla fullonum ſaponacea lamelloſa.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 10. *n.* 6. Argilla vitreſcens ſaponacea, exſiccatione cruſtacea.

Cronſt. §. 85. A. α. Lithomarga.

Habitat in Suecia *monte* Osmund, *cinerea.*

lemnia. 6. A. pinguis attritu nitens linguae parum adhaerens molliſſima leviuſcula texturae conchaceae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 6. Argilla incarnata fracturis glaberrimis.

Cronſt. miner. §. 85. B. Lithomarga, Terra lemnia.

Waller.

Waller. syst. miner. I. *p.* II. *n.* 6. C. Argilla crustacea incarnata.

Dal. pharmac. 20. *n.* 2. Terra lemnia.

da Costa fossil. 14. Terra lemnia rubra.

Habitat in Lemno, Silesia, *magnesiam quoque, terram calcariam et ferri calcem continens, in aqua cum strepitu in frusta dissiliens, varius dilute carnea, quam obscure isabellina, aut dilute hepatica, interdum maculis aut arbuscularum imaginibus nigris varia, olim Medicis usitata.*

Sapo. 7. A. pinguis leviuscula molliſſima tritura nitens, linguae adhaerens, ex fuscescente nigra.

Werner apud Cronst. mineral. §. 84. Bergseife.

Habitat in Polonia *prope* Olkutsch, *texturae terreae.*

communis. 8. A. molliſſima pinguis linguae adhaerens plastica paulisper inquinans texturae terreae igne rubescens, fortiori in vitrum virescens abiens.

Cronst. § 90. A. Argilla communis.

Woltersd. miner. 11. Argilla rudis fabulo destituta.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 4. Argilla caerulescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 9. Argilla (communis) humido caerulescens ustione rufescens.

Waller. min. 16. Argilla vitrescens rudis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 40. *n.* 1. Argilla vitrescens rudis, rimis sub exsiccatione inordinatis.

Vogel miner. 28. Argilla vulgaris.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 3. XII. 3. *p.* 202. *n.* 10. Argilla (figulina) siccitate rupturis subtessellata.

Waller. miner. 17. Argilla tessulata figulina.

Waller. syst. miner. I. *p.* 44. *n.* 3. Argilla vitrescens, exsiccata tessularis.

Lehmann miner. 16. Marga.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 202. *n.* 11. *it. wgoth.* 251. 267. Argilla incarnata.

δ) *Vogel miner.* 31. Linus. Terra lateritia.

Habitat per omnem terrarum orbem, *ampla saepius et alta, parum ceterum a superficie distantia strata constituens, vegetabilium vestigia impressa prae se ferens, rimis innumeris crebro fissa, ex caerulescente vel flavescente cinerea, infumata, obscure caerulescens, rarius viridis aut carnea, nunc minore, nunc (δ) majore terrae siliceae copia praegnans, vulgatissima vasorum figulinorum et laterum materies, plurima ex fatiscentibus durioribus nata.*

indurata. 9. A. mollis pinguiuſcula linguae parum adhaerens in aqua dilabens et emollienda.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 62? Argilla arcte cohaerens lapidea; et *p.* 380. *n.* 1? Steatites argillaſeis particulis arcte cohaerentibus durus.

β) Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 10. *n.* 5. Argilla vitreſcens, exſiccata granularis.

Habitat per omnem terrarum orbem, *leviuſcula, ex flaveſcente, caeruleſcente aut vireſcente cinerea, et rufeſcente, fuſca, ſordide roſea, aut viridis, aut maculis rotundatis varia, texturae terreae, ut tamen nunc planà magis ſit, nunc ad feſtucas propius accedat, rarius ad ſchiſtum; interdum adeo dura, ut lapidis loco aedificiis inſerviat.*

fiſſilis. 10. A. molliſſima ſubmacra linguae parum adhaerens texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 7? Schiſtus (argillaceus) ſcriptura cinerea, friabilis cinereus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. Argilla vitreſcens, exſiccata fiſſilis.

Habitat ubique terrarum e. g. *in* Suecia, Saxonia, *circulo* Salico, *ſtrata ampla conſtituens, lithanthraci creberrime vicina, cujus etiam bitumine perfuſa, eoque denigrata, alias cinerea, rarius caerulea, ex caeruleo aut rubro flavicans, aut fuſca, interdum micans, vegetabilium, praeſertim filorum veſtigia impreſſa, ſaepe monſtrans aqua emollienda.*

ſterilis. 11. A. ſubmacra lamelloſa ſiccata alba, igne rufeſcens parum indureſcens, paulo fortiori liquanda.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 14. Argilla mixta ſubfiſſilis glareoſa.

Cronſt. miner. §. 90. A. E. Argilla Björklera.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. a. Argilla fiſſilis alba.

Habitat in Sueciae, *praecipue* Sudermanniae, *campis ſterileſſimis, ſolis fere betulis favens, integra ſtrata cum arenae ſtratis alterna conſtituens.*

bulloſa. 12. A. pinguis mollis tritura nitens linguae parum adhaerens plaſtica cinerea igne rubeſcens et bulloſa.

Habitat in Tranſilvania.

Bolus. 13 A. pinguis attritu nitens ore liqueſcens, aqua difficilius emollienda et minus tenax, texturae conchaceae, igne rubeſcens et facilius liquanda.

Syſt.

Syſt. nat. I. *p.* 207. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *Muſ. Teſſ.* 110. *Schreb. lith.* 136. Argilla ore liqueſcens.

Carth. miner. 6. Argilla ſubtilis, aqua in maſſam unctuoſam diſſolubilis.

Woſtersd. miner. 11. Argilla ſubtilis pinguis.

Waller. miner. 13. *n.* 6. Argilla pinguis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 49. *n.* 8. Argilla vitreſcens ſubtiliſſima pinguis, exſiccatione ſolida.

Cronſt. miner. §. 86. *Vogel min. p.* 36. Bolus.

β) Terra luſitanica odorata e regione Eſtremos.

Habitat in Italia, Gallia, Germania, Armenia, *ſaepe ex fatiſcentibus lavis nata, utplurimum obſcure rubra, aut fuſca, interdum flava, carnea, aut cinerea, varietate innumera, prope* Idriam Carnioliae *cinnabari, prope* Kapnick Hungariae *argento foeta, olim medicorum uſui celebris; v. Ludwig de terris.*

finenſis. 14. A. ſubmacra rufa punctis maculisque ochraceis varia, aqua emollienda.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 4. Argilla flaveſcens; punctis maculisque ferreo-ochraceis.

Cronſt. miner. §. 84. A. Terra porcellana marte mixta.

Habitat in Gallia (*prope* Montmartre,) *in* Sinae *collibus, haeic goſſypii, oryzae, indigoferae ſolum conſtituens, lateribus infra aquam adhibendis egregie inſerviens.*

Rubrica. 15. A. mollis inquinans linguae adhaerens rubra fragilis aqua vix emollienda texturae terreae.

Syſt. nat. I. *p.* 204. *n.* 2. Marga ochracea rubra.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 3. Talcum ſubfiſſile rubrum inquinans.

Carth. min. 73. Ferrum terreſtre durum manus inquinans.

Coſt. foſſ. 88. Creta rubra.

Cronſt. miner. §. 86. 1. *β.* 3. Bolus rubra durior.

Waller. miner. 266. Ochra rubra cretacea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 260. *n.* 22. c. Ochra ferri rubra cretacea ſolida.

Dal. pharmac. 23. *n.* 5. Rubrica fabrilis.

Vogel miner. 178. Rubrica.

Habitat in Sibiria (*ad fluvios* Baunt *et* Jeſchanska,) Dalecarlia, Haſſia (*prope* Thalitter,) Bohemia, Luſatia, Gallia, *frequens minerarum ferri, quo ipſa abundat, comes.*

16. A.

lutea. 16. A. molliſſima inquinans lutea ochracea.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 521. Gelbe Erde.
Habitat in Luſatia *ſuperiore prope* Wehrau.

viridis. 17. A. pinguiuſcula mollis compacta viridis igne intumeſcens primo nigreſcens, poſt in colorem rubrum denique flavum tranſiens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *e.* Bolus viridis.
Cronſt. miner. §. 86. 1. V. Terra verde.
Habitat, *ſaepius intra amygdaliten*, *in monte* Veronenſi Baldo, Suecia, Normannia (*prope* Pontaudemer,) Saxonia (*prope* Planiz) *et* Bohemia (*prope* Besniz, Wiſchockzan *et* Brammy,) *pigmentum in aëre conſtans exhibens.*

Tripolitana. 18. A. macra ſubſcabra mollis leviuſcula linguae adhaerens, difficulter liquanda attritu ad metallum metallicum nitorem aſſumens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 8. Argilla ſcabra nitidula flaveſcens inquinans.
Woltersd. min. 11. Argilla ſubtilis macra.
Cronſt. miner. §. 89. Terra tripolitana.
Vog. miner. 38. *Carth. miner.* 8. Tripela.
Wall. miner. 33. Glarea indurata cohaerens aſpera.
Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 91. *n.* 1. Tripela ſolida.
Habitat in inſula maris auſtralis Tanna, *regno* Tunetano *et* Neapolitano, ruſſico (*ad fluvium* Uda,) *prope* Fedotiewa *et* Caſimova, *in* Suecia (*prope* Snaflanda,) *in* Flandria (*prope* Oudenarda,) Bohemia, Auſtria (*prope* Crems,) Bavaria (*prope* Ditfurt,) Wirtembergia (*prope* Calw,) Franconia (*prope* Schillingsfürſt,) Saxonia (*prope* Potſchappel *et* Naumburg,) Weſtphalico *circulo* (*prope* Fürſtenberg *et* Duisburg,) *et in* Haſſia (*prope* Grünberg *et* Darmſtadt,) *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in montibus ſtratariis, non raro una cum ſulphure, aut foliorum impreſſis veſtigiis condecorata, ſtrata conſtituens, aut rimas explens, frequentius iſabellina, dilute ochracea, aut ex flaveſcente cinerea, quam alba, aut aliis coloribus tincta, texturae terreae, lapidibus durioribus et metallis poliendis, modulis etiam, in quos vitra nobiliora et metalla effunduntur, egregie inſerviens.*

tumeſcens. 19. A. igne rufeſcens, ſicca ſpongioſa aquam cum intumeſcentia aviditſime imbibens, et pertinaciſſime retinens.
Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 8. Argilla mixta arenacea.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 15. Argilla mixta poroſa glareoſa.

Waller. min. 18. Argilla rubens aqua intumeſcens, eandemque diu retinens.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 43. *n.* 2. Argilla vitreſcens, aqua intumeſcens, ſub exſiccatione membranacea.

Cronſt. miner. §. 90. A. 1. ζ. Argilla intumeſcens.

Vogel miner. 30. Argilla fermentans.

Habitat paſſim in campis, *potiſſimum* Sueciae, *ſterilibus, dum ſuperficies corii inſtar exſiccatur, intus pultis inſtar molliſſima, hinc primo vere ſub pedibus obumbulantium fluctuans tremensque, aedificiis et hominibus periculoſa.*

grandaeva. 20. A. macra, ſubplaſtica, igne rufeſcens et indureſcens, ſicca friabilis ſubpulverulenta aquam cum intumeſcentia lente imbibens.

Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 9. Argilla arenacea ſabuloſaque.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 16. Argilla mixta glarea, arena ſabuloque, aeſtate ſublapideſcens.

Cronſt. miner. §. 90. A. 1. ζ. 2. Argilla intumeſcens lapidoſa.

Waller. miner. 32. Glarea argilloſa.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 56. *n.* 12. Argilla vitreſcens, glarea mixta.

Habitat in Suecia, *praeſertim in* Dalecarlia, *griſea, fuſca aut rubeſcens, aeſtate adeo indureſcens, ut nec malleus, nec cuneus penetrent, cribrata pro exſtruendis piſtorum fornacibus praeſtantiſſima.*

ſoluta. 21. A. ſubmacra, humida ſubplaſtica, ſicca pulverulenta, igne in vitrum ſolidum abiens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 5. Calx (paluſtris) fixa pulverea plaſtica.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 61. *n.* 14. Argilla vix cohaerens farinacea.

Habitat in Suecia, *potiſſimum ſub paludibus, griſea vel alba, haec parietibus dealbandis adhibita.*

arvenſis. 22. A. cinerea, humectata in glebulas compingenda, ſub exſiccatione rimas magnas agens tandem pulverulenta igne vitreſcens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 55. *n.* 11. Argilla vitreſcens, humo mixta.

Habitat frequens in agris cultis.

23. A.

Unbra. 23. A. bitumine perfusa fusca scriptura inquinans, ustione rufescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 18. Argilla humosa fusca inquinans.
Wolterșd. miner. 11. Argilla pictoria fusca.
Waller. miner. 3. Humus nigro-brunnea.
Waller. syst. miner. 1. *p* 17. *n.* 3. Humus colorata bituminosa fusca, et p. 60. nr. 13. g. h. i. Argilla mineralis fusca, obscure fusca et nigricans.
Cronst. §. 283. 2. Mumia vegetabilis.
Baum. miner. 1. *p.* 42. Terra Umbria.
Lehm. miner. 24. Umbra.
Habitat in Italia, Germania (e. gr. *prope* Erfurtum,) Scania, Anglia, *pictoribus usitata.*

vitriolacea. 24. A. fusca stiptica aquam cum gallis coctam denigrans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 21. Argilla mixta fusca vitriolico salsa.
Habitat sub paludibus *passim, ab innidulante et fatiscente pyrita nato.*

salsa. 25. A. saporis salsi.
Hiaerne tentam. chem. 1.
v. Born ind. fossil. 2. *p.* 98.
Habitat in maritimis *et* confiniis salifodinarum e. gr. austriacarum, salisburgensium transilvanicorum, *muria praegnans, cinerea vel rubra.*

cobaltifera. 26. A. nigra cum borace igni exposita vitrum caeruleum exhibens.
Gesn. hist. cobalt. 1. *p.* 21. 35.
Habitat in Wirtembergiae *fodinis.*

cuprifera. 27. A. fusca spiritui salis ammoniaci excalefacto colorem caeruleum concilians.
v. Born Brief. 7. *p.* 33. 34. 8. *p.* 43.
Habitat in fodinis Temesiensibus, *ferri cuprique calcem continens, ita ut cupri* $\frac{2-6}{100}$ *exhibeat.*

argentifera. 28. A. mollis plastica fusione cum plumbo argentum exhibens.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 83. 84.
Ferber üb. die Gebirg. u. Bergw. in Ungarn. p. 57.
Habitat in Bavaria *prope* Creisdorf, *in* Hungaria *prope* Schemniz, *cinerea, flavescens aut ex flavo rubra, ad* $\frac{7}{800}$ *argenti continens.*

29. A.

aurifera. 29. A. mollis plaſtica caeruleſcens fuſione cum plumbo aurum exhibens.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 67.
Habitat in Tranſilvaniae *fodinis prope* Herczigan *et* Facebai.

30. PUTEOLANA.

Ex terra aluminari ſiliceaque et ferro, utplurimum etiam terra calcaria conſtans.
Friabilis.
Cum aqua et calce ſubacta adeo indureſcens, ut ab aqua non penetrari poſſit, igne facile liquanda in ſcoriam nigram.

genuina. 1. P. obſcurius tincta magnetis imperium facilime ſequens.
Cronſt. miner. §. 207. *n.* 8. 1. Terra pouzzolana.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 95. *n.* 1. Caementum pulverulentum non cohaerens.
Habitat in Italiae *montibus ignivermis, etiam exſtinctis, frequens circa* Neapolin *et* Romam, *hinc inde in integros colles aggregata, caemento aquae impenetrabili egregie inſerviens, obſcure rubra, fuſca aut nigra.*

aſſimilis. 2. P. obſcurius tincta magneti vix obediens.
Fauj. de S. *Fond* ſur la maniere de reconn. les differ. eſpec. de Pouzzolane. Amſterd. 1780. 8.
Habitat in Gallia, e. g. *in* Occitania (*prope* Chenavari,) *hinc inde in* Germania, e. g. *in* Brisgovia (*prope* Breyſach,) *in* Haſſia (*prope* Echzel,) *in* Franconia (*ad montem* Pferdekopf,) *an ex fatiſcentia lapidum argillaceorum nata?*

Cineres. 3. P. cinerea pulverulenta.
Cronſt. miner. §. 297. Cineres vulcanorum.
Habitat in vicinia montium ignivomorum e. g. Italiae, *a quibus ſummo cum impetu ad immenſam ſaepe altitudinem, et ad aliquot interdum milliarium diſtantiam extruditur, in terram relabendo in clivos aggregata, aut immenſam aream obtegens, aut integras urbes ſepeliens, non*

non raro tantopere subtilis, ut per invisibiles rimas cistarum artissime clausarum penetrat, ferri magnatim sequentis non parum continens.

arenacea. 4. P. cinerea ex granulis segregatis constans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 181. *n.* 5. Pumex (cinerarius) pulvereus arenaceus.
Cronst. miner. §. 297. Scoriae pulverulentae.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 375. *n* 1. Porus igneus arenarius.
α) granis minoribus. Rena del Vesuvio.
β) granis majoribus. Lapilli del Vesuvio.
Habitat cum praecedente, *evidentius ex comminutis ignis subterranei productis durioribus orta.*

31. CAEMENTUM.

Ex ferro, terra aluminari, plurima silicea, ut plurimum quoque parciori calcaria constans.

Duriusculum, leviusculum, porosum, texturae terreae, aquam, cui immergitur cum sibilo imbibens, siccum et digito perstrictum strepens, asperum, inconspicuum.

Comminutum et cum aqua et calce subactum adeo indurescens, ut ab aqua non penetretur, igne facile in scoriam nigram abiens.

Tufa. 1. C. in clivos integros et strata amplissima montibus ignivomis vicina aggregatum, formae communis.
Ferber Br. aus Welschl. p. 67. 139. 144-147. 235-238.
Givani litolog. Vesuvian. p. 174.
Habitat in vicinia montium ignivomorum, praesertim Italiae, *frequens circa* Neapolin *et* Romam, *ex conglutinata puteolana* (1. 3. 4) *natum, aliorum lapidum ad instar exstruendis domibus a multis retro temporibus inserviens frequen-*

quentissime infumatum, cinereum, nigricans, fuscum, ochroleucum, ex flavescenti cinereum aut ex fusco luteum, varius rufescens viresçens aut variegatum, crystallis hornblendae basaltinae, scorli granatim, feldspati, micae miculis, pumicis frustis, varius ossibus, testaceis, fructibus durioribus plenum; non raro cum acidis paulisper effervescens, nunc ad aërem fatiscens, nunc potius indurescens.

Tarras. 2. C. strata ampla argilla fertili tecta constituens formae communis.

Cronst. miner. §. 207. *n.* 8. 2. Caementum induratum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 97. *n.* 2. Caementum induratum lapideum.

Vogel nov. comment. Goett. t. 3.

Cartheuf. mineral. Abhandl. 2. *p.* 20.

Collin. journ. d'un voyag. miner. cap. 17. *p.* 288. *sqq.*

Habitat ad Rheni ripas, *potissimum in* Archiepiscopatu Colonienſi (*prope* Andernach) *et in* Hassia (*prope* Lindenstrut, Grunberg, Bockenheim, Darmstadt, Nidda, Eichelsachsen, *et ad montem* Vogelberg,) *utplurimum infumatum aut nigricans, ut aedes ex eo exstructae tristitiae sensum animo infundant, crystallos hornblendae, et micam, argillam, frustula quartzi, ardesiae, marmoris, pumicis, maculas vitro aemulas saepe continens, in propriis molendinis comminuta caemento aquae impenetrabili inserviens; an ex fatiscente et denuo indurescente porphyrii specie natum?*

columnare. 3. C. prismaticum.

α) prismatibus hexaëdris. *v. Veltheim n. chem. Entd.* 7. *p.* 74.

β) prismatibus pentaëdris. *C. Chrn. Gmelin Naturf.* 23. *p.* 115.

Habitat ad Rheni *ripas*, α) *prope* Andernach, β) *prope* Neuwied, *frequens quoque ad* Aetnae *radicem.*

32. CARIOSUS. Ex terra aluminari, ſilicea et calcarea cum ferri parca portione conſtans.

Levis, mollis, poroſus, in aqua in pulverem dilabens.

Cum aqua forti efferveſcens; igne indureſcens pauliſper rufeſcens.

Anglorum. 1. CARIOSUS.

Rottenſtone. *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 92. *n.* 2. Tripela carioſa. *da Coſta foſſil.* 87. Creta fuſca terra carioſa dicta.

Habitat in Angliae *provincia* Derby, *potiſſimum ſupra lithanthracem, iſabellinus, obſcure cinereus aut fuſcus, ab Anglis artificibus ad polienda metalla et lapidum varia genera adhibitus.*

33. AR-

33. ARDESIA. Ex terra aluminari et silicea constans, quibus utplurimum pauxillum calcis ferreae et terrae calcariae, saepe etiam aliquid magnesiae et petrolei accedit.

Mollis, texturae schistosae, in fragmenta (utplurimum) discoidea dissiliens, opacus, formae communis, aquam imbibens, sed lente, ita ut non emolliatur, humectatus odorem argillae spirans.

Cum aqua forti non effervescens, igne paulo fortiori in scoriam turbidam abiens; in montibus primaevis (in his pingui nitore conspicuus) aeque ac in stratariis obvius, integros montes et praecipuas eorum partes constituens.

Novacula. 1. A. nitidula intus micans subopaca duriuscula exvirescente cinerea, scriptura albida.

Syst. nat. XII 3. *p.* 37. *n.* 1? Schistus scriptura alba ater solidus poliendus.

Woltersd. miner. 17. Schistus niger durus subtilis.

Waller. miner. 64. Fissilis solidus mollior, lamellis crassioribus.

Baum. miner. 1. *p.* 219. Lapis lydius.

Habitat in montibus schistosis strata constituens v. g. *parcius in* Oelandia, *in* Franconia *prope* Lauenstein, *polituram imperfectam assumens, nere et oleo pingui indurescens, hoc imbutus coticulae loco inserviens.*

tabularis. 2. A. nitidula mollis ex cinerascente nigra scriptura albida, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 2. Schistus tabularis scriptura nivea, ater impalpabilis aequalis fissilis.

Cost. fossil. 165. Schistus niger polituram quodammodo admittens.

Waller. miner. p. 62. Fissilis subtilior niger, polituram quodammodo admittens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 336. *n.* 1. Schistus subtilior niger, rasura albus, polituram aliquo modo admittens.

Scheuchz. alp. 1. *p.* 19. *et* 2. *p.* 47. *et* 3. *p.* 7. Lapis fissilis niger glaronensis.

Cronst. miner. §. 91. B. 1. *α.*

Habitat in Scaniae, Helvetiae (*praesertim* Glaronensis,) Franconiae (*prope* Lehsten,) Saxoniae (*prope* Wurzbach) montibus, *polituram imperfectam admittens, maculis interdum obscurioribus orbiculatis aut oblongis varia, rasa levissime cum aqua forti effervescens, leviuscula, mensis, tabulis calculatoriis stilis inserviens.*

regularis. 3. A. nitidula subduriuscula ex caerulescenti nigra scriptura cinerea, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 5. Schistus (Ardesia) scriptura cinerea, caerulescenti niger tinnitans.

Wolt. min. 17. Schistus niger durus rudis.

Cost. fossil. 181. Schistus caeruleus.

Wall. miner. p. 63. Fissilis durus caerulescens.

Wall. syst. miner. I. *p.* 337. *n.* 2. Schistus durus rasura albescens clangosus.

Carth. miner. 25. Fissilis durus rudis ex nigro caerulescens.

β) Ardesia rubra. *Cronst. miner.* §. 91. B. 1. *β.*

γ) Ardesia purpurea. *Kirw. miner. p.* 86. *sp.* 6. *var.* 1.

δ) Ardesia purpurascens. *Kirw. miner. p.* 88. *sp.* 6. *var.* 2.

ε) Ardesia ex virescenti cinerea. *Waller. syst. min.* 1. *p.* 338. *n.* 2. b.

Habitat in Spitsberga Suecia e. g. Jemtiae alpinis, Helsingia, Westmannia, Scania, Anglia, Hercynia, Saxonia, Franconia &c. *interdum vivorum corporum, praesertim maiorum vestigiis ornata, aut arbuscularum imaginibus picta, aut mica vel pyritae particulis insperss nitens, aut quartzi granulis largius immistis solito durior, aquam non hauriens, tectis aedificiorum inserviens.*

solida. 4. A. nigricans texturae ex schistoso compactae tinnitans scriptura cinerea.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 6. Schistus scriptura cinerea, nigricans solidus tinnitans.

Waller. syst. miner. I. *p.* 342. *n.* 7? Schistus solidus durus difficulter vel non in lamellas divisibilis.

Habitat

Habitat in Suecia, Hiſpania, nova Hiſpania, *in feſtucas diſſiliens, nigreſcens, fuſca, griſea aut rufeſcens.*

compactiſſima. 5. A. obſcura compactiſſima ſolidiſſima duriuſcula ſcriptura exalbida.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 13. Schiſtus compactiſſimus.

Habitat rariſſima in Sina, *nigra aut fuſca, exterius glabra inaequalis, intus compactiſſima; an diſtincta hujus generis ſpecies?*

atrata. 6. A. texturae ſchiſtoſo-lamelloſae molliſſima, ſcriptura albida.

Syſt. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 3. *it. wgoth.* 28. *Schreb. lith.* 30. Schiſtus ſcriptura albâ, nigricans ſubfriabilis.

Waller. miner. 66. Fiſſilis mollior friabilis.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 341. *n.* 6. a. c. e. Schiſtus diverſo colore, niger raſura cinereum, ceteris vero coloribus concolorem exhibens pulverem ſiccus macer fragilis.

Coſt. foſſil. 167. Schiſtus niger.

Habitat in Lapponia, Scania, *aliis* Sueciae *provinciis, macra, nigricans, fuſca aut flaveſcens, igne agitata crepitans, fortiori in vitrum ſpumoſum convertenda, raſa cum aqua forti pauliſper effervescens.*

undulata. 7. A. nigra texturae undulatim ſchiſtoſae.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 345. *n.* 9. d. Schiſtus carbonarius, lamellis fluctuantibus.

Habitat in Finnia *et* Jemtia, *nunc mollior, igne in ſcorias poroſas, nunc paulo durior, igne in vitrum ſolidum convertenda.*

bituminoſa. 8. A. molliſſima pinguiuſcula obſcura tritura nitens, ſcriptura nigra texturae recto-ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens, in igne fumans aut flammam concipiens, in aperto expalleſcens.

Cronſt. miner. §. 159. Brandſchiefer.

β) Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 344. *n.* 9. b. c. Schiſtus ſolidus craſſus non fiſſilis, raſura nigra, carbonarius.

da Coſta foſſil. 168. 4. Schiſtus terreſtris niger carbonarius.

γ) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 10. Schiſtus (communis) ſcriptura nigra, ater ſolidus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 340. *n.* 5. Schiſtus niger pinguis, igne fumans vel odorem ſpargens, raſura niger.

δ) Cronſt. miner. §. 158. Kolon.

Habitat in Sueciae, Angliae, Luſatiae, *aliarum terrarum montibus ſtratariis, ſtrata ſaepe ampla efficiens, ſtratis lithan-*

lithanthracum et minerarum aluminis crebro vicina, petroleo, interdum quoque vitrioli acido perfusa, aut pyritae glebulis venisve immixtis scatens, hinc nigra, hinc in igne odorem, fumum, flammam spargens, non raro sulphuream, hinc in igne aperto cum ponderis jactura albescens aut canescens, probabiliter ex argilla fissili bitumine penetrata nata.

Kellas. 9. A. texturae fibrosae linguae parum adhaerens. *Bergm. Journ.* 1790. 7 *p.* 12. &c.
Habitat in Cornubiae *montibus, cupri scanniique venas interdum utrinque cingens, nunc plumbei, nunc rufescentis coloris.*

Nigrica. 10. A. atra macra mollissima inquinans scriptura atra texturae incurvo-schistosae in fragmenta discoidea aut festucas longas dissiliens, in igne rubescens.
Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 9. *Mus. Tessin.* 18. *n.* 6. Schistus scriptura arra, ater inquinans.
Woltersd. 17. Schistus niger friabilis inquinans.
Carth. miner. 25. Fissilis friabilis niger manus inquinans.
Waller. miner. 67. *Baum. miner.* I. *p.* 219. Fissilis mollis friabilis pictorius.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 343. *n.* 8. Schistus mollis niger ratura ater pictorius.
Habitat in Weltrogothia Sueciae (*ad* Hunnenberg,) Franconia (*prope* Ludwigstatt,) *et* Italia, *saepe aluminis mineris vicina, pictorum usu celebris, bitumine et ferri calce dives, ideo igne torta odorem minus gratum spargens, et rubrum colorem induens, tum rubricae loco adhibenda.*

tessularis. 11. A. mollissima subponderosa in fragmenta trapezoidea dissiliens, texturae schistosae.
Gerh. Beytr. 2. *Mineralr.* I. *p.* 343. *n.* 5. Schistus (rhombeus) tabulis quadrangularibus.
Habitat fusca, lutea aut viridis in Silesiae *principatu* Liegniz *prope* Goldberg, *et in comitatu* Glaz *prope* Neudorf, *integros montes constituens.*

34. BASALTES. Ex terra aluminari, plurima ($\frac{1}{2}$) ſilicea, et ($\frac{1}{4}$) ferri calce conſtans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae, magneſiae albae et nigrae accedit.

Opacus inconſpicuus, macer, tritura cana (utplurimum), in fragmenta indeterminata diffiliens, in aëre in argillam fatiſcens.

Cum aqua forti non effervescens; igne paulo fortiori in vitrum ſolidum nigrum abiens.

Schiſtoſus. 1. B. ater, texturae ſchiſtoſae.
Habitat in montibus baſaltiferis Rheni *inferioris ripae, et* Goettingae *vicinis, olivini nidulis ſcatens.*

columnaris. 2. B. obſcurus compactus duriuſculus tenax in fragmenta priſmatica granulata ſponte ſecedens.
Baum. miner. 1. *p.* 220. Baſaltes.
Carth. min. 21. Smectis cryſtalliſatus, cryſtallis oblongis irregularibus.
Waller. miner. 139. Cornеus cryſtallilatus priſmaticus lateribus inordinatis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 319. *n.* 9. Baſaltes figura columnari, lateribus inordinatis, cryſtalliſatus.
Habitat faſtigia montium praerupta coni truncati formam interdum prae ſe ferentia ſaepe conſtituens granitae, gneiſſo, marmori, waccae, argillae, arenae, arenario, lithanthraci, ſuperimpoſitus rarius per gneiſſum trajiciens, in maris auſtralis *inſulis, potiſſimum* nova Seelandia, nova Hiſpania, *in* Sicilia, Italia, *meridionali* Gallia, Irrlandia, Scotia *et* inſulis *vicinis, inſulis* Feroë, Islandia, Sileſia, Hungaria (*prope* Schemniz, Cremniz, Kreutz) *occidentali* Bohemia, *ſuperiori* Luſatia, Saxonia, Thuringia, Hennebergo, *et vicinis* Franconiae *montibus, in* Palatinatu *ſuperiori*, Wetteravia, Fulda, Haſſia, Goettingenſi diſtrictu, Naſſovia, *ad* ripas Rheni *inferioris, ex virescenti cinereus, ex rufeſcenti fuſcus, creberrime ex*

cinerascenti niger, innumera aliorum fossilium innidulantium varietate conspicuus, aut arborum imaginibus, quas magnesiae nigrae debet, pictus, ferro interdum adeo dives, ut a magnete trahatur, et in ustrinis magno cum fructu ferri mineris adjiciatur fragmentis in quae secedit, rarius regularibus, rarius tabularibus, utplurimum magnis et prismaticis, saepe enormis et longitudinis et diametri, creberrime hexaëdris, interdum tetraëdris, (angulis rarius obliquis quam rectis) pentaëdris aut heptaëdris, rarius triedris, octaedris aut majori facierum numero conspicuis, fragmentorum a loco natali avulsorum angulis saepe rotundatis aut detritis, prismatibus nunc rectis, rarius flexuosis, nunc continuis, rarius articulatis, nunc perpendicularibus, nunc obliquis, nunc sparsim decumbentibus, rarius se decussantibus et secantibus, interdum vitri more fragilibus et campanae instar tinnitantibus, lapidis lydii, bibliopegis incudis loco inserviens, sternendis plateis, struendis aedificiis, aliis usibus eximie conducens, utrum ignis filius an aquae sedimentum?

pyramidalis. 3. B. obscurus compactus in fragmenta pyramidalia sponte secedens. *Hacquet chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 522.

Habitat in Bohemiae *montibus prope* Auffig, *fragmentis elongatis triedris, in* Hungaria (*prope* Schemniz *et* Cremniz) *fragmentis tetraëdris.*

tunicatus. 4. B. compactus sponte in fragmenta crustosa secedens: crustis sphaericis concentricis.

Habitat cum columnari, *hoc mollior, dilutius tinctus, et facilius fatiscens.*

Wacca. 5. B. mollis fragilis compactus tritura nitidulus sponte non in fragmenta secedens.

Karsten Magaz. für Helvet. Naturk. 3. *p.* 234.

Habitat in Bohemiae *et* Saxoniae *montibus, etiam grandaevis, nunc strata ampla efficiens, nunc venae instar rimas explens, non raro venis metalliferis dives, frequentius cinereus aut virescens, quam niger, texturae planae, quam granularis, crebra columnaris basis, quo tamen longe celerius, fatiscit, olivini nihil includens.*

Trapezum. 6. B. duriusculus compactus aquam imbibens in aëre rufescens et lamellatim fatiscens, in igne crepitans et cum strepitu dissiliens.

Syst.

Syſt. nat. I. *p.* 154. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 16. Schiſtus cinereus ſolidiuſculus, ſcriptura cana.

Syſt. nat I. *p.* 188. *n.* 25. Saxum impalpabile calcarium ſchiſtiforme cinereum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 2. Saxum impalpabile ſchiſtoſum ſubcalcarium, fragmentis rhombicis.

It. wgoth. 211. Saxum ſchiſtoſum calcarium cinereum.

Cronſt. miner. §. 265. Saxum compoſitum jaſpide martiali molli ſeu argilla molli indurata et - - -

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 361. *n.* 4. Corneus durus particulis minimis terreis in fragmenta cubica vel rhomboidalia fiſſus.

Habitat in Scandinaviae *montibus*, *praeſertim* Hunneberg, *in* Anglia, Scotia, Pyrenaeis, Germania, *integros hinc inde montes aut ampla eorum ſtrata conſtituens*, *ſaepius venae inſtar ſecans*, *in profundo rimas innumeras agens*, *et ſaepe in priſmata tetraëdra*, *rarius pentaëdra aut triedra fiſſus*, *cinereus*, *fuſcus aut niger*, *igne leniori rufeſcens*, *eoque tortus a magnete trahitur*; *cum aqua fortī pauliſper effervesſcit*; *vitro nigro parando*, *compactior lapidis lydii loco inſerviens.*

35. LAVA. Ex terra aluminari, plurima ſilicea et ferri calce conſtans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae et magneſiae albae accedit.

Coloris (utplurimum) obſcurioris, tritura cana, macra, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in aëre in argillum fatiſcens.

Ignis vi aperta liquante progenita, in montibus ignivomis obvia; igne denuo liquanda in vitrum nigrum.

compacta. I. L. ſubopaca compacta duriuſcula texturae conchaceae. *Givani litologia Veſuvian. p.* XLIX. *et* 84.

Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia*, *ignis in minus alterata*; *ut lapidis*, *ex quo conflata fuit*, *manifeſta utplurimum prae ſe ferat veſtigia*, *et indolem*, *fre-*

quentius nigra, quam cinerea, fusca, aut rubra, rarius alba, rarissime viridis aut caerulea, crebro etiam inunidulantibus innumeris fossilibus heterogeneis, aut antea infixis, aut postea natis et per aquam praecipue depositis variegata, in prismata granulata, aut fragmenta crustosa concentrico sphaerica aliquando sponte secedens, aut striae in modum in foveis montium pendula ac formata; aedificiis, et nobilioribus saepe eorum partibus exstruendis, statuis &c. inserviens; an ex marga petrosilice hornblenda, aliisque liquatu facilioribus nata?

vitrea. 2. L. diaphana nitens compacta dura texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 182. *n.* 7. Pumex vitreus solidus.
Cronst. miner. §. 292. Achates islandicus niger.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 378. *n.* 5. Porus igneus lapideus solidus vitreus.
Vandell therm. 5. Vitrum fossile.
Givani litolog. Vesuv. p. 128. &c. Vetrificazioni compatte.
β) Lava filamentis vitreis. *Hamilt. act. angl. vol.* 70. *ad ann.* 1780. *P.* 1. *n.* 4.
Habitat in montibus ignivomis novae Hispaniae, regni Peruani, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *in* insulis Pontia, Pentellaria Paschali, (*hinc inde etiam in aliis regionibus, v. in* Hungaria *superiore, in quibus ignis subterraneus, aut pyrita, aut lithanthracibus fotus, grassatus est, simile quid*) *non raro alia quoque immersa continens nunc magis nunc* (Smalti) *minus diaphana, utplurimum atra, rarius cinerea, viridescens, caerulescens, aut alba, frequentissime formae communis, rarius stalactitae, aut* (*in insula* Pontia) *globi formam induta, aut pyramidis pentaëdrae formam referens, reliquis speciebus difficilius liquanda, ferri quoque minorem multo copiam continens, terrae calcariae et magnesiae albae expers; olim pro globulis vestimentorum adhibita; novae Hispaniae et regni Peruani incolis in speculi loeum, non semper ad chalybem scintillans.*

scoriacea. 3. L. bullosa scabra intus nitens texturae conchaceae.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 277. *n.* 3. b. Porus igneus lapideus facie scoriacea solidus.
Givani litolog. Vesuvian. p. 146. &c. Vetrificazioni porosa pesante.
de Dolomieu Memoir. sur les isles Ponces &c. nr. III. 1.
Habitat in montibus ignivomis, *frequens in* Aetnae *effluviis lavam compactam utplurimum tegens, rarius fusca, quam nigra,*

nigra, interdum quoque heterogenea continens, facilius reliquis speciebus fatiscens, quibus ceterum similis, frequentissime nigra, interdum levis, superficie non raro undulata.

porosa. 4. L. opaca inconspicua porosa leviuscula.
Givani litolog. Vesuv. p. 150. &c. Scorie leggiere.
de Dolomieu Memoir. sur les I. l. Ponc. &c. n. 11.
Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, frequentior in iis, qui nostra hac aetate adhuc exardescunt, quam in exstinctis, frequentius ex apice montis protrusa, quam ex lateribus effluens, ardente lavae fluvio obstaculis impedito atque inturgescente saepe progenita, frequentius nigra quam rubra magnesia alba reliquis ditior, quo magis porosi, eo magis.*

Pumex. 5. L. opaca inconspicua parallela fibrosa porosa levis aspera.
Bimsstein. *Syst. nat* I. *p.* 192. *n.* 1. XII. 3. *p.* 181. *n.* 1. Pumex (Vulcani) schisti niger.
Dal. pharmac. 43. *Cronst. miner.* §. 295. Pumex.
Waller. miner. p. 328. Porus igneus lapidis asbesti.
Waller Syst. miner. 2. *p.* 375. *n* 2. Porus igneus lapideus porosus fibrosus levis, aquis innatans.
Givani litolog. Vesuvian. p. 140. Vetrificazioni filamentose.
Habitat in montibus ignivomis, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *vicinarum insularum*, Ventotiene, Ischia, Zanone, Pontia, Volcano, Liperi, *etiam in insulis nonnullis archipelagi* e. g. Santorin, *et maris australis* e. g. Tanna *et* nova Seelandia, *saepe aliis vulcani productis inclusa a maris undis eluta et ad remota interdum littora devecta* (*in* Aetna *nulla*,) *etiam in regionibus exardescente lithanthracum strato aut indicia montium olim ignivomorum non omni dubio majora prae se ferentibus exustis* v. gr. *prope Cassellas, in* Hassia, *ad* Rheni *ripas a* Neuwied *ad* Confluentiam *usque et ultra, in* Bohemia *prope* Eger *et in* monte Schlatnizensi *et* Saluizensi *in* Nassovia *prope* Datweiler *in* Occitania, Italia *superiori et media obvia, interdum in columnas regulares secedens, rarius fusca aut nigra, quam flavescens, albida, aut cinerea, fibris interdum minus conspicuis, utplurimum cavernosa, aquae salsae innatans, plurima aquae communi, feldspati, scorli, micae particulas non raro insperses continens, poliendis vitris, lapidibus duris, metallis idonea, vitrum ex asbesto, an ex ardesia, lithanthrace et pyrita, an ex schisto micaceo et granita liquata faciliori nata?*

6. L.

ſpuria. 6. L. incendiorum terrae ex ardentibus carbonum foſſilium ſtratis natorum filia.

Habitat c. gr. *in* Bohemia *prope* Bilin, Seidſchüz, Laun, Sobosan, Naſſovia *prope* Datweiler, Hungariae *monte* Schater *nunc poroſa, nunc compacta, nunc magis, nunc minus ponderoſa, ſpadicea, lateritia, cinerea, atra, caerulea, ferri, chalybis, iridis coloribus ludens.*

36. MICA.

Ex terra aluminari et ſilicea atque phlogiſto conſtans, quibus utplurimum ferri calx et pauxillum magneſiae albae, interdum pauxillum magneſiae nigrae accedit.

Glabra, macra, nitens, mollis, flexilis, incurve lamelloſa, in fragmenta granulata ſponte ſecedens, in diſcoidea facilime diſſiliens, leviuſcula, paraſitica.

Igne leniori non mutanda, vehementiori in vitrum durum hinc inde bulloſum liquanda.

membranacea. 1. M. pellucida: lamellis amplis facilime ſeparabilibus elaſticis parallelis.

ruſſiſches Glas. *Syſt. nat.* 1. *p.* 155. *n.* 1. XII. 3. *p.* 58. *n.* 1. Mica membranacea fiſſilis flexilis pellucida hyalina.

Carth. miner. 14. Mica lamellis diaphanis latis tenuiſſimis flexilibus.

Cronſt. miner. §. 94. A. 1. Mica conſtans lamellis magnis parallelis.

Wolt. miner. 17. Mica fiſſilis membranis diaphanis.

Wall. miner. 120. *et Syſt. miner.* 1. *p.* 369. *n.* 1. Mica membranacea pellucidiſſima flexilis alba.

Bommer. miner. 216. Argyrolithus.

Habitat in Malabaria, Sibiria (*prope* Irkuz *ad lacum* Bajkal *et* Fauly,) Ruſſia (*prope* Archangel,) Finnia, Wermelandia (*prope* Elfdalen,) Galliae *provincia* Vivarais, Sabaudia (*prope* Genevam) *maſſis aliquot ulnarum interdum diame-*

diametra, granitae partem conſtituens lamellarum ſumma flexilitate facile a gypſo ſpeculari et glaciali diſcernenda.

laminoſa. 2. M. diaphana colorata: lamellis amplis parallelis facilime ſeparabilibus.

Syſt. nat. I. *p.* 155. *n.* 2. XII. 3. *p.* 58. *n.* 2. Mica membranacea fiſſilis flexilis ſubdiaphana albida.

Cronſt. miner. §. 95. 1. Mica lamelloſa martialis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 369. *n.* 2. Mica membranacea ſemipellucida rigida.

Habitat potiſſimum in granite montium primaevorum, *utplurimum infumata aut nigra, interdum fuſca, aurea, rubra, aut alba, variſſime ſola in ſchiſti ſpeciem concreſcens.*

ſquamoſa. 3. M. ſubopaca: lamellis minoribus ſparſis incurvis.

Waller. miner. 130. *ſyſt. miner.* I. *p.* 370. *n.* 3. Mica ſquamulis rigidis inordinate mixtis.

α) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 58. *n.* 3. Mica ſquamoſa rigidula argentata.

Cronſt. miner. §. 94. 2. Mica ſquamoſa.

Woltersd. miner. 17. Mica compacta, membranis ſquamoſis, argentea.

β) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 58. *n.* 4. Mica ſquamoſa rigidula aurata.

Crouſt. miner. §. 95. 2. Mica ſquamoſa martialis.

Habitat, tanquam pars conſtituens, in granite *multisque aliis ſexis, metallico cupri, argenti, auri nitore non raro alias innumeris flavi, rubri, fuſci, nigri, cinerei, viridis coloris varietatibus conſpicua.*

undulata. 4. M. lamellis undulatis aureis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 10. Mica flexuoſo-undulata, ſquamis auricoloribus.

Waller. miner. 124. Mica particulis fluctuantibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 372. *n.* 4. b. c. Mica fiſſilis, lamellis fluctuantibus et Mica fiſſilis, lamellis reflexis.

β) Syſt. nat. I. *p.* 155. *n.* 5. Mica particulis lamellatis, ad angulum acutum ſtriatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 6. Mica (hungarica) lamellis flexuoſis fragilibus auratis.

Woltersd. min. 17. Talcum molliuſculum friabile, colore aureo.

Wall.

Wall. min. 128. Talcum luteum, lamellis opacis, fragiliſſimum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 375. *n.* 9. Talcum luteum, lamellis flexuoſis opacis friabiliſſimum.

Carth. min. 15. Talcum lamellis opacis rigidis luteis.

Habitat in Dalecarliae *fodinis β) in* Dalecarlia.

hemiſphaerica. 5. M. lamellis hemiſphaericis concentricis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 8. Mica ſquamis hemiſphaericis.

Waller. miner. 125. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 373. *n.* 6. Mica hemiſphaerica.

Habitat in Finlandiae paroecia Kimito, *ſaxi fatiſcentis partem conſtituens, nitidiſſima, alba, ſemen piſi dimidiatum magnitudine et figura referens.*

ſtriata. 6. M. lamellis in radios tranſeuntibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 372. *n.* 5. Mica particulis oblongis tenuioribus acuminatis.

Cronſt. §. 94. 3. Mica particulis acerosis.

Habitat in Sueciae *ſaxis, cinerea vel nigra, igne albeſcens vel flaveſcens hornblendae accedens.*

cryſtallina. 7. M. tabulis hexaëdris.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 9. Mica ſquamis erectis paſſim triquetro-conniventibus.

Cronſt. miner. §. 95. 5. Mica druſica.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 373. *n.* 7. Mica figura determinata druſica.

Habitat in Dalecarliae *fodinis*, *in* Sahlbergenſi, Zimwaldenſi, *tabulis nunc ſparſis, nunc ſtellatim aggregatis, nunc in columnas diſpoſitis.*

priſmatica. 8. M. fuſca, prismatibus enneadris.

Klaproth bergm. Journ. 1790. 9 *p.* 227.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 156.

Habitat in fodina Schneebergenſi Saxoniae, Pini *prope* Aue, *ſaxo ex quartzo et feldſpato compoſito innidulans, opaca, intus parum niteus.*

37. OPALUS. Ex terra aluminari et plurima silicea cum pauca ferri calce constans, cui interdum pauxillum magnesiae albae aut terrae calcariae accedit.

Duriusculus, nitens, vix unquam opacus, texturae conchoideae, levis, in fragmenta indeterminata diffiliens, parasiticus, formae utplurimum communis, *facile rimas agens.*

Igne difficilime liquandus.

hydrophanus. 1. O. subopacus in liquidis pellucidus coloremque mutans, linguae adhaerens.

Weltauge. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 69. *n.* 6 *δ. Wall. miner.* 83. *syst. min.* 1. *p.* 283. *n.* 21. Achates unguium colore in aëre opaca aqua pellucens.

Brückmann von dem Weltauge oder Lapide mutabili. *Brunsv.* 1777.

Liebenroth üb. Nat. u. Mensch verm. mineral. Gegenst. in Sachs. 2. *Samml.* §. 28. *p.* 49.

Habitat in insularum Feroensium, Islandiae, Britanniae, Hetruriae, Hungariae, Silesiae, Poloniae, Saxoniae, (*praesertim prope* Hubertsburg,) Goettingiae *piceis, nobilibus, vulgaribus et vilioribus, chalcedoniis, prasiis, chrysoprasis, nephritico, serpentino, granite, jaspide, porphyrio argilla indurata, albus, eburneus, ochroleucus, vitellinus, rufescens aut virescens, rarius, si unquam, pyramidis triedrae forma comparens.*

piceus. 2. O. nitoris cerei, texturae imperfectius conchaceae.

Pechstein. *Habitat, rarius aut nunquam magnam montium partem constituens, quam aliis fossilibus, magnis saepe, massis innidulans in insulis* Islandia, Elba, *in* Gallia *prope* Mesnil-Montant, *etiam in* Alvernia, Forez, Britannia (*prope* Pompéen,) Bavaria (*prope* Qizersdorf,) *in* Transilvania (*prope* Hermanstadt, Szent-Irnae *et* Nagyag,), *in* Hungaria, (*prope* Boinik, Koenigsberg, Schemnitz, Cremnitz, Jacobian, *inter* Eperias *et* Tokai, *et in valle* Siroka,) *in montibus* giganteis, *in* Saxonia (*prope* Misenam

nam Dresdam *et* Pleniz,) nova Hiſpania *infumatus, ex cinereo niger, ex viresſcente fuſcus, olivaceus, gramineus, pſittacinus, caeruleſcens, caeruleus, aut ruber, diaphanus, ſemipellucidus, aut ſubopacus, ſegmentis, in quae ſponte ſecedit, granulatis, interdum ligni fragmenta includens.*

ligneus. 3. O. ſubopacus longitudinaliter diffractus fibroſam texturam monſtrans in fragmenta cruſtoſa ſponte ſecedens.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat maſſis utplurimum ingentibus in comitatu Hungariae Liptovienſi, *facile in fragmenta, nonnunquam in feſtucas longas diſſiliens, interdum opacus, varius diaphanus, fibris utplurimum rectis, cruſtis, in quas ſponte ſecedit craſſis, nunc rectis, nunc incurvis, crebrius ſtriatus, quam unicolor, lacteus, ex rufeſcente albus, ochroleucus, ex flaveſcente cinereus, fuſci capillorum aut caryophyllorum aut in luteum vergatis coloris, ochraceus, vel hyacinthinus.*

cereus. 4. O. ſemipellucidus levis flavus, texturae perfecte conchaceae.

Werner in Cronſt. Mineral. §. 55. *p.* 122.

v. Fichtel Karpath. p. 408.

Habitat fruſtis rotundatis jaſpidi ſaepe et argillae induratae inhaerens Polonia *prope* Radomiſchel *in* Hungaria *ſuperiori prope* Telkobanya, *flavedine propius nunc ad cereum, nunc ad melleam accedente, nunc pauliſper in fuſcum colorem vergente, fragilis, intus valde nitens, fragmentis, in quae diſſilit, acutis, interdum fere diſcoideis.*

vilior. 5. O. durus leviuſculus facile diſſiliens in fragmenta acuta.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 168.

Habitat in Polonia *prope* Radomiſchel, Sileſia *prope* Coſemütz, Bohemia, Hungaria (*prope* Tſcherweniza *et* Telkobanya,) Auſtria (*prope* Primerſtorf,) Saxonia (*prope* Freyberg, Eibenſtock *et* Johanngeorgenſtadt,) *et prope* Francofurtum *ad* Moenum (*ad* Aveſtein,) *diaphanus vel ſubopacus, varius opacus variſſime pellucidus, texturae nunc magis, nunc minus perfecte conchaceae, nitoris nunc majoris nunc minoris utplurimum vitrei, colorum albi, cinerei, viridis, fuſci, rubri, nigri, varietate magna conſpicuus, interdum maculoſus.*

6. O.

vulgaris. 6. O. colorem pro ſitu ad lucem varians duriuſculus leviuſculus diaphanus fragmentis, in quae diffilit, obtuſiuſculis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *α.* Silex vagus reflexione et refractione varians, albus.

Waller. miner. 82. Achates fere pellucida, colores pro ſitu ſpectatoris mutans.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 280. *n.* 19. Achates fere pellucida, colores ſub refractione et reflexione varians.

Habitat utplurimum aliis lapidibus inhaerens, et formae communis, varius reniformis aut botryoides, in Poloniæ (*prope* Radomiſchel,) *in* Sileſia (*prope* Coſemüz *et* Schwentich,) *in* Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Eibenſtock, Schneeberg *et* Freyberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, Hungaria (*prope* Tſcherweniza, *heic interdum lichenes includens, in* Islandia *et inſulis* Feroe, *intus utplurimum parum nitens, interdum ſubopacus, lacteus, ochroleucus, ex flaveſcenti aut vireſcenti cinereus varius porraceus olivaceus aut rubellus, aquae guttam interdum includens, varius texturae in planam vergentis, aut matris perlarum inſtar nitens aut punctis quaſi argenteis micans.*

nobilis. 7. O. ſemipellucidus intus valde nitens levis duriuſculus colore vivaci pro ſitu ad lucem vario fragmentis, in quae diffilit acutis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *β.* Opalus Paederota.

Plinius hiſt. mund. 37. *c.* 6. *Haſſelq. it.* 508? *Cronſt. miner.* §. 55. a. Opalus Nonnii.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 281. *n.* 19. b. Opalus colore olivari, reflexione ruber.

Johann apocal. 21. 11? Lapis praeſtantiſſimus Jaſpis.

Habitat ad radicem montium Carpathicorum *in* Hungaria *prope* Tſcherweniza, *argillae ferriferae incluſus, heic jam anno* 1400 *erutus, rarior in* Saxonia *prope* Freyberg, *utplurimum lacteus luci recta obverſus flavus, oblique eam recipiens viridis, flavus, ruber aut caeruleus, ſaepius fere pellucidus, rarius fere diaphanus, rariſſime vermem includens.*

38. ZEOLITHUS.

Ex terra aluminari pauca et plurima silicea constans, quibus aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae et aquae accedit.

Leviusculus, in fragmenta (ut plurimum) indeterminata dissiliens, parasiticus, fragmentis, in quae sponte secedit granularibus.

Aqua forti sine effervescentia solubilis, et cum ea in gelatinae speciem saepe abiens igne cum ebullitione facile liquandus, in vitrum album, initio spongiosum, aquae supernatans et primo fluxus momento splendorem emittens.

farinaceus. 1. Z. albus friabilis.
Knoch Beytr. zu chem. Annal. 2. *p.* 20.
Habitat in Islandia, *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) *ex fatiscentia congenerum natus.*

lamellosus. 2. Z. solidus intus nitens rufescens diaphanus lamellosus: lamellis undulatis fragilibus.
Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 27. *f.* 17. 18. 19.
Rinman nov. act. Stockh. 5. *ad* 1784. 1. *p.* 52. Gästen.
Habitat in Ostrogothia *et* Islandia, *interdum in fragmenta crustosa fecedens, duriusculus.*

radiatus. 3. Z. solidus matris perlarum instar nitens radiatus: radiis convergentibus.
Cronst. miner. §. 111. 3. A. Crystalli zeolitis pyramidales concretae ad centrum tendentes.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 313. *n.* 9. Zeolites facie selenitica lamellaris.

Habitat

Habitat in Islandia *insulis* Feroë, Lapponia, Jemtia *et* Hercynia, *radiis nunc stellatis, nunc fasciculatis, albus, aut flavus, duriusculus.*

fibrosus. 4. Z. solidus matris perlarum instar nitens fibrosus: fibris convergentibus.

Cronst. miner. §. 110. Zeolites spatosus.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 311. *n.* 2. Zeolites particulis minoribus, granularis mollior.

Vogel miner. 189. *Act. Stockh.* 1756. *p.* 120. Zeolitus.

Habitat in Islandiae lavis, *frequens chalcedonii comes, in* Scotiae, Hassiae, Thuringiae, Galliae basaltis, *rarior in* Hercynia, *utplurimum albus, rarius rubellus, fuscescens, flavus, aut cinereus, fibris tenuioribus aut crassioribus, nunc fasciculatis, nunc stellatis et in globi magis minusve perfecti formam non raro aggregatis, diaphanus, rarius semipellucidus, duriusculus.*

stillatitius. 5. Z. solidus subcylindricus rufescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 185. *n.* 12. Stalactites (zeolithus) spatosus rufescens.

Habitat passim in rupium rimis, *an distincta species?*

clavatus. 6. Z. solidus diaphanus matris perlarum instar nitens sulcatus clavae forma.

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 17. *f.* 6-8.

Habitat gregarius in insulis Feroe, Islandia, Jemtia, Hercynia, *haec argento rubro et spati speciebus variis insidens, lacteus, rarius flavicans.*

tabularis. 7. Z. solidus semipellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, tabulis hexaëdris.

Fichtel Karpath. p. 660?

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 16. *f.* 1. 3. 4. 5.

Habitat in Islandia, Hercynia, Transilvania, *rarius lacteus aut ruber quam ex caerulescenti albus, utplurimum facie-bus brevioribus singulis in binos rhombos, terminatis.*

cubicus. 8. Z. albus solidus subpellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, cubis exilibus aggregatis.

Habitat in insulis Feroë, Islandia, Lusatiae *superioris* (*ad montem* Lausche) *basalta.*

prismaticus. 9. Z. albus pellucidus nitens duriusculus: prismatibus tetraëdris.

α) prismatibus rectangulis.
a) perfectis.
Cronst. miner. §. 111. B. Cristalli zeolitis distinctae figura prismatica truncata.
b) utrinque in aciem terminatis. *Knoch Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 133.
c) pyramide tetraëdra terminatis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
d) aequilateris.
e) compressis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
α) cruciatim se perforantibus. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
f) aggregatis.
α) fasciculatim.
b) stellatim.
β) prismatibus obliquangulis.
Habitat in insulis Feroë, Islandia, b. c. (e a) *in* Hercynia, a) *in* Jemtia, *prismatibus interdum minutis.*

capillaris. 10. Z. niveus nitens duriusculus: pyramidibus capillaribus.
Cronst. miner. §. 111. C. Cristalli Zeolitis capillares.
α) pyramidibus segregatis.
β) pyramidibus fasciculatim congestis.
Habitat in insulis Feroë, Jemtia, *basalte* Isenacensi.

scintillans. 11. Z. durus nitens. *Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 392. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 398.
a) formae communis.
b) superficiebus sphaericis inaequalis.
c) prismatibus perfectis hexaëdris: faciebus convexis.
Habitat in Suecia *rarior prope* Edelfors; *etiam in* Westrogothiae *et* Scotiae *basaltis prope* Edinum, *et* Dumbarton, γ) *prope* Strontian *rarius fibrosus aut radiatus, quam compactus, albus, canus, isabellinus, aut ruber, egregiam polituram admittens.*

viridis. 12. Z. pomaceus durus semipellucidus texturae partim lamellosae, partim radiatae.
Claproth Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 217. *Hassenfratz journ. de phys.* 1788. *Febr. p.* 81. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 99. Prehnit.
Sage journ. de phys. 1789. *Jun. p.* 447. Chrysolithe du cap de bonne esperance.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 25. *t.* 3. *f.* 17. Kristallisirter Prasер.

α) for-

α) formae communis.

β) forma prismatis tetraëdri compressi.

Habitat ad Caput bonae spei, *et* (*prope* Dunglass) *in* Scotia, *polituram egregie admittens, interdum in porraceum aut olivaceum colorem vergens, formae communis aut crystallorum utplurimum exilium nitidarum, rarius prismatum rectangulorum tetraëdrorum utrinque in aciem terminatorum, quam tabularum aut hexaëdrarum aut crebrius tetraëdrarum obliquangularum, ad margines terminales saepe truncatarum, frequentius in tabulas tetraëdras, fasciculos, farciminum speciem aggregatarum, quam solitariarum, transversim fractus minutim granulatus, in fragmenta granularia, rarius in bacillos secedens.*

columnaris. 13. Z. prismaticus transverse striatus, longitudinaliter diffractus texturae fibrosae transversim lamellosae.

v. Fichtel et Bindheim Schr. berl. Naturf. 3. *p.* 447. &c. 472. &c.

Habitat (*prope* Schebesch) *in* Transilvaniae *marmore micante sparsus, prismatibus nunc solitariis, nunc aggregatis, nunc tetraëdris nunc hexaëdris, utplurimum albis, rarius caerulescentibus, thalassinis aut stramineis, majorem longe, quam congeneres* ($\frac{13}{60}$) *terrae calcariae, minorem aluminaris continentibus.*

Cyanites. 14. Z. fragilimus diaphanus nitens ponderosus duriusculus transversim ad chalybem scintillans in festucas longas dissiliens, texturae lamellosо-radiatae. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 164.

Saussure fil. journ. de phys. 1789. *Mart. p.* 213. *et Sage Jul. p.* 39. Sapparre.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 29. Cyanit.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 33? Basaltes caeruleus.

v. Born Briefe üb. miner. Gegenst. 7. *p.* 39? *Ferber n. Beytr. z. Mineralg.* 1. *p.* 106? *et* 3. *mineralog. Briefe. p.* 46? *Stütz Abh. der boehm. Privatgef.* 3. *p.* 332? Blauer Schoerl.

Herrmann chem. Annal. 1789. 1. *p.* 224? Aquamarin arbiger Schoerl.

Habitat in montium Carpathicorum *ramo*, Wallachiam a Transylvania *separante, ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *in provincia* Lugdunensi (*prope* Symphorian) Galliae, *in* Hispania, Scotia, Tiroli (*ad montem* Greiner,) *in* Austria (*prope* Meissau?) *in* bannatu Temesiensi? (*prope* Saska,) *in montibus* Nertschinsk Sibiriae? *in* Saxonia?

xonia? (*prope* Geyer,) *ad* Rheni *ripas prope* Andernacum? *in fragmenta cruſtoſa, interdum in granularia aggregata, ſecedens, colore caeleſti intermiſto albidus vel cinereus, lamellis incurvis, frequentius radiis utrisque ſemipellucidis conſtans, his tenuiſſimis, ſparſis, parallelis aut faſciculatis, et majori duritie, et faciliori in igne fluxu a mica et talco ſatis diſtinctus.*

conglomeratus. 15. Z. granulis, in quae ſecedit, laevigatis vitrei nitoris concentrice cruſtoſis.
v. Fichtel Karpath. p. 365. 648.
Habitat in collibus, *monti* Hungariae Pap-Laſſo *vicinis, magnas maſſas conſtituens, jaſpidis venis exaratus; an hujus generis?*

combustus. 16. Z. poroſus. *v. Fichtel Karpath. p.* 357. 647. 653.
Habitat in Hungariae *monte* Schator, *an ex granite liquato natus, albidus, aut nigricans.*

quartzoſus. 17. Z. nigricans texturae aequabilis in fragmenta acuta diſſiliens nitoris pinguis. *v. Fichtel Karpath. p.* 652.
Habitat in Hungaria, *prope* Talkobanga *integrum montem conſtituens.*

varius. 18. Z. texturae vitreae nitoris pinguis nigricans: granulis albis immerſis. *v. Fichtel Beytr. p.* 657.
Habitat in Hungaria *prope* Glashütte; *an hujus generis diſtincta ſpecies?*

argenteus. 19. Z. diaphanus rimoſus coloris argentei. *v. Fichtel Karpath. p.* 659.
Habitat vagus in Hungaria *prope* Peklin.

bohemicus. 20. Z. lamelloſus igne non effervescens ſed in vitrum pellucidum confluens. *Fichtel Karpath. p.* 662.
Habitat in Bohemia *prope* Kunyetiz *inter* Koeniggraez *et* Pardubiz, *amygdalitae innidulans.*

39. SCORLUS. Ex terra aluminari et silicea, calcaria et utplurimum calce ferrea conflatus, quibus interdum aliquid magnesiae albae et nigrae accedit.

Durus, in fragmenta indeterminata diffiliens, intus nitens, parasiticus.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile in vitrum abiens.

granatinus. 1. Sc. albus duriusculus difficilius igne fundendus facile fatiscens.

Givani litolog. Vesuv. p. 38. Granati vianchi di Napoli.

T. Bergman de prod. vulcan. opusc. vol. 3. *p.* 206.

Habitat in Vesuvii *potissimum lavis, marmoribus aliisque granatum facie externa aemulans, at ferri expers, nunc vitri instar pellucidus, nunc opacus.*

vitreus. 2. Sc. fragilis nitens texturae minutim conchaceae, facile cum spuma liquandus.

Klaproth Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 180. Violetter Schoerl.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 54. 261. Thumer Stein.

α) formae communis diaphanus aut subopacus in fragmenta crustosa sponte secedens.

β) crystallis nitidissimis pellucidis vel semipellucidis subprismaticis: facicbus rhomboidalibus utplurimum longitudinaliter striatis.

Habitat in Saxonia *prope* Thum *et* Schneeberg, *in* Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, Armentieres *et* Balme d'Auris, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Bareges, *in* Norwegia *prope* Kongsberg, *utplurimum caryophyllinus, colore nunc magis in rubrum, nunc magis in violaceum, nunc potius in nigrum vergente, rarius margaritaceus aut ex virescente cinereus, leviusculus.*

tabularis. 3. Sc. canus semipellucidus tabulis tenuissimis tetraëdris in tabulas crassiores aggregatis. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 57.

Habitat una cum vitreo in Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, *compactus, subnitidus, intus parum micans, texturae ad planam accedentis, tabularum faciebus lateralibus cylindrico-concavis, terminalibus utplurimum subconvexis.*

genuinus. 4. Sc. ponderosus opacus niger, tritura dilute cinerea.

Stangenschoerl. *Syst. nat.* I. *p.* 181. *n.* 2. Stannum crystallis columnaribus nigris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 3. Borax (Basaltes) lapidosus columnaris politus, pyramidibus triquetris.

Cronst. miner. §. 75. 4. Basaltes crystallisatus.

Waller. miner. sp. 139. Corneus crystallisatus prismaticus, lateribus inordinatis.

Waller. syst miner. I. *p.* 319. *n.* 2. Basaltes figura columnari lateribus inordinatis, crystallisatus.

Habitat in Zeylonae, Madagascariae, Hispaniae, Italiae, Sabaudiae, Vallis Tellinae, Rhaetiae, Helvetiae, Galliae, *et montium potissimum* Pyrenaeorum, Coraubiae, Groenlandiae, Norwegiae, Sueciae, Silesiae, Moraviae, Hungariae, Saxoniae, Hercyniae *lavis, granitis, gneissis variis, aqua forti fere totus solvendus, ferro interdum adeo dives, ut magneti admotus ejus directionem mutet, nunc formae communis, in fragmenta granularia, frequentius, et tum etiam facilius in bacillos tenues, rectos parallele, fasciculatim aut stellatim secedens, nunc forma crystallorum, rarius granatos mentientium, quam prismatum, quae longitudinaliter striata, rarissime acicularia, vulgo mediae, rarius insignis magnitudinis, crebrius triedra, aut enneaedra, utrinque utplurimum in pyramidem triedram terminata, quam hexaedra apparent.*

electricus. 5. Sc. excalefactus corpuscula levia altero fine attrahens altero excutiens.

Turmalin. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 72. *n.* 4. Borax diaphanus subopacus purpureus maxime electricus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 315. *n.* 6. Zeolites facie vitrea, calefactus cineres aliaque levia corpora attrahens et repellens, electricus.

Act. parif. 1717. *p.* 9. *Flor. zeyl.* 8. *Act. berol.* 1756. *p.* 105. Lapis electricus.

Vogel miner. 191. *Act. Stockh.* 1768. *p.* 7. Aschendreker, Trip, Tourmalin.

Habitat in Zeylonae *fluviis*, Brasilia, Castilia, *insulis* Galliae *vicinis, in* Groenlandia *montibus* Ural *et* Nertschinsk

Sibi-

Sibiriae, *montibus* Norwegiae, Sueciae, Helvetiae (Grimſel *et* S. Gotthardi,) *et* Germaniae c. g. *in monte* Greiner, *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *prope* Selb *in* Franconia, *prope* Ehrenfriedersdorf, Annaberg, Dorfchemniz *et* Freyberg *in* Saxonia, *gneiſſo aliisque ſaxi ſpeciebus innidulans, a quibus ſaepe avulſus, et aquarum vi deletis angulis ad fluviorum ripas granorum forma dimittitur, alias priſmatibus tenuibus ſaepe longitudinaliter ſtriatis pyramide tetraëdra terminatis tri-vel enneaedris, rarius tetraëdris, hexaëdris aut heptaëdris, rarius quoque formae communis in bacillos ſecedens, ſubponderoſus, texturae conchaceae, utplurimum pellucidus et valde niteus, hinc gemmae loco habitus, quamvis duritie plurimis ejus ſpeciebus inferior, interdum diaphanus coloris creberrime obſcuri, fuſci aut viridis, rarius rubri, caerulei aut flavi, igne difficilius liquandus, aequabiliter excalefactus favillae pulviſculos altera parte attrahens, altera repellens, altera excalefactus, altera refrigeratus utraque attrahens,* P. Hermanno, *quum in* Zeylona *commoraretur, jam cognitus, ponderis ſpecifici* = 3086 *ad* 3155 : 1000.

ORDO V.

TERRAE SILICEAE.

Ex terra silicea praesertim conflatae, durae.

40. GEMMA. Ex terra silicea et aluminaris saepe paulo majori portione conflata, quibus utplurimum aliquid terrae calcariae et calcis ferreae accedit.

Macer, intus valde nitens, rarissime opacus vel subopacus, nunquam duriusculus aut mollis, in fragmenta indeterminata dissiliens, parasitica, in tenebris lucens, frictione excalefacta corpuscula leviora trahens.

Alcali igne liquato non solvenda.

Rubinus. 1. G. durissima ponderosa rubra texturae lamellosae, directione mutata conchaceae, coloris in igne et tritura tenacissima, priori non liquanda.

Syst nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *β. Mus. Tessin.* 38. *n.* 3. Alumen (Gemma pretiosa Rubinus) lapidosum pellucidissimum solidissimum rubrum.

Cronst. miner. §. 43. *β.* Adamas ruber.

Waller. miner. III. *Syst. miner.* I. *p.* 235. *n.* 2. Gemma pellucidissima duritie secunda, colore rubro in igne permanente.

Just. miner. 377. *Vogel miner.* 143. *Baum. miner.* I. *p.* 229. Rubinus.

Habitat in Brasilia *et* Oriente, *potissimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *duritie spatum fere triplo superans, calcariae terrae et calcis ferreae aliquid quoque continens, post adamantem inter gemmas pretiosissima, colore nunc pallidiori, nunc magis saturato cerasino aut in violaceum vergente, rarius dilute roseo aut ex rubro et albo misto, striisque flavis vario, aut partim rubro partim caeruleo rarissime in virescentem vergente, aut variabili, forma prismatis tetraëdri, aut tabulae triedrae: faciebus terminali-*

nalibus in aciem exeuntibus, aut pyramidis triedrae simplicis, crebrius tetraëdrae duplicis, ad margines interdum truncatae, saepe quoque angulis aquae vi detritis forma granorum rotundatorum, saepe pellucidus, rarius semipellucidus aut opacus.

Sapphirus. 2. G. duriſſima ſubponderoſa caerulea tritura alba texturae ſubincurvo-lamelloſae, igne non fundenda, at colorem omnem exuens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 103. *n.* 6. *γ.* Alumen lapidoſum pellucidiſſimum ſolidiſſimum caeruleum.

Cronſt. mineral. §. 44. *Juſt. miner.* 378. *Baum. miner.* 1. *p.* 230.

Vogel miner. 146. Saphyrus.

Waller. miner. 112. Gemma pellucidiſſima, duritie tertia, colore cyaneo igne fugaci.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 237. *n.* 3. Gemma pellucidiſſima, duritie tertia, colore caeruleo in igne forti fugaci.

Habitat poſt rubinum pretioſiſſima et duriſſima in Braſilia, *in* India, *potiſſimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *ad* perſicos *fines regni* Ruſſici, *in* Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et in* Galliae *provincia* Velay (*prope* Puy,) *utplurimum libera et angulis detritis rotundata in fluviis eorumque ripis, arena, humo, rarius aliis foſſilibus adnata, et tum forma cryſtallorum transverſe ſtriatorum, nunc priſmatum hexaëdrorum rectangulorum, aut tetraëdrorum obliquangulorum inaequilaterorum, crebrius pyramidum hexaëdrarum ſimplicium vel duplicium, nunc pellucida et aequabiliter tincta nunc ſemipellucida, nunc diaphana, nunc nubeculis albis turbida, in igne una cum colore evanidis (quo caſu ſaepe pro adamante venit, duritie tamen longe inferior, per uſtionem adhuc magis imminuta,) colore nunc aequabili, nunc in cryſtallis praeſertim, apicem verſus magis diluto, nunc ſaturatiori magis et puriori berolinenſi, indico violaceo aut lazureo, nunc dilutiori in viridem, flaveſcentem, cinereum, album vergente, nunc pro vario ad lumen ſitu variabili, ſemper aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae continens; dum ignis vim experitur, lumen egregium ſpargens.*

Topazius. 3. G. ſubduriſſima ponderoſa flava textura lamelloſa transverſim fractae conchacea, igne non fundenda, at fortiore colorem omnem exuens.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 94. 2. *α.* Borax (Gemma nobilis Topazius) lapidoſus priſmaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, flava.

Muſ. Teſſin. 32. *n.* 14. Nitrum quartzoſum coloratum.

Cronſt. miner. §. 45. *Juſt. miner.* 381. *Vogel miner.* 141. *Baum. miner.* 1. *p.* 232. Topazius.

Waller. ſyſt. mineral. 1. *p.* 239. *n.* 4. Gemma pellucidiſſima, duritie quarta, colore aureo in igne fugaci.

Habitat rarius libera, et angulis detritis rotundata, quam aliis mineralibus adhuc inhaerens et adhaerens ac nativae formae adhuc particeps, in Sibiriae *montibus* Uralenſibus *et* Nertſchinskenſibus, *etiam ad* perſicos *fines imperii* Ruſſici, *in* India *et vicinis inſulis, praeſertim* Zeylona, *in* Braſilia, Sileſia (*prope* Strigonium,) Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et potiſſimum* Saxonia (*prope* Zinnwalde, Altenberg, Ehrenfriedersdorf *et* Auersbach,) *formae interdum communis, tum in fragmenta granularia ſecedens, crebro priſmaticae, priſmatibus longitudinaliter ſtriatis nunc ſolitariis, nunc geminis aut ternis cruciatim diſpoſitis, nunc aggregatis, rarius tetraëdris rectangulis vel obliquangulis, quam octaëdris inaequilateris, pyramide irregulari raro octaëdra, (braſil. tetraëdra) aut (ſibirica) in aciem terminatis nunc pellucidis, nunc ſemipellucidis, nunc diaphanis, interdum ſat inſignibus, flavedine modo dilutiore, modo ſaturatiore, utplurimum vini colorem mentiente, at etiam in album cinereum, vireſcentem, et viridem colorem ipſum vergente, leniori ignis vi in ruborem aliquando abeuntem, ut rubinum ſimulet, ponderis ſpecifici* = 3531 *ad* 3564 : 1000.

Hyacinthus. 4. G. dura lamelloſa pellucida rubedinis ſibi propriae prismatibus tetraëdris utrinque pyramide tetraëdra terminatis, igne non fundenda colorem amittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *α.* Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaedrum purpureo-fulvum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 240. *n.* 4. i. Topazius flave rubens.

Juſt. miner. 385. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Hyacinthus verus.

T. Bergm. de terr. gemm. §. 7. *de tub. ferrum.* §. 17. *opuſc.* 2. *p.* 103. 104. 476. 478. 480. Hyacinthus.

Reuſs Orogr. des boehm. Mitteſſ. p. 148.

Habitat in Oriente *et* Bohemia, *ejusdem cum topazio duritiei, at minorem terrae ſilicene, majorem* ($\frac{2}{7}$) *alumınaris, calcariae* ($\frac{1}{7}$), *et* ($\frac{13}{100}$) *calcis ferreae continens, ponderis ſpecifici* = 3687 *ad* 3760 : 1000.

5. G.

Alabandica. 5. G. dura pellucida, colore rubro in igne fugaci, igne non fundenda.

Ferber n. Beytr. z. Mineralg. 1. *p.* 585.

Habitat in Variſciae *fluvio* Goetſch *prope* Lengefeld, *forma granorum rotundatorum, magnitudine ſeminis piſi aut fabae, uſtione dealbata hinc inde pro adamante venalis.*

Rubicellus. 6. G. dura, coloris ex rubello in luteum vergentis in igne fugacis, igne non fundenda.

Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. d. Rubinus colore rubeo ſubflavo.

Habitat in India, *topazio mollior, coloris impuri minus grati.*

Spinellus. 7. G. dura coloris rubri, tritura rubella igne non fundenda.

Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. c. Rubinus colore rubeo ſubalbo.

Klapr. Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 340.

Habitat in India, *coloris ſaepe amoeni non raro punicei, tum magni aeſtimata, pondere ſpecifico rubino inferior, topazio mollior, ultra $\frac{3}{4}$ terrae aluminaris, pauxillum calcis ferreae, et pauciſſimam terram calcariam continens.*

Aqua marina. 8. G. dura pellucida lamelloſa dilute thalaſſina igne non fundenda, in fragmenta trapezoidea diſſiliens.

Syſt. nat XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. γ. Borax lapidoſus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis caeruleo-virens.

Cronſt. miner. §. 47. η. 1. Aqua marina.

Vogel miner. 146. Beryllus Aqua marina.

Waller. Syſt miner. 1. *p.* 242. *n.* 5. c. Smaragdus caeruleo virideſcente colore.

Habitat in Braſilia, India, *montibus* Sibiriae Nertſchinskenſibus, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Eibenſtock) *et in?* Bohemia (*prope* Gresniz) *topazio proxime affinis, nunc formae communis, in fragmenta cruſtoſa ſecedens, nunc cryſtallorum, topazii cryſtallis ſimilium, ponderis ſpecifici* = 3521 *ad* 3548 : 1000.

Scorlites. 9. G. ſubdura ſubponderoſa diaphana coloris ex vireſcente aut flaveſcente albi in igne conſtantis, in igne non fundenda.

Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Miner. p. 169. Weiſſer Stangenſchoerl.

T. Bergm. chem. Annal. 1784. 2. *p.* 391. Weiſſer Schoerl.

Klaproth chem. Annal. 1788. 1. *p.* 290. Schoerlit.

Gutan-

Gutanner chem. Ann. 1786. 1. *p.* 525? Weiſſer Schoerl aus Braſilien.

Ferber 3 *miner. Brief. p.* 46? Weiſſer prismatiſcher Schoerl.

Habitat in Braſilia? *prope* Bonnam *in monte* Godesberg? *in* Saxonia *prope* Altenberg *una cum mica et quartzo, ex mera, ſi pauciſſimam aquam excipias, terra ſilicea et aluminari, et aequali fere utriusque parte conſtans, congeneribus mollior, texturae ex compacta inaequali lamellöſae, nunc formae communis, in bacillos, tenues, rectos, parallelos ſecedens, nunc forma prismatis perfecti hexaëdri.*

Beryllus. 10. G. dura coloris ex caeruleo viridis in igne conſtantis, igne non fundenda, texturae conchaceae, ſi transverſim frangatur, lamelloſae, forma prismatum hexaëdrorum longitudinaliter utplurimum ſtriatorum.

Cronſt. miner. §. 42. 2. Beryllus.

Hoffmann bergm. Journ. et Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 35. &c. 1788. 1. *p.* 253. Beryll.

Gerhard Grundr. p. 286. Aquamarinſchoerl.

Habitat in montium Saxoniae Faſtenberg (*prope* Johanngeorgenſtadt) *et* Sibiriae Tigeretskenſium, Nertſchinskenſium, Uralenſium, Dauuricorum, *quartzo, granita, wolframo &c. cryſtallis variae magnitudinis, nunc diaphanis, nunc pellucidis, rarius ſolitariis aut geminis, quam aggregatis, interdum faſciculatis, colore nunc ad viridem, nunc ad caeruleum propius accedente rarius in flavum vergente, aut variabili, igne turbidus, pauciorem terram aluminarem* ($\frac{6}{25}$) *et calcariam* ($\frac{2}{25}$) *ferrique pauxillum* ($\frac{5}{300}$) *continens; ponderis ſpecifici* = 2250 *ad* 2782 : 1000.

Chryſoberyllus. 11. G. dura pellucida viridis intus nitidiſſima, texturae conchaceae.

Waller. Syſt. mineral. 1. *p.* 244. *n.* 6. c. Chryſolithus colores reflectens diverſos.

Habitat nunc detritis angulis rotundata, nunc laeviſſima, hexaëdro-vel heptaëdro-priſmatica, coloris inter tinctum aſparagi et olivaceum intermedii, interdum pro ſitu ad lucem variabilis, in Braſilia, Zeylona, *et?* Nertſchinskenſibus Sibiriae *montibus, ponderis ſpecifici* = 3698 *ad* 3719 : 1000.

Chryſolithus. 12. G. ſubdura pellucida leviuſcula coloris viridis in igne fugacis, fortiori fundenda, et dum in fluidum ſtatum tranſit, lucem ſpargens, texturae conchaceae.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 2. *β.* Borax lapidoſus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, virens.

Cronſt. mineral. §. 46. ε. *Waller. miner.* 115. Topazius Chryſolithus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 243. *n.* 6. Gemma pellucidiſſima, duritie texta, colore viridi ſubflavo in igne fugaci.

Juſt. miner. 384. *Vog. miner.* 147. *Baum. miner.* 1. *p.* 234. Chryſolithus.

Habitat in Braſilia, Zeylona, Sibiriae *montibus* Nertſchinskenſibus *et* Uralenſibus, Tranſilvaniae Szeliczenſibus, *comitatu* Glaz, *et* (*prope* Schüttenhofen) *in* Bohemia, *nunc detritis angulis rotundata, nunc cryſtallorum forma* (*et ſtriarum decurſu*) *topazium fere aemulans nunc forma prismatum enneaedrorum altero fine pyramide tetraëdra truncata terminatorum, ignis vi pelluciditate orbanda ponderis ſpecifici* = 3340 *vel* 3410 : 1000.

Smaragdus. 13. G. dura pellucida leviuſcula coloris graminei in igne in caeruleum abeuntis, refrigeratae redeuntis, fortiori liquanda, texturae conchaceae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. *δ.* Borax lapidoſus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, viridis.

Cronſt. miner. §. 48. *Juſt. miner.* 379. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* 1. *p.* 233. *Waller. miner.* 114. Smaragdus gemma.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 241. *n.* 5. Gemma pellucidiſſima, duritie quinta, colore viridi in igne permanente.

Habitat in montibus inter Aegyptum *et* Aethiopiam *intermediis, in regno* Peruano, *in diſtrictu* Ruſſici *imperii* Orenburgenſi, *ad* Perſiae fines, *in* Kirgiſarum *terra*, *in* Norwegia? (*prope* Ordal) Bohemia? *et* Burgundia? *paucam terram ſiliceam, pauciorem calcarium, et parciorem adhuc ferri calcem continens, varius pomacea, vel auri miculis quaſi conſita, varius formae communis, quam cryſtallorum laevium utplurimum hexaëdro-prismaticarum, marginibus interdum truncatis nunc ſolitariarum, nunc aggregatarum, ſaepius ad margines aut laterales aut terminales, aut omnes, aut ad angulos truncatarum, aut marginibus terminalibus in aciem exeuntibus conſpicuarum, poſt ſapphirum pretioſiſſima.*

Soranus. 14. G. dura pellucida ſubponderoſa recta lamelloſa coloris hyacinthini igne modico perſiſtentis, fortiori paulo facile in ſcoriam opacam ſpumidam convertenda.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 69. A. 2. o. Hyacinthus gemma.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 253. *n.* 4. a. b. Gemma granatica, colore igneo, et Gemma granatica, colore flaveſcente.
Habitat in Helvetia, Norwegia, Groenlandia, Sibiriae *montibus* Nertſchinsk*enſibus et* Uralen*ſibus*, Zeylona, Braſilia, *nunc forma granorum rotundatorum in arena aut terra haerens, nunc forma prismatum hexaëdrorum utrinque pyramide triedra terminatorum aliis lapidibus innidulans, ſpato duplo durior, ab infuſis acidis mineralibus fortioribus colorem exuens.*

Granatus. 15. G. dura ponderoſa rubra texturae inaequalis, igne leniori colorem ſervans, paulo fortiori in ſcoriam opacam fuſcam ſpumidam abiens.
Syſt. nat. I. *p.* 181. *n.* 3. Stannum cryſtallis teſſellatis rubicundis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 5. Borax teſſellatus ſolidus politus ſcintillans.
Vogel miner. 144. *Baum. min.* I. *p.* 238. Granatus.
Cronſt. miner. §. 69. A. *et?* 70. Granatus martialis et? Granatus crocis martis et jovis mixtus.
Waller. miner. 117. Gemma plus minus pellucida, duritie octava, colore obſcure rubro in igne permanente.
Woltersd. miner. 32. Stannum polyedrum regulare ſubrubrum.
Gronov. ſuppl. 10. *n.* 42. 43. Stannum polyedrum regulare purpuraſcens.
α) pellucida.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 253. *n.* 4. Granatus cryſtalliſatus pellucidus rubens nitens, in igne colorem retinens, lapide liqueſcente.
β) opaca.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 252. *n.* 3. Granatus cryſtalliſatus opacus, in igne colorem retinens fuſibilis.
a) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 73. *n.* 6. Borax (Margodes) teſſellatus argillaceus opacus.
γ) in fragmenta granularia ſecedens.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 250. *n.* 1. Granatus figura indeterminata, particulis granulatis.
Waller. miner. 103. Quartzum granaticum.
Cronſt. miner. §. 69. A. 1. Granatus particulis granulatis, figura indeterminata.
δ) in fragmenta cruſtoſa ſecedens.

Waller.

Waller. fyſt. miner. I. *p.* 251. *n.* 2. Granatus figura indeterminata, lamelloſus.

ε) formae communis.

ζ) forma granorum, detritis angulis rotundatorum liberorum in fluviis, humo, arena obviorum.

η) forma cryſtallorum, aliis utplurimum innidulantium, laevium.

a) pyramidis.

α) tetraëdrae duplicis.

*) apicibus truncatis. Fig. 36.

β) pyramidis octaëdrae duplicis.

*) utroque apice pyramide altera tetraëdra depreſſa auctae. *Amoen. acad.* I. *p* 482.

*β) marginibus inter pyramides primitivas et acceſſorias truncatis, 32edra.

c) pyramidis triedrae, marginibus lateralibus et baſeos truncatis. Fig. 37.

d) pyramidis hexaëdrae, marginibus baſeos truncatis. Fig. 2.

ϑ) prismatis hexaëdri.

a) perfecti. *Fichtel von Karpath. p.* 232.

b) utrinque pyramide triedra terminati. Fig. 26.

α) faciebus laevibus.

β) faciebus diagonaliter ſtriatis.

c) marginibus prismatis truncatis. Fig. 32.

δ) marginibus omnibus truncatis. Fig. 28.

ι) dodecaëdri. Fig. 11.

Amoen. acad. I. *p.* 482. *t.* 16. *f.* 25.

Habitat innumera etiam coloris in nigrum, fuſcum, purpureum, ſanguineum, flavum vergentis varietate in Madagaſcar, Aethiopia, India *vicinisque inſulis*, Syria, Armenia, Sibiria, Islandia, Groenlandia, Lapponia, *et plurimis aliis* Europae, *potiſſimum quoque* Germaniae *regionibus, inter quas* Bohemia *eminet, ea in* Tranſilvania *luxus materies multiplex, ponderis ſpecifici* = 2491 *ad* 4230 : 1000 *majorem, quam congeneres, terrae ſiliceas copiam continens; an huc ſpectet ſcorlus ruber?*

41. OLIVINUS.

Ex plurima terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans. In basalte nidulans, intus nitens, formae utplurimum communis, durus, in aëre fatiscens. In igne difficulter liquandus.

Werneri. 1. O. tinctus diaphanus, texturae conchaceae in fragmenta indeterminata dissiliens.

Werner bergm. Journ. 1790. 7. *p.* 55. Olivin.
Voigt Reis. durch Weim. u. Eisen. 2. *p.* 108. Grüner Schoerl.
Jos. Mayer Abh. der boehm. Gesellsch. 3. 1787. *p.* 266.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 242. Chrysolithus.
Habitat in Galliae, Hungariae, Bohemiae, Lusatiae, Saxoniae, Thuringiae, Fuldae, Hassiae, Goettingae, Rheno *vicinis basaltis, nunc granorum forma, nunc majoribus fragmentis innidulans, formae communis, viridis, utplurimum olivaceus, interdum in fuscum colorem vergens, ponderis specifici* = 3225 : 1000. *aliquando hyacinthinus in pulverem ochraceum fatiscens.*

vitreus. 2. O. pellucidus vix tinctus texturae vitreae in fragmenta indeterminata dissiliens, superficiebus sphaericis convexis.

Voigt Beschr. des Hochst. Fuld. &c. p. 171. Weisse glasige Lava.
Habel in Klipst. miner. Briefw. II. 3. *p.* 270. *Gerhard chem. Annal.* 1785. 1. *p.* 57. Müllerisches Glas.
Habitat in Alvernia, Germania (*prope* Francofurtum *ad* Moenum, *inter* Hanoviam *et* Budingam,) *in* Silesia (*heic serpentino insidens,*) *interdum botryoides, aut stillatitius, vitrum simulans in igne laetescens.*

spatosus. 3. O. diaphanus albus texturae lamellosae in fragmenta rhomboidalia dissiliens.

Nose orograph. Brief. 1. *p.* 224. Feldspat.
Habitat in basalte Goettingensi, *et* Rhenano *ad montem* Mendenberg *Feldspato affinis, at durior, et longe difficilius fundendus.*

fibrosus. 4. O. diaphanus albus fibrosus durus nitens.

v. H. miner. Beob. Basalt. a. Rhein p. 111.
Habitat ad Rheni *ripas prope* Unkal, *basaltae innidulans, fragilis.*

42. FELDSPATUM.

Ex terra ſilicea plurima, pauciori aluminari, pauciſſima ferri calce et fluoris acido conſtans.

Durum, leviuſculum, nitens, lamelloſum, in fragmenta faciebus tetragonis conſpicua diſſiliens, in argillam fatiſcens, paraſiticum.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile ſine ebullitione in vitrum pellucidum abiens.

cubicum. 1. F. ex rufeſcente fuſcum, nitoris vitrei, texturae ſubfeſtucariae, in fragmenta cubica non ſpecularia diſſiliens, in cruſtoſa ſecedens. *Karſt. bergm. Journ.* 1788. 2 *p.* 809 &c. *Habitat rarius in* Saxonia; *formae communis, diaphanum, aut ſubopacum, congeneribus difficilius in igne fluens.*

vulgare. 2. F. nitoris vitrei texturae lamelloſae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: faciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 6. Spatum fixum ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 66. H. Spatum ſcintillans.

Waller. miner. 61. Spatum durum lateribus nitidis ad chalybem ſcintillans.

α) opacum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 12. Spatum (campeſtre) fixum opacum rufeſcens ſcintillans.

Cartheuſ. miner. 13. Spatum informe durum ſubdiaphanum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 205. *n.* 1. Spatum ſcintillans, opacum, durum, planis regularibus.

β) diaphanum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 13. Spatum (ſiliceum) fixum diaphanum album ſcintillans.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 206. *n.* 2. Spathum ſcintillans diaphanum, planis minus regularibus.

γ) formae communis.

d) forma cryſtallorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 207. *n.* 3. Spathum ſcintillans cryſtallinſatum.

Cronſt. miner. §. 66. 2. Spatum ſcintillans druſicum.

a) priſmatum.

α) acicularium. *Pini ſur des nouv. cryſtall. de feldſpat. Milan.* 1779. 8.

b) parallelepipedorum. *Noſe orogr. Br.* 1. *p.* 130.

c) craſſiorum lateribus magis aequalibus.

† rectangulorum.

† tetraedrorum. *Voigt bergm. Abhandl.* 1. *p.* 200.

†† hexaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

††† octaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*

†† obliquangulorum.

† tetraëdrorum. *Cronſt. miner.* §. 66. 2. α.

†† hexaëdrorum. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 175.

Habitat ubique terrarum *in* montibus primaevis, *granitae porphyrii et gneuſſi genuini partem conſtituens, in argillam porcellanam fatiſcens, utplurimum carneum aut lacteum, interdum ex rufeſcente flaveſcente, caerüleſcente album, rarius olivaceum, thalaſſinum, aut caeleſtis coloris, nonnunquam ſuperficie modo luteſcente, ſaepe in fragmenta granularia ſecedens, lamellis rarius incurvis.*

variabile. 3. F. nitoris vivacis coloris pro ſitu ad lucem variabilis texturae lamelloſae, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: faciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.

Schreber Naturf. 24. *p.* 196. d. *Annone Beſch. berl. Naturf.* 3. *p.* 178.

Leske Naturf. 12. *p.* 145. Labradorſtein.

Habitat ſimiliter, uti videtur, tanquam pars granitae, in inſula S. Pauli, Americae *maxime ſeptentrionali finitima, rarius in aliis regionibus, in inſula* Ruſſici *imperii* Tunis-Oſtrof, *in montibus* Uralenſibus, *in* Ingria *prope* Petropolin, *in* Italia, *et praeſertim* Sabaudia, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Luſatia *prope* Loebau, *in* Saxonia *prope* Geyer, *in circulo* Salico *prope* Halam, *fruſtis utplurimum rotundatis, ſcorlum, micam, pyriten inunidulantem ſaepe continentibus, ex atro cinereum, diaphanum, vel ſemipellucidum, eximio nitore per polituram mirifice exaltando et magis adhuc egregio colorum caeruleorum, viridium, flavorum, rubrorum luſu ſpectabile, ſaepe in fragmenta granularia, rarius in cruſtoſa ſecedens.*

4. F.

lunare. 4. F. pellucidum album nitoris eximii, texturae recte lamellofae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Θεοφρας. περι Νιθ. υλοσιδης.

Plinius hiſtor. mund. libr. 37. *c.* 9. 10. Aſteria, Aſtrios, Androdamas.

Brückmann Beytr. z. Abh. v. Edelſt. p. 129. Mondſtein, Waſſeropal.

Dutens des pierr. précieuſ. p. 111. Pierre de la lune.

Morell. Magaz. für Helvet. Naturk. 2. *p.* 84. Adularia.

Scopol. delic. inſubr. 3. *p.* 75. Pedionites.

Habitat in inſula Zeylon, *in monte* Delphinatus *aedibus* S. Chriſtophori *vicino*, *in* monte nigro Occitaniae, *in* Saxonia *prope* Altranſtedt, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Valle tellina *prope* Caſtion, *praecipue in monte* S. Gotthardi, *et potiſſimum ad montem* Stella, *nunc formae communis, nunc detritis angulis rotundatum, nunc tabulas tetraedras, nunc priſmata, frequentius obliquangula, tetraëdra, aut hexaëdra repraeſentans, texturae interdum ad fibroſam accedentis, pro ſitu ad lucem vario matris perlarum ſplendorem, aut colorem dilute carneum monſtrans, gemmis adſcriptum.*

Oculus cati. 5. F. diaphanum, texturae ad conchaceam accedentis, fibras parallelas intus monſtrans, in fragmenta minus regularia diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6. *γ. Cronſt. miner.* §. 55. c. Silex (Opalus) Pſeudoopalus (Oculus cati) reflexione varians.

Juſt. miner. p. 383. Lapis elementaris.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 282. *n.* 20. Achates plus minus opaca, colores vel lucem diverſimode reflectens.

Habitat in Sibiria, Zeylona, *gemmis vulgo adſcriptum, dubii etiamnum generis, partium conſtituentium mixtione, vix enim ultra* ($\frac{1}{12}$) *terrae ſiliceae continere, teſtis eſt Gerhardus, lacteo, argenteo, ochroleuco, aureo, melleo, cupreo, rufeſcente, caeruleſcente, thalaſſino, olivaceo, vireſcente, ex vireſcente vel flaveſcente cinereo, ex luteſcente vel rufeſcente fuſco, fuſceſcente, chalybeo, nigricante aut nigro, pro vario ad lucem ſitu vario, et in determinato ſitu arcum luminoſum monſtrans, ſaepe ſemipellucidum, hactenus non niſi fruſtorum rotundatorum forma repertum.*

43. PYROMACHUS. Ex terra silicea, aluminari ($\frac{1}{8}$) et calcaria ($\frac{1}{18}$) constans.
Durus, diaphanus leviusculus, texturae conchaceae, in fragmenta indeterminata valde acutangula dissiliens, rarius in fragmenta concentrice crustosa secedens, nitore vix ullo conspicuus, in montibus stratariis potissimum obvius, rarius strata ipsa constituens.
Solus igne non liquandus.

cinereus. 1. P. canescens ad subopacum accedens, texturae ad selitucariam accedentis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 3. Silex (marmoreus) vagus, cortice marmore duro, fragmentis subdiaphanis canescentibus.
It. wgoth 73. Silex cinereus.
Habitat vagus, cortice duro marmoreo albo obductus in Lusatia, Lituania, *in monte* Mölseberg Westrogothiae *ad petrosilicem accedens; an distincta hujus generis species?*

striatus. 2. P. albus, texturae ad fibrosum accedentis. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 266. *n.* 7.
Habitat in Angliae *montibus cretaceis.*

cretaceus. 3. P. tinctus diaphanus, texturae perfecte conchaceae.
Syst. nat. I. *p.* 150. Silex cretaceus vagus.
Syst. nat. XII. 3 *p.* 67. *n.* 1. Silex vagus, cortice cretaceo, fragmentis opacis laevibus.
Gronst. mineral. §. 61. Silex communis Pyromachus.
Waller. miner. 77. Silex corneus intrinsece aequalis durissimus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 262. *n.* 4. Silex opacus, fractura nitens, cretaseus durus.
Woltersd. miner. 14. Corneus lapis opacus rudis, colore ingrato.
Vogel miner. p. 130. Corneus sclopetarius.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 254. Pyromachus ſ. Silex igniarius.

Hacquet it. carp. ſept. I. *p.* 54. *ſqq.*

Habitat in Galliae, Angliae, Daniae, Scaniae *campis maritimis vagus, alias forma communi, fruſtorum angulatorum, perforatorum, granorum, tuberum, globorum, intus nonnunquam cavorum, rarius per ſtrata, montibus, praeſertim calcariis incluſus, hinc toties cortice calcario veſtitus, utplurimum fumi colore conſpicuus, interdum ex flaveſcente cinereus, ochraceus, fuſcus, etiam maculatus aut ſtriatus, ſuperficie nunc inaequali, nunc ſcabra, nunc laevi, igni excitando, ſclopetis, domibus ſtruendis, plateis ſternendis, vitro parando, laevigandis variis &c. inſerviens.*

ſemipellucidus. 4. P. laevis ad ſemipellucidum accedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 67. *n.* 2. Silex (Pyromachus) vagus, cortice glabro, fragmentis diaphanis glaberrimis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 265. *n.* 6. Silex ſemipellucidus intrinſece aequabilis, mollior.

Habitat cum cretaceo, rarior tamen, in Gallia, Wirtembergia, Franconia, Islandia, *candidus, melleus, rubeſcens, caeruleſcens, aut variegatus, ejusdem cum cretaceo uſus.*

cryſtallinus. 5. P. pyramide triedra depreſſa.

α) duplici. *Werner apud Cronſt. miner. p.* 137. *Hoffm. bergm. Journ.* 1788. I. *p.* 282.

β) ſimplici. *Karſt. Lesk. Mineralkabin.* I. *p.* 113.

Habitat in Saxonia, *α*) *prope* Johanngeorgenſtadt, *β*) *prope* Schneeberg.

41. PETROSILEX.

Ex plurima terra silicea, pauciori ($\frac{11}{100}$) aluminari, pauciſſima ($\frac{3}{100}$) calcaria conſtans.

Subdurus leviuſculus, in montibus primaevis aeque ac ſtratariis obvius, nitoris expers, in fragmenta indeterminata diſſiliens, textura feſtucas referens.

Ignis vi liquandus.

opacus. 1. P. ſubopacus formae communis.

Cronſt. miner. §. 92. Petroſilex, lapis corneus.

α) textura feſtucas minores referens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 268. *n.* 9. Petroſilex opacus, aequabilis et laevis mollior.

a) coloribus per ſtrata alternantibus.

Syſt nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 16. Silex (polyzonias) rupeſtris: ſtratis diverſicoloribus.

β) textura feſtucas majores referens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 267. *n.* 8. Petroſilex opacus ſquamoſus, facie fere granulari, mollior.

a) colore vireſcente.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 12. Silex (vireſcens) rupeſtris nudus opacus vireſcens.

Habitat frequens in Suecia, Germania, *trochitis interdum* (e. g. *prope* Goettingam) *et crebro aliis foſſilibus innidulantibus refertus, hinc inde vagus, creberrime inſigni tinctus varietate cinereus, rarius ochroleucus, fuſcus, vireſcens, aut variegatus, aliquam nonnunquam polituram admittens.*

diaphanus. 2. P. ſubdiaphanus formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lithogr.* 14. Silex marmoreus rupeſtris.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 11. Silex (Petroſilex) rupeſtris, cortice lacteo, ſubdiaphanus.

Muſſ. Teſſ. 8. *n.* 5. Silex Pſeudoachates.

Waller. miner. 150 *ſyſt. miner.* 1. *p.* 271. *n.* 12. Petroſilex ſemipellucidus compactus mollior.

Woltersd. miner. 87. Petroſilex ſemipellucidus.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 255. Petrosilex jaspideus.
Habitat cum opaco, cinereus albus, ochroleucus, roseus carneus, ex fusco ruber, ex luteo vel rubro fuscus, viridis, variegatus, nitidam saepe polituram admittens.

crystallinus. 3. P. crystallis scabris, intus crebro cavis. *Beyer chem. Annal.* 1786. I. *p.* 63. *et Beytr.* 2. *chem. Annal.* 2. *p.* 190.

α) prismaticis.
a) hexaëdris.
α) perfectis.
b) utrinque superficiebus convexis } terminatis.
c) —— pyramide triedra }
β) cubicis
γ) tabularibus.
a) hexaëdris.
δ) pyramidalibus.
a) duplicibus.
α) tetraëdris.
b) triedris.
†) depressis.
b) simplicibus.
α) triedris minimis acuminatis.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *non primitivus, sed modulo, ut videtur, a spato mutuato, tenui terreo cortice interdum obductus.*

45. JASPIS.

Ex terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans.

Subdurus, opacus, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae conchaceae, leviusculus, nunc vagus, nunc montium, prioris quoque aetatis, partem praecipuam constituens, formae communis.

Igne colorem mutans.

aegyptia. 1. J. coloris obscurioris striis stratisve concentricis diversicoloribus picturisque nigris arbuscularum varia.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 4. Silex (Haemachates) vagus, cortice ochraceo, opacus, concentrico variegatus.

Muſ Teſſin. 4. Silex vagus rotundatus concentrico-corticoſus.

Cronſt. miner. §. 60. 6. α. Caillon d'Egypte.

Vogel. miner. 138. Pierre d'Egypte.

Habitat in Aegypto (*prope* Suez,) *et?* Lotharingia (*prope* Freiſee,) *monte* Bogolhegi Hungariae, *forma globi imperfecti aut placentae ſcabrae obvia, intus micans, congeneribus durior, coloribus ex luteo fuſco, hepatico, iſabellino, et ex flaveſcente cinereo, per ſtrias alternantibus varia, egregiam polituram admittens, hinc ſcatulis pro pulvere naſali, aliisque ejusmodi vaſis et ornamentis adhibita.*

faſciata. 2. J. colore per ſtrata alternante intus nitoris expers texturae imperfectius conchaceae.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 301. *n.* 2. 1. Jaſpis variegata faſciata.

Habitat, integra utplurimum ſtrata conſtituens, in Hercynia, Saxonia (*prope* Wolftiz *et* Gnantſtein *inter* Chemnitiam *et* Lipſiam,) *in* Sibiria (*prope* Orsk &c.,) *coloribus ochroleuco et ſubcaryophyllino, vario cinereo et caeruleo, cinereo et rubro, viridi et fuſco, viridi et albo, viridi et rubro, per ſtrata, rarius curva aut concentrica alternis, quartzo mollior, egregiam utplurimum polituram admittens.*

porcellanea. 3. J. dura intus rimoſa, texturae a conchacea in planam vergentis.

Hoffm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 390. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 160. Porcellanjaſpis.

Reuſ Oryogr. des boehm. Mittelg. p. 133.

Habitat integra ſtrata conſtituens in Bohemia *prope* Stracke, Schwinſchiz, Leſſa, Laun. Luſchiz, Czernodol, *rarior in* Saxonia *prope* Pluniz, *argillam exſiccatam interna facie referens, et ex argilla ferrifera per incendium lithanthracum indurata provenieus, ſtraminei, cani, margaritacei aut lavendulacei coloris.*

vulgaris. 4. J. ſubdura intus micans aut nitens, unicolor, venoſa aut maculata.

Cronſt. miner. §. 63-65. Jaſpis.]

α) unicolor.

Syſt. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lith.* 16. Silex margaceus rupeſtris.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 13. *et* 14. Silex (Jaſpis) rupeſtris nudus opacus cinereus, et Silex (Rubicator) rupeſtris nudus opacus ruber ſolidus.

Waller. miner. 89. 86. Jaſpis unicolor.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 297. *n.* 1. *et p.* 304. *n.* 5. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis unicolor, et Jaſpis opacus particulis diſtinctis, rudis facie granulari.

Cartheuſ. miner. 29. Jaſpis rudis.

β) variegata.

Cronſt. §. 64. 1. *e.* Jaſpis rubra maculis venisque flavis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 299. *n.* 2. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis, ſolida, opaca, variegata.

Habitat nunc vaga, nunc aliis incluſa, nunc ſtrata ampliora et partem praecipuam conſtituens in Caucaſo, *montibus* Sibiriae Tſchircai, Uralenſibus, Nertſchinskenſibus, *in montibus* giganteis, ſaxonicis, thuringicis, hercynicis, *per totam* Europam, *frequens quoque in* Oriente, *in* nova Hiſpania, *innumera colorum albi, cinerei, flavi, fuſci, nigri, et rubri potiſſimum varietate pluribus ſaepe ſimul, conſpicua, ferri interdum valde dives et tum facili ignis vi liquanda, cupro etiam* (*in* Temeſia) *et* auro larvato (*in* Hungaria) *aliquando praegnans, eximiam polituram admittens, hinc variis ſculptorum et architectorum operibus inſerviens.*

46. SMIRIS. Ex terra ſilicea et pauciſſimo ($\frac{21}{480}$) ferro conſtans.

Duriſſima, formae communis, opaca, magnetem ſequens, tritura rubra. Ignis vi non fundenda.

poliens. 1. SMIRIS. *Wiegleb chem. Annal.* 1786. I. *p.* 492.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 11. Ferrum intractabile ſquamoſo-ſtriatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 17. Ferrum retractorium rubicoſum vitrum arans.

Waller. miner. 267. Ferrum mineraliſatum, minera duriſſima rapaci ſolida magneti refractaria.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 243. *n.* 9. Ferrum mineraliſatum duriſſimum, particulis duriſſimis acerosis, tritura fuſca aut rubente.

Wol-

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum petrae vitrescentis.

Cronst. miner. §. 211. 2. Minera ferri retractoria tritura rubra.

Carth. mineral. 72. Ferrum mineralisatum durissimum fuscum.

Habitat in Oriente, *insulis* Archipelagi, Samo *et* Naxo, Bohemia, Saxonia (*prope* Schneeberg,) Hispania, *regno* Peruano, *micae*, *talco*, *saxo grandaevo innidulans*, *ex caerulescente nigra*, *interdum cinerea aut grisea*, *ob ferri inopiam et insignem duritiem vix inter ferri mineras connumeranda*, *propter hanc poliendis metallis*, *lapidibus*, *vitro inserviens*, *eum in finem*, *saepe molendinarum vi*, *in tenerrimum pollen comminuta.*

47. CIRCONIUS. Ex terra silicea, duplo majore (et ultra) sibi propriae terrae copia, et pauciſſima ($\frac{1}{200}$) calce metallica, partim ferrea partim niccolina constans.

Durissimus, ponderosus, nitore adamantem simulans, parasiticus, lamellosus: lamellis incurvis, crystallinus.

Ignis vi non fundendus.

zeylonicus. 1. CIRCONIUS. *Karsten apud Lempe Magaz. der Bergbauk.* 4. *p.* 99. *Klaproth Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 173.

Habitat in insula Zeylon, *forma prismatum tetraëdrorum rectangulorum*, *utrinque pyramide*, *tetraëdra terminatorum*, *aut pyramidum duplicium tetraëdrarum*, *vini flavedine tinctus*, *frequentius ex virescente cinereus aut albus*, *aut ex cinerascente albus*, *colore saepius in viridem*, *flavum*, *fuscum*, *violaceum vergente*, *gemmae titulo haud indignus*, *ponderis specifici* = 4416 *ad* 4700 : 1000.

48. AMA-

48. AMARUS. Ex terra silicea, pauciori magnesia alba, pauciſſima aluminari et calcaria, ferroque ($\frac{1}{10}$) constans.

Durus, tenax, subopacus, pinguiusculus, viridis, textura festucas referens, in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.

Ignis vi non fundendus.

amazonicus, 1. AMARUS. *Hoepfner Magaz. für die Naturk. Helvet.* 1. *p.* 257.

Waller. syſt. miner. 1. *p.* 302. *n.* 4. Jaſpis unicolor, particulis subtiliſſimis viſu et attactu pinguis, durus.

Habitat in Oriente, nova Seelandia, Amenia *meridionali, montibus* Sabaudicis, *et* helveticis, *nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens, colore in caeruleſcentem, in feſtucis prominentibus in lacteum vergente, veteribus jam, qui varia in eum inſculpſere, cognitus, ab Orientis et novae* Seelandiae *incolis variis ornamentorum, vaſorum, armorum generibus adhibitus.*

49. LYDIUS. Ex terra silicea, pauca calcaria, magnesia alba, ferri calce et phlogiſto constans.

Durus, leviusculus, opacus, compactus cinereus aut niger, schiſtoſus, formae communis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens.

Ignis vi non fundendus.

ſiliceus, 1. L. subopacus textura festucas referens, intus nitoris expers. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 71. *n.* 15? Silex rupeſtris nudus opacus rufus lamellatus.

Waller. syſt. miner. 1. *p.* 299. *n.* 1. g. Jaſpis unicolor nigra. *Karſten Magaz. für Helv. Naturk.* 3. *p.* 219. Hornſchiefer.

Habitat

Habitat in Sibiria, Suecia, Saxonia, (*prope* Wilsdruf, Gersdorf, Reichenbach,) Lusatia, Hercynia, *ripa* Rheni *inferiore* (*ad montem* Bniderkunzberg) Helveria (*ad montem* Scheidek,) *integra montium strata constituens, vagus quoque ad fluvios* e. g. Germaniae *varios*, e. gr. Salam, Werram.

genuinus. 2. L. texturae planae interdum ad conchaceam accedentis, intus parumper micans. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 293.

Habitat cum siliceo, e. g. *in* Saxonia (*prope* Burkersdorf *et* Reicherbach,) *vagus quoque ad fluvium* Tmolum, *lapis quartzi venis canis exaratus.*

50. CHLOROGRANATUS.

Ex terra silicea, multa ferri calce, sat multa terra calcaria, interdum quoque aluminari constans. Durus, nunquam opacus aut subopacus, crystallinus. Igne facile liquandus.

verus. 1. Chl. viridis, igne candente melleus. *Wiegleb chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 200. *Voigt mineral. u. bergm. Abh.* 1. *p.* 15. 22.

α) pyramide duplici octaëdra, ad utrumque apicem altera tetraëdra aucta.

β) prismate hexaëdro utrinque in pyramidem triëdram terminato.

Habitat in Bohemia (*prope* Lichtewallestein,) *in* Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, Eibenstock, Schwartzenberg,) *in* Franconia (*ad montem* Ehrenberg *prope* Ilmenau) *nunc porri, nunc olivae virore tinctus, nunc diaphanus, nunc pellucidus, argilla interveniente integra saepe strata constituens, ob facilem in igne fluxum, et ferri copiam* ($\frac{1}{4}$), *quam continet, in ustrinis ferri mineris adjectus; ponderis specifici* = 3754 *ad* 3757 : 1000.

2. Chl.

dubius. 2. Chl. ruber cubicus. *Weſtrumb chem. Annal.* 1789. 2. *p.* 26. &c.

Habitat - - - plurimam ($\frac{1}{5}$) *aëre fixo praegnantem terram calcariam, parciorem ferri* ($\frac{1}{10}$) *copiam continens, cryſtallis exilibus aggregatis, arenario friabili inſidentibus; an hujus generis?*

51. ARENA.

Ex lapidibus ſiliceis comminutis nata.

Aſpera, dura, ſicca, conſtans granis non cohaerentibus; aqua non penetrandis.

Ignis vi ſola non fundenda, una cum alcali fixo fuſa in vitrum abiens.

* *ex pyromacho comminuto profecta.*

ſilicea. 1. A. ex pyromacho nata.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 199. *n.* 14. *Kalm. it.* 1. *p.* 359. *Carth. miner.* 10. Arena ſilicea.

Habitat in Angliae *provincia* Buckingham.

** *ex quartzo progenitae.*

† *impuriores.*

ſabulum. 2. A. granis angulatis inaequalibus majoribus.

Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 7. *Muſ. Teſſin.* 112. Arena heterogenea ſaxoſa e mica, quartzo, ſpato.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 198 *n.* 9. Arena heterogenea difformis angulata.

Waller. miner. 34. Arena particulis groſſioribus inaequalibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 106. *n.* 7. Arena ſaxoſa.

Carth. miner. 10. Arena particulis diſſimilaribus.

Habitat ubique *in* ſterilibus *montoſis, rupeſtribus, directe ex fatiſcente granite generata, hinc ſaepius immixtae micae, feldſpati, argillae particulas monſtrans, viis publicis ſternendis et caemento calcario parando inſerviens.*

micacea. 3. A. ſquamulis micae colore et nitore aurum argentumve referentibus crebris interſtitis nitens.

Syſt.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 6. XII. 3. *p.* 198. *n.* 11. *Muſ. Teſſin.* 112. *Gronov. ſuppl.* 14. *n.* 2, 3. Arena micacea ſquamoſa nitens.

Waller. miner. 37. Arena micans.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 105. *n.* 6. Arena micacea nitens.

Carth. miner. 10. Arena nitida.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 198. *n.* 10. Arena (Caſſerita) quartzoſa rotundata ſubdiaphana mixta particulis micaceis.

Habitat in Suecia, Germania, β) *ad inſulam* Caſſeritam, *nata ex deſtructis* granitis *et affinibus ſaxis, ablata, ſi quam continuerunt, per aquam argilla ex feldſpato fatiſcente nata, ſcriptis litteris ornamenti craſſa inſperſa.*

cuſtica. 4. A. granis ſubrotundatis inaequalibus majoribus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 8. Arena heterogenea inaequalis ſubrotundata.

Waller. miner. 33. Arena quartzoſa tenuior particulis aequalibus rotundatis.

Carth. miner. 10. Arena groſſiuſcula quartzoſa, particulis angulosis.

Habitat paſſim in Europa, *inprimis ad littora aevi, pavimentis adſpergendis inſerviens, particulas lamelloſas quaſi ſpati immixtas continens.*

colorata. 5. A. granis rotundatis minutis ſubdiaphanis ferri calce tinctis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 2. Arena quartzoſa rotundata ſubdiaphana colorata.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 7. Arena (ochracea) ſubfarinacea ochracea rufa.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 3. Arena (lacuſtris) quartzoſa angulato rotundata diaphana hyalina.

Habitat in America meridionali Europa, *flaveſcens ad lacuum littora, alias flava, lutea aut teſtacea, rarius rubra in mari* Baltico Germaniam *verſus violacea, litteris adſpergendis, et ambulacris hortorum pulcrioribus inſerviens.*

Glarea. 6. A. granulis minutiſſimis argillae pulverulentae commiſtis.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 1. XII. 3. *p.* 197. *n.* 6. *Muſ. Teſſin.* 110. Arena ſubfarinacea pulverulenta impalpabilis apyra.

Waller. miner. 31. Glarea mobilis vulgaris pulverulenta.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 87. *n.* 2. Glarea particulis inaequalibus mixta pulverulenta vulgaris.

β) *Waller. miner.* 31. 3. Glarea ſterilis fuſoria.

Waller.

Waller. syst. mineral. I. *p.* 86. *n.* 1. Glarea particulis subtilissimis durior aequabilis.

Habitat in Europae campis silváticis *steriliſſimis, pinetis, ericetis, ſicca mobiliſſima, humida ſubplaſtica, hinc praeſertim ſi cum aceto in paſtam redacta manum prementem dimittat, metallis fuſis recipiendis inſerviens.*

ΓΓ *puriores.*

horaria. 7. A. granis majoribus aequalibus rotundis diaphanis albidis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 4. Arena (campeſtris) quartzoſa rotunda diaphana pallida.

Waller. miner. ſp. 35. Arena quartzoſa, particulis aequalibus rotundis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 103. *n.* 3. Arena quartzoſa, particulis majoribus aequalibus rotundis.

Carth. miner. 10. Arena groſſiuſcula quartzoſa particulis rotundis.

β) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 5. Arena (margaria) quartzoſa rotundata alba ſuperficie ſubverrucoſa.

Habitat in campis *praeſertim* ſilvaticis, *clepſydris adhibita.*

mobilis. 8. A. granis minimis rotundatis diaphanis albis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 1. Arena quartzoſa rotundata diaphana hyalina.

Waller. miner. ſp. 30. Glarea mobiliſſima impalpabilis fluida albicans.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 101. *n.* 1. Arena quartzoſa mobiliſſima impalpabilis fluida albicans.

α) Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 3. Arena quartzoſa vento volatilis.

Carth. miner. 10. Arena ſubtilis mobilis levis.

β) Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 4. Arena quartzoſa rotundata aequalis.

γ) Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 110. Arena quartzoſa impalpabilis.

Habitat α. β. in Mari *et* maritimis, *γ. in* ſcaturiginibus, *ſicca a ventis nivis inſtar in acervos coacta, loca mutando plantarum incolentium radices aëri exponit, vicinos agros, campos, vicos ſuffocat, aërem obnubilat, elymo et arundine arenariis, tritico repente, ſalicum ſpeciebus nonnullis &c. coërcenda, vaſorum metallicorum mundationi et polituraе inſerviens.*

52. QUARTZUM. Ex terra ſilicea, pauciſſima ($\frac{3}{10}$) aluminari, et calcaria ($\frac{1}{100}$) conſtans.

Durum, leviuſculum, fragile, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis diſſiliens, ſaepius paraſiticum, in montibus omnis aetatis obvium in aërem fatiſcens.

Solum ignis vi non liquandum, cum alcali fixo in vitrum durum pellucidum ignis vi confluens.

fibroſum. 1. Q. diaphanum albidum fibroſum: fibris craſſioribus parallelis, formae communis.
v. Born. ind. foſſ. 1. *p.* 21. 2. *p.* 92.
Habitat in Hungariae *montibus* Carpathicis, *et* (*prope* Kabiſchau) Sileſia, *album.*

foveolatum. 2. Q. ſuperficie foveolis inaequali, formae communis.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Ratieborziz,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et* Sueciae (*prope* Sunnerſkog) *fodinis, utplurimum album, rarius violaceum aut ochraceum, utplurimum diaphanum, interdum opacum, foveolis creberrime cubicis, rarius parallelepipedis aut triedro-pyramidalibus, aut ſphaericis aut tabularibus.*

foraminulentum. 3. Q. foraminibus rotundis profundis pertuſum formae communis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98. 99.
Habitat in Saxonia (*prope* Freyberg) *et* Hungaria (*prope* Schemniz) *album, caneſcens, aut ochraceum, foraminibus utplurimum anguſtis, interdum flexuoſis.*

eroſum. 4. Q. foveolis et cavitatibus plurimis vacuis exilibus plenum, formae communis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 26.

Habitat

Habitat in Hungariae *fodinis* Schemnizenſibus, *album, violaceum, aut obſcure vireſcens.*

cellulo-ſum. 5. Q. lamelloſum: lamellis contiguis verticalibus lapidem in cellulas diſpertientibus, formae communis.

Cronſt. miner. §. 51. C. Quartzum purum textura ſpatoſa.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 25.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 19. 98.

α) cellulis ſimplicibus.
a) trigonis.
b) tetragonis.
c) hexagonis.
d) polygonis.
e) rotundis.
† minutis. Quartzum ſpongioſum.
f) in gyros tranſeuntibus.

β) duplicatis.

Habitat in Sibiria (*prope* Catharinopolin,) Hungaria, (*prope* Schemniz *et* Neoſolium,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Freyberg,) *et* Palatinatu rhenano, *nunc album, nunc ferri calce magis minusve tinctum.*

lamello-ſum. 6. Q. lamelloſum: lamellis parallelis, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 5? Quartzum (fiſſile) lamellatum.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 215. *n.* 7? Quartzum lamellis compoſitum.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.

Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Joachimsthal) fodinis, *lacteum, album, violaceum aut fuſcum, lamellis ſaepius ita coadunatis, ut inciſum videatur quartzum, et, prouti in celluloſo, interdum tenuiſſimis.*

criſtatum. 7. Q. ſuperficie ſulcis parallelis teneris exarata, formae communis.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98.
v Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et?* Hungariae (*prope* Schemniz) fodinis, *album, violaceum aut ex luteo fuſcum.*

globulo-ſum. 8. Q. forma magis minusve rotundata, pellucidum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 7. 8. Quartzum (ſelectum) va-

gum rotundatum, cortice laevigato, et: Quartzum (nobile) vagum rotundatum cortice glaberrimo nitido.

α) forma globi.
a) perfectioris.
α) denſi.
β) intus cavi.
b) imperfectioris.
α) compreſſi.
β) forma ovi.
a) perfectiori.
b) minus perfecta.
α) ad amygdalae figuram accedente.
γ) forma renis.
δ) tuberoſum.

Habitat nunc vagum ad Aſiae, Africae, Europae *aquas dulces, potiſſimum fluvios, fluviorumque derelictas quoque ripas, nunc aliis laxioribus et durioribus foſſilibus impactum* e. g. *in* Hungaria *prope* Schemniz, *in* Luſatia *ſuperiori, in* Saxonia *prope* Freyberg, Lipſiam &c. *utplurimum album.*

cylindricum. 9. Q. in cylindros fecedens.
Wern. Ueberſ. Cronſt. Miner. p. 111.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 105. 106.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25.

α) in cylindros parallelos.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 3. Quartzum cylindricum.

β) in cylindros divergentes.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 4. Quartzum radiatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) *in* Luſatia (*inter* Biſchofswerda *et* Bauzen) *in* Saxonia (*prope* Freyberg,) *et in* Alſatia (*prope* fanum S. Mariae,) *album, ſubopacum, cylindris nunc tenuioribus nunc craſſioribus.*

granulare. 10. Q. in fragmenta granularia fecedens.
Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Mineral. 1. *p.* 111.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 106.
Syſt. nat. I. *p.* 47. XII. 3. *p.* 66? Quartzum (cotaceum) granulatum.
Waller. miner. 100? *ſyſt. miner.* 1. 214. *n.* 6? Quartzum granulatum cohaerens.

Habitat

Habitat granis frequentius exilibus et subtilibus, quam crassis, interdum vagus, in Norwegia, Hispania, Gallia, Saxonia *album, variegatum, virescens, rubrum, aut ex luteo fusum, granulis nonnunquam ita dispositis, ut politura accedente luci oppositum* (Avanturino) *egregium fulgorem reflectat.*

stillatitium. 11. Q. ex aqua particulis quartzi impraegnata sensim depositum, saepe alia corpora quasi cortice obducens.

Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 6. XII. 3. *p.* 185. *n.* 9. Stalactites quartzosus granulatus.

Habitat in Islandia (*prope fontem* Geiser,) *in* Sueciae *fodina* Grengie, *in* Hungaria (*prope* Ujbanga,) *diaphanus, ut plurimum albus, interdum flavescens aut rubellus, saepe ex crystallis exilibus, pyramidem tetraëdram duplicem referentibus in crustam cohaerentibus constans; an distincta species?*

fragile. 12. Q. formae communis, textura festucas referens, sponte non in fragmenta secedens.

Syst. nat. I. *p.* 149. *n.* 4. XII. 3. *p.* 66. *n.* 4. Quartzum (opacum) rupestre subopacum.

Waller. miner. 102. Quartzum opacum fragile et rigidum.

Waller. syst. miner. I. *p.* 211. *n.* 1. Quartzum fragile rigidum, facie granulari.

Cronst. miner. §. 51. B. Quartzum purum textura granulata.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 149. XII. 3. *p.* 65. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 6. Quartzum (lacteum) rupestre album diaphanum.

Waller. miner. 98. *Syst. miner.* I. *p.* 213. Quartzum solidum opacum durissimum aqueo-lacteum.

Habitat in rupibus, *fissuris* montium, *quas explet, nunc subopacum, nunc diaphanum, rarius semipellucidum, ut plurimum album, saepius lacteum, interdum dilute virescens aut rubrum.*

Prasius. 13. Q. viride diaphanum textura festucas rudiores referens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 279. *n.* 18. Achates pellucida nebulosa viridescens.

Cronst. miner. §. 73. 2. *α.* Smaragdmatt.

Habitat vagum aut parasiticum in Aegypto? Silesia (*prope* Colemitz) Bohemia (*in* Mummelgrunde *ad* Isarum) Saxonia (*prope* Breitenbrunn *et* Scheibenberg) *et* Franconia (*prope* Steinheide,) *colore propius nunc ad smaragdum, nunc ad porrum, nunc ad pistacias, nunc ad olivas accedens, rarius caerulescens, aut venis maculisve caerulescenti-*

centibus, albis, rubris, fuſcis pictum, nunc formae communis, nunc forma pyramidum hexaedrarum, rarius forma prismatum hexaëdrorum pyramide hexaëdra terminatorum, nunc forma tabularum hexaëdrarum ſeriatim in prisma hexaëdrum aggregatarum, polituram haud mediocrem admittens, et a multis inter gemmas relatum.

pingue. 14. Q. formae communis contactu pinguiuſculum, texturae ad minutim conchaceam accedentis, in fragmenta ſponte non ſecedens.

ε) album.

a) pellucidum.

Syſt. nat. I. *p.* 149. Quartzum aqueum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 65. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 6. Quartzum (hyalinum) rupeſtre hyalinum pellucidum.

Woltersd. miner. 14. Quartzum diaphanum.

Waller. miner. 97. *ſyſt. miner.* I. *p.* 212. *n.* 3. Quartzum ſolidum pellucidum.

Cronſt. miner. §. 51. I. A. α. Quartzum purum particulis impalpabilibus ſuperficie polita diaphanum.

Carth. miner. 20. Quartzum informe diaphanum.

b) diaphanum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 212. *n.* 2. Quartzum ſolidum attactu pingue, facie nitente.

Cronſt. miner. §. 51. I. A. β. Quartzum purum particulis impalpabilibus, ſuperficie polita, album.

c) tinctum.

Syſt. nat. I. *p.* 149. *n.* 3. XII. 3. *p.* 65. *n.* 2. Quartzum (coloratum) rupeſtre tinctum.

Waller. miner. 99. Quartzum ſolidum opacum coloratum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 213. *n.* 5. Quartzum ſolidum coloratum.

Habitat ubique terrarum, *nitore quoque ſaepius pinguedinem referens, non raro acus apice tentatum in tenebris ſcintillas lucidas ſpargens, variis pelluciditatis gradibus conſpicuum, metallorum calcibus nativis minerisque, frequentiſſime ferri, rarius cupri, magneſiae, cobalti, hydrargyri aut argenti nigro, fuſceſcente,* (e. gr. *prope* Rabenſtein *in* Bavaria, *prope* Oberſteinbach *in* Franconiae *finibus*) *roſeo, rubro, caeruleo, luteo, viridi, margaritaceo, cinereo, fumi colore perfuſum, aut arbuſcularum imaginibus pictum.*

15. Q.

tabulare. 15. Q. texturae conchaceae cryſtallis tabularibus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 274.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz) *et* Saxonia (*prope* Freyberg,) *utplurimum album, rarius obſcure vireſcens, tabulis raro triedris, frequentius rhombicis.*

cubicum. 16. Q. texturae conchaceae, cryſtallis cubicis ſaepiſſime intus cavis.
α) faciebus quadratis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 21.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 104.
β) faciebus rhombicis.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 104.
Habitat α) *in* Suecia (*prope* Helſſekulle) Hungaria (*prope* Cremniz *et* Schemniz,) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) β) *in* Bohemia (*prope* Mies) *et in valle* Sabaudiae Bijoux, *formam a cryſtallo alterius generis nactum, cujus fatiſcentis locum occupavit, aut cavitatem internam explevit, aut quam quartzi materies ſenſim indurata obduxit, hinc cryſtallo priori fatiſcente atque eluta cavum, cavitate interna, non raro quoque ſuperficie externa quartzo pyramidali obſeſſa, cryſtallis utplurimum aggregatis et minoribus, albis canis, margaritaceis aut ex fuſco rubris, pellucidis, diaphanis vel ſubopacis.*

octaëdricum. 17. Q. texturae conchaceae pyramide duplici tetraëdra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 102. *n.* 4? Alumen (quartzoſum) lapidoſum quartzoſum extus nigrum.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *cavum, margaritaceum aut ex fuſco rubrum, formam ſuam eadem ratione nactum, qua cubicum, crebro intus cavum.*

triedrum. 18. Q. texturae conchaceae, pyramide triedra ſimplici.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 88. 89.
Habitat in Suecia (*prope* Heslekulle) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *cryſtallis aggregatis, ſaepe inanibus, interdum pellucidis, rufeſcentibus aut albis.*

pyramidale. 19. Q. texturae conchaceae pyramide hexaëdra ſimplici transverſim ſtriata.

Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Mineral. p. 110-113.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 22.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 268. 273.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 102. 103.

α) pyramide perfecta.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 10.

β) pyramide ad apicem truncata.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 2.

γ) pyramide ad apicem altera hexaedra aucta.

δ) pyramide ad apicem et baſin altera hexaedra aucta.

Habitat in Helvetia, *in* Ducatu Bipontino, Hungaria (*prope* Schemniz,) Sileſia (*prope* Prieborn *et* Krummendorf,) Bohemia (*prope* Przibram,) Saxonia (*prope* Geyer, Mutſchen,) Gersdorf, Freyberg, Schneeberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) *et* Anglia (*prope* Briſtol,) *rarius opacum, quam pellucidum, creberrime album, interdum, pallide rubrum, flaveſcens, aut ex rubro flaveſcens, cryſtallis utplurimum in granorum, renis, gemmae formam aggregatis, nonnunquam cavae chalcedonii ſphaerae incluſis.*

Pſeudadamas. 20. Q. texturae conchaceae pyramide hexaedra duplici non ſtriata.

α) pyramide perfecta. Fig. 3.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ε. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 1. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis acaulibus utrinque pyramidatis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 218. *n.* 9. c. Cryſtallus montana utrinque acuminata ſine prismate.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 23-25. 2. *p.* 90. 91.

β) baſeos communis marginibus truncatis. Fig. 2.

a) regulari.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. δ. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis ſubacaulibus utrinque pyramidatis.

b) faciebus omnibus inaequalibus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. *t.* 2. *f.* 13. Quartzum cryſtallifatum dodecaëdrum, planis irregularibus.

c) baſi communi obliqua.

γ) pellucidum.
Bocc. muſ. t. 304. Iris.

a) particulis opacis incluſis.

δ) opacum.
Habitat in Hungaria, *prope* Felſobanya, Schemniz *et* (*potiſſimum* γ) *in comitatu* Marmoros, *in* Carniolia (*in montibus* Slivenza,) Bohemia (*prope* Schlackenwald *et* Ratiborziz,) *in* Luſatia *ſuperiori*, *in* Saxonia (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *in* Hercynia (*prope* Stolberg, Lautenthal,

thal, Wildenmann,) *in* Ducatu Bipontino, (*prope* Berſchweiler,) *in* Anglia (*prope* Briſtol Buxton *et in provinciis* Cornubia (Northumberland,) *et in* Jemtia Sueciae, *creberrime album, interdum rufeſcens, aut nigreſcens, rarius intus cavum, cryſtallis minoribus, non raro liberis, crebro quoque adnatis et inter ſe cohaerentibus, in renis interdum aut gemmae formam aggregatis.*

Cryſtallus Bergkriſtall. 21. Q. album pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.

Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 2. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 10. Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaëdrum hyalinum.

Waller. miner. 104. *Scheuchz. it.* 243. *t.* 6. *Welſch becaſt.* 1. *p.* 54. *Worm. muſ.* 99. *Wolff. haſſ. t.* 1. *f.* 1. 4. 6. Cryſtallus hexagona non colorata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. Cryſtallus montana hexagona pellucida aquea.

Cronſt. miner. §. 52. 2. *δ.* Quartzum cryſtalliſatum diaphanum aqueum.

Gesn. figur. 21. *et* 18. *f.* 1. 2. *Rumpf. muſ. t.* 52. *f.* 5. 3. 4. Cryſtallus montana.

α) priſmate oblique truncato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. *t.* 1. *f.* 4. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra oblique truncata.

β) priſmatis fine alterutro in pyramidem triedram terminato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra transverſim crenata, apice triedro.

Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 102.

γ) priſmatis fine alterutro terminato in pyramidem hexaedram non ſtriatam.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 217. *n.* 9. a. Cryſtallus montana apice unico.

a) duobus priſmatibus communem. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 55.

b) duplicem. *Born ind. foſſ.* 1. *t.* 2. *f.* 9. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 53.

c) regularem.

d) faciebus alternis majoribus.

e) facie una omnes reliquas ſuperante. *Andr. Br. a. d. Schweiz. t.* 11. *f.* h.

f) faciebus omnibus inaequalibus.

δ) priſmatis fine utroque terminato, in pyramidem hexaëdram non ſtriatam. Fig. 1.

Waller. fyſt. miner. I. *p.* 216. *n.* 9. b. Cryſtallus montana utrinque acuminata.

a) facicbus aequalibus.

b) facicbus inaequalibus.

ε) priſmatis marginibus rectis.

ζ) priſmatis marginibus omnibus aut nonnullis baſin verſus extrorſum flexuoſis.

Cryſtallus ventricoſa.

η) priſmatis faciebus omnibus aequalibus.

ϑ) priſmatis faciebus binis oppoſitis multo latioribus. Fig. 4.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *β. Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 15. Cryſtallus lateribus 2 oppoſitis latioribus.

v. Born ind. foſſil. I. *p.* 21. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum parallelopipedum.

ι) priſmatis faciebus omnibus inaequalibus.

κ) cryſtallo ſolida.

λ) cryſtallo intus cava.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 4. Nitrum (inane) lapidoſum quartzoſum cavum.

Amoen. acad. I. *p.* 478. *n.* 14. *t.* 16. *f.* 12. Cryſtallus nitriformis quartzoſa aggregata fiſtuloſa.

Waller. miner. 108. *n.* 4. *fyſt. miner.* I. *p.* 218. *n.* 9. d. Cryſtallus montana cavitate hexangulari.

a) vacua.

b) aëris bullam, aquae guttam, cryſtallum minorem, alia foſſilia includente.

μ) cryſtallo craſſiori priſmati tenuiori inſidente.

v. Born ind. foſſil. I. *p.* 22. *t.* 2. *f.* 4. 2. *p.* 89. 90. Quartzum cryſtalliſatum clavatum.

ν) cryſtallo tenuiori priſmati craſſiori inſidente.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 5. Quartzum clavatum pyramide minore columnae craſſiori adnata.

ξ) priſmati tenuiori, globulis binis inaequalibus intermediis pyramide duplici latiori ſuperimpoſita.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 6. Quartzum pyramide hexaëdra craſſiore columnae nodoſae impoſita.

ο) cryſtallis ſolitariis.

a) liberis.

b) baſi adnatis.

π) cry-

Exſpectabunt nobiſcum eruditi, quibus argumentis atque experimentis Cl. *Minevini* (*apud* Candida *ſulla* formaz-*del molybdeno. N.* 1785. *p.* 53.) *demonſtraturus ſit, quartzum perinde ac micam et talcum ex phoſphori acido et terra ſilicea conflari.*

π) cryſtallis geminis ternisve.
Zwillings- Trillingskryſtall.
a) baſi priſmatis utriusque cryſtalli cohaerente.
Scepter cryſtall.
b) perlatus cohaerentibus.
c) ſeſe mutuo perforantibus.

ρ) aggregatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ζ. *Amoen. acad.* I. *p.* 477. *n.* 10. *t.* 16. *f.* 6. *Muſ. Teſſin.* 32. *n.* 11. 12.
a) ſeriatis.
b) faſciculatis.
c) convergentibus. *v. Born ind. foſſ.* I. *t.* 2. *f.* 16.
d) decumbentibus.
e) cryſtallum majorem aut aliud foſſile aculeorum echini ad inſtar obſidentibus.
f) imbricatis.

Habitat innumerabili magnitudinis, formae, combinationis, pelluciditatis, in eadem ſaepe cryſtallo, potiſſimum paulo majori, diverſae varietate, interdum cruſta opaca chloritae, argillae, pyritae, ochrae ferri, obductum, aut corpora minus pellucida, micae, hornblendae miculas, actinoti, ſcorli ſpicula, pyritae particulas includens per omnem terrarum orbem, *magnitudine eminens in antris montium* grandaevorum Sabaudiae, Helvetiae, Carpathicis, Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae &c. *ſuperficie interdum aſpera, aut quaſi carioſa.*

Pſeudogemma. 22. Q. tinctum pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.
Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 3. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. Nitrum (Fluor) lapidoſum quartzoſum, octdecaëdrum.
Cronſt. mineral. §. 52. D. 2. α. β. Quartzum cryſtalliſatum.
Wolt. miner. 13. Cryſtallus tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 220. *n.* 10. Cryſtallus montana hexagona clara colorata.

Morrion. α. nigricans. *Baum. miner.* I. *p.* 232. *n.* 2.
Rauchtopas. β. caryophyllinum. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. h.
Pſeudorubinus. γ. rubrum. *Waller. miner.* 105. *ſyſt. miner.* I. *p.* 221. *n.* 10. a. *Baum. miner.* I. *p.* 320.
Pſeudohyacinthus. δ. fulvum. *Baum. miner.* I. *p.* 235. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. c.
Citrinus. ε. flavum.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 231. *Waller. fyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. d. Pſeudotopazius.

Pſeudo-chryſolithus. ζ. porraceum. *Baum. miner.* I. *p.* 236. *Waller. fyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. g.

Pſeudo-ſmaragdus. η. gramineum. *Waller. fyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. f.

Pſeudo-beryllus. ϑ. cyaneum. *Baum. miner.* I. *p.* 236.

Pſeudo-ſapphirus. ι. caeruleum. *Baum. miner.* I. *p.* 231.

Habitat cum cryſtallo, *β. et ε. reliquis frequentius, et inſignis quoque interdum magnitudinis; omnes varietates pro gemmis hinc inde veniunt, a quibus tamen longe minori duritie et ſplendore, diverſa penitus cryſtallorum forma dignoſci facile poſſunt.*

Amethyſtus. 23. Q. violaceum, texturae formae pelluciditatis variae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *δ.* Nitrum (Fluor) violaceum.

Juſt. miner. 380. *Vog. miner.* 142. *Baum. miner.* I. *p.* 235. Amethyſtus.

Cronſt. miner. §. 52. D. 2. *γ.*

Waller. fyſt. miner. I. *p.* 221. *n.* 10. b. Cryſtallus colorata violacea.

Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz,) Sileſiae, *comitatus* Glaz, Bohemiae, Saxoniae (*prope* Wieſenbad, Drehbach, Marienberg, Heidelberg, Schneeberg, Wolkenſtein, Cunersdorf, Schlotwiz *et* Halsbach,) Palatinatus *et* Ducatus Bipontini, Sueciae, novae Hiſpaniae, Zeylonae *montibus ac fodinis, nunc vagum, fruſtis rotundatis, nunc adnatum, ſaepe cavis chalcedonii globis incluſum, formae communis, aut forma pyramidum ſimplicium hexaedrarum, quarum baſis non raro priſmatis hexaedri oblique ſtriati veſtigio aucta eſt, aut evidentiori priſmate hexaëdro ſuſtinetur, colore violaceo nunc ſaturatiori, nunc dilutiori in eadem ſaepe cryſtallo diverſo, interdum in lacteum cinereum, rubrum, fuſcum, rarius in pomaceum aut olivaceum vergente, aut vario, nunc pellucidum, nunc ſemipellucidum, nunc diaphanum, texturae alias conchaceae, alias feſtucariae, alias divergenti-fibroſae, ſaepe ſponte in fragmenta anguloſo-cruſtoſa, aut granularia, aut in bacillos ſecedens, ponderis ſpecifici interdum* = 2750 : 1000.

Pseudo-cryſtallus. 24. Q. opacum priſmate hexaëdro utroque aut alterutro fine in pyramidem hexaëdram terminato.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. 2. Nitrum (Fluor) opacum.

Cronſt. miner. §. 52. D. 1. Cryſtallus montana opaca.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 216. *n.* 8. Quartzum rude cryſtalliſatum.

Habitat in Hungaria, Carniolia, Bohemia, Saxonia, Suecia, Barbaria, *cryſtallis nunc liberis nunc adnatis, griſeis, variegatis, nigris, lacteis, rubris.*

53. CHALCEDONIUS.

Ex terra ſilicea, pauciſſima aluminari ($\frac{4}{25}$-$\frac{1}{60}$) interdum quoque ($\frac{1}{10}$) calcaria, et ferreae calcis veſtigio conſtans.

Durus, leviuſculus, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis diſſiliens, compactus, in aëre non fatiſcens, texturae magis minusve perfecte conchaceae, nunquam opacus, tenax, polituram egregiam admittens, utplurimum formae communis.

Ignis violentiam eludens.

Cacholonius. 1. Ch. lacteus ſubdiaphanus ignis vi opacus.

Cronſt. miner. §. 57. 3. *α.* Kachelong.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 272. *n.* 13. Achates opalina tenax fractura inaequali.

Habitat vagus in et ad Buchariae *et* Mongoliae *fluviis, in inſulis* Feroë *et* Islandia, *genuini ſtratis incluſus*, Palatinatu, *Calmuccis ad formanda ex eo ſimulacra atque imagines inſerviens.*

2. Ch.

genuinus. 2. Ch. cinereus texturae planae, formae communis, non sponte in fragmenta secedens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n* 8. Silex vagus subdiaphanus cornei coloris, concentrice varius.

Cronst. miner. §. 57. 3. γ. *Baum. miner.* 1. *p.* 252. Chalcedonius.

Waller. miner. 80. *Syst. miner.* 1. *p.* 275. *n.* 15. Achates vix pellucida nebulosa, colore griseo mixta.

Habitat nunc vagus, nunc amygdalitae innidulans, nunc achatae partem potissimam constituens, rarius nunc globi cavi intus crystallis alius generis referti figura in venis per montium strata reptantibus ad Nili *ripas in* Aegypto, *in* Zeylon, *et reliquis* Orientis *partibus*, *in* Sibiria, *insulis* Feroë, Islandia, Scania, *in* Saxonia *superiori* (*prope* Chemniz, Mutschen, Planiz, Gersdorf *et* Freyberg) *et inferiori* (*prope* Ilefeld *et* Brunsvicam,) *et in* Thuringia (*ad montem* Schneekopf,) Palatinatu *et reliquis terris* Rhenanis, Carinthia, Franconia, Bohemia, Silesia (*prope* Bunzlau *et* Groswaldiz,) Hungaria (*prope* Catschau, Boinick) Pedemontio, Hetruria, *alba*, *colore nunc margaritaceo*, *nunc infumato*, *nunc ex flavescente*, *virescente aut caerulescente cinereo*, *utplurimum semipellucidus*, *rarius diaphanus*, *superficie utplurimum inaequali*, *textura interdum ad conchaceum accedente*, *rarius ad festucariam.*

caeruleus. 3. Ch. caeruleus, texturae planioris semipellucidus, formae communis non sponte in fragmenta secedens.

Habitat in insulis Feroë *et* Islandia, Scotiae *littora*, Saxonia (*prope* Rochliz,) Bohemia, Palatinatu, Ducatu Bipontino, Hungaria, Transilvania, *colore nunc magis ad cinereum aut lacteum*, *nunc propius ad caeruleum accedente*, *nunc inter violaceum et lavendulaceum intermedio*, *aut sapphirino*, *ceterum genuino similis.*

niger. 4. Ch. niger, luci obversus obscure sanguineus texturae planioris subdiaphanus.

Werner Uebers. v. Cronst. p. 139.

Hoffmann bergm. Journ. 1787. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Chemniz, *porphyrio innidulans.*

fuscus. 5. Ch. fuscus texturae nunc planioris nunc conchaceae diaphanus.

Waller. Syst. miner. 1. *p.* 274. e. Carneolus fuscus.

Habitat

Habitat ad Sibiriae *fluvium* Tom, *vagus*, *in* Saxonia *prope* Chemniz *porphyrio innidulans.*

luteus. 6. Ch. luteus, texturae ex plana in conchaceam vergentis.
Waller. fyſt. miner. 1. *p.* 273. *n.* 14. d. Carneolus flavescens.
Habitat in Sibiriae *fluvio* Tom *vagus*, *in* Zeylona, Hungaria (*in valle* Brunova *montibus* Carpathicis *contermina*,) Saxonia (*prope* Gersdorf *et* Chemniz) *colore propius nunc ad vini, nunc ad cerae, nunc ad mellis tinctum accedente.*

Carneolus. 7. Ch. ſanguineus ſemipellucidus, texturae conchaceae.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 9. Silex vagus diaphanus unicolor ruber.
Waller. miner. 79. *fyſt. miner.* 1. *p.* 273. *n.* 14. *Cronſt. miner.* §. 58. *α. Baum. miner.* 1. *p.* 251. Carneolus.
Woltersd. mineral. 14. Corneus lapis diaphanus polituram admittens ruber.
β?) Syſt. nat. I. *p.* 197. XII. 3. *p.* 179. *n.* 3. *Muſ. Teſſin.* 80. *n.* 5. Aëtites (Haemachates) ſiliceus embryonibus fixis cryſtallinis nitri quartzoſi.
Breyn monogr. Lipſ. 1722. 4. Melo-montis Carmel.
Imper. nat. 740. *Myl. Jax.* 2. *p.* 5. Uterus cryſtallinus.
Habitat in Oriente, e. g. Zeylon, Sibiria, *ad fluvios* Tom, Jeligna, Aijan *et* Olognaca, Armenia, Palaeſtina, Aegypto, Sileſia, Bohemia (*prope* Tarnau,) Luſatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Chemniz *et* Rochlitz) *et* Palatinatu, *colore nunc dilutiori, nunc ſaturatiori, nunc aequabili, nunc inaequabili, utplurimum ſemipellucidus, rarius diaphanus, crebrius nubeculis turbidus, frequentiſſime, formae communis, rarius globi intus cavi et quartzi cryſtallis referti forma conſpicuus.*

ſardus. 8. Ch. pallidus punctis guttisque ſanguineis varius.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 5. Silex vagus, cortice ochraceo ſubdiaphanus intricato-variegatus.
Cronſt. mineral. §. 60. *δ.* Gemma divi Stephani.
Karſt. Leſk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Punctagat.
Waller. fyſt. miner. 1. *p.* 274. *n.* 14. f. Carneolus albeſcens punctulis rubris.
Habitat in India, Sardinia, Palatinatu (*prope* Oberſtein,) *Margraviatu* Badenſi *nunc cinereus, nunc lacteolus, rarius fuſcus.*

9. Ch.

dendriticus. 9. Ch. pallidus arbuſcularum imaginibus ſaturatioribus pictus.
Cronſt. miner. §. 59. *β. et* §. 60. *γ.* Mochus, Pierre de Mocca.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 285. *n.* 22. 1. Achates figurata.
Habitat in inſula Zeylon, Sina, Arabia, Islandia, Normannia, Palatinatu Rhenano, *Ducatu* Bipontino, *albus vel cinereus, imaginibus nigris, fuſcis, rubris aut viridibus, magni, potiſſimum in* Oriente, *aeſtimatus.*

maculatus. 10. Ch. maculis colore et pelluciditatis gradu diverſis inſignitus.
Habitat in inſulis Zeylon, *Ducatu* Bipontino, Feroë, *et* Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein,) e. g. *vini colore conſpicuus maculis obſcurioribus, margaritaceus aut ex luteo fuſcus annulis lacteis, lacteus, maculis nigris, aut rubris ſanguineus maculis fuſcis aut lacteis, ex cinereo, gramineo et olivaceo, aut ex fuſco, rufeſcente et lacteolo colore varius.*

faſciatus. 11. Ch. faſciis colore et pelluciditatis gradu diſtinctis.
Habitat in inſulis Zeylon, Feroë *et* Islandia, Bohemia, Saxonia (*prope* Schlotwiz, Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein) *et Ducatu* Bipontino, *nunc cinereus ſubpellucidus faſciis lacteis diaphanis, ra.ius roſeis aut viridibus, nunc caeruleſcens aut ſanguineus faſciis albis cinereisve, anguſtioribus, latioribus, aequalis, inaequalis latitudinis, parallelis confluentibus, rectis, anguloſis, undulatis.*

Onyx. 12. Ch. in fragmenta concentrice cruſtoſa colore et pelluciditatis gradu diverſa fecedens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 7. Silex vagus ſtratis diverſicoloribus.
Cronſt. miner. §. 56. *Baum. miner.* I. *p.* 253. Camehuja, Memphites.
Waller. miner. 81. *ſyſt. miner.* I. *p.* 276. *n.* 16. Achates vix ſemipellucida faſciis et ſtratis diverſe coloratis ornata.
β) Cronſt. §. 59. 5. *α.* Sardonyx.
Habitat in Oriente, *ad fluvium* Tom Sibiriae, *rarius in* Sileſia, Bohemia, Luſatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et Ducatu* Bipontino, *fragmentis nunc tenuioribus, nunc craſſioribus, colore nunc cinereo et nigro, nunc albo, carneo et nigro, nunc ſanguineo et albo,* (Sardonyx,) *nunc albo et cinereo* (Chalcedonyx,) *cereo et melleo, alternantibus, congenerum fere duriſſimus, ignis vi colorem exuens, et in fragmenta diſſiliens, inter gemmas ſculptas Veterum frequens.*

13. Ch.

ſtillatitiles. 13. Ch. ex aqua ejus principiis gravida praecipitatus.
α) includens aut incruſtans alia corpora.
a) lichenes et alia vegetabilia. *Ferber bergmaenn. Nachr. &c. p. 75. v. Born ind. foſſ. I. p. 28.*
b) cryſtallos, hinc cryſtallorum facie apparens.
Brückmann chem. Ann. 1786. 2. p. 488. et 1790. I. p. 99. Karſt. Lesk. Mineralkab. I. p. 118.
c) alia foſſilia.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. p. 117.
β) globoſus, globis undique nodoſis cavis.
γ) reniformis.
δ) botryoides.
ε) cylindricus, cylindris.
a) ſolidis.
b) intus cavis.
Habitat in inſulis Feroë, *et* Islandia, *in montibus* gigantеis Bohemiae, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg, Gersdorf, Freyberg,) *in* Thuringia (*prope* Hohenſtein,) *in Ducatu* Brunsvicenſi, Palatinatu rhenano, *et vicinis terris*, *in* Franconia (*principatu* Baruthino,) Carinthia (*prope* Hüttenberg, Hungaria (*prope* Boinick) αa) *in comitatu* Grumbacenſi *ad* Rhenum, *et in* Hungaria (*prope* Lehotca *ad* Cremniz,) αb) *in* Tranſilvania, Saxonia (*prope* Freyberg,) Alvernia Galliae, *textura interdum ad fibroſam accedente.*

cryſtallinus. 14. Ch. caeruleſcens, forma priſmatum hexaëdrorum divergentium. *v. Fichtel von Karpath. p. 138.*
Habitat in Tranſilvaniae *valle prope* Tatareſchol, *jaſpidi luteae involutus.*

viridis. 15. Ch. ſemipellucidus texturae planioris viridis.
Habitat rarior in inſulis Feroë, *colore nunc ad gramineum, nunc ad aeruginoſum propius accedente.*

Chryſoprаſus. 16. Ch. viridis intus vix nitens ſubſemipellucidus, texturae planioris.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. η. Nitrum (Fluor) viride pallidius.
Cronſt. miner. §. 46. ζ. Chryſopras.
Lehmann act. Berol. ad 1755. *p.* 200.
Habitat aliis foſſilibus, in ſtrata diſpoſitis innidulans non adnatus in Silelia (*prope* Gracche *et* Coſemüz,) Bohemia (*prope* Tarnau, *et in* Mummelgrund *ad* Haram) *et* Weſtphalia (*ad montem* Altenberg *prope* Stachlau,) *rarius du-*

riuſculus, utplurimum duritie ad ſmaragdum accedens, nunc ſemipellucidus, nunc fere diaphanus, creberrime pomaceus, rarius gramineus, dilute porraceus aut olivaceus, vel ex vireſcente cinereus, aut albus, praeter conſueta chalcedonii principia calcis niccolinae quoque pauxillum continens, cui tinctum ſuum debet.

Heliotropius. 17. Ch. diaphanus texturae conchaceae viridis punctis guttisque ſanguineis opacis notatus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 300. *n.* 2. g. Jaſpis variegata obſcure viridis, punctulis rubris.

Cronſt. miner. §. 64. 1. α. Jaſpis pura viridis punctis rubris.

Habitat in Aegypto, Sibiria, Islandia, Bohemia (*ad montes* giganteos) *et* Franconia (*ad montem* Steinhauk *prope* Oberſteinbach,) *texturae nunc perfectius nunc imperfectius conchaceae, colore ſaepius porraceo, interdum dilutius viridi, vel ad aeruginoſum aut olivaceum propius accedente, punctis guttisque inſperſis majoribus vel minoribus, varioribus vel magis confertis, ſaepius etiam maculis et lineolis olivaceis vel ochraceis inſignitus.*

Chalcedonii *ſpecies fere omnes ſemigemmarum nomine multis venientes, gemmarum loco, ſigillis, ſimulacris aliis ornamenti generibus inſervinnt; gemmarum ſculpturam e Veteribus relictarum princeps materies.*

54. ADAMAS. Ex terra silicea et . . . constans. Subponderosus, durissimus, lamellosus, intus nitorem egregium sibi proprium monstrans, in fragmenta indeterminata dissiliens, parasiticus, in tenebris eximie lucens, frictione excalefactus, corpora leviora trahens.

In igne crepitans, pelluciditatem exuens, tandem corusćando in bullas et vaporem resolutus.

pretiosissimus. 1. ADAMAS.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *α. Mus. Tessin.* 38. *n.* 3. Alumen lapidosum pellucidissimum solidissimum hyalinum.

Cronst. miner. §. 42. A. *α.* Adamas gemma.

Vogel miner. 137. Adamas.

Just. miner. 376. *Baum. miner. p* 225. Damant.

Waller. miner. 110. Gemma pellucidissima, duritie summa, colore aqueo, igne persistens, octaëdra turbinata.

Waller. syst. miner. I. *p.* 230. *n.* 1. Gemma pellucidissima omnium durissima, pulverisata nigrescens.

a) forma crystallorum.

a) prismatum.

a) hexaëdrorum.

†) utrinque pyramide triedra terminatorum: faciebus omnibus convexis.

††) utrinque pyramide hexaëdra terminatorum.

b) octaëdrorum.

†) pyramide irregulari truncata terminatorum faciebus prismatum ipsorum inaequalibus.

††) faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

b) pyramidum duplicium.

a) tetraëdrarum.

b) triedrarum depressarum scabrarum faciebus convexis, ad singulos baseos communis angulos pyramide tetraëdra auctarum.

β) forma rotundata.

Habitat in Indiae *insula* Borneo, *peninsulus* Ormus *et* Malacca, *regnis* Vilapur, Bengala *et* Golconda, *potissimum circa* Colur, Mengelegheri, Gadicottah, *et* Parteal, *et in* Brasiliae *provincia* Serro da Frio *prope fluvium* Milhoverde, *rarissime aggregatus, et adnatus, utplurimum vagus in arena aut limo, terra etiam saepissime obductus, duritiei gradu diverso, semper tamen eo, ut limam vel optimam eludat, nec nisi suo ipsius pulvere poliri et laevigari queat, rarius diaphanus, quam semipellucidus aut pellucidus, nebulis tamen, maculis, interdum glaciem aut plumam referentibus turbatus, aut rimosus, rarius mediae magnitudinis, nunquam insignis, utplurimum dilute cinereus in flavum colorem nonnunquam vergens, aut dilute fuscus, crebro quoque ex luteo fuscus, nigricans, aut chalybeus, interdum citrinus, rarius roseus, rarissime caeruleus, viridis aut pluribus coloribus in eodem lapide conspicuus, omnium gemmarum pretiosissima, luxus et fraudis materia princeps.*

ORDO VI.

TERRAE ADAMANTINAE.

Ex terra adamantina potissimum conflatae.

55. ADAMANTINUS. Ex terra adamantina et plurima aluminari constans. Durissimus, ponderosus, lamellosus: lamellis rectis tripliciter se secantibus, in fragmenta rhomboidalia dissiliens. Apyrus igne, quamvis aëre vitali efflato, vix emolliendus.

Corundum.

1. ADAMANTINUS. *Klaproth chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 7. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 400.

Habitat in Sinae, Indiae (*prope* Bombai,) Galliae (*praesertim* Pictaviae) *et* Hispaniae *granita, diaphanus, post polituram matris perlarum instar nitens, duritie smaragdo similis, ferri retractorii nigri particulis insperſis adeo dives, ut ipse saepius in pulverem contusus a magnete trahatur, colore cinereo, nigricante, capillorum aemulo, rarius spadiceo, formae interdum communis, crebrius hexaëdro-prismaticae, pulvere in* India *et* Sina, *ad scindendas et poliendas gemmas adhibito.*

ORDO VII.

TERRAE AGGREGATAE.

Ex terris praegreſſorum ordinum aggregatis conflatae.

56. GRANITES. Ex partibus, quarum plures cryſtallorum forma conſpicuae, nullo intermedio caemento cohaerentibus, ordine nullo determinato aggregatis compoſitus, texturae potiſſimum granulatae.

Montium primaevorum, altiſſimorum in catenis cohaerentibus medium conſtituentium materies praecipua et nucleus.

Durus, lente fatiſcens.

ſimplex. 1. Gr. ex feldſpato et quartzo compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 10. XII. 3. *p.* 75. *n.* 14. Saxum (morenſe) cotaceum ſpatoſum rufeſcens, granis quartzoſis hyalinis.

Habitat in montibus Sabaudicis (*vagus prope* Genevam,) Helveticis (e. gr. *ad* Grimſel) Naſſavicis (*prope* Sonnenberg,) Sibiricis (*ad fluvium* Neiwa) *et* Scoticis (*prope* Port-ſoy) *nunc hac nunc illa parte dominante, feldſpathi partibus ita interdum cum quartzo diaphano combinatis, ut litteras ſyriacas referant.*

genuinus. 2. Gr. ex feldſpato, quartzo et mica compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 11. XII. 3. *p.* 76. *n.* 19. Saxum ſpatoſum quartzoſum micaceumque rufeſcens.

Cronſt. miner. §. 268. 10. 2. Granites durus.

Hiſſelq. it. 526. Petra Moſis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 407. Saxum quartzo, ſpato ſcintillante et mica in diverſa proportione mixtis compoſitum.

β) fatiſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 20. Saxum (fuſorium) micaceum quartzoſum ſpatoſumque ſubfriabile.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 268. 10. 1. Granites particulis conſtans parum cohaerentibus.

γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 6. XII. 3. *p.* 78. *n.* 31. Saxum ungermannicum.

δ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. XII. 3. *p.* 77. *n.* 26. *it. ſcan.* 165. Saxum montanum.

Habitat vulgatiſſimus in montibus primaevis (*licet aliquando ſecundarius*) totiùs terrarum orbis, *vagus quoque in* planitiebus, *innumerabili duritiei, proportionis, diſtributionis, coloris partium conſtituentium varietate, accedentibus non raro alienis adhuc* c. g. *ſcorli, hornblendae, granati cryſtallis, ſteatitae, amari, argillae particulis aucta, igne violento liqueſcens, ut tamen quartzum intemeratum permaneat, feldſpatho ſaepius carneo, quartzo utplurimum albo, rarius vireſcente, egregiam interdum polituram admittens, hinc jam a multis retro ſeculis architecturae elegantiori, et variis ornamentorum generibus adhibitus.*

Syenites. 3. Gr. ex feldſpato, quartzo et hornblenda compoſitus.
Plinius hiſtor. mund. l. 36. *c.* 8? Syenites.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 506.
Karſten Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 12.
Habitat in Aegypto, Graecia, Norwegia, Saxonia, Hercynia, Suevia, Stiria, *nunc rudius, nunc ſubtilius aut minutius granulatus, partibus, quibus conſtat, diverſiſſima proportione mixtis, quartzo et feldſpato utplurimum albis, hornblenda nigra, aut ex atro viridi.*

ſcorlinus. 4. Gr. ex feldſpato, quartzo et ſcorlo compoſitus.
Edelfeld nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 21. Granites baſalticus.
Habitat in Sueciae *paſſim*, Sileſiae (*prope* Friedeberg,) Helvetiae *montibus.*

granaticus. 5. Gr. ex feldſpato, quartzo et granatis compoſitus.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Sueciae, Helvetiae *montibus.*

viridis. 6. Gr. ex feldſpato, quartzo et amaro compoſitus.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetia *et* Sabaudiae *montibus.*

talcoſus. 7. Gr. ex feldſpato, quartzo et talco compoſitus.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Auſtria *ſuperiori* (*prope* Linz).

micaceus. 8. Gr. ex feldſpato et mica compoſitus.
Sauſſ. voyag. dans les alp. 1. *p.* 183.
β) *Syſt. nat* 1. *p.* 164. *n.* 6. *Muſ. Teſſin.* 36. Muria ſaxi ex mica ſpatoque.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 21. Saxum (fatiſcens) ſpatoſum micaceumque ſalſum fatiſcens.
Waller. miner. 166. Saxum in aëre deliqueſcens nitroſum.
Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 409. *n.* 3. k. Granites fuſcus aëre deſtructibilis.
Habitat variiſſimus in Helvetia *et* Sileſia, *vagus prope* Genevam *et* Veſuvium, *β*) *in* Finlandia *et* Gotlandia.

calcarius. 9. Gr. ex feldſpato et ſpato calcario conflatus. *Gioen. litolog. Veſuv. p.* 49 51. 71.
Habitat circa Veſuvium, *fragilis, vix duriuſculus, cum acidis effervescens, non raro ſcorlum, aut unacum mica argillam, aut micam, aut utrumque, admixta ſibi habens; an hujus generis?*

grandaevus. 37. Gr. ex mica et hornblenda compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 189. *n.* 20. XII. 3. *p.* 79. *n.* 35. Saxum micaceum ſpatoſum nigricans: particulis decuſſantibus ferreis.
Cronſt. miner. §. 267. 9. Saxum compoſitum mica et hornblenda.
β) Saxum viridi-caeruleſcens. *It. ſcan.* 21.
Habitat, rupeſtris quoque, in Helvetiae *et* Sueciae *montibus variis, in monte* Hennebergiae, Ehrenberg, *in* Bohemia *prope* Orpar, *non raro venis ferri dives, obſcure virens, utplurimum in* Sueciae *uſtrinis* Smolandicis *ferri mineris lacuſtribus ad facilitandum fluxum additus.*

ſcorlaceus. 10. Gr. ex feldſpato et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, circa* Veſuvium, *accedente non raro mica, aut hornblenda.*

ſquamoſus. 11. Gr. ex feldſpato et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, in* Zeelandia, *accedente interdum quoque mica, aut ſcorlo.*

12. Gr.

granatinus. 12. Gr. ex feldſpato et granatis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Seelandia, *in* Veſuvio.

nitens. 13. Gr. ex feldſpato, granatis et mica compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

tricolor. 14. Gr. ex feldſpato, granatis et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64. 67.
Habitat circa Veſuvium, *admiſtis interdum quoque mica et olivinis.*

dichrous. 15. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et genuino compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 70. 75.
Habitat circa Veſuvium.

albo-fuſcus. 16. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et mica compoſitus.
Gioeni litolog Veſuv. p. 71.
Habitat circa Veſuvium.

elegans. 17. Gr. ex feldſpato, granatis et actinoto compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 69.
Habitat circa Veſuvium.

micans. 18. Gr. ex feldſpato, mica et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 73. 75.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Veſuviae *nunc mica*, *nunc ſcorlo dominante*, *nunc majoribus*, *nunc minoribus particulis immiſtis*, *interdum granatis immerſis.*

lamellofus. 19. Gr. ex feldſpato, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *nunc hac*, *nunc illa dominante*, *particulis majoribus minoribusve immiſta.*

cretaceus. 20. Gr. ex feldſpato mica et creta compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 45.
Habitat circa Veſuvium.

Gioeni. 21. Gr. ex feldſpato, granatis et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 75.
Habitat circa Veſuvium.

varius. 22. Gr. ex feldſpato, actinoto et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 62. 63.
Habitat circa Veſuvium, *intermiſtas interdum micae nigrae aut hornblendae lamellas aut priſmata oſtendens.*

leucomelas. 23. Gr. ex feldſpato, actinoto et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 63.
Habitat circa Veſuvium.

muriaticus. 24. Gr. ex feldſpato, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *t.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſerpentinus. 25. a) Gr. ex feldſpato, ſerpentino et quartzo compoſitus.
Fichtel Karpath. p. 310.
Habitat in Tranſilvaniae *montibus, facile in argillam fatiſcens.*

Garpenbergenſis. 25. b) Gr. ex quartzo dominante et mica compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 4? XII. 3. *p.* 75. *n.* 18? Saxum cotaceum quartzoſum album, fragmentis illinitis mica alba.
Cronſt. miner. §. 260. 2. 1. Saxum compoſitum particulis quartzoſis et micaceis diſtinctis.
β) micae lamellis aureis vel argenteis ita inſperſis, ut politus egregio nitore refulgeat (Avanturino).
γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 23. XII. 3. *p.* 78. *n.* 30. Saxum metalliferum.
Habitat in Sueciae (*prope* Garpenberg) *venas cupri ferens*, Sileſiae, (*prope* Giaren,) Saxoniae, Helvetiae *montibus* Veſuvio, *β*) *vagus in* Hiſpania, Saxonia (*prope* Dresdam *ad* Albim).

bicolor. 26. Gr. ex quartzo, mica et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. für Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

corneus. 27. Gr. ex quartzo, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

triplex. 28. Gr. ex quartzo, mica et granatis compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

glacialis. 29. Gr. ex quartzo, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281. 282.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus altiſſimis.*

inconſpicuus. 30. Gr. ex quartzo, et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, etiam prope* Altenberg *in* Saxonia.

31. Gr.

helveticus. 31. Gr. ex quartzo, hornblenda et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

variegatus. 32. G. ex quartzo, hornblenda et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

capillaris. 33. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti spiculis compositus.
Herrmanni chem. Annal. 1788. 2. *p.* 416. Haarstein.
Habitat vagus in Sibiriae vallibus uralensibus, *prope* Genevam, *inter* Brixiam *et* Brandsol *et alibi in* comitatu Tirolensi, *inter* Feistriz *et* Carnowiz Stiriae, *inter* Borkersdorf *et* Frauenstein *et alibi in* Saxonia, *ad montem* Fichtelberg, *egregiam polituram admittens, actinoti spiculis nunc viridibus, nunc flavicantibus, nunc rubellis, nunc obscure rubris, nunc nigris.*

melaleucos. 34. Gr. ex quartzo et scorlo compositus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 406. *n.* 1. Saxum ex quartzo et basaltico lapide mistum.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Sueciae *montibus.*

Hoepfneri. 35. Gr. ex quartzo, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

efflorescens. 36. Gr. ex quartzo, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, sale amaro efflorescente interdum dives.*

tirolensis. 37. Gr. ex quartzo, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae *et* Tirolis (*prope* Zillerthal) *montibus.*

bavaricus. 38. Gr. ex quartzo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae, Sueciae (*prope* Sunnerskog *et* Sala,) Saxoniae (*prope* Hartmansdorf,) Austriae (*prope* Goettweia,) Hungariae, Tirolis *et* Bavariae *montibus, vallibusque conterminis, etiam fodina* Temesiensi (*prope* Dognesska) *granatis rubris, quartzo cinereo aut viresceni, rarius gramineo.*

39. Gr.

durissimus. 39. Gr. ex quartzo, granatis et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus.*

talcifer. 40. Gr. ex quartzo dominante et talco compositus.
Storr Alpenreis. 2. *p.* 278. 289.
Habitat in Vallis Tellinae (*prope* Clavennam) *et* Rhaetiae (*prope* Marmels) *montibus, ille ferri ochra flavescens.*

splendidus. 41. Gr. ex quartzo et miculis pyritae micaeque ferreae insperfis compositus.
Bloch et Brückmann Schr. berl. Naturf. 1.
Habitat vagus in Marchia Uckerana, *politus egregie nitens.*

homogeneus. 42. Gr. ex mica, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

nitidulus. 43. Gr. ex mica et hornblenda compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53. 54.
Habitat prope Vesuvium, *granatos non raro immersos continens.*

Zillensis. 44. Gr. ex mica et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279. 280.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Helvetiae *montibus, et valle* Zillerthal, *inter* Tirolin *et* Salzburgum *intermedia, scorli crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, interdum electricis.*

granatifer. 45. Gr. ex mica et granatis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Carinthiae, Hungariae, Saxoniae, Sueciae, Italiae *montibus.*

montanus. 46. Gr. ex mica, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

virescens. 47. Gr. ex mica, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

radiatus. 48. Gr. ex mica et actinoto compositus.
Hoepfn. Magaz. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, praesertim* S. Gotthardi.

49. Gr.

olivinus. 49. Gr. ex mica et olivinis compositus.
Gioeni litolog Vesuv. p. 54. 55.
Habitat circa Vesuvium.

chlorostictus. 50. Gr. ex scorlo et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 65. 66.
Habitat circa Vesuvium.

gemmaceus. 51. Gr. ex granatis et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 68.
Habitat circa Vesuvium.

similaris. 52. Gr. ex granatis et scorlo compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 63. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus, vagus circa* Vesuvium, *admixta interdum mica.*

affinis. 53. Gr. ex scorlo granatino et genuino compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 70.
Habitat circa Vesuvium.

montium. 54. Gr. ex granatis, scorlo et hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bracteatus. 55. Gr. ex granatis et hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

argentatus. 56. Gr. ex granatis, mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 49.
Habitat circa Vesuvium.

lamellatus. 57. Gr. ex mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium.

lucidus. 58. Gr. ex actinoto et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 60.
Habitat circa Vesuvium, *an potius amygdalites?*

asbestinus. 59. Gr. ex asbesto et marmore conflatus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium, *vix hujus generis.*

57. GNEISSUM. Ex partibus ſaepe quoque cryſtallorum forma conſpicuis nullo intermedio caemento cohaerentibus, interdum per ſtrata alternantibus compoſitum, texturae ſchiſtoſae, rarius fibroſae.

In montibus aetate ad graniteos quam proxime accedentibus obvius, ſtratis ejus quoque ſaepius granitae ſuperincumbentibus.

Durus, apyrus, non fatiſcens.

fornacum. 1. Gn. quartzo dominante et mica compoſitum.

Ställſten. *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 15. XII. 3. *p.* 79. *n.* 33. Saxum arenoſo micaceum fiſſile cinereum, interſtinctis atomis quartzoſis micaceisque.

Cronſt. miner. §. 260. Saxum compoſitum particulis quartzoſis et micaceis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 410. *n.* 5. Saxum quartzo et mica mixtum fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 27. Saxum (mareſtrandenſe) micaceum quartzoſum fiſſile; micis albis nitidiſſimis ſubimpalpabilibus.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 17. XII. 3. *p.* 77. *n.* 25. Saxum (Roeroſienſe) miaceum nigro micaceo alboque quartzoſocotaceo alternatis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 8? XII. 3. *p.* 75. *n.* 15? Saxum (decuſſatum) cotaceum quartzoſum incarnatum micis ſparſis atris erectis decuſſantibusque.

ε) *Waller. ſyſt miner.* I. *p.* 411. *n.* 6. Saxum quartzo et ſteatite mixtum fiſſile.

ζ) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 13. XII. 3. *p.* 77. *n.* 24. Saxum (tritonium) micaceum ſubfiſſile incarnatum, granis quartzoſis.

Habitat innumerabili proportionis, combinationis, diſtributionis, coloris, duritiei varietate in novae Seelandiae, Norwegiae, Sueciae, Bohemiae, Carinthiae, Tirolis *montibus, etiam pyrenaeis, fundo fornacum fuſoriarum, architecturae aliquando etiam elegantioris operibus egregie inſervient.*

2. Gn.

micaceum. 2. Gn. ex mica dominante et quartzo compoſitum.

Glimmerſchiefer. *Werner Claſſif. d. Gebirgsart. p.* 10. §. 9. *Voigts Br. über Gebirgsl. p.* 15. *n.* 4. Glimmerſchiefer.

Habitat in Luſatia *et* Thuringia (*prope* Ruhla,) *haec integros montes conſtituens, argentum colore et nitore aemulans, micae lamellis tenerrimis denſe ſibi incumbentibus, egregie nonnunquam in tabulas tenues, rectas fiſſile, tum tectis inſerviens, quartzo per venulas aut granula, aut ſtrata ampliora intermiſto.*

alpinum. 3. Gn. ex quartzo, mica et granatis compoſitum.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 12. XII. 3. *p.* 77. *n.* 22. Saxum micaceum ſubfiſſile cinereum, granis granatinis quartzoſisque.

Cronſt. mineral. §. 261. Saxum compoſitum mica quartzo et granato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 412. *n.* 7. Saxum quartzo, mica et granatis mixtum, fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 23. Saxum (granoſum) aceroſum ſolidum atrum, granis granatinis.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fiſſile incarnatum, granis granatinis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 19. XII. 3. *p.* 80. *n.* 36. Saxum impalpabile micaceum quartzoſum ſubferreum, granis granatinis.

It. wgoth. 73. Saxum clangoſum.

Habitat in ſummis Europae e. gr. Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Luſatiae, Sileſiae, Bohemiae, Moraviae, Stiriae, Carinthiae, Salisburgi, Tyrolis, Helvetiae, Sabaudiae, *etiam* Carpathicis *montibus, mica utplurimum argentea, nunc dominante, nunc aequabiliter diſtributa, nunc vix conſpicua, granatis crebrius rubris, quam fuſco, nunc formae communis et inſignibus, nunc formae cryſtallinae minoribus, nunc minimis, nunc frequentioribus, nunc rarioribus, laminis, in quas finditur interdum undulatis, lapidis molaris loco, modo quartzum dominetur, eximie inſervieus, accedente nonnunquam ſcorlo, talco aut feldſpato nova varietate nata.*

ſcorlinum. 4. Gn. ex quartzo, mica et ſcorlo compoſitum.

Habitat in Sabaudiae (*prope* Chalanches,) Helvetiae (e. gr. *in monte* S. Gotthardi,) Hungariae (*prope* Schemnitz, *auri argentique venas includens*,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Saxoniae (*prope* Geyer,) Norwegiae *montibus et fodinis.*

5. Gn.

Altenbergenſe. 5. Gn. ex quartzo, mica et ſcorlite compoſitum.
Habitat in Saxonia (*prope* Altenberg,) *ſtanni venas fovens.*

radians. 6. Gn. ex quartzo, mica et actinoto compoſitum.
Cronſt. mineral. §. 261. 33.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 413. *n.* 8. Saxum quartzo, mica et baſalte mixtum fiſſile.
Habitat in Jemtia Sueciae (*prope* Handoel).

Saxonum. 7. Gn. ex quartzo, mica et feldſpato conſtans.
Werner Claſſif. d. Gebirgsart. p. 8 §. 8. Gneiſs.
Voigt Brief. u. Gebirgsl. p. 13. *n.* 2. Gneuſz.
Habitat in Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae, Hennebergae, Helvetiae, Sabaudiae *montibus*, *rarius in* carpathicis, *mica crebrius dominante*, *feldſpato minimam partem efficiente*, *ſaepius*, *interdum fere omni in argillam fatiſcente*, *alias innumerabili proportionis*, *et coloris partium conſtituentium varietate conſpicuum.*

Bornii. 8. Gn. ex quartzo, mica et argilla compoſitum.
Born ind. foſſ. I. *p.* 153. 2. *p.* 147. Gneiſſum.
β) argilla martiali.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum (novaculare) cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 1. Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis diſtinctis.
Habitat in montibus metalliferis Temeſienſibus (*inter* Moldava *et* Saska, *prope* Dognaska, Hungaricis (*prope* Neoſolium *et* Hodritſch,) Bohemicis (*prope* Catharinaberg, Orpes, Ratiborziz, Graupen, Platte *et* Joachimsthal,) Saxonicis (*prope* Geyer *et* Freyberg,) *et* Suecicis (*prope* Carlscrona, β) *in* Scania Sueciae, *coticulae loco ad acuendos enſes et cultros adhibitum.*

Jemticum. 9. Gn. ex quartzo, mica et ſteatite compoſitum.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 93.
Habitat in Jemtiae *montibus altioribus*, *lente fatiſcendo a congeneribus diſcrepans.*

ſpatoſum. 10. Gn. ex quartzo, ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Saxonia *prope* Halbendorf.

11. Gn.

topaſinum. 11. Gn. ex quartzo, ſcorlo et topazio compoſitum.
Werner Claſſif. Gebürgsart. p. 15. §. 18. Topasfels.
Habitat ad Schneckenſtein *prope* Auerbach *in* Voigtlandia.

comeum. 12. Gn. ex quartzo et hornblenda compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 4? Talcum particulis impalpabilibus, lamellis parallelis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 53. *n.* 8? Talcum (lamellare) lamellatum fragili-durum glaberrimum ſubdiaphanum.
Waller. miner. 138. Comeus fiſſilis, lamellis parallelis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 358. *n.* 2. Corneus rigidus non nitens apparenter lamellis parallelis.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 507. *et Karſt. Lesk. Min.* 2. *p.* 17. Hornblendſchiefer.
β?) *Syſt. nat.* I. *p.* 156. *n.* 5. XII. 3. *p.* 54. *n.* 11. Talcum (Coriaceus) membranaceum flexuoſum rigidum.
Waller. miner. 136. Corneus mollior ſuperficialis contortus.
Habitat in Suecia *et* Saxonia (*prope* Voigtsberg, Dorfchemniz, Groshartmansdorf, Miltiz,) *et* Luſatia, *ſtrata integra efficiens, ex virescente atrum, aut ex atro viride, tritum ex virescente cinereum, duriuſculum, textura radiata, in fragmenta diſcoidea diffiliens, micae atomis interdum immiſtis, aut granatis.*

argillo-ſum. 13. Gn. ex quartzo et argilla compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 275.
Habitat in montibus Carpathicis.

cotianum. 14. Gn. ex ardeſia et mica compoſitum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 79. *n.* 34. Saxum ſchiſtoſum fiſſile fuſcum, atomis micaceis oblique truncatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 2? Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis minoribus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 417. *n.* 11. Saxum ſchiſto et mica mixtum.
Habitat in Norwegia, Suecia, *duriuſculum, igne liquescens, incolis ad poliendos cultros inſerviens, hinc vix hujus generis.*

ſteatiti-cum. 15. Gn. ex ſteatite et mica conflatum.
Cronſt. miner. §. 263. 5. Schneideſtein.
Storr Alpenr. 2. *p.* 269. 285-289?
Habitat in Norwegiae, Sueciae, Tirolis, Rhaetiae, Bohemiae, Hungariae *montibus, muris fuſoriorum furnorum ut ſi in tabulas tenues findatur, tectis, eximie inserviens, mollis, an igitur hujus generis.*

granatiſcum. 16. Gn. ex ſcorlo genuino, granatis et feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64.
Habitat circa Veſuvium.

bicolor. 17. Gn. ex ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 72.
Habitat circa Veſuvium.

olivinum. 18. Gn. ex mica, granatis et olivino compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 54.
Habitat circa Veſuvium.

lucidum. 19. Gn. ex mica et hornblenda compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Sueciae *et* Carpathicis *montibus.*

triplex. 20. Gn. ex mica, hornblenda et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Carpathicis *montibus.*

ſyeniticum. 21. Gn. ex hornblenda, feldſpato et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſquamoſum. 22. Gn. ex hornblenda et feldſpato compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 279.
Habitat in mortibus Carpathicis.

granatinum. 23. Gn. ex hornblenda et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 280. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſplendidum. 24. Gn. ex hornblenda, mica et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quadruplex. 25. Gn. ex hornblenda, mica, granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

lamelloſum. 26. Gn. ex hornblenda et ſcorlo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 280.
Habitat in montibus Carpathicis.

baſalticum. 27. Gn. ex mica et ſcorlo electrico compoſitum.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in valle Salisburgenſibus *et* Tirolenſibus *communi* Zillerthal.

28. Gn.

glandulo-ſum. 28. Gn. ex mica et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

durum. 29. Gn. ex mica, granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quartzo-ſum. 30. Gn. ex granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

micans. 31. Gn. ex marmore micante et mica compoſitum.
α) mica aurea per marmor ſparſa.
v. Borch. mineral. ſicil. Avanturino.
β) mica viride per ſtrata digeſta.
Ferber. Br. a. Welſchl. p. 251. Marmo Cipolino.
Habitat α) *vagum in* Siciliae *antro montis* Caputo, β) *in* Graecia; *an hujus generis?*

58. PORPHYRIUS.

Ex cryſtallis alterius generis foſſili formae communis quaſi paſtae immerſis compoſitus. Aetate, duritie, duratione, colore quam maxime varius.

a. *talcoſi.*

talcoſus. 1. P. ex talco et quartzi cryſtallis immerſis conſtans.
Storr Alpenr. 2. p. 280.
Habitat in Valle Tellina *prope* Clavennam, *argentei coloris.*

pondero-ſus. 2. P. ex talco et barytide vulgari compoſitus.
Storr Alpenr. 2. p. 266.
Habitat in Valle Tellina *prope* Caſtion, *dilute virens.*

rhaeticus. 3. P. ex talco, barytide et ſpato conſtans.
Storr Alpenr. 2. p. 209.
Habitat ad montem Rhaetiae Deſpin, *thalaſſinus vel albus.*

b. *ſerpentini.*

arenarius. 4. P. ex ſerpentino et quartzi cryſtallis minoribus immiſtis compoſitus.
Herrmann ural. Erzgeb. 2. p. 321. Saxum ſerpentinum.

Laſius Beob. üb. Harzgeb. 1. *p.* 166. 2. *p.* 483. *n.* 60. Mit Sand gemiſchter Serpentinſtein.
Ferber Br. a. Welſchland. 23. *p.* 363.
Habitat in Uralenſium Sibiriae *montium parte orientali*, *in montibus* Auſtriae *interioris*, Salisburgenſibus, tyrolenſibus, genuenſibus, ſabaudicis, hercynicis (*prope* Treſenburg,) *durus*, *rupes et montium partem praecipuam conſtituens*, *micae quoque non raro particulis inſperſis.*

acicularis. 5. P. ex ſerpentino et ſcorli ſpiculis immerſis compoſitus.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 148? Ophiter particulis baſaltinis mixtus.
Sauſſur. it. alp. 1. *p.* 105.
β) cryſtallis ſcorli ſeſe decuſſantibus Creuzſtein.
Habitat in montibus Temeſienſibus (e. gr. *prope* Saska,) Hungaricis (*prope* Schemniz,) *et* Stiriacis *vagus prope* Genevam, *olivaceus*, *caeruleſcens vel cinereus.*

granatinus. 6. P. ex ſerpentino et granatis compoſitus.
Charpent. Geogr. Churſ. p. 179.
Habitat in Saxonia *prope* Zoebliz.

ſpurius. 7. P. ex ſerpentino, ſpato et mica compoſitus.
Ferber Br. aus Welſchl. 19. *p.* 334.
Habitat in Hetruriae *montibus* Imprunetae vicinis, *ſtrata horizontalia conſtituens*, *viridis*, *ſpato albo*, *mica ex vireſcenti argentea teſſulari.*

Granitone. 8. P. ex ſerpentino et feldſpato compoſitus.
Ferber Br. aus Welſchl. 19. *p.* 334.
Habitat in montibus Hetruriae, Imprunetae *et* Prato *vicinis*, *viridis*, *feldſpati albi prismatibus immerſis varius*, *mica ex argenteo viridi teſſulari utplurimum accedente*, *lapidis molaris loco interdum inſerviens.*

micaceus. 9. P. ex ſerpentino et micae lamellis conſtans.
Charpent. Geogr. Churſ. p. 178.
Ferb. Br. a. Welſchl. 19. *p.* 332.
Sauſſur. it. alp. 1. *p.* 135.
β) micae aureae variabilis parallele et recte lamelloſae nidulis fartus.
v. Trebra Erfahr. v. Inn. d. Geb. p. 97.
Schröt. n. Litterat. d. Naturg. 4. *p.* 232.
Herrmann ural. Erz. 2. *p.* 323.

Habitat

Habitat in montibus Hetruriae (*prope* Impruneta *et* Prato,) Genuenſibus (Bocchetia *et valli* Polzevera *conterminis*,) Sabaudicis (*prope* Genevam,) *et* Saxonicis (*prope* Zoebliz,) *β*) Hercynicis (Paſte,) Franconicis (Fichtelberg,) *et* Uralenſibus Sibiriae.

asbeſtinus. 10. P. ex ſerpentino et asbeſti ſericeo nitore conſpicui fibris compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 19. *p.* 332.
Charpent. Geogr. Churſachſ. p. 178.
Habitat in montibus Saxoniae, Franconiae, Hercyniae, Hetruriae.

ferrifer. 11. P. ex ſerpentino et cryſtallis ferri nitidi compoſitus.
Charpent. Geogr. Churſachſ. p. 179.
Ferb. Br. a. Welſchl. 23. *p.* 377.
Sauſſ. it. alp. 1. *p.* 79.
Habitat in Saxoniae (*prope* Zoebliz) *et* Pedemontii (*prope* Feneſtrella) *montibus*, *vagus prope* Genevam.

c. *amari.*

helveticus. 12. P. ex amaro et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *viridis.*

alpinus. 13. P. ex amaro et feldſpato compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *alpibus.*

micans. 14. P. ex amaro et mica compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bicolor. 15. P. ex amaro et granatis compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſpiculatus. 16. P. ex amaro et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

d. *calcarii.*

calcarius. 17. P. ex calcario lapide et quartzi cryſtallis innidulantibus compoſitus.
Habitat in confluxu circulorum Germaniae Franconici, Suevici *et* Bavarici, *texturae ſchiſtoſae.*

Macigno. 18. P. ex marga indurata et plurima mica compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 7. *p.* 96. *et* 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fiesoli) *et* Elba, *cinereus, colore nunc magis in flavescentem, nunc potius in caeruleſcentem vergente, posterior in aëre nigrescens et fatiscens, strata horizontalia, inferiora duriora constituens, struendis domibus inserviens.*

austriacus. 19. P. ex marga indurata et scorlo compositus. *Born ind. foss.* 1. *p.* 34.
Habitat in Austria *prope* Traunstein.

e. argillacei.

granitoides. 20. P. ex argilla et plurimo feldspato compositus.
Nose orogr. Br. ii. Siebengeb. p. 106. 110. 111. Granitporphyr.
Habitat ad Rheni *inferioris, in* Saxonia *prope* Altenberg, *prope* Gicbichenstein *ripas, facile fatiscens, accedente interdum pauciſſimo quartzo vel mica.*

granaticus. 21. P. ex argilla, feldspato, granatis et pauciſſimo quartzo compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 24.
Habitat in Hassia *prope* Wittelsberg.

cotiarius. 22. P. ex argilla et quartzi crystallis compositus.
Nose orogr. Br. in Siebengeb. p. 14. *et Charpent. Geogr. Churf p.* 49. 50. 61. 62. 65. 140. Porphyrartiger Gestein.
Schulz. n. hamb. Mag. St. 33. Mergelstein.
Voigt Gebirgsart. nr. 7. Porphyr.
Charpent. Geogr. Churf p. 149. Zechstein.
Lasius Harzgeb. 1 *p.* 255. 2. *n.* 78. Cottenstein.
Habitat ad Rheni *ripas, in* Thuringia, *prope* Giebichenstein, *ad* Hercyniae *radicem prope* Ilefeld, *in* Saxonia, Lusatia *feldspati particulis saepe immixtis interdum adhuc conspicuis, non raro tamen fatiscentibus et vacuas foveolas relinquentibus.*

metallifer. 23. P. ex argilla, quartzi crystallis et aliis compositus.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 154. 155. Saxum metalliferum.
Habitat in Temesiae, Transilvaniae, Hungariae, *potissimum, etiam* Bohemiae, *et* Tirolis *montibus, venis metallicis refertus, albus, albidus, cinereus aut caeruleſcens, argillae et quartzo semper aut feldspato, aut actinoto, aut hornblenda, aut mica, aut lithomarga, aut pluribus simul accedentibus.*

24. P.

tranſilvanicus. 24. P. ex argilla et micae cryſtallis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. p. 24.
Habitat in Tranſilvania *prope* Felſobanya.

delphinatus. 25. P. ex argilla, ſcorlo et asbeſto compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 57.
Habitat in Delphinatu (*prope* Bourg d'Oiſans,) *argilla ferri calce impraegnata, ſcorlo duplicis generis, alio vitreo, alio ferri ochra extrinſecus inquinato, ſemipellucido, duro, cano, compacto, intus parum micante, in fragmenta acutangula diffiliente, forma tabularum tenuiſſimarum tetraëdrarum cylindrice ad latera excavatarum in tabulas denuo aggregatarum conſpicuo.*

ſpadiceus. 26. P. ex argilla et granatis compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 246.
Habitat paſſim e. gr. *prope* Schneeberg *in* Saxonia, *integrum ſub humo ibi ſtratum efficiens, ferri mineris in uſtrinis additus, argilla ſcilicet ferri calce divite, granatis ex fuſceſcente rubris.*

chlorograticus. 27. P. ex argilla et chlorogranatis compoſitus.
Habitat in Saxonia *prope* Eibenſtok.

f. *baſaltici.*

antiquus. 28. P. ex trapezio et feldſpato compoſitus.
Cronſt. miner. §. 265.
Ferb. Br. a. Welſchl. 16. *p.* 265. Porfido verde.
Habitat - - - trapezio viridi, cryſtallis feldſpati albis, et ſcorli nigris vario.

Angliae. 29. P. ex trapezio et quartzi cryſtallis compoſitus.
Withering act. angl. 72. *p.* 2. *n.* 20. Rowley-rag.
Habitat in Anglia.

tinnitans. 30. P. ex trapezio et ſcorli ſpiculis conſtans.
Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 410. *n.* 12. Saxum corneo trapezio et baſalte mixtum.
Habitat in Weſtrogothia Sueciae, *digito impoſitus duroque corpore percuſſus tinnitans.*

aceroſus. 31. P. ex trapezio et hornblendae cryſtallis minimis innatis compoſitus.
Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 362. *n.* 4. f. Corneus trapezius particulis aceroſis.

Cronſt. miner. §. 265. 1. Saxum compoſitum jaſpide martiali molli ſeu argilla molli indurata, et - - - particulis majoribus aceroſis.
Habitat in montibus Hunneberg, Kinnekulle, Stollberg, Sueciae, *obſcure cinereus aut niger.*

ſquamoſus. 32. P. ex trapezio et mica compoſitus.
Willer. fyſt. mineral. 1. *p.* 363. *u.* 4. g? Corneus trapezius, ſquamulis oblique nitentibus.
Habitat in Sueciae *montibus.*

lamelloſus. 33. P. ex wacca et hornblenda compoſitus.
Karſt. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia.

ſpatoſus. 34. P. ex wacca et ſpato calcareo compoſitus.
Karſt. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia *et* Bohemia, *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum.

nigerrimus. 35. P. ex wacca nigra, et micae cryſtallis nigris compoſitus.
Widenmann Magaz. Helv. Naturk. 4. *p.* 196. 197.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
Habitat in Saxoniae *monte* Scheibenberg *prope* Annaberg, *et aliis*, *prope* Joachimsthal Bohemiae.

aegyptius. 36. P. ex baſalte et hornblenda compoſitus.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
α) hornblendae cryſtallis nigerrimis minimis firmiſſime innatis.
β) hornblendae maculis majoribus vireſcentibus.
Ferber Br. a. Welſchl. 16. *p.* 274. Pietra d'Egitto, Pietra nefritica.

baſalticus. 37. P. ex baſalte et feldſpato, interſitis interdum quartzi et micae particulis compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 16. *p.* 272.
Habitat - - - *in monumentis Romae aſſervatis obvius.*

Pedicularis. 38 P. ex baſalte et ſcorli granatini cryſtallis compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 16. *p.* 272. 274.
β?) ſcorli granatini cryſtallis acus capitulum vix ſuperantibus.
Ferber Br. a. Welſchl. 16. *p.* 275. Baſalte pidouhioſo.
Habitat e. g. *in* Italia *in monumentis antiquis Romae aſſervatis hinc inde obvius, hornblenda aut ſcorlo genuino accedente non raro auctus; utrum fundamentum in* β) *viride ſemper verus baſaltes?*

39. P.

fuldenſis. 39. P. ex baſalte et granatis compoſitus.
Habitat ad montem Pferdekopf *epiſcopatus* Fuldenſis.

olivinus. 40. P. ex baſalte et olivinis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 90.
Habitat circa Veſuvium, *granatos quoque interdum continens.*

g. *ex lavis conflati.*

vulcanicus. 41. P. ex lava et hornblenda compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 178.
Habitat prope montes ignivomos, e. gr. Veſuvium.

ocellatus. 42. P. ex lava et ſcorli granatini cryſtallis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 97-100. 102. 103. 109. 123.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 176. 178. 179.
Habitat prope montem Veſuvium, *niger, cinereus aut ruber, ſaepius quoque ſcorlum genuinum, interdum micam, rarius feldſpatum aut granatos includens.*

bacillaris. 43. P. ex lava et ſcorli genuini prismatibus hexaëdris compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 92-110.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 167. 177-179.
β) *Ferber Br. a. Welſchl.* 18. *p.* 320. Granito di Cortona.
Habitat prope montem Veſuvium, *in inſulis* Marcheſas, *nunc niger, nunc cinereus, nunc ruber, ſcorli cryſtallis interdum valde obtuſangulis, modo tenuioribus, modo craſſioribus, nonnunquam ſtriatis, nigris, albis, aut chryſolithum, ſmaragdum, topazium, hyacinthum colore referentibus, intermiſtis interdum quoque actinoti, granati aut ſcorli granatini cryſtallis.*

nitidulus. 44. P. ex lava et mica compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 89. 102. 118.
Habitat prope montes ignivomos, *non raro quoque cryſtallos ſcorli granatini vel gemini continens, aut granatos, aut utrosque.*

decipiens. 45. P. ex lava et feldſpato compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 123.
de Dolomieu mem. ſur les isles pone. et catal. raiſonn. des produits de l'Etna &c. *à Paris* 1788. 8.
Habitat in Sicilia, *et ad* Veſuvium, *utplurimum quoque hornblendam, rarius micam aut ſcorlum includens.*

h. *ex piceo conflati.*

piceus. 46. P. ex piceo, feldſpato et quartzo compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 491.
Habitat in Saxonia *prope* Miſenam, *montes integros cum montibus ex porphyrio argillaceo conſtructis alternos conſtituens, ſtratis horizontalibus, in coloris nigri, viridis, fuſci, vel rubri.*

i. *ex petroſilice compoſiti.*

ſchiſtoſus. 47. P. ex petroſilice et feldſpato conſtans, texturae ſchiſtoſae.
Charpentt. Geogr. Churf. p. 21. 24. 25. 28. *Voigt Br. üb. Gebirgslehr. p.* 43. *n.* 7. Hornſchiefer.
Wern. Claſſificat. Gebirgsart. p. 11. §, 11. Porphyrſchiefer.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 17. Hornporphyr.
Habitat frequens in Bohemia, Luſatia, Thuringia, *epiſcopatu* Fuldenſi, *vix metallifer, utplurimum cinereus, rarius niger, arbuſcularum imaginibus* (*in* Bohemia *ſaepius*) *pictus*, Italia *interdum ad baſaltem accedens, igne quoque facile baſalte tamen difficilius et in vitrum flaveſcens liqueſcens, in fragmenta granularia ſecedens, petroſilici et feldſpato diverſiſſima ratione inter ſe miſtis, non raro accedente hornblenda, rarius micas granatis, ſpato, rarius marmoris venis exaratus.*

nothus. 48. P. ex petroſilice et feldſpato compoſitus, texturae feſtucariae.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 25.
α) texturae ad conchaceam accedentis.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornſteinporphyr.
β) feldſpato intime et ſubtiliſſime interſito.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornquartzporphyr.
Laſius Beob. üb. Harzgeb. p. 17. 112. 123-126. 473. *n.* 27. 487. *n.* 73. Hornartiger Trapp.
γ) accedentibus petroſilici et feldſpato jaſpidis particulis.
Voigt Br. üb. Gebirgsl. nr. 6. *Laſius Beob. üb. Harzgeb. p.* 250. &c. *Noſe orogr. Br. üb. Siebeng.* 1. *p.* 16. Hornartiger Porphyr.
δ) accedente petroſilici et feldſpato quartzo.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
ε) accedente petroſilici et feldſpato hornblenda.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.

Habitat

Habitat insigni quoad rationem partium constituentium et colorem varietate in Italiae *inferioris*, Hungariae, Carinthiae, Bohemiae, Lusatiae, Saxoniae, Hercyniae, Rheno *inferiori conterminis*, Daniae *quoque montibus, non raro quoque hornblendam, micam, scorlum insperſa monſtrans.*

durissimus. 49. P. ex petrosilice et quartzo compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 110.
Habitat v. g. *in* Tirolis *montibus.*

tricolor. 50. P. ex petrosilice, quartzo et granatis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Hungaria.

corneus. 51. P. ex petrosilice, quartzo et hornblenda compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Bohemia *et* Saxonia.

rochlizensis. 52. P. ex petrosilice, quartzo et mica compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Saxonia, *ex rubello margaritaceus.*

inaequalis. 53. P. ex petrosilice et mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

scorlaceus. 54. P. ex petrosilice et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231. 265.
Habitat in Helvetiae, Rhaetiae, Vallis Tellinae *montibus.*

baryticus. 55. P. ex petrosilice et barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231.
Habitat in Rhaetiae *monte* Muschelhorn.

specaceus. 56. P. ex petrosilice et spato compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr. Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Helvetiae *et* Vallis Tellinae *montibus.*

radians. 57. P. ex petrosilice et actinoto compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Suecia *prope* Sahlberg.

k. *ex jaspide compositi.*

genuinus. 58. P. ex jaspide et feldspato compositus.
Syst. nat. 1. *p.* 189. *n.* 21. XII. 3. *p.* 72. *n.* 1. Saxum (Porphyrius) impalpabile, striis, punctis maculisque sparsis spatosis.

Schreb.

Schreb. lithol. 78. Saxum impalpabile siliceum fuscum, granis spatosis rubescentibus et albis.

Cronst. miner. §. 264. 6. Saxum compositum jaspide et feldspato, interdum mica et basalte.

Waller. miner. sp. 94. Jaspis durissima rubens, lapillulis variis insperſis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 414. *n.* 9. Saxum jaspide et spato scintillante mixtum.

Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 260. Porphyr.

Cost. foss. 283. Porphyrites.

Habitat in Aegypto, Arabia, Graecia, Italia (*potissimum in territorio civitatum* Bergami *et* Brescine,) Sabaudia, Helvetia, Burgundia, *montibus* Vogesis, *aliisque* Galliae *meridionalis partibus*, Tiroli, Bohemia, Saxonia, Thuringia *finitimis* Franconiae *partibus*, Hercynia, Scandinavia, Sibiria, *tum vagus*, *tum rupes*, *montes*, *horumve partem praecipuam constituens*, *opacus*, *texturae ad conchaceam*, *varius ad schistosam accedentis*, *durus et egregiam polituram admittens*, *hinc toties in monumentis veterum obvius*, *et adhuc nobilioribus praesertim aedificiorum partibus inserviens*, *in fragmenta indeterminata dissiliens*, *igne facile liquescens*, *formae utplurimum communis*, *rarissime prismaticae*, *tum accedentibus aliis atque aliis peregrinis*, e. gr. *hornblenda*, *mica*, *scorlo*, *quartzo*, *tum partium constituentium colore*, *forma*, *distributione*, *varia inter se ratione infinitum in modum varians*, *feldspato utplurimum albo*, *nonnunquam rubello*, *punctorum*, *striarum*, *macularum*, *prismatum forma jaspidi immerso*, *interdum fatiscente*, *ut vacua remaneant*, *quae occupaverat*, *loca*, *jaspide nunc rubra*, *nunc fusca*, *nunc nigra*, *nunc viridi*, *varius obscure cinerea*, *aut bicolore*, e. gr. *nigra et viridi*, *rubra et aurantia.*

corsicanus. 59. P. ex jaspide? et actinoto compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 21. *p.* 357. Marmo verde di Corsica.
Habitat in insula Corsica, *albus*, *maculis violaceis*, *radiisque actinoti viridibus varius*; *an huc spectat?*

amiantinus. 60. P. ex jaspide, asbesto et quartzo compositus.
Habitat vagus in comitatu Mansfeld, *jaspide rubra*, *asbesto virescente*, *quartzo albo.*

nitens. 61. P. ex jaspide et mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Natur. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia *et* (*prope* Annaberg) *in* Saxonia.

62. P.

scorlinus. 62. P. ex jaspide et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

granatifer. 63. P. ex jaspide et granatis compositus.
Born ind. foss. 1. *p.* 32. 2. *p.* 94.
Habitat in Austria (*prope* Crems) *et* Islandia, *jaspide viridi.*

effervescens. 64. P. ex jaspide et spato compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

crystallinus. 65. P. ex jaspide et quartzi crystallis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

Achates. 66. P. ex jaspide, quartzo fragili, crystallo, amethysto, chalcedonio genuino, carneolo et onyche, petrosilice, pyromacho, pluribus vel paucioribus simul compositus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 10. Silex rupestris, cortice rufo noduloso, subdiaphanus.
Mus. Tessin. 8. *n.* 6. Silex rupestris superficie nodosa tunicata.
Woltersd. miner. 14. Corneus lapis diaphanus variegatus.
Waller. miner. 84. *et Syst. miner.* 1. *p.* 284. *n.* 22. Achates durissima fere pelluceus, diversis coloribus nitens, variegata.
Baum. miner. 1. *p.* 250. *Rumpf mus. t.* 56. *f.* A-D. *Cronst. miner.* §. 61. Achates.

fasciatus. α) partibus constituentibus per fascias rectas rarius undulatas, colore diversas alternantibus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 139. Bandachat.

anguloſus. β) ex fragmentis angulosis crystosis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 140. Vestungsachat.

annulatus. γ) annulis pictus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 143. Ringachat.

rurales. δ) picturas campestres referens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Landschaftsachat.

muscosus. ε) muscorum icones referens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Moosachat.

stellaris. ζ) punctis stellaribus insignitus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Sternachat.

ruderalis. η) ex fragmentis indeterminatis compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Trümmerachat.

Habitat

Habitat infinita fere varietate (micrologia lithophilorum et fraudibus lithopolarum hinc inde acuta, sive indolem, proportionem et distributionem partium constituentium, sive tinctum et colorum temperaturam, sive duritiem, et nitorem, eum potissimum, qui politura conciliatur, sive durabilitatem spectes, elegantior et copiosior in Saxonia, Palatinatu, *Ducatu* Bipontino, *in aliis* Rheno *irrigatis terris, alias quoque in* Hercynia (*prope* Ilefeld *et in terra* Walkenried,) Hassia (*prope* Gundershausen *et* Dianenberg,) Thuringia, Franconia, Wirtembergia, Bavaria, Bohemia, Silesia, Hungaria, Temesia, Sibiria, Candia, Sicilia, Hetruria, *territorio* Bresciano, Vogesis, Anglia, Scania, Islandia, Zeylona, *nunc vagus, nunc argillae induratae innidulans, rarius in venis, rarissime stalactitae forma obvius, ornamentis, aedificiorum partibus nobilioribus, gemmae quoque loco hinc inde inserviens.*

59. AMYGDALITES.

Ex glandulis alterius generis fossili formae communis innidulantibus.

In montibus potissimum serioris aetatis occurrens, saepe ad aërem fatiscens.

a. *talcosi.*

rhaeticus. 1. A. ex steatite et petrosilice compositus.
Storr Alpenr. 2. p. 214.
Habitat in Rhaetiae *monte* Despiner Alp, *dilute viridis, petrosilice cinereo.*

fornacum. 2. A. ex steatite et barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. p. 51. 52. Giltstein.
Habitat in Bernatum *valle* Urseren, *cujus incolis in crassas laminas discissus in fornaces adaptatur, ex virescente cinereus, barytidis canae glandulis prominentibus asper, vix in vasa tornandus, igne, nisi satis crassis tabulis illi exponatur, rimas agens.*

glandulosus. 3. A. ex serpentino et marmore vel spato compositus.
Habitat in Italia, *et* (*prope* Schwarzenberg) *in* Saxonia.

4. A.

homogeneus. 4. A. ex ſerpentino et ollari compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Zoebliz).

leucochloros. 5. A. ex ſerpentino et quartzo compoſitus.
Habitat in Suecia *prope* Sala.

granaticus. 6. A. ex asbeſto et granato compoſitus.
Born ind. foſſ. 1. *p.* 32.
Habitat in Temeſia (*prope* Dognaska,) Tiroli (*prope* Sterzing) *et* Lapponia, *accedente interdum mica.*

b. *calcarii.*

Ophites. 7. A. ex marmore et ſerpentino compoſitus.
Cronſtedt miner. §. 209. 1. 1-3. Saxum compoſitum particulis calcareis et argillaceis.
Habitat in Suecia, Italia, Africa *meridionali, utplurimum albus, ſerpentino viridi aut nigro.*

hetruricus. 8. A. ex macigno et ſerpentini, marmoris aut argillae glandulis compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fieſoli,) *aedificiis exſtruendis frequenter adhibitus.*

c. *argillacei.*

primigenius. 9. A. ex argilla et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 37? Saxum lapillis, ſabulis argillaque connatum.
Habitat in Suecia.

asbeſtinus. 10. A. ex argilla, asbeſto et granatis compoſitus.
Ferber Beytr. 2. *boehm. Mineralg. p.* 51.
Habitat in Bohemia (*prope* Orpes) *venam ferri fovens, accedente ſcorlo, ſpuma lupi mica, hornblenda non raro auctus.*

lamelloſus. 11. A. ex argilla, hornblenda et ſpato compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg).

cacumentarius. 12. A. ex caemento et lavis compoſitus.
Habitat frequens in Italia *inferiori et media.*

Wacca. 13. A. ex wacca et ſpato compoſitus.
Karſt. Magaz. Helv. Naturk. 3. *p.* 234. *ſq.*
Habitat frequens in Saxonia.

14. A.

fordidus. 14. A. ex wacca et quartzo compositus.
Werner chem. Annal. 1789. 1. *p.* 131.
Habitat in Bohemia (*prope* Joachimsthal).

ſerpentinus. 15. A. ex trapezio et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Italiae, Sileſiae *montibus ſtratariis, trapezio utplurimum fuſco, ſerpentino obſcure viridi, fructus et ſemina elliptica vel globuloſa non raro mentiente, hinc inter carpolithos relato.*

ſteatiticus. 16. A. ex trapezio et ſteatite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino, *et* Franconia.

vulgaris. 17. A. ex trapezio et ſpato compoſitus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. a. Saxum glanduloſum baſi corneo trapezio cum glandulis albis.
Habitat in Norwegiae, Angliae (*potiſſimum provincia* Derby,) Italiae, Ducatus *Bipontini*, *ripae* Moeni *fluvii*, *epiſcopatus* Fuldenſis, Hercyniae (*prope* Seelen, *inter* Olterode *et* Clausthal, *prope* Ilefeld,) Saxoniae (*prope* Zwickau,) Bohemiae, Sileſiae, Hungariae (*prope* Stiaoniza) *montibus ſtratariis, achatae et chalcedonii frequens matrix, ſpato ſemper albo, interdum argilla viridi obducto, nunc glandulis majoribus, nunc globulis particulisque minoribus rarioribus aut copioſioribus per reliquam maſſam diſperſo, nunc rubram, nunc fuſcam, nunc viridem, nunc ex vireſcenti cineream, nunc nigram, accedente interdum praeterea mica, vel argilla viridi, vel feldſpato.*

gypſeus. 18. A. ex trapezio et ſelenite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

varioloſus. 19. A. ex trapezio et lithomarga compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 38.
Habitat in Bohemia, Saxonia, *lithomarga alba.*

aerugino-ſus. 20. A. ex trapezio et argilla viridi compoſitus.
Habitat in Bohemia (*prope* Brammey *in montibus giganteis,*) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld,) *trapezio utplurimum fuſco.*

zeolithicus. 21. A. ex trapezio et zeolithi globulis compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

tuberoſus. 22. A. ex trapezio et quartzi glandulis compoſitus.
Habitat c. gr. *prope* Francofurtum *ad* Moenum.

23. A.

chalcedonius. 23. A. ex trapezio et chalcedonio compositus.
Habitat prope Francofurtum *ad* Moenum, *et prope* Budingum, *chalcedonio crebro botryoide, nonnunquam vitri ad instar fere pellucido, aut opalum simulante.*

chlorostictos. 24. A. ex basalte columnari et steatite compositus.
Habitat in basaltiferis rheno inferiori, et Goettingae *vicinis, steatitae glandulis virescentibus minoribus, rarioribus, basalte nigro.*

spatosus. 25. A. ex basalte columnari et spato compositus.
Habitat e. gr. *in* Hassiae *montibus basaltiferis.*

marmoreus. 26. A. ex basalte columnari et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 286.
Habitat e. gr. *in media* Italia *prope* Radicofani.

argillosus. 27. A. ex basalte columnari et argillae glandulis compositus.
Habitat e. gr. *in* Galliae *meridionalis montibus basaltiferis.*

radians. 28. A. ex basalte columnari et zeolithi glandulis stellatim fibrosis compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Hassiae, Thuringiae, Lusatiae *montibus basaltiferis.*

piceus. 29. A. ex basalte columnari et piceo compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Goettingae *vicinis.*

olivinus. 30. A. ex basalte columnari et olivino compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Goettingae *vicinis*, Hassiae, Thuringiae, Franconiae (Rhoenberge,) Saxoniae, Lusatiae, Bohemiae *montibus basaltiferis.*

durus. 31. A. ex basalte columnari et quartzi glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 274.
Habitat in Italia.

granitoides. 32. A. ex basalte columnari et granitae glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 273.
Habitat in Italia *et meridionali* Gallia.

ferrifer. 33. A. ex basalte columnari et ferro spatoso compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Moeno *vicinis.*

brecciatus. 34. A. ex lava et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 14. *p.* 226. 18. *p.* 312.
Habitat in Italiae *mediae montibus olim ignivomis, vagus quoque ad fluvios.*

argillaceus. 35. A. ex lava et argillae glandulis compositus.
Habitat in Italia *meridionali, et media.*

schistifer- 36. A. ex lava et ardesiae frustis compositus.
rus. *Habitat in* Sicilia *et vicinis insulis.*

albo-ma- 37. A. ex lava et zeolithi glandulis compositus.
culatus. *Habitat in* Sicilia.

gemmifer. 38. A. ex lava et olivino compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 11. *p.* 173.
Habitat frequens ad Vesuvii *radicem.*

pyroma- 39. A. ex lava et pyromachi glandulis compositus.
chus. *Habitat ad* Vesuvii *radicem.*

inconspi- 40. A. ex lava et quartzi glandulis conflatus.
cuus. *Habitat in* Sicilia.

achatoi- 41. A. ex lava et chalcedonio compositus.
des. *Habitat in* Islandia.

ferrugino- 42. A. ex lava et ferri minera compositus.
sus. *Habitat in* Islandia.

d. *silicei.*

margodes. 43. A. ex petrosilice et margae glandulis compositus.
Saussur. voy. dans les alp. 1. *p.* 141.
Habitat vagus prope Genevam.

similaris. 44. A. ex petrosilice et argillae glandulis compositus.
Habitat in Bohemiae (*prope* Przibram,) Saxoniae (*prope* Marienberg) *et* Bipontinis *fodinis*, *frequens minerarum matrix.*

jemticus. 45. A. ex petrosilice et zeolithi glandulis compositus.
v. Born ind. foss. 1. *p.* 47.
Habitat in Jemtia Succiae.

quartzi- 46. A. ex petrosilice et quartzi glandulis compositus.
fer. *Charpent. Geogr. Chursf. p.* 286.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Johanngeorgenstadt).

Cronsted- 47. A. ex jaspide, spato et serpentini glandulis compositus.
tii. *Cronst. miner.* §. 266. Saxum basi jaspidea martiali cum fragmentis spati calcarei et serpentini, figura elliptica.
Waller syst. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. b. Saxum glanduloſum basi jaspidea, glandulis albis et viridibus.
v. Born ind foss. 1. *p.* 151.
Habitat in Norwegia (*prope* Moss) *et* Saxonia (*prope* Zwickau,) *ruber, glandulis albis viridibusque variis.*

48. A.

albo-gutatus. 48. A. ex jaſpide et ſpati glandulis compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 152.
Habitat in Bohemia *prope* Stitz, *ex cinereo viridis.*

albo-fuſcus. 49. A. ex jaſpide et lithomarga compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 146.
Habitat in Bohemia *prope* Bukau.

cinereus. 50. A. ex jaſpide et zeolitho compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 151.
Habitat in India.

helveticus. 51. A. ex jaſpide et amaro compoſitus.
Hoepfn. Mogaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſibiricus. 52. A. ex jaſpide et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 78. Saxum impalpabile jaſpideum rubrum, maculis albis quartzoſis.
Habitat in Sibiria (*praecipue ad fluvium* Ural,) Italia (*prope* Breſciam,) Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam,) Saxonia.

Jaſponyx. 53. A. ex jaſpide et onyche compoſitus.
Habitat rarior in Saxonia, Palatinatu rhenano, *Ducatu* Bipontino.

albo-viridis. 54. A. ex quartzo et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Suecia (*prope* Salila).

tricolor. 55. A. ex quartzo et gypſo rubro nigroque compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 86.
Habitat in Saxonia (*prope* Marienberg,) *minerae ſtanni matrix.*

60. BRECCIA. Ex fragmentis lapidum utplurimum rotundatis per caementum terreum aut metallicum conglutinatis conſtans.

In montibus recentioribus tantum occurrens.

a. *talcoſae.*

ſerpentina. 1. Br. ex fragmentis ſerpentini minoribus ope margae induratae miciferae conglutinatis.
Habitat in Pedemontio.

b. *calcariae.*

calcaria. 2. Br. ex fragmentis marmoris rudis ope terrae calcariae conglutinatis.
Habitat paſſim in vallibus montibus calcariis conterminis.

marmorea. 3. Br. ex fragmentis marmoris nobilis ope terrae calcariae conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 269. 1. 1. Marmo brecciato.
Habitat in Italia, *egregiam polituram admittens, variegata.*

Lumachella. 4. Br. ex teſtaceis coralliisque eorumve fragmentis ope terrae calcariae conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 269. 1. 2. Lumachella.
Ferber Br. a. Welſchl. 16. *p.* 257.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, *potiſſimum teſtaceis adhuc egregie ſplendentibus ſpectabilis in* Carinthia, *in* Italia, *eximie ſaepius variegata, et nitidam polituram admittens.*

ſchiſtoſa. 5. Br. ex ardeſiae fragmentis argillae fuſcae ope conglutinatis compoſita.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. Saxum petroſum ſchiſtoſum, fragmentis ſchiſti compoſitum.
Habitat in monte Suecico Weſtrogothiae, Hunneberg.

c. *argillaceae.*

argilloſa. 6. Br. ex trapezii fragmentis jaſpidi conglutinatis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 156.
Habitat in Norwegia.

7. Br.

basaltina. 7. Br. ex basaltae columnaris fragmentis argillae ope conglutinatis.
Nose orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 163.
Habitat ad Rheni *inferioris ripas, in montibus* Honderberg *et* Wolsberge.

lavina. 8. Br. ex lavae fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Sicilia *aliisque regionibus montibus* ignivomis *vicinis.*

Cicerchina. 9. Br. ex lavae fragmentis et spati granis albis ope terrae calcariae conglutinatis.
Ferber Br. a. Welschl. 7. *p.* 96. Cicerchina.
Habitat in Italia, *praesertim* Hetruria (*prope* Ficsoli) *poliendo marmori inservions.*

d. *siliceae.*

helvetica. 10. Br. ex petrosilicis fragmentis ope margae conglutinatis.
Andreae Br. a. d. Schw. p. 36. &c. Nagelfluh, Nagelfels.
Habitat frequens in Helvetia, *potissimum meridionali et occidentali, tum vaga, tum in rupes collesque aggregata, in magna* Helvetiae *parte inter principes aedificiorum materias, animalium,* v. g. *dentium squali vestigiis impressis interdum conspicua, polituram non admittens.*

cornea. 11. Br. ex petrosilicis fragmentis argillae ope conglutinatis.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 156.
Habitat in Carniolia (*prope* Idriam) *et* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *accedentibus posteriori spati quoque frustulis.*

mixta. 12. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Saxonia *prope* Annaberg.

Silicina. Pudding-stone. 13. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 39. Saxum silicibus cretaceis jaspide connatum.
Vog. mineral. 128. Silex concretus.
Cronst. miner. §. 271. Saxum silicibus amorphis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 5. Saxum petrosum siliceum, diversis silicibus concretum.
Habitat in Anglia, Rheno, Bohemia *egregiam polituram admittens, variegata, jaspide utplurimum spadicea, vasis et ornamenti generibus variis inserviens.*

fruticulosa. 14. Br. ex petrosilicis fragmentis luteis arbuscularum imaginibus nigris insignitis rubrisque compositа.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Pietra frutilioſa orientale.
Habitat in Oriente.

aegyptia. 15. Br. ex petrosilicis viridis fragmentis conglutinata.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Breccia verde d'Egitto.
Habitat in Aegypto, *vix polituram admittens, viridi fragmentorum colore nunc clariori, nunc obscuriori, granitae fragmentis interdum intermistis.*

cuprifera. 16. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis aerugine conglutinatis.
Cronst. miner. §. 275. 3. 1. 1.
Habitat in Sibiria, *cupro adeo dives, ut cum fructu eliquetur.*

jaspidea. 17. Br. ex jaspidis fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis jaspidis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 429. Saxum petrosum jaspideum, fragmentis jaspidis conglutinatis compositum.
Habitat in Italia *et* (*prope* Frejus) Galloprovincia.

quartzosa. 18. Br. ex quartzi fragmentis quartzi ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis quartzosis conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 4. Saxum petrosum quartzosum, fragmentis quartzosis concretum.
Habitat in Jemtia, Smolandia Sueciae.

glandulosa. 19. Br. ex quartzi fragmentis arenatii ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 5. XII. 3. *p.* 73. *n.* 8. Saxum (aethereum) cotaceum quartzosum, particulis lacteis.
Waller. miner. 164. Saxum petrosum arenaceo-siliceum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 427. *n.* 3. Saxum petrosum arenario-siliceum ab arena vel sabulo cum silicibus concretum.
β?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 62. *n.* 4. Cos tigrina.
Habitat in Dalecarlia, Nericia, Gestricia Sueciae, Normannia, Germania (*prope* Goettingam).

indeterminata. 20. Br. ex fragmentis variorum lapidum simpliciorum, inter quos quartzum eminet, composita.
Habitat passim in Germania.

21. Br.

porphyrea. 21. Br. ex fragmentis porphyrii jaſpidis aut porphyrii ope conglutinatis.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 1. Breccia porphyrea.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 8. Saxum petroſum porphyreum, fragmentis porphyris conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarliae *monte* Hykieberg, *et rupe* Serna, *in monte* Schwalbenſtein Hennebergae (*prope* Ilmenau).

arenaria. 22. Br. ex fragmentis arenarii conglutinatis compoſita.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 3. Saxum fragmentis conſtans ſaxorum conglutinatorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 427. *n.* 2. Saxum petroſum arenarium, fragmentis lapidis arenarii conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarlia.

ſaxoſa. 23. Br. ex fragmentis variorum lapidum aggregatorum conglutinata.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 2. Breccia indeterminata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 9. Saxum petroſum lapidibus ſaxoſis concretum.

Habitat in Dalecarlia, Normannia Sueciae.

ſterilis. 24. Br. ex fragmentis variorum lapidum tum ſimpliciorum tum aggregatorum conglutinata.

Voigt Verz. Samml. v. Gebirgsart. p. 15. *n.* 15. 16. Rothes Todtes Liegendes.

Habitat in Thuringiae, Haſſiae *montibus, margae bituminoſae ſtratis, ſuppoſita.*

61. ARENARIUS. Ex granulis arenae conglutinatis compositus.

In montibus stratariis obvius, integra strata, rupes, colles montes constituens, utplurimum formae communis et in fragmenta indeterminata dissiliens.

α simpliciores.

a. *caemento siliceo.*

flexilis. 1. A. elasticus durus apyrus particulis subsquamosis.
Gassend. vit. Peiresc. Hag. Comit. 1655. *p.* 155. Cor flexilis.
Brückmann chem. Ann. 1784. 2. *p.* 441. Elastischer Stein.
Crell chem. Annal. 1785. 2. *p.* 479.
Habitat in Brasilia, *canus, asper, cum acidis non effervescens, majoribus quoque frustis si flectatur, priorem in situm resiliens, et huc illuc vacillando sonitum levem edens, igne candente ne hilum quidem sui ponderis, et, quod minores particulas spectat, pelluciditatis amittens.*

Avanturino. 2. A. durus politura egregium nitorem acquirens: granulis spadiceis inaequaliter tinctis.
Daubenton et Saye act. Paris. ann. 1781. *p.* 1-7.
Khun Abh. d. boehm. Ges. d. Wiss. ann. 1788. *p.* 118.
Habitat in Hispania, Britannia, Bohemia, Saxonia (*prope* Lipsiam) *vagus.*

Cos. 3. A. durisculus fragilis polituram non admittens: granulis minoribus aequalibus.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 2. XII. 3. *p.* 61. *n.* 1. *It. scan.* 321. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 4. 5. Cos (cotaria) particulis mere glareosis impalpabilibus friabilibus.
Waller. miner. 73. Cos particulis arenosis aequalibus minoribus, coticularis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 190. Cos arenacea, particulis subtilissimis dura, coticularis.
Woltersd. miner. 14. Arenarius ex arena compactus.
Cartheus. miner. 28. Arenarius durisculus granulis parvis aequalibus.

Cronst.

Cronſt. miner. §. 274. 3. a. Lapis arenarius glutine incognito mollior.

Coſt. foſſil. 132. Saxum arenarium album ſuecicum.

Habitat frequens in Suecia, *potiſſimum* Dalecarlia, Weſtrogothia, Scania, *in* Polonia, *in* Germania, *potiſſimum* Luſatia, Saxonia, Thuringia, Haſſia, Megalopolitano *ducatu*, Holſatia, Leodio, Lotharingia, Helvetia, Tranſilvania *et in* Hiſpania, *rufa*, *flaveſcens*, *alba*, *aut cinerea*, *interdum micae particulis inſperſis micans*, *teſtaceorum veſtigiis crebro dives*, *lapicidis phthiſeos genere*, *quam pulvis excitat*, *funeſtus*, *coti gyratili*, *coticulae raſili*, *aedificiis*, *nobilioribus quoque interdum eorum partibus*, *ſtatuis adeo inſervions.*

coagmentatus. 4. A. poroſus aquam non transmittens, granulis paulo majoribus hyalinis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 9. Cos particulis arenaceis hyalinis disjunctis coagmentatis.

Habitat in Europa *auſtrali*, *e cavitate rupium*, *panis tritici inſtar poroſus*, *granulis pellucidis rigidis paſſim connexis.*

foraminulentus. 5. A. leviuſculus exeſus, aquam transmittens, granulis minoribus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 198. *n.* 9. Cos particulis arenoſis mineribus, variis foraminulis inordinate diſtincta.

Habitat in Ingermannia, *aedificiis*, *etiam nobilioribus adhibitus.*

Filtrum. 6. A. durus aquam transmittens, granulis aequalibus majoribus.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 8. XII. 3. *p.* 63. *n.* 10. Cos particulis arenaceis aequalibus aquam transmittendo ſtillans.

Waller. miner. 14. Cos particulis arenoſis majoribus aquam transmittens.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 197. *n.* 8. Cos particulis arenaſcis puris, aquam transmittens.

Woltersd. miner. 14. Arenarius lapis poroſus aquam transmittens.

Coſt. foſſil. 143. Saxum arenarium cinereum, Filtrum.

Habitat in inſulis Canariis, *ad* novae Hiſpaniae *littora*, *in* Fennonia, Saxonia, *et* (*prope* Libochowiz) Bohemia, *utplurimum cinereus*, *granis pellucidis angulatis*, *olim aquae marinae edulcandae fruſtra*, *hodienum liquoribus turbidis clarificandis adhibitus.*

fundamentalis. 7. A. ſubdurus, granis inaequalibus angulatis majoribus ſubopacis.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 5. Cos ſolidiuſcula, particulis arenaceis quartzoſis ſubopacis ſubangulatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 16. Cos particulis angulatis opacis fixis rigidis.

Waller. miner. ſp. 77. *ſyſt. miner.* I. *p.* 195. *n.* 6. Cos particulis arenoſis diſtinctis dura vulgaris.

Cronſt. miner. §. 274. 3. 3. Lapis arenarius glutine incognito.

Coſt. foſſil. 140. *n.* 27. Saxum arenarium.

Habitat in Anglia (*comitatu* Devonienſi *et* Ceſtrienſi) *et* Suecia (*potiſſimum* Roſlagiae *maritimis*, Weſtrogothia, Angermannia, Weſtmannia, Nericia, *attactu rigidus, et difficulter caeduus, mitiori igne in arenam dilabens, albus, cinereus, virideſcens, fuſcus, rubens, vel flaveſcens, aquam non bibens, ſatis ſolidus, horizontaliter fiſſilis aedium fundamentis inſerviens.*

b. *caemento calcario.*

cryſtallinus. 8. A. durus canus, cryſtallis rhombicis aggregatis: granis ſpati ope conglutinatis.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Hacq. Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 142.

Ferber Bemerk. in Neuf. het. &c. p. 51.

Habitat in Gallia, *prope* Metas Lotharingiae, Cabillonum Burgundiae, *potiſſimum prope* Fontem Bellaqueum *inſulae* Franciae, *granis circiter* 5, *ſpato* 3 *partes conſtituentibus.*

ſtillatitius. 9. A. durus canus, forma ſtalactitae.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Habitat prope Fontem Bellaqueum Galliae.

margaritarius. 10. A. ex granis pellucidis inaequalibus cretae albae ope conglutinatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. Saxum cotaceum arenae margaritariae quartzoſum.

Habitat in Nericia Sueciae, *ſuperficie micante*, theſſelius.

Helenae. 11. A. friabilis granis nigris cinereisque cretae albae ope cohaerentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 73. *n.* 7. Saxum cotaceum friabile calcareo-arenoſum.

Habitat

Habitat in insula S. Helenae, *friabilis, calcem ustione exhibens flavescentem et arenosam.* Ekeberg.

livonicus. 12. A. canus ad aërem indurescens, granis minoribus creta alba conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2. 2. Lapis arenaceus glutine calcareo, particulis invisibilibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 192. Quadrum albescens.
Habitat in Livonia, *ustione flavescens.*

scanicus. 13. A. granis viridibus pellucidis, marmore albo conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2 1.
Habitat in Scania *prope* Bäckeskog.

calcarius. 14. A. cinereus, granis minoribus cretae ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 2. Cos particulis glareosis marmoreisque.
It. wgoth. 21. Calx hepatica.
Habitat in monte Sueciae Kinnekülle, *stratum infimum constituens, candefactus cum sono violento dissiliens; an vere distincta species?*

Quadrum. 16. A. duriusculus, granis minoribus margae ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 1. XII. 3. *p.* 61. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 1. Cos particulis glareosis margaceo argillaceis, bibula subefferveseens.
Waller. miner. 75. Cos particulis minimis glareosis mollis caedua.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 191. *n.* 4. Cos particulis impalpabilibus, effervescens mollis caedua.
Vogel miner. 110. Cos caedua, Quadrum Caesalpini.
Worm. mus. 57. Arenarius ex Gotlandia.
Cronst. miner. §. 274. 1. 2. Lapis arenarius glutine argilla communi.
Habitat in Gotlandia *et* Dalecarlia Sueciae, *in* Anglia, Germania, Gallia (*comitatu* Kulcinonensi,) *utplurimum canus, interdum griseus, flavescens aut rubens, rimas horizontales et obliquas agens, in solo humidus et facilime caeduus, ad aërem indurescens, sub dio fatiscens, in sicco bibulus, gelu dissiliens, architectorum usu clarus.*

sulphureus. 15. A. granis suilli ope conglutinatis.
Heidinger phys. Arb. einr. Fr. zu Wien I. 4. *p.* 7. Schwefelstein.
Habitat in salisodinis Galliciae *prope* Wieliczka.

c. cae-

c. *caemento argillaceo.*

porcellanus. 17. A. granis argillae porcellanae ope conglutinatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 14. Cos particulis arenaceis argillaceisque.
Cronſt. miner. §. 274. 1. 1. Lapis arenaceus glutine argillae porcellanea.
Habitat in Scaniae *fodina lithanthracum prope* Boſerup, *in ſolo mollis, ad aërem indureſcens, igne non liquandus.*

Fahlunenſis. 18. A. granis minimis albis argillae vulgaris rufae ope conglutinatis.
Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 2. XII. 3. *p.* 74. *n.* 11. Saxum cotaceum rufum, atomis quartzoſis albis.
Habitat Fahlunae *in* Suecia, *conſtituens baſin cuprifodinae.*

coloratus. 19. A. granis minoribus ſubaequalibus tinctis.
Syſt. nat. XII. *p.* 64. *n.* 13. Cos particulis arenaceis ſubaequalibus colorata.
Habitat hinc inde, *flavus, viridis, caeruleus aut ruber, an diſtincta hujus tribus ſpecies?*

ſtratarius. 20. A. durus; granis aequalibus diaphanis.
Syſt. nat. I. *p.* 147. *n.* 4. XII. 3. *p.* 63. *n.* 12. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 8. *It. ſcan.* 329. Cos particulis arenaceis quartzoſis aequalibus diaphanis compactis.
Habitat paſſim *frequens, copioſus in* Scania, *ad aërem indureſcens, ſub mari ſalſus, hinc antequam muris inferatur, elixandus.*

friabilis. 21. A. granis minimis laxiſſime cohaerentibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 8. Cos particulis arenaceis digito friabilibus.
Habitat Helſingburgi *in* Scania.

fiſſilis. 22. A. in tabulas fiſſilis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 7. Cos particulis arenaceis fiſſilibus, lamellis fragilibus.
Waller. miner. 76. Cos lamellis fiſſilibus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 196. *n.* 7. Cos in lamellas fiſſilis.
Carth. miner. 28. Arenarius fragmentis fiſſilibus.
Habitat frequens in Suecia, Anglia, Hiſpania, Germania, *duritie, colore (albo praeſertim et rufeſcente,) granorum magnitudine et pelluciditate, tabularum, in quas finditur, craſſitie varians, niſi nimis ſit poroſus, tectis inſerviens.*

23. A.

glareosus. 23. A. mollis, granis minimis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 188. *n.* 2. Cos glareosa, particulis impalpabilibus, mollis.
Habitat passim in Suecia, Anglia, *regno* Peruviano, *griseus, rubens, flavescens aut virescens.*

d. *caementi locum supplente calce metallica.*

amnigenius. 24. A. durus, granis parciore ferri calce conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 38. *Mus. Tessin.* 72. Saxum lapillis sabulis ochra connatum.
Cronst. miner. §. 274. 4. Lapis arenaceus ochra martis conglutinatus.
Habitat hinc inde in Germania, Suecia, *potissimum* Ostrobothnia, *semper coloratus, ruber vel flavus; accolae fluvii* Haukipudas *in* Ostrobothnia *sabulum e fundo fluvii effodiunt, in acervos colligunt, et per unum alterumque annum sub Dio relinquunt, hoc temporis spatio ita conferruminatum, ut focum exinde struant.*

ferruginosus. 25. A. granis largiore ferri calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 246. 4. Eisensanderz.
Habitat passim in Germania, *ferri adeo dives, ut cum fructu eliquari possit.*

cobaltifer. 26. A. granis cobalti calce conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 3.
Habitat in Sueviae *fodinis.*

cuprifer. 27. A. granis aeruginis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 276. 2.
Habitat in Sibiriae, Hassiae *fodinis.*

β) *magis compositi.*

griseus. 28. A. granis inaequalibus argillae induratae ope conglutinatis, quartzi et ardesiae fragmentis saepius innidulantibus.
v. Trebra Erf. v. Inn. d. Geb. Br. 5. *p.* 69. *Ilsemann et Westrumo chem. Ann.* 1785. 2. *p.* 431. *et* 1786. 2. *p.* 241. *Lasius Beob. üb. d. Harzgeb.* 1. *p.* 141. Grauwacke.
Habitat in Sibiriae Uralensibus, Saxoniae (*prope* Braunsdorf,) Franconiae (*in principatu* Coburgensi *et* Meinungensi,) Nassoviae *montibus, ad* Rheni *ripas, frequentissimus in* Hercynia, *stratis cum stratis ardesiae et lydii alternantibus, venis metallicis foetus, argilla ex caerulescente cinereo in nigrum vergente, granis utplurimum albis, rarius virescentibus, aut rubris, ceterum magnitudine*

dine et proportione mirifice variis, interdum ſpati venis exaratur, aut bitumine perfuſus, aut animalium aut vegetabilium veſtigia ferens, rarius mica innidulante conſpicuus.

novacularis. 29. A. granis minoribus micae miſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 193. *n.* 5. Cos ſaxoſa, particulis diſtinctis, arenaſceo-micaſeis, fragilis.

β) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 75. *n.* 13. *It. ſcan.* 129. Saxum (Stenomis) cotaceum flavelcens, micis minutiſſimis nigris.

γ) Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 1. XII. 3. *p.* 74. *n.* 9. Saxum (undulatum) cotaceum ſubfiſſile rufum undatum, atomis micaceis ſparſis.

Syſt. nat. p. 148. *n.* 7. Cos particulis angulatis opacis, ſuperficie undulata.

Habitat paſſim in montibus et rupibus arenariis, potiſſimum recentioribus, rufeſcens, β) flaveſcens, γ) rufus, mica alba, aut in β) nigra, illius particulis nunc oblongis et longitudinaliter congeſtis, nunc punctatim inſperſis, coticulae loco ad enſes cultrosque acuendos inſerviens, β) montem Scaniae Stenshufwud *conſtituens, γ) durus in* Dalecarlia *inter* Sernam *et* Limam *obvius, in laminas craſſas undulatas fiſſilis.*

molaris. 30. A. durus, ex granis inaequalibus angulatis quartzi et feldſpati interſperſa mica compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 6. XII. 3. *p.* 64 *n.* 15. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 10. Cos particulis inaequalibus quartzoſis glareoſisque.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 199. *n.* 10. Cos particulis majoribus ſabuloſis diverſae naturae coalita.

Carth. miner. 27. Arenarius durus granulis inaequalibus.

Wolt. miner. 14. Arenarius ex ſabulo compactus.

Coſt. foſſ. 137. Saxum arenarium, Lapis molaris.

β) Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 16. XII. 3. *p.* 75. *n.* 17. Saxum (molinum) cotaceo-quartzoſum micaceum.

Habitat paſſim in Europa, *potiſſimum in* Sueciae *provinciis.* Uplandia, Sudermannia, Scania, *β) in* Smolandia, Weſtrogothia, Fennonia, *partium conſtituentium indole ad graniten accedens, quartzi granulis pellucidis majoribus, feldſpati minimis, magis opacis et cinereis, in frumenti molendinis frequenter adhibitus.*

31. A.

compactus. 31. A. durus, quartzi granis minimis ochroleucis, et granati rubris.

Syſt. nat. I. *p.* 147. *n.* 3. XII. 3. *p.* 63. *n.* 11. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 7. Cos particulis arenaceis impalpabilibus compactiſſimis.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fiſſile incarnatum, granis granatinis.

Habitat in Sueciae *provinciis* Dalecarlia, Weſtrogothia, *β*) *in* Scania, *occurrens*, *fiſſilis*, *mica argentea interſperſa diſtinctus.*

radians. 32. A. durus, ſcorli nigri columnis ſtellatim digeſtis granatique purpurei granis inſperſis variegatus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 10. Saxum cotaceum ſtriis atris radiantibus granatisque ſparſis.

Habitat in Sueciae *monte argenteo occidentali*, *pallidus.* Tidſtröm.

decuſſatus. 33. A. durus ex albo rufeſcens, hornblendae, ſquamis atris erectis et decuſſantibus varius.

Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 8. XII. 3. *p.* 75. *n.* 15. Saxum cotaceum quartzoſum incarnatum, micis ſparſis atris erectis decuſſantibusque.

Habitat in Suecia (Kallmorae).

frumentalis. 34. A. talci lamellis interſperſis maculisque lanceolatis varius.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 75. *n.* 16. *Muſ. Teſſ.* 72. Saxum cotaceo-talcoſum, maculis lanceolatis ſparſis.

Habitat in Germania.

varioloſus. Tigerſten. 35. A. albus foraminibus ferrugineis pertuſus aquam transmittens, granis minoribus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 5. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 6. Cos particulis glareoſis, maculis ſparſis eroſis ferrugineis.

It. ſcan. 13. Cos ſolidiuſcula alba, cortice flaveſcente, maculis fuſcis friabilibus.

Habitat in Nericia *et* Weſtrogothia Sueciae, *maculis et foraminibus a pyritae glandulis innidulantibus in ochram fatiſcentibus natis.*

CLASSIS II.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi.

63. BORAX. Igne ſpumans, et paulo fortiori in vitri ſpeciem abiens.

64. MURIA. Aquam fortem in aquam regiam convertens.

65. NITRUM. Acido vitrioli fortiſſimo irrigatum vapores rutilos eructans.

66. MIRABILE. Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum ſulphur exhibens, ſolutione aquoſa a natro non turbata.

67. AMARUM. Saporis amari, ſolutione aquoſa a natro turbata.

68. ALUMEN. Saporis auſteri, ſolutione aquoſa a lixivio caerulei Berolinenſis non turbata.

69. VITRIOLUM. Saporis auſteri, ſolutione a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi.

Cum acidis effervescens; factas terrarum metallorum in acidis solutiones turbans.

antiquorum. 1. N. inodorum ſiccum purius.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 1. Natrum nudum terreſtre.

Woltersd. miner. p. 298. Sal perſicum.

Waller. miner. 181. Alcali orientale impurum terreſtre antiquorum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 61. *n.* 1. Alcali minerale impurum terreſtre.

Cronſt. miner. §. 135. 1. 1. Alcali minerale purum.

Juſt. miner. 267. Sal alcali minerale.

Habitat in Sina, Bengala, Caucaſi *parte meridionali et ſeptentrionali*, Syria, Aegypto, Nubia, Teneriffa, *meridionali potiſſimum* America, Dania (*in* Hafniae *muris efflorescens*,) Italia (*in* Veronenſis *arcis fornicibus*,) *in* Helvetiae *antris nonnullis*, *in* Franconia (*ex moeniis* Erlangenſibus e. g. *efflorescens*,) Bohemia (*prope* Bilin,) *et* Hungaria, *heic ericeta a* Debrezino *ad* Sigethum *usque protenſa vere et aeſtate pruinae ad inſtar operiens, crebro creta, ferri calce, magis adhuc muria et mirabili inquinatum, album, ex gneiſſo non raro efflorescens modo purum ſit, totum aqua ſolvendum, qua ſenſim exhalente in cryſtallos abit tetraëdro-priſmaticas utrinque in aciem terminatas, clariſſimas quidem, et ad aërem cito in pulverem impalpabilem niveum fatiſcentes, cum calce et oleo egregium ſaponem exhibens, igne facile liqueſcens, cum terra ſilicea in vitrum egregium convertendum.*

acidulare. 2. N. inodorum aqua ſolutum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 63. *n.* 2. Alcali minerale in acidulis et thermis hoſpitans.

Habitat in acidulis *et* thermis *pluribus*, *etiam* Germaniae, e. g. Selteranis, *in* Aegypti *lacubus quibusdam*, Alexandriae *et* Roſettae *interjectis.*

murorum. 3. N. inodorum cum terra calcarea commiſtum.

Syſt. nat. I. *p.* 161. *n.* 3. *It. ſcan.* 299. Natrum murorum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 2. Natrum nudum calcarium.

Cartheuſ. miner. 32. Alcali fixum, muris fornicatis adhaerens.

Cronſt. miner. §. 136. Alcali ſalis communis terra calcarea parva portione combinatum.

Woltersd. miner. 300. Aphronitrum.

Lerch. oryctol. 44. Aphronitrum ſ. flos ferri ex antiquis muris.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 65. *n.* 3. 1. Alcali minerale calcarea terra mixtum, corporibus ſuperficialiter adhaerens magis compactum.

β) Syſt. nat. I. *p.* 161. *n.* 1. Natrum marmoris.

It. oel. 147. Sal calcarium.

Habitat in muris calcis ope *exſtructis* v. g. *in moeniis urbis vetuſtae tataricae* Bolghari, *β) in* Marmore, *pruinae inſtar efflorescens, non totum aqua ſolvendum.*

volatile. 4. N. foetidum terris aliisve ſalibus immiſtum.

Cronſt. miner. §. 141. 2. Alcali volatile terris mixtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 68. *n.* 1. Alcali volatile nudum, terris et lapidibus inhaerens.

Halinatron. *β) Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 64. *n.* 3. b. Aphronitrum ſtriatum foetens.

Habitat in humo, creta, ſuillo, argillis, β) in natro murorum, ex corporibus vivis deſtructis ortum trahens.

63. BORAX.

Saporis ad lixivioſum accedentis.

Subponderoſa, ſemipellucida, nitens, inodora, fixiſſima.

Aquam plurimam, ut ſolvatur, requirens, ſolutione a natro non turbata.

Igne facilime liquanda in vitrum clariſſimum, et alia quoque corpora fixa ſecum in vitrum convertens.

ſedativa. 1. B. purior nulli natro intricata, ad aëreni non mutabilis. *Hoefer* ſal ſale ſedativo naturale di Toſcana. *Flor.* 1778. 8. *Maſcagni* dei lagoni del Seneſe e del Volterrano. *Sien.* 1779. 8.

Habitat

Habitat in Hetruria, *partim aqua soluta, partim forma glebularum utplurimum nivearum, interdum sordidarum, ardesiae, aut luto lacuum Sienensium et Volterraneorum adhaerens, cum natro in verum sal neutrum abiens, squamis argenteo nitore conspicuis, attacta pinguibus constans, vix in veras crystallos cogenda, vini quoque spiritu solvenda, et flammae, qua hic ardet, colorem in viridem convertens.*

Tincal. 2. B. natro dominanti juncta, in aëre fatiscens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 1. Borax nudus.
Waller. miner. 191. *et* 192. Borax erudus caeruleſcens hexangularis, et Borax depuratus albus octangularis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 82. *et* 85. *n.* 1. 2. Borax crudus laponaceus et Borax sale alcalino minerali mixtus.
Cronst. miner. §. 138. Borax.
Grill et Engeström act. Stockh 34. *p.* 317. 319. Poun.
Blane, Rovato et Saunders act. angl. 77. 2. *p.* 297. 302. *et* 79. 1. *p.* 97.
Habitat in India, Japonia, *regno* Tibetano *et* Peruano, *partim aqua soluta, ex qua sicco calidoque anni tempore immensis interdum massis fundum petit, partim forma solida granorum, fabarum, crystallorum exilium semipellucidarum ad sui solutionem, frigidae saltem aquae multum requirens, qua partim exhalante in crystallos duras pellucidas, transversim subtilissime striatas, prismaticas, utrinque pyramide triedra terminatas, nunc hexaëdras* (§. 10. 34.) *nunc tetraëdras* (§. 14.) *abit, igne facillime fluens, primo in spumam niveam opacam, postea in vitrum abiens, et alia etiam corpora secum in vitrum convertens, hinc metallis, praesertim nobilioribus coadunatis, gemmis arte parandis &c. inserviens.*

64. MURIA. Saporis ſalſi.
Facile aqua ſolvenda, ſolutione a natro non turbata.
Cum acidis dilutis non efferveſcens, ab acido vitrioli fortiori infuſo excalefacta, efferveſcens, et vaporem cinereum ſuffocantem tetri odoris eructans.
Aquam fortem in aquam regis commutans.

aquatica. 1. M. fixa decrepitans formae cubicae aqua ſoluta.
marina. α) *Syſt. nat.* I. *p.* 164. *n.* 1. XII. 3. *p.* 98. *n.* 1. *Wall. ſyſt. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 4. a. b. d. Muria marina.
Cronſt. miner. §. 130. Sal marinum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae marinae.
lacuſtris. β) *Cartheuſ. miner.* 37. Muria lacuſtris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 56. *n.* 4. c. Sal marinum in fundis lacuum concretum.
fontana. γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 164. *n.* 2. XII. 3. *p.* 98. *n.* 2. *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 57. *n.* 5. *Schreb. lithol.* 42. Muria nuda fontana.
Cronſt. miner. §. 131. Sal fontanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae fontanae.
thermalis. δ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 98. *n.* 4. Muria nuda thermalis.
Habitat α) *in* mari *omni*, β) *frequens in* imperii ruſſici *partibus orientalibus et meridionalibus*, γ) *per omnem terrarum orbem*, *frequens quoque in* Germania, δ) Aponi *in* Italia, *aqua aëris et ignis auxilio avolante, et reliquis heterogeneis ſeparatis excocta, rarius niſi ex lacubus ſicco anni tempore aut ſummo atmoſphueram ſtringente frigore ſponte delabens.*

montana. 2. M. fixa decrepitans ſicca pura, cum vitrioli acido mirabile genuinum producens.
Syſt. nat. I. *p.* 164. *n.* 3. XII. 3. *p.* 98. *n.* 3. Muria nuda foſſilis.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 53. *n.* 1. Muria foſſilis pura.
Cronſt. miner. §. 129. Sal montanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum ſolidum foſſile.
Dal. pharmac. 30. *Geſn. figur.* 34. b. Sal gemmae.
β) efflo-

β) efflorescens.
γ) *Musf. Tessin.* 36. *n.* 4. Muria nuda stalacticosa perforata.
δ) forma cubica, Zielona, Grünsalz.

Habitat in vicinia fontium *et* lacuum salsorum, *in* India, Armenia (*praesertim prope* Teflis,) Arabia, Persia, *regno* Tibetano, Sibiria (e. g. *prope* Orenburg *et* Ilczku,) Moldavia; Wallachia (*prope* Ocria,) Transilvania (*prope* Torda, Dees *et* Parait,) Hungaria *superiore* (*prope* Soowar, Marmoros, Ronasek, Eperies,) Gallicia (*prope* Wieliczea *et* Bochnia,) Silesia, Austria *superiori* (*prope* Gmünd, Ischel *et* Hallstadt,) Stiria (*prope* Aussee,) Berchtesgada, Salisburga (*prope* Hallein,) Tiroli (*prope* Halle,) Calabria (*prope* Altomonte,) Sicilia (*prope* Castrogiovani, Camerata, la Cattolica, Regalmutto, Caltanisetta,) Hispania (*prope* Cortona, Cervera, Valtiera *et* Mingranilla,) Anglia (*prope* Northwich,) *regno* Chilensi (*provinciis* Copiapio *et* Coquimbo,) *et* Peruano (*prope* Julloma *et* Yocalla, *et ad fluvium* Longacallo, *etiam in* Algeria, *in hac integros passim montes, in aliis terris immensas, quamcunque dimensionem respicias, massas constituens, materies fontium salsorum, in fragmenta granularia secedens, nunc pellucida, nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc rette, rarius incurvo-lamellosa, nunc parallele, crebrius incurvo-fibrosa, nunc nebulosa, aquae guttam interdum includens, aut sphaericis superficiei impressis vestigiis conspicua, intus nitens, tritura cana, utplurimum alba, aut margaritacea, nonnunquam nigricans, nigra, virescens, flavescens, flava, rufescens, carnea, spadicea, violacea, lavendulacea aut caerulea, aut variegata.*

impura. 3. M. decrepitans fixa ficca, cum vitrioli acido mirabile genuinum generans, terrae mista.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 54. *n.* 2. Muria fossilis terra mineralisata.
β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 3. Muria fossilis lapide mineralisata.

Habitat in Galliciae, Salisburgi *salifodinis, gypso, humo, margae, argillae intermista muria, aut argilla muriae interspersa.*

febrifuga. 4. M. fixa decrepitans ficca cum vitrioli acido mirabile potassinum progenerans.

Proust Beytr. 2. *chem. Ann.* 3. *p.* 466.

Habitat varior in Hispania, *ex aqua exhalante forma cubi delabens.*

ammonia-ca. 5. M. aeris igne in fumum album convertenda cum calce trita odorem alcalinum emittens, ad aërem humeſcens.

Cronſt. miner. §. 132. Sal commune alcali volatili ſaturatum.

α) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 77. *n.* 1. Sal ammoniacum in floras vel laminas concretum.

Model üb. ein natürl. oder gewachſ. Salmiak. Leipz. 1758. 8.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 78. *n.* 2. Sal ammoniacum in glebas igne ſubterraneo concretum.

Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 182.

Habitat α) *purior diaphana in* Perſia, Turcheſtania *potiſſimum, et* Calmuckia, *ex ſuperficie terrae, vel rupibus efflorescens,* β) *in montibus ignivomis aut aliis terrae incendio devaſtatis,* e. gr. *in* Veſuvio, Solfatara, *in* Aetnu *vicinia, in inſulis* Aeoliis, *etiam in* Angliae *nonnullis lithanthracum fodinis, rarius pura alba diaphana, quam ſulphure, alumine, vitriolo ferri tincta colore flavo, ex flaveſcenti cinereo, ſordide pomaceo aut atro, facilime aqua ſolvenda, et hac avolante in ſpicula flexilia concreſcens, modo, quo ſibi mutuo nectuntur, pennae radios referentia.*

65. NITRUM.

Saporis amaricantis, refrigerantis.
Facile aqua ſolvendum, ſolutione a natro infuſo non turbata.
Cum acidis dilutis non efferveſcens, ab acido vitrioli fortiſſimo infuſo vapores rutilos acres fuffocantes eructans.
Prunis inſperſum detonans.

nativum. 1. N. fixum nudum purum non deliqueſcens, aqua, qua ſolutum fuerat, exhalante cryſtallos hexaëdro-prismaticas utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminatas exhibens.

Fortis del nitro minerale. Neap. 1787. 8.

E. W. Zimmermann voyage à la nitriere naturelle, qui ſe trouve à Molfetta en Pouille. *à Paris* 1789. 8.

Habitat in Virginia, *regno* Peruano, Hiſpania, Sicilia, Calabria, *et potiſſimum* Apulia, *album, refrigerans et putredinem arcens, igne facile liqueſcens, aliaque ſecum corpora liquans, hinc in parandis vitris, et fundendis metallis nobilioribus adhibitum, pulveris pyrii princeps materia,*

ria, aquam forsem quoque exhibens, varius forma crystallorum, earumque quidem exilium, quam bracteolarum, bacillorum, cruſtae, aut efflorescentis quaſi lanae obvium.

humoſum. 2. N. fixum ad aërem non deliquescens, aqua qua ſolutum fuerat exhalante in priſmata hexaëdra utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminata concreſcens, humo aut cretae miſtum.

Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 1. XII. 3. *p.* 84. *n.* 1. Nitrum (nativum) humoſum.

Woltersd. miner. 23. Nitrum nudum humoſum.

Waller. miner. 165. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 45. *n.* 1. Nitrum terra mineraliſatum.

Habitat in aedificiorum partibus humidis, ſoli et pluviae *minus expoſitis, aut maris undis crebro humectatis, his funeſtiſſimum, alba utplurimum efflorescentia ſe prodens.*

cubicum. 3. N. fixum, aqua, qua ſolutum fuerat exhalante in cryſtallos rhombicas concreſcens.

Nauwerk chem. Annal. 1784. 2. *p.* 314.

Habitat utplurimum cum nitro humoſo, *rarius* e. g. *in cella quadam* Hercyniae *inferioris ſolum ex muris efflorescens.*

flammans. 4. N. prunis inſperſum in fumum abiens, a calce intertrita odorem alcalinum ſpargens, ad aërem deliquescens.

Cartheuſ. miner. 38. Nitrum ſemivolatile terrae immixtum.

Habitat cum nitro humoſo.

66. MIRABILE.

Saporis amari.

Paulo difficilius aqua frigida ſolvendum, ſolutione a natro non turbata.

Cum acido nullo efferveſcens.

Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum hepar ſulphuris exhibens.

genuinum. 1. M. ſaporis refrigerantis igne facile liquandum, aqua qua ſolutum fuerat ſenſim exhalante in cryſtallos pellucidiſſimas priſmata hexaëdra inaequilatera referentes ad aërem fatiſcentes concreſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. *δ.* Natrum nudum fontanum ſaturatum.

Woltersd. miner. 25. Natrum nativum acidularum.

Liſt. font. angl. Hoffm. diſſ. de ſal. carol. Sal purgans.

Cronſt. miner. §. 126. Acidum vitrioli alcali minerali ſaturatum.

Carth. miner. 38. Natrum thermarum et acidularum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 70. *n.* 1. Sal neutrum compoſitum alcali minerali et acido vitriolico.

Habitat ſolutum in aquis mineralibus e. gr. thermis Carolinis, *et una cum muria in* fontibus ſalſis *multis*, *ſiccum*, *rarius cryſtallorum*, *ſtiriae aut glebarum quam pulveris albi efflorescentis forma*, *in muris* e. gr. Halmiae, Hamburgi *humidiuſculis*, *in vicinia* ſalifodinarum (v. gr. *prope* Auſſee *in* Stiria,) *et in montibus* valeſiacis, *natroque antiquorum interſitum in* Helvetia, Stiria, Hungaria, *remedium purgans et refrigerans eximium.*

potaſſinum. 2. M. ſaporis debilioris, igni expoſitum decrepitans, nec niſi fortiſſimo liquandum, aqua difficilius ſolvendum, cryſtallis ad aërem conſtantibus.

Prouſt Beytr. z. chem. Annal. 3. *p.* 466.

Habitat rarius cum nitro humoſo in Hiſpania.

ſemivolatile. 3. M. acre igni expoſitum in fumos abiens ad aërem deliqueſcens, calci intertritum odorem alcalinum ſpargens.

Habitat rarius in montibus olim et nunc ignivomis.

4. M.

sulphureum. 4. M. igni expositum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum alcalinum, ab aqua forti affusa sulphuris ardentis odorem spargens.

Habitat in montibus ignivomis, *aliisque* terrae stratis *incendium foventibus*, *in* Solfatara Neapolitana, *in lacubus* (Lagoni,) *etiam prope* Castel nuovo Hetruriae, *rarius album et purum*, *quam sulphure*, *ferri vitriolo*, *risigallo colore cinereo*, *flavo vel obscuro tinctum*, *saepe texturae fibrosae.*

67. AMARUM.

Saporis amari.
Aqua facillime solvendum, solutione a natro infuso lactescente.
Ignis vi facilime liquandum, nec detonans, nec decrepitans.

genuinum. 1. A. in igne spumans, aqua, qua solutum fuerat, exhalante, crystallos exhibens ad aërem fatiscentes tetraëdro-prismaticas, utrinque pyramide tetraëdra terminatas.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. Natrum nudum fontanum saturatum eplamense.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 71. *n.* 2. Sal neutrum compositum terra solubili alcalina, et acido vitriolico.

Störr de sale alpino diss. Tubing. 1787. 4.

Habitat frequens tum solutum in aquis multis medicatis, amaritie sua efficacibus e. gr. Saidschiitzensibus Bohemiae, *tum siccum album*, *instar pulveris aut nivis*, *aut spiculorum subtilium stellatim dispositorum*, *aut glebarum intus parallele fibrosarum ex marga*, *ardesiis*, *lapide amaro saxisque ex eo partim conflatis*, *etiam in vicinia lithanthracum efflorescens*, *aut gipso inclusum in* Hispania, *lacuum* Hetruriae *ripis*, Modena, Parma, Pedemontia, Sabaudia, Rhaetia, Helvetia, Salisburgo, Croatia, Bohemia, Thuringia, Hercynia, Anglia, Normannia.

muriaticum. 2. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido adfuso aut ignis paulo majore violentia vapores cinereos acres tetri odoris eructans.

Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *aquam fortem in regiam commutans*, *spiritu vini quoque solvendum.*

calcarium. 3. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido affuso vapores cinereos acres tetri odoris, igni expositum nullos eructans.

Cronſt. miner. §. 21. Terra calcarea acido ſalis communis ſaturata.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 75. *n.* 6. Sal neutrum terra calcarea et acido ſalis compoſitum.

Habitat ſolutum in aqua maris *aliisque* ſalſis, *parumper ſiccum tempore diu ſicco prope* Hildeshemium *occurrens, ſimiliter aquam fortem in regiam convertens, et ſpiritu vini ſolvendum, ſolutione a vitrioli acido inſtillato lacteſcente.*

nitroſum. 4. A. in aëre deliqueſcens, a vitrioli acido fortiori et calido infuſo vapores rutilos eructans, ſolutione aquoſa ab eodem acido non turbata.

Habitat in humo *et* muris, *cum nitro humoſo interdum efflorescens, in igne cum ſtrepitu intumeſcens, neque prunis injectum detonans, ſpiritu vini ſolvendum, aqua, qua ſolutum fuerat, ſenſim exhalante, in cryſtallos tetraëdro-prismaticas oblique truncatas concreſcens.*

murale. 5. A. in aëre deliqueſcens a vitrioli acido fortiori et calido infuſo vapores rutilos eructans, ſolutione aquoſa ab eodem acido lacteſcente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 46. *n.* 2? Nitrum terra calcarea mixtum, muris lapidibus aut ſaxis ſuperficialiter inhaerens.

Habitat utplurimum cum nitro humoſo, *vini ſpiritu quoque ſolvendum.*

animale. 6. A. non deliqueſcens igne difficilius liquandum, ejus tamen vi vapores rutilos eructans.

Sage act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 433.

Habitat paſſim cum nitro humoſo, *ex nitri acido oſſiumque terra conflatum.*

68. ALUMEN.

Saporis auſteri, dulciuſculi.
Solutione aquoſa a natro quidem, neque tamen a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.
Ignis prima vi cum ſpuma liqueſcens, in maſſam ſpongioſam abiens, vel ſumma ejus violentia mox vix liquandam.

phoſphoreum. 1. A. igni violentiori expoſitum diſſiliens, ex phoſphori acido et terra aluminari conſtans.
Prouſt Annal. de chim. 1. *n.* 8. *p.* 196. Grénat de Valence.
Habitat in Valentia Hiſpaniae, *an hujus claſſis et generis?*

muriaticum. 2. A. igni violentiori expoſitum aut vitrioli acido fortiori irrigatum vaporem cinereum acrem tetri odoris eructans.
β?) *Balduſſari act. Sien.* 4. *p.* 1. &c. Sale di creta.
Habitat β) *in parte* Hetruriae Sienenſi, *tempeſtate ſicca in ſolo argilloſo pulveris inſtar progerminans, etiam in antris rupiumque fiſſuris lanae aut cruſtae albae facie obvium, ſaporis tamen potius amari, quam auſteri.*

nativum. 3. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores emittens, nudum ſiccum.
Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 1. XII. 3. *p.* 101. *n.* 1. Alumen nudum.
Waller. miner. 171. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 32. *n.* 1. Alumen nativum.
Carth. miner. 41. Alumen nudum purum.
Cronſt. miner. §. 124. 2. 2. 1. Acidum vitrioli argilla ſaturatum.
α) forma pulveris efflorescentis.
β) ſolidum formae communis, inconſpicuum.
γ) ſolidum inconſpicuum, forma ſtalactitae.
δ) ſolidum ſerici inſtar nitens, intus fibroſum.
Wolt. min. 21. Alumen nativum plumoſum.
ε) cryſtallis pyramidem tetraëdram duplicem referentibus. Fig. 23.
Habitat in Aegypto, *inſula* Milo *aliisque* archipelagi, Malta, Acoliis *multis*, *potiſſimum* Lipari, Volcano, Stromboli, *in* Sicilia (e. gr. *prope* Petraglia, Gampiglieri *et ad montem* Roſſo,) *in* Veſuvio *et* Solfatara *regni* Neapolitani,

tani, *in lacubus*, (Lagoni) Hetruriae, *in* Helvetia (e. gr. *ad montem* S. Gotthardi,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Auſtria (*prope* Crems,) *in* Bohemia, Hungaria, Lapponia Lalenſi, Suecia (*ad montem* Hunneberg,) *frequentiſſime in ardoſiis nidulans, aut ex iis ſub dio efflorescens, facile in cryſtallos duras, pellucidas, in aëre conſtantes concrescens, artificum et medicorum uſu celebre.*

ſolutum. 4. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans nudum, aqua ſolutum.

Richter chem. Annal. 1788. 1. *p.* 324.

Habitat paſſim in Sibiria, Italia, *prope* Halam Magdeburgicam.

Halotrichum. 5. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans ſiccum non deliquescens fibroſum nitoris ſericei.

Scopoli de hydrargyro Idrienſi tentam. Venet. 1761. *p.* 68.

Habitat in Sicilia *fodinis ad montem* Niſo *in* Carnioliae Idrienſibus, *in* Hetruriae *lacubus*, *in* Hiſpania *prope* Alcaunez, *in* Hungaria *prope* Neoſolium, *in* Auſtriae (*prope* Goettwig) *et* Auſſiae (*prope* Whitehaven) *lithanthracibus, niveum, ad aërem flaveſcens, et nitorem amittens, fibris confertis, utplurimum parallelis et ineurvis, rarius ſtellatim diſpoſitis.*

butyraceum. 6. A. in ſolo nativo flavum, molle et attactu pingue, ad aërem ſolideſcens album cerei nitoris lamelloſum.

Habitat in Sibiria, *et* (*prope* Muſkau) *ſuperiori* Luſatia, *parte acidi, non terrae aluminari, ſed ferri calci juncta.*

terreum. 7. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans, argillae molli immiſtum.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 23. *n.* 3. Alumen terra mineraliſatum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum Aetnae *et* Veſuvii, *in inſula* Milo, *in* Occitania Galliae (*inter* Vals *et* Aſprejone,) *in* Auſtria (*prope* Crems,) Hungaria (*prope* Tajoba,) Luſatia *ſuperiori* (*prope* Muſkau,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Saxonia (*prope* Torgau, Düben *et* Schwemſel,) Thuringia (*prope* Ekardsberg,) *et* Scania (*prope* Boſerup,) *rarius album, quam a bitumine, quo perfuſum eſt, fuſcum, vel nigrum, tuneque utplurimum cum fumo tetri odoris, et cum flamma ardens, interdum ſponte ſub dio exardeſcens, non raro tum demum alumen ſuum manifeſtans.*

8. A.

romanum. 8. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans, linguae adhaerens inquinans argillae induratae puriori mistum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 3. XII. 3. *p.* 102. *n.* 3. Alumen marmoris.

Waller. miner. 174. *Syst. miner.* 2. *p.* 34. *n.* 4. Alumen lapide calcareo albo aut rubente mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 2. 1. Argilla pura acido vitrioli imbuta.

Ferber Br. a. Welschl. 15. *p.* 238.

Mazéas act. Paris. peregr. 5.

Sc. Breislac sagg. di osserv. sulla Tolfa &c. Rom. 1786. 8.

(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz.* 1763. *p.* 236.

Habitat in Helvetia, *in monte* S. Gotthardi *et* Bristenstock *integras excelsas rupes constituens pyritae punctulis, aut vitrioli ferri globulis perfusus, venulis montem percurrens in* Anglia (*prope* Whitby,) *et* Britannia (*prope* Poliniere,) *hinc inde in* Hetruria, *potissimum in* Statu ecclesiastico (Tolfae *prope* Centumcellas,) *heic quoque in montes satis excelsos aggregatum, quartzi albi venis hinc inde transeuntibus, cum acidis non effervescens, post aliquam demum sub dio moram, aut ustionem alumen prodens, album, roseum, cinereum aut margaritaceum.*

commune. 9. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, ardesiae bitumine perfusae immistum.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 2. XII. 3. *p.* 101. *n.* 2. Alumen schisti.

Carthens. miner. 41. Alumen fissili inhaerens.

Woltersd. miner. 21. *et* 152. Alumen bituminosum lapideum, et Schistus aluminosus.

Waller. miner. 173. Alumen lapide fissili mineralisatum.

Waller. Syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 6. Alumen schisto mineralisatum.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. Argilla martialis et phlogistica acido vitrioli imbuta.

α) molliss. attactu macrum in fragmenta trapezoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 1. Schistus aluminosus lamellosus regularis.

Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 204.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 550.

nitens. β) duriusculum, intus nitens undulatim schistosum attactu pinguiusculum, in fragmenta indeterminata dissiliens.

Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 2. Schistus aluminosus undulatus.

Karst.

Karſt. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 205.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 501.

γ) paulilper effervelcens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 35. *n.* 5. Alumen lapide calcareo bituminoſo nigro mineraliſatum.

Habitat in Sibiria (*montibus* Ural *et* Altai,) Ruſſia, Norwegia, Scania (*prope* Andrarum,) Oelandia, Weſtrogothia, Jemtia, Nericia, Sueciae, Scotia, Anglia (*prope lithanthraces*,) Vogeſis Helvetia, Auſtria (*prope* Crems *et* Thalern,) Boheimia (e. gr. *prope* Commotau,) Luſatia *ſuperiori* (*prope* Muſkau,) Saxonia (*prope* Braunsdorf, Belgern, Düben, Cellerode,) Voigtlandia (*prope* Reichenbach *et* Limbach,) Thuringia (*prope* Saalfeld,) *principatu* Leodienſi (*prope* Mallieu,) β) *in* parochia Näs Jemtiae, *et prope* Reichenbach, γ) *prope* Andrarum, *in montibus ſtratariis integra ſtrata conſtituens, varius globi forma, quam communi, nigrum, pyritae miculis aut glebulis inſperſis vix carens, pariter non raro demum ſub dio fatiſcendo, aut poſt uſtionem alumen prodens, alumen ferri expers difficilime exhibens.*

turfae. 10. A. ab acido vitrioli infuſo nullos vapores eructans, turfae immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 33. Alumen turfa mineraliſatum.
Swab act. Stockh. 28. *p.* 37.
Habitat in Scania (*prope* Helſingburg) *et* Gallia (Beauvaiſis).

69. VITRIOLUM.

Saporis auſteri.
Solutione aquoſa tum a natro tum a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.
Molliſſimum, ſub dio fatiſcens.
Ignis vi aquae inſtar liqueſcens, eaque perſeverante veram metalli calcem relinquens.

magneſii. 1. V. roſeum, ſolutione aquoſa a natro infuſo ſedimentum ochroleucum, a lixivio caerulei Berolinenſis viridulum dimittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 51?
Habitat in Herrengrund *prope* Neoſolium Hungariae, *an vere ex magneſio et vitrioli acido conflatum?*

2. V.

niccoli. 2. V. viride, ſolutione aquoſa a natro infuſo ſedimentum ex albo viride dimittente.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum ferrum et nickolum continens.

Habitat in Helſingiae *fodinis* Suecicis *prope* Loos, *niccolo ochraceo inhaerens, praeter niccolum ferrum quoque continens.*

zinci. 3. V. album, a natro et lixivio caerulei Berolinenſis infuſo ſedimentum album dimittens, aqua, qua ſolutum fuerat, exhalante in priſmata tetraëdra utrinque pyramide terminata concreſcens. Fig. 9.

Syſt. nat. I. *p.* 166. *n.* 4. XII. 3. *p.* 104. *n.* 3. Vitriolum (album) zinci album dodecaedrum priſmaticum.

Brandt act. Upſ. 1735. *Waller. miner.* 167. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 24. *n.* 3. *Cronſt. miner.* §. 122. 3. Vitriolum zinci.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum album zinco impraegnatum.

Habitat in Sueciae, Hercyniae, Boheniae, Auſtriae, Hungariae *fodinis zinci mineras exhibentibus, ex his farinae inſtar efflorescens, interdum, ſtiriae, rarius communi aut cryſtallina obvium, vix unquam ferri expers, hinc a gallarum tinctura inſtillata ſolutio ejus nigricat, uſu medico ophthalmico et emetico celebre.*

cupri. 4. V. caeruleum aere, ſolutione aquoſa a natro volatili largiter infuſo ſuaviſſime caeruleſcente.

Syſt. nat. I. *p.* 166. *n.* 2. XII. 3. *p.* 104. *n.* 2. Vitriolum (cyprinum) cupri caeruleum dodecaëdron.

Amoen. acad. I. *t.* 12. *f.* 24. *Cronſt. miner.* §. 122. 2. 1. 1. 2. Vitriolum veneris ſ. cyprinum.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum viride cupro impraegnatorum.

Waller. miner. 165. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 20. *n.* 1. Vitriolum cupri caeruleum nativum.

hermaphroditum. β) ferreo cupreum cyaneum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 4. *Waller. miner.* 168. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. a. Vitriolum mixtum cupro et ferro.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 1. Vitriolum cuprum et ferrum continens.

cupratum. γ) V. zinceo-cupreum caeruleum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 7. *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. d.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 4 Vitriolum cupro-zinceum.

δ) V.

triplum. δ) V. ferreo-zinceo-cupreum cyaneum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 5.

Waller. miner. 168. *n.* 2. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. b. Vitriolum cupro ferreo-zincinum.

Cronſt. miner. § 123. 2. 2. Vitriolum et ferrum et zincum et cuprum continens.

Habitat crebrius ſolutum in aquis fodinarum Irrlandiae (*prope* Wicklow,) Galliae (*prope vallem* Leſcrinet,) Elbae, Siciliae (*prope* Gampiglieri *et* Petraglie,) Venetarum (*prope* Agorth,) Rhaetiae, Cypri, Hungariae (*prope* Nenſolium *et* Schmoelniz,) Bohemiae (*prope* Frankenau, Kuttenplan *et* Grosliz,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Hercyniae (*ad montem* Rammelsberg,) Haſſiae (*prope* Silberg,) Sueciae (*prope* Fahlun,) Norwegiae *et* Sibiriae *quam ſiccum, ex cupri mineris ſulphureis fatiſcentibus efflorſcens, rariſſime*, e. gr. *in* Auſtria (*prope* Spiz,) Tranſilvania (*prope* Salatina,) *et* Sibiria (*ad montem* Altai *in fodinis* Loctewskenſibus,) *nunquam non praeter cuprum aut ferri aut zinci aut utriusque majorem minoremve copiam continens, caerulea colore, dum fatiſcit, in flavidum abeunte, nauſeoſum, amarum, injecto ſolutioni aquoſae ferro cuprum metallicum uberrimum dimittens.*

ferri. 5. V. viride, ſolutione aquoſa a natro infuſo ſedimentum ochraceum dimittente, a gallarum tinctura nigricante, nudum.

Syſt. nat. I. *p.* 166. *n.* 1. XII. 3. *p.* 104. *n.* 1. Vitriolum (martis) ferri viride hexaëdrum.

Cronſt. miner. §. 122. 2. 1. 1. Vitriolum martis ſimplex.

Woltersd. min. 21. Vitriolum nativum viride martiale.

Waller. miner. 166. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 22. *n.* 2. Vitriolum ferri viride nativum.

ferratum. β) V. zinceo ferreum viride. *Syſt. nat. p.* 105. *n.* 6.

Cronſt. miner. §. 123. 2. 3.

Habitat tum ſolutum in aquis mineralibus et fodinarum nonnullis, tum ſiccum rarius omni cupro liberum, interdum zinco inquinatum, facilius congeneribus, et in pulverem quidem flaveſcentem fatiſcens, ſaporis adſtringentis, ſolutione aquoſa a gallarum infuſo in atramentum convertenda, a lixivio ſanguinis caeruleum Berolinenſe dimittente, in montibus ignivomis *et* ardentibus, *in* lithanthracum, *ferri, aliisque fodinis, ex quibus pyrites ſimilesque minerae eruuntur, in regno* Neapolitano (*in* Veſuvio

ſuvio *et* Solfatara,) Sicilia (*prope* Petraglie *et* Gampigliari,) Elba, Hetruria (e. gr. *in lacubus* vienenſibus, Hungaria, Carniolia (*prope* Idriam.) Auſtria (*prope* Goettwig) *terris* rhenanis (e. gr. *bipontinis mercurii fodinis*,) Hercynia (*in monte* Rammelsberg,) Saxonia (*prope* Raſchau *et* Annaberg,) *et* Anglia (*prope* Whitehaven,) *farinae, lanuginis, aut cruſtae albae facie ex pyritis efflorescens, interdum ſtriae forma, aut glebarum, intus nonnunquam parallele fibroſarum et ſericeo nitore nitentium obvium, medicorum, pictorum, tinctorum aliorumque artificum uſu multiplici clarum.*

terreum. 6. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante terrae miſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 26. Vitriolum terra mineraliſatum.

Habitat paſſim in Italia e. gr. *in* Solfatara, *prope* Viterbo *et* Monte fiaſcone, *in* Hungaria (*prope* Cremniz,) *terra utplurimum argillacea, flavum, rubrum, caeruleum, viride aut nigrum.*

atramentarium. 7. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, lapidi intermiſtum non ſchiſtoſo.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 106. *n.* 8. Vitriolum mineraliſatum lapide friabili.

Cartheuſ. miner. 45. Vitriolum lapide immiſtum.

Woltersd. miner. 49. Vitriolum rude minerali alio miſtum.

Waller. miner. 170. *Baum. miner.* 2. *p.* 85. Lapis atramentarius.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 27. *n.* 6. Vitriolum lapide mineraliſatum.

Chalcitis. α) rubrum.

Sory. β) cinereum.

Melanteria. γ) nigrum.

Miſy. δ) flavum.

Habitat in Hercyniae *monte* Rammelsberg, *ex pyrite fatiſcente natum.*

ſchiſti. 8. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, ardeſiae miſtum.

Habitat in Franconia, *prope* Creilsheim, *a pyrite inſperſo fatiſcente natum.*

turfae. 9. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante turfae immiſtum.

Cronſt. miner. §. 282. 2. 2. 1.

Habitat in Sueciae *palude* (*monti* argenteo orientali *vicina*,) *in* Boruſſia (*prope* monaſterium Olivae,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg) *et* Gallia (*terra* Beauvaiſis,) *nunquam cum flamma ardens.*

CLAS-

CLASSIS III.

PHLOGISTA.

70. TURFA. Ex fibris vegetabilium bitumine perfusis contexta.

71. BITUMEN. Igni expositum odorem gravem spargens.

72. MELLITES. Crystallorum forma conspicuus.

73. SUCCINUM. Igni expositum odorem suavem spirans, paulo difficilius liquescens.

74. AMBRA. Igni expositum odorem suavem spirans, facilime liquescens.

75. GRAPHITES. Solus difficilime exardescens.

76. SULPHUR. Cum flamma caerulea et vapore acido suffocante ardens.

PHLOGISTA.

70. TURFA.

Coloris utplurimum obſcuri, texturae magis minusve fibroſae.
Cum vapore naribus ingrato oculisque infeſto utplurimum ardens.
Ex radiculis aliisque vegetabilium partibus minus magisve alteratis et bitumine perfuſis compoſita.

ceſpitoſa. 1. T. albida levis facile cum flamma paucoque vapore celeriter in cineres converſa.

ericetorum. α) T.

muſcoſa. β) T.

Habitat potiſſimum in ericetis, *terrae ſuperficiem tegens, aut ſolo humi ſtrato contecta, ſaepe congeneribus ſtratis ampliori bus profundius ſitis, ex ericae muſcorumque radicibus vix alteratis nata, hinc pallida, cana, aut ochroleuca, adeo levis, ut fruſtum* 14 *pollices longum,* 6 *latum, et* 4 *altum pondere non niſi* 13-15 *uncias aequet, ardendo oculis et naribus minus ingrata, at fugacem modo et leviſſimum calorem praebens, plurimosque cineres relinquens.*

foliata. 2. T. texturae ad lamelloſam accedentis.

Cronſt. miner. §. 291. 5. 2. 1. 2.

Habitat paſſim in paluſtribus, *in exiles colles aggregata, ex pluribus ſtratis inaequalibus chartae foliorum ad inſtar ſeparabilibus conſtans, vegetabilibus, ex quibus componitur jam paulo magis alteratis, quam in ceſpitoſa.*

maritima. 3. T. tardius et cum foetore oculis naribusque infeſtiſſimo ardens.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 20. *n.* 6. b. Darry.

Habitat ad littora maris *depreſſiora, in vicinia quoque* fontium ſalſorum, *ſatis ponderoſa, coloris obſcuri, calorem, quam ceſpitoſa, longe majorem, ardendo ſubminiſtrans, at difficilius exardeſcens.*

paluſtris. 4. T. obſcuri coloris ad aërem conſolideſcens et citius cum vapore magis tolerabili exardeſcens.

Syſt. nat. 1. *p.* 209. *n.* 2. XII. 3. *p.* 210. *n.* 6. Humus vegetabilis intertexto fibroſa ſicco induranda.

Waller.

Waller. miner. 11. Humus vegetabilis turfacea fibrosa.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 21. *n.* 7. Humus fibrosa combustibilis.

Cartheuf. miner. 53. Humus densa radicibus vix mutatis intertexta.

Habitat in omnis *fere* telluris paludibus *cespitosa, cui saepius subjacet, magis ponderosa, ita ut frustum* 14 *pollices longum*, 6 *latum*, *et* 4 *altum libram* $1\frac{1}{4}$-$1\frac{3}{4}$ *pondere aequet, egregium fuci in multis terris pabulum* v. Degner *diss. de turfis. Ultraj.* 1729. 8. J. Beckmann *Beytr. z. Gesch. d. Erf. vol.* 2. *n.* 2.

picea. 5. T. coloris obscuri ad aërem consolidescens attactu pinguiuscula bitumine largius perfusa, hinc majore cum aestu et foetore ardens.

Cronst. miner. §. 284. 2. 1. 1. *et* §. 291. 5. 2. 1. 1. Turfa solida aëre indurescens.

Habitat tum in montium, *etiam altiorum et ex granite potissimum conflatorum* planitie, *tum in aquis* stagnantibus, *ex his, in* Belgio *praesertim, piscaturae specie eruta* (Baggertorf,) *egregium, etiam in carbonem versa, modo caute facta sit ustio, ignis pabulum, congeneribus magis ponderosa, ita ut frustum*, 14 *pollices longum*, 6 *latum*, *et* 4 *altum, libras duas pondere aequet.*

71. BITUMEN. Facile cum flamma exardescens, ardendo odorem gravem spargens, pingue.

Naphtha. 1. B. fluidum albicans volatile maxime inflammabile.

Syst. nat. 1. *p.* 168. *n.* 1. XII. 3. *p.* 109. *n.* 1. Bitumen fluidum albicans.

Waller. miner. 192. *syst. miner.* 2. *p.* 89. *n.* 1. *Carth. miner.* 47. Bitumen fluidissimum levissimum.

Woltersd. miner. 24. Oleum montanum ignem attrahens.

Kaempf. amoen. exot. 273. *S. G. Gmelin it.* 3. *p.* 43. Naphtha albicans.

Pallas. act. Paris. 1736. *Cronst. miner.* §. 146. 3. 1. 1. Naphtha.

Habitat potissimum in Persiae *borealis peninsula* Abscheron *prope* Baku, *odoris summopere penetrantis, adeo levis ut ipsi vini spiritui superinnatat, adeo volatilis, ut exhalationibus suis atmosphaeram regionis, in qua occurrit, impleat, magnorum reditnum fons largus.*

Petroleum. 2. B. liquidum tinctum.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 2. XII. 3. *p.* 109. *n.* 2. Bitumen liquidiusculum fusco-rufescens.

Waller. miner. 194. *syst. miner.* 2. *p.* 90. Bitumen fluidum crassius.

Cartheus. miner. 47. Bitumen fluidum spissiusculum.

Woltersd. miner 24. Oleum montanum luteum s. badium.

Cronst. miner. §. 147. 2 Petroleum.

Ariost. oleum montis Zibini. Mutin. 1698. 12.

Bouillet. mem. sur l'huile de petrole de Gabian. Beliers 1752. 4.

Habitat nunc aquis innatans in Persiae (*s. antiquae* Mediae) (*peninsulis* Boral *et* Abscheron, *in* Sibiria (e. gr. *prope* Semenowa,) *in* Westphalia (*in lithanthracum fodinis* Mindensibus,) Bavaria (*prope* Tegernsee,) Helvetia (*prope* Bernam *et* Chatonoy,) *in* Alsatia, Alvernia, Vasconia, *et* (*prope* Gabian,) Occitania Galliae, *in* Sicilia (*prope* Petraglie,) *et potissimum in Ducatibus* Parmensi, Placentino *et* Mutinensi, *praesertim ad montem* Chiaro *et* Zibio, Dacia, *potissimum prope* Herschan, *nunc ex terris, potissimum calcareis, aut ferri mineris guttatim quasi exsudans in* Suecia (*in parochia* Raettwick *et in monte* Osmund *et* Mösseberg,) Scotia (*prope* Edinum,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Austria (*prope* Gaeming,) Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Sulz,) *odoris minus ingrati, cum flamma caerulea ardens, vini spiritui innatans ad aërem spissescens et nigrescens, alias flavescens, rufescens, aut subfuscum, rarius nude nigricans, membris contra frigus muniendis altisque usibus inserviens.*

Maltha. 3. B. spissum nigrum, digitis tangentibus adhaerens.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 3. XII. 3. *p.* 110. *n.* 3. Bitumen tenax nigrum.

Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 92. *n.* 3. Bitumen segne crassum nigrum.

Cronst. miner. §. 148. Petroleum tenax.

Woltersd. miner. 24. Oleum montanum liquido tenax.

Habitat, utplurimum aquis innatans, in mari mortuo Palaestinae, *prope* Babyloniam, *in* Arabia (*prope* portam inferni,) *in* Persia, Sinae *lacubus insignibus*, Sibiria (*prope* Semenowa *et* Jaculchkina,) *in* Sueciae *fodinis* (Dannemorensi *et* Moos,) Anglia (*in* Colebrookdale,) Gallia (*prope* Clarimontum,) Sicilia (*prope* Leonforte, Bircone, Girgenti, Polizzi, Canallotte, Symmete,) Helve-

Helvetia (*prope* Orbe, *in balneo* Nydelbad *et* valle Leoben,) *in insula* Barbados *et vicinis, interdum ex terris calcariis exstillans.*

elasticum. 4. B. fuscum solidum elasticum.
Grosecke Bergbauk. I. *p.* 400.
la Mether. journ. de phys. 1787. *Oct. p.* 311.
Habitat cum spato et galena in fodinis Anglicis *comitatus* Derbyensis *resinae vegetabili, quam vocant elasticum, similimum, ut tamen vitrioli naphtha non solvatur.*

Mumia. 5. B. nigrum inodorum calore leni emolliendum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 110. *n.* 4. Bitumen subfriabile piceum.
Hasselq. it. 537. Mumia mineralis.
Kaempf. amoen. exot. fasc. 2. *p.* 430. *et* 3. *p.* 517. *Pharmac. Wart.* 119. Mumia nativa persica.
Habitat in Persiae *provincia* Duraab *in antro montis* Caucasici Benna, *ab imperantibus clauso et mirifice custodita picem sutoriam prima facie referens, insipidum, prunis injectum petroleum olens, ut tamen aliquid sulphurei odoris intersit, e naphtha indurata, ut videtur, natum, Persis maximo pretio habitum, et addita tertia aut media cerae parte vulnerarii loco crebro adhibitum.*

Asphaltum. 6. B. opacum, coloris obscuri igne facilime liquescens cum spiritu nitri fumante efferveſcens, nitens.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 4. A. XII. 3. *p.* 110. *n.* 5. Bitumen friabile atrum.
Cartheus. miner. 48. Bitumen solidum fragile glabrum nitidum nigrum.
Waller. miner. 195. *Syst. miner.* 2. *p.* 93. *n.* 4. Bitumen solidum coagulatum friabile.
Woltersd. miner. 25. Pix montana dura fragilis nitida.
Cronst. miner. §. 149. 3. 1. Petroleum induratum.
Habitat nunc in aliis phlogistis, aut terris calcariis, aut arenariis nidulans, aut venarum instar haec percurrens, rarius ipsum strata constituens, aut, quemadmodum in planitie (Turlane) *insulae* Trinitatis, *terrae superficiem tegens, solis aestivi ardore liquescens, alias in maritimis* novae Hispaniae, *portu avana, ad fluvium* Wolga *et in promontorio septentrionali* Caucasi, *in* Norwegia (*prope* Kongsberg,) Suecia (*in* Oelandia *et prope* Dannemora,) *in* Dania, Anglia (*prope* Colebrookdale,) Gallia, Italia (*prope* Belluni,) Transilvania, Silesia (*in principatu*

Schweidniz,) Saxonia (*prope* Grosvoigtsberg,) *circulo Salico*, (*prope* Langenbogen,) Hercynia (*in monte* Iberg,) *comitatu* Marchienſi, Naſſovia (*prope* Kirchheim) *et* Palatinatu (*prope* Moersfeld *et* Spizenberg,) *ad candelam facilime liqueſcens, cerae ſigillatoriae, oleo ſolutum vernici nigrae inſerviens, nunc facilius nunc difficilius ardens rarius totum flamma conſumtum, quam ſcorias nitentes nigras, fragiles relinquens, frequentius nigrum aut fuſcum, quam flavum, rarius in loco natali* e. gr. *in montibus* Carpathicis *cerae inſtar molle, et ſine fumo aut fuligine ardens, aut* e. gr. *prope* Jaſſy *in* Moldavia, *manu calida jam emolliendum, aut* e. gr. *in principatu* Neocomenſi (*prope* Valtravers) *ejus tenacitatis, ut paſtae inſtar cultro incidi queat.*

Ampelites. 7. B. nigrum opacum fragile intus terreum.

Syſt. nat. I. *p.* 168. *n.* 5? XII. 3. *p.* 110. *n.* 6? *Muſ. Teſſin.* 40. *n.* 1. *Schreb. lith.* 49. Bitumen humi turfae.

Waller. miner. 197. *Syſt. miner.* 2. *p.* 96. *n.* 5. Bitumen terra mineraliſatum ſolidum friabile.

Carth. miner. 48. Bitumen ſolidum terreſtre friabile.

Woltersd. miner. 25. Pix montana rudis ceſpitibus intertextis.

Cronſt. miner. §. 149. 3. 2. Pix montana impura.

Habitat in Sibiria, *et paſſim per* Europam, e. gr. *in* Lotharingia, Helvetia, Suecia, *ſcorias multas plumbei coloris poſt uſtionem relinquens.*

Gagas. 8. B. compactum nigrum opacum tenax texturae conchaceae intus nitens, natans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 8. Bitumen ſolidum purum natans.

Waller. miner. 199. Bitumen duriſſimum lapideum purum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 106. *n.* 7. Bitumen duriſſimum purum polituram admittens aquis innatans.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura compacta polituram admittens.

Cronſt. miner. §. 283. 3. 1. 1. 1. Vegetabile lithanthrace impraegnatum.

Vogel. miner. 327. *Baum. miner.* 1. *p.* 34. Gagas.

Habitat ſaepius ipſum ſtrata conſtituens, aut in lithanthrace nidulans, in montibus ſtratariis, ad pontum Euxinum, *ad fluvium* Syrjak *imperii* Ruſſici, *in* Scania (*prope* Boſerup,) Norwegia (*prope* Kongsberg,) Islandia, Scotia, Anglia (*potiſſi-*

(*potiſſimum in* Leiceſtria *et* Lancaſtria,) *in* Hiſpania (*prope* Valenciam, Arenas *et* Bellonico,) *in* Gallia, Sicilia (*prope* Petraglie, Paterno, Compigliare, Bronte, Cataneam, *et paſſim in vicinia* Aetnae,) *in* Wirtembergia (*prope* Balingam *et thermas* Boltenſes,) *in* Saxonia (*prope* Lipſiam) *et* Sileſia (*prope* Waldenburg *et* Tannenhauſen,) *interdum venis ſelenitae, aut ſtriis lithanthracis vel argillae fiſſilis varium, adeo tenax ut tornari poſſit, atque egregiam polituram admittens, frictione excalefactum potentius aliis phlogiſtis mineralibus ſolidis leviora corpora trahens, igne leni ebulliendo liqueſcens, igne etiam leni exagitatum tetrum odorem ſpargens, et cineres canos ferriferos facile in vitrum abeuntes relinquens, variis operibus oleoque ſolutum vernici nigrae inſerviens.*

Lithanthrax. 9. B. opacum nigrum fragile cum flamma ardens et ardendo fumum nigrum eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 168. *n.* 6. XII. 3. *p.* 111. *n.* 7. *Muſ. Teſſin.* 42. *n.* 3. Bitumen ſchiſtoſum.

Waller. miner. 198. Bitumen lapide fiſſili mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 98. *n.* 6. Bitumen lapideum ſchiſto vel aliis terris mixtum et induratum.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura rudis fragilis.

Cronſt. miner. §. 157. 2. Phlogiſton argilla mixtum.

Triewald act. Stockh. 1740. &c. Stenkol.

Tilly ſur l'exploitation du charbon de terre. Paris 1758.

Breuling ſylva ſubterranea. Hal. 1693. 12.

Habitat in plurimis telluris, *etiam* Europae, *potiſſimum* Angliae *montibus ſtratariis, praeſertim ex marmore aut ardeſia fabrefactis, aluminis vitriolique mineris, fontibus ſalſis et mineralibus, baſaltae quoque columnari ſaepe vicinum, argilla fiſſili fatiſcente bitumine perfuſa non raro ſeſe prodens, ſtrata nunc ampliora, nunc tenuiora, plurima utplurimum ſibi incumbentia ſtratis aliis diſcreta conſtituens, horizonti nunc magis nunc minus parallela, ſaepius pyrite foetum, hinc accenſum ſulphuris vaporem eructans, non raro iridis coloribus in ſuperficie ludens, varius cubicum, texturae nunc conchaceae, nunc ſchiſtoſae, interdum fatiſcens et inquinans, optimum fuci pabulum.*

ferum. 10. B. album ſubfragile natans, facile cum flamma caerulea ardens.

Act. Stockh. 5. *art.* 1. 2. *Vogel mineralſ.* 343. Sevum minerale.

Habitat in Fennonia *in maritimis pago* Narko *vicinis, et ad* lacum Loja, *in amygdalorum oleo calido, et ſi quidem alcali acuatur ipſo vini ſpiritu ſolvendum, ambra levius celeriter cum multo fumo ardens, ſevum referens; an hujus regni.*

72. MELLITES. Mollis, fragilis, pellucidus, vitreo nitore nitens, texturae conchaceae, ſubmelleus.

Pyramis tetraëdra duplex: faciebus laeviſſimis.

Werneri. 1. Mellites. *Karſt. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 334.

Habitat in Saxonia *prope* Artern *in ſtratis ligni ſubterranei bituminoſi, et in* Helvetia, *in aſphalto nidulans, coloris inter melleum et hyacinthinum intermedii, in fragmenta indeterminata diſſiliens, cryſtallis minutis aggregatis vel ſparſis, diſtinctas interdum easque duplices pyramides tetraëdras referentibus; an diſtincti generis?*

73. SUCCINUM. Leviuſculum, flavum, intus nitens, texturae conchaceae, tenax, frictione aut igne excalefactum ſuaveolens, et corpora leviora reliquis phlogiſtis potentius trahens.

Igne agitatum ſal acidum ſiccum ſui generis praebens.

electricum. 1. Succinum.

Syſt. nat. 1. *p.* 167. *n.* 2. Electrum diaphanum ſolidum.

Cartheuſ. miner. 48. Bitumen ſolidum durum nitidum ſuaveolens.

Waller. miner. 200. 201. Succinum pellucidum et opacum. *Waller.*

Copal *potius ad ſuccos vegetabiles pertinet.*

Waller. syst. miner. 2. *p.* 108. Succinum durius europaeum.
Cronst. mineral. §. 145. Succinum.
Habitat frequentissimum ad littora maris Baltici, *praesertim* Borussiae *finitima*, *rarius ad littora* maris glacialis, *et in media* terra continente, e. gr. Sibiria, Russia *minori*, Borussia *et* Pomerania *utraque*, Marchia Brandenburgica, *Ducatu* Bremensi (*prope* Osterholz) *et* Hannoverano (*prope* Blumenau, Wiel *et* Gartow,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg, Grosswig *et* Mehren,) Silesia, Bohemia (e. gr. *prope* Scaliz,) Austria (*prope* Grienzing *et* Kirchbach,) Wirtembergia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) Gallia (e. gr. *prope* Bucharach,) Hispania, *potissimum in Asturia*, *in Ducatu* Mutinensi *et* Sicilia (e gr. *prope* Catàneam,) *colore flavo nunc in ochroleucum*, *nunc in virescentem*, *nunc in fuscum*, *rarius in nigricantem*, *frequentius in rubrum vergente*, *vinaceo*, *melleo*, *cereo*, *hyacinthino*, *nunc pellucidum*, *nunc diaphanum*, *nunc opacum*, *nunc diaphanum nubeculis venisque opacis turbidum*, *polituram egregiam admittens*, *formae utplurimum communis*, *rarius stalactiticae*, *interdum ligno subterraneo adhaerens*, *aut inclusum*, *saepe insectis*, *creberrime silvaticis*, *inclusis*, *varius plantarum vestigiis impressis conspicuum*, *medicorum usui*, *suffimentis*, *vernicibus inserviens*, *originis vegetabilis*, *diuturna tamen infra terram mora mirifice alteratum.*

74. AMBRA. Natans, inconspicua, opaca, fragilis, cerae instar mollis, inter dentes tenax, ut illis adhaereat.
Ambrosiaca, calore aquae bullientis liquescens, facile exardescens cum flamma alba, et fumo cinereo, tota flamma consumta.

maritima. 1. AMBRA.
Cronst. miner. §. 144. Ambra grisea.

ambrosiaca. α) Ambra grisea. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 1. *Rumpf mus.* 262. *t.* 53. 54. *Pharm. Wirt.* 13.
Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 1. Electrum opacum tenax.
Wolterst. miner. 25. Ambra colore griseo optima.
Waller. miner. 204. *Syst. miner.* 2. *p.* 118. Ambra variegata.

Cartheus.

Cartheuſ. miner. 49. Bitumen ſolidum molli opacum ſuaveolens.

vulgatior. β) Ambra unicolor fuſco-nigricans. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 2. *Waller. miner.* 205. *Syſt. miner.* 2. *p.* 119. *n.* 2. Ambra unicolor.

Woltersd. miner. 25. Ambra colore vario.

Habitat ad littora inſularum Moluccarum, Sumatrae, Madagaſcar, Aethiopiae, Malabariae, *rarior in* borealibus, *in fragmenta cruſtoſa fecedens, texturae granulatae, oſſium ſepiae fragmenta ſaepe continens, odore ſuo tineis infeſta, hominibus multis grata, in animi deliquiis nervorumque morbis, aliis arcendis efficax, vilior et minus pura unicolor alba, cinerea, nigra, fuſca, flaveſcens, melior ſtriis, punctis, venis, maculis flavis, nigris, albis marmoris inſtar variegata haec pretioſa. An potius excrementum animale?*

75. GRAPHITES.

Ex phlogiſto potiſſimum compoſitus, fixus et non niſi nitro intercedente inflammabilis.

Niger, opacus, attactu pinguiuſculus, molliſſimus, ſubfragilis, inquinans, opacus, nitens, facile in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Plumbago. 1. Gr. nitoris metallici, texturae ſchiſtoſae. *Scheele Act. Stockh.* 40. 1779. *p.* 238.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. α. β. Molybdaenum tritura caeruleſcente impalpabile et ſubſquamoſum.

Muſ. Teſſin. 54. Zincum fuſco inquinans.

Woltersd. miner. 31. Ferrum nigricans ſplendens, unctuoſum inquinans.

Cronſt. miner. §. 153. 2. 2. 3. Sulphur ferro et ſtanno ſaturatum, textura chalybea micaeea et granulata.

Waller. miner. 126. Mica pictoria nigra manus inquinans.

Waller. Syſt miner. 2. *p.* 249. *n.* 14. Ferrum corroſum volatile mineraliſatum, minera nigreſcente ſquamoſa pictoria magneti refractaria.

Habitat, utplurimum in argilla et granite nidulans, in Groenlandia, Scotia (*prope* Dumphrey,) Anglia (*prope* Barro-

Barrodal,) Hiſpania (*prope* Cazella,) Pyrenaeis (*prope* Iſſeaux,) *electoratu* Trevirenſi (*prope* Rheinbreidenbach,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpach,) *ad* Ratisbonam, *in* Auſtria (*prope* Hafnerzell *et* Pfaffenmuth,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Glazia (*prope* Reinerz,) Bohemia (*prope* Blatte *et* Stuncard,) Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Sedisdorf, Ehrenfriedersdorf *et* Marienberg, *et paſſim in* Suecia, *in fragmenta ſubtiliſſime granularia ſecedens, interdum ochra ferri intermiſta in fuſcum colorem vergens, ferri nunquam expers, ut creberrime* $\frac{1}{10}$ *ejus contineat, aëre fixo praeterea praegnans, pennis ſcriptoriis, pileis tingendis, argillae intermiſta catillis fuſoriis inſerviens.*

Carbo. 2. Gr. texturae conchaceae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.
Wiedenm. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 609.
Klapr. chem. Ann. 1790. 1. *p.* 293.
v. Fichtel Karpath. p. 666.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *in ſtratis tenuibus aut venis argillae atrae induratae innidulans*; *prope* Tſcherweniza *matriceni opali venae inſtar percurrens*,) Bedemontio, Gallia, Voigtlandia (*prope* Liebſchwiz,) *et* Norwegia (*prope* Kongsberg,) *igne candente* $\frac{2}{10}$ *ſui ponderis amittens, ſuperſtite parte ultra dimidium ex terra aluminari, ceterum ex ferri calce et terra ſilicea conflata.*

Fuligo. 3. G. intus aterrimus, colore nigerrimo inquinans.
Habel Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 75. Natürlicher Ruſs.
Habitat in Naſſoviae *fodinis lithanthracum prope* Duttweiler, *ſtrata tenuia his interſerta et incumbentia conſtituens; an diſtincta hujus generis ſpecies?*

76. SULPHUR. Ex vitrioli acido et phlogisto conflatum.

Leni igne cum tenacitate, colore hepatico odoreque fibi proprio liquescens, accedente aëre in flammam caeruleam exardescens, et vaporem suffocantem tincturas vegetabiles plurimas delentem eructans.

Cum metallis plurimis in igne colliquescens.

nativum. 1. S. nudum purum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 1. XII. 3. *p.* 113. *n.* 1. Pyrites nudus diaphanus.

Cronst. miner. §. 150. 4. 1. Sulphur nativum.

Waller. miner. 205. *syst. miner.* 2. *p.* 123. *n.* 1. Sulphur nativum purum flavum.

Dal. pharmac. 25. Sulphur nativum et vivum.

α) pulvereum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 1. e. Sulphur vivum flavum pulverulentum aquis efflorescens.

Vandell. therm. 97. Sulphur thermarum crystallinum.

β) solidum.

a) purum.

α) formae communis.

† opacum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. e. Sulphur vivum flavum glebosum opacum.

†† diaphanum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. b. Sulphur vivum flavum glebosum pellucidum.

b) fibrosum vel capillare.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. d. Sulphur vivum flavum capillare.

c) crystallinum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. a. Sulphur vivum flavum crystallisatum.

b) im-

b) impurum.

Wolt. min. 25. *Muſ. Teſſin.* 42. *n.* 3. Sulphur nudum luteum ignivomorum montium.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 125. *n.* 2. Sulphur nativum arſenicale rubrum.

Habitat. α) *in* aquis ſulphureis *et* thermis *plurimis*, *his innatans*, *et in canalibus*, *quos tranſeunt*, *inque receptaculis*, *in quibus colliguntur obvium*; β α) *creberrime gypſo innidulans*, *in* India, Sibiria *et* Ruſſia Wolgae *finitima*, *inſula* aquarum Lupiarum, Sicilia, Elba, *inſulis* Aeoliis, Italia, Helvetia (*prope* Bex,) Lotharingia, Germania (*prope* Wemſen, Lavenſtein *et* Duingen,) Gallicia (*prope* Widlicuca,) Islandia *et* Hungaria, β b) *ad* Heclam Islandiae, Veſuvium Italiae, *prope* Bex Helvetiae, β c) *tabularum*, *cuborum*, *priſmatum tetraëdrorum longitudinaliter et ſubtiliter ſtriatorum*, *pyramidum ſimplicium triedrorum aut hexaëdrorum*, *aut duplicium tetraëdrarum in* Italia *prope* Puteolos, Verucca *et in Ducatu* Urbino, *in* Hiſpania, Normannia, Sibiria, *promontorio* Caucaſi *ſeptentrionali prope thermas* S. Catharinae, β b) *arſenico inquinatum aut tinctum*, *ſandaracae affine*, *in montium praeſertim* ignivomorum *rimis et fiſſuris*; *in* Sina, *inſula* aquarum Lupiarum *et* Milo, *etiam in* Tiroli *et* Hungaria, *molle*, *texturae nunc incurvo-lamelloſae*, *nunc fibroſae*, *nunc conchaceae*.

terreum. 2. S. humo aut argillae miſtum, quam deflagrando relinquit, ab acido affuſo non foetens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 125. *n.* 3. Sulphur nativum mixtionis peregrinae, coloratum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum, *in locis*, *in quibus multis jam annis elapſis*, *excrementa animalia accumulabantur*, *ut quoque in aliis locis*, e. gr. *prope* Braciano *territorii* romani, *in lacubus* (Lagoni) Hetruriae, *in* Pedemontio (*prope* Tortonam,) *in* Hiſpania, Alvernia, Germania (*prope* Magdeburg, Pirna *et* Schandau,) *et* Sileſia (*prope* Turnowiz,) *canum aut flavum*, *vel a bitumine*, *quo ſimul perfuſum eſt*, *fuſcum*, *nigricans*, *vel nigrum*; *flamma caerulea*, *qua ardet*, *pruinis inſperſum*, *ſulphuris praeſentiam facile et evidenter manifeſtans*.

hepaticum. 3. S. calce aut natro ſolutum, quod ſulphure per flammam conſumto ſupereſt, ſponte vel acido adfuſo foetens.

Habitat

Habitat in vicinia montium ignivomorum, *alias in et inter montes calcarios, nunc forma soluta scaturiginis, aquae, fontis, paludis vel lacus, quorum aqua ab infuso acido cum foetore turbatur, ab instillato plumbi aceto denigratur, argentum immersum denigrat, saepius calet, frequens in imperio* Ruffico, *in* Italia e. gr. *in lacubus* Heturiae, *inter* Romam *et* Neapolin, *in* Sicilia, *insulis* Oceani *australis, etiam in* Germania, *nunc forma solidiori, utplurimum sedimentum ejusmodi aquarum, etiam in salfataris.*

Pyrites. 4. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 4. XII. 3. *p.* 115. *n.* 5. Pyrites (ferri) mineralisatus amorphus scintillans.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum informe ponderosum dilute flavum superficie planiuscula.

Waller. miner. 207. *Syst. miner.* 2. *p.* 126. *n.* 4. Sulphur ferro mineralisatum minera differmi pallide flava nitente.

Cronst. miner. §. 151. 1. Sulphur marte saturatum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum pallide luteum splendens polymorphum.

Habitat per omnem terrarum orbem, *in montium et fossilium generibus fere omnibus, tum prioris tum posterioris fere aetatis, durum, at saepe cum nitoris metallici jactura fatiscens, vegum, superficiale, stillatitium, nidulatim, punctim aliis immixtum, aut ipsum venas et strata constituens, opacum, fragile, ignis vi facile liquescens, interdum magneti obtemperans, praeter sulphur et ferrum non raro quoque cuprum, arsenicum, aut aluminarem terram continens, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae rarius radiatae, quam compactae, superficie nonnunquam speculi instar nitente, aut vestigiis cubicis vel hexaedropyramidalibus inaequali, aut cellulosa, sulphuris et vitrioli ferri materies vulgatissima.*

figuratum. 5. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae rotundatae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 4. Pyrites mineralisatus aggregatus figuratus.

Waller. miner. 208. *Syst. miner.* 2. *p.* 129. *n.* 5. Sulphur ferro mineralisatum, minera globosa concretum.

Habitat

Habitat in Germaniae *fodinis frequens, etiam passim vagum, nunc globos majores minoresve, magis minusve perfectos, solitarios, aggregatos aut concretos, nunc hemisphaeria, nunc renes, nunc ova, nunc fructus, nunc fungos, nunc stalactitas, nunc conos, nunc fistulas, nunc pecten, nunc arbusculam referens, veterum pyritae simile.*

Marcasita. 6. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei, nitoris metallici, forma crystallorum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 3. XII. 3. *p.* 113. *n.* 3. Pyrites (crystallinus) mineralisatus crystallisatus.

Waller. miner. 211. *Syst. miner.* 2. *p.* 131. *n.* 6. Sulphur ferro mineralisatum forma crystallina.

Cronst. miner. §. 151. 1. 1. 4. Sulphur marte saturatum crystallisatum.

Cartheuf. miner. 51. Sulphur ferro mixtum crystallinum ponderosum dilute flavum.

α) pyramidale, pyramide.

a) triedra. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. α.

α) perfecta.

b) marginibus truncatis. Fig. 37.

b) tetraedra duplici, *rarius solitaria aut vaga, frequentius stellatim, in sphaerae, columnae, echini, cristae, tabulae, turrium, arbusculae speciem aut cellularum more aggregata.* Fig. 23.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. δ.

α) perfecta.

b) angulis truncatis.

β) cubicum. Fig. 19.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. β.

Gesn. Fig. 13. *f.* 2. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 4.

a) faciebus convexis.

b) —— planis.

α) —— laevibus.

b) —— striatis.

[striis in singulis faciebus ejusdem directionis.

[[striis alternarum facierum longitudinalibus et transversis.

c) faciebus alternatim planis et convexis.

d) marginibus truncatis.

γ) prismaticum, prismatibus capillaribus frequentius stellatim, quam parallele aggregatis.

a) hexaëdris.

b) octaëdris.

δ) dodecaëdricum.

a) dodecaëdris perfectis. Fig. 29. 30.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *η.* ϑ.
Muſ. Teſſin. t. 12. *f.* 3.

b) angulis nonnullis truncatis. Fig. 21.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *ι.*

c) angulis pluribus truncatis. Fig. 18. 35.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *κ. λ.*

Habitat paſſim in Sueciae, Angliae, Germaniae *fodinis*, *β) vulgatiſſimum*, *γ) rariſſimum*, *praeter formam externam pyritae ſimile.*

CLAS-

CLASSIS IV.

METALLA.

77. URANIUM. Calce flava cum borace in vitrum fuſcum, cum oſſium acido in viride abeunte.

78. WOLFRAMUM. Calce flava cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.

79. MAGNESIA. Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum rubrum abeunte.

80. STIBIUM. Calce cinerea in vitrum hyacinthinum abeunte.

81. ZINCUM. Calce alba boracem aut oſſium acidum, cum quibus igne colliquatur, vix tingente.

82. MOLYBDAENA. Calce alba cum borace in vitrum violaceum, cum oſſium acido in viride abeunte.

83. STANNUM. Calce alba cum borace et oſſium acido in vitrum lacteum abeunte.

84. COBALTUM. Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.

85. FERRUM. Calce rubra cum borace in vitrum ex vireſcente fuſcum abeunte.

86. ARSENICUM. Calce alba igne in fumum album allium redolentem abeunte.

87. CUPRUM. Calce ſpadicea cum borace in vitrum viride abeunte.

88. NICCOLUM. Calce viridi cum borace et oſſium acido in vitrum hyacinthinum abeunte.

89. WISMUTHUM. Calce tandem rubra facile in vitrum ex luteo fuſcum ignis ſola vi abeunte.

90. ARGENTUM. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, ſulphure ſolvendum.

91. PLUMBUM. Calce tandem rubra ignis vi ſola facile in vitrum flaveſcens abeunte.

92. HYDRARGYRUM. Calce rubra volatili.

93. AURUM. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, non ſulphure quidem, ſed hepate ſulphuris ſolvendum.

94. PLATINA. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, nec ſulphure, nec hepate ſulphuris ſolvendum.

METALLA.

77. URANIUM. ♁

Duriuſculum, fragile obſcure cinereum, tritura dilute fuſcum, parum nitens, ponderis ſpecifici = 6440 : 1000.

Igne difficilime liqueſcens, ex aqua forti et regis per lixivium ſanguinis colore ſpadiceo, per natrum colore flavo praecipitandum.

Calce cum natro et borace in vitrum fuſcum, cum oſſium acido in viride abeunte.

ochraceum. 1. U. flaveſcens terreum aqua forti totum ſolubile, ferri calci miſtum.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ochraceus luteus.

Habitat ſuperficiale in uranio ſulphureo, *flavedinis nunc dilutioris nunc ſaturatioris, ferri calce nunc magis, nunc minus praegnans, nunc pulverulentum, nunc paulo firmius cohaerens.*

Chalcolithus. 2. U. duriuſculum diaphanum intus nitens texturae lamelloſae, aqua forti totum ſolubile.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ſpathoſus.
Werner Ueberſ. v. Cronſt. Miner. p. 217. Grüner Glimmer.
Werner bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 376. *n.* 45. Chalcolit.
Habitat nunc ſuperficiale, nunc minoribus majoribusve particulis gneiſſo micaceo, granitae, aut mixto ex quartzo et uranite ſulphureo foſſili inſperſum in Saxonia (*prope* Eibenſtock *et* Johanngeorgenſtadt,) *et electoratu* Trevirenſi (*prope* Rheinbreidenbach,) *rarius cereum, quam cupri calce intermiſta virens, coloris piſtacini, pſittacini, ſmaragdini, pomacei interdum in argenteum vergentis, forma communi aut cryſtallorum exilium nitentium, cubos, priſmata, tabulas hexaëdras aut octoëdras, frequentius tetraëdras tum rectangulas, tum obliquangulas referentium.*

3. U.

sulphure-um. 3. U. duriusculum ponderosissimum atrum compactum intus nitens.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites sulphuratus.

Wern. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 384. *n.* 141. Pechblende.

Habitat in Saxonia (*prope* Johanngeorgenstadt,) Thuringia? (*prope* Saalfeld,) *et?* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *nunc integra tenuia strata cum aliis stratis alterna constituens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis inspersum, solum ignis vi vix liquescens, cum ossium tamen acido in vitrum viride abiens, acidis difficilius, optime adhuc aqua forti solvendum, cui vini colorem conciliat, nunc obscure chalybeum plumbi plumbaginis nidulis, striis, venis varium, nunc aterrimum, ut tamen passim rubedo intermicet, tritura pauliscper in virescentem colorem vergente, nitore lithanthracem referens.*

78. WOLFRAMUM.

℔

Fragile, obscure fuscum, intus chalybeum.

Acidis difficilime facilius quam in reliquis, aqua forti solvendum.

Calce flava natro tum antiquorum, tum potissimum volatili facile solvenda, utrumque in sal medium convertente, cum multo ossium acido ignis vi in vitrum caeruleum abeunte.

album. 1. W. ponderosum lamellosum maxime fragile album a superintusa aqua forti calida flavicans.

Cronst. miner. §. 208. Ferrum calciforme terra quadam incognita intime mistum.

Cronst. act. Stockh. 12. *p.* 226. Jernsten.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 253. *n.* 17. Ferrum lapidi vitrescibili inhaerens, minera alba vel rubente, facie lapidea sine nitore in igne et magneti refractaria gravissima.

Scheele et Bergmann nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 89. *et* 95. Tungsten.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 89. Stannum ſpatoſum.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 575. Scheelium ochraceum album.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 319.
Habitat rarius in Suecia (*prope* Bipsberg,) Cornubia (*prope* Pengilly,) *frequentius in* Saxoniae (*prope* Marienberg *et* Altenberg) *et* Bohemiae (*prope* Schoenfeld *et* Schlackenwalde) *ſtannifodinis, ex wolframi calce et terra calcaria conflatum accedente uſplurimum ferri calce, cujus largiori portione interdum flaveſcit, neque aqua, neque acidis ſolubile, in igne crepitat, verum, ne violentiore quidem, liqueſcens, nunc forma communi, nunc pyramidis tetraëdrae duplicis.*

ſpuma lupi. 2. W. ponderoſiſſimum opacum coloris obſcuri tritura ex rubro obſcure fuſca ex wolframi, magneſiae et ferri calce compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 175. *n.* 4. Ferrum intractabile fibris planiuſculis centralibus nitentibus.
Syſt. nat. XII 3. *p.* 122. *n.* 3. Molybdaenum tritura rubra.
Woltersd. miner. 31. Ferrum nigrum radiatum jovem adulterans.
Cartheuſ. miner. 72. Ferrum mineraliſatum griſeo-nigrum ſplendens, lateribus planis ſtriatis.
Waller miner. 268. Ferrum arſenico mineraliſatum, minera nigra ſ. fuſca attritu rubente, cryſtalliſata planis nitidis ſplendente.
Waller ſyſt. miner. I. *p.* 330. Magneſia cryſtallina nigra fuſca vel rubra intrinſece ſtriata, attritu rubens.
Cronſt. miner. §. 117. Magneſia cum parva portione martis et jovis mixta.
Lehmann phyſic. chem. Schrift. p. 275. Wolfram.
d'Elhujar chem. Zerglied. des Wolframs Ueberſ. v. Gran. Hal. 1786. 8.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 576. Scheelium ochraceum Spuma lupi.
Vogel mineralſ. p. 178. Spuma lupi.
Habitat rarius in Eſtremadura Hiſpaniae, *frequentius in* Britannia (*prope* Caetanos,) *in* Cornubiae, Saxoniae *et* Bohemiae *ſtannifodinis, non raro ideo ſtanni calce inquinatum, coloris nigri, interdum in fuſceſcentem vergentis, ſuperficie nonnunquam variis coloribus ludente, nitens, texturae recte lamelloſae, rarius radiatae, fragile, molle, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in cruſtas incurvas, angu-*

angulosas aut rectas secedens, forma saepe communi, interdum prismatum hexaëdrorum compressorum pyramide tetraëdra terminatorum; rarius tabularum tetraëdrarum rectangularum, salis communis spiritu pro magna parte solvendum, eique colorem concilians.

79. MAGNESIA. ♁ Fragilis, macra, opaca, fusca, intus cana, ferro difficilius igne liquescens, ponderis specifici = 6850 : 1000.

Acidis plurimis solvenda, et affuso sanguinis lixivio colore ochroleuco ex his praecipitata.

Calce pro majore minorive phlogisti superstitis portione nunc hoc nunc illo colore conspicua, minima portione vitris addita haec omni tinctu orbante, paulo majori violaceum, adhuc majore nigrum colorem affricante.

reguliua. 1. M. inquinans nitoris intus metallici texturae divergenti-radiatae. *Lapeirouse act. ac. Toloſ.* 1. *p.* 256.
Habitat in ferri fodinis Sem *vallis* pyrenaeae Vic-dassos, *reniformis, magneti non obtemperans, submalleabilis; an nomine reguli magnesiae revera digna?*

ochracea. 2. M. friabilis inconspicua terrea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 9. Ochra magnesiae pulverea nigra.
Cronst. miner. §. 114. Magnesia friabilis terriformis.
Habitat in Anglia, Pyrenaeis (*prope* Sem *et* Lapeirouse,) Franconiae *fodinis* Culmbacensibus *et* Sibiriae *montibus altaicis utplurimum nigra, rarius superficialis rubra, an ex fatiscentibus speciebus durioribus nata?*

pictorum. 3. M. nigra friabilis natans, siccata, obiter contusa et cum oleo unguinoso subacta ad aërem liberum sponte exardescens.

Wedegewood ap. Kirwan mineral. p. 352. *T. Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 367. *Groschke chem. Annal.* 1785. 2. *p.* 440. Wad.

Habitat in Angliae *provincia* Derby *strata satis ampla hinc inde constituens, potissimum prope* Portwai, *etiam? in ferrifodina sylvae* Thuringiacae, v. g. *prope* Melis *ad montem* Glückstein, *pingendis navibus inserviens, praeter magnesiam et ferri calcem, plumbi quoque calcem et barytidem continens.*

nivea. 4. M. alba igne fuscescens aut nigrescens, mollis cum nitri acido effervescens et aërem hepaticum eructans.

α) texturae radiatim fibrosae.

Cronst. §. 115. B. 1. α. Magnesia alba stricte sic dicta.

β) texturae incurvo-lamellosae.

Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 561. Magnesium ochraceum album.

Habitat majoribus aut minoribus portionibus aliis fossilibus immersa, reniformis aut globosa in Norwegia, Wermelandia Sueciae *et* Transilvania, *nitoris intus vitrei, vix subopaca, leviuscula, in fragmenta indeterminata dissiliens, in granularia secedens, interdum spongiosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens.*

rubra. 5. M. rubra, vitra colore rubro tingens.

Cronst. miner. §. 115. B. 1. β.

Habitat in Pedemontio *et* (*prope* Sem *et* Lapeirouse) *in* Pyrenaeis, *saepe sphaerica, stellatim fibrosa, ferri inops.*

vulgaris. 6. M. mollis inquinans coloris chalybei nitoris metallici.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 8. Ferrum intractabile fuscum inquinans, particulis micaceis striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 2. Molybdaenum tritura atra.

Cronst miner §. 116. 2. Magnesia parum martialis.

Baum. miner. 1. *p.* 269. Magnesia vitriariorum.

Wolterd. miner. 31. Ferrum nigricans splendens a centro radiatum.

Waller miner. 269. Ferrum mineralisatum, minera fuliginosa inquinante, striis sparsis convergentibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 328. *n.* 2. Magnesia fuliginosa, particulis acerosis nitens fragilis manus inquinans.

Cartheus. miner 72 Ferrum mineralisatum nigricans obsolete splendens fibrosum.

Habitat

Habitat in Suecia, (*ad montem* Skidberg *et prope* Tiwaden,) Anglia (*in collibus* Mendip *et provincia* Sommerset,) Gallia (*in montibus* pyrenaeis, *potissimum* Remié *et* Canigou, *prope* Siverac Roverniae, Davejan Occitaniae,) *insula* Elba, Hetruria (*prope* Chianciano di bagni,) Venetorum *fodinis prope* Schio, Hungaria (*prope* Felsobanya,) Silesia (*prope* Conradswalde,) Carniolia (*prope* Paludnig *et* Lolling,) Hennebergia (*prope* Ilmenau,) Saxonia (*prope* Altenberg, Eibenstock, Annaberg, Johanngeorgenstadt, Camsdorf *et* Boesenbrunn,) Thuringia (*prope* Langenwiese *et in monte* Schneekopf,) *in* Hercynia (*praecipue prope* Ilefeld, *plurimo ferro inquinata prope* Wezlariam *et* Osnabrugum) *tam in montibus simplicioribus, quam in stratariis, frequentius barytidi, ferri mineris, jaspidi, argillae ferriferae, quam spato aut gypso immersa, aëre vitali aut igne torta, aut vitrioli acido irrigata largam copiam exhibens, vitris et crustis vitreis aut tingendis, aut omni colore exuendis crebro adhibita, ferro nunquam carens, texturae varius compactae, aut stellatim fibrosae, aut minutim lamellatae, quam sparse, stellatim vel fasciculate radiatae, in fragmenta utplurimum indeterminata, rarius in festucas longas dissiliens, crebrius in fragmenta granularia quam in crustas crassas subincurvas, aut in bacillos secedens, saepe formae communis, ut tamen etiam forma arbuscularum, fruticum, fistularum, uvarum, tabularum minimarum tetraëdrarum, in pelliculas, columnas, fasciculos aggregatarum, aut prismatum tetraëdrorum, vel exilium acicularium hexaëdrorum in fasciculos congestorum compareat.*

nigra. 7. M. mollis inquinans nigra vix nitens.
Cronst. miner. §. 116. 2. α. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 329. *n.* 2. b. Magnesia fuliginosa scoriacea
Habitat in montibus pyrenaeis, Pedemontio, Helvetia, Wirtembergia, *electoratu* Trevirensi, Thuringia (*praesertim prope* Koeniz,) Saxonia (*prope* Camsdorf,) *et* Lusatia (*prope* Sornendorf, *et in monte* Heideberg *prope* Rengersdorf,) *iisdem, quibus vulgaris, usibus inserviens, ferro quoque nunquam libera, interdum cupri pauxillum continens, nunc superficialis, nunc minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus immersa in fuscum aut caerulescentem colorem vergens, aut superficie variis coloribus picta comparens, rarius spongiosa, quam compacta, texturae terreae, planae vel conchaceae, superficiei interdum vesti-*

giis sphaericis impressis, formae saepe communis, interdum cellulosae, fruticulosae, pectinatae, botryoidis, aut renum.

Petracorius. 8. M. duriuscula inquinans nigra intus nitens, igne rubescens. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 330. *n.* 3. Magnesia compacta nigra, particulis nitens, dura, inquinans.

Habitat in Galliae *provincia* Perigord, *magnetem non sequens, ponderosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens; an hujus generis?*

rosea. 9. M. rosea lamellosa non inquinans igne facile et cum spuma liquescens.

v. Born ind. foss. I. *p.* 31. Spatum scintillans carneum particulis impalpabilibus, auriferum.

v. Born ind. foss. I. *p.* 68. Spatum scintillans rosenm,

v. Ruprecht phys. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. I. *p.* 59.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 5. *p.* 447.

Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) *et* Hungaria (*prope* Kapnik,) *auri matrix, in crustas tenues et incurvas secedens, forma communi, botryoide, aut lentium pyramidumve pusillarum, in sphaeras, uvas aut pyramides congestarum.*

80. STIBIUM. ♃ Fragile, coloris argentei, texturae radiatae, ponderis ſpecifici = 6860 : 1000.

Igne non difficulter fluens, in calcem primo ex cinereo albam abiens, paulo violentiori in vitrum hyacinthinum, tandem in fumum album.

Aqua regis cum colore aureo ſolvendum, et, lixivio quoque caerulei Berolinenſis et aqua, forma calcis albae, praecipitandum.

nativum. 1. St. ſtannei nitoris, ignis vi liqueſcendo nullum aut ſulphuris aut arſenici odorem ſpirans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 1. Stibium nudum argenticolorum.

Cronſt. miner. §. 231. *Act. Stockh.* 1748. *p.* 99. Antimonium nativum ſeu Regulus antimonii nativus.

Cartheuſ. miner. 59. Antimonium nudum regulinum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 196. *n.* 1. Antimonii regulus nativus.

Habitat in Sueciae *fodinis* Sahlbergenſibus Carlsort *et* Lator, *formae communis, texturae lamelloſae: lamellis rectis, cum hydrargyro facile ſubigendum, poſt liquationem ſolidescendo facile in cryſtallos abiens.*

arſenicale. 2. St. ſtannei nitoris, ignis vim experiendo arſenicum olens. *Sage act. Pariſ. ann.* 1782. *p.* 310.

Habitat in Delphinatu *prope* Allemont, *in* Hercynia *fodina* Abendroethe *prope* Andreasberg, *nativo ſimile, et arſenico parumper inquinatum, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in granularia ſecedens.*

rubrum. 3. St. obſcure rubrum fibroſum candeſcendo ſulphuris et arſenici vapores eructans, parum nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 172 *n.* 5. XII. 3. *p.* 124. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 50. Stibium mineraliſatum fibroſum rubrum.

Waller. miner. 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 199. *n.* 6. Antimonium ſulphure et arſenico mineraliſatum, rubrum.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 233. Antimonium auripigmento mineraliſatum.

Vogel Mineralſ. 496. Minera antimonii rubra.

Habitat rarius in Hungaria, Saxonia.

Argentigo. 4. St. fibroſum, ignis vi exagitatum argenti granulum relinquens et ſulphuris vaporem emittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 14. Ochra argenti germinans nigra.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum fibris rectis tenuiſſimis friabilibus nigricantibus.

Cronſt. miner. §. 172. 2. 1. Minera argenti antimonialis capillaris.

Waller. miner. 291. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 339. *n.* 9. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum, minera plumoſa vel radiata.

Habitat, utplurimum quartzo inhaerens in Delphinatu (*prope* Allemont,) Sicilia (*prope* Novara *et* Roccalumiara,) *in* Tranſilvania (*prope* Nagyag,) *in* Hungaria (*prope* Rapnik, Felſobanya, Cremniz, Hodritſch, Malazka, Schemniz, Koenigsberg,) *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *in* Hennebergia (*prope* Ilmenau) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) *nunquam ultra* $\frac{7}{200}$ *argenti continens, utplurimum pauperrima, nunc arſenici pauxillum habens, nunc carens, creberrime ex atro caeruleum, interdum cinereum aut niveum, fibris capillaribus, lanae inſtar mollibus rectis aut flexuoſis, liberis, aut quodammodo cohaerentibus, ſparſis, interdum parallelis, aut ſtellatim diſpoſitis.*

Stibigo. 5. St. fibroſum candeſcendo ſulphuris vaporem eructans, violentiore paulo igne totum avolans, parum nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 172. Antimonium fibris capillaribus ſparſis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 13. Ochra ſtibii germinans rubra.

Woltersd. miner. 27. Antimonium rubrum plumoſum.

Waller. miner. 238. Antimonium magna copia ſulphuris mineraliſatum, lanae inſtar fibris capillaribus ſeparatis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 3. Antimonium ſulphure mineraliſatum, lanae inſtar, fibris capillaribus ſeparatis.

Vogel mineralſ. 496. Flores antimonii.

Habitat in Hercynia (*prope* Andreasberg,) Saxonia, Hennebergia, Bohemia, Hungaria, Tranſilvania, Sicilia, Hetru-

Hetruria, Delphinatu *et* Alvernia, *interdum ſuperficialis, fibris mollibus capillaribus flexilibus, liberis, aut in bacillos, faſciculos, hemiſphaeria, vel ſtellatim congeſtis, creberrime cinereis, interdum nigris, hepaticis, obſcure rubris, violaceis, vireſcentibus, dilute flavis, flavicantibus, aut variegatis, rarius albis.*

vulgare. 6. St. coloris chalybei, nitoris metallici, ponderoſum candeſcendo ſulphuris odorem ſpirans, tandem totum forma fumi albi avolans.

α) texturae compactae.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 198. *n.* 4. Antimonium ſulphure mineraliſatum minera difformi ſolida livido-fuſca.

Cronſt. miner. §. 232. 2. 1. 3.

β) texturae lamelloſae.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. d. Galena antimonii.

γ) texturae radiatae.

Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 2. Stibium ſtriatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. Stibium mineraliſatum fibroſum plumbicolorum.

Woltersd. miner. 27. Antimonium albo-griſeum ſplendens ſtriatum.

Cronſt. miner. §. 232. 2. 1. 1. 2. *Waller. miner.* 238. Antimonium ſulphure mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 196. *n.* 2. Antimonium ſulphure mineraliſatum ſtriatum, colore griſeo-caeruleſcente.

Dal. pharmac. 38. Antimonium.

a) radiis parallelis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. a.

b) radiis ſparſis.

Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 50. Stibium fibris intercuſſantibus ſpatum.

Waller ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. b.

c) radiis faſciculatis.

d) radiis ſtellatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. γ. *Muſ. Teſſin.* 52. *n.* 6. Stibium fibris concentricis radiantibus.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. c.

δ) texturae fibroſae.

a) formae communis.

b) fiſtuloſum.

c) forma priſmatum hexaëdrorum utplurimum acicularium interdum faſciculatorum.

Syſt.

Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 3. XII. 3. *p.* 123. *n.* 2. Stibium (cryſtallinum) cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 232. 2. 1. 4. *Waller. miner.* 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 198. *n.* 5. Antimonium ſulphure mineraliſatum cryſtalliſatum.

Habitat varius ſuperficiale, quam partibus minoribus majoribusve terris calcariis, argilloſis, fluori, quartzo inſperſum, varius in bacillos, utplurimum in grana ſecedens, frequens in Hungaria, *potiſſimum ſuperiori*, Temeſia (*prope* Moldawa,) Tranſilvania (*prope* Vayda Hunyad, Staniza *et* Nagyag,) *ad montes* Sudetos, *in* Bohemia (*prope* Przibram,) *in* Carinthia (*prope* Sitliz *et* Lemberg,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Rhaetia, Italia *media* (*prope* Pereta *et* Silvena,) Sicilia (*ad montem* Niſo,) Sardinia, Corſica, Gallia (*prope* Rumpon) *ejusque provinciis* Occitania (*prope* Villefort,) Alvernia (*prope* Lubillac,) Borbonienſi, Lemovicenſi, Andegavenſi, Pictavienſi *et* Britannia, *in* Hiſpania, Suecia (*fodina* Weſtmanniae *et* Stripas,) Norwegia (*fodina* Narverud,) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, Freyberg, Johanngeorgenſtadt, Camsdorf, Geyer *et* Voigtsberg,) Thuringia (*prope* Stollberg) *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) α) *in* Hungaria (*prope* Magurca) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) β) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) *et* Sabaudiae *fodinis* Roſſy, γ) *in* Lapponia, b) *in* Hungaria (*prope* Koenigsberg,) c) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf) *et* Hungaria (*prope* Cremnitz, Felſolangos *et in* Baronia Duroz, *in fodina* Temeſienſi *prope* Dognaſca *articulatis*,) γ a) *vulgatiſſimum, chemicorum, alchemicorum, metallorum reliquorum eſſentiam aurique ſemina in eo quaerentium, medicorum, oeconomorum, artificum typos fundentium uſibus inſerviens.*

argentiferum. 7. St. coloris chalybei nitoris metallici, tritura albida. *Klaproth chem. Annal.* 1790. 1. *p.* 294.

α) formae communis.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 78. 2. *p.* 116. Argentum album, arſenico et cupro ſulphurato mineraliſatum, tritura albida, et argentum album amorphum ſolidum.

β) forma cryſtallorum polyedrarum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 78. Argentum album cryſtallis polyedris.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Cremniz, *in* 100 *partibus ultra* 34 *ſtibii metallici, ultra* 31 *cupri, pene* 15 *argenti,* 11½ *ſulphuris, et ultra* 3 *ferri continens.*

phoſpho-ratum. 8. St. aciculis ſparſis lamelloſis longitudinaliter ſtriatis ſine fumo notabili incandeſcentibus.

C. a. Raſumowsky chem. Annal. 1786. 1. *p.* 291.

Habitat in Sabaudiae *valle* Servoz, *foveis ſtibii vulgaris lamelloſi innidulans, molle, coram tubo ferruminatorio in carbone facile liqueſcens, et in ſcoriam friabilem granis ſtannei coloris innidulantibus conſpicuam abiens, frequentius flavum, aureum, vel album, quam nigrum et metallice nitens.*

muriaticum. 9. St. niveum matris perlarum inſtar nitens parallele radiatum forma tabularum exilium erectarum tetraëdrarum.

Roeſſler, Hacquet, et Klaproth chem. Annal. 1787. 1. *p.* 334. 1788. 1. *p.* 523. *et* 1789. 1. *p.* 9.

Schreiber bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 11. *et* 1789. 1. *p.* 398.

Ferber nov. act. Petrop. 3. *p.* 271.

Habitat in Bohemia (*prope* Przibram, *galenae,*) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, *congeneribus inſidens,*) Delphinatu (*in montibus* Chalanches,) *et* Hungaria (*prope* Felſobanya,) *aqua regis totum ſolvendum, majoribus fruſtulis igni expoſitum decrepitans, in pulverem contuſum facile igne liqueſcens et totum ſpecie fumi albi avolans, cum borace colliquatum metalli granula exhibens.*

81. ZIN-

81. ZINCUM. ZZ

Submalleabile, ſubſonorum, ex caeruleſcente album, texturae radiatae aut fibroſae, nitoris conſtantioris, ponderis ſpecifici = 6953 : 1000.

Igne non difficulter liqueſcens, in flammam exardeſcendo coruſcantem vireſcentem et floccos niveos eructando, calcem relinquens, dum calet, flavam, poſt albam, vitris nullum colorem affricantem, cuprum flavo tingens.

Acidis omnibus ſolvendum, acrimoniam eorum delens, colorem nullum concilians.

ochraceum.

1. Z. pulverulentum album inconſpicuum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. Ochra zinci albida.
Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 222. *n.* 8. Zincum pulverulentum terreſtre.
Grill et Engeſtröm act. Stockh. 36. *p.* 77. 78.
Habitat in Sina, Sueciae *monte argenteo occidentali*, *et* Carinthiae *fodinis* Bleybergenſibus, *via humida cum acidis efferveſcens et fere totum ſolubile.*

calciforme.

2. Z. coagmentatum molliſſimum opacum album inconſpicuum.
Cronſt. miner. §. 226. 1. 1. 1. 1. Minera zinci calciformis pura indurata.
Habitat in Sibiria (*fodina* Tſchagirenſi *montium altaicorum*,) Suecia (*in monte* Stollberg,) Sileſia (*prope* Beuthen,) Bohemia (*prope* Commotau,) Hungaria (*prope* Cremniz,) Auſtria (*ad montem* Schwarzenberg, *et prope* Annaberg *et* Tirniz,) *in* Carinthia (*ad montem* Koenigsberg,) Carniolia (*prope* Treviſo,) Venetorum *terris* (*prope* Schio,) Anglia (*prope* Wirkesworth,) *intus terreum aut minutim lamelloſum, rarius compactum, acidis facile cum efferveſcentia et fere totum ſolubile, ſaepius in cruſtas ſecedens, inter-*

interdum in flavum aut cinereum colorem vergens, nonnunquam cellulosum nodulosum, fruticulosum, fistulosum, aut striae forma conspicuum, a metalli alieni labe satis purum.

vitreum. 3. Z. durum pellucidum nitoris vitrei.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 215. *n.* 2? Zincum sulphure mineralisatum, minera albescente vel grisea, facie vero et textura vitrea.

Habitat in Dauuria, Anglia, Namurcensi *comitatu*, Carinthia.

siliceum. 4. Z. album fibrosum in crustas secedens cum acidis in gelatinae speciem abiens.

Klaproth 1788. 1. *p.* 391.

Habitat in Scotia (Wanlok Head,) Brisgovia *plumbo spatoso, forma utplurimum hemisphaerica insidens, tertiam partem terrae siliceae, metallici praeter zincum nihil continens.*

spatosum. 5. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper decrepitans, neque unquam sulphur eructans, formae communis aut globulosae.

Habitat in Angliae (Nottingham,) Austriae (*ad montem* Schwarzenberg *et prope* Tirniz,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Brisgoviae (*prope* Freyburg) *fodinis utplurimum album, interdum ferri calce accedente colore dilute viridi, viridi, flavo, flavescente, rufescente, spadiceo, luteo, nigricante tinctum, terram quoque siliceam semper continens, nonnunquam adeo copiosam, ut ad chalybem scintillet.*

crystallinum. 6. Z. lamellosum diaphanum igni expositum paulisper decrepitans neque sulphur eructans, formae crystallinae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 1. Zincum crystallisatum.

Cronst. miner. §. 226. 1. 1. 1. 2. Minera zinci calciformis pura indurata drusica.

Habitat in Anglia (*praesertim provinciis* Nottingham *et* Sommerset,) Polonia, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Austria (*prope* Tirniz,) Brisgovia (*prope* Freyburg,) *Ducatu* Westphaliae, *et prope* Aquisgranum, *spatoso satis simile, at forma tabularum rectangularum tetraedrarum in drusas, globi vel uvae speciem aggregatarum, aut cuborum exilium perfectorum facibus nunc planis, nunc convexis gaudentium, aut parallelepipedorum, aut pyramidum triedrarum*

drarum vel hexaedrarum, ſaepius ſimplicium quam duplicium, intus crebro cavarum, rariſſime priſmatum hexaedrorum in pyramidem hexaëdram terminatorum, aut acicularum capillarium interdum ſtabelli inſtar diſpoſitarum conſpicuum.

Calamina-ris. 7. Z. molle tinctum formae communis, texturae terreae aqua forti totum ſolubile opacum inconſpicuum.

Syſt. nat. I. *p.* 174. *n.* 4. Zincum terreſtre.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 5. Zincum ſubterreum lapideſcens.

Waller. miner. 247. Zinci minera terrea, colore flaveſcente ſ. fuſco.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 216. *n.* 3. Zincum terreſtre vel lapideum, colore flaveſcente vel fuſco.

Woltersd. miner. 27. Zincum argilloſum ponderoſum, colore vario.

Cronſt. miner. §. 226. 1. 2. Minera zinci calciformis impura.

Habitat in nova Hiſpania (*inter* Chilalpan *et* Troizlan,) Siberia (*prope* Nertſchinsk,) Polonia (*prope* Olkuſch,) Sileſia (*prope* Tarnowiz,) Saxonia (*prope* Hohenhan,) Bohemia (*prope* Tſcheren, Bibshauſen *et* Plan,) Auſtria (*ad montem* Schwartzenberg, *prope* Annaberg *et* Tirniz,) Carinthia (*prope* Bleyberg, Bleyburg *et ad montem* Jauken,) Carniolia (*prope* Trevilo,) *comitatu* Marchiae (*prope* Ilerloh,) *Ducatu* Weſtphaliae (*praeſertim prope* Brillon,) *et* Juliacenſi (*prope* Greſnich,) *terra* Leodienſi, Belgii *provinciis* Nemurcenſi *et* Limburgenſi, Galliae Andegavenſi *et* Saumurois, *etiam* Sevennis, *et* Anglia (*in collibus* Meudip, *in provinciis* Derby, Flint, Sommerſet *et* Nottingham,) *parando aurichalco vulgo inſerviens, praeter ferri calcem, qua rarius viridi, frequentius ex flaveſcente cinereo, ſtramineo, iſabellino, aurantio, rufeſcente, rubro, creberrime ex rubro fuſco colore tingitur, plumbi calce, galena, ſpato (quo praeſente potiſſimum effervesſcit) inquinatum, in granula ſecedens, argillae ferriferae utplurimum innidulans, varius texturae feſtucariae.*

Pſeudogalena. Blende. 8. Z. nitoris ſemimetallici texturae lamelloſae igni injectum ſulphuris flammam et vaporem eructans, formae communis.

Cronſt. miner. §. 228. 2. 1. 2. 3. Zincum calciforme cum ferro ſulphuratum.

Funck act. Stockh. 1744. *p.* 58. Sterile nigrum.

Vogel

Vogel miner. 167. *Baum. miner.* I. *p.* 271. *Pott obſerv.* 2. *p.* 105. *Scopol ann. hiſtor. natur.* 5. *p.* 53. Pſeudogalena.

α) tritura alba.

Sterile. β) tritura cinerea.

Syſt. nat. I. *p.* 174. *n.* 2. Zincum micaceum ſubteſſellatum nigrum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 6. Zincum ſemiteſſellatum atrum.

Waller. miner. 248. Zincum ſulphure, arſenico et ferro mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 218. *n.* 5. Zincum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera ſquamulis vel teſſulis micante obſcura.

Cartheuſ. miner. 61. Zincum mineraliſatum ſquamoſum nigricans nitens.

γ) tritura flava.

rapax. δ) tritura rubra.

Syſt. nat. I. *p.* 174. *n.* 3. XII. 3. *p.* 127. *n.* 8. Zincum micaceum rubicundum tritura rufa.

Waller. miner. 250. Zincum ſulphure, arſenico et ferro mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 220. *n.* 6. Zincum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera aut rubente aut pulverem rubicundum exhibente.

Cartheuſ. miner. 61. Zincum mineraliſatum ſquamoſum rubeſcens nitens.

a) purum.

b) cupro fulvo ſubtiliter inſperſo inquinatum, hinc metallice nitens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 3. Zincum (Swabii) mineraliſatum compactum, atomis albidis.

Cronſt. miner. §. 227. 2. 1. 1. 2. Zincum forma metallica ſulphuratum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. b. Zincum ſulphure et ferro mineraliſatum colore obſcure ferreo, particulis micantibus.

c) galenae miculis interſperſis metallice nitens.

α) *Syſt. nat.* I. *p.* 174 *n.* 1. Zincum canum galena intertextum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 2. Zincum (mineraliſatum) mineraliſatum compactum ſubſquamoſum.

Waller. miner. 247. Zincum ſulphure plumbo ſ. ferro mineraliſatum obſcurum, particulis micantibus.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p* 218. *n.* 4. a. Minera zinci minimis ſquamulis nitens.

Cronſt. miner §. 228. 2. 3.

b) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 3. Zincum lamelloſo-imbricatum metallicum.
Cronſt. miner. §. 227. 2. 1. 1. 1.

c) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 126. *n.* 4. Zincum (ſtibiatum) mineraliſatum fibroſum.
Muſ. Teſſin. 54. *n.* 4. Zincum ſtibiatum.

d) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 2. Zincum lamellis decuſſatis, interſtitiis ferreo-ochreis.

d) argento ſubtiliſſime inſperſo dives.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 150. *n.* 8. Argentum (zincoſum) mineraliſatum zinco ſterilo.
Cronſt. miner. §. 174. 7. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 340. *n.* 11. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum, minera nigra vel nigreſcente nitida.

e) argentum aurumque ſubtiliſſime inſperſa continens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. *γ.* Aurum mineraliſatum pyrite in zinco ſterilo.
Cronſt. miner. §. 165. 2. 1. 3. Aurum ſulphure mineraliſatum medicante zinco aut ferro aut argento.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Aurum ſulphure, zinco et ferro mineraliſatum, minera pſeudogalenica.

Habitat frequens in Sibiriae, Norwegiae, Sueciae, Scotiae, Angliae, Germaniae, Hungariae, Sabaudiae *fodinis*, d) *in* Sabaudiae (*prope* Sourde,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Katieborziz *et* Joachimsthal,) *et* Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) e) *in* Tranſilvaniae (*prope* Cajonell, Boiza *et* Solathna) *et* Hungariae (*prope* Schemniz) *fodinis*, *in grana ſecedens, utplurimum quoque partem terrae aluminaris et ſiliceae continens, rarius formae globoſae, aut texturae in radiatam vergentis, aut intus ſpeculi inſtar nitens, interdum in tenebris cultri aut calami apice tentatum ſcintillas lucidas emittens, creberrime fuſcum aut nigrum, at multis quoque flavi rubrique coloris varietatibus conſpicuum, rarius viride, ochroleucum vel album, ſaepe opacum, interdum ſubopacum, rarius diaphanum, ſempellucidum vel pellucidum.*

cryſtalliſatum. 9. Z. nitoris ſemimetallici, texturae lamelloſae, igni injectum ſulphuris flammam et vaporem eructans, forma cryſtallorum aggregatarum.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 127. *n.* 7. Zincum ſterilum octaedro-cryſtalliſatum conglomeratum.

Brünn. Cronſt. Miner. §. 228. 2. 4.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 221. *n.* 7. Zincum ſulphure e ferro mineraliſatum, cryſtalliſatum.

Habitat in Scotia (*prope* Airds,) Hercynia (*prope* Lautenthal,) Saxonia (*prope* Scharfenberg *et* Freyberg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz,) Hungaria, Temeſia (*prope* Dognaska) *et* Tranſilvania, *colore ſimiliter variabili, quam in Pſeudogalena, cui praeter formam ſimile, ſuperficiei colore interdum alio, viresceute, chalybeo, aut variegato, nunquam opacum aut ſubopacum, nunc pyramides ſimplices tri- vel hexaëdras, nunc duplices tetraëdras, nunc cubos, nunc priſmata tetraëdra obliquangula vel rectangula, nunc dodecaëdra, nunc polyedra refereus.*

82. MOLYBDAENA. ♇ Cana, fragilis, ad aërem conſtans, igne difficulter liquescens, ab acidis difficulter, a natro nequaquam ſolvenda, magnetem non ſequens, ponderis ſpecifici = 6963 : 1000.

Calce alba volatili cum borace in vitrum violaceum, cum oſſium acido in viride abeunte, acida, aqua ſolvenda: ſolutione ab inſtillato ſanguinis lixivio aut gallarum infuſo colorem ſpadiceum, ab injectis aliis metallis, addita acidi muriae portiuncula, colorem caeruleum induente.

vulgaris. 1. M. molliſſima opaca dilute plumbea attactu pinguis incurvolamellosa attactu pinguis igne ſulphur eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. *γ.* Molybdaenum tritura caeruleſcente ſublamelloſum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 249. *n.* 1. a. Molybdaena pura membranacea nitens.

Cronſt. miner. §. 153. 2. 1. Molybdaena membranacea nitens.

Scheele act. Stockh. 39. 1778. *p.* 247 &c.

Habitat, ſaepius feldſpato aut ſaxis ex eo compoſitis innidulans, in Suecia (*prope* Biſpberg, Baſtnäs, Grosdrum *et* Landäs,) Saxonia (*prope* Altenberg,) Sabaudia (*ad montem* Talifre,) *et* Calabria (*prope* Squillace, *in valle* S. Simio, *et in montibus* Jejunio *et* S. Niccolai,) *in fragmenta indeterminata diffiliens, in granula ſecedens, ſulphuris ſat magnam copiam continens, ponderis ſpecifici* = 4569 : 1000 *formae utplurimum communis, rarius tabulas tenues exiles hexaëdras referens.*

83. STANNUM.

24

Malleabile, molle, mutum, album, ponderis ſpecifici = 7150 : 1000, nitoris conſtantioris.

Igne facilime liqueſcens, et in calcem canum abiens, difficulter in vitrum idque quidem lacteum abeuntem, quem colorem etiam aliis vitris pellucidis conciliat.

Acidis facile, at imperfecte ſolvendum, iisque amarum ſaporem impertiens.

nativum. 1. St. album nitoris metallici purum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 236. *n.* 1. Stannum nudum.

da Coſta et Borlace act. angl. 56. *p.* 35. 305. *et* 69. 1. *p.* 47.

Habitat in Cornubia, *cruſta cryſtallini obductum, an vere nativum?*

aureum. 2. St. aurei coloris facile in flammam caeruleam exardeſcens, et calcem album relinquens.

Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.

Gerhard Grundr. mineral. p. 250.

Habitat rarius et minoribus tantum portionibus aliis foſſilibus inſperſum in Sileſia *prope* Gieren.

3. St.

pyritico-ſum. 3. St. chalybei coloris, nitoris metállici, texturae radiatae igne ſulphur eructans, et calcem albam relinquens.
Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.
Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat in Sileſia *prope* Gieren *et* Cornubia, *flamma minus lucida ardens.*

mineraliſatum. 4. St. nitens opacum lacteum tritura ex flaveſcente alba.
Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat in Sileſia (*prope* Gieren,) *quartzo faſciis micae plurimis vario inhaerens.*

ſpatoſum. 5. St. albidum lamelloſum diaphanum ſemipellucidum aut pellucidum.
Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 6. XII. 3. *p.* 131. *n.* 4. Stannum ſpatoſum ſubdiaphanum album.
Vogel mineralſ. 166. 461. *Juſt. miner.* 120. Stannum ſpati.
Waller. miner. 303. Lapides ſtanniferi ſpathacei.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 5. Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera ſpathiformi.
Brünn. Ueberſ. Cronſt. miner. p. 198. Zinnſpath.
Habitat in Bohemiae *ſtannifodinis, facile cum wolframo albo confundendum, difficulter acidis ſolvendum et igne liqueſcens, raro omnis ferri expers, crebro quoque arſenici pecticulas ſubtiliſſimas immixtas habens, una cum carbonibus igni expoſitum ſtannum largiens.*

ligneum. Woodtin. 6. St. dilute ligneum ſtriis alternatim dilutioribus pictum ſtellatim fibroſum ſcintillans, in cruſtas ſecedens, in fragmenta cuneiformia diſſiliens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 6? Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera amianthiformi alba.
Brünnich. act. Stockh. 39. 1778. *p.* 320.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 169. 180. Holzzinn.
Habitat in Cornubia, *potiſſimum in parochiis* S. Columbi, Wyonyſii *et* Rouch, *renis aut globi formam prae ſe ferens, acidis difficulter ſolvendum, igne colorem mutans, et difficilime liqueſcens, opacum, ferri dives, ut tamen ſtanni $\frac{63}{100}$ largiatur, ponderis ſpecifici* = 5800 : 1000.

amorphum. 7. St. compactum opacum formae communis coloris obſcuri, tritura dilute cinerea.
Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. XII. 3. *p.* 130. *n.* 3. Stannum amorphum rufo-nigricans.

Waller. miner. 283. Stannum ferro et arſenico mineraliſatum, lapidibus ſimplicioribus ſimile.

Waller. ſyſt. miner. 2 *p.* 321. *n.* 4. Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera ſolida, colore obſcure rubente.

Woltersd. mineral. 32. Stannum amorphum petra varia veſtitum.

Cronſt. miner. § 180. 1. 1. 1. 1. Minera ſtanni vitrea arſenicalis amorpha.

Habitat, *interdum libera in montibus accumulatis jacens*, *in* India, *et inſula* Banca, *in regno* mexicano *et* chilenſi, *in* Angliae *provinciis* Devonia *et* Cornubia, *inſulisque* Scilly, *in* Saxonia *et* Bohemia Franconia*que finitimis*, *in* Silefiâ (*prope* Gieren,) Gallicia, *atque inferiori* Hungaria, *cobalto interdum*, *ſemper fere arſenici*, *praeſertim albicantis particulis plurimis*, *crebro ſubtiliſſimis inſperſis*, *ut igni expoſitum arſenici vaporem eructet*, *nonnunquam albus arſenici pulvis efflorefcat*, *igne ceterum difficulter liquefcens*, *cum ſtrepitu diſſiliens*, *et carbonibus interjectis ſtannum exhibens*, *acidis difficulter ſolvendum*, *ſaepe ſcintillans*, *in granula frequentius quam in cruſtas ſecedens*, *coloris fuſci aut nigri*, *ponderis ſpecifici* = 6750 : 1000, *utplurimum parum nitens*, *interdum ſpeculi inſtar*, *nonnunquam ſpongioſum.*

granulatum. Zwitter. §. St. compactum opacum ponderoſum tritura dilute cinerea forma cryſtallorum minorum extrinſecus nitentium.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 2. Stannum granis cryſtallinis aggregatis.

Waller. miner. 282. Stannum ferro et arſenico mineraliſatum, cryſtallis ſtanni minimis.

Vogel mineral. 461. Minera cryſtallorum ſtanni.

Cronſt. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2 2. Minera ſtanni vitrea arſenicalis cryſtalliſata, cryſtallis minoribus.

α) *Waller ſyſt. miner.* 2. *p.* 320. *n.* 3. Stannum arſenico mineraliſatum, minera irregulari, cryſtallis mineralibus ſtanni minimis in matrice lapidea aggregatis.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 322. *n.* 7. Stanni minera arenis vel terris immixta.

Habitat cum amorpho, *cryſtallis varius flavis*, *flavicantibus aut virefcentibus*, *quam rubris*, *fuſcis aut nigris*, *nunc quartzo*, *micae*, *argillae*, *lithomargae*, *fluori*, *ſpato*, *ſteatitae*, *aut compoſito ex his lapidi immerſis*, *aut in humo arenave liberis*, *nunc parallelepipeda rectangula*, *nunc pyramides tetraedras utplurimum duplices*, *varius perfectas*,

tas, quam ad baſin communem truncatas vel in aciem terminatas, nunc priſmata tetraëdra, utrinque pyramide rarius octaëdra, quam tetraëdra terminata, interdum geminatim pyramidibus cohaerentia, non raro pyramidibus aut angulis, aut marginibus truncatis referentibus, ceterum amorpho ſimile, interdum ſubopacum.

cryſtallinum. 9. St. compactum opacum ponderoſum tritura dilute cinerea, forma cryſtallorum majorum.

Syſt. nat. I. *p.* 181. *n.* 1. Stannum cryſtallis pyramidatis irregularibus nigris.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 1. Stannum teſſeris cryſtallinis.

Gronov. ſuppl. 10. *n.* 31-41. *Woltersd. min.* 32. Stannum polyedrum irregulare nigrum.

Waller. miner. 302. Stannum ferro et arſenico mineraliſatum, minera cryſtalliſatione polyedra.

Waller. ſyſt. miner 2. *p.* 319. *n.* 2. Stannum arſenico mineraliſatum, minera cryſtalliſata, figura polyedrica, diverſo colore.

Cronſt. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2. 1. Minera ſtanni vitrea arſenicalis cryſtalliſata, cryſtallis majoribus.

Imper. hiſt. nat. 519. Ingemmatio ſtanni.

Habitat cum amorpho, cui praeter figuram cryſtallorum majorum ſimile, rariſſime album, forma cryſtallorum, interdum granatos referentium, ad granulatum accedens, ab hoc et amorpho vix ſpecie diſtinctum.

84. COBALTUM. K

Durum, fragile, nitoris exigui fugacis, coloris chalybei, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.
Igne difficilius cupro liqueſcens, diutius efficaci in calcem nigram abiens, quae vitris caeruleum colorem affricat.
Acidis facile ſolvendum iisque colorem rufeſcentem impertiens, calore in viridem et modo ferri expers fit, in caeruleum tranſeuntem.

nigrum. 1. C. inconſpicuum coloris obſcuri prunis inſperſum nullum arſenici vaporem eructans.
Cronſt. miner. §. 245. Cobaltum calciforme martiale abſque arſenico.
α) friabile, inquinans.
Cronſt. miner. §. 245. 1. 1. 1. Ochra cobalti nigra.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 183. *n.* 7. a. Ochra cobalti nigra.
β) induratum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 4. Cobaltum (ſcoriatum) porоſum glauceſcens fuſcum.
Cronſt. miner. §. 245. 1. 1. 2. Minera cobalti vitrea.
Geſn. cadm. 17. *Vog. miner.* 504. Cobaltum ſcoriae ſimile.
Waller. miner. 225. Cobaltum arſenico mineraliſatum, minera glauca.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 180. *n.* 5. Cobaltum mineraliſatum, minera colore nigreſcente vel glauco, ſcoriis ſimili.
Habitat in Auſtria (*prope* Kleinzelle,) Salisburgi, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Saxoniae (*prope* Annaberg, Schneeberg, Camsdorf *et* Oberrehhübel) *fodinis, colore nigro, fuſco, glauco, hepatico, rarius cinereo, ſemper ferri portionem continens, interdum ferro ochraceo interſperſum,* β) *duriuſculum, compactum, nunc majoribus minoribusve portionibus aliis foſſilibus inſperſum, nunc venarum ad inſtar haec percurrens, aut cruſtae more obducens, formae utplurimum communis, interdum reniforme aut botryoides, nonnunquam argentum larvatum aut nativum continens.*

2. C.

ochraceum. 2. C. inconſpicuum intus terreum, coloris dilutioris, prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. X. *p.* 47. *Schreb. lith.* 128. Ochra wismuthi rubra.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 8. Ochra cobalti pulverea fulva.

Waller. miner. 234. Cobalti minera colore rubro ſ. flavo.

Waller. ſyſt miner. 2. *p.* 181. *n.* 7. Cobaltum facie et conſiſtentia terrea.

Cartheuſ. miner. 56. *n.* 2. Cobaltum ochraceum rubrum.

Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. Minera cobalti calciformis calce arſenici mixta pulverulenta.

Habitat rarius in venis aut ſtratis, rarius in Hungariae (*prope* Topſchau,) Temeſiae (*inter* Bogſchan *et* Dognaska,) Naſſoviae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Maynae Britanniae, Galliae (*prope* Baigori *in montibus* Pyrenaeis, (*prope* Allemont *in* Delphinatu *et prope* Fanum S. Mariae, *inter* Lotharingiam *et* Alſatiam *intermedium*,) *paulo frequentius in* Hiſpaniae (*prope* Guſtoa *et* Bielſa Arragoniae,) Pedemontii (*prope* Uſſei,) Sabaudiae, Valeſiae (*prope* S. Maurice,) Wirtembergiae (*prope* Alpisſpach,) Haſſiae (*prope* Biber, Riegelsdorf *et* Schmalkalden,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Sileſiae, Sueciae, *praeſertim* Helſingiae, *et* Norwegiae, *praeſertim autem in* Bohemia (*potiſſimum prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *et* Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Wolfach) *fodinis, utplurimum rubrum, perſici flores colore aemulans, rarius corii colore tinctum; rariſſime flavicans aut album, interdum niccolo, wismutho, cupro ochraceis intermiſtis vireſcens viride aut caeruleum, igne facile in vitrum caeruleum colliqueſcens, rarius particulis majoribus minoribusve aliis foſſilibus inſperſum, quam ſuperficiale, ex aliis cobalti mineris efflureſcens, formae utplurimum communis, rarius botryoides.*

Cobaltigo. 3. C. radiatum rubrum, nitoris vitrei prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 195. *n.* 15. Ochra cobalti germinans purpurea.

Cartheuſ.

Cobalti parando vitro caeruleo ſmaltae nomine venienti atque atramento ſympathetico potiſſimum inſervientis regulum primus demonſtravit Act. Upſ. 1733. G. Brandt, *qui ſummus mineralogus chemicus ann. agens* 74. *d.* 29. *Apr.* 1768. *obiit, hiſtoriam naturalem expoſuere* J. A. Geſnerus *hiſtoria cadmiae Berol.* 4 1744. *et* 1747. J. G. Lehmann *Cadmiologia.* Regiom. 1761. 4. *Efflureſcentia colore ſuo perſici flores aemulante ſe prodit.*

Cartheuſ. miner. 56. *n.* a. Cobaltum ochraceum rubrum.
Geſn. cadm. 21. *n.* 37. *Henck. miner.* 107. Coboltblüte, Flos cobalti.
Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. 2. Ochra cobalti rubra indurata.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 6. Cobaltum arſenico mixtum, colore rubro vel flavo efflorescens.
Habitat cum ochraceo, arſenici non calcem, ſed acidum immixtum habens, colore utplurimum perſici flores, interdum coccionellam imitans, vel kermeſinum, ſuperficiale, vel majoribus minoribusve partibus aliis foſſilibus inſperſum, in granula ſecedens, radiis, quos textura oſtendit, nunc latioribus, nunc angustioribus, faſciculatis vel ſtellatis, ſaepius formae communis, quam botryoides, aut tabulas minimas rectangulas tetraëdras ad facies terminales in aciem exeuntes, aut aciculas exiles tetraëdro priſmaticas, in faſciculos aut ſphaeras aggregatas referens.

ſtercoreum. 4. C. inconſpicuum coloris ſordidi mixti, uſtum et cum plumbo fuſum argenti portionem relinquens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 345. *n.* 16. Argentum nativum vel mineraliſatum, lapidibus diverſicoloris mixtis inhaerens, colore ſtercoris anſerini.
v. Born Brief. XXII. *p.* 220. *Schreiber bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 43.
Habitat in Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Saxoniae (*prope* Ehrenfriedersdorf, Johanngeorgenſtadt *et* Marienberg,) Hungariae (*prope* Schemnitz,) Wirtembergiae (Koenigswart,) *et* Delphinatus (*prope* Allemont) *fodinis, argentum nativum ſemper, nunc parciori, nunc largiori copia* (*ad* $\frac{1}{4}$ *uſque*) *continens, ferrum quoque, non raro praeterea niccolum ochraceum, et arſenicum, interdum argillam et hydrargyrum; utrum omne huc ſpectat, an potius ferri mineris accenſendum?*

ſulphuratum. 5. C. nitoris metallici ſtannei coloris prunis inſperſum ſulphuris vaporem eructans, diuque igne agitatum puram cobalti calcem relinquens.
Geyer chem. Annal. 1788. 1. *p.* 67.
Habitat in Suecia *prope* Calmariam.

pyriticoſum. 6. C. nitoris et coloris ſtannei igne agitatum ſulphuris vaporem eructans et carbonum pulvere interſperſo materiem relinquens magneti obtemperantem.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 2. *Swab act. Holm.* 1746. *Cronſt. miner.* §. 248. Cobaltum ferro ſulphurato mineralitatum.
Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 178. *n.* 3. Cobaltum ferro sulphurato mineralisatum, colore albo, parum nitens.

Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta,) Saxoniae, Bohemiae (*prope* Joachimsthal) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, texturae granulatae, in granula quoque decedens, rarius superficiale, superficie interdum speculi ad instar nitente, aut sulcis decussantibus exarata, cubos interdum exiles perfectos aut truncatos, superficiebus planis vel convexis conspicuos, rarius pyramides tetraëdras duplices ad angulos valde truncatas, aut prismata pusilla hexaëdra, utrinque pyramide tetraëdra terminata referens.*

crystallinum. 7. C. nitoris et coloris ex stannee-chalybei, igne agitatum sulphuris arsenicique vaporem eructans, et materiam relinquens magneti obtemperantem.

Cronst. miner. §. 249. Cobaltum cum ferro sulphurato et arsenicato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 176. *n.* 1. Cobaltum ferro arsenicato cum vel sine sulphure mineralisatum, minera alba, planis aut granulis micans.

β) Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 1. Cobaltum crystallisatum. Fig. 35.

Cartheus. miner. 55. Cobaltum mineralisatum crystallinum, crystallis polyedris nitidissimis albis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 179. *n.* 4. Minera cobalti crystallisata.

Habitat in monte Sueciae Tunaberg Sudermanniae, *superficiei colore interdum in fulvum vergente, saepe prismata referens hexaëdra, utrinque pyramide irregulari hexaëdra terminata, ita ut crystallus constet tetragonis sex, sexagonis 12., facibus tribus proximis eodem ubique modo striatis, et facies tres similes oppositas sibi habentibus, ut alternis ternis semper contrarie striatis, ut, quocunque vertas, semper sint latera tria proxima reliquis contrario modo striata; ex his tribus planum medium semper tetragonum lateralia hexagona.*

arsenicale. 8. C. nitoris et coloris obscure chalybei igne agitatum arsenici fumum eructans et materiem relinquens magneti obtemperantem.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *Cronst. miner.* §. 247. 1. Cobaltum ferro et arsenico metalliformi mineralisatum.

Waller. miner. 226. Cobalti minera diversimode figurata.

Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 177. *n.* 2. Cobaltum ferro et arsenico mineralisatum, minera cinerea difformi, particulis parce vel non nitens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg, Annaberg, Schneeberg, Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Stiriae (*prope* Schladming,) Lotharingiae (*prope* Giromagny,) *et* Norwegiae (*prope* Kongsberg) *fodinis, cobalto cum ferro et arsenico conjuncto, texturae nunc granularis, nunc planae ad conchaceam accedentis, varius parallele, stellatim aut fasciculatim fibrosae, formae utplurimum communis, interdum botryoides, nonnunquam arbuscularum imaginibus nigris pictum.*

hispanicum. 9. C. nitoris et coloris chalybei, igne agitatum sulphuris et arsenici vaporem eructans, et materiem relinquens magneti non obtemperantem.

Habitat in Arragoniae *et* Valesiae *fodinis, ferri expers, et praeter cobaltum sulphuris et arsenici ferax.*

85. FERRUM. ♂

Post platinam tenaciſſimum, ſumme elaſticum et duriſſimum, ſonorum, nigredinis ſibi propriae, magnetem ſequens, et in magnetem facile convertendum, rubiginem facilime contrahens, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.

Igne facile candens, paulo fortiori ſcintillans elidens, fortiſſimo demum liquandum, facilius in calcem rubram ſquamoſam abiens, quae vitris adjecta vireſcenti, aut ſi vehementius uſta ſit, luteo illa colore perfundit.

Acidis omnibus facile ſolvendum, quibus, acrimonia omni orbans, ſaporem adſtringentem impertitus, per gallarum tincturam colore nigro, per ſanguinis lixivium caeruleo ex illis praecipitandum.

nativum. 1. F. nudum nitoris metallici.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 136. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 56. *n.* 1. Ferrum nudum intractabile.

Waller. miner. 242. Ferrum nativum in granulis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 233. *n.* 1. Ferrum nativum.

Carth. miner. 71. Ferrum nudum malleabile.

Habitat in Islandia, *ducatu* Juliacenſi, Saxonia (*prope* Groscamsdorf *et* Eibenſtock,) Sileſiae, Stiriae, Salisburgi, Bavariae *montibus*, *in* Africa (*ad fluvium* Senegal,) *in* Americae *meridionalis diſtrictu* S. Jacobi del Eſtero, *in* Sibiria *prope montes* Nemiricos *ad fluvium* Jenifei, *poſterius ramuloſum frigidum quoque malleabile foveolis plenum, hinc inde materia pellucida, difficulter igne liquanda, chryſolithos mentiente, texturae concharae refertis; an omne perfecte metallicum, an album vere nativum?*

2. F.

chalybeatum. 2. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra, texturae compactae, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 4. Ferrum retractorium nigricans ſubſcintillans compactiſſimum.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 1.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 237. *n.* 4. a. Minera ferri nigra ſolida.

Habitat ad Sibiriae *montium* Urdjumski *radicem*, *in* Sueciae, *potiſſimum* Weſtmanniae, Dalecarliae, Smolandiae *fodinis*, *ſubſcintillans poſt ignitionem malleabile*, *igne facile liqueſcens*, *ferri boni in eximiam chalybem convertendi largam* $\frac{60-60}{100}$ *portionem exhibens*, *igne ſulphur nullum exhalans.*

ſelectum. 3. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra texturae ſubtiliſſime granulatae, formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n* 13. Ferrum retractorium ſolidum.

Syſt. nat XII 3. *p.* 137. *n.* 8. Ferrum retractorium nigrans, particulis ſubimpalpabilibus, ſolideſcens.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 2.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 437. *n.* 4. b. *et* d. Ferrum ſulphure inſenſibiliter mineraliſatum, minera nigricante, tritura nigra magneti amica.

rhombeum. β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 6. Ferrum retractorium nigrans, particulis rhombeis.

Habitat in Americae *ſeptentrionalis* (*prope* Crownpoint,) Lapponiae (e gr. *prope* Kirnuar, Jellivari, Janusvando,) Norwegiae (*prope* Bramble, Lärmſtadt, Tornbiönsbor, Arendal, Koennegen, Gellebeck, Nordſee,) Sueciae *plurimis*, Pyrenaeorum (*potiſſimum inter* Sem *et* Lercoul,) Pedemontii (*prope* Traber *et* Belangero,) Elbae, Sardiniae, Bergami, Breſciae, Stiriae, Carinthiae, Hungariae, Bohemiae *et* Saxoniae *nonnullis fodinis*, *chalybeato ceterum ſimile*, *in fragmenta rhombea* (β) *interdum diſſiliens.*

commune. 4. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra, texturae evidentius granulatae, formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 177. *n.* 16. XII. 3. *p.* 138 *n.* 10. Ferrum retractorium nigrans, particulis ſubgranulatis inaequalibus.

Cronſt. miner. §. 210. 2. 1. 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 238. *n.* 4. c. Minera ferri nigra granularis.

β) *Syſt.*

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 15. XII. 3. *p.* 138. *n.* 9. Ferrum (granoſum) retractorium nigrans particulis arenaceis.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 19. XII. 3. *p.* 138. *n.* 12. Ferrum (talcoſum) retractorium nigrans, talco inſperſum.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 20. XII. 3. *p.* 138. *n.* 13. Ferrum (calcarium) retractorium nigrans marmoris.

ε) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 5. Ferrum (ſidereum) retractorium nigrans, maculis rhombicis minerae ferri inſperſis.

ζ) *Syſt nat.* I. *p.* 177. *n.* 21. XII. 3. *p.* 138. *n.* 11. Ferrum (molle) retractorium nigrans pyriticolum.

Habitat cum ſelecto, cui ceterum ſimile, in Sueciae *potiſſimum fodinis, interdum punctatim ſteatitae* (γ), *aut lapidi calcario* (δ) *inſperſum, aut fruſtis majoribus ferro intractabili rubro micaceo immerſum, aut pyriten ſibi inſperſum continens, et ea de cauſſa igne tortum ſulphuris vapores eructans.*

cryſtallinum. 5. F. retractorium nigrum tritura nigra, forma cryſtallorum. Fig. 23.

Syſt. nat. I. *p.* 175. *n.* 1. Ferrum cryſtalliſatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 3. Ferrum cryſtalliſatum retractorium confertum adhaerens.

It. wgoth. 258. Minera ſtanni.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 234. *n.* 2. Ferrum mineraliſatum cryſtalliſatum.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. Ferrum (teſſellare) cryſtalliſatum retractorium ſolitarium.

Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 5. Minera ferri calciformis inaurata octaëdra.

γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 165. *n.* 4. Alumen talcoſum opacum.

Amoen. acad. 1. *p.* 481. Alumen ſolitarium cinereo-fuſcum ollaris.

Waller. miner. 130. Talcum cubicum octaëdrum.

Habitat in Norwegia (*prope* Bramble,) Sueciae *ferrifodinis,* Gallicia, Carinthia (*prope* Fragant,) Corſica, Delphinatu (*valle* Volyaudemer,) *et* Sabaudia, *utplurimum ſolitarium, nunc liberum, nunc marmori, micanti, quartzo, ſerpentino inhaerens.*

glarcoſum. 6. F. retractorium nigrum tritura nigra in grana comminutum.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 8. XII. 3. *p.* 199. *n.* 13. *Muſ. Teſſ.* 112. Arena (ferrea) ferri atra.

Waller. miner. 251. Ferrum arenae mineraliſatum.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 255. *n.* 18. Ferrum mineraliſatum in formam arenae collectum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum glareoſum atrum magnetem ſequens.

Vogel miner. 80. Arena ferrea.

Carthenſ. miner. 10. Arena metallica.

Habitat in Italia *ad radicem montium colliumque vulcaniorum*, *ad* Sibiriae, Groenlandiae, Islandiae, Lapponiae, Fennoniae, Sueciae *fluvios et littora*, *ad littora maris* Baltici, *ad rivum* Kirniz Luſatiae, *in* Bohemia (*prope* Preſniz,) *in* Tranſilvania (*ad fluvium* Aranjos,) *in* Elba, Britannia (*ad fanum* S. Maclovii,) Jamaica, India, *potiſſimum in maritimis* Coromandel *et* Zeylona, *ex mineris praecedentibus per torrentes et maris undas comminutis et in remota ſaepe loca delatis natum*, *granis obtuſe angulatis.*

hepaticum. 7. F. retractorium hepaticum, tritura nigra ſubſciutillans, in fragmenta ſubcubica diſſiliens.

Habitat in alpibus Lapponicis, e. gr. Jellivari, *compactum*, *an diſtincta ſpecies?*

nitens. 8. F. retractorium nigrum compactum tritura rubra, in fragmenta nitentia cubica diſſiliens.

Cronſt. miner. §. 211. 2. 3.

Habitat in Norwegiae *fodinis prope* Arendal, *an diſtincta ſpecies?*

rhombeum. 9. F. retractorium tritura rubra compactum in fragmenta rhombea diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 14. Ferrum (decuſſatum) retractorium rubricoſum rhombeo-ſtriatum.

Habitat in Sueciae *fodinis* Bitsbergenſibus, *an diſtincta ſpecies?*

ſueeicum. 10. F. retractorium compactum nigrum, tritura rubra, in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Cronſt. miner. § 211. 2. 1.

β?) *Syſt. nat.* 177. *n.* 14. XII. 3. *p.* 139. *n.* 15. Ferrum (virens) ſubretractorium rubricoſum, particulis impalpabilibus nitidis.

Habitat in Sueciae *fodinis* (*prope* Bilſec,) *β*) *actinoto inhaerens prope* Norberg, Persberg, Grengie, Kengis.

lamelloſum. 11. F. retractorium nigrum lamelloſum, tritura rubra.

Cronſt. miner. §. 211. 2. 4. Minera ferri retractoria tritura rubra lamelloſa.

β) *Syſt.*

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 17. XII. 3. *p.* 139. *n.* 16. Ferrum (ſquamoſum) ſubretractorium rubricoſum, particulis ſquamoſis.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebeck).

Magnes. 12. F. attractorium compactum formae communis.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 12. XII. 3. *p.* 142. *n.* 27. Ferrum attractorium.

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum, ferrum attrahens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. Ferrum mineraliſatum, minera ferrum attrahente et polos mundi oſtendente.

Habitat in Daniae, Norwegiae (*prope* Arendal, Laerrnſtadt, Bamble,) Sueciae (e. gr. *ad montem* Hoegberg,) Lapponiae (*prope* Januswando,) Sibiriae, *potiſſimum* Uralicis, Indiae, *regni* Peruani, *inſulae* Serpho archipelagi, Elbae, Hungariae (*prope* Taiſolz,) Temeſiae (*prope* Dognaska,) Boheimiae (*prope* Platte, Orbicau *et ad montem* Caff.) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenſtadt, Ehrenfriedersdorf, Dorfchemnitz, Schmalzgrube *et* Breitenbrunn,) Franconiae (*prope* Lichtenberg) *et* Sueviae (*prope* Aalen) *ferrifodinis, in grana-fecedens, in-fragmenta indeterminata obtuſangula diſſiliens, utplurimum, parum nitens, durum, fragile, ferrei aut chalybei coloris, varius ex caeruleſcente cinerei, fuſci aut rufeſcentis, tritura varius rubra, quam nigra, varius* (e. gr. *in* Norwegia) *globoſum, polos duos monſtrans polos mundi reſpicientes, hinc experimentis phyſicis, navigationi, inveſtigando ferro aliisque uſibus inſerviens.*

granulare. 13. F. attractorium texturae granularis formae communis.

Cronſt. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 2 *et* 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. b. Magnes colore ferreo granularis.

Habitat in Sueciae *ferrifodinis* (Kaerrgrufoe *et prope* Norberg,) *magneti ceterum ſimile.*

fibroſum. 14. F. attractorium texturae fibroſae formae communis.

Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 442.

Habitat in Suecia, *coloris inter dilute chalybeum et caeruleſcenti-canum intermedii, parum nitens, in grana fecedens, opacum, molle, fragile, in fragmenta indeterminata non valde obtuſangula diſſiliens, tritura ex caeruleſcenti atra, fibris teneris, rectis faſciculatis.*

squamosum. 15. F. attractorium texturae lamellosae formae communis.
Cronst. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 4.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 446.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 426.
Habitat in Norwegia (*prope* Bamble *et* Sandswer,) *in terris* Rhenanis, *atrum*, *lamellis crassis*, *rectis*, *tritura rubra.*

subtetraëdrum. 16. F. attractorium atrum formae crystallinae.
Habitat in Norwegiae (*prope* Bramble,) Saxoniae (*prope* Breitenbrunn) *et* Carinthiae (*prope* Fragant *et* Hüttenberg) *fodinis*, *interdum una cum cupro fulvo gneissо fornacum immersum*, *crystallis utplurimum pyramida tetraëdrum duplicem saepe exilem*, *rarius prisma tetraëdrum obliquangulum*, *aut cuneum hexaëdrum altero fine in aciem*, *altero in pyramida-tetraëdrum irregularem terminato referentibus.*

basalticum. 17. F. attractorium spadiceum columnas graciles in majores fasciculatas interdum articulatus referens.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 13. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 424.
Flurl bergm. Journ. 1789. 2. *p.* 1092.
Reuss Orogr. des boehm. Mittelgeb. p. 89.
Ferber Bemerk. in Neufchatel &c. p. 5.
Stoinz Abh. der boehm. Ges. 1788. *p.* 174.
Habitat in Ducatus Bipontini *valle* Itas, *etiam prope* Moschel-Landsberg, *in* Franconia (*prope* Lichtenberg,) Palatinatu *superiori* (*prope* Amberg) *et* Bohemia (*prope* Prizen, Augezd *et monasterium* Osseg,) *ampla utplurimum strata constituens*, *columnis calore et ad aërem a se invicem discedentibus*, *ferrum*, *frictione ad magnetem praeparatum trahens.*

micaceum. 18. F. intractabile ferrei coloris nitens texturae lamellosae.
Syst. nat. 1. *p.* 176. *n.* 7. XII. 3. *p.* 139. *n.* 18. Ferrum intractabile rubricans micaceum nitens
Waller. miner. 169. Ferrum arsenico mineralisatum minera micacea rubra s. attritu rubente.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 242. *n.* 8. Ferrum mineralisatum, minera micacea squamosa, colore griseo seu ferreo nitens, tritura humida rubra.
Carth. miner. 72. Ferrum mineralisatum squamosum griseum splendens friabile.
Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 4. Haemalites caeruleiceus squamosus.

β) *Syst.*

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 18. Ferrum retractorium particulis ſublaminoſis ſolideſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 140. *n.* 19. Ferrum (caeruleſcens) intractabile rubricans, ſquamis ſublaminoſis caeruleſcentibus.

Waller. miner. 257. Minera ferri caeruleſcens laminoſa.

Habitat in Sibiriae (Nefedjewskoi *ad lacum* Onega,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Sueciae (*prope* Grengie *et* Calmar,) Hercyniae (*prope* Oſterodam *et* Zorge,) *comitatus* Sayn (*ad montem* Streitberg,) Franconiae (*ad* Ochſenkopf *montis* piniferi,) Saxoniae (*prope* Altenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Luſatia (*prope* Markersdorf) *et* Hungariae (*prope* Topſchau) *ferrifodinis*, *utplurimum in grana, rarius in cruſtas, rariſſime in bacillos ſecedens, lamellis ſaepius incurvis, quam rectis, crebro partibus majoribus, interdum minoribus aliis foſſilibus quartzo, fluori, ferro ochraceo, immerſum, rarius ſuperficiale, utplurimum forma communi, interdum forma tabularum hexaëdrarum lateribus coalitarum conſpicuum.*

ſpeculare. 19. F. intractabile compactum nitoris et coloris chalybei, tritura rubra, intus ſpeculi inſtar nitens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 239. *et* 241. *n.* 6. 7. Ferrum mineraliſatum, minera griſea ſeu albo-caeruleſcente, tritura rubra, magnete refractaria, et: Ferrum mineraliſatum minera caeruleſcente aut nigreſcente, magneti vel amica vel refractaria.

Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 1-3. Minera ferri calciformis indurata caeruleſcens.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 175. *n.* 3. XII. 3. *p.* 140. *n.* 20. Ferrum intractabile rubricans ſcintillans ſolidum rhombeo ſtriatum.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 140. *n.* 21. Ferrum (cellulоſum) intractabile rubricans, lamellis erectis interſtinctis.

Habitat in Norwegiae, Sueciae (*prope* Bitsberg,) Germaniae (*prope* Osnabrügg, Freyberg, Auguſtusburg *et* Altenberg,) *etiam prope* Thuringberg *in* Palatinatu *ſuperiori, in* Lotharingiae (*prope* Framont) *et* Ilvae *ferrifodinis, ſuperficie ſaepe iridis coloribus ludente, nunc in grana, nunc in cruſtas, nunc in bacillos ſecedens, ſaepius forma communi, neque tamen raro forma cryſtallorum, in cellulas aut uvae ſpeciem ſaepius aggregatarum, nunc tabulas hexaëdras nunc lentes exiles, nunc pyramides triedras, duplices et complanatas, vel ſimplices et apice inflexas, nunc cubos, rarius perfectos vel marginibus, quam angulis truncatos, nunc polyëdra pleraque.*

rubricosum. 20. F. intractabile rubrum lamellosum intus micans mollissimum attactu pingue et inquinans formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 176. XII. 3. *p.* 141. *n.* 23. Ferrum intractabile rubricans rubrumque, punctis impalpabilibus nitidis.

Cronst. miner. §. 203. 3. 2. Haematites ruber squamosus.

Waller. miner. 27. Mica ferrea rubra.

Waller. syst miner. 2. *p.* 248. *n.* 13. Ferrum ochraceum mineralisatum rubrum, minera squamosa molli inquinante magneti refractaria.

Habitat in Cambria, Suecia (*prope* Nora, Norberk, *in monte* argenteo occidentali,) Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf *et* Camsdorf,) Hennebergia (*prope* Suhl,) Hercynia (*in monte* Iberg *et prope* Zorge,) Nassovia, Hungaria, *colore nunc magis in chalybeum, nunc potius in fuscum colorem vergente, saepius crustae more alias ferri mineras obducens, in grana secedens, lamellis incurvis nunc majoribus nunc minoribus, in fragmenta indeterminata valde obtusangula dissiliens.*

Haematites. 21. F. intractabile fibrosum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Glaskopf. *Syst. nat.* I. *p.* 175. *n.* 5. XII. 3. *p.* 140. *n.* 22. Ferrum intractabile rubricans glandulosum fragmentis concentratis.

Waller. miner. 249. Ferrum mineralisatum minera figurata rubra s. tritura rubente.

Woltersd. miner. 31. Ferrum rubrum ex centro radiatum, et Ferrum rubrum globosum extus punctatum.

α) nigrum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 10. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera nigrescente plerumque testacea aut figurata, tritura rubra magneti refractaria.

β) fuscum.

Cronst. miner. §. 202. Haematites nigrescens.

Blutstein. γ) rubrum.

Cronst. miner. §. 203. Haematites ruber.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 11. Ferrum ochraceum mineralisatum minera rubra dura utplurimum figurata, magneti refractaria.

δ) flavum, tritura flava.

Cronst. miner. §. 204. 2. Haematites flavus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 247. *n.* 12. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera flava plerumque figurata, rasura flava, magneti refractaria.

Habitat

Habitat in Angliae (e. gr. *prope* Durham,) Scotiae, Norwegiae, Sueciae; Sibiriae, (e. gr. *in montibus* uralenſibus *prope* Sinarskoi *et* Bodon,) Hungariae, Carinthiae (*prope* Hüttenberg,) Bohemiae, Saxoniae (e. gr. *prope* Johanngeorgenſtadt *et* Freyberg, *et in monte* Rothenberg,) Haſſiae (e. gr. *prope* Schmalcalden,) Hercyniae (e. gr. *prope* Oſterodam,) Electoratus Trevirenſis (e. gr. *prope* Herrhauſen,) *ducatus* Bipontini (Friſchermuth,) δ) *in* Bohemiae (*prope* Camerhof,) *et* Hungariae (*prope* Scalca, Hiadla, Stiar, Koniz, Taiſolz, Boinik *et* Libeten, γ) *in* Pyrenaeorum (*inter* Sem *et* Lercoul,) Britanniae (*prope* Salles,) Scotiae (*prope* Pitfichie *provinciae* Aberdeen,) Angliae (*prope* Workington Cambriae,) Sueciae (*in monte argenteo occidentali* Weſtmanniae,) Hercyniae (*prope* Hüttenrodam, Olterodam *et* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Schneeberg, Altenberg, Schwarzenberg, Eibenſtock, Groſsſchirma, Schellerhau *et* Boeſenbrunn,) Luſatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Presniz, Radnik *et* Platte,) Hungariae (*prope* Ruskowa, Sirck, *et* Stoos,) Tranſilvaniae (*prope* Gyaller,) Carinthiae (*prope* Neumarktl,) Auſtriae (*prope* Graskopf,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) *et* Bipontii (*prope* Moſchellandsberg,) β) *in* Angliae (Hubbadule Derby,) Sueciae (*prope* Norberg,) Saxoniae (*prope* Boeſenbrunn *et* Scheibenberg,) Bohemiae (*prope* Melnik, Hungariae (*prope* Ruskowa, Scalca *et* Boinik,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Auſtriae (*in monte* Gaſtricenſi,) *et* Bipontii (*prope* Tabernas montanas,) α) *in* Sibiriae (e. gr. *prope* Catharinenberg,) Sueciae (*prope* Bitsberg, Wick, Norberg, Ritterhütte, Langbanshütte &c.,) Norwegiae (*prope* Arendal,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Angliae (*praeſertim* Gloceſtriae,) Hercyniae (*ad montem* Iberg, *prope* Zellerfeld *et* Zorge,) Hennebergiae (*in planitie* Buchebene,) Saxoniae (*prope* Gilsdorf, Voigtsberg, Camsdorf, Scheibenberg, Marienberg, Schwarzenberg *et* Blankenburg,) Luſatiae (*prope* Rengersdorf,) Marchiae Brandenburgicae (*prope* Kiſterniz,) Bohemiae (*prope* Platte,) Moraviae (*prope* Buttenwald,) Hungariae (*prope* Suchodolina, Libeten, Ruſcowa, Stiavnicza, Koniz *et* Taiſolz,) Carinthiae, Carnioliae, Ilvae, Brisgoviae (*ad montem* Heuberg,) Sueviae (*prope* Gindelwangen, Ahlen *et* Neuhauſen,) Wirtembergiae (*prope* Neoburgum,) *et* Naſſoviae (*in* Siegenenſi *et* Dillenburgica *parte*) *fodinis*, *rariſſime cruſtae inſtar alia foſſilia abducens*, *ſuperficie interdum*

terdum iridis coloribus ludente, aut argenticoloribus arbuſculis picta, fibris crebrius parallelis, quam faſciculatis vel ſtellatis, in feſtucas longas, aut fragmenta cuneiformia, rarius in diſcoidea diſſiliens, intus interdum cavum, aut extrinſecus quartzo vel chalcedonio quaſi cortice obductum, nunc in grana, nunc in bacillos, nunc in cruſtas ſecedens, rarius formae communis, quam reniforme, botryoides, globoſum, ſtillatitium, fiſtuloſum, aut arbuſculas referens; varietas rubra ſanguinis profluviis ſiſtendis, aliisque medicamentis, potiendis quoque metallis, potiſſimum ferro et chalybi inſerviens.

compactum. 22. F. intractabile compactum duriuſculum opacum tritura rubra aut flava.

Cronſt. miner. §. 202. 203. 204. 2. 3. *et* 5. 1.

Waller. ſyſt. miner. p. 244. 246. 247. *n.* 10. 11. 12. Haematites ſolidus.

β) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 141. *n.* 25. Ferrum (glomeratum) intractabile rubricans octaëdro granulatum.

δ?) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 141. *n.* 24. Ferrum (arenoſum) intractabile nigrans, particulis granulatis opacis.

Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg *aliisque*,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Sueciae (*prope* Grengie *et in monte* Taberg,) Hercyniae (*prope* Kübeland,) Franconiae (*prope* Naila *et* Suhl,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Chemniz, Schneeberg, Eibenſtock *et* Johanngeorgenſtadt,) Variſciae (e. gr. *prope* Schlaiz,) Luſatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Toepliz,) Temeſiae, Carnioliae (*prope* Kumpell,) Tirolis, Wirtembergiae (*prope* Heidenheim,) Helvetiae (*in valle* Mühlthal,) Italiae, Navarrae (*prope* Baigory,) *electoratus* Trevirenſis (*prope* Herrhauſen,) Naſſoviae *partis* Siegenenſis, Namurci *fodinis, frequentius in grana ſecedens, interdum vagus, crebro in ſtratis aut venis obvius, quas integras conſtituit, nonnunquam aliis foſſilibus inſperſum, flavum, rubrum aut nigreſcens, textura nunc aequalis, nunc inaequalis, formae crebro communis, alias globuloſum, reniforme, ſtillatitium, fiſtuloſum, celluloſum, aut veſtigiis hexaëdro-pyramidalibus inaequale, aut forma cryſtallorum frequentius adnatarum, quam liberarum, aggregatarum, quam ſolitariarum, rarius tetraëdro-pyramidalium, quam cubicarum, quae intus interdum cavae, et aqua repletae, furno calido impoſitae magno cum ſtrepitu diſſiliunt.*

23. F.

ſpatoſum. 23. F. intractabile lamelloſum efferveſcens igne crepitans et nigreſcens, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 175. XII. 3. *p.* 141. *n.* 26. Ferrum intractabile albicans ſpatoſum.

Wolterſd. miner. 31. Ferrum ſpatoſum colore gilvo ſ. badio.

Waller. miner. 244. *n.* 3. Minera ferri alba ſpatiformis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 251. *n.* 16. Ferrum calcareis lapidibus inhaerens, minera alba vel fuſca, facie lapidea, ſine nitore, magnete non attractili.

Vogel mineralſ. 167. Minera martis ſpatoſa.

Cronſt. miner. §. 30-33. Terra calcarea marte intime mixta.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 261. *n.* 24. Ochra ferri fuſca.

Habitat, interdum ſtrata ampliora et matricem aliarum minerarum conſtituens, in regno Tunetano, *in* Hiſpania, *in* Pyrenaeis (*prope* Echaux, *inter* Sem *et* Lercoul, *etiam in comitatu* Ruſcinonenſi,) *in* Delphinatu (*prope* Allemont,) Alſatia (*prope* Rothau,) Pedemontio (*prope* Monaſtero,) *territorio* Bergamenſi *et* Breſciano,) Tiroli (*prope* Schroaz,) Salisburgo, Stiria (*prope* Schladming *et* Eiſenerz,) Carniolia (*prope* Jauberlig,) Carinthia (*prope* Hüttenberg,) Auſtria (*prope* Reichenau,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Schmoelniz,) Sileſia (e. gr. *prope* Creuzburg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz, Sekerſchan *et* Mayerhoefen,) Saxonia (*prope* Altenberg, Schneeberg, Freyberg, Braeunsdorf, Voigtsberg *et* Camsdorf,) Franconia (*prope* Neila *et* Lobenſtein,) Thuringia (*prope* Koeniz,) Haſſia (*prope* Schmalcalden *et* Wolzhauſen,) Naſſoviae *parte* Saarbrückenſi, Weilburgenſi *et potiſſimum* Siegenenſi, Rheni *ripis* (e. gr. *prope* Benndorf, Wolfſtein, Obernhof, Wienar,) *Ducatu* Bergenſi (*in monte* Windberg,) Hercynia (*prope* Clausthal, Cellerfeld, Lautenthal, Stollberg,) *principatus* Anhaltini *parte* Bernburgenſi, Halberſtadio (*prope* Dankenrode,) *in* Uplandia, Dalecarlia *et alias paſſim in* Suecia, *in* Cambria *et* Glocestria Angliae, *in granas, rarius in cruſtas flexuoſas ſecedens, pumis inſperſum lucem ſpargens, acidis totum ſolvendum, frequentiſſime album, colore tamen ad aërem fugaci, alias canum, caeruleſcens, rufeſcens, flavum, rubrum, fuſcum, nigricans, nigrum, aus ad ſuperficiem iridis coloribus ludens, rarius fiſtuloſum, globoſum, celluloſum, aut veſtigiis cubicis impreſſis conſpicuum, aut, prouti prope Cremniz, fungiten figura referens, quam formae communis, aut cryſtallorum extrinſecus nitentium ut plurimum aggregatarum, rarius pellucidarum, rarius*

pyramides triedras aut exiliſſimas tetraedras, vel cubos, quam lentes puſillas, interdum roſae petalorum inſtar aggregatas, aut ſellae inſtar curvatas, vel rhombos, facie-bus ſaepe convexis conſpicuos referentium, parando chalybi prae aliis ferri mineris conducens, ferri calce aëre fixo ſaturata, utplurimum quoque terrae calcariae., et magneſiae calci juncta.

filiceum. 24. F. intractabile ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 54. 1. *et* 65. Quartzum calce ferri atra intrinſece miſtum et Jaſpis martialis, Sinople.

Habitat in Palatinatus *et* Bipontinis, Hercyniae (*prope* Rübeland,) Hungariae (*prope* Schemniz *et* Bakabanya) *fodinis, in his ſaepe auriferum, ceterum ex ferri calce petroſilici, quartzo aut jaſpidi juncta conſtans, interdum quaſi eroſum.*

argillaceum. 25. F. molle opacum inconſpicuum ſiccum.

Cronſt. miner. §. 87? Bolus indurata particulis impalpabilibus.

Habitat in Italia, Wirtembergia, Naſſovia (e. gr. *prope* Siegen,) Franconia (e. gr. *prope* Neila,) Variſcia, Saxonia (e. gr. *prope* Schneeberg, Chemniz *et* Schmidefeld,) Luſatia (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Hungaria (*prope* Scalca) *et* Temeſia, *nunc vagum, nunc integrâ ſtrata conſtituens, nunc formae communis, nunc foraminulentum et intus fiſtuloſum, nunc celluloſum, nunc lentes, renes, globulos, ſaepiſſime piſa aequantes, referens, interdum ſchiſtoſum, aut in cruſtas ſecedens, ex ferri calce et argilla compoſitum.*

Ochra. 26. F. intractabile inconſpicuum opacum friabile.

Waller. miner. 205. Ferri terra praecipitata non mineraliſata.

Cronſt. miner. §. 200. 1. 1. 1. Minera ferri calciformis friabilis.

α) Syſt. nat. I. *p.* 205. *n.* 1. XII. 3. *p.* 192. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 106. Ochra ferri pulverea lutea.

It. ſcan. 123. Ochra flava.

Woltersd. miner. 31. Ferrum terreum luteum friabile.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 258. Ferrum acido ſolutum et praecipitatum, colore flavo.

β) Syſt. nat. XII. 3. *p.* 192. *n.* 2. Ochra ferri pulverea rufa.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 259. *n.* 22. Ferrum acido corroſum rubrum.

Habitat

Habitat frequens in aquis ferriferis, *in receptaculis, canalibus* e. c. *in fundum delabens, alias quoque in insula* Celebes, Persia, Sibiria (*ad fluvium* Jesschanska,) Pensilvania (*prope* Fahlun *et in* Scania,) Anglia, Seelandia, Namurcio, *reliquo* Belgio, *ducatu* Clivensi, *episcopatu* Osnabrüggensi, *electoratu* Trevirensi, Hercynia (e. gr. *in monte* Rammelsberg,) Hassia, Saxonia, Franconia (e. gr. *prope* Wonsiedel, Neila, Coburg, Norimbergam, Altdorf,) Carinthia (*prope* Hüttenberg *et* Friesach,) Salisburgo, Alsatia, Helvetia, Italia (e. gr. *circa* Romam,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Stoos,) Transilvania (*prope* Gyaller,) Silesia (e. gr. *prope* Sagan,) *et* Lusatia (*prope* Wehrau,) *rarius stellatim fibrosum, luteo rubrove colore crebro in fuscum vergente, pictoribus usu suo magis natum, quam fusoribus.*

caeruleum. 27. F. intractabile friabile terreum inconspicuum ad aërem caeruleum, igne fuscescens, a lixivio caustico colores mutans.

Cronst. miner. §. 206. Calx martialis phlogisto juncta et alcali praecipitata.

Waller. Syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 23. Ferrum solutum alcali praecipitatum et phlogisto junctum caeruleum.

Habitat frequens ad fluvium Schadugna, *prope* Muran *et in aliis* Sibiriae *et* Russiae *oris*, *in* Islandia, Norwegia, Scaniae *planitiebus*, Scotiae *et* Belgii *paludibus, in electoratu* Hannoverano (*prope* Maschen,) *episcopatu* Hildesiensi (*prope* Peinam,) Hassia (*prope* Hirschfeld,) Suevia (*prope* Rabenhusen,) Brisgovia (*prope* Herderen,) Carnioliae *alpibus* Vacchinensibus, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Thuringia (*ad montem* Eckartsberg,) Lusatia (*prope* Doberich *et* Olbersdorf,) Silesiae (*prope* Beuthniz, Pathowiz, Dachenberg, Creuzburg *et* Niederleschen,) *et* Poloniae (*prope* Cracoviam) *uliginibus, argillae, turfae, humo aut aliis ferri mineris innidulans, infra terram nonnunquam lacteum, et ad aërem demum colorem caelestem smaltae, aut indicum assumens, ferri circiter* $\frac{1}{4}$ *argillae arenaeque mistam continens, post ustionem in igne magnetem sequens, pigmenti loco* e. gr. Tungusis *inserviens.*

smaltinum. 28. F. intractabile duriusculum terreum opacum inconspicuum caeruleum, a lixivio caustico colorem non mutans, igne cinerascens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 91.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Vorau, *una cum quartzo venam* $\frac{1}{4}$-$\frac{1}{2}$ *pollicis, gneiſſum micaceum album pererrantem conſtituens, cupri expers, jam in fodina caeruleum, candeſcendo cum cineribus clavellatis omnem colorem exuens, acidis non ſolvendum, cum borace in vitrum pelluciduum dilute flavum, cum oſſium acido in vitrum coloris expers colliqueſcens, ex ferri calce, terra aluminoſa et ſilicea conflatum.*

ſubaquoſum. 29. F. intractabile inconſpicuum opacum coloris obſcuri humidum.

Syſt. nat. I. *p.* 190. XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. Tophus (Tubalcaini) humoſo-ochraceus.

Cronſt. miner. §. 200. 1. 1. 2. Minera ferri calciformis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 255. *n.* 19. Ferrum limoſum, minera fuſca, facie terreſtri vel ſcoriacea, ſubaquoſa.

α) polymorphum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. *δ.*

β) placentiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. *γ.*

γ) nummiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. *β.*

δ) globiforme. *Syſt. nat.* XII 3. *p.* 187. *n.* 5. *ε.*

ε) globoſum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 188. *n.* 7? Tophus (globus) arenoſo-ferreus ſubrotundus.

ζ) grandiniforme. *Muſ. Teſſin.* 74. *n.* 8.

η) piſiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. *α.*

ϑ) Aetites.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 614. *n.* 2. Lithotomi cavitate latente, parietibus nudis donati.

a) *Syſt. nat.* I. *p.* 193. *n.* 3. XII. 3. *p.* 179. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 78. *n.* 2. *Schreb. lith.* 97. Aetites embryone libero terreſtri.

Imperat. hiſt. nat. 738. Aëtites geodes.

Waller. miner. 407. Aëtites terra inclusa.

b) *Syſt. nat.* I. *p.* 193. XII. 3. *p.* 179. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 78. *n.* 1. *Gron. ſuppl.* 58. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 99. Aëtites embryone libero lapilluloſo.

Imper. nat. 739. Aquilinus.

Waller. miner. 407. *n.* 1. Lithotomi cavitate latente donati.

ι) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 6. Tophus (Lithoxylon) ferreus ochraceus longitudinaliter enatus.

Habitat ſub aqua in Sibiriae, Ruſſiae (e. gr. Newa) *fluviis, in* Smolandia, Dalecarlia, Norlandia Sueciae, *in* Belgio (*prope* Lugdunum,) Lotharingia (*prope* Dax, Val. S. Amarin &c.,) Normannia, Britannia (*prope* Vitry,) *diſtri-*

diſtrictu Turonenſi (*prope* Prouilly,) Franciae *inſula* (c. gr. *prope* Genicours,) Burgundia, Alſatia, Helvetia, Wirtembergia, *reliqua* Suevia, *comitatu* Salmenſi, *electoratu* Trevirenſi (*prope* Mardorf,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) Haſſia, *circulo* Salico (*prope* Halam,) Variſcia, Bohemia, Luſatia (*prope* Tribel,) Sileſia (*prope* Wichelsdorf,) Hungaria, Tranſilvania (*prope* Reſchinar) *ex humo ferrifero, ut videtur, natum, a phoſphori acido inhaerente ferrum exhibens frigidum fragile, utplurimum fuſcum, interdum rubrum, luteum, luteſcens, vireſcens, caeruleum, cinereum, ex chalybeo atrum, nigrum, aut in ſuperficie variegatum, formae communis (tum crebro foraminulentum, alias fiſtuloſum, orbiculare granorum, renis, globi magis minusve perfecti cavi vel ſolidi, majoris vel minoris ſpecie conſpicuum.*

viride. 30. F. coloris pſittacini, nitens.
Höffmann bergm. Journ. II. 1. *p.* 397.
Habitat Schneebergae, *aliis induratis ferri, wismuthi, niccoli cobaltique mineris inſidens, interdum tabulas referens, an ferrum muriae acido junctum? an revera hujus generis?*

arſenicale. 31. F. canum opacum carbonibus injectum arſenici vaporem eructans.
Prouſt annal. de chim. 1. *p.* 195.
Habitat in Hiſpaniae *cuprifodina, plumbo cum arſenici acido juncto externo habitu ſimile, aqua et nitri acido, vel bulliente, non ſolvendum, et vaſis clauſis igni expoſitum liqueſcens quidem, ut tamen nullum vaporem emittat.*

ſulphuratum. 32. F. opacum prunis inſperſum vaporem flammamque ſulphuris emittens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 116. *n.* 7. Pyrites (aquoſus) mineraliſatus lividus.
Cronſt. miner. §. 152. Pyrites colore rubeſcente.
Waller. miner. 210. *Syſt. miner.* 2. *p.* 133. *n.* 7. Sulphur ferro mineraliſatum, minera fuſca vel hepatica.
Habitat in Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Rhenanis *fodinis variis, creberrime fuſcum, interdum dilutius, aut coloris inter aurichalceum et chalybeum intermedii, aut chalybei, aut in ſuperficie variegati, in grana utplurimum jecedens, formae creberrime communis, nonnunquam celluloſum, pectinatum, ſulcis decuſſantibus in ſuperficie*

ficie inſignitum, arbuſculas referens, fiſtuleſum, botryoides, reniforme, ſtillatitium, globoſum, aut forma cryſtallorum tabulas hexaëdras crebro in globos coagmentatas, aut priſmata hexaëdra, frequentiſſime cubos in cellulas aut ſeries aggregatos referentium conſpicuum.

phlogiſticum. 33. F. opacum coloris obſcuri in igne ardens.
Cronſt. miner. §. 160. 6. 2. Minera ferri phlogiſtica.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *hic auri argentique ferax,*) *et* Suecia (*in montibus* Waſchberg *et* Finnberg, *etiam in* Nericia) *lithanthracem externo habitu referens, nunc friabile, nunc firmius cohaerens, alias fixum, cito et cum levi flamma exardeſcens, pauxillum ponderis amittens, et ultra $\frac{30}{100}$ ferri ſaepe continens, alias ſub fornice docimaſtica totum avolans, perparum modo calcis ferreae relinquendo.*

86. ARSENICUM.

Fragile, coloris plumbei, cum nitore tamen fugacis, ponderis ſpecifici = 8308 : 1000.

Carbonibus inſperſum ſpecie fumi albi album quodammodo redolentis ſapore dulciuſculi avolans.

Calce alba, aqua ſolubili, acidi nitri ope acidum verum ſui generis evolvente.

nativum. 1. A. nudum nitoris metallici.
Cronſt. miner. §. 237. Arſenicum nativum.

teſtaceum. α) A. in cruſtas ſphaericas ſecedens.
Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. XII. 3. *p.* 117. *n.* 1. Arſenicum nudum, fragmentis convexis concavisque albidis.
Cronſt. miner. §. 237. 1. Arſenicum nativum particulis impalpabilibus teſtaceum.
Waller. miner. 217. Arſenicum ferro mineraliſatum teſtaceum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 162. *n.* 3. Arſenicum nativum forma metallica teſtaceum.

Vog.

Vog. miner. 294. *Gesn. cadm.* 19. *n.* 29. Cobaltum teſtaceum.

Juſt. miner. 180. Scherbencobald.

ſquamoſum. β) A. particulis micaceis. *Cronſt. miner.* §. 237. 2. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 2.

poroſum. γ) A. friabile et poroſum. *Cronſt. miner.* §. 237. 3. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 161. *n.* 2. Arſenicum nativum forma metallica nigrum.

a) faciebus ſpeculi inſtar nitentibus.

Cronſt. miner. §. 237. 3. 1.

Habitat in Norwegia (*prope* Kongsberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) Alſatia (*prope fanum* S. Mariae,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpacum,) Fürſtenbergia (*prope* Wittichen,) Carinthia (*prope* Seltſchach *et* Geisberg,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *et* Saxonia (*potiſſimum prope* Annaberg *et* Freyberg,) *ſpato*, *barytidi*, *feldſpato ſaepe innidulans*, *galenae*, *arſenici argentique mineraxum frequens comes*, *duro corpori allidens ſonitum edens*, *cultro ſecandum*, *vix ferro carens*, *interdum cobaltum*, *rarius wismuthum*, *argentumve ſibi immixtum habens*, *rarius fibroſum*, *quam minutim lamelloſum*, *interdum* γ) *poroſum et quaſi eroſum*, *faciebus* γ a) *ſpeculi inſtar nitentibus*, *aut concavis*, *aut convexis conſpicuum*, *haud raro reniforme.*

calciforme. 2. A. album, aqua ſolubile.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. Calx arſenici nativa pura.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. Arſenicum nativum album ſalino-calcareum.

α) farinaceum.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. 1.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. a.

β) cryſtallinum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 117. *n.* 1. *Carthenſ. miner.* 57. Arſenicum nudum cryſtallinum purum.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. 2.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. b.

γ) terra immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 169. *n.* 10. Arſenicum terra mineraliſatum.

Habitat in Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxóniae (e. gr. *prope* Gieshübel,) Bohemiâ (*prope* Joachimsthal,) Hungariae (*prope* Schmoelnitz) *argentifodinis*, *nativo rarius*, *aliis*

aliis arſenici mineris inſidens, pyramides (β) interdum tetraëdras duplices referens.

Auripigmentum. 3. A. ponderoſum flavum incurve lamelloſum nitoris intus cerei igne agitatum multam ſui partem relinquens.

Syſt. nat. I. *p.* 169. *n.* 2. XII. 3. *p.* 113. *n.* 2. Pyrites nudus flavus micis auratis ♃ ∞.

Waller. miner. 226. Arſenicum ſulphure, lapide ſpatoſo et micaceo mineraliſatum, minera flaveſcente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 163. *n.* 5. Arſenicum nativum ſulphure mixtum planis micans flavum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum luteum lamellatum micaceum.

Croniſt. miner. §. 239. 2. 1. 1. Calx arſenici ſulphure mixta flava.

Habitat in Hungaria (*prope* Felſobanya *et* Neuſol,) Wallachia, Buckowina, Georgia (*prope* Gumiſchcana,) Natolia *et reliquo* Oriente, *diaphanum, formae communis ſandaraca difficilius igne liqueſcens, igne leniori rubeſcens, fortiori arſenici fumum ſulphurisque flammulam eructans pictoribus, atramento ſympathetico, liquori vini probatorio, Turcis parando, quod vocant Rusma inſerviens, ex arſenici calce, ſulphure et tertia adhuc incognita parte conflatum.*

Sandaraca. Rauſchgelb. 4. A. ſubponderoſum rutilum tritura aurantia recte lamelloſum igne agitatum facile liqueſcens, et fumi arſenicalis albi et flammulae ſulphureae ſpecie avolans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 2. XII. 3. *p.* 117. *n.* 4. Arſenicum nudum rubrum ♃.

Waller. miner. 224. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 163. *n.* 4. Arſenicum nativum ſulphure mixtum rubrum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum rubrum.

Croniſt. miner. §. 239. 2. 1. 2. Calx arſenici ſulphure mixta rubra.

Habitat in Siciliae (*etiam prope* Cataldo,) *et regni* Neapolitani (*ad* Veſuvium *et* Solfataram) *montibus ignivomis, eorumque vicinia, in* Hungariae (*prope* Schemnitz, Tajoba *et* Felſobanya,) Tranſilvaniae (*prope* Nagyag,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii *fodinis, etiam in* Japoniae *inſula* Ximeo (*prope* Mungo,) *aurorae colore tinctum vel coccineum, in grana ſecedens, nunc ſuperficiale, nunc quartzo, barytidi, fluori, argillae, arenario, lavae,*

lavae, bitumini, creberrime arſenico nativo inſperſum, opacum, ſubopacum, diaphanum, ſemipellucidum aut pellucidum, varius forma cryſtallorum conſpicuum.

ſulphuratum. Rauſchgelbkies. 5. A. nitoris metallici ex cinereo caeruleſcens durum igne agitatum fumum arſenici album, flammulamque ſulphuris caeruleam eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 7. XII. 3. *p.* 118. *n.* 5. Arſenicum mineraliſatum cinereo-caeruleſcens micans ♃ ♂.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 1. Arſenicum ferro ſulphurato mineraliſatum.

Cartheuſ. miner. 58. Arſenicum mineraliſatum informe particulis planis albis nitidis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 167. *n.* 8. Arſenicum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera diformi, granulis cinereo-caeruleſcentibus, micante.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 168. *n.* 9. Arſenicum pyrite ſulphureo mineraliſatum ſolidum flaveſcens.

Habitat in Sueciae (*prope* Tavaſtehas, Löfås, Tahlberg,) *interdum mollius, creberrime durum, ut ad chalybem ſcintillas edat arſenicum dentes, ad aërem nitorem metallicum cito exuens, igne agitatum ſandaracam exhibens, texturae inaequalis utplurimum granularis, rarius lamelloſae aut radiatae.*

albicans. Mispickel. 6. A. nitoris et coloris ſtannei durum igne agitatum arſenici fumum album eructans.

Syſt. nat. I. 174. XII. 3. *p.* 118. *n.* 6. Arſenicum mineraliſatum, fragmentis planis nitidis ♂.

Waller. miner. 227. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente teſſulis et planis micante.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 165. *n.* 6. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente granulis vel planis micante.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. Arſenicum metalliforme ferro mixtum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum albicans ſplendens.

Juſt. miner. 181. Miſpickel.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 166. *n.* 7. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. 3. Arſenicum metalliforme ferro mixtum cryſtalliſatum.

a) pyramidibus tetraëdris duplicibus.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 3. XII. 3. *p.* 118. *n.* 7. Arſenicum (cryſtallinum) mineraliſatum cryſtalliſatum octaëdrum nigricans ♂.

Waller. miner. 218. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera teſſulari livido-nigra.

b) priſmatibus tetraëdris obliquangulis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 118. *n.* 8. Arſenicum (cubicum) mineraliſatum cryſtalliſatum cubicum.

Habitat in Cornubiae, Pyrenaeorum (*prope* Ouillere *et* Lanoucadé,) Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen, Salisburgi, Stiriae (*prope* Schladming,) Bohemiae, Sileſiae (*prope* Kupferberg *et* Rudolſtadt,) Saxoniae (*prope* Altenberg, Ehrenfriedersdorf, Schneeberg, Hohenſtein *et* Freyberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhauſen,) Hercyniae *et* (*prope* Sahlberg, Dannemora, Utö, Riddarhytta, *monte argenteo* occidentali) Sueciae *fodinis, ſtanni mineris ſaepe ſubtiliſſime inſperſa, in grana, rarius in bacillos ſecedens, in argenti colorem non raro vergens, nitoris tenacius, quam ſulphuratum, igne vaſis clauſis agitatum arſenicum album praebens, ſuperficie interdum ſulcis decuſſatis exarata, aut arbuſculis nigris picta, formae utplurimum communis, rarius rotundatae, aut cryſtallorum aggregatarum.*

argentiferum. 7. A. nitoris argentei texturae ſubtiliſſime granularis in grana ſecedens, igne agitatum arſenici fumum, et cum plumbo fuſum argenti granum exhibens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 150 *n.* 7. Argentum (arſenicale) mineraliſatum arſenicale ☌, ♂.

Cronſt. miner. §. 171. Argentum ferro et arſenico ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 340. *n.* 10. Argentum arſenico, ſulphure et ferro mineraliſatum, minera albo colore nitente.

Habitat in Saxoniae (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Salisburgi (*in cuniculo* S. Floriani,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, ex arſenico, ſulphure, ferro, et pauciſſimo argento conflatum.*

87. CU-

87. CUPRUM. ♀ Ductile, malleabile, rubrum, elasticum, durum, sonorum, ponderis specifici = 8876 : 1000.

Aeruginem facile contrahens, acidis natro, oleis colore caeruleo aut viridi, ipso sulphure facile solvendum.

Igne difficilius fluens, et liquatum, aquae infusum maxima cum violentia diffiliens, antequam cendat, vivacissimis coloribus ludens, diuturno igne in calcem spadiceum abiens, vitrum viridi colore tingens.

nativum. α) C. nudum nitoris metallici.
Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 1. Cuprum nudum minerae inhaerens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 143. *n.* 2. Cuprum nudum minerae inhaerens.
Cartheuf. miner. 69. Cuprum nudum malleabile.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 274. *n.* 1. *Cronst. miner.* §. 191. 1. Cuprum nativum.

praecipitatum. β) C. praecipitatum supra ferrum arenoso coalescens.
Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 3. *Gronov. suppl.* 12. Cuprum praecipitatum.
Waller. miner. 277. *syst. miner.* 2. *p.* 275. *n.* 2. Cuprum purum ex solutione vitriolica praecipitatum.

crystallinum. γ) C. crystallisatum octaëdrum. *Syst. nat.* I. *p.* 178. *n.* 2. XII. 3. *p.* 143. *n.* 3. *Muf. Teffin.* 60. (Fig. 23.)
Habitat in cupri *insula ad littus* Camtschatcae *orientale*, *in* Sibiria e. gr. *in montium altaicorum fodina* Loctewskensi, (*prope* Calan, Umba, Konzoser, *et ad montem* Schlangenberg,) *in* Islandia *et insulis* Feroë, *in* Sueciae (*prope* Norberg, Sunnerskog, Fahlun, Riddarhytta, *fodina* Hesslekulle,) Thuringiae (*prope* Islebam, Blankenburg, *et* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Annaberg, Marienberg, Baerenstein, Katschau, Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Grasliz *et* Catharinenburg,) Temesiae (e. gr. *prope* Saska *et* Moldawa,) Transilvaniae (*prope* Deca,) Hungariae (*prope* Kapnik, Laposbanya,

Rudnobanya, Misbanya, Illowa, Schmoelniz,) Auſtriae (*prope* Spiz,) Carinthiae (*prope* Fragant,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Sueviae (*prope* Alpiſſpacum *et* Rippoltsau,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) *in* Galliae (Hanx Pyrenaeorum, Baygory Navarrae, *et* Choinée Lugdunenſis,) Cornubiae (*prope* Redruth *et* Wheal-Spernon,) Hetruriae (*prope* Paris) *fodinis, etiam in faſtigio montis* Mutinenſis Modino, *texturae uncinatae, interdum granulatae rarius lamelloſae, ponderoſum, malleabile, rubrum, ſuperficie interdum aeruginoſa aut nigra, flava, fuſca, variegata, interdum ſuperficiale, formae utplurimum communis, verum quoque botryoides, capillare, filiforme, fruticulas, arbuſculas, dentes, cryſtallosve exiles referens, nunc cubicas, interdum in uvae ſpeciem, nunc pyramides tetraëdras duplices, interdum in ramos aut gemmae ſpeciem aggregatus.*

lateritium. 2. C. rubrum molle nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 6. Ochra (cyprii) cupri vitrati pulverea obſcure ferruginea.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 3. Minera cupri calciformis pura rubra.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 290. *n.* 16. Cuprum corroſum et ſolutum a mineris cupri deſtructis, praecipitatum rubrum.

Habitat in Saxoniae (*prope* Camsdorf) *et* Temeſiae *fodinis, in igne decrepitans et nigreſcens, acidis et natro volatili fere totum ſolvendum, fuſione cupri ultra dimidium ſui ponderis exhibens, texturae utplurimum terreae, rarius imperfecte conchaceae, ſaepius cruſtae inſtar alia foſſilia obducens.*

rubrum. 3. C. obſcure rubrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 9. Cuprum rubrum ochraceo-induratum.

Cronſt. miner. §. 193. Minera cupri calciformis pura et indurata, colore rubro.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. 277. *n.* 3. a. Cuprum minera ſolida, colore rubro mineraliſatum.

Habitat in Indiae, Sibiriae (*ad montes* altaicos, Schlangenberg, Uralenſes, *praeſertim* gumeſchewkenſibus,) Norwegiae (*prope* Ordal,) Cornubiae, Saxoniae (*prope* Camsdorf *et* Freyberg,) Franconiae (*prope* Naila,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) Temeſiae (*prope* Saska, Dognaska, Oraviza, Moldava *et* Neumoldawa,) *hinc inde in ſtatuis*

flatuis solidis ex cupro fabrefactis passim diffractis, ex 100 *libris ad* 70 *cupri praebens, acidis et natro volatili fere totum solvendum, in igne decrepitans, et nigrescens, nunc compactum, nunc lamellosum, colore utplurimum coccionellam aemulans, interdum kermesino aut obscurius rubro* (morderoreoth,) *forma saepius communi, interdum stillatitia, aut crystallorum, utplurimum aggregatarum et nitentium, saepe diaphanarum, et in igne omnem pelluciditatem exuentium, rarius cubos aut rhombos, aut prismata tetraëdra, aut pyramides triëdras, aut duplices truncatas hexaëdras, quam duplices tetraëdras, aut prismata hexaëdra, interdum utrinque pyramide hexaëdra terminata, nonnunquam capillaria; et tunc interdum stellatim aggregata referentium.*

hepaticum. 4. C. fuscum molle nitoris metallici expers.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 276. *n.* 3. b. c. Cuprum minera solida colore hepatico, mineralisatum.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 338. *n.* 8. Argentum sulphure, arsenico et antimonio mineralisatum, minera fusca.

Cronst. miner. §. 172. 5. 1. Argentum antimonio sulphurato mineralisatum.

Habitat, ereberrime cum cupro rubro, in Sueciae (*prope* Fahlun,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *rhenanis* (*prope* Mehlbach,) Wirtembergiae (*prope* Dornstetten,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Austriae (*prope* Reichenau *et* Granigberg) *et* Temesiae (e. gr. *prope* Saska,) *β) pauxillum argenti immixtum continens, in* Stiriae (*prope* Schladming,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et praesertim prope* Braeunsdorf,) *et* Hercyniae (*prope* Blankenburg) *fodinis, ex cinerascente, flavicante aut rubro fuscum, nunc pulverulentum aut friabile intus terreum, nunc induratum et saepius compactum, interdum in crustas concentricas secedens aut stillatitium.*

piceum. 5. C. atrum duriusculum nitoris metallici expers.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 280. *n.* 6. Cuprum ferro et pauxillo sulphuris mineralisatum, minera nitente nigra.

Habitat in Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Austriae (*prope* Spiz) *et* Temesiae *fodinis, texturae modo lamellosae, modo imperfecte conchaceae, ferro semper gravidum, ex* 100 *libris* 7-8 *cupri continens.*

fuligino-sum. 6. C. nigrum superficiale.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 291. *n.* 17. Cuprum corrosum et solutum, a mineris cupri destructis, praecipitatum nigrum.

Cronst. miner. §. 194. 2. 1. 2. Ochra cupri impura friabilis ferro mixta.

Habitat in Hungariae, Saxoniae (*prope* Freyberg,) *et* Sueciae (*prope* Fahlun) *fodinis*, *cupro fulvo fatiscenti insidens*, *ferri calcis partem continens*.

caeruleum. 7. C. molle nitoris metallici expers ab acidis colorem caeleſtem in viridem mutans, et ſine efferveſcentia in his ſolvendum.

Syst. nat. I. *p.* 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 4. Ochra cupri pulverea caerulea.

Carthenſ. miner. 70. Cuprum corroſum caeruleum terreſtre.

Waller. miner. 280. *n.* 1. Cuprum ſolutum praecipitatum caeruleum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. Cuprum corroſum et ſolutum a mineris deſtructis praecipitatum caeruleum.

Armenus. *β*) C. caeruleum calcarium. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 146. *n.* 14.

Vog. miner. 111. *Baum. miner.* 1. *p.* 184. Lapis armenus.

Cronst. miner. §. 35. 2. 1. *et* §. 194. 2. 2. 3.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. f. Caeruleum montanum lapidi calcareo ſenſibiliter miſtum.

Habitat in Oriente, Armenia, Sibiria, Hungaria, Europa *auſtrali*, *electoratu* Trevirenſi (*in* Langenheke,) Haſſiae (*prope* Thalitter,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Cornubiae *fodinis*, *interdum in viridem colorem vergens*, *ſaepe friabile et terreum*, *pigmento inſerviens*, *ſaepe* (*prope* Thalitter) *margae ſchiſtoſae*, *aut* (*β*) *marmori inſperſum*.

Cuprigo. 8. C. nitoris metallici expers ab acidis colorem caeruleum in viridem mutans, et totum cum efferveſcentia in his ſolvendum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 12. *Muſ. Teſſin.* 108. Ochra (Cuprigo) cupri germinans caerulea.

Coſt. foſſil. 105. Ochra ponderoſa elegantiſſime caerulea.

Cronst. miner. §. 34. 2. Terra calcarea croco ſeu calce veneris intime mixta. *et* §. 194. 2. 1. Ochra veneris terra calcarea mixta.

Wolterd. miner. 30. Cuprum caeruleum plumoſum.

Habitat in Permiae *aliarumque* Sibiriae *partium*, Lapponiae (*prope* Ruſſenika,) Sueciae (*prope* Sunnarſkog,) Saxoniae (*prope* Schneeberg, Freyberg *et* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Weſtphaliae

phaliae (*prope* Stadtbergen,) rhenanis (Langenhecke, *prope* Wolfstein, Moschellandsberg, Caudebach *et in monte* Stahlberg,) *in* Alsatiae, Lotharingiae, Occitaniae, Pyrenaeorum (*ad montem* Bere *et prope* Loubie,) *in provinciae* Lugdunensis (*prope* S. Bel,) *ad* Siciliae (*in monte* Niso,) Hetruriae (*prope* Massa di Maremma,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Tirolis (*prope* Thierberg *et* Schwaz,) Hungariae (*prope* Neusol) *et potissimum* Temesiae *fodinis, pigmento caeruleo eximie inserviens, in grana, rarius in crustas secedens, nunc superficiale aliis cupri mineris insidens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis fossilibus inspersum, colore azureo, smaltae aut caelesti, modo pulverulentum, modo friabile intus terreum, inconspicuum, formae communis aut botryoidis, modo duriusculum rarius inconspicuum et intus terreum, quam nitens texturae radiatae forma saepius communi interdum crystallorum, in agmen, globuli, gemmae, uvae, fasciculi, stellae speciem aggregatarum, modo lentes quadrangulas, modo prismata tetraëdra rectangula vel obliquangula, nonnunquam pyramide tetraëdra terminata referentium.*

viride. 9. C. dilute aeruginosum acidis sine effervescentia solvendum, a natro volatili colorem viridem in caeruleum mutans inconspicuum texturae conchaceae.

Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, opacum, igne nigrescens, nunc superficiale, nunc aliis fossilibus innidulans formae communis, botryoides aut reniforme.*

argillo- lum. 10. C. molle viride intus nitens texturae conchaceae.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Gebirg. p. 53.

Habitat in montibus Sibiriae altaicis, *ab argilla inhaerente linguae adhaerens, laetius aut obscurius viride, vel gramineum, gypsi instar, sectile,* 24-30 *libras cupri ex* 100 *exhibens; an distincta species?*

talcosum. 11. C. thalassinum mollissimum inquinans nitens.

Renovanz Nachr. v. altaisch. Geb. p. 51.

Habitat in montium altaicorum *fodinis* loktewskensibus, *minerarum argillarumque metalliferarum foveolis inhaerens, talci miculas immixtas habens, nonnunquam pallidius, hinc inde metalli instar nitens aut diaphanum nunc lamellosum, nunc stellatim fibrosum.*

Acrugo. 12. C. viride adfuſo natro volatili caeruleum tinctum adſciſdens acidis cum effervescentia ſolvendum opacum nitoris metallici expers.

Waller. miner. 278. *Syſt. miner.* 2. *p.* 286. *n.* 14. Cuprum corroſum et ſolutum, a mineris deſtructis praecipitatum viride.

aeris. α) *Syſt. nat.* I. 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 3. Ochra (aeris) cupri pulverea viridis.

Coſt. foſſil. 100. Ochra viridis, Chryſocolla ſ. Viride montanum.

Cartheuſ. miner. 70. Cuprum arroſum viride terreſtre.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 2. Minera cupri calciformis pura viridis.

Malachites. β) *Syſt. nat.* I. *p.* 179. *n.* 7. Cuprum viride.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 15. Cuprum viride gypſeum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumoſum compactum polituram admittens.

Carth. miner. 69. Cuprum arroſum viride durum glabrum nitens.

Cronſt. miner. §. 36. Terra gypſea venere mixta *et* §. 194. 2. 2. 1. Minera cupri calciformis impura indurata gypſo mixta.

Vog. miner. 183. Malachites.

Acrugo. γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 205. *n.* 4. XII. 3. *p.* 194. *n.* 11. Ochra cupri germinans viridis.

Cartheuſ. miner. 30. Cuprum arroſum viride ſtriatum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumoſum.

Habitat in Africae (*regni* Congo,) Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temeſiae (*praeſertim prope* Moldawa,) Hungariae (*prope* Risbanya,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Haſſiae (*prope* Thalitter,) Weſtphaliae (*prope* Stadtbergen,) Naſſoviae (*prope* Siegen, Dillenburg, Weilmünſter,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Boeſenbrunn, Oberſchlema,) Angliae (*prope* Aldarby, *et* Middleton, *comitatus* Ruſcinonenſis, *et* Hetruriae (*prope* Maſſa di Maremna) *fodinis, quartam ad dimidium uſque partem aëris fixi continens, igne nigreſcens, in grana aut cruſtas, interdum valde incurvas ſecedens, intus radiatum, fibroſum aut compactum, texturae planae, terreae aut imperfecte conchaceae, (tunc egregiam polituram admittens,* Malachites,) *duriuſculum, rarius friabile, utplurimum obſcure gramineum, nonnunquam coloris inter gramineum et pomaceum, vel poma-*

pomaceum et aeruginosum intermedii, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus inspersum, forma communi, renum, globorum, clavarum aut crystallorum aciculariorum vel capillarium fericeo nitore conspicuarum, interdum diaphanarum, stellatim, fasciculatim, in uvae, reuis, globi speciem aggregatarum.

ferruginosum. 13. C. olivacei coloris ab adfuso natro volatili in caeruleum abeuntis nitoris metallici expers.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 425. Cuprum ochraceum ferruginosum.

Habitat nunc obscurius aut coloris in porraceum vergentis, et tunc intus nitens et texturae conchaceae, in Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *nunc coloris altioris ad psittacinum accedentis, intus terreum et sine nitore in* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Hercyniae (*prope* Lauterberg) *fodinis, ferreae calcis multum continens.*

arsenicale. 14. C. exsolete olivacei coloris ab adfuso natro volatili in caeruleum abeuntis; in vasis clausis igni expositum nullum, in carbone arsenici fumum eructans, et cuprum ductile relinquens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 160.

Habitat in Silesia (*prope* Jonsbach) *et* Cornubia (*prope* Carrarach,) *crystallis hexaëdro-prismaticis pyramide hexaëdra terminatis, aut aciculatibus, solitariis vel fasciculatim stellatimve aggregatis, arsenici acidum continens.*

tessellatum. 15. C. obscure viridi igni expositum arsenici fumum eructans, crystallis nitidis exilibus cubicis aggregatis.

Klaproth Schr. berl. Naturf. Ges. 7. *p.* 160.

Habitat in Cornubia (*prope* Carrarach) *quartzi crystallis innidulans, igne intumescens, et tardius, quam arsenicale, cupri granum exhibens, praeter arsenicum ferri portionem continens.*

albidum. Weiserz. 16. C. duriusculum albidum metallice nitens in igne arsenici fumum eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 8. Cuprum mineralisatum arsenicale album ☌, ♃, ♂.

Cronst. mineral. §. 197. Cuprum ferro et arsenico sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 280. *n.* 7. Cuprum arsenico et ferro mineralisatum, minera albescente.

Habitat ſequentibus ſpeciebus rarius, una cum aliis cupri mineris in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temeſiae, Hungariae (*prope* Schemniz *et* Herrengrund,) Sabaudiae, Franconiae (*prope* Cronach,) Saxoniae (*prope* Freyberg,) Haſſiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae, Angliae (*prope* Middleton Lyas) *fodinis, minoribus particulis majoribusve fruſtis aliis foſſilibus inſperſum, coloris ſtannei aut argentei interdum in aureum vergentis, forma utplurimum communi, rarius pyramidis duplicis tetraëdrae, praeter cuprum, ferrum, arſenicum et ſulphur, inſperſum quoque, verum rarius, argentum nativum continens.*

purpureum. 17. C. duriuſculum metallice nitens fragile-rubrum aut caeruleum.

Syſt. nat. I. *p.* 178. *n.* 5. Cuprum purpuraſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 5. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum rubro-azureum durum.

Gronov. ſuppl. 12. *n.* 14-28. Cuprum violaceum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum nigricans ſplendens plerumque violaceum.

Waller. miner. 281. 282. Cuprum mineraliſatum, minera fractura nitente fragili.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 278. *n.* 5. Cuprum ſulphure et ferro parce admixtis mineraliſatum, minera ſolida nitente violacea vel caeruleſcente fragili.

Cartheuſ. miner. 70? Cuprum arroſum caeruleum durum glabrum nitens.

Cronſt. miner. §. 196. 2. 2. Minera cupri lazurea.

Habitat, utplurimum una cum aliis cupri mineris in America *ſeptentrionali* (Newyerſey,) Sibiria (*prope* Catharinenburg *et ad lacum* Onega,) Lapponia (*prope* Swappawari,) Norwegia (*prope* Ordal,) Saxonia (*prope* Glashütte, Annaberg *et* Camsdorf,) *comitatu* Mansfeldenſi, Wirtembergia (*prope* Schiltach,) *et* Temeſia (*prope* Oraviza *et* Dognaska,) *formae communis, ſuperficiale, vel minoribus particulis majoribusve fruſtis ſpato, quartzo, margae ſchiſtoſae inſperſum, colore tombacum, cuprum vel chalybem induratam aemulans, utplurimum violaceo aut purpureo, fracturae frequentius minutim conchaceae, quam ſchiſtoſae, aut ſtellatim fibroſae, praeter cuprum, arſenicum et ſulphur, pauxillum quoque ferri continens, interdum* c. gr. *prope* Neoſolium ($\frac{3-10}{5200}$) *argenti, cupri ad* $\frac{4-5}{10}$.

18. C.

cinereum. Fahlerz. 18. C. duriuſculum fragile metallice nitens compactum coloris chalybei.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 7. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum cinereum ∞, ♂.

Syſt. nat. I. *p.* 178. *n.* 4. Cuprum cinereum.

Gronov. ſuppl. 13. *n.* 38. Cuprum argento et arſenico mixtum.

Waller. miner. 283. Cuprum arſenico, ferro et argento mineraliſatum, minera albeſcente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 281. *n.* 8. Cuprum arſenico ſulphure et ferro plerumque una cum argento mineraliſatum, minera cinerea vel nigra.

Cronſt. miner. §. 196. 2. 1. Pyrites cupri griſeus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 150. *n.* 6. Argentum (cinereum) mineraliſatum cupri cinerei, tritura rubra ♃, ♄, ♀, ♂.

Waller. miner. 290. Argentum arſenico, cupro et ferro mineraliſatum, minera griſea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 337. *n.* 7. Argentum arſenico, ſulphure, cupro et ferro mineraliſatum, minera ſolida griſea.

Woltersd. miner. 30. Cuprum pallido-griſeum ſplendens argenti dives.

Habitat frequens minoribus particulis majoribusve fruſtis quartzo, barytidi, terris calcariis, ferri cuprique calcibus nativis innidulans, in inſula Timor (e. gr. *prope* Dilil, Ade) *in* Sibiriae (*in* Tſchudarum *terra, et ad montes* altaicos,) Lapponiae (*prope* Ruſſenika *et* Eſchavelok,) Norwegiae (*prope* Bramble,) Sueciae (*prope* Sunnerſkog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Pyrenaeorum (*prope* Aſtoeſcoria,) Lotharingiae (*prope fanum* S. Mariae,) Siciliae (*prope* Ali) Hetruriae (e. gr. *prope* Seravezza,) Pedemontii (*prope* Dallagna,) Carinthiae (*prope* Roſſeg *et* S. Hermagoras,) Salisburgi, Styriae (*prope* Schladming,) Tirolis (*prope* Groſengogel, Roehrbüchel *et* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach, Bulach, Dornſtette *et* Freudenſtatt,) rhenanis (*prope* Fiſchbach, Mehlbach, *in monte* Stahlberg, *prope* Nohfelden, Berſchweiler, Moſchellandsberg, *et* Langeheke,) Hercyniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Scharfenberg, Freyberg, Tſchoppau, Annaberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg,) Hungariae (*prope* Goellniz, Schmoelniz, Czinobanya, Kapnik,) Tranſilvaniae (*prope* Salatnum,) *et* Temeſiae (*prope* Dognaska *et* Saska) *fodinis*,

nis, etiam in Turcia (*prope* Peram,) *ponderosum, facile in fragmenta indeterminata dissiliens, intus quoque nitens, colore interdum in ferri colorem vergente aut superficie iridis coloribus ludente, compactum, rarius tamen texturae planae, faciebus internis speculi ad instar interdum nitentibus, praeter cuprum, arsenicum, ferrum, et sulphur pauxillum argenti ad $\frac{3}{200}$, rarius* e. gr. *in* Transilvania (*prope* Facebai) *auri quoque continens, forma communi, aut crebro crystallorum laevium nitentium, nunc prismata hexaëdra in aciem terminata, aut pyramides simplices triëdras, rarius perfectas, quam marginibus in aciem terminatis, aut angulis pyramidem alteram gestantibus conspicuas, referentium.*

foetidum. 19. C. durum, metallice nitens, coloris plumbei texturae conchaceae, contusum foetens.
Renovanz von altaisch. Geb. p. 142.
Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, $\frac{45}{100}$ *cupri, et* $\frac{1}{128}$ *argenti continens.*

psittacinum. 20. C. ponderosum obscure psittacinum radiatum in festucas dissiliens, in crustas saepe secedens.
Renovanz altaisch. Geb. p. 235.
Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, $\frac{30-45}{200}$ *cupri, et ad* $\frac{1}{128}$ *argenti continens, an distincta species?*

altaicum. 21. C. duriusculum debilius nitens canum fragile textura festucas minores referens.
Renovanz altaisch. Geb. p. 235.
Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, *cum psittacino eandem circiter cupri argentique copiam continens, spiritum salis ammoniaci viridi colore tingens; an distincta species?*

plumbeum. 22. C. nitoris et coloris plumbei texturae planae.
Linck chem. Annal. 1790. 1. *p.* 150. Derber Weisgülden von Andreasberg.
Habitat in Hercyniae *fodinis, praeter sulphur, cuprum et argentum* (*hujus ad* $\frac{12}{100}$,) *ferrum, arsenicum plumbumque continens.*

hercynicum. 23. C. duriusculum obscure nitens coloris ex atro cinerei.

Westrumb

Weſtrumb chem. Annal. 1789. 2. *p.* 527. Weisgultig Erz vom Harz.

Habitat in Hercyniae *fodinis, multum cupri, ſtibii et ſulphuris, aliquid ferri, pauxillum argenti, arſenici plumbique nihil continens, an vere diſtincta ſpecies?*

dalicum. 24. C. nitoris metallici coloris chalybei tritura rubra.

Cronſt. miner. §. 173. Argentum cupro et antimonio ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 338. *n.* 7. a. Argentum arſenico, ſulphure, cupro et ferro mineraliſatum, minera ſolida griſea.

Habitat in Sueciae *fodinis* Dalicis (paroeciae Animſkog,) *et?* Saxoniae (*prope* Freyberg,) *arſenico carens, at praeter ferrum* ($\frac{24}{100}$) *et cuprum* ($\frac{13}{100}$) *ſtibium quoque continens, et pauxillum argenti.*

fulvum. 25. C. flavum metallice nitens, prunis inſperſum ſulphuris vaporem flammamque eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n* 8. XII. 3. *p.* 144. *n.* 4. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum fulvum.

Waller. miner. 284. Cuprum ſulphure et ferro mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 282. *n.* 9. Cuprum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera colore aureo vel variegato nitente.

Carthenſ. miner. 70. Cuprum mineraliſatum duriuſculum ſaturate luteum nitens.

Cronſt. miner. §. 196. 3. 4. 5. Pyrites cupri.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 169. *n.* 5. 6. 7. Pyrites ferreo-cupreus.

Syſt nat. XII. 3. *p.* 115. *n.* 6. Pyrites mineraliſatus amorphus non ſcintillans ♂, ♀.

Cronſt. miner. §. 196. 3. Pyrites cupri flavo-virideſcens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 283. *n.* 10. Cuprum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera ex flavo virideſcente.

γ) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 284. *n.* 11. Cuprum pyrite ſulphureo mineraliſatum minera pallide flava.

Cronſt. miner. §. 196. 4. Pyrites cupri pallide flavus.

δ) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 285. *n.* 12. Cuprum pyrite ſuſco mineraliſatum, minera flavo-ſuſca.

Cronſt. miner. §. 196. 5. Pyrites cupri hepaticus.

Habitat copioſiſſimum et innumera quidem varietate, nunc ſuperficiale, nunc minoribus particulis majoribusve fruſtis margae bituminoſae, aliis terris calcariis, quartzo &c. innidulans, galenae, pſeudogalenae, ferri, aliarum cupri mine-

minerarum frequens comes in Angliae, Norwegiae, Sueciae, Germaniae, Hungariae, Navarrae &c. *cuprifodinis fere omnibus, cupri* $\frac{8-17}{100}$ *ferro et ſulphuri nuptas, praeterea nonnunquam pauxillum arſenici; rarius* e. gr. *in* Hungaria, *argenti aurive continens, coloris utplurimum aurei, interdum,* (γ) *pallidioris, aut in viresſcentem* (β), *aut* (δ) *fuſcum vergentis, ſuperficiei non raro viridis, caerulei, cuprei, vel variegati, rarius durum, quam duriuſculum, rarius in cruſtas ſecedens, quam in grana, compactum, rarius texturae planae quam granularis, vel imperfecte conchaceae, ſuperficie interdum ſpeculi inſtar nitente, aut ſtriata, vel veſtigiis cubicis impreſſis inaequali, forma frequentiſſime communi, rarius globulorum, aut arbuſcularium, aut cryſtallorum, nunc cubos, nunc pyramides triedras ſimplices cohaerentes, nunc duplices tetraëdras ſaepe in ſeries digeſtas referentium.*

campanarum. 26. C. duriuſculum ponderoſum metallice nitens coloris ex caeruleſcente chalybei.

Molin. Naturg. Chil. p. 74.

Klaproth Schr. naturf. Berl. Fr. 7. *p.* 160. &c.

Habitat in regni Chilenſis, *et* Cornubiae (*prope* Wheal Rock) *fodinis, ſulphur et ſtannum praeter cuprum continens, illud ſimul arſenicum, quo una cum ſulphure per ignem diſſipato maſſa cinerea ſupereſt, parandis per fuſionem vaſis inſerviens, hoc praeter ſulphur* ($\frac{1}{4}$), *ſtannum* ($\frac{34}{100}$), *et cuprum* ($\frac{36}{100}$) *ferrum* ($\frac{3}{100}$) *continens, granitae ſatiſcenti innidulans.*

aurichalceum. 27. C. coloris aurichalcei metallice nitens malleabile.

Molina Naturg. Chil. p. 77. Cuprum (laxenſe) zinco naturaliter mixtum.

Habitat in colle provinciae Chilenſis Huilquilemu, *ad fluvium* Laxa *poſito, ex cupro et zinci conflatum.*

cornubicum. 28. C. ſulphuri, zinco, ſtanno, et arſenico junctum cinereum.

Raſpe nov. act. Petrop. 3. *hiſt. p.* 67.

Habitat in Cornubia; *an diſtincta ſpecies?*

vitratum. Kupferglas. 29. C. molle metallice nitens, coloris plumbei igne facile liqueſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 6. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum ſectile canum ♀.

Cronſt. miner. §. 195. Cuprum ſulphure mineraliſatum.

Waller.

Waller. min. 264. Minera cupri grisea.

Waller. syst. miner. p. 277. *n.* 4. Cuprum sulphure mineralisatum, minera obscure nitente grisea molli.

Habitat superficiale, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus innidulans in montium Sibiriae altaicorum, *in* Lapponiae (*prope* Russenika *et* Swappavari,) Norwegiae (*in* Hitterthal, *prope* Bramble, Kongsberg, Ordel *et* Atwed,) Sueciae (*prope* Sunnerskog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Angliae (*prope* Middleton Lyas,) Pyrenaeorum (*in pago* Malpatre,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) Rhenanis (*prope* Fischbach, Rheinbreidenbach, Veldenz, Berschweiler *et* Nohfelden,) Westphaliae (*prope* Stadtbergen,) Hassiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhusam,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Deutschneudorf, Seifen, Sayda, Freyberg, Zinnwalde *et* Glashütte,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg, Austriae (*prope* Spiz,) Hungariae (*prope* Rosenau *et* Schmoelniz,) Temesiae (*prope* Saska *et* Dognaska,) *et* Transilvaniae (*prope* Dewa) *fodinis, ex solo cupro et sulphure constans, quo posteriori lente dissipato cuprum* ($\frac{60-0}{100}$) *supersit, tenui modo sulphuris cortice obductum, varius argenti miculas insperssas tenens, colore interdum in ferri colorem transeunte, aut in superficie variegato, varius lamellosum, quam compactum, texturae planae, inaequalis vel minutim conchaceae, forma utplurimum communi; nonnunquam crystallorum prismata exilia hexaëdra, interdum pyramide triëdra terminata, aut pyramides triëdras simplices, aut tetraëdras duplices solitarias aut in spicae* e. gr. *speciem aggregatas referentium.*

phlogisticum. 30. C. nigrum difficilius exardescens, sed flammam diu sustinens et in cineres fatiscens.

Cronst. miner. §. 160. 6. 1. Minera cupri phlogistica.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 285. *n.* 13. Cuprum mineralisatum, materia bituminosa involutum, facie carbonaria.

Habitat in Sueciae *fodinis* (Nädkärr Daliae *et prope* Bilpberg,) *lithanthracem externa facie referens, cupro difficilius ex cineribus reducendo.*

88. NICCOLUM. ♂

Malleabile coloris albi in rufescentem vergentis, ponderis specifici = 9000 : 1000.

Acidis facile solvendum, colorem viridem iis impertiens, natro quoque volatili, colorem caeruleum huic concilians.

Igne fixissimum, et aeque difficulter liquandum, ac ferrum cusum, diutius efficaci igne in calcem viridem abiens, cum borace in vitrum hyacinthinum colliquandam.

ochraceum. 1. N. viride inconspicuum nitoris expers formae communis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 5. Ochra cupri Nickoli pulverea viridi-flavescens.
Cronst. miner. §. 253. Ochra niccoli martialis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 191. *n.* 2. Niccolum colore viridi efflorescens.
Habitat in niccoli *mineris fatiscentibus*, *earum superficiei insidens*, *utplurimum superficiale*, *in* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Annaberg, Freyberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Hassiae (*prope* Riegelsdorf,) Sueciae (*prope* Loos Helsingiae,) *rarius argillae innidulans*, *in* Sueciae (*prope* Normardi Wermelandiae) *fodinis*, *coloris utplurimum dilute pomacei*, *rarius laete viridis*, *aut graminei*, *aut ex caeruleo viridis*, *praeter niccoli calcem semper etiam aliquid ferreae calcis continens.*

metallicum. 2. N. metallice nitens, aqua forti totum solvendum pruinis insperfum arsenici fumum eructans.
Habitat in Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt *et* Schneeberg,) *et* Hercyniae (*prope* Andreasberg) *fodinis*, *nunc rubens*, *nunc fulvum*, *nunc ochroleucum*, *praeter niccolum*, *ferrum*, *cobaltum*, *et* ($\frac{16-25}{100}$) *arsenicum continens.*

3. N.

sulphura-tum. 3. N. metallice nitens, aqua forti non penitus solvendum, prunis insperſum arſenici fumum et ſulphuris vaporem flammamque eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n.* 5. Arſenicum rubens cupreum.

Syſt nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 16. Cuprum (Nickolum) mineraliſatum arſenicale fulvum ♃, ⚯, ♂.

Vogel miner. 409. Cuprum Nicolai.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum fulvum ſplendens ſ. Pſeudocobaltum.

Cartheuſ. miner. 58. Arſenicum mineraliſatum informe, particulis rubicundis nitidis.

Waller. miner. 228. Arſenicum ſulphure et cupro mineraliſatum, minera differni aëris modo rubente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 189. *n.* 1. Niccolum ferro et cobalto arſenicatis et ſulphuratis mineraliſatum, minera differni flavo-rubente.

Cronſt. miner. §. 254. Niccolum ferro et cobalto arſenicatis et ſulphuratis mineraliſatum.

Cronſt. act. Stockh. 1751. 1754. Niccolum.

Jüſt. miner. 184. Kupfernickel.

Geſn. cadm. 20. *n.* 32. Cobaltum aëris modo lucens.

Habitat una cum cobalto, in Sibiriae, Sueciae (*prope* Loos Helſingiae,) Cornubiae (*prope* Triego,) Arragoniae (*prope* Guſtoain,) Delphinatus (*prope* Allamont,) Hercyniae (*prope* S. Andreasberg,) Haſſiae (*prope* Biber *et* Riegelsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld *et in comitatu* Mansfeld,) Saxoniae (*prope* Hohenſtein, Annaberg, Schneeberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, igni expoſitum calcem viridem relinquens, et ſaepe cum jactura nitoris ſuperficialis tincta viridi efflorescens, coloris cuprei, rarius ochroleuci vel cinerei, nunc compactum, nunc minutim lamellaſum, praeter niccolum ferrum, cobaltum arſenicum et ſulphur continens, interdum wismutum aut cuprum, rarius argentum, rariſſime aurum inſperſum habens.*

89. WISMUTUM. W

Molle, fragile, lamelloſum, argenticolor, cum jactura nitoris ſuperficialis colorem flavicantem vel rufeſcentem mutans, ponderis ſpecifici = 9700 : 1000.

Igne facilime liquandum et in calcem primo flavicantem tum rubram abiens, quae vitris fuſcum colorem impertitus.

Solutione in acidis excolore, per aquam meracam lacteſcente et praecipitanda.

nativum. 1. W. nudum aqua forti totum ſolvendum, metallice nitens. *Syſt. nat.* 1. *p.* 173. *n.* 1. XII. 3. *p.* 128. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 52. *n.* 1. *Carth. miner.* 54. Wismutum nativum.

Cronſt. miner. §. 220. *Juſt. miner.* 158. *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 205. *n.* 1. Wismutum nativum.

Waller. miner. 242. Wismutum nativum tenuibus lamellis adhaerens.

Woltersd. miner. 28. Bismutum nudum nativum.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 208. *n.* 4. Minera wismuti verſicolor.

Habitat, frequentiſſime una cum cobalto, rarius omni arſenico argentove carens, utplurimum quartzo, barytidi, petroſilici, vel arenario inhaerens, in Sueciae, (Dalecarliae, *paroecia* Stora Skedwi, *etiam prope* Loos *et* Löfaſen,) Sevennarum Galliae (*prope* S. Sauveur,) Saxoniae, Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Wirtembergiae (*prope* Alpirſpach,) Temeſiae, *et* (*prope* Salathna,) Tranſilvaniae *fodinis, argentum ſaepe colore et nitore aemulans, aut in ſuperficie rufeſcens, pomaceum iridisve coloribus ludens in grana ſecedens, nunc ſuperficiale, nunc venae inſtar matricem percurrens, nunc majoribus fruſtis huic innidulans, lamelloſum, rarius compactum aut ſtellatim fibroſum, aut texturae ad radiatam accedentis, ſuperficie interdum arbuſcularum imaginibus picta, aut ſulcis decuſſantibus exarata, aut plumae inſtar ſtriata, interdum*

dum cellulosum aut erosum, formae utplurimum communis, nonnunquam stillatitiae, arbuscularis, vel cubicae.

ochraceum. 2. W. inconspicuum friabile formae communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra wismuti pulverea flavescens.

Cronst. miner. §. 221. Wismutum calciforme pulverulentum.

Fusl mineral. 165. Flos Wismuti.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 209. *n.* 6. Wismutum terrestre pulverulentum flavescens.

Habitat, utplurimum wismuto nativo aut mineralisato fatiscentibus insidens, pulverulentum aut friabile, straminеum, ochroleucum vel cinereum.

sulphuratum. 3. W. metallice nitens, stannei coloris aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.

Cronst. miner. §. 222. 1. Wismutum sulphure mineralisatum.

Waller. miner. 234. Wismutum arsenico, sulphure, cobalto mineralisatum.

communе. α) W. mineralisatum albo-flavescens micans, ∞, ♃. *Syst. nat.* I. *p.* 172. *n.* 2. XII. 3 *p.* 128 *n.* 2.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 207. *n.* 3. Wismutum sulphure et arsenico mineralisatum, squamulis aut particulis micans.

iners. β) W. mineralisatum nitens sublaminosum ♃. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 128. *n.* 4.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 206. *n.* 2. Wismutum sulphure mineralisatum, minera alba caerulescente laminosa.

Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta, Stripas, Baerninge *et in* Färila,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Bohemiae (*prope* Chuteniz,) *et* Hanoviae (*prope* Biber) *fodinis, nunc minoribus particulis, nunc majoribus fusilis quartzo, asbesto, ferro spatoso innidulans, coloris stannei: superficie interdum flavicante, saepe arsenico foetum, aut cobalti particulis immistis dives, radiatum aut lamellosum, posteriori in casu galenam interdum imitans.*

martiale. 4. W. metallice nitens cinereum, aqua forti non totum solvendum, prunis inspersum sulphuris flammam eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 128. *n.* 3. Wismutum mineralisatum, lamellis cuneatis.

Cronst. miner. §. 223. 2. Wismutum ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 208. *n.* 5. Wismutum sulphure et ferro mineralisatum in minera lamellis cuneiformibus compositа.

Habitat. in Norwegia (*prope* Gellebek,) *texturae radiatae, praeter wismutum et sulphur ferrum continens.*

90. ARGENTUM. ☽ Summopere malleabile et ductile, sonorum, album, coloris et nitoris tenacius, ponderis specifici = 10595 : 1000.

Igne difficilius liquandum, meracum vix in calcem vitrumve convertendum, ipsi plumbi vitro pertinaciſſime resistens, fixum, calce vitris opalinam turbiditatem conciliante.

Acidis, quibus solvitur nullum colorem impertiens.

nativum. 1. A. malleabile ductile intus metallice nitens, aqua forti totum solvendum.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 1. XII. 3. *p.* 148. *n.* 1. Argentum nudum.

Woltersd. miner. 29. *Waller. miner.* 307. *Syst. miner.* 2. *p.* 328. *n.* 1. Argentum nativum.

Cronst. miner. §. 167. Argentum purum nativum.

Cartheus. miner. 75. Argentum nudum malleabile.

Habitat nunc superficiale, (e. gr. *in* Norwegiae *prope* Kongsberg, Angliae, Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Schneeberg, Freyberg *et ad* Baerenstein, Wirtembergiae v. gr. *prope* Schiltach *et in* Christophsthal, Austriae *prope* Annaberg, Hungariae *prope* Kapnik *fodinis*, *nunc venae instar matricem percurrens*, *nunc frustis majoribus*, *vel* (*larvatum*) *particulis minutissimis nudo certe oculo non usurpandis aliis fossilibus omnis fere classis et generis insperſum*, *in regni* Peruani (*prope* Potosi,) Chilensis, Mexicani *fodinis*, Sibiriae *montibus* altaicis, *praesertim monte* Schlangenberg, Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Sueciae (*prope* Utö, Normark, Sunnerikog, Dal *et* Löfalen,) Hilpa-

Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) Britanniae (*prope* Huclyvat,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii (*ad montem* Stahlberg,) Naſſovia, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Reinerzau,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach *et olim in* Murgthal,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Berggieshübel, Memmendorf, Braeunsdorf, Freyberg, Marienberg, Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, *ad montem* Baerenſtein, *prope* Schlettau, Waltersdorf, Annaberg, Chemniz, Raſchau, Schneeberg, Geier *et* Johanngeorgenſtadt?) Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdan, Presniz, Mies, Catharinenberg, Ratieborziz, Budweis, Kuttenberg, Tabor *et* Przibram, Franconiae (*prope* Ilmenau,) Bavariae (*prope* Creisdorf,) Tirolis, Auſtriae (*prope* Annaberg,) Hungariae (*prope* Schemniz, Felſobanya, Ujbanya, Schmoelniz *et* Kapnik,) *et* Tranſilvaniae (*prope* Nagyag *et* Kisbanyaj *fodinis*, *variſſime omnis cupri et auri expers, interdum quoque ferri pauxillum continens, ſuperficie interdum nitore priva nigra vel lutea, ſuperficie ſaepe ſtriata, interdum plumae ad inſtar, aut veſtigiis cubicis vel pyramidalibus inaequali forma ſaepius communi, alias bracteas, dentes, ſetas, fila, capillos, telam aranearum, externa facie referens, aut forma cryſtallorum exilium, priſmatum hexaëdrorum compreſſorum, acicularum, pyramidum ſimplicium triëdrarum, vel duplicium tetraëdrarum, vel cuborum, utplurimum gregariorum, ſparſorum, aut in ſeries, faſciculos, pyramides, ramos, arbuſculas, fila, denticulorum ſpeciem aggregatorum conſpicuum.*

butyraceum. 2. A. inconſpicuum friabile, pelliculis tenuibus ſpata intertextis.

v. Born ind. foſſ. 2. p. 110. Buttermilcherz.

Habitat (olim) in Hercyniae *fodinis* (*prope* Andreasberg *praeſertim fodina* S. Georgii,) *pelliculis albis, caeruleis aut ſubfuſcis.*

nigrum. 3. A. aterrimum friabile ponderoſum cum aqua forti efferveſcens tritura demum metallice nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 6. XII. 3. *p.* 150. *n.* 9. Argentum obſcurum fuliginoſum ☌, ☿.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum mineraliſatum continuum nigricans.

Cronſt. miner. §. 170. 3. 1. Argentum arſenico et cupro ſulphuratis mineraliſatum.

Waller. miner. 312. Argentum ſulphure, arſenico, cupro et ferro mineraliſatum, minera nigra ſ. fuliginea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 335. *n.* 6. Argentum arſenico, ſulphure et cupro mineraliſatum, minera nigra fuliginea.

Habitat in Siciliae (*ad montem* Niſo?) Britanniae (*prope* Huelgoat,) *potiſſimum* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenſtadt, Raſchau, Marienberg *et* Annaberg) *fodinis, ex argento a bo fatiſcente ſaepe naſcens, nunc corticis inſtar alios mineris ſuperinductum, nunc minoribus particulis inſperſum, nunc per barytidem diſperſum, huncque nigro tinctu perfundens, non raro cavis argenti cornei globis incluſum, ſaepe pulverulentum, argenti dives, praeter quod ſulphur, crebro etiam arſenicum et cuprum, nonnunquam quoque ferrum continet.*

corneum. Hornerz. 4. A, ponderoſum molle malleabile nitoris metallici expers ſubdiaphanum igne facillime liquandum et fumi albi foetidi forma tandem totum volatile.

Syſt. nat. I. *p.* 183. *n* 3. Argentum diaphanum lamelloſum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 2. Argentum mineraliſatum ſubmalleabile ſubdiaphanum micans ♆, ∞.

Cartheuſ. miner. 75. Argentum mineraliſatum fuſco flavum ſubdiaphanum fragile.

Cronſt miner. §. 176. Argentum acido ſalis ſolutum et mineraliſatum.

Waller. miner. 308. Argentum ſulphure et arſenico mineraliſatum, minera malleabili vitrea candelae igne liquabili.

Waller ſyſt. miner. 2. *p.* 331. *n.* 3. Argentum acido ſalis mineraliſatum, minera ſemipellucida lamelloſa cornea igne candelae liquabili.

Habitat varius, minori ſemper profunditate, quam reliquae argenti minerae, occurrens, interdum argento nativo in ſeminiis humidis aſſervato, aut in monetas cuſo et per aliquod temporis ſpatium in mare detruſo, naſcens, in Hungariae (*prope* Schemnitz,) Bohemiae (*olim prope* Weiperth, Gottesgab *et* Joachimsthal,) *potiſſimum* Saxoniae (*prope* Raſchau, Oberſchoena, Marienberg, Freyberg, Annaberg, Schneeberg, *praeſertim* Johanngeorgenſtadt,) Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Alſatiae (*prope* Fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont, Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Mexicani, Peruani (*prope* Potoſi *et* Chilenſis, *montium* Sibiriae altaicorum *fodinis, ad candelam cerae aut ſebi inſtar fluens, et coram tubo ferruminatorio in carbone examinatum paucula argenti grana relinquens,*

quens, argenti ditissimum, quod muriae et vitrioli acido junctum est, rarius tam copioso, ut in aëre deliquescat, interdum ferri, argillae, terrae calcariae, quartzi, etiam sulphuris particulas admixtas habens, a posteriori fragile, rarius pulverulentum aut lutosum, quam induratum, exterius saepe pinguedinis instar nitens, intus compactum et terreum, rarius versicolor, flavum, aut niveum (in posteriori casu ad aërem violaceum tinctum sensim induens,) quam margaritaceum, viride, violaceum, caeruleum, hepaticum aut subfuscum; crebro formae communis, ut tamen etiam in massis ovum vel sphaeram referentibus intus cavis, aut capillis subtilissimis, in pellis speciem aggregatis, aut crystallis exilibus extrinsecus saepe speculi instar nitentibus, rarius cruciatis, acicularibus, aut parallelepipedis, quam cubicis, frequentius aggregatis occurrat.

Electrum. 5. A. malleabile ductile metallice nitens flavicans aqua forti non totum solvendum.

v. Veltheim n. Entd. Chem. 7. p. 75.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, Norwegiae *fodinis* (*prope* Kongsberg,) *ex argenti et auri interdum aequali portione constatum, ut aqua forti tentatum semper aurum relinquat.*

stibiatum. 6. A. metallice nitens malleabile stanneum durissimum lamellosum, igni expositum neque sulphuris neque arsenici vaporem emittens, aqua forti tentatum calcem albam relinquens.

Sell. Magaz. Bergbauk. 3. 1786. n. 1. p. 1.

Habitat in Fürstenbergiae *fodina* S. Wenceslai *prope* Wolfach, *ex argento* ($\frac{7}{10}$-$\frac{3}{4}$) *et stibio nativo interdum etiam ferri particula conflatum, hinc coram tubo ferruminatorio igne exploratum fumum album eructans, et tandem meracum argentum relinquens, hydrargyro facile nubens, in grana secedens, ad aërem saepe extrinsecus flavescens aut rufescens, in pulverem nigricantem conterendum, qui magnetem non sequitur, spato aut barytidi innidulans, formae utplurimum communis, interdum prismata tetraëdra aut hexaëdra in cuneos aut fasciculos aggregata referens.*

arsenicatum. 7. A. metallice nitens igne facile liquescens et arsenici fumum eructans.

Werner Samml. z. Phys. u. Naturg. 1. p. St. 4. p. 454.

Habitat nunc ſtannei coloris et nitoris, pauxillum quoque ferri continens, majoribus minoribusve partibus aliis inſperſum, argento dives, in Hercyniae *fodinis, prope* Andreasberg, *nunc ochrolencum, durum, intus fibroſum argenti* $\frac{6}{10}$ *continens, nunc molle, ut ſecari cultro queat, et incurvo-lamelloſum, argenti minorem* $(\frac{2-3}{800})$ *copiam continens, in* Hiſpaniae *fodinis prope* Guadalcanal, *utplurimum ex mero argento et arſenico nativo conſtans.*

molybdaenatum. 8. A. metallice nitens, lamellis tenuibus flexilibus.
Ferber nov. act. Petrop 3 *p.* 267.
Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchpilſen) *ex argento, molybdaena et ferro conſtans.*

Nagyagente. 9. A. metallice nitens, lamellis flexilibus, coloris inter ſtanneum et ferreum intermedii.
Karſt. Lesk. Mineralk. Vowede.
Habitat in Tranſilvaniae *fodinis prope* Nagyag, *ad aurum* Nagyagente *externa facie proxime accedens; an huc ſpectat?*

vitreum. 10. A. plumbicolor facilime et cum vapore flammaque ſulphurea igne liquefcens opacum ponderoſiſſimum molle tenax.
Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 2. Argentum malleabile.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 3. Argentum mineraliſatum ſectile malleabile plumbicolorum ♆.
Cartheuſ. miner. 75. Argentum mineraliſatum griſeum ſplendens malleabile.
Woltersd. miner. 29. Argentum plumbei coloris ſplendens malleabile.
Waller. miner. 308. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea, candelae igne liquabili.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 329. *n.* 2. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea facile fuſibili.
Cronſt. miner. §. 168. 2. 1. Argentum ſulphure mineraliſatum.
Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *in* Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Braeunsdorf, Oberſchoena, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenſtadt, *et in monte* Rammelsberg,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Przibram, Jungwoſchiz, Ratieborziz, *olim quoque* Kuttenplan,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtembergiae (*prope* Reinerzau *et* Eberſpach,) Fürſtenbergiae (*prope*

(*prope* Wittichen,) Alſatiae (*prope* fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont,) Sabaudiae (*prope* la Sourde,) Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Chilenſis *et* novae Hiſpaniae *fodinis*, *ſuperficiale*, *venae inſtar percurrens alia foſſilia*, *aut punctatim vel per maculas his inſperſum*, *aut incluſum aut maſſis majoribus obvium*, $\frac{3}{4}$ *et ultra argenti-continens*, *hocque igni expoſitum meracum relinquens*, *quippe ſoli ſulphuri*, *rarius exiguae arſenici aut auri portioni ſimul junctum*, *compactum*, *ſuperficie interdum chalybem induratam*, *aut colorem ex atro caeruleum*, *vel iridis colores referente*, *vel fatiſcente*, *interdum ab immixto arſenico et cobalto ex cinereo rufeſcente*, *crebro formae communis*, *at quoque aroſum*, *celluloſum*, *ſulcis decuſſantibus*, *veſtigiis cubicis aliisque inaequale*, *capillare*, *filiforme*, *dentes*, *globulos ſolitarios vel aggregatos*, *ſtirias aemulans*, *vel cryſtallos exiles*, *at quidem pyramides ſimplices triedras*, *vel duplices tetraedras*, *cubos*, *vel priſmata*, *tetraedra*, *octoedra*, *utrinque pyramidata*, *vel hexaedra*, *nunc ad latera truncata*, *et utrinque in aciem obtuſam terminata*, *nunc pyramide tetraedra vel triedra terminata*, *ſingulas rarius ſolitarias*, *quam ſparſim*, *aut in ſcalarum*, *gemmarum*, *ramorum*, *fruticulorum*, *arbuſcularum*, *antennarum ſpeciem aggregatas referens*.

fragile. 11. A. ex plumbeo atrum metallici nitoris expers opacum facilime et cum vapore flammaque ſulphuris liquefcens fragile.
Vogel Mineralſ. p. 445. Roetchgewaechs.
Habitat in Delphinatus (*prope* Allamont,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Grosvoigtsberg, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenſtadt *et* Oberwieſenthal,) Bohemiae (*prope* Ratieborziz,) Hungariae (*prope* Cremniz *et* Schemniz) *et* Sibiriae (*in monte* Schlangenberg) *fodinis*, *ſuperficiale*, *aut minoribus majoribusve partibus aliis foſſilibus potiſſimum quartzo inſperſum*, *ſulphuris majorem*, *quam quidem vitreum*, *portionem*, *et praeterea pauxillum ferri*, *crebro etiam cupri continens*, *hinc igne tortum vix purum argentum relinquens*, *texturae minutim conchaceae*, *forma crebro communi*, *non raro cryſtallorum*, *utplurimum exilium*, *lentes*, *tabulas*, *interdum celluloſe connatas*, *vel priſmata hexaedra*, *nonnunquam longitudinaliter ſtriata*, *truncata aut pyramide tetraedra vel hexaedra terminata*, *interdum in rhombi ſpeciem aggregata referens*.

nitens. 12. A. nitens coloris plumbei ponderoſum lamelloſum fragile igne facile liqueſcens.

Renovanz v. alt. Geb. p. 137.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *petroſilicis fiſſuras explens, igne dum liquatur in duas partes cuprum quod vocant nigrum, et argentum vitreum abiens, poſteriori quoque, dum conteritur, ob majorem tenacitatem facile ſeparando, ut ex cupro vitrato, et argento vitreo conflatum eſſe videatur, aquam etiam fortem et ſalis ammoniaci ſpiritum caeruleo colore perfundens, dimidium ſui ponderis argentum,* $\frac{16-17}{100}$ *cupri, interdum etiam pauxillum auri continens.*

rubrum. Rothgülden. 12. A. ponderoſum tritura rubens intus parum nitens, igne decrepitans et paulo poſt arſenici vaporem eructando liqueſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 5. Argentum rubeſcens polyëdrum glandulofum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 4. Argentum rubeſcens tritura rubra ♃, ∞.

Woltersd. miner. 29. Argentum rubrum diaphanum et opacum.

Cronſt. miner. §. 169. Argentum ſulphure, ferro et arſenico mineraliſatum.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum mineraliſatum rubrum ſplendens.

Waller. miner. 315. Argentum arſenico, pauco ſulphure et ferro mineraliſatum, minera rubra ante ignitionem liquabili.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 333. *n.* 4. Argentum arſenico et ſulphure mineraliſatum, minera rubra ante ignitionem fuſibili.

Habitat in Sibiriae (*in monte* Schlangenberg,) novae Hiſpaniae, *regni* Peruani *et* Chilenſis, Hiſpaniae (*prope* Cazalla *et* Guadalcanal,) Galliae (*prope* Allamont *et* fanum S. Mariae,) Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen, Wirtembergiae (*prope* Reinertsau *et* Schiltach,) Hercyniae (*prope* Clausthal, *et* S. Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Bracunsdorf, Oberſchoena, Gros- *et* Kleinvoigtsberg, Tſchopau, Ehrenfriedersdorf, Marienberg, Schneeberg, Annaberg, Raſchau *et* Johanngeorgenſtadt, Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Altwolchiz, Jungwolchiz, *et* Katieborziz,) Hungariae (*prope* Cremniz, Schemniz, *et inter* Schemniz *et* Koenigsberg,) *et* Tranſilvaniae-

niae (*prope* Boiza) *fodinis*, *saepe cum pyrite*, *arsenico nativo*, *galena*, *argento vitreo*, *aliisque argenti mineris nunc superficiale*, *nunc minoribus particulis majoribusve massis quartzo creberrime et petrosilici insperſum*, *eave penetrans et tingens*, *pro aliqua tantum parte aqua forti solvendum*, *quamvis argenti ad* $\frac{1}{3}$ *contineat*, *arsenico* ($\frac{27}{100}$), *sulphuri* ($\frac{13}{100}$), *et interdum quoque exiguae ferri portioni juncti*, *pelluciditatis gradu*, *coloris intensitate*, *textura et forma externa varians*, *opacum subopacum* (*obscurius tinctum*,) *diaphanum*, (*in crystallis*) *semipellucidum*, *aut pellucidum*, *coloris laetioris*, *lateritii*, *cinnabarini*, *aut inter sanguineum et coccionellae aemulum intermedii*, *vel obscurioris*, *coccionellae aemuli*, *kermesini*, *adeo plumbei*, *et ferrei*, *ut tamen tritura semper rubenti*, *utplurimum compactum*, *texturae planae*, *conchaceae vel inaequalis*, *rarius lamellosum*, *forma creberrime communi*, *interdum crystallorum utplurimum aggregatarum*, *polyëdra*, *vel prismata hexaëdra*, *interdum longitudinaliter striata*, *saepe acicularia*, *alterutro vel utroque fine pyramide triëdra*, *vel hexaëdra terminata*, *fasciculata vel in reticuli speciem dispositа*, *vel pyramides simplices triëdras*, *frequentius hexaëdras elongatas acuminatas*, *interdum ad apicem altera triëdra auctas*, *sparsim*, *fasciculatim aut stellatim congestas referentium.*

album. Weißgülden. 14. A. opacum metallice nitens compactum ponderosum coloris dilute plumbei triturae similis, igni expositum sulphuris arsenicique vaporem emittens, fragile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 4. Argentum albidum informe fragile.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149 *n.* 5. Argentum mineralisatum cupri arsenicalis tritura albida ☌, ☿, ♃.

Woltersd. miner. 29. Argentum albo-griseum splendens cupro mixtum.

Cronst. miner. §. 170. 3. 2. Argentum arsenico cupro et ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. miner. 315. *syst. miner.* 2. *p.* 334. *n.* 5. Argentum arsenico, sulphure et cupro mineralisatum minera micante alba

Cartheuſ. miner. 75. Argentum mineralisatum albescens splendens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Ratichorziz *et* Wohezniz?) Hungariae (*prope* Cremniz, Schemniz *et* Kapnik?) Transilvaniae (*prope* Facebai?) Siciliae (*ad montem* Niso *et prope* Fondachelli,) *et* Allatiae

tiae (*prope* Markirch?) *fodinis, varius superficiale, quam aliis fossilibus inmidulans, vix ultra* $\frac{3}{2\,0}$ *argenti continens, quod praeter sulphur et arsenicum cuprum, nonnunquam quoque ferrum sibi junctum habet, tritura nitorem exaltans, in fragmenta indeterminata diffiliens, texturae utplurimum planae, formae frequentius communis, quam crystallinae.*

91. PLUMBUM. ♄ Ex caeruleſcente album, ad aërem nigreſcens, malleabile, molle, mutum, ponderis ſpecifici = 11450 : 1000.

Igne facile liqueſcens, ſuperficie iridis coloribus ludente, ſenſim abiens in calcem primo albam, tum griſeam, flavam denique rubram, facilime in vitram convertendam.

Acidis omnibus ſolvendum, quibus colorem quidem nullum, at ſaporem dulcem impertitur colore albo iterum praecipitandum.

nativum. 1. Pl. nudum. *Syſt. nat.* I. *p.* 180. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 62. *n.* 1. *Cartheuſ. miner.* 65. Plumbum nudum granulatum. *Waller. miner.* 272. Plumbum nativum.
Habitat in Germania, *an unquam vere nativum?*

ochraceum. 2. Pl. pulverulentum nitoris metallici expers, aqua forti totum cum efferveſcentia ſolvendum, in prunis facile in plumbum metallicum reducendum.
Syſt. nat. I. *p.* 205. *n.* 5. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra plumbi pulverea albida.
Cartheuſ. miner. 66. Plumbum terreſtre ochraceum.
Cronſt. miner. §. 37. *et* 184. 1. A. 1. Terra calcarea ceruſſa nativa intime miſta et Minera plumbi calciformi: pura pulverulenta.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 313. *n.* 13. a, b. Plumbum facie et conſiſtentia terrea.

Habitat

Habitat rarius aliis fossilibus, majoribus praesertim frustis insperſum, quam superficiei minerarum plumbi fatiscentium inhaerens, aërem fixum continens, ut tamen 40-75 plumbi libras ex centum largiatur, non raro cretam sibi immixtam habens, aut ferri calce interſita (in Saxonia *prope* Freyberg *et* Tſchopau,) Hercynia (*prope* Wildenman,) *electoratu* Trevirenſi (*in* Langenhecke,) *cinereo, aut* (*in* Scotiae Leadhills) *caeruleſcente, aut* (*in* Angliae Lathgilldalemine) *flavicante, aut in eadem fodina, in* Scotiae Leadhills, *in* Sibiriae *fodinis* Bereſowkenſibus) *flavo colore tinctum, aliis* e. gr. *in* Sueciae *monte* Chriſtiersberg, *in* Angliae *fodinis prope* Elton *et* Lathgilldale, *in* Hercynia *prope* Lettenbrüchen, *in* Saxonia *prope* Johanngeorgenſtadt, *album, coram tubo ferruminatorio in carbone primo candens tum liqueſcens, ex ſolutione in aqua forti per muriae et vitridi acidum forma ſedimenti albi, per zincum et ferrum forma metallica praecipitandum.*

terreum. 3. Pl. inconſpicuum intus terreum aqua forti cum effervescentia ſolvendum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 310. *n.* 10. *et p.* 313. *n.* 13. c. Plumbum terreſtre vel lapideum calcareo lapide mineraliſatum, et Terra plumbaria rubra.

Cronſt. miner. §. 38. *et* §. 184. 1. *A.* 2. Terra calcarea cerussa nativa intime mixta et Ceruſſa nativa indurata.

Habitat in Sueciae *monte* Chriſtiersberg, *in* Angliae (*praeſertim comitatus* Derbyenſis *prope* Winſter, *etiam prope* Alſtonmoor Cambriae *et prope* Paris mountain,) Britanniae (*prope* Poullacuen,) Lotharingiae, Alſatiae (*prope* Geroldsek,) Bipontii (*prope* Nohfelden,) Eifaliae (*prope* Call,) Hercyniae (*potiſſimum prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Tſchoppau *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Bleyſtadt,) Carinthiae (*prope* Bleyberg, Tirolis, Auſtriae (*prope* Tirniz,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Temeſiae (*prope* Saska) *et* Sibiriae *fodinis, ſaepius maſſis majoribus aliis fossilibus innidulans, rarius ſtillatitium, album, caeruleſcens aut caeruleum, quam formae communis, cinereum, flavicans, ſulphureum, flavum, rubrum, rufeſcens, ſpadiceum, fuſcum, nigricans vel atrum.*

micaceum. 4. Pl. attactu pingue lamelloſum, nitore et colore ad argentum accedens.

v. Boſe Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 204.

Habitat,

Habitat, utplurimum una cum plumbo ſpatoſa, in Hercyniae *fodina* (Bergmanstroſt *prope* Andreasberg,) *lamellis creberrime pluribus ſibi incumbentibus.*

vitreum. 5. Pl. ſemipellucidum fragile texturae nitorisque vitrei, formae communis.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43. *exp.* 13.

Habitat, crebro una cum galena aut plumbo ſpateſo aliis faſſilibus innidulans, in Angliae (*provinciae* Sommerſet *et* Platomine,) Britanniae (Poullaouen,) Rhenanis (*prope* Lahr *et* Langenheke,) Hercyniae (n. S. Joachim *et* Bleyfeld *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchopau,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) *et* Sibiriae (Semenowenſi *ad montes* altaicos) *fodinis, cum aqua forti non effervescens, interdum diaphanum, texturae nunc potius conchaceae, nunc feſtucariae hyalinum, album, cinereum, vel ex virescente flavicans.*

ſpatoſum. 6. Pl. intus et extrinſecus nitens molle album in igne crepitans, cum acidis effervescens, formae utplurimum cryſtallinae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 9. Plumbum fragmentis ſpatoſis.

Woltersd. miner. 32. Plumbum ſpatoſum album.

Waller. miner. 275. Plumbum arſenicale mineralisatum, minera ſpatiformi alba ſ. griſea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 307. *n.* 6. Plumbum terreſtre vel lapideum, minera ſpathiformi alba vel griſea.

Cronſt. miner §. 184. 1. A. 2. 2 *et* 3. Minera plumbi calciformis pura indurata.

Vogel miner. 166. Spatum plumbiferum.

Laborie act. pariſ extran. 9.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43.

β) Plumbum ſpati cubici. *Muſ. Teſſin.* 64. *n.* 5.

Habitat varius globuloſum aut celluloſum, quam cryſtallinum in Scotiae (Leadhill's,) Angliae (Mendiphills,) Irlandiae, Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae, Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alſatiae (*prope* Geroldseck,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Naſſoviae, *Ducatus* Montani (*in monte* Wildberg,) Hercyniae (*potiſſimum* Bleyfeld *et* Glücksrad *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchoppau, Schwarzenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Auſtriae (*prope* Pirniz,) Hungariae (*prope* Schemniz) *et* novae Hiſpaniae *fodinis, non raro*

cupro

cupro vel ferro ochraceo, vel magnesia obductum nitoris interdum sericei, molle, ut cultro secari queat, texturae nunc lamellosae, nunc conchaceae, nunc inter conchaceam et inaequalem intermediae, in fragmenta indeterminata dissiliens, ex centum libris 40-75 plumbi, largiens, quippe saepius praeter plumbi calcem non nisi aquam et aërem fixum continens, rarius ensiforme, aut polyëdrum, aut tabulas tetraëdras angulo 350 sibi impositas, aut prismata pentaëdra, pyramide pentaëdra terminata, aut tetraëdra obliquangula, quam hexaëdra, interdum compressa, crebrius pyramide hexaëdra aut tetraëdra terminata, vel pyramides hexaëdras, rarius solitarias, quam vario modo combinatas, fasciculatas aut in bacillos conjunctas, denuo in fasciculos aut pyramides aggregatas.

hyalinum. 7. Pl. hyalinum cum aqua forti effervescens molle in prunis crepitans, nitoris vitrei, formae crystallinae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 10? Plumbum (spatosum) pellucidum hyalinum rafile effervescens.

Hacquet Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 157. 158. *t.* 3. *f.* 4-6.

Habitat in Sibiriae (Nertschinskensibus,) Temesiae (*prope* Dognaska,) Hungariae (*prope* Schemnitz,) Bohemiae (*prope* Bleystadt *et* Przibram,) *et* Saxoniae (*prope* Tschoppau) *fodinis*, *nunc polyëdra*, *nunc prismata tetraëdra obliquangula facichus alternis latioribus conspicua*, *nunc pyramides hexaëdras simplices*, *vel imperfectas duplices*, *aut pyramides duplices tetraëdras interdum imbricatas referens.*

rubrum. 8. Pl. fulvum triturae aurantiae diaphanum utplurimum prismata tetraëdra obliquangula referens, nitoris metallici expers.

Syst nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 8. Plumbum hexaëdrum rhombeum fulvum.

Cronst. miner. §. 184. 1. A. 2. 4. Minera plumbi calciformis pura indurata rubra.

Waller. syst miner. 2. *p.* 309. *n.* 8. Plumbum sulphure et arsenico mineralisatum, minera spathiformi rubra.

Bindheim Schr. berl Naturf. 10. *p.* 287. *sqq.*

Habitat in Sibiriae (Beresowskensibus,) Austriae? (*prope* Annaberg,) Bohemiae? (*prope* Bleystadt,) Saxoniae? (*prope* Bockau,) Esaliae? (*prope* Call,) *et* Sabaudiae? (*prope* Trappettes) *fodinis*, *praeter plumbum* ($\frac{36}{100}$), *praeter nickoli calcem parcissimam*, *et aërem vitiosum*, *molyb-*

molybdaenae acidum continet; an interdum etiam pauxillum sulphuris et arsenici? an praeter sibiricum specimen reliqua etiam colore certe paulisper accedentia huc spectent, analysis docebit.

flavum. 9. Pl. flavum nitoris metallici expers formae crystallinae molle in igne crepitans aqua forti et muriae acido fere totum solvendum: posteriori solutione inspicata caerulea.

v. Wulfen ap. Jacquin miscellan. austriac. 2. *Vienn.* 1781. *et Abhandl. vom kaernthnisch. Bleyspate. Wien.* 1785. *fol. Klaproth Schr. berl. Naturf.* 10. *p.* 95. &c.

Habitat varius in Scotiae (Leadhill's,) Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae (*prope* S. Prix sous-Bouvray,) Hercyniae (alten Teutschen *prope* Cellerfeld,) Tenesiae (*prope* Dognaska,) *et* Austriae (*prope* Annaberg,) *quam in* Carinthiae (*prope* Bleyberg) *fodinis, flavedinis et nitoris gradu mirifice varians, saepe galenae innidulans, aut una cum pseudogalena marmori insidens, plumbi calce cum molybdaenae calce conjuncta ponderosum, varius prismata hexaëdra, quam cubos rhombosve convexi faciebus interdum conspicuos, vel tabulas tetraëdras aut octaëdras, in cellularum speciem aggregatas referens.*

virens. 10. Pl. virescens ponderosum in fragmenta indeterminata dissiliens in pulverem flavum conterendum, aqua forti bulliente sine effervescentia fere totum solvendum, in igne difficilius liquescens, et refrigeratum polyedra referens.

Syst. nat. I. *p.* 180. *n.* 3. Plumbum nitri spatosi utrinque truncati.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 7. Plumbum crystallis hexaedro-prismaticis utrinque truncatis oo.

Waller. miner. 296. Plumbum arsenico mineralisatum, minera solida crystallisata viridi.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 308. *n.* 7. Plumbum terreitre vel lapideum, minera spathiformi viridi.

Woltersd. miner. 32. Plumbum spatosum viride prismaticum.

Cronst. miner § 184. 1. A. 2. 3. 2. Minera plumbi calciformis pura indurata crystallisata viridis.

Habitat in novae Hispaniae, Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Scotiae (Leadhill's) Angliae (*prope* Monegash *et* Elton,) Britanniae (*prope* Huelgoat,) Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alsatiae (*prope* Erlenbach,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Przibram,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Tichopau, Schwarzenberg,

berg, Freyberg, Kleinvoigtsberg, Grosschirma,) Hercyniae (*prope* Clausthal *et* Cellerfeld) *et* rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach) *fodinis, cum plumbi calce praeter pauxillum calcis ferreae phosphori acido conjuncta, ita ut cum carbonum pulvere vasis inclusum et igne agitatum, verum phosphorum, ex* 200 *libris* 9 *libros exhibeat, molle, utplurimum, diaphanum, interdum subopacum, in fragmenta indeterminata diffiliens, texturae inaequalis, et minutim granularis, viredine utplurimum olivacea, nonnunquam pistacina aut graminea, aut in flavum rubrumve colorem vergente, varius superficiale, quam particulis minoribus massive majoribus aliis fossilibus insperfum, varius forma communi aut stillatitia conspicuum, quam crystallorum variae magnitudinis extrinsecus nitentium et laevium, nunc parallelepida exilia, saepius prismata hexaëdra, crebro alterutro vel utroque fine pyramide hexaëdra terminata, vario modo cohaerentia, vel in bacillorum speciem aggregata, aut pyramides hexaëdras aciculares acuminatas, sperfas vel in musci ramosi speciem aggregatas referentium.*

jaspideum. 11. Pl. fuscum durum opacum formae communis.
v. Fichtel Karpath p. 348.
Habitat in fodina Temesiensi *prope* Saska, *ex centenario* 36 *libras plumbi, et* 10 *argenti drachmas, cujus singulae semilibrae quatuor auri denarios continent, largiens.*

fuliginosum. 12. Pl. nigrum inconspicuum inquinans, aqua forti non totum solvendum, igne agitatum sulphuris flammam vaporemque emittens, et refrigeratum granum polyedrum relinquens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 489. *n.* 3. 4? Plumbum ochraceum brunum et nigrum.
Laumont ap. la Methene journ. de phys. 1787. 1. *p.* 383.
Habitat in Saxoniae? (*prope* Tschopau *et* Freyberg,) Britannia *prope* Huelgoat, *praeter plumbi calcem et phosphori acidum sulphur continens, utrum propria species, an potius galena fatiscens, plumbo virenti insperso foeta?*

alvernicum. 13. Pl. ex virescente flavum, nitoris metallici expers carbonibus insperfum non decrepitans, at ebulliens, arsenici fumum eructans, et grana polyedra relinquens.
Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.
Fourcroy annal. de chim. 2. 1789. *p.* 29.

Habitat in Alvernia *prope* Roſieres, *praeter plumbi calcem et phoſphori acidum, et arſenici acidum calcemve continens, quartzo ferruginoſo innidulans, nunc formae communis, nunc priſmata hexaëdra in globos imperfectos aggregata referens.*

arſenicatum. 14. Pl. inconſpicuum in prunis facile candens, difficilius liqueſcens, fortiori demum arſenici fumum eructans et plumbum metallicum relinquens.
Prouſt et Sage ap. la Metherie journ. de phyſ. 1787. 1. *p.* 394. *et* 1789. 2. *p.* 53.
Habitat in Burgundiae *et* Andaluſiae *fodinis, poſt liquationem refrigeratum cryſtallinae formae expers, neque colorem penitus immutans, nunc pulverulentum et flavum galenae ſuperficiem obducens, nunc inſigni coloris viridis et flavi varietate, a gramineo ad cereum uſque, ut etiam nitore et pelluciditatis gradu ceram aemuletur, forma granulorum aggregatorum interdum galenae nucleum includentium, quartzo et feldſpato innidulans.*

duplex. 15. Pl. inconſpicuum prunis inſperſum arſenici ſulphurisque vaporem et flammam eructans.
Sage ap. la Mether. journ. de phyſ. 1789. 2. *p.* 53.
Habitat in Alvernia *prope* Roſieres, *plumbi calce duobus acidis, arſenici et vitrioli juncta.*

vitriolatum. 16. Pl. albidum nitoris metallici expers fixiſſimum igne ſine ſtrepitu et ebullitione liqueſcens cum acidis non effervescens.
Gadolin chem. Annal. 1778. 1. *p.* 147.
Prouſt ap. la Mether. journ. de phyſ. 1787. 1. *p.* 394.
Habitat in Scotiae (*prope* Strontian,) Angliae (*in* Angleſea,) *et* Andaluſiae *fodinis, difficilime aqua ſolvendum, album vel canum, magis minusve pellucidum, nunc ſuperficiei galenae eroſae adſperſum, ex qua fatiſcente ortum, nunc cryſtallorum forma comparens, difficilius plumbum ſuum dimittens.*

corneum. 17. Pl. album nitoris metallici expers igne facilime liqueſcens, paulo fortiori totum avolans.
Spielmann journ. de phyſ. 1774. *Dec. p.* 455.
Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 269.
Habitat rarius in Lotharingiae (*prope* la Croix) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Praibram) *fodinis.*

18. Pl.

Saturnites. 18. Pl. nitoris metallici expers igne facile liquefcens et avolans poſt liquationem refrigefcens aeicularum formam aſſumens cum plumbo coire renuens.

Monnet apud la Metherie. journ. de phyſ. 1786. I. *p.* 168.

Habitat in Britannia *prope* Poullaouen, *an foſſile revera diſtinctum? an hujus generis?*

Plumbago. 19. Pl. metallice nitens igne facile cum ſulphuris vapore et flamma liquefcens, et meracum plumbum ſine argento relinquens.

Cronſt. miner. §. 185. Plumbum ſulphure mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 305. *n.* 5. Plumbum ſulphure et arſenico mineraliſatum, minera ſolida plumbeo colore fere malleabili.

β) Karſt. Leske Mineralkab. 2. *p.* 488. *n.* 2. Plumbum mineraliſatum caeruleum.

Habitat in Norwegiae (*comitatu* Jarlsberg,) Sueciae (*prope* Hällefors,) Scotiae (Leadhill's,) Angliae (*prope* Matlok *et* Aſhover,) Hiſpaniae (*prope* los Aranios,) Siciliae (*prope* Novarra,) Carinthiae (*in monte* Rabl, *et prope* Bleyberg *et* Bleyburg,) Hercyniae (*in monte* Rammelsberg, *prope* Cellerfeld *et* Clausthal,) *in* Weſtphaliae, *β) colore inter plumbeum et caeruleum indicum intermedio diſtinctum, in* Saxoniae (*prope* Tſchoppau) *fodinis, utplurimum coloris et nitoris chalybei vel plumbei, intus parum nitens, extrinſecus interdum ſpeculi ad inſtar crebrius compactum, quam radiatum aut lamelloſum, crebrius in fragmenta indeterminata, quam cubica diſſiliens, utplurimum formae communis, interdum (β) priſmata hexaëdra faſciculata referens, praeter plumbum nihil niſi ſulphur continens.*

Galena. Bleyglanz. 20. Pl. nitoris et coloris plumbei ponderoſum molle in grana ſecedens, in fragmenta cubica diſſiliens, igne cum vapore flammaque ſulphuris liquefcens, et in vitrum mutato plumbo argenti granum relinquens. Fig. 19.

Syſt. nat. I. *p.* 120. *n.* 4. XII. 3. *p.* 133. *n.* 3. Plumbum mineraliſatum, particulis cubicis ♄, ☽.

Cronſt. miner. §. 186. Plumbum argento ſulphurato mineraliſatum.

Waller. miner. 242. Plumbum ſulphure et argento mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 302. *n.* 2. Plumbum ſulphure mineraliſatum et argento mixtum, minera teſſulis majoribus minoribus vel granulis micante.

Wolterſd. miner. 188. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens teſſulatum.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 133. *Cartheuſ. miner.* 66. Plumbum (compactum) mineraliſatum continuum albo-caeruleſcens nitens.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 132. *n.* 2. Plumbum (cryſtallinum) teſſellato-cryſtalliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 304. *n.* 3. Plumbum ſulphure mineraliſatum argento mixtum, colore albo-caeruleſcente, cryſtalliſatum.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 180. *n.* 5. XII. 3. *p.* 133. *n.* 4. Plumbum mineraliſatum punctis ſuboccultatis ♃, ☽.

Waller. miner. 297. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 310. *n.* 11. Plumbum minera galenica mineraliſata lapidi inſenſibiliter immixta.

Wolterſd. miner. 32. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens punctatum.

Habitat frequentiſſimum in Sibiriae *et* Europae *fere omnis fodinis, rarius ſuperficiale, quam minoribus particulis* (δ) *majoribusve maſſis aliis foſſilibus, potiſſimum calcariis inmidulans, ſaepe cum pyrita, cupro fulvo, ferro ſpatoſo, pſeudogalena obvium, intus multum nitens, praeter plumbum* (*ad* $\frac{4}{10}$) *et ſulphur argenti quoque minorem majoremve copiam* ($\frac{1}{1600}$-$\frac{1}{20}$), *rarius* (e. gr. *in* Tranſilvaniae *et* Hungariae *fodinis*) *auri ſimul portiunculam continens, lamelloſum, ut tamen textura interdum ad fibroſam aut* (β) *compactam accedat, lamellis interdum ita diſpoſitis, ut pars ſuperficiei obumbretur, ſaepe formae communis, ſuperficie interdum ſpeculi inſtar nitente, aut ſulcis longitudinalibus vel cancellatis exarata, vel veſtigiis hexaëdro-pyramidalibus, aut cubicis, aut ſphaericis, aut cellulis tetraëdriis inaequali, vel arbuſcularum imaginibus picta, interdum quaſi eroſum, vel quaſi liquatum, ſtillatitium, botryoides, fruticulos, arbuſculas, cryſtallos* (γ), *utplurimum exiles, rarius ſolitarias, et vagas, arenae nonnunquam miſtas, quam aggregatas et connatas, faciebus ſphaerice convexis aut excavatis interdum conſpicuas, et quidem rhombos vel cubos perfectos* (Fig. 19.), *aut* (Fig. 20.), *ad angulos omnes truncatos, aut pyramides tetraëdras, utplurimum* (Fig. 23.) *duplices, non raro ad apices* (Fig. 24.), *interdum quoque ſimul ad angulos* (Fig. 25.), *truncatas, aut priſmata hexaëdra, pyramide triedra vel tetraëdra interdum terminata referens.*

ferrife-rum. 21. Pl. metallice nitens, cum ſulphuris vapore et flamma ſed galena difficilius liqueſcens, et fortiori igne vitrum nigrum exhibens.

Cronſt. miner. §. 187. Plumbum, ferro et argento ſulphurato mineraliſatum.

β?) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 134. *n.* 6. Plumbum (baſalticum) mineraliſatum, faſciculis decuſſatis ſtriatum.

Waller. miner. 294. Galena ſtriata.

Habitat in Succiae *fodinis* (*monte* argenteo occidentali, β) *in* Dalecarliae Skinshytta,) *parites in fragmenta cubica diſſiliens et in grana ſecedens, praeter plumbum et ſulphur ferrum argentumque continens.*

ſtibiatum. 22. Pl. coloris et nitoris plumbei fibroſum in cruſtas ſecedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 133. *n.* 5. Plumbum mineraliſatum fibroſo-ſtriatum ♃, ♂, ☽.

Cronſt. miner. §. 188. Plumbum antimonio et argento ſulphurato mineraliſatum.

Woltersd. miner. 32. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens radiatum.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 305. *n.* 4. Plumbum antimoniali minera mineraliſatum, argento mixtum.

Habitat in Sibiriae (Nertſchinskenſibus,) Succiae (*prope* Sahlberg,) Hercyniae (*potiſſimum prope* Lautenthal,) Hungariae (*prope* Schemniz) *et* Hiſpaniae (*prope* Synares) *fodinis, igne agitatum ſulphuris vaporem flammamque emittens, praeter plumbum quippe ſulphur, ſtibium et argentum continens, cruſtis, in quas ſecedit, rectis aut incurvis, craſſioribus vel tenuioribus, fibris craſſioribus vel ſubtilioribus, parallelis vel faſciculatis.*

hercyni-cum. 23. Pl. cum cupro et ſtibio, pauciori ferro et ſulphure, pauciſſimo argento conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 295. Weisgülden.

Habitat in Hercyniae *fodina* (Andreascreuz *prope* Andreasberg, *in* 100 *partibus ultra* 34 *plumbi*, 16¼ *cupri*, 16 *ſtibii*, 13¾ *ferri*, 10 *ſulphuris*, 2¼ *argenti continens.*

cornubi-cum. 24. Pl. cum ſtibio, pauciori cupro et ſulphure, pauciſſimo ferro conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294. Fahlerz.

Habitat in Cornubiae *fodina prope* Nanslo, *dimidia fere parte ex plumbo conſtans, praeterea in* 100 *partibus* 21 *ſtibii, ultra* 13 *cupri*, 7 *ſulphuris, et vix ultra unam ferri continens.*

sabaudicum. 25. Pl. metallice nitens igni expositum arsenici fumum erucians. *C. de Razoumowsk. excurs. dans les mines du Haut-Faucigny. p.* 15.
Habitat in Sabaudiae *fodina aux* Trappettes, *externa facie ad cuprum vitratum accedens, praeter plumbum stibium et arsenicum continens.*

92. HYDRARGYRUM. ☿

Coloris argentei, nitoris satis tenax, frigore demum enormi solidescens, tum malleabile, ponderis specifici = 14110 : 1000.
Igne, eo quo plumbum liquescit, paulo majore in vapores resolvendum.
Acidis pluribus facile solvendum, colorem nullum, mineralibus vero acrimoniam majorem impertiens, ex omnibus per cuprum nitoris metallici particeps praecipitandum.

virgineum. 1. H. nudum liquidum ponderosissimum coloris nitorisque argentei.
Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 1. XII. 3. *p.* 119. *n.* 1. Hydrargyrum nudum, fluidum.
Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum nudum nativum.
Waller. miner. 218. Hydrargyrum nativum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 148. *n.* 1. Mercurius virgineus.
Act. Upsal. 1720. *n.* 3. *p.* 55. Argentum vivum in galena.
Cronst. miner. §. 215. Mercurius nativus virgineus.
Habitat in Sueciae (*prope* Sahlberg,) Hispaniae (*prope* Almaden,) Hetruriae (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) Carnioliae (*prope* Idriam,) Bohemiae, Palatinatus (*prope* Wolfstein *et* Moersfeld,) *et* Bipontii (*in monte* Stahlberg *et prope* Moschellandsberg) *fodinis, in posterioribus mali ominis, globulorum forma fossili innidulans, et sola jam agitatione eliciendum.*

2. H.

Amalgama. 2. H. ponderoſum coloris nitorisque argentei ſolidiuſculum igne agitatum argentum purum relinquens.
Cronſt. miner. §. 215.
Habitat rarius maſſis majoribus quartzo, petroſilici ſpato innidulans, quam ſuperficiei aliarum hydrargyri mineraſum inſidens, in Hungariae (*prope* Zlana,) Bipontii (*prope* Molchellandsberg *et in monte* Stahlberg) *et* Sueciae (*prope* Sahlberg) *fodinis, utplurimum ſatis fragile et formae communis, interdum polyëdra exilia oblonga referens.*

larvatum. 3. H. terreum ſubponderoſum igne hydrargyrum dimittens.
Habitat in Sicilia (*prope* Butachino) *humo, in* Hiſpania (*prope* Alicarle) *arenae,* Carniolia (*prope* Idriam) *ardeſiae ſpeculi inſtar nitenti, argillae, margae intertritum, quae omnia igni in vaſis clauſis expoſita, quamvis nullo alio corpore adjecto, hydrargyrum largiuntur, quod oculis non obvium forſan calcis forma continent.*

ſublimatum. 4. H. nitoris metallici expers igne totum fere forma fumi albi, ſine vapore flammave ſulphuris avolans.
Woulfe exp. made in ord. to aſcert. th. nat. of ſom. ſubſt. Lond. 1777. 4.
Suckow Beſchr. des natürl. Turp. &c. Manuh. 1782. 8.
Baumer hiſt. merc. corn. Haſſiac. natural. &c. Gieſs. 1785.
Habitat in Haſſiae, (*olim*) Palatinatus (*prope* Wolfſtein *et* Moersfeld) *et* Bipontii (*prope* Molchellandsberg) *fodinis, utplurimum una cum nativo, hydrargyro cum vitrioli et muriae acido conjuncto, ita ut nunc hoc, nunc illud dominatus, in foveolis matricis, rarius pulverulentum, quam induratum, in cruſtas concentricas aliquando ſecedens, forma communi, aut globulorum ſolitariorum vel aggregatorum, vel cryſtallorum exilium ſpeculi inſtar nitentium, rarius priſmata hexaëdra, quam cubos in ſphaeras aut majores cubos aggregatos referentium, viride, vireſcens, citrinum, flavum, flaveſcens, album, canum, cinereum, ex cinereo atrum, aut nigrum.*

Aethiops. 5. H. nigrum inconſpicuum igne facile liqueſcens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque ſulphuris avolans.
Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 268.
Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 481.
Habitat in Naſſoviae (*prope* Kirchheim,) *et* Carnioliae (*prope* Idriam) *fodinis, in his utplurimum una cum cinnabari lamelloſa.*

Cinnabaris. Zinnober. 6. H. ponderosum nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea, igne facile liquescens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 3. XII. 3. *p.* 119. *n.* 3. Hydrargyrum mineralisatum pyriticosum fibrosum ☿.

Waller. miner. 219. Hydrargyrum sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 150. *n.* 2. Mercurius sulphure mineralisatus minera rubra.

Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum rubrum purpureum tinctorium.

Cartheus. miner. 62. Mercurius mineralisatus striatus ruber striis longitudinalibus splendentibus.

Cronst. miner. §. 216. Mercurius sulphure mineralisatus.

Dale pharmac. 35. *Pharm. Wart.* 10. Cinnabaris nativa.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 119. *n.* 2. Hydrargyrum (crystallinum) crystallisatum cubicum.

Habitat in regno Peruano (*prope* Guancavilla,) *et* Chilensi (*in provinciis* Coquimbo *et* Quillota,) nova Hispania (*prope* Chilapan,) Japonia, Sina, Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Transilvania (*prope* Bobaya *et* Dumbrawa,) Temesia, Hungaria (*prope* Schemniz *et* Krasznakorka,) Bohemia (*prope* Pirgliz, Wesseriz, Horzowiz, Joachimsthal, Aberdam, Commarow, Swata *et* Beneschau,) Stiria (*prope* Eisenerz,) Carinthia (*prope* Paternion,) Tiroli, Carniolia (*prope* Neumarktl, Stockenvoje, Idria,) Venetorum *terris*, Hetruria (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) (*parcius*) Sicilia (*in monte* Niso, *prope* Lentini, Marsala, Busachino, Paterno *et* Assoro,) Hispania (*prope* Almadon, Alicante, Valentia, *et* S. Philippi,) (*parcissime*) Scotia, (*parcius*) *in* Normannia (*prope* Menilot) *et* Delphinatu, Palatinatu (*prope* Wolfstein, Moersfeld, Pozberg, Kazbach, Nak, Lemberg, Grind *et* Spizenberg,) Bipontii (*prope* Verbach, Bingert, Caudebach, Esweiler, Hinsweiler, *potissimum in monte* Stahlberg *et prope* Moschellandsberg,) Nassovia (*prope* Kirchheim, *aliis terris* Rhenanis (*prope* Gauhgrehweiler *et* Grumbach,) *parcissimum in* Saxonia (*prope* Hartenstein *et* Schneeberg) *et* Hercynia (*prope* Wiede,) *in grana secedens, aquae et acidis, non perinde salibus alcalinis resistens, nunc superficiei modo adspersum, nunc per puncta, lineas, venas, arbuscularum specie insparsum, aut totum fossile, orcherrime argillam, petrosilicem, quartzum tinctu suo perfundens, nunc massis majoribus obvium, solum ex*

hydrar-

hydrargyro et sulphure conflatum, ut illius ad $\frac{2}{3}$ et $\frac{7}{8}$ usque exhibeat, coccineum, aut intermedii inter coccineum et coccionellae, aut inter coccineum et kermesinum tinctus, aut kermesinum, aut obscure rubrum, crebrius lamellosum, quam compactum aut parallele vel stellatim fibrosum, interdum pulverulentum, friabile aut inquinans, frequentius duriusculum, superficie nunc laevi, nunc aspera, striata, decussatim sulcata, vel cellulosa, forma creberrime communi, interdum tubulorum cohaerentium, hemisphaeriorum aut globulorum, aut crystallorum exilium magis minusve diaphanarum, utplurimum aggregatarum saepe stirpatarum, frequentius ad rubinum colore suo accedentium, quam coccinearum, nunc lentes, nunc pyramides triedras simplices aut duplices aut tetraedra, duplices nunc prismata triedra pyramide triedra terminata, aut tetraedra, aut hexaedra nunc (β) cubos, nunc polyedra referentium.

hepaticum. 7. H. ponderosum formae communis igni expositum cum flamma caerulea exardescens, at magnam sui partem relinquens.

Brünnich ap. Cronst. miner. 216. B. 1.

Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* Nassoviae (*prope* Kirchheim) *fodinis, hydrargyro dives, at coloris varius coccionellae aemuli, sed utplurimum, etiam in tritura obscurioris, quam cinnabaris, hepatici vel in plumbeum vergentis, aut ab interspersis cupri calcibus, passim caerulei aut viridis, compactum, varius schistosum.*

cuprifer. 8. H. ex atro cinereum texturae vitreae, igni expositum crepitans flammamque sulphuris emittens, et diu satis agitatum cupri granum in carbone relinquens.

Syst. nat. I. *p.* 171. XII. 3. *p.* 120. *n.* 5. Hydrargyrum (crepitans) petrosum ☿, ♀.

Cronst. mineral. §. 217. Mercurius sulphurato cupro mineralisatus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 151. *n.* 3. Mercurius sulphure et cupro mineralisatus, minera nigrescente.

Habitat in Bipontii (*prope* Moschellandsberg) *et* Sumatrae *fodinis, ponderosum, tritura rubra, ardesiae, talco, quartzo, plumbi mineris innidulans, praeter hydrargyrum sulphur et cuprum continens.*

glandulosum. 9. H. nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea igni expositum cum flamma sulphurea arsenici fumum eructans.
Syst. nat. I. *p.* 171. Hydrargyrum rubrum arsenicale.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 120. *n.* 4. Hydrargyrum mineralisatum arsenicale solidum. o-o.
Cartheuf. miner. 63. Mercurius mineralisatus continuus ruber splendens.
Habitat in Japonia, *praeter hydrargyrum et sulphur arsenicum continens.*

phlogisticum. 10. H. obscurum opacum ponderosum fragile igni expositum flammam et fumum foetidum eructans.
Brünnich ap. Cronst. miner. §. 216. B. 2.
Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* rhenanis *fodinis, ex* 100 *libris* 9-50 *hydrargyri largiens, an vere distincta species?*

foetens. 11. H. coccineum lamellosum subpellucidum tritura hepar sulphuris olens.
v. Born chem. Annal. 1789. I. *p.* 316.
Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 480.
Habitat in Idriae *fodinis, petrosilici insidens, ex hydrargyro, sulphure et terra calcaria conflatum.*

93. AURUM. ☉

Coloris flavi, nitoris tenacissimum, mutum, summopere malleabile et ductile, ponderis specifici = 19540 : 1000.

Igne fixum, neque sulphure, neque plumbi vitro domandum, cupro facilius liquescens, et dum liquatur cyaneo colore refulgens.

Aqua regia colore flavo solvendum, calcibus ex hac praecipitatis vitra colore purpureo tingentibus.

nativum. 1. St. nudum ponderosissimum ductile visibile matrici inhaerens.
Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 1. XII. 3. *p.* 151. *n.* 1. Aurum nudum.
Woltersd. miner. 29. *Cronst. miner.* §. 164. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 355. *n.* 1. Aurum nativum.

Cartheuf.

Cartheuſ. miner. 77. Aurum nudum genuini coloris.
Wallerr. miner. 321. Aurum nativum radicatum.
Habitat in Africae *regionibus pluribus, praeſertim littore occidentali, in regno* Peruano *et* Chilenſi (*prope* Copiapo, Quaſco, Coquimbo, Petorca, Ligua, Tiltil, Putaendo, Carén, Alhué, Chibato *et* Huilli-Patagua,) nova Hiſpania (*prope* Mexquital,) Java (*in montibus* Parrang *et* Megeneddon,) Sibiriae *montibus, potiſſimum* Kolywanicis *et* altaicis, e. gr. Schlangenberg *et fodina* Semenowenſi,) Tranſilvania (*prope* Trzeſtian, Abrubanya, Staniza, Herczigan, Ginel, Boiza, Ololapos, Abrudzellar, Gerter, Bucſum, Fueſes, Salatna, Barkura, Cajonell, Ruda, Coiczum, Facebai, Nagyag, Kirnik, Trojka, *in montibus* Volcai, Vöröſpatak *et* Rota,) Temeſia (*prope* Dognaska,) Hungaria (*prope* Kapnik, Magurka, Andreasfulva, Ujbanya, Bakabanya, Rimazombat, Deutſchlipſch, Bügyanz, Koenigsberg, Cremniz, Roſenau, Schmoelniz, Hoderitſch, *et* Schemniz,) Bohemia (*prope* Eula, *rarius prope* Schwarzenthal *et* Bergreichenſtein) *et* Salisburgo (*prope* Kamingſtein, *etiam prope* Fuſch, Muhrwinkel *et in valle* Zillerthal,) *parcius in* Lapponia (*prope* Swappawari,) Suecia (*prope* Aedelfors *et* Riddarhytta,) Saxonia (*prope* Reichmansdorf, Ottendorf, Braeunsdorf, Munzig, Schwarzenberg, Johanngeorgenſtadt, *et ad montem* Rabenberg,) Tiroli (*valle* Zillerthal,) Carinthia (*prope* Groskirchheim *et in* Goldzeche,) Stiria (*prope* Mandling,) Haſſia (*prope* Herzhauſen *et* Buchenberg,) Delphinatu (*prope* la Gardette,) Valeſia, Pedemontio (*in valle* Aoſta,) *et* Hiſpania, *utplurimum terrae ſuperficiei ſatis vicinum, rariſſime omni alieno metallo, argento, cupro, ferro liberum, nunc pallidius, nunc ſaturatius flavum, interdum a cupri majori copia inhaerente fulvum, nunc ſuperficiale aut bracteis tenuioribus aliis foſſilibus adhaerens, nunc flammarum, venarum, granorum ſpecie vel maſſis quoque majoribus ſpato, quartzo, gypſo, humo, argillae, trapezio, gneiſſo fornacum, aut metallifero, feldſpato, petroſilici, jaſpidi, pyritae, molybdaenae, arſenico nativo, ſtibio communi, pſeudogalenae, galenae, ferri argentive mineris inhaerens, forma communi, aut tabaci hiſpanici more matrici adſperſum, ſulcis decuſſantibus in ſuperficie exaratum, cellulоſum, floccoſum, dentium, ramorum, ſetarum, capillorum, cryſtallorum quoque exilium, utplurimum aggregatarum tabulas hexaëdras, priſmata rectangula tetraëdra in aciem terminata, aut*

aut imperfecta utrinque pyramide tetraëdra terminata, cubos, pyramides simplices triëdras aut duplices tetraëdras referentium specie conspicuum.

arenarium. 2. A. granorum micularumque auri colore fulgentium specie arenae granis mixtum.

Syst. nat. I. *p.* 208. *n.* 9. XII. 3. *p.* 198. *n.* 12. Arena (aurea) auri difformis.

Waller. miner. 208. Aurum nativum terrae et arenae inhaerens solutum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 358. *n.* 5. Aurum nudum vel vestitum diverso colore terrae vel arenis inhaerens.

Cronst. miner. §. 164 1. 4. Aurum nativum lotum.

Habitat in Americae *meridionalis insularumque oppositarum fluviis plurimis*, Africae Nilo, Nigro, Zair, Axime *et* Senegal, Arabiae Artemidoro *et aliis*, Cappadociae Thermodoonte, Caramaniae Hynami, Bithyniae Chrysorrhoo, Mingreliae Phasi, Lydiae Hermo *et* Pactolo, Bactriae Octro, Indiae Gange *et aliis*, *fluviis insulae* Timor, *regni* Tibetani Altancol, Sinensis Junnam, Russici Danà, Thraciae Hebro, Transilvaniae Burcia, Avanjos, Marosch, Temesiae Nera *et* Menisch, Hungariae Griesche *et aliis*, Poloniae Warta, Silesiae Bober, Barusch, S. Georgenbach, Goldbach, Goldbrunn, Piel, Kazbach, Zaks *et* Isari, Bohemiae Sassawa, Nissa, Saxowa, Ottawa, Planiz, Mulda, Albi, Gizera, Worliz, Moraviae Viadro, Germaniae Danubio *et* (*jam in* Alsatia) Rheno, Austriae Waga, Carnioliae Savo, Carinthiae Gravo, Salisburgi Mura *et* Salza, Brixiae Sila, Tirolis Athesi *et* Dravo, Bavariae Fürd, Silvae *nigrae* Goldbrunn, Franconiae Cronach, Goldbrunn *et* Sala, *montis piniferi* Egra, Moeno *et* Rudach, Vennonum Fontana, Lusatiae Elistro, Goldbach *et* Sprea, Saxoniae Iliisso, Voigtlandiae, Weida, Seiffenbach, Goelsch, Gera *et* Alstera, Thuringiae Schwarza *et* Unstruth, Hassiae Edera *et* Oerz, Hercyniae Helm, Westphaliae Amaso, Sailla *in* Mosellam *exeunte*, Cevennensium Cevis *et* Gardonis, Burgundiae Dubis, Pyrenaeorum Ariega, Benagues, Ferriet, Garonna *et* Salata, Hispaniae Tago, Italiae Pado, Rhaetiae Adda *et* Oeno, Helvetiae Amma, Arola, Goldbach *et* Ursa, Vallesiae Dala *et* Rhadano, *magis minusve ponderosum, aurique nunc majorem nunc minorem copiam, saepius adeo exiguam continens, ut operam in eo extrahendo*

bendo collocatam non compenſet, auri particulis per hydrargyrum vel aquam regis eliciendis nunc majoribus nunc minoribus, interdum pulvereis.

larvatum. 3. A. ſubtiliſſimis particulis aliis foſſilibus intermixtum, hydrargyri ope eliciendum.

Habitat in Sibiriae (*monte* Schlangenberg, *etiam prope* Onaburg *et in terra* Tſchudarum,) Tranſilvaniae (*prope* Trojka, Gertes, Boiza, Kisbanya, Nagyag, Salatnam, Cajonell, Stuniza, Facebai, Fuſes, Ginel, Herczigan, Kirnik, Barkura, Criczum, Ruda, *montium* Rota,) Hungariae (*prope* Kapnik, Bakabanya, Schemniz, Hoderitſch, Cremniz, Magurka,) Sileſiae (*prope* Reichenſtein,) Bohemiae (*prope* Eula *et* Schwarzenthal,) Saxoniae *prope* Munzig, Schwarzenberg *et* Braeunsdorf,) Sueciae (*prope* Edelfors) Carinthiae (Goldzeche *et prope* Groskirchheim,) Salisburgi (*ad montem* Räthhausberg) *et* Americae *fodinis, creta, ſpato, argilla, porphyrio ſchiſtoſo, jaſpide, quartzo, ligno ſubterraneo, ſtibio communi, arſenico nativo, et albicante, pſeudogalena, galena, cinnabari, ferro ſpatoſo et ſulphurato, cupri argentique mineris variis, et pyrite potiſſimum matricem praebentibus, in qua, oculis, quamvis armatis non conſpiciendum aurum latet.*

molybdaenae. 4. A. inquinans plumbei coloris et nitoris igni expoſitum ſulphuris vaporem et flammam emittens, violentiſſimo auri granum nudum relinquens.

v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 68. Aurum molybdaena mineralisatum.

Habitat in Tranſilvaniae (*prope* Nagyag) *et* Hungariae (*prope* Rimazombat) *fodinis, ex auro, molybdaenae calce et ſulphure conſtans.*

ſtibiatum. 5. A. coloris chalybei, candeſcendo ſulphuris vaporem flammamque cum fumo albo emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 68. Aurum antimonio mineralisatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchlipſch) *et* Tranſilvaniz (*prope* Nagyag) *ex auro et ſtibio vulgari conflatum, ſua perſicie interdum plumae inſtar ſtriata.*

rubeſcens. 6. A. rubeſcens, candeſcendo ſulphuris flammam emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 69. Aurum pſeudogalena rubeſcente mineralisatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Pſeudogalena aurifera.

Habitat

Habitat in Tranſilvania *prope* Nagyag, *lamelloſum, nitoris ſemimetallici, praeter aurum zinci ferrique calcem et ſulphur continens.*

cinereum. 7. A. duriuſculum fragile compactum coloris chalybei, candeſcendo ſulphuris flammam et arſenici fumum edens.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 68. Aurum minera argenti cinerea mineraliſatum.
Habitat in Tranſilvania (*prope* Nagyag) *cupro cinereo externo habitu ſimile, et hujus more praeter aurum, ſulphur, arſenicum, cuprum et pauxillum argenti continens.*

albidum. 8. A. albidum intus flavicans fibroſum candeſcendo ſulphuris flammam et arſenici fumum emittens.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 69. Aurum ferro et arſenico ſulphurato mineraliſatum, textura filamentoſa flaveſcente, facie argenti arſenicalis.
Habitat in Tranſilvania *prope* Nagyag, *praeter aurum ſulphur arſenicum et ferrum continens, externo habitu arſenicum argentiferum referens.*

vireſcens. 9. A. ex aurichalceo vireſcens obſcurius nitens texturae minutim granulatae candeſcendo ſulphuris vaporem flammamque emittens.
Bindheim Schr. berl. Naturf. 4 *p.* 396. Grüner Goldkies.
Habitat in Tranſilvania *prope* Nagyag, *quartzo inniduſans praeter aurum, ſulphur et ferrum, cuprum quoque et magneſiam continens, ſaepe aurum bracteatum intermiſtum continens.*

pyriticoſum. 10. A. aurichalceum candeſcendo ſulphuris flammam emittens.
Syſt. nat. I. *p.* 184. *n.* 2. Aurum nudum minerae.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. Aurum (mineraliſatum) pyrita.
Cronſt. miner. §. 165. 2. 1. 1. Aurum ſulphure mineraliſatum mediante ferro.
Wolterſd. miner. 29. Aurum minera varia veſtitum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 356. *n.* 2. Aurum ſulphure et ferro cum vel ſine cupro mineraliſatum, minera pyritaſea flava vel virideſcente.
Habitat in Sumatra, nova Hiſpania, Succia (*prope* Aedelfors,) Stiria (*prope* Mandling,) Salisburgo (*prope* Fuſch *et* Muhrwinkel,) Hungaria (*prope* Magurka *et* Kimazombat) *et* Tranſilvania (*prope* Facebay,) *interdum fatiſcens aut* e. gr. *in* Sabaudia *prope* Sourde, *cryſtallorum ſpecie, praeter aurum ſulphur et ferrum continens.*

11. A.

bracteatum. 11. A. coloris ferrei lamellis flexilibus conſtans candeſcendo fumans et granum ductile nitoris colorisque argentei relinquens.

Scopol. ann. hiſtor. natur. 3. *p.* 107.

v. Ruprecht phyſic. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. 1. *p.* 86.

Habitat in Tranſilvania *prope* Nagyag, *cultro ſectile, praeter aurum aqua etiam regia extrahendum ferrum, plumbum, argentum et ſulphur, interdum quoque ſtibium, vel praeterea wismutum, cuprum atque arſenicum continens, quartzo vel magneſiae roſeae minoribus particulis, vel majoribus fruſtis, innidulans, forma aut communi aut tabularum hexaëdrarum.*

94. PLATINA.

Coloris argentei nitorisque tenacissima, duriſſima, ſonora, ſummopere malleabilis et ductilis, ponderis ſpecifici = 24000 : 1000.

Igne fixiſſimum, neque ſulphure, neque ſulphuris hepate, neque plumbi vitro domanda, cum nitro tamen detonans, difficilime, et ferro ipſo longe difficilius liqueſcens.

Aqua regis ſolvenda, ex hac per ſal ammoniacum colore aurantio praecipitanda.

granulata. 1. PLATINA.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 365. *n.* 7. *Cronſt. miner.* §. 178. *Vogel miner.* 517. Platina del Pinto.

Watſon act. angl. 46. *n.* 496.

Lewis Zuſamenh. d. Künſt. I. 1. *p.* 211. &c.

Marcgraf chem. Schrift. 1. *p.* 1. *ſqq.*

Scheffer, Cronſtedt et Wallerius act. Stockh. 14. *p.* 275. 284. 19. *p.* 303. 26. *p.* 228. 27. *p.* 167.

Habitat in regno Peruano *prope* Quito, *in* nova Granada *prope* S. Fé, *et* Choco, *etiam in* Barbados, *interdum in vicinia*

vicinia montium ignivomorum *mediae* Americae (*an per hos generata?*) *tum in fodinis, tum ad ripas fluviorum, forma granorum laevigatorum compressorum stanni, colore et nitore nunc obscuriore nunc lucidiore conspicuorum rarissime cohaerentium, ferri scobe plurima* (*ad* $\frac{1}{8}$ *usque*) *inquinatorum, hydrargyri connubium renuens, et colore ad granatinum accedente in aquam regis transiens, demum circa annum* 1736 *in* Europa *innotuit.*

APPEN-

APPENDIX.

LARVATA.

1. Animalium.
   a. Mammalium.
      α. 95. ANTHROPOLITHUS.
      β. 96. ZOOLITHUS.
   b. Avium.
      97. ORNITHOLITHUS.
   c. Amphibiorum.
      98. AMPHIBIOLITHUS.
   d. Piſcium.
      99. ICHTHYOLITHUS.
   e. Inſectorum.
      100. ENTOMOLITHUS.
   f. Vermium.
      101. HELMINTHOLITHUS.
2. Vegetabilium.
      102. PHYTOLITHUS.

LARVATA.

95. ANTHROPOLITHUS. Corpus humanum ejusve partes referens.

totalis. 1. A. totum corpus humanum referens.
Syſt. nat. I. *p.* 201. *n.* 1. XII. 3. *p.* 156. *n.* 1. *Geſn. petrif.* 73. Zoolithus hominis.
Cartheuſ. miner. §1. Anthropolithus totius corporis.
Heppel Schatkamm. 579. *Henckel flor. ſaturn.* 532. Petrificatum hominis.
Cronſt. miner. §. 282. 2. 1. 1. 1. *et* §. 285. 3. 1.
Inventus Fahlunae *in* Suecia, *vitriolo ferri et pyrita conditus*, *in lapidem durum*, *ut fertur converſus*, 1585 Aquis ſextiis Galliae, Reattlingae *in* Suevia, Freybergae *in* Saxonia.

partialis. 2. A. cranii vel aliorum oſſium.
Grew muſ. ſoc. reg. p. 332.
Kundmann promtuar. p. 255.
Inventus traditur in montibus Remis Campaniae gallicae *vicinis.*

96. ZOOLITHUS. Corpus mammalis cujusdam ejusve partes referens.

Turcoſa. 1. Z. dentium duriuſculus ex viridi caeruleſcens.
Syſt. nat. I. *p.* 201. *n.* 4. XII. 3. *p.* 156. *n.* 4. Zoolithus dentis viridi caerulei.
Reaumur act. pariſ. 1718. *p.* 230. Turcoſa gallica.
Waller. miner. 359. Petrificata animalia dentium quadrupedum, nitorem et polituram gemmeam admittentia, colore cyaneo.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 575. *n.* 5. Zoolithi mineraliſati dentium quadrupedum colore cyaneo nitorem et polituram gemmeam admittentes cuprei.
Cronſt. mineral. §. 287. 2. 1. 1. 1.
Habitat in Perſia, Sibiria, Bohemia (*prope* Lelſa, Thurgovia Helvetiae, Occitania inferiori, *et provincia* Nivernenſi

---

Non confundenda cum his larvatis oſſa et ligna mere foſſilia, animalia et vegetabilia eorumque partes cortice lapideo obducta, aut inſecta et vegetabilia mineralibus incluſa. Anthropolithi plurimi maxime dubii.

nensi Galliae, *orientis incolis magni aestimatus et adhuc-dum inter gemmas relatus, quamvis politura mediocrem tantum acquirat nitorem, opacus, linguae paulisper adhaerescens, ferri interdum forsan cupri calce tinctus, ut tamen saepe demum ad aërem, solem aut leniorem ignem acquirat, fortiori vero vel diutius efficaci in sordide luteum, fuscum aut nigricantem convertat.*

Osteolithus. 2. Z. ossium calcareus.
Karst. in Lesk. Mineralkab. 2. p. 43.
Habitat in Thuringia *prope* Erfordiam *et* Vinariam, *in marmor vulgatum conversus.*

simiae. 3. Z. integri sceleti simiae.
Swedenborg regn. subterran. de cupro. Dresd. 1734. fol. p. 168. t. 2.
Inventus in Hennebergia 1733 *prope* Glücksbrunn, *margae bituminosae cupriferae incluſus.*

cervi. 4. Z. ossium cervi.
Syst. nat. I. p. 201. n. 2. XII. 3. p. 136. n. 2. Gesn. petrif. 43. Zoolithus cervi.
Spada lap. veron. p. 45. Petrificatum cervi totalis.
Hermann marlograph. Sceleton alces.
v. Born ind. foss. 2. p. 1. Zoolithus cornu cervi ferrugineus ochraceus fuscus.
Inventus in montibus di Valmenara di Grezzana, *in* Silesia, *prope Baruth in* Silesia, *nunc integrum sceleton, nunc ossa segregata.*

Rosmari. 5. Z. capitis ossei Rosmari.
Monti monument. diluv. nuper in agro Bonon. det. Bonon. 1719. 4.
Inventus circa Bononiam Italiae.

bovis. 6. Z. sceleti bovini.
Inventus sub finem prioris seculi in Saxonia *inter* Querfurtum *et* Gatterstedt.

soricis. 7. Z. sceleti soricini.
Inventus in Bohemia, *ardeſiae incluſus.*

97. ORNITHOLITHUS. Corpus avis ejusve partem referens.

rostri. 1. O. rostri. *Syst. nat.* I. *p.* 200. *n.* 2. XII. 3. *p.* 157. *n.* 2. *Waller. miner.* 360. *Syst. miner.* 2. *p.* 567. *n.* 4. a. Xylolithea rostrorum avium.
Inventus circa Jenam *et* Vinariam, Thuringiae Reutlingam Sueviae, *et in fuillo schistoso impressus* Jeningae *ad fines* Sueviae Helveticos.

ossium. 2. O. ossium.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 567. *n.* 4. Ornitholithi avium, *et p.* 568. *n.* 7. Typolithi ossium avium.
Hermann marlograph. 2. *c.* 9. *p.* 224.
Habitat in Silesia.

plumarum. 3. O. plumarum.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 566. *n.* 2. Ornitholithi plumarum avium, *et p.* 568. *n.* 6. Typolithi plumarum avium.
Scheuchz. querel. et vindic. pisc. p. 14. *t.* 2.
Walch Naturg. Verstein. II. 2. *p.* 182.
Inventus potissimum Oeningae *ad fines* Sueviae Helveticos *fuillo schistoso impressus.*

98. AMPHIBIOLITHUS. Corpus amphibii ejusve partem referens.

testudinis. 1. A. testudinis. *Gesn. petrif.* 41.
Inventus totalis in Helvetiae *ardesia* Glaronensi, *in tophe montis* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Molam *potius typolithus*, *partialis in ardesia* Glaronensi *et prope* Berlingam Helvetiae, *in* Malta, Lipsiae *et in aliis* Saxoniae *partibus*, *in* Angliae *quoque*, *praesertim* Oxfordiae *lapidicinis obvius.*

ranae. 2. A. ranae. *Gesn. petrif. p.* 40. 41.
Spener miscell. Berolin. p. 102. Lapis ingentis magnitudinis bufonem exhibens.
Inventus partialis capitis ranae in ardesia Helvetiae Glaronensi, *totalis bufonis in fuillo schistoso* Oeningensi.

crocodili. 3. A. totalis sceleti crocodili. *Gesn. petrif. p.* 40.
Miscell. Berol. 1710. *p.* 103. *f.* 24. Crocodili sceleton e fodinis thuringicis Kupferschlieferibus ad 50 ulnarum profunditatem.

Act.

Ornitholithi *plurimi potius typolithi, alii huic omissi ad incrustata referendi.*

Act. Lipſ. 1718. *p.* 188. *t.* 11. Sceleton Crocodili in ſchiſto. *Stuckeley act. angl. n.* 360. *p.* 936. *cum ic.*

Iuventus in Anglia (*prope* Ellton) *in argilla indurata*, *in* Aquitania (*prope* Dax) *in* Hennebergia (*prope* Suhl) *et* Wirtembergia (*prope* Boll) *in lapide ſchiſtoſo.*

99. ICHTHYOLITHUS. Corpus piſcis ejusve partem referens.

niger. 1. I. in lapide ſchiſtoſo nigro.

Fiſchſchiefer. *Syſt. nat.* I. *p.* 198. *n.* 1. XII. 3. *p.* 159. *n.* 1. *Schreb. lithogr.* 106. Ichthyolithus totalis ſchiſti.

Geſn. petrif. p. 37. *Wolf. half. t.* 13-20. *Davil. curioſ.* 3. *t.* 4. *Myl. ſaxon.* 1. *p.* 4. *f.* 1-3. *et p.* 47. *f.* 12. *Braun mixer.* 2. *t.* 7. 8. Piſces petrificati.

Geſn. fig. 161. Lapis iſlebianus.

J. J. Scheuchzer querelae et vindiciae piſcium. Tigur. 1708. 4. *p.* 15.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 158. *n.* 5. Amphibiolithus totalis Nantis. *Invenitur in marga bituminoſa, vel ardeſia, piſce ipſo vel ipſius parte nunc bitumine, nunc pyrita, nunc cupro fulvo perfuſa, in monte* Vicentino Viale, *in montibus* Helvetiae Glaronenſibus, *in* Wirtembergia *prope* Boll, *in comitatu* Ifenburgico (*prope* Haingründa,) *prope* Münſterappel *ad* Rhenum, *in* Haſſia (*prope* Riegelsdorf) *in comitatu* Mansfeld (*prope* Islebiam, Rotenburgum,) *et* Henneberg (*prope* Ilmenau,) Sileſia (*prope* Mansbach,) *et inſula* Angliae Sheppey, *piſcibus ipſius ad muraenae, xiphiae, gadi, ſcorpaenae, pleuronectis, ſpari, labri, percae, ſcombri, ſilari, ſalmonis, eſocis, mugilis, clupeae, cyprini baliſtae, ſyngnathi, rajae genus pertinentibus, interdum merus typolithus.*

pallidus. 2. I. in lapide ſchiſtoſo pallido.

Syſt. nat. I. *p.* 198. *n.* 2. XII. 3. *p.* 159. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 100. *Schreb. lith.* 107. *Rumpf muſ. t.* 59. *f.* H. Ichthyolithus totalis marmoris.

Scheuchz. muſ. 97. 104. *querel.* 17. *herbar.* 40. 115. Marmor ſ. lapis fiſſilis marmoreus candidus ſ. ſubflavus eichſtadienſis ſ. pappenheimenſis cum dendritis piſciumque impreſſionibus.

Krüger Geſch. d. Erde. Hall. 1746. 8. Piſcis in lapide.

Habitat in Palaeſtinae Libano, Veronenſi *monte* Bolca, Romania Italiae *mediae* (*prope* Scapezzano *et* Mondolfo,)

Helvetiae *pago* Uri, *in confiniis* Sueviae Helveticis (*prope* Oeningen,) *comitatu* Pappenheimenſi, Bavaria, *principatu* Eichſtadienſi *et* Onoldino, *piſcibus, variis marinis, e. gr. ſcorpaena, pleuronecte, ſcaro, labro, ſcombro, trigla, exocoeto, quam fluviatilibus muraenis, percis, cobitide, ſalmonibus, eſocibus, cyprinis, eorumve capitibus, branchiarum operculis et oſſiculis, aliisve oſſibus, pinnis, caudis, cirrhis, ſquamis ſuillo ſchiſtoſo cinerascenti, aut marmori fiſſili impreſſis, interdum quoque bitumine perfuſis.*

Bufonites. 3. I. dentis molaris anarhichae.

Syſt nat. I. *p.* 198. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 100. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 109. Ichthyolithus dentis hemiſphaerici.

Act. angl. 200. *p.* 750. *Lugd. lithoph.* 70. *Mort. north.* 244. Bufonites majuſculus atro-rubens inſtar capſulae glandis quercinae.

Boët. lap. 301. Lapidis bufonitis varietas prima.

Merret pin. 210. Bufonius.

Geſn. lap. 161. Batrachita ſ. Crapodina.

Habitat cum gloſſopetris e. gr. *in* Wirtembergia, *lapidicinis* Saxoniae Querfurtenſibus, *extrinſecus nitens laevis, ſaepiſſime niger.*

Gloſſopetra. 4. I. dentis ſquali.

Syſt. nat. I. *p.* 198. XII. 3. *p.* 158. *n.* 6. *Schreb. lith.* 108. Amphibiolithus dentis ſquali.

Olear. muſ. t. 21. *Büttn. diluv.* 242. *t.* 24. B. 9. γ. A. 7. *Lerch. oryctol.* 39. *Vogel miner.* 211. *Wolff halſ. t.* 21. *J. Reiske de gloſſopetr. Luneburg. Lipſ.* 1684. 4.

α. anceps ſerratus. *Geſn. fig.* 162. *f.* A. B. *Worm. muſ.* 67. *f.* 4. *Bocc. obſ.* 314.

β. anceps incurvus integerrimus. *Schreb.* α.

γ. anceps rectus integerrimus. *Schreb.* β.

δ. ſubanceps baſi bifurca. *Schreb.* γ. *Geſn. fig.* 162. *f.* 1. *Worm. muſ.* 67. *f.* 1.

ε. teres rectus ſtriatus trifidus. *Schreb.* δ.

ζ. ſubulatus ſtriatus. *Schreb.* η.

Habitat in Archipelagi *inſulis, frequens in* Melita, Italia (*prope* Creuzzo *et* Veronam,) Helvetia, Wirtembergia (*prope* Echterdingam, Bebenhuſam, Pfullingam,) Palatinatu (*prope* Alzey,) *prope* Aquisgranum, *et* Luneburgum, *in* Holſatia, Haſſia, Mansfeldia, Saxonia (*praeſertim prope* Querfurtum,) Carniolia, Carinthia, Bohemia

mia (*prope* Pragam) Sileſia, Boruſſia, Scotia, Anglia, Gallia, *duriuſculus*, *extrinſecus nitens*, *intus fibroſus*, *variae magnitudinis*, *ſaepe minimus*, *ſolitarius et gregarius*, *liber aliisve foſſilibus infixus*, *utplurimum glaucus*, *ater aut badius*, *rarius thalaſſinus*.

100. ENTOMOLITHUS. Inſectum aut partem ejus referens.

Cancri. 1. E. cancri. *Syſt. nat.* I. *p.* 197. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 98. *Vogel mineralſ.* 208. Aſtacolithus ſ. Gammarolithus. *Zannich. muſ.* 54. 29. 32. *Scheuchz. quer.* 29. *t.* 4. Cancer lapideus. *Geſn. petrif.* 59. Aſtacolithus.

α. brachyuri.

a. piſi. *Walch Naturg. Verſtein.* 1. *p.* 152.

b. vocantis. *Walch Naturg. Verſtein.* 1. *p.* 152.

c. craniolaris. *Walch Naturg. Verſtein.* 1. *p.* 152.

d. maenadis. *Davil. catal.* III. *t.* 3. H. h.

e. dromiae. *Aldrov. muſ. metall. p.* 152.

f. paguri. *Bourguet petrif.* 113. *Teſſ. muſ.* 98. *Rumpf muſ. t.* 6. *f.* 1. 2. 3. Cancer lapidefactus. *Geſn. fig.* 167. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* G. Pagurus lapidens.

g. chabri. *d'Annon. miner. Beluſt.* 5. *t.* 3. *f.* 1. 2?

h. criſtati. *Walch Naturg. Verſtein.* 1. *p.* 153.

i. longipedis. *Walch Naturg. Verſtein.* 1. *p.* 153.

k. cruentati. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 10.

β. macrouri.

a. paraſitici. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 9.

b. aſtaci. *Scheuchz. ſacr.* 64. *t.* 56. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* I. Aſtacus petrificatus.

c. carcini. *Baier monim. rar. petrif. p.* 13. 14. *t.* 8. *f.* 1. 2.

d. ſquillae. *Baier monim. rar. petrif. t.* 8. *f.* 10. 12. *Kundm. rar. nat. et art. t.* 4. *f.* 12.

e. crangonis. *Knorr Verſtein. t.* 15. *f.* 6?

f. mantis. *v. Born ind. foſſ.* 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri.

g. policis. *Klein dub.* 36. *f.* E. Z. Pulex petrificatus.

h. ſtagnalis. *v. Born ind. foſſ.* 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri ſtagnalis.

Habitat in Aegypto, America, Japonia, Sina (*prope* Canton,) Java, India (Tranquebariae, *et ad littora* Coromandel *et* Malabar,) *in* Italia (*prope* Vicentium, *et in parte tenarum* Venetarum Veronenſi *prope caſtellum* S. Felicis, *in valle* Donega, *ad radicem montis* S. Leonhardi, *et prope* Caſa di Chiafarin di Cema,) *in* Helvetiae *montibus* Lagerberg, Schneckenberg *et* Glaronenſibus, *in comitatu* Pappenheimenſi, *terra* Eichſtadienſi, *et* (*prope* Solenhofen) Onoldina, *in terris* Brunsvicenſibus (*prope* Helmſtaedt *et* Gehrden,) *terra* megalopolitana (*prope* Altſtargard,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Motam *in monte* S. Petri,) Gallia (*prope* Dax, Dieulouard *et* Angers,) Hiſpania, *et* Angliae *inſula* Sheppey, *nunc integrum animal, nunc ſcutum dorſale, chelas, pedes, caudam vel lapillos referens, in ardeſia et marmore fiſſili, frequentius, quam in aliis foſſilibus* e. gr. *arenario, argilla indurata, obvius.*

monoculi. 2. E. monoculi polyphemi.
(*Andreae*) *Br. aus der Schweiz. p.* 32. *t.* 4.
Habitat in marmore fiſſili Onoldino (*prope* Solenhofen.)

paradoxus. 3. E. oniſci paradoxi.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 160. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 98. *t.* 3. *f.* 1, 2. *Act. Stockh.* 1759. *p.* 19. *t.* 1. *f.* 1-4.
Act. petropol. 1766. Oniſcus petrificatus.
It. oel. 147. *f.* 147. Petrificatum valvulam echiei referens.
Schreb. lithol. p. 48. Conchites anomius valvulis trilobis.
It. wgoth. 87. *f.* 88. Petrificatum ignotum.
Woltersd. miner. 41. *Lehm. Floezg.* 72. *t.* 1. A. B. Conchites tribus lobis ſcarabaeum referens.
Lindawes ap. J. Mayer Samml. phyſ. Auff p. 39-42.
β) *It. wgoth.* 24. *ſcan.* 121. Petrificatum inſecti coleoptrati.
Brömel act. Upſal. 1729. *p.* 494. *t.* 496. 497. *lithol.* 2. *p.* 494. 525. 526. 528. Lapis fiſſilis niger aluminaris inſectorum veſtigia exhibens.
γ) *It. ſcan.* 122. Petrificatum alterum piſiforme.
Bromel act. Upſal. 1729. *p.* 527. Petrificatum.
Habitat in Angliae *provinciis* Shrop (*prope* Colebrookdale,) Stafford *et* (*prope* Dudley) Worceſter, *in* Oſtrogothia, Weſtrogothia, Oelandia *et* Scania Sueciae, *in monte* Boruſſiae Cyngalerberg *prope* Gedanum, *ducatu* Megalopolitano (*prope* Roſtochium, Stargard *et* Gnoym,) Marchia Uckerana *et reliqua* Brandenburgica (*prope* Berolinum, *novum* Ruppinum *et* Francofurtum,) Bohemia (*prope* Coſors

Colors *et* Ginez,) Franconia (*prope* Glücksbrunn,) Thuringia (*prope* Burgwenden,) *terra* Paderbornenſi (*prope* Stemme,) Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich, *et in monte* Koermberg,) *prope* Aquisgranum, *in* Gallia (*prope* Angers,) Hiſpania (*prope* Pardos *et* Anchuela) *et* Helvetia, *in marmoris et ſuilli variis ſpeciebus, frequentiſſime nigris, ardeſia, jaſpide, pyromacho, arenario, alumine ſchiſtoſo occurrens, nonnunquam merus typolithus, alias aut vagus, aut matrici infixus, ſolitarius, aut una cum aliis larvatis, nunc rectis, nunc vermis inſtar incurvatus, nunc expanſus, nunc contractus, nunc partialis, nunc totalis, oblongo-ovatus, ex capite, trunco et cauda compoſitus, capite teſta valde convexa ſubaſpera ſaepius tripartita antrorſum ſemilunari tecto, ſulcis per totam longitudinem, interdum flexuoſis, exarato, ſupra ad latera hemiſphaericis aut cylindricis duobus tuberculis notato; trunco cylindrico trilobo, teſta lamioſa ex annulis verſatilibus triarcuatis compoſita tecto; cauda tenui per tria tubercula tripartita: An protypus oniſci ſpecies?*

101. HELMINTHOLITHUS. Vermen ejusve partes potiſſimum duriores referens.

α. molluſcorum.

aſteriae. 1. A. aſteriarum.

α. pappoſae.
in marmore fiſſili Pappenheimenſi *et* Onoldino.

β. rubentis.
in topho montis S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam.

γ. minutae.
Syſt. nat. I. *p.* 1099. *n.* 4. XII. 3. *p.* 166. *n.* 11. Helmintholithus (Aſtrion) Aſteriae minutae.
in Angliae *creta.*

δ. glacialis?
in Gallia *prope* Mulesme.

ε. reticulatae.
in Gallia *prope* Chaſſai ſur-Saone.

ζ. arantiacae.
Walch Steinr. I. *p.* 107. 108. *t.* 2. *n.* 1. Stellae marinae.

η. equeſtris.
in arenario Saxoniae Pirnenſi.

ϑ. ophiurae.
in marmore, *potiſſimum fiſſili*, mantuano Italiae, Onoldino Germaniae, *radiis ſolitariis etiam prope* Rotenburgum *ad* Tubarim *obviis*, *in arenario micante flavo in* Hennebergia *prope* Oberlantes.
ι. pectinatae.
in marmore fiſſili Pappenheimenſi *et* Onoldino.
κ. multiradiatae.
b?. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 166. Helmintholithus (alveatus) cylindricus aggregatus confertim oblique annulatus.
radiis avulſis aggregatis in ducatu Megalopolitano *prope* Stargard.
λ. capitis meduſae.
paſſim radii ſolitarii.
Habitat paulo rarior, *in montibus cretaceis*, *calcariis*, *arenariis*, *ſaepius tantummodo impreſſus.*

echini. 2. H. echinorum.
α. integrorum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 166. *n.* 10. *Muſ. Teſſin.* 94. *Schreb. lithol.* 103. a. Helmintholithus (Echinites) echini.
Olear. muſ. 22. 21. *Woltersd. miner.* 36. *Geſn. petrif.* 34. *n.* 1-12. *Geſn. figur.* 168. b. 1. 2. *et* 156. b. 1. 2. *Rumpf muſ. t.* 50. *f.* 7. 9. *et t.* 59. *f.* C. E. F. Echinites.
a. eſculenti.
in Anglia, Hildeſia, Saxonia (*prope* Halam *et* Lipſiam,) Temeſia (*prope* Moldawa,) *principatu* Neocomenſi, *creta*, *marmore*, *marga*, *pyromacho*, *achate*, *pyrita fartus.*
b. excavati. *Klein echinod. ad. Lesk. p.* 95. *t.* 44. *f.* 3. 4. *in marmore* Veronenſi *ex flavo cinereo.*
c. globuli?
in Angliae, Belgii (*prope* Trajectum *ad* Moſam) Weſtphaliae (*prope* Ludenberg *et* Bürwenich,) Hercyniae (*prope* Goslariam,) Haſſiae (*prope* Bibra,) *epiſcopatu* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen) *ut plurimum calcariis rarius pyromacho.*
d. ſaxatilis.
in marmore Auſtriae *ſuperioris prope ſalifodinas obvio.*
e. ovarii.
in Angliae, Normandiae, Helvetiae *montibus cretaceis et calcariis.*
f. diadematis.
in Helvetiae *monte* Randberg, Weſtphaliae Rothenberg.
g. circinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 119. *t.* 45. *f.* 10.
h. cida-

h. cidaridis.
in Angliae, Saxoniae (*in* Plauiſchen Grund *prope* Dresdam,) Franconiae (*inter* Bambergam *et* Erlangam,) Wirtembergiae, (*ad montem* Teck,) Sueviae (*prope* Giengen) *pyromacho*, Wirtembergiae (*prope* Blabyram) *marmore, etiam prope* Pfullingam, *in* Helvetiae *monte* Randberg, *valle* Hemmerthal *et prope* Babendorf, *in* Hildeſiae *monte* Galberg *obvius.*

i. mammillati.
in Melita, Helvetiae *monte calcario* Legerberg, Lotharingiae (*prope* Basville) *minera ferri.*

k. lucuntris.
in Angliae *montibus cretaceis*, Veronenſibus.

l. coronalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 136. *t.* 8. A. B.
in Angliae *potiſſimum*, *creta et pyromacho.*

m. aſterizantis. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 141. *t.* 8.
creta repletus, *teſta in ſpatum converſa.*

n. teſſellati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 153. *t.* 11. G.
in Baſileae *montibus calcariis.*

o. botryoidis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 154. *t.* 11. H.

p. ſinuati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 157. *t.* 12.
in Angliae *creta et marmore.*

q. ſemigloboſi. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 158. *t.* 43. *f.* 1.
in Sileſiae, Helvetiae *montibus calcariis.*

r. quinquelabiati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 159. *t.* 41. *f.* 3.
in Helvetiae *montibus calcariis.*

s. conoidei. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 159. *t.* 43. *f.* 2.

t. albo-galeri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 162. *t.* 13. A. B.
in Angliae, *creta*, Saxoniae *inferioris marmore.*

u. depreſſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 164. *t.* 40. *f.* 5. 6.
in Saxoniae *inferioris*, Helvetiae *calcariis.*

x. vulgaris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 507. Echinitae fibulares.
in Angliae, Germaniae, Sileſiae *calcariis frequens.*

y. quadrifaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 47. *f.* 3-5.

z. ſexfaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 50. *f.* 1. 2.

aa. ſubuculi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 171.

bb. ſcutati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 175.
in Angliae, Daniae *creta.*

cc. ovati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 178. *t.* 53. *f.* 3. *t.* 42. *f.* 5. *et t.* 8. *f.* G.

dd. puſtuloſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 180. *t.* 16. A. B.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore.*

ee. qua-

ee. quadriradiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 182. *t.* 54. *f.* 1. *in* Hollatiae *marmore rudi.*

ff. minoris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 183. *t.* 16. C. D. *et t.* 17. a. b. c. d.

gg. dubii. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 184. *t.* 44. *f.* 5.

hh. rosacei.
in Occitaniae *montibus* Sevennis.

ii. alti. *Lesk. ap Klein echinod. p.* 189. *t.* 53. *f.* 4.

kk. orbiculati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 194. *t.* 41. *f.* 2.
in Helvetiae *montibus calcariis.*

ll. subrotundi.
(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz t.* 5. *f.* g.

mm. corollati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 209. *t.* 40. *f.* 4.

nn. Orbiculi.
in terrae Venetorum *parte* Veronensi *et* Vicentina, Occitania, (*prope* Bardenburg) Westphalia.

oo. placentae.
in Melita.

pp. cordis anguini.
Luid lithop. brit. p. 47. n. *et fig.* 964-969.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore rudi.*

qq. lacunosi.
Scill. corp. mar. t. 7. *f.* 1. *t.* 10. *f.* 4. *et t.* 25. *f.* 2.

rr. radiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 234. *t.* 25.
Walch diluv. monum. p. 162. *t.* E. 14. *n.* 1. 2.

ss. complanati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 238. *t.* 51. *f.* 1. 2.
in Helvetiae *marmore rudi.*

tt. subgloboſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 240. *t.* 54. *f.* 2. 3.
in Angliae *creta*, Helvetiae *marmore rudi.*

uu. Ananchytis. *Lesk. ap. Klein. echinod. p.* 243. *t.* 53. *f.* 1. 2.

xx. bicordati. (*Andreae*) *Br. a. d. Schw. p.* 16. *t.* 2. *f.* c.
in Helvetia.

yy. carinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 245. *t.* 51. *f.* 2. 3.
in Norico.

zz. spatagi.
in Angliae *creta frequens, in* Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *topho*, *ducatus* Juliacensis *et* Bergensis (*prope* Blazheim *et* Steinen,) *comitatus* Regenstein (*prope* Thale,) Helvetiae (*ad* Birsam *prope* Basileam, Vergiae, Melitae *marmore.*

aaa. brissoidis. *Scill. corp. mar. t.* 10. *f.* 1.

bbb. ovalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 253. *t.* 41. *f.* 5.
in Helvetia.

ccc. pyri-

ccc. pyriformis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 255. *t.* 44. *f.* 7. *et t.* 51. *f.* 5. 6.

ddd. lapidis cancri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 49. *f.* 10. 11.

eee. patellaris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 53. *f.* 5-7.

β. partium.

a. aculeorum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 9. Helmintholithus (judaicus) obovatus crenulato-ſtriatus ſubpetiolatus.

Muſ. Teſſin. 94. Helmintholithus judaicus lapis dictus.

Imperat. hiſt. nat. 743. *f.* 1-4 *Volkm. ſileſ.* 1. *t.* 27. *f.* 32. *Aldrov. muſ.* 715. *Calceol. muſ.* 298. *Worm. muſ.* 69. *Wagn. lap. judaic. Hal.* 1724. 4.

(*Andreae*) *Br. a d. Schw. p.* 266. Lapis judaicus.

a. tenuiſſimi, teretes.

prope Aquisgranum.

† recti.

1. cylindrici.

in Helvetiae *monte* Randberg.

2. conici.

in Helvetiae *monte* Randberg, Bohemiae *ſuillo prope* Coſors.

†† incurvi.

prope Veronam.

b. craſſiores.

in Helvetia, Sueciae (*prope* Giengen) *pyromacho, laeves, granulati, nodoſi, aculeati.*

c. forma digiti.

d. fuſiformes.

e. triquetri.

in Helvetiae *monte* Randberg, *in* Suevia *prope* Giengen.

f. clavati.

in carpathicorum *montium marmore*, Veronenſi (*in* Scoglio della Limpia,) *ducatus* montani (*prope* Paſſrath,) Saxoniae (*prope* Querfurtum) *pyromacho, vagi et fixi, acaules et ſtipitati, laeves, ſtriati, granulati, nodoſi, verrucoſi, denticulati.*

g. cucumerini.

in Bohemiae (*prope* Coſors) *ſuillo*, Veronenſium *montium marmore*, *in* Helvetiae *monte* Randberg *et pago* Baſileenſi, Wirtembergiae *alpibus prope* Ehningen, Pfullingen, Nebelloch, Thalheim, *monte* Rosberg, *ducatu* Juliacenſi (*prope* Nothberg.

h. glan-

δ. glandiformes.
in Weſtphalia (*potiſſimum prope* Bensberg,) Helvetiae *monte* Randberg, Lotharingia (*prope* Basville.)
b. verrucarum.
in Helvetiae *monte* Randberg.
c. ſcutellarum.
in Helvetiae *monte* Randberg, *prope* Ehningen *et* Pfullingen *in* Wirtembergia.
d. denticulorum.
in Auſtriae *ſuperioris* (*prope ſalifodinas*,) *et* Thuringiae (*prope* Vinariam *et* Jenam) *marmore*.

β. teſtaceorum.
a. multivalvium.

chitonis. 3. H. chitonis.
prope Creazzo *in* Venetorum *terris*.

lepadis. 4. H. lepadis.
α. balani.
in Pedemontii (*prope* Montafia) *arenario*, *in* Melita, Occitania, (*prope* Dresdam) Saxonia.
β. balanoidis.
in Pedemontio.
γ. tintinnabuli.
in Pedemontii, *potiſſimum vallis* d'Andona *marmore*, *etiam in* Cevennis *montibus*.
δ. mitellae.
in Pedemontii (*prope* Montafia) *marmore*.

pholadis. 5. H. pholadis.
Habitat calcariae aut ſilicene indolis in pago et epiſcopatu Baſileenſi (e. gr. *prope* Diekten,) *in* Pedemontio, *terra* Sienenſi, *etiam prope* Staggio Hetruriae, *prope* Bononiam *et* Tergeſtum.

b. bivalvium.

Muſculites. 6. H. myae.
in Arabia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (e. gr. *prope* Berlingen,) Suevia (*prope* Oeningen,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Balingen, *in monte* Hangberg, *prope* Thalhum, Nachren, Pfullingen, Grosbettlingen, Bebenhauſen, Echterdingen, Boll, Heidenheim, Franconia (*prope* Altdorf, Wertheim, Herbipolin, Memeldorf,) Thuringia (*prope* Arnſtadt, Jenam *et* Vinariam,) Haſſia (*prope*

(*prope* Gudensberg,) Hercynia (*prope* Goslar,) *ducatu* Brunsvicenſi, Hildeſiae *montibus* Olterberg *et* Galberg, *ducatu* Bergenſi (*prope* Gerresheim) *et prope* Aquisgranum.

Solenitas. 7. H. ſolenis.

in Hiſpania (*prope* Anchuela,) Helvetia (*prope* Caſtelen, Schenkenberg, Gyslifluh, Hotwil, Oberflachs, Schinznach,) Suevia (*prope* Oeningen *et* Reutlingen,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen; Thalheim, Oſterdingen, Boll, Heydenheim,) Franconia (*prope* Winkelheid *et* Herbipolin,) Saxonia, Thuringia (*prope* Gruuſen *et* Waidenbach,) Hercynia (*prope* Bleichenrode, *in monte* kleiner Kazenberg *et* Tilgenwieſe *prope* Goslar,) Hildeſia (*in monte* Galberg,) *et ducatu* Bergenſi (*prope* Ringersheid *et* Gerresheim,) *interdum mixtus typolithus aut nucleus, calcarius, arenarius, pyritaceus, aut ferruginoſus.*

Tellinites. 8. H. tellinae.

in Italiae *ſuperioris*, Helvetiae (*in monte* Randberg,) Hungariae, Bohemiae (*prope* Pragam,) Franconiae (*prope* Solenhofen,) Megalopolis (*prope* Neuſtreliz,) Hildeſiae (*prope* Dikholzen,) Hercyniae (*in* Olterfeld *prope* Goslar,) Alſatiae (*prope* Gundershofen) *marmore*, *typolithus* *in* Auſtriae (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *argilla.*

α. H. linguae felis.
in Helvetiae *et* Wirtembergiae *montibus calcariis.*

β. H. tellinae roſtratae.
in Wirtembergia *prope* Boll *et* Naehren, *vagus, calcarius.*

γ. H. tellinae donacinae.
calcarius prope Herbipolin.

Bucardites. 9. H. cardii.

in America *meridionali*, Campania *gallica*, Italia (*prope* Bononiam,) Croatia (*prope* Samabor,) Tranſilvania, Temeſia, Bohemia (*prope* Duchomierziz,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Brunn,) Wirtembergia (*in monte* Hungberg, *prope* Heydenheim, Thalheim, Echterdingen, Boll,) Franconia (*prope* Altdorf,) Thuringia (*prope* Jenam *et* Vinariam,) Hercynia (*ad montem* Kalkberg *prope* Goslar,) *in circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim *et* Bergheimersdorf,) *nucleus utpluri-mum vagus, marmoreus, ſuillus, arenarius, vel pyriticoſus.*

α) H.

α. H. cardiſſae.
in Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha.)
β. H. cardii tuberculati.
in Tranſilvaniae *montibus*, Bohemia, Campania *gallica*, Barbaria (*prope* Algeriam.)
γ. H. cardii ruſtici.
in Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam) *ſuillus*.
δ. H. lithocardium.

mactrae. 10. H. mactrae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum, *et reliqua ſuperiore* Italia (e. gr. *prope* Veroniam,) Alſatia (*prope* Waldenheim, Thuringia, Anglia, *utplurimum marmoreus*.

Donacites. 11. H. donacis.
α. H. ſcorti.
in circulo Weſtphalico Germaniae (*prope* Ringerheid.)
β. H. iri.
in Wirtembergia (*prope* Boll,) Alſatia (*prope* Gundershofen,) *pago* Helvetiae Baſileenſi (*prope* Tamuningen.)

veneris. 12. H. veneris.
α. puberis.
a. H. Diones.
in pago Helvetiae Baſileenſi (*prope* Ariſtorf *et* Tenneken,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*prope* Roſenfeld *et* Pfullingen,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (*prope* Jenam) *et* Temeſia, *utplurimum marmoreus*, *ſaepe nucleus*.
b. H. Paphiae.
in Americae Continente, *in* Curacao, Melita, Alſatia (*prope* Gundershofen.)
c. H. Dyſerae.
in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
β. impuberis.
a. ſubcordatae.
α. laeviſſimae.
in Hercyniae (*prope* Oſterwalde) *argilla*, *circuli* Weſtphalici (*prope* Dollendorf *et* Kebinghauſen,) Thuringiae (*prope* Vinariam,) *et* Wirtembergiae (*prope* Blabigram, Boll *et* Bebenhuſum) *marmore*.
β. ſubtiliter ſtriatae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Occitania (*prope* Monſſon,) Alſatia (*prope* Stichhofen,) *marggraviatu* Badenſi, Wirtembergia (*prope* Thalheim

heim *et* Boll) *et* Anglia (*praesertim prope* Stafford,) *utplurimum marmoreus, rarius pyriticosus.*

c. transversim sulcatae.
in Wirtembergia (*prope* Boll *et in monte* Achalm.)

d. cancellatae.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen) *et pago* Helvetorum Basileensi.

e. imbricatae.
in Campania *gallica.*

b. rotundatae.

a. laevis.
in Islandia (*prope* Huaswig,) Anglia (*prope* Witney,) Gallia (*prope* Iffy,) Pedemontio (*prope* Alice,) Carniolia (*prope* Idria,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Bebenhausen, Heydenheim,) Suecia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Palatinatu rhenano, Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolim,) Hassia (*in monte* Weissenstein *et prope* Gundersberg,) Saxonia *superiori* (e. gr. *prope* Geram *et* Querfurt,) Hildesia (*prope* Dickholzen *et in monte* Winterberg, *in circulo* Germaniae westphalico (*prope* Tongern *et* Aquisgranum,) *utplurimum marmoreus, interdum marga, ardesia, pyromachus, arenarius, pyrites, ferri minera, haud raro nucleus.*

b. subtiliter striatae.
in Anglia (*prope* Charlton,) Hercynia (*prope* Osterwalde,) Thuringia (*prope* Vinariam *et* Longosalissam,) Saxonia, Lusatia *inferiori* (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Pragam,) Moravia (*prope* Felsperg,) Hungaria (*prope* Turrik,) Austria (*prope* Waring,) Wirtembergia (*prope* Boll, Heydenheim, Bebenhusan, Pfullingen, Vaihingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg,) *utplurimum marmoreus, interdum fusillus, pyrites aut ferri minera.*

c. *rugosae vel plicatae.*
prope Romam, *in* Helvetia, Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Naehren,) Suevia (*in monte* Achalm, *prope* Reutlingen *et* Gmünd,) Palatinatu (*prope* Weinheim) *et* Hassia (*prope* Weissenstein) *marmoreus aut pyriticosus.*

δ. cancellatae.
in Occitania (*prope* Mouſſon,) *et* Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

ſpondyli. 13. H. ſpondyli.
α. gaederopodis.
in America, Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam, Pfullingen, Naehren, Grosbettlingen, Maehren *et* Echterdingen) *et* Flandria (*prope* Inſulas,) *non raro pyritoſus.*
β. regii.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*) *marmoreus.*

Chamitae. 14. H. chamae.
α. cordis.
in Italia (*prope* Bononiam,) Campania gallica, Auſtria (*prope* Prugg, Brunn *et* Ottokrin,) Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *et* Hildeſia (*prope* Hohenbruche.)
β. gigantis.
in India, *et* (*ferri minera*) Wirtembergia (*prope* Heidenheim.)
γ. hippopedis.
in Italia (*prope* Veronam) *et* Sileſia (*prope* Naumburg *ad fluvium* Queis) *in arenario.*
δ. caliculatae.
ε. Lazari.
ζ. gryphoidis.
in Anglia (*prope* Weymouth,) Occitania (*prope* Mouſſon,) Bavaria (*prope* Ratisbonam) *et* Temeſia (*prope* Valcabanya.)
η. bicornis.
in Occitania (*prope* Monspelium) *et* Lotharingia (*prope* Verdun.)
ϑ. foliaceae.
in Campania gallica.

Arcae. 15. H. arcae.
hinc inde in Germania, e. gr. Saxonia (*prope* Dresdam,) Thuringia (*prope* Jenam,) *terris* Hannoveranis (*prope* Neuſtadt,) Haſſia, Helvetia e. gr. (*prope* Roche) *et* Italia (*prope* Bononiam.)
α. arcae Noae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *et* Venetorum *terra* (*prope* Creazzo) *nucleus.*
β. foſſilis. *Schroet. n. Litterat. 2. f. 3. 4.*
γ. antiquetae.
in America *meridionali*, Temeſia (*prope* Valcabanya.)

δ. gra-

δ. granoſae.

in Hungaria (*prope* Oedenburg) *et* Angliae *comitatu* Oxford.

ε. pectunculi.

prope Trajectum *ad* Moſam, *marmoreus.*

ζ. nummariae?

in Franconia (*prope* Herbipolin,) Suevia (*prope* Reutlingam,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Naehren, Bebenhauſen, Heidenheim,) *marmoreus aut ferri minera, interdum nucleus aut typolithus.*

oſtreae. 16. H. oſtreae.

Pectinites. α. radiatae.

in Anglia (*prope* Wittney *et* Graveſand,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Gallia (*prope* Buchsweiler *et* Avenio-res,) Melita, Italia (*prope* Bononiam,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in monte* Achalm *et* Hangberg (*prope* Tuttlingen, Pfullingen, Nebelloch, Bezingen, Maehringen, Thalheim, Naehren, Echterdingen, Bebenhauſen, Boll, Heidenheim,) *in marcgraviatu* Badenſi *et reliqua* Suevia (*in valle* Kinzingenſi, *prope* Hechingen, Biberach, Giengen *et* Halam,) *in* Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolin,) Haſſia, *electoratu* Trevirenſi (*prope* Liſſingen) Hildeſia (*prope* Dickholzen *et in monte* Galberg,) Saxonia (e. gr. *prope* Dresdam *et* Sachſenburg,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Auſtria (e. gr. *prope* ſalinas *et* Prugg *ad fluvium* Leutha,) Hungaria (*in comitatu* Marmoros,) Temeſia, Sileſia (*prope* Schweidniz) *cretaceus, marmoreus, fuillus, margaceus, pyromachus, arenarius, pyriticoſus, ferruginoſus, ſaepe nucleus, interdum typolithus.*

a. maximae.

in terris Venetorum (*montibus* Vicentinis,) Melita, Croatia (*prope* Samabor, Hungaria (*prope* Oedenburg *et ſalinas* Marmaroſenſes,) Gallicia (*prope* Weliczka,) Bohemia (*prope* Presniz,) Auſtria (*prope* Brunn,) *et* Suevia (*prope* Giengen,) *magnus, marmoreus, arenarius, aut ferri minera.*

b. jacobaeae.

in Pedemontio (*prope* Arignano,) Germania (*prope* Camelingen *circuli* Bavarici, Paſſau, *et* Brunn Auſtriae,) Hungaria (*prope* Oedenburg *et* Lapos,) *et* Belgio (*prope* Malsbroek *et* Theodonis villam,) *marmoreus aut arenarius.*

c. ziczac.
in Belgio (*prope* Theodonis villam) *et* Alſatia (*prope* Gundershofen.
d. minutae.
in Auſtria (*prope* Brunn,) *et* Bohemia (*prope* Libochowiz,) *marmoreus aut margaceus.*
e. ſtriatae.
in Saxonia (*prope* Querfurt) *et* Thuringia (*prope* Vinariam,) *marmoreus.*
f. pleuronectis.
in Suevia (*prope* Reutlingen) *et* Thuringia (*ad montem* Ettersberg, *prope* Schoendorf *et* alte Burg.)
g. pallii.
in Bohemia (*prope* Odolca,) Saxonia (*prope* Quedlinburg,) Alſatia (*prope* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg *et prope* Ariſtorf,) *utplurimum marmoreus.*
h. nodoſae.
in Alſatia (*prope* Buchsweiler.)
i. puſionis.
in Belgio (*prope* Malsbroek,) Marchin (*prope* Francofurtum) *et* Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *marmoreus.*
k. glabrae.
in circulo Germaniae Saxonico ſuperiori (*prope* Quedlinburg) *et* Bavarico (*prope* Camelingen.)
l. faſciatae.
in Bohemia (*prope* Odolca.)
m. limae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Ariſtorf.)

Oſtracites. *β.* rudis.
frequens, ſolitarius vel aggregatus, vagus vel fixus, interdum nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, in Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Rozzi,) *et ſuperiori* (*in* Pedemontio *prope* Alice *et in valle* d'Andona, *in* Venetorum diſtrictu Vicentino *et* Veronenſi,) Helvetia (*prope* Huitlingen, *in monte* Randberg, *prope* Brittningen, Aluttenz, Ariſtorf, *et ad ripas* Biſlae,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*in monte* Hangberg, *prope* Tuttlingen, Nebelloch, Pfullingen, Mehringen, Thalheim, Nachren, Bebenhauſen, Echterdingen, Grosbettlingen, Boll) *et reliqua* Suevia (*prope* Bibera *et* Giengen,) Franconia, Hercynia (*in* Oſterfeld *prope* Goslar,) Hildeſia (*in monte* Galberg *et* Zumerpals,) *terris* Hannoveranis (*ad montem* Rübenberg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Duisburg, Mühlheim, Dahlbenden *et* Weier,) Belgio

Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Anglia (*prope* Oxford *et* Hedington,) Scania, Thuringia (*parte* Vinariensi *et prope* Quedlinburg,) Saxonia (*prope* Sachsenberg, Marolderodam *et* Dresdam,) Hungaria (*prope* Budam,) Marmoros *et montibus hoc regnum* a Transilvania *discernentibus*, *et* Temesia (*prope* Valiabanya.)

a. diluvianae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 8. Helmintholithus (diluvianus) Ostreae diluvianae.

Davil. curios. I. *t.* 19. *f.* X. Ostrea indica Feuillé.

in Suecia (*praesertim* Scaniae *monte* Balsberg,) Germania, Alsatia, *marmoreus*.

b. folii.

in Suevia (*prope* Giengen) pyromachus, *in* Alsatia, *marmoreus*.

c. edulis.

in Hungaria (*prope* Oedenburg, Budam, Marmoros) *marmoreus*.

anomites. 17. H. anomiae.

Syst. nat. I. *p.* 1150. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 88. Helmintholithus anomiae deperditae.

interdum vagus, *crebrius fixus*, *aggregatus*, *aliis quoque larvatis intermistus*, *utplurimum marmoreus*, *interdum cretaceus*, *pyritaceus*, *aut ferruginosus*, *frequenter nucleus*, *in* Scania (*prope* Andrarum,) Anglia (*prope* Wittney *et* Graveland,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germania, *et circulo quidem* Westphalico (e. gr. *prope* Bensbergen, Lirbach, Paffrath, Gerresheim, Solingen, Minden, Elberfeld, Call, Nothberg, Bloch,) *terris* Trevirensibus (*prope* Lissingen,) Saxonia *inferiori* (e. gr. *prope* Lubeccam, *in monte* Hildesiensi Galberg, Goettingensi Heimberg,) Thuringia (*prope* Jenam, Vinariam, Schlotheim, Marolderode *et* Sachsenburg,) Franconia (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) Bohemia (*prope* Carlstein *et* Tüchmeriz,) Bavaria (*prope* Waldenburg,) Austria *inferiori* (*prope* Viennam,) *et anteriori* (*prope* Eutingen *et* Rotenburg,) Suevia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Wirtembergia (*frequentissimus*,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (*in pago* Basileensi, *etiam in montibus* Lagerberg *et* Randberg,) Pedemontio, Venetorum *terra* (*montibus* Veronensibus Ronca *et* Scoglio della Limpia.)

α. craniolaris.

Syſt. nat. I. *p.* 1150. *n.* 216. XII. 3. *p.* 164. *n.* 6. *Faun. ſuec.* 2150. *f.* 2150. Helmintholithus (craniolaris) anomiae craniolaris.

Act. Upſal. 2. *p.* 560. *t.* 52. *Stobaei numogr.* 1732. *f.* 1. 2. Nummus brattensburgenſis.

in Suecia, *praeſertim* Scaniae *monte* Balsberg, *et* Eifalia (*prope* Steinfeld.)

β. pectinatae.

Syſt. nat. I. *n.* 217. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. α.

γ. gryphi.

Syſt. nat. I. *p.* 1151. *n.* 226. XII. 3. *p.* 164. *n.* 7. Helmintholithus (Gryphites) Anomiae Gryphi.

Column. aq. 54. *t.* 52. *Bocc. obſ.* 304. *f.* 1. Concha lapidea gibboſa.

Woltersd. miner. 42. Conchites oblongus rugoſus, roſtro valde adunco.

Liſt. angl. 238. *t.* 4. *f.* 45. *Worm. muſ.* 80. *f.* 1. Conchites anomius rugoſus, roſtro ſubtereti inſigniter adunco. *Muſ. Teſſin.* 92. *t.* 5. *f.* 9. *Scheuchz. diluv.* 743. *Annon. baſil.* 1748. *p.* 3. *t.* 3. *f.* 5. *Vogel miner.* 225. *Rumpf muſ. t.* 59. *f.* B. Gryphites.

ſaepius vagus et teſta ſolitaria majore, quam utraque conjuncta, utplurimum marmoreus, interdum pyromachus aut pyriticeſus, crebro nucleus, in terrae Venetorum *parte* Veronenſi (*monte* Scoglio della Limpia,) Helvetia (e. gr. *in monte* Turicenſium Legerberg *et prope* Baſileam,) Gallia (*prope* Veſuntionem Burgundiae *ſuperioris*, Mezieres Campaniae *et* Buchsweiler Alſatiae,) Wirtembergia (e. gr. *prope* Balingen, Duslingen, Tubingen, Bebenhauſen,) Suevia (*prope* Ahlen,) *prope* Ratisbonam *et* Francofurtum *ad* Moenum,) *prope* Norimbergam *et paſſim in reliqua* Franconia, *in* Auſtria (*prope ſalinas et* Varing,) Bohemia (e. gr. *prope* Duchomierziz *et* Squorez,) Gallicia (*prope* Wieliczea,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam, Altenburg, Koeniz, Gera, Eckartsberg,) Magdeburgo (*prope* Orsleben,) Hercynia (*prope* Blanckenburg, Goslar *et ad* Hüttenſteig,) Hildeſia (*prope* Altwalmoden,) Weſtphalico *circulo* (*prope* Osnabrügg, Bensberg, Kaenenberg *et* Soetenich,) *in* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.

δ. pectinis.

Syſt. nat. I. *n.* 227. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. β.

vagus

vagus aut fixus, solitarius aut aggregatus, valva alterutra vel utraque, interdum typolithus, crebro nucleus, creberrime calcareus, interdum pyritaceus, rarius ferruginosus aut pyromachus in Anglia (*prope* Wittney,) Belgio (*prope* Namuriam *et* Viset,) Germania, *et circulo quidem* westphalico (*prope* Kebirghausen, Ringensheide, Paffrath, Geroldstein, Heistert, Dollendorf, Corneli-Münster,) saxonico *inferiori* (*prope* Brunsvicum) *et superiori* (e. gr. *prope* Lipsiam,) franconico (*prope* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*in monte* innerer Bleyberg Carinthiae, *prope* Prugg Austriae, *in* Tiroli,) suevico (*prope* Heydenheim, Nebelloch, Pfullingen, *in monte* Achalm, *prope* Bezingen, Nachren, Echterdingen, Boll, Ludwigsthal Wirtembergiae, *prope* Ahlen *et* Hohenzollern) *in* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Italia, Borussia, Silesia (e. gr. *prope* Schweidniz, Malfelt *et in montibus* giganteis.)

ε. striatulae.

Syst. nat. I. *n.* 228. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. γ.

marmoreus, rarius pyritaceus, in Anglia (*prope* Wittney,) Bohemia (*prope* Krannich,) Wirtembergia (*prope* Bliespach,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) *et* Helvetia (*in pago* Basileensi *et, prope* Huitlingen, Bernensi.

ζ. reticularis.

Syst. nat. I. *n.* 230. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. δ. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 5.

marmoreus, rarius pyritaceus in Germania, *circulo* Westphalico (*prope* Paffrath, Geroldstein *et* Dollendorf, Wirtembergia (e. gr. *prope* Echterdingen,) Bohemia (*prope* Coforz,) Hungaria (*ad lacum* Baladon,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

η. plicatellae.

Syst. nat. I. *n.* 231. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ε.

marmoreus in Italia (*prope* Blankenheim,) Suevia (*in alpibus quos vocant, in monte* Hangberg, *prope* Boll *et* Pfullendorf,) *in* Alsatia (*prope* Buchsweiler.)

θ. crispae.

Syst. nat. I. *n.* 232. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ζ. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 7.

calcarius, rarius pyritaceus in Wirtembergia (e. gr. *alpibus, etiam prope* Mehringen *et* Echterdingen.)

ι. lacunosae.

Syst. nat. I. *n.* 233. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. η. *Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 6.

marmoreus, *varius ferruginosus*, *in* Hercynia (*prope* Gos-lariam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram, Heidenheim, Denkendorf, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler) *et* Campania gallica (*prope* Courtegnon.)

κ. farctae.

Syst. nat. I. *n.* 235. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. ♂.

marmoreus, *in* Sueciae Gothlandia, Campania gallica (*prope* Mezieres,) *et* Austria (*prope* Varing.)

λ. capitis serpentis.

marmoreus, *in* Eifalia *prope* Benndorf.

Terebratulites. *μ.* terebratulae.

creberrime nucleus, *frequentius fixus*, *quam vagus*, *calcareus*, *interdum siliceus aut ferruginosus*, *nonnunquam creta aut spato farctus in* Anglia (e. gr. *prope* Wittney *et* Gravesand,) Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Benndorf *et* Minden,) saxoniae (e. gr. *prope* Jenam,) franconico (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*prope* Varing, Eutingen *et* Rotenburg, suevico (*prope* Reutlingam, Giengam, Halam,) *et* Wirtembergia *praesertim in montibus*, *quos alpes vocant*, *porro* Hangberg *et* Heuberg, *prope* Heidenheim, Blabyram, Nebelloch, Tuttlingen, Balingen, Osterdingen, Duslingen, Nachren, Bezingen, Imenhausen, Bebenhausen, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim,) *in* Helvetia (*prope* Mutteuz, *in montibus* Randberg *et* Lagerberg,) *et in* Pedemontio (*prope* Arignano.)

ν. angulatae.

Syst. nat. I. *n.* 238. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *t. Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 4.

in Saxonia, Wirtembergia (*in alpibus*,) Helvetia (*in monte* Randberg,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

Hysterolithus. *ξ.* hysteritae.

Syst. nat. I. *p.* 1154. *n.* 239. XII. 3. *p.* 164. *n.* 5. Helmintholithus anomiae hysteritae.

Mus. Tessin. 90. *t.* 50. *f.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. half.* 29. *t.* 3. *f.* 3. 4. 5. *Baum. miner.* 1. *t.* 28. Hysterolithus.

Woltersd. miner. 42. Cochlites rotundus altera parte vulvam prae se ferens.

Vogel mineralf. 226. Lapis hystericus et Anomia gleich Geburtsgliedern.

nucleus, *creberrime ferruginosus*, *interdum siliceus*, *praesertim arenarius in* Germania, e. gr. Hassia, *electoratu* Mogun-

Moguntino (*prope* Oberlahnſtein,) Trevirenſi (*prope* Ehrenbreitſtein *et* Marienburg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Lülſtorp, Bechen, Hoeckeswagen, Wipperfurth,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) *in* Sueciae Gothlandia.

o. bilobae.
Syſt. nat. I. *n.* 240. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *x.*
in Anglia, *et marmoreus in* Wirtembergia (*prope* Nachren.)

π. ſpinoſae.
Syſt. nat. I. *n.* 242. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *λ.*
in Wirtembergiae *monte* Achalm?

ρ. novemſtriatae.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *μ.*

σ. echinatae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz) *et* Wirtembergia (*prope* Nachren.)

τ. criſtatae.
in Suevia (*prope* Pfullendorf) *et* Wirtembergia *praeſertim* (*prope* Nebelloch, Bezingen, Machringen, Echterdingen.)

Sandaliolithus. *υ.* ſandalii.
in Bohemia (*prope* Coſors?) *et* Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich &c.) *rarius valva utraque conjuncta, utplurimum calcarius.*

Peridiolithus. *φ.* peridii.
in circulo Germaniae weſtphalico (*prope* Münſtereifel) *valva utraque conjuncta.*

Mytilites. 18. H. mytili.
α. criſtae galli.
utplurimum marmoreus et vagus, frequentius valva utraque, quam alterutra, ſaepe inſignis magnitudinis, in Melita, *montibus* Sevennis, *in* Occitanio (*prope* Boutenet,) Normandia (*prope* Dive,) Alſatia (*prope* Waldenheim,) Helvetia (e. gr. *prope* Ariſtorf *pagi* Baſileenſis,) Suevia (e. gr. *principatu* Fürſtenbergenſi,) Wirtembergia (*prope* Blabyrum, Thalheim, Echterdingen,) Bohemia (*prope* Odolce,) *et circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Duisburg.)

β. hyotidis.
marmoreus in Helvetia (*prope* Ariſtorf) *et* Alſatia (*prope* Waldenheim.)

γ. frondis.
in Suecia (*prope* Chriſtianſtadt,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Suevia (*prope* Giengen *et* Gmünd,) Alſatia

(*prope* Buchsweiler,) Normandia, Occitania (*prope* Monspelium) *et* Melita, *marmoreus, arenarius, aut filiceus.*

δ. margaritiferi.

a. valvae integrae.

in Helvetia (*prope* Ariſtorf)

b. tendinis ad cardinem poſiti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 165. Helmintholithus (Androdamas) mytili margaritiferi cardinis viridis.

Muſ. Teſſ. 24. *n.* 2. Penna pavonis viridi caeruleſcens.

opacus quidem, ſed egregiam polituram admittens, et pro ſitu et flexione verſus lucem vividiſſimis coloribus varians.

ε. unguis.

in Hercynia (*prope* Goslariam) *in argilla.*

ζ. lithophagi.

in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

η. rugoſi.

marmoreus in Auſtria (*prope* Varing.)

ϑ. edulis.

utplurimum fixus et calcarius, interdum arenarius aut ferruginoſus in Pedemontio (*prope* Vico,) Wirtembergia (*prope* Boll *et* Tuttlingen,) *reliqua* Suevia (*prope* Halam,) Auſtria (*prope* Eutingen *et* Prugg *ad fluvium* Leutha, Bohemia (*prope* Tuchmeriz,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (c. gr. *prope* Vinariam,) *et* Saxonia (*prope* Querfurt.)

ι. angulati.

marmoreus in Saxonia (c. gr. *prope* Lipſiam) *et* Haſſia.

κ. Modioli.

utplurimum fixus et marmoreus, in Wirtembergia *et* Thuringia (*prope* Longoſaliſſam *et* Vinariam.)

λ. cygnei.

magnus in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

μ. anatini.

marmoreus in Wirtembergiae (*alpibus, quos vocant, praeſertim prope* Thalheim.)

ν. rubri.

in Helvetiae (*prope* Heutlingen) *ardeſia*, Saxoniae (*prope* Pirnam) *arenario, et* Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Pinnites. 19. H. pinnae.

in Pedemontio, Helvetia (*prope* Ariſtorf,) Franconia, *et* (*prope* Pirnam *et* Dresdam) Saxonia.

c. uni-

c. univalvium.

Nautilites. 20. H. nautili.

α. ſpiralis.

a. anfractu exteriore reliquos multum ſuperante.

frequentiſſimus, utplurimum marmoreus, interdum pyritaceus, rarius ſiliceus in Africa? Italia (*in* Venetorum *terris* vicentina *et* veronenſi,) Gallia (*in monte* aureo, *et prope* Retel *et* Mezieres Campaniae, *in* Anglia (*in comitatibus* Northampton *et* Kent, *etiam prope* Richmond, *et in inſula* Sheppey, *in* Belgio (*prope* Viſet,) *in* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Paffrath *et* Bensberg,) Hildeſia (*in* Olterfeld,) *terris* Brunsvicenſibus (*prope* Sheppenſtaedt *et* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) Hercynia (*prope* Harzburg *et* Goslariam *in monte* S. Petri,) Thuringia (*prope* Longoſaliſſam, Arnſtadt, Sondershauſen, Eſperſtaedt, Vinariam, Marolderadam, Schlotheim,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Franconia (*prope* Coburgum, Herbipolin, Norimbergam,) Suevia (*prope* Gmünd) *et potiſſimum* Wirtembergia, (*in alpibus, quos vocant, prope* Kirchoteccam, Boll, Bebenhuſam, Jetenburg, Bezingen, Naehren, Thalheim, Durlingen, Balingen) *principatibus* Hohenzollerano (*prope* Hechingen) *et* Fürſtenbergenſi, *marcgraviatu* Badenſi (*prope* Lütgeren,) Helvetia (*prope* Baſileam *et* Ariſtorf *ejusdem pagi, in montibus* Legerberg *et* Randberg, *prope*. Deutſchbüren, Geisberg, Gyslifluh, Mandach *et* Veltheim Bernatium, *etiam prope* Genevam,) *in* Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas) *et inferiori* (*prope* Varing,) Hungaria (e. gr. *prope* Oedenburg,) Temeſia (*prope* Moldawa,) *et* Tranſilvania (*prope* Kalataszeg.)

Ammonites. b. ſpirae anfractibus introrſum ſenſim decreſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 162. *n.* 1. Helmintholithus nautili teſta ſpirali, apertura cordata, anfractibus contiguis rugoſo-inaequalibus.

Vogel mineralſ. 220. *Wolff. halſ. t.* 7. *f.* 1-3. *et t.* 8. *f.* 6. Cornu ammonis lapideum.

Woltersd. miner. 40. Cochlites polythalamius, ſpira utrinque apparente, ſiphunculo ad marginem exteriorem.

Muſ. Teſſin. 86. *t.* 4. Helmintholithus teſtacei nautili.

Geſn. petrif. 47. *Geſn. fig.* 164. *f.* 4. Ammonites.

1. *Muſ. teſſin. f.* 11. ambitu acuto integro, diſco compreſſo, ſuturis flexuoſis.

2. *Muſ. Teſſin. f.* 10. ambitu carinato integro, diſco compreſſo, ſulcis bifidis.

3. *Muſ.*

3. *Muſ. Teſſin. f.* 9. *Worm. muſ.* 91. ambitu carinato crenato, diſci ſulcis elevatis remotis.
4. *Muſ. Teſſin. f.* 7. *Worm. muſ.* 86. ambitu obtuſo, diſco compreſſiuſculo ſtriato.
5. *Muſ. Teſſin. f.* 2. ambitu obtuſo, diſco depreſſo, ſulcis dorſi bifidis.
6. *Muſ Teſſin. f.* 8. ambitu depreſſo, diſci lateribus nodoſis.
7. *Muſ. Teſſin. f.* 3. ambitu depreſſo, diſci ſtriis acutis
8. *Muſ. Teſſin f.* n. δ. ambitu ſubquadrato carinato, ſulcis acutis remotis.
9. *Muſ. Teſſin. f.* 1. ambitu rotundato nodoſo, ſulcis transverſis flexuoſis.

frequentiſſimus ubique, rarius nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, interdum ſuillus, margaceus, argillaceus, petroſiliceus, achatinus, pyritaceus, aut ferruginoſus, nonnunquam cameris interioribus ſpato farctis, magnitudine, forma, ſuperficie, colore in infinitum varians.

c. helicitae.

marmoreus, vagus aut fixus, ſolitarius aut aggregatus in Lapponia, Gothlandia, Hiſpania, Gallia (*prope* Sueſſonem, Lutetias, Chaumont *et in monte* Caeſareo,) Italia (*prope* Brendola, Bononiam *et in monte* Veronenſi Roncà,) Hungaria (*prope* Penjescova,) Tranſilvania (*prope* Torda,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas, *prope* Prugg *et* Gmünd,) Stiria (*prope* Turrik,) Helvetia (*prope* Aubrig, Neoromum, *aquas* Fabarienſes, *in pago* Baſileenſi, *monte* Pilati.)

β. elongati, rectiuſculi.

Lituites. a. litui.

fixus utplurimum marmoreus, haud raro typolithus in Sueciae Gothlandia *et* Oelandia, Normandia, Italia (*in monte* Veronenſi del Caſtello di S. Felice,) Bohemia (*prope* Colors,) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Stargard *et* Neuſtreliz.)

Orthoceratites. b. orthocerae.

Syſt. nat. I. *p.* 1164. *n.* 289. XII. 3. *p.* 162. *n.* 2. Helmintholithus nautili orthocerae.

Muſ. Teſſin. 86. *Schreb. lithol.* 102. *n.* 13. Helmintholithus nautili recti.

Breyn polyth. 28. *Vogel mineralſ.* 216. Orthocerotes.

Scheuchz. diluv. 938. *helv.* 7. *f.* 8. Alveolus.

J. G. Gmelin act. petrop. 3. *p.* 246. Radius articulatus.

Wolters-

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis siphunculis et thalamis &c.

Klein tubul. 7. *t.* 2. 8. Tubulus concameratus.

vagus aut fixus, solitarius aut gregarius rarius typolithus aut nucleus, utplurimum marmoreus, interdum spatosus, ardesia, arenarius, pyritaceus aut ferruginosus, in Sibiria, Suecia (*in* Oelandia, Gothlandia, Westrogothia, Ostrogothia, Dalecarlia, *in monte* Kinnekulle,) Anglia, Gallia (Normandia, *prope* Avenionem, Gundershofen *et* Buchsweiler, Alsatiae,) Suevia (*prope* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Heydenheim, Boll, Gomaringen, Pfullingen, Naehren, Bebenhausen, Echterdingen,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Arignano,) Transilvania (*prope* Kismunschol,) Bohemia (*prope* Slivenez, Colorz, Brunik *et* Tettin,) Borussia (*prope* Gedanum,) Pomerania, Marchia (e. gr. *prope* Francofurtum,) *ducatu* Megapolitano (e. gr. *prope* Stargard *et* Neustreliz,) Hercynia (e. gr. *prope* Blankenburg) *et circulo* Germaniae westphalico (*prope* Nothberg, Bensberg, Paffrath, Kebinghausen, Keldenich, Call, Dahlbenden, Dotleben *et* Aquisgranum.)

Belemnites. c. belemnitae.

Syst. nat. I. *p.* 1295. *n.* 7. XII. 3. *p.* 170. *n.* 22. Helmintholithus Alcyonii lyncurii.

Mus. Tessin. 88. *Gron. lap.* 71. Helmintholithus nautili conici.

Schreb. lith. p. 47. Petrificata vermium holothuriorum.

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis, cavitate coniformi baseos.

Klein gedan. 1731. 4. *t.* 7. 8. 9. Tubulus marinus.

Gesn. lap. 92. *Dal. pharm.* 50. *Rumpf. mus. t.* 50. *f.* 1-5. *Bauh. boll. f.* 32.

Breyn. polythal. 41. *f.* 1. 7. Belemnites prussicus.

Aldrov. mus. 618. *Worm. mus.* 7. *Gesn. petr.* 40. *Gesn. figur.* 91. Belemnites.

Erhart diss. Wien. 1727. 4. *f.* 2. Belemnites suevicus.

frequentissimas, vagus aut fixus, rarius solitarius, quam aggregatus, crebro merus nucleus, rarius typolithus non raro diaphanus, succineus, subfuscus, albidus, frequentius niger, utplurimum cinereus, rectus vel paulisper arcuatus, cylindricus, conicus, subclavatus vel fusiformis, compressiusculus, acuminatus vel obtusiusculus, sulco, interdum duobus vel tribus apicem versus exaratus, cavus intus vel farctus tenuis vel crassus in Creta (*monte* Ida,) Dalma-

Dalmatiae *montibus*, Hetruria, Italia *superiori*, *praesertim* Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (e. gr. *in pago* Bernensi, *in monte* Randberg, *in pago* Basileensi *ad fluvium* Birsam, *prope* Muttenz, *et* Prattelen,) *in* Alsatia, Lotharingia, Galliae *provinciis* Lugdunensi, Forez, *et* Beaujolois, Hispania, Belgio (*prope* Sichem *et* Trajectum *ad* Mosam) Anglia (e. gr. *prope* Warwick,) Scotia, Daniae *insula* Moen, Sueciae *provinciis* Scania *et* Gothlandia, Borussia (*potissimum districtu* Angerburgensi,) Silesia, Bohemia (*prope* Mischek, Cosors *et* Tettin,) Transilvania (*prope* Kiesmunschel,) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bavaria, Suevia (*prope* Laufenburg *et* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*in alpibus, quos vocant,*) *prope* Pfullingen, Thalheim, Naehren, Gemaringen, Mezingen, Bebenhausen, Echterdingen, Nüslingen, Boll, Tuttlingen,) Franconia (*prope* Altdorf *et* Norimbergam, *in principatibus* Baruthino *et* Coburgensi,) *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Potsdam *et* Francofurtum,) Saxonia, Thuringia (*prope* Vinariam,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Hallam, Osterwalde, Izamerpaso, *et* Marienburg,) *terris* Brunsvicensibus (e. gr. *in monte* Goettingensium Heimberg, *prope* Salzthal, Herrenhausen,) Holsatia (*prope* Lubeccam *et* Niemdorp,) *et circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Paffrath, Dottelen, Bensberg, Erkrath, Olsbach, Call, Dahlbenden, Keldenig, Eigelshoven, Nothberg, Richterich *et* Aquisgranum,) *marmoreus*, *fuillus*, *jaspideus*, *arenarius*, *pyritaceus*, *aut ferruginosus*.

coni. 21. H. coni.
rarior, *utplurimum nucleus marmoreus*; *in* Pedemontio, Helvetia (*prope* Neocomum,) *et* Transilvania (*prope* Kiesmunschel.)

Porcellanites. 22. H. cypreae.
marmoreus in Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg.)

Bullites. 23. H. bullae.
in ducatu Juliacensi *prope* Nothberg.

Cylindrites. 24. H. volutae.
utplurimum marmoreus in Helvetia (Turicensium *monte* Hexenberg,) Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum *et* Canale,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Austria (*prope*

(*prope* Varing,) Saxonia (*prope* Dresdam,) *circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Gerresheim.)

buccini. 25. H. buccini.

α. ampullacei.

in circulo Germaniae weſtphalico (*prope* Rotenburg, Ludenburg, Galgenberg, Hartenberg *et* Gravenberg.)

β. caſſidei.

marmoreus in Italiae *mediae monte* Cria.

γ. bezoardici.

ſaepius nucleus, utplurimum calcarius, rarius pyriticoſus in Anglia (e. gr. *in collibus prope* Hampton,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Helvetia (e. gr. *prope* Baſileam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Auguſtam Taurinorum,) Hetruria (*prope* Sienam,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam *et* Brendolam,) Melita, Dalmatia (*in collibus* Morlachicis,) Hungaria (*prope* Budam *et* Schemniz,) Tranſilvania (*prope* Kismunſchel,) Carniolia (*prope* Crapt,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Bavaria, Saxonia (*prope* Dresdam,) *Ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildeſia (*prope* Lambſpring *et* Upnerpaſs,) *et in circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Bensberg, Nothberg, Call, Richterich.)

δ. detriti.

in Pedemontio.

a. harpae.

b. marginati.

ε. turriti.

utplurimum nucleus marmoreus, rarius chalcedonyx, in Helvetia (*pago* Baſileenſi,) Wirtembergia (*prope* Boll, Pfullingen *et* Schwappelau,) Palatinatu rhenano (*prope* Weinheim,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Halberſtadio (*prope* Regenſtein,) Thuringia (*prope* Jenam,) Haſſia, Hercynia (*in monte* Roſtenberg *prope* Goslariam,) *terris reliquis* Brunsvicenſibus (e. gr. *prope* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Bensberg *et* Aquisgranum,) Belgio (*prope* Spauven,) Suecia, Boruſſia (*praeſertim diſtrictu* Angerburgenſi,) *et* Sileſia.

ſtrombi. 26. H. ſtrombi.

α. digitati.

a. chiragrae.

marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)

β. lobati.

Alatites. β. lobati.
marmoreus in Auſtria (*prope* Mannersdorf.)
a. lentiginoſi.
marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
b. ſiniſtri.
in Helvetia.
γ. ampliati.
a. Luciferi.
δ. turriti.
in Wirtembergia *prope thermas* Bollenſes.

muricis. 27. H. muricis.
α. ſpinoſi.
rariſſimus, marmoreus in Auſtria *ſuperiori prope ſalinas.*
a. triacanthi.
β. frondoſi.
in Temeſia.
a. ſaxatilis.
γ. turriti.
a. fuſcati.
marmoreus in Venetorum *terris prope* Brendolam.
b. granulati.
marmoreus aut arenario farctus in Italia (*prope* Bononiam *in monte* della guardia) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
c. hexagoni.

Trochilites. 28. H. trochi.
α. conici.
rarius fixus, quam vagus, utplurimum marmoreus, interdum arenarius, pyritaceus aut ferruginoſus in inſulis Feroë, Norwegia, Suecia, Dania, Anglia (e. gr. *prope* Bath,) Campania gallica (*prope* Remos,) Alſatia (*in valle* Jaegerthal,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Bernam, Boettſtein, Litgeneu, Fanum D. Galli, *in monte* Randberg,) Wirtembergia (e. gr. *in montibus* Achalm *et* Hangberg, *prope* Pfüllingen, Naehren, Boll,) *et reliqua* Suevia (*prope* Biberacum, Ulmam, Giengam,) Bavaria (*prope* Sulzburg,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Franconia (*prope* Heſſpruck, Norimbergam, Cronach,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam,) *et inferiori* (*prope* Regenſtein, Scheppenſtedt, Hildeſiam, *in* Tilgenwiele *prope* Goslariam,) *in circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, Mühlheim *ad* Roram, Düſſeldorf, Nothberg, Bensberg *et* Richterich.)

a. zizy-

a. zizyphini.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingam.)
β. convexi.
utplurimum marmoreus, rarius ſiliceus in Suevia (*prope* Giengam) *et* Italia (*in monte* Bononienſi della guardia.)
a. perſpectivi.
in Franconia (*prope* Vierzehenheiligen.)
γ. turriti.
a. taleſcopii.
marmoreus in Venetorum *terris* (*prope* Brendola.)

Turbinites. 29. H. turbinis.
α. ſolidi.
marmoreus, quartzoſus vel arenarius in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *circulo* germaniae weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Bensberg, Paffrath, Nothberg, Bürvenich, Mühlheim *ad* Koram, Poncet, Richterich *et* Aquisgranum,) *et* Temeſia.
a. littorei.
interdum ſpato farctus, aut arbuſcularum imaginibus pictus, in Helvetia (*in monte* Randberg,) Suevia (*prope* Biberach *et* Noerdlingen) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
b. cochli.
in Helvetia (*prope* Dieſenhofam.)
c. rugoſi.
in Belgio (*prope* fanum S. Didonis) *et* Franconia (*prope* Norimbergam.)
d. marmorati.
interdum pyriticoſus in Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Thalheim *et* Boll.)
e. ſarmatici.
f. argyroſtomi.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen.)
β. cancellati.
in chalcedonium converſus in Italia.
a. ſcalaris.
rariſſimus in Helvetiae (Turicenſium *monte* Hexenberg) *et* Hetruriae (*monte* Algino.)
b. ſtriatuli.
marmoreus in Hungaria *prope* Schemniz.
γ. turriti.
Utplurimum aggregatus et fixus, marmoreus, pyromachus, chalcedonius, arenarius, pyritaceus, interdum ſpato farctus in Anglia (s. gr. *prope* Hampton *et* Portland,) Bel-

gio (*prope* Valenciennes,) Gallia (*prope* Merignac Aquitaniae, Iſſy, Remoulin *et* Pontamouſſon Occitaniae, Severne *et* Buchsweiler Alſatiae,) Helvetia (e. gr. *in pago* Baſileenſi, *prope fanum* D. Galli, Solodurum Neocomum,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum *et in valle* d'Andona,) *in* Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Bononienſi della guardia,) venetorum *terris* (*prope* Brendola, *et in monte* Veronenſi Ronca,) Tiroli (*prope* Predaz,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha, Mannersdorf Ottocrin *et* Viennam,) Tranſilvania, Sileſia, Bohemia (*prope* Tüchmeriz,) Saxonia (e. gr. *prope* Querfurt,) Thuringia (e. gr. *prope* Wettersleben *et* Jenam,) Hercynia (*prope* Regenſtein *et* Goslariam,) Hildeſia (*in monte* Spizhutberg,) Hannoveranis *terris* (*prope* Neuſtadt *ad montem*-Rübenberg,) *circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, *et* Aquisgranum,) *et* rhenano (*prope* Moguntium, Francofurtum, Alzey,) *in* Haſſia (e. gr. *prope* Lenten *et* Adolphseck,) *et* Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Ehningen, Birſen, Mehringen, Imehauſen *et* Boll.)

a. imbricati.
in Gallia (*prope* Merignac,) Tiroli (*ad fines* Italiae,) *et* Bohemia (*prope* Colors,) *marmoreus aut ſtillus.*

b. replicati.
marmoreus in Gallia (*prope* Merignac.)

c. acutanguli.
in marga Siciliae (*prope* Palermo.)

d. exoleti.
marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum.)

e. terebrae.
marmoreus in Bavaria.

f. variegati.
marmoreus in Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Helicis. 30. H. helicis.

α. complanatae.
vagus aut fixus, ſolitarius aut gregarius, aut miſtus, marmoreus, pyromachus, arenarius aut pyritaceus, in Anglia, Belgio (*prope* Louanium,) Alſatia (*prope* Gundershofen *et* Buchsweiler,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Hungaria, Styria (*prope* Tiefar,) Suevia (*prope* Giengam *et* Reutlingam,) *et praeſertim* Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Echterdingen, Boll *et in monte* Hangberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in* Haſſia, Thuringia (*prope* Jenam,) *et* ducatu montano (*prope* Paffrath *et* Bensberg.)

β. ro-

β. rotundatae.

in Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Scaphuſium,) *et* Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Soetenich, Keldenig, Richterich, Nothberg, Paffrath, Bensberg *et* Gerresheim.)

γ. ovato-acuminatae.

utplurimum marmoreus, *interdum arenarius aut pyriticoſus* *in* Anglia, Gallia (*prope* Iſſy,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Naehren, Mehringen, Pfullingen, Echterdingen, Boll *et* Kirchoteccam,) *et reliqua* Suevia (*prope* Ulmam, Giengam *et* Nordlingam,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Bohemia (*prope* Worzech, Duchomierziz *et* S. Johann,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Farenſtedt,) *et inferiori* (*prope* Quedlinburg *et in Ducatu* Brunsvicenſi,) *circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Gerresheim) *et* rhenano (*prope* Francofurtum *et in* Haſſia.)

a. Pomatiae.

in Carniolia (*prope* Crapt.)

Neritites. 31. H. neritae.

utplurimum marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*in valle* Hemmerthal *et prope* Scaphuſium,) Carinthia, Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Varing,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) *et* Brunsvicenſi, Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Bleybur, Keldenig, Nothberg, Paffrath *et* Bensberg.)

a. perverſi.

auricularis. 32. H. haliſtidis.

rarus utplurimum typolithus, *in* Temeſia, *Ducatu* Montano (*prope* Düſſeldorf) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

α. perverſae.

β. plicatae.

prope Hildeſiam.

Patellaria. 33. H. patellae.

frequentius typolithus, *in* Anglia, *Ducatu* Brunsvicenſi, Helvetia (e. gr. *prope* Botning *et* Prattelen,) Italia *praeſertim* Pedemontii *montibus*, *et* Temeſia.

α. ſaccharinae.

β. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 163. *n.* 3. Helmintholithus (Conchedium) patellae? bilocularis.

Muſ. Teſſin. 90. *t.* 5. *f.* 8. Conchidium.
in Sueciae Oelandia, Gothlandia *frequens.*

Dentalites. 34. H. dentalii.
marmoreus, jaſpideus aut chalcedonius in Temeſia, Italia *media* (*prope* Sienam, *et in monte* Crea *et* Bononienſi della guardia,) Venetorum *terris* (*montibus* Veronenſibus,) Pedemontio, Helvetia (e. gr. *pago* Bernenſi,) Wirtembergia (*prope* Tubingam *et* Blabyam,) Franconia (*prope* Rotenburgum,) Bohemia (*prope* Pragam,) Sileſia, Marchia Brandenburgica (e. gr. *prope* Francofurtum, Poeſenek,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Magdeburgo (*prope* Halam,) Thuringia, *prope* Lubeccam, *in ducatu* Juliaco (*prope* Bürvenich) *et in* Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam.)

α. radulae.
β. interrupti.
γ. vitrei.
omnium in Pedemontio.
δ. ſexanguli.
in Italia *prope* Loretto.

Tubulites. 35. H. ſerpulae.
α. rectiuſculae.
in Temeſia, Suevia (*prope* Elwangam) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam *et* Malsbroek.)
a. polythalamiae.
b. penis?

Vermiculites. β. flexuoſae vel contortae.
marmoreus aut arenarius, varius ferrugineus aliis crebro larvatis teſtaceorum inſidens, in Melita, Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (*prope* Annone,) Helvetia (e. gr. *in valle* Heminerthal, *monte* Randberg, *pago et epiſcopatu* Baſileenſi *prope* Muttenz *et ad fluvium* Birla,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Bahlingen, Ebhauſen, Nebelloch, Blabyrak,) *et reliqua* Suevia (*prope* Memmingam *et* Pappenheim,) Franconia (*prope* Solenhofen,) Hildeſia (*in monte* Galberg,) *ducatu* montano (*in monte* rubro,) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
a. ſpirilli.
in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et* Anglia (*inſula* Sheppey.)
b. filogranae.
rarus in Magdeburgo (*prope* Halam,) *niſi mere calcinatus.*

c. glo-

b. glomeratae.
in Silesia, Suevia (*prope* Memmingam,) *et* Helvetia.
d. lumbricalis.
in Venetorum *terris vicentinis* (*prope* Grancona.)
e. arenariae.
f. anguinae.
in Franconia (*prope* Norimbergam.)
g. melitensis.
in Melita.

teredinis. 36. H. teredinis.
in Pedemontii *collibus* (*prope* Annone) *et* Angliae *insula* Sheppey, *in ligno subterraneo.*

subellae. 37. H. subellae.
passim inter typolithos.

γ. zoophytorum.

Tubiporites. 38. H. tubiporae.
Syst. nat. I. *p.* 1270. XII. 3. *p.* 167. *n.* 13. Helmintholithus (Tubiporus) Tubiporae (deperditae.)
in Suecia, *potissimum* Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia (*prope* Berndorf *et* Rohr,) Franconia (*in terra* Coburgensi,) *et* Silesia.
α. muricae.
tophaceus, *marmoreus*, *quartzosus*, *vel arenarius*, *in* Gothlandia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Berndorf, Nothberg, Wingersheid *et* Paffrath.)
β. catenulariae. S. N. 2.
in Gothlandia *marmoreus*, *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Ruppin, Arendsen, Freyenwalde, Arneburg *et* Havelberg.)
γ. serpentis. S. N. 3.
δ. fasciecularis. S. N. 4.
ε. stellatae.
ζ. struis.
in Borussia.

Madreporites. 39. H. madreporae.
Syst. nat. I. *p.* 1272. XII. 3. *p.* 167. *n.* 14. Helmintholithus (Madreporus) Madreporae (deperditae.)
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia, Venetorum *terris* (vicentinis *prope* Brendola,) Pedemontii (*ubivis margaceis*) *et* Temesia.

α. verrucariae.
marmoreus in Venetorum *monte* Vicentino Berico.

β. turbinatae. S. N. 6.
marmoreus in Gothlandia, Anglia (*provincia* Derby,) Gallia (*prope* Avenionem,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Basileenſis,) Iſtria (*prope* Tergeſtum,) Auſtria (*prope ſalinas*,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Wirtembergia *praeſertim* (*prope* Blabyram,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

γ. Porpitae. *Syſt. nat.* 7. *Muſ. Teſſin.* 96. *n.* 14.
utplurimum vagus, *marmoreus*, *jaſpideus aut pyromachus*, *in*, Helvetia (e. gr. *prope* Ormelingen *pagi* Basileenſis,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*) Saxonia (*prope* Dresdam,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Gnoyen,) *terris* Brunsvicenſibus (*prope* Schleppenſtedt, Lüdersdorf, Hittfeld) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Lohberg.)

δ. Fungitae.
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Hercynia (*prope* Blankenburg, Lohdebleck *et* Goslar,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Tiroli, Suevia (*prope* Memmingam *et* Giengam) *et praeſertim in* Wirtembergia (e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *prope* Hobel Solodurii, *ad fluvium* Birſam, *prope* Pfeffingen *et* Nushof *pagi et epiſcopatus* Basileenſis,) *utplurimum marmoreus*, *rarius ardeſia*.

ε. pilei.
marmoreus, *rarius quartzoſus*, *in* Gothlandia, Hercynia (*prope* Lohdebleck,) Bohemia (*prope* Duſchcowiz,) Wirtembergia (e. gr. *in* alpibus, *quos vocant*) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg.)

ζ. agaricitae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

η. labyrinthicae.
calcarius in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) *et* Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*.)

ϑ. maeandritae.
utplurimum marmoreus in Occitania, Helvetia (*prope* Pfeffingen *pagi* Basileenſis) *et* Eifalia (*prope* Weier.)

ι. Areolae.

κ. favoſae.

marmo-

marmoreus, *in* Helvetia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Paffrath *et* Bensberg.)

λ. Ananas. *Syſt. nat.* 15.
marmoreus in Gothlandia *et* Gorizii *montibus*.

μ. polygamae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

ν. arenoſae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

ξ. folioſae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

ο. aſtroitae.
marmoreus, *varius chalcedonius*, *arenarius aut ferruginoſus*, *in* Anglia (*prope* Hedington *et* Wittney,) Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) *in* Eifalia (*prope* Soetenich *et* Keldenig,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Haſſia (e. gr. *prope* Villinghauſen,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) Saxonia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*prope* Echterdingen, *et in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) Helvetiam (e. gr. *prope* Pfeffingen *et ad fluvium* Birſa *pagi et epiſcopatus* Baſileenſis,) *et in* Sardinia.

π. calicularis.
in Eifaliae *monte* Danzberg *prope* Keldenig.

ρ. truncatae. S. N. 24.
marmoreus in Suevia (*prope* Giengam,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Gorizii *montibus*.

σ. ſtellaris. S. N. 25.
marmoreus in Eifalia (*prope* Herkelſtein.)

τ. organi. S. N. 26.

υ. muſicalis.
ſaliceus aut marmoreus in Campania gallica (*prope* Mezieres,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Bohemia (*prope* Coſorz) *et* Gorizii *montibus*.

φ. divergentis.
in Aegypto.

χ. ceſpitoſae.
marmoreus aut ſiliceus, *in* Helvetiae *pago* (*prope* Pfeffingen) *et epiſcopatu* Baſileenſi, Wirtembergia (*prope* Heidenheim,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Angliae *fodina* Derbyenſi (Plato *prope* Winſter.)

ψ. flexuoſae. S. N. 29.
in Angliae *fodina* Plato.

ω. fascicularis.
in insula Americae *obversa* Caracao.

αα. pectinatae.
in Silesia, *episcopatu* Basileensi, Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)

ββ. tubularis.

γγ. mammillaris.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Vesuntium.)

δδ. patelloidis.

εε. globularis.

ζζ. fili.
in Helvetia (*prope* Basileam.)

ηη. vermicularis.
in Silesia, Helvetia.

ϑϑ. arachnoideae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram) *et* Austria *superiori* (*prope salinas*) *marmoreus.*

ιι. undulatae.

κκ. monilis.
in Arabia (*prope* Djidda.)

λλ. poritae.
in Suecia, Silesia, *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Eifalia (*prope* Keldenig,) *et* Campania *gallica* (*prope* Mezieres.)

μμ. damicornis.
marmoreus in Carniolia (*prope* Cormons) *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)

νν. muricatae.
marmoreus in Gothlandia *et* Silesia.

ξξ. fastigiatae.
marmoreus in Silesia, *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)

οο. rameae.
siliceus aut marmoreus in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et reliqua* Suevia (*prope* Giengam,) *in ducatus* montani *lapidicinis.*

ππ. oculatae.
in Gothlandia.

ρρ. cacti.

σσ. concatenatae.

Millepori-tes. 40. H. milleporae.
in Temesia, Italia, Helvetia (*in monte* Randberg.)

α. alci-

α. alcicornis.
marmoreus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Herkelstein, Dollendorf, Berndorf, Paffrath, Bensberg, *et* Kebinghausen,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Gorizii *montibus*.
β. asperae.
in Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Birbach *et* Bensberg.)
γ. solidae.
in Sueciae Gothlandia, Wirtembergia (*prope* Heidenheim) *et* Carniolia (*prope* Cormons.)
δ. pumilae.
ε. reticulatae.
in ducatu montano (*prope* Kebinghausen.)
ζ. cellulosae.
η. spongitae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. Helmintholithus ramosus angulatus imbricatus porosus.
Mus. Tessin. 128. *n.* 3. *t.* 11. *f.* 2.* Corallinum ramosum ramis angulatis imbricatis passim coadunatis.
ϑ. coriaceae.
in Gothlandia, Eifalia (*prope* Heistert,) Hildesia, Silesia, Helvetia (e. gr. *pago* Basileensi.)
ι. polymorphae.
in Silesia *et* Helvetia.
κ. ignotae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 15. Helmintholithus millepo-rae orbicularis punctatus.

Cellepori-tes. 41. H. celleporae.
α. spongitae.
β. pumicosae.
γ. verrucosae.
marmoreus aut arenarius in Gothlandia, *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et principatu* Halberstadiensi.

ifidis. 42. H. ifidis.
α. hippuridis.
articuli solitarii in Anglia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) *et* Sicilia (*prope* Messanam.)
β. entrochae.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 4. XII. 3. *p.* 168. *n.* 17. Helmintholithus (Entrochites) ifidis entrochae.
Schreb. lithol. p. 51. Petrificata animalia articulorum compositorum.
Mus. Tessin. 96. *n.* 15. Helmintholithus reptilis.

Harenb. encrin. t. 1. *f.* 8-10. Aſteria columnaris articulis crenatis.

Woltersd. miner. 37. Caput meduſae articulis utrinque figura ſolari, radiis denſioribus excurrentibus.

Volkm. fileſ. 1. *t.* 27. *f.* 9. 10. Entrochus.

articulis ſolitariis disjunctis aut pluribus adhuc in columnam coadunatis, usplurimum marmoreis, rarius ſiliceis aut arenariis in Sueciae Gothlandia, Anglia, (e. gr. *prope* Moneguſh *comitatus* Derbyenſis,) Hiſpania, Gallia, *praeſertim* Lotharingia, Belgio (*prope* Viſet *et* Olhe,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Dottelen, Keldenig, Call, Soerenich, Dahlbenden, Zinsheim, Bürvenich, Bleybur, Glehn, Heldenkopf, Schwerfel, Ruhr, Heiſtert, Dollendorf, Düſſeldorf, Mühlheim, Flingeren, Gerresheim, Höckerswagen, Lindlar, Wipperfürth, Bensberg, Iversheim, Münſter, Heiligenhoven, Reuſchenberg, Schlenderhan, Froczheim, Almerode, Vlatten, Steinbach, Altkirchen, Gürten, Grimmlinghauſen *et* Voltmeſſen,) *electoratu* Trevirenſi (*prope* Liſſingen,) Haſſia (*prope* Spangenberg *et* Mundelshauſen,) Hildeſia (*in* Kuhle, *et in montibus* Rozberg *et* Oſterberg,) *prope* Lubeccam, *in principatu* Goettingenſi (*prope* Azenhauſen *et in monte* Heimberg,) *in* Hercynia (*prope* Goslar *et* Blankenburg,) *in* Thuringia (e. gr. *in monte* Vinarienſi Ettersberg *prope* Schrappelau, *inter* Tobau *et* Himmelsberg,) *in* Saxonia (e. gr. *prope* Halam, Querfurt, Sachſenburg,) Marchia Brandenburgica (*prope* Arneburg, Havelberg, Francofurtum, Boruſſia (*prope* Gedanum *et* Angerburg,) Sileſia (e. gr. *prope* Maſſel,) Bohemia (*prope* Pragam *et* Coſors,) Franconia (e. gr. *in principatu* Coburgenſi,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et anteriori* (*prope* Eutingen,) Suevia (*prope* Halam,) *et* Wirtembergia *praecipue* (*prope* Nebelloch, Kirchoteccam, Echterdingam, Boll, Heidenheim,) Helvetia (*in montibus* Randberg *et* Legerberg *et ad fluvium* Birſam,) *et* Venetorum *terris* (*in montes* Scoglia della Limpia *prope* Reccaro.)

a. laevis.

α. margine vix inciſo.

β. margine undulatim repando.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 16. Helmintholithus (ſaturatus) iſidis geniculis repandis.

Wolff. haſſ. t. 4. *f.* 1, 6. *Geſn. fig.* 89. b.

b. verrucoſus.

c. caculeatus.

d. pun-

d. punctatus.
e. transversim stratus.
f. articulis elevatis
g. dichotome ramosus.
γ. alteriae.
a. angulis obtusioribus.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 5. XII. 3. *p.* 168. *n.* 18. Helmintholithus (Asteria columnaris) insidis alteriae.
Woltersd. miner. 37. Caput medusae articulis utrinque stella pentaphyllea.
Scheuchz. helv. 10. *f.* 3. *Lang fig.* 67. *t.* 19. *f.* 2. Modiolus stellatus.
Rosin. stell. 35. *t.* 5. Asteria pentagona pentaphyllea.
Ritter calenb. f. 4. a. *f.* 4. c. *Annon. basil.* 2. *t.* 2. *f.* c. *Scheuchz. helv.* 6. *p.* 323. *f.* 152. *Gesn. fig.* 37. Asteria columna angulis acutis s. obtusis.
Volkm. silef. 1. *t.* 27. *f.* 22. *J. Bauh. bollenf. t.* 31. Stella marina.
Wagn. judaic. 11. *f.* 26. Lapis judaicus pentagonus angulis obtusis.
b. angulis acutis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 19. Helmintholithus (Stella columnaris) insidis stellularis.
Wagn. judaic. 11. *f.* 27. Lapis judaicus pentagonus angulis acutis.
c. orbiculares.
d. altero fine orbiculares, altero angulatae.
frequentissimus gregarius, cum priori (β), *utplurimum marmoreus vagus aut fixus, interdum siliceus aut pyritaceus, fixus, articulis solitariis, aut in columnam, rarius incurvam vel ramosam coadunatis, laeves aut verrucosae, raro tri- aut hexagonae, rarissime tetragonae in* Helvetia (*prope* Solodurium *et in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in montibus* Hangberg *et* Achalm, *prope* Bezingen, Maehringen, Naehren, Osterdingen, Ohnehausen, Bebenhausen, Echterdingen, Boll,) Austria *superiori* (*prope salinas praesertim ad* Kimpach,) Franconia (e. gr. *prope* Oberfüllbach *ditionis* Coburgensis,) Saxonia (*prope* Chemnitium,) Hercynia (*prope* Harzburg,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg,) Eifalia (*prope* Iversheim,) Gallia (*prope* Deppam,) *et* Anglia.
δ? epitonium.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 170. *n.* 24. Helmintholithus dissepimentis orbiculatis distantibus filo centrali connexis.

Ham-

Hamburg. Magaz. 9. *p.* 73. *et* 14. *p.* 94. *Vogel mineralf.* 236. *Baum. miner.* 2. *p.* 205.

in Hercynia (*prope* Rübeland, Zorge, Hüttenrode, Blankenburgi,) Hildesiae *districtu* Steuerwald, Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Dahlbenden, Vlatten, Keldenig,) *et in* Anglia (*prope* Bristol *et in comitatu* Derbyensi,) *intra marmor vel quartzum ferri calce largiter perfusum, aut pyromachum.*

ε? caryophyllites.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 22. Helmintholithus insidis? turbinatus, limbo pentagono quinquedentato.

Mus. Tessin. 96. *t.* 4. *f.* 2. Carpolithus caryophyllitus.

Vogel mineralf. 234. Caryophyllus lapideus.

vagus, variae magnitudinis, nonnunquam petiolatus, in Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg) *et* Eifalia (*prope* Schwerfel.)

gorgoniae. 43. H. gorgoniae.

α. ramosae.

marmoreus in principatu Neocomensi.

a. nobilis.

in Helvetia *et superiore* Italia (*prope* Veronam.)

β. reticulatae.

margaceus aut fusillus, interdum tripolithus, in Saxonia (*prope* Dresdam,) Bohemia (*prope* Cosors,) *et* Gallicia (*prope* Wieliczca.)

alcyonii. 44. H. alcyonii.

α. arborei.

in Anglia, Gallicia (*prope* Wieliczka *et* Bochnia) *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)

β. exossis.

calcarius, totalis aut partialis in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Cornelimünster,) *et* Helvetiae *pago* Basileensi (*prope* Pfeffingen.)

γ. epipetri.

marmoreus in Helvetia (*in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis.)

δ. digitati.

in Helvetiae *pago* Solodurano (*prope* Dornach) *et* Basileensi (*ad fluvium* Birsam *et prope* Pfeffingen,) *marmoreus.*

ε. asbestini.

ζ. lyn-

ζ. lyncurii.
in Helvetiae *monte* Randberg.
η. burſae?
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ϑ. cydonii.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ι. ficus.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
κ. gelatinoſi?
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Cornelimünſter.)

ſpongiae. 45. H. ſpongiae?
α. crateriformis?
in ducatu montano (*prope* Paffrath.)
β. typhae?
in Franconia.

Eſcharites. 46. H. fluſtrae.
arenarius aut calcarius in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Haſſia (*prope* Bibra,) Franconia (*prope* Glücksbrunn) *et* Helvetia (*prope* Nushof *et in monte* Kandberg.)
α. *utrinque poroſae.*
a. foliaceae. } *in terra* Poeſenek *et* Haſſia (*prope* Bibra.)
b. truncatae. }
c. piloſae.
in Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) Eifalia (*prope* Dollendorf) *et ducatu* montano (*in lapidicina*) *marmoreus.*
d. lutoſae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi.
β. *alterutro tantum latere poroſae.*
marmoreus in Gothlandia.

tubulariae. 47. H. tubulariae.
in Gothlandia, Halberſtadio, *et* Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz,) *marmoreus aut arenarius.*
α. individuae.

corallinae. 48. H. corallinae.
marmoreus typolithus in Bohemia (*prope* Koſors) *et* Venetorum *terris* Vicentinis (*prope* Brendola.)
α. corniculatae.
β. barbatae.

ſertulariae. 49. H. ſertulariae.
typolithus c. gr. *in montibus* Galliae Sevennis, *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

50. H.

pennatulae. 50. H. pennatulae.

α. pholphoreae.

typolithus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *principatu* Waldeccenſi, *et* Veronenſium *monte* Baldo.

β. encrini.

a. expanſi.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 20. Helmintholithus (portentoſus) iſidis filiformis ramoſae apicibus faſciculatis.

Geſn. petrif. 32. *n.* 5. Zoophytolithus ſtellae compoſitae radiis ſecundariis ex eodem trunco numeroſis.

Hiemer cap. meduſ. Stuttg. 1724. 4. *t.* 1. *Act. Lipſ.* 1725. *p.* 376. c. *fig.* Caput meduſae.

pyriticoſus aut ſuillus, rarius pyromachus, interdum typolithus margaceus in Wirtembergia (*prope* Boll,) *comitatu* Pappenheimenſi, Bohemia (*prope* Wilcherad *et* Colors,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et* Guelpherbytum,) *et ducatu* Juliacenſi (*prope* Schaumburg *et* Zweybroggen.)

b? contracti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 21. Helmintholithus (Encrinus) iſidis faſciculo conferto.

Gronov. ſuppl. 18. *n.* 10. Helmintholithus meduſae ramoſiſſimus, ramis parallelis angulatis, articulis multifidis.

Davil. curioſ. 3. *t.* 1. Encrinites.

Harenb. encrin. 1229. *t.* 1. *f.* 1. 3. 4. 7. *Ritter gosl. t.* 1. *f.* 1. Encrinus ſ. Lilium lapideum.

Geſn. petrif. 31. *n.* 4. Zoophytolithus ſtellae compoſitae radiis ſecundariis decem.

Woltersd. miner. 37. Encrinus.

Scheuchz. lith. 1. *f.* 4. Aſteria columnaris entrocho ſimilis arcuata.

marmoreus, totalis aut partialis in Lotharingia *et ſuperiori* Burgundia, Helvetia (e. gr. *prope* Schinznach, *et ad fluvium* Birla *pagi* Baſileenſis,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Thuringia (*prope* Longolaliſſam *et* Vinariam,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam, Aſſe, *diſtrictu* Calenbergico, Gandersheim, Lucklum *et* Erkerode, Hildeſiae *monte* Oſterberg,) *et in circulo* weſtphalico (*prope* Swerfel.)

102. PHYTOLITHUS. Plantam ejusve partem referens.

totalis. 1. Ph. plantae. *Syſt. nat.* 202. *n.* 1.
Waller. miner. 334. Petrificata vegetabilia plantarum.
Carth. miner. 97. Typolithus vegetabilis.
Scheuchzer J. J. Herbarium diluvianum. Tigur. 1709. *et Lugdb.* 1723 *fol.*
Schulze C. F. Kraeuterabdrücke im Steinreiche. Dresden 1755. 4.
Gron. ſuppl. 17. *n.* 1. *ſqq.*
Typolithus in marga ſchiſtoſa praeſertim bituminoſa ſuilloque ſchiſtoſo lithanthracis ſtrata obtegentibus frequentior, in argilla quoque et arenaria obvius, e. gr. *in* Angliae *provinciis* Derby *et* Glocester, *in* Galliae Lugdunenſi (*prope* Chaumont) *et* Forez (*prope* Micareine,) *in montibus quoque* Cevennis (*potiſſimum prope* Taleriſulo) *et* Lotharingia (*prope* Lach,) *in ducatu* Bipontino (*prope* Oberhauſen,) Magdeburgico (*prope* Wettin,) Thuringia (*prope* Ilebam) *et* Saxoniae *fodinis carbonariis* (e. gr. *prope* Dresdam *et* Zwickaviam,) Franconia (*prope* Ilmenau,) Sileſia (e. gr. *prope* Mannsbach,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* Schlimbach,) *epiſcopatu* Conſtantienſi (*prope* Oeningen,) Helvetia (e. gr. *in pago* Abbatiſcellano, Glaronenſi, *in monte* Legerberg, *prope* Agis *et* Caſtelen *pagi* Bernenſis,) *in* Venetorum *monte* Baldo.

α. hippuridis.
in Sileſiae (*prope* Mannebach,) Magdeburgi (*prope* Halam) *circuli* Germaniae weſtphalici (*prope* Würtelon) *fodinis carbonariis.*

β. charae.

γ. ſalviae.

δ. iridis.
in Occitania (*prope* Alais.)

ε. graminum.
in ſuillo argillaque ſchiſtoſis, lithanthracum ſtratis ſuperinductis, interdum in topho, rarius in pyromacho in Helvetia, Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Sileſia (*prope* Scarſchin,) Thuringia (*prope* Longoſaliſſam,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Mühlheim *ad* Ruram.)

a. alopecuri.

b. tritici repentis.

ζ. ſtella-

ζ. ſtellatarum e. gr. gulii, aſperulae.
in fodinis carbonariis e. gr. Angliae, Occitaniae (*prope* Alais) *aliisque* Galliae (v. gr. S. Imbert *comitatus* Lar,) Weſtphaliae (*prope* Eigelshoven *et* Eſchweiler,) Saxoniae, Sileſiae (*prope* Laeſſig.)

η. buxi.
in ſuillo ſchiſtoſo et ardeſia bituminoſa circuli Germaniae weſtphalici e. gr. Kettwig, Eſchweiler, Mühlheim *ad* Koram, Richterich, Morsbach *et* Scherberg.

ϑ. myoſotidis ſcorpioidis.

ι. pulmonariae.
in Galliae *fodinis* carbonariis (*prope* S. Imbert.)

κ. athamantae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach) *et* Sileſia.

λ. laſerpitii.
in Angliae *provincia* Shrop (*prope* Colebroekdale.)

μ. chaerophylli.
in Sileſia, *et* Germaniae *circulo* weſtphalico.

ν. focniculi.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope* Schlimbach,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Adamsmühl.)

ξ. herniariae.

ο. ericae.
in Gallia (*prope* Firmini, Chambon, *et* St. Genet-Lerpt.

π. myriophylli.
in Anglia *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

ρ. euphorbiae.
in Sileſiae *et circuli* Germaniae Weſtphalici *argilla.*

σ. cacti.
in Angliae, *montium* Cevennenſium, *circuli* Germaniae weſtphalici (*prope* Würſelen, Eſchweiler *et* Badenberg) *et* Sileſiae (*prope* Liebersdorf *et* Rudolphsdorf) *fodinis carbonariis.*

τ. ceratophylli.
in Anglia, Thuringia (*prope* Islebiam) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

υ. nigellae.
in Sileſia.

φ. anemones, *praeſertim* ſilveſtris *et* hepaticae.
in Galliae *fodinis carbonariis* (*prope* S. Imbert.)

χ. geranii.
in Occitania (*prope* Alais.)

ψ. pinus.

ψ. pinus.

in Helvetia *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſſenium *et* Mühlheim *ad* Rorum.)

ω. zofterae.

in Temeſiae *marga*, *in* Gallia (*prope* Firmini, Chambon *et* St. Genet-Lerpt.)

αα. fumariae.

in Germaniae *circuli* weſtphalici (*prope* Eſchweiler) *argilla ſchiſtoſa.*

ββ. viciae.

in Germaniae *circuli* weſtphalici *fodinis carboxariis* (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach.)

γγ. ornithopodii.

in Venetorum *montibus* Veronenſibus.

δδ. galegae.

in Venetorum *montibus* Veronenſibus.

εε. ſyngeneſiarum, e. gr. inulae, aſteris, Chryſanthemi, centaureae, *praeſertim* cyani.

in Sileſia (*prope* Laeſſig,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) *et* Occitania (*prope* Alais.)

ζζ. equiſeti.

in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Badenberg,) Saxonico *inferiori* (*prope* Koenigslutter, Halam *et* Wettin,) *et ſuperiori* (*prope* Sangerhauſen *et* Dresdam,) *et* franconico (*prope* Ilmenau) *in* Sileſia (*prope* Maunebach) *et* Anglia.

ηη. filicum.

Syſt. nat. I. *p.* 202. *n.* 2. XII. 3. *p.* 171. *n.* 2. Phytolithus filicis.

Juſſieu act. Pariſ. 1718. Herbae capillares petrificatae.

Volkm. ſileſ. I. *t.* 1. *f.* 23. *t.* 12. *f.* 1-5. *et t.* 13. *f.* 1-16. *Mylii ſaxon.* I. *p.* 19. *f.* I. 2. 6. 10. 11. *et t.* 26. *f.* 2-8. Filix petrefacta.

in marga ſchiſtoſa et bituminoſa, *ſuilloque ſchiſtoſo lithanthracum ſtrata obtegentibus*, *interdum in argilla*, *ardeſia*, *aut arenario in* Anglia (*praeſertim provinciis* Northumbria, Cumberlandia, Wallia *ſeptentrionali et* Glocestria,) Gallia (e. gr. *prope* Firmini, Chambon *et* S. Genet-Lerpt, *montibus* Cevennis, Occitania *prope* Alais, *provincia* Forez *ad fluvium* Furens, *et* Lugdunenſi *prope* S. Chaumont,) Helvetia, Italia (*prope* Bononiam *et in montibus* Veronenſibus,) *in* Sileſia (e. gr. *prope* Conradswalde, Altwaſſer *et* Mannebach, Bohemia (*in montibus* giganteis, *prope* Colors *et* Joachimsthal,) Saxonia (e. gr. *prope* Peterwiz,

ſterwiz, Zaukerode, Dresdam,) Thuringia (*prope* Bottendorf,) Magdeburgo (*prope* Wettin,) Hercynia (*prope* Ilefeld, Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Eſſen, Badenberg, Richterich, Morsbach *et* Eichweiler,) *et* Naſſovia (*prope* Saripontum.)

a. osmundarum.
in circuli weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Rothberg, Durwis, Wallemſtein, Badenberg, Eſſen *et* Morsbach.)
α. regiae.
in Gallia *et* Saxonia (*prope* Zwickau.)
β. ſtruthiopteridis.
in Magdeburgo (*prope* Wettin) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)
c. ſpicanthi.
in montibus Cevennis.
d. criſpae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Willemſtein.)

b. acroſtichi.
α. ſeptentrionalis.
in Sileſia.
β. thelypteridis.
prope Altwaſſer *in* Sileſia.

c. pteridis.
α. aquilinae.
in montibus Cevennis, Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

d. aſplenii.
α. linguae cervinae.
in Galliae *rivo* Furens.
β. cetarach.
in Galliae *rivo* Furens, *argillae micaceae impreſſus.*
c. trichomanoidis.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Bademberg,) *in* Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Venetorum *montibus* Veronenſibus.
δ. rutae murariae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen.)
ε. adianti nigri.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen) *et in* Galliae *rivo* Furens.

e. polypodii.
α. vulgaris.
in Sileſia (*prope* Mannebach) *et in* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

β. cri-

b. criſtati.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Badenberg.)
c. filicis maris.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Muhlheim *ad* Koram,) *in* Thuringia (*prope* Rotenburg *ad* Salam) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)
d. rhaetici.
in Sileſia (*prope* Altwaſſer.)
e. dryopteridis.
in Germaniae *circuli* weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Badenberg *et* Rothberg.)
f. adianti.
in Hercynia (*prope* Ilefeld,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen,) *et* Galliae *rivo* Furens.
β. muſcorum.
in Venetorum *montibus* Veronenſibus (*in marga* ſchiſtoſa,) *et* Saxonia (*prope* Zwickau *in argilla figulina.*)
a. lycopodii clavati.
in Sileſia (*prope* Altwaſſer.)
γ. algarum.
in Pappenhemii *marmore fiſſili.*
a. fuci veſiculoſi.
in Temeſiae *marga.*

Rhizolithus. 2. Ph. radicis. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 3. *Waller. miner.* 335. Petrificatum radicis arborum et plantarum.
rarior, niſi radices ſubterraneas in pulverem ſeu humum dilapſuras, aut excavatas, et foſſili quodam farctas, aut cortice lapideo obductas pro radice in foſſile converſa habens, occurrit tamen marmoreus in Galliae Campania, Italia (e. gr. *in ruderibus* Pompejae, *et ad lucum* dei Tartari,) Hungaria (*prope* Badam *et* Liſſchca,) *in* Wacca, *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *porcellaneus in* Japonia, achatinus *in* Franconiae *principatibus* Coburgenſi *et* Baruthino,) *ferri vitriolo impraegnatus in* Sibiria (*prope* Koltſchedanskaja *ad fluvium* Iſet) *et* Suecia (*in palude monti argenteo occidentali vicina,*) *et ferri calce perfuſus in* Fennonia (*in lacu* Langelmo) *et* Bohemia (*prope* Orbriſſan.)

trunci. 3. Ph. trunci. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 116. *Carth. miner.* 93.
a. herbarum.
typolithus argilloſus in Saxonia (*prope* Dresdam) *et ducatu* Brunsvicenſi (*inter* Salzthal *et* Azum.)

β. graminum.

utplurimum typolithus in Hungariae (*prope* Lehotca) *pyromacho*, Sileſiae (*prope* Mannebach,) Germaniae *circuli* weſtphalici (e. gr. *prope* Willemſtein,) Lotharingiae (*prope* Lach,) *et montium* Cevennenſium *marga bituminoſa et ſuillo ſchiſtoſo.*

Lithoxylon.

γ. arborum.

nunc trunci integri una cum ramis, ut interdum e. gr. *in* Belgio, Daniae Seelandia, *ducatu* Weſtphaliae *ſilvas ſubterraneas referat, nunc partis; nunc crudi et ſani, nunc carioſi, aut per teredines exeſi, in carbones converſi, clavis perfoſſi, aut aſciae aliorumque inſtrumentorum ope in varias formas redacti, cortice denudati aut adhuc induti, nonnunquam ita, ut ligni ſpecies adhuc dignoſci queat, querni, fagini, pinei, abiegni, ſaligni.*

a. *marmoreus intus ſaepe ſpato farctus.*

in Irlandia, Volhynia, Marchia Brandenburgica (*prope* Arendſee,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Franconia (*prope monaſterium* Banz *et* Ilmenau,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et in monte* Hildeſienſi Creuzberg,) Wirtembergia (*prope* Boll, Dolfingen, Duslingen, Naehren, Ofterdingen,) Helvetia (*ad fluvium* Birſa *pagi* Baſileenſis,) Hungaria *inferiori* (*prope* Schemniz.)

b. ſuillus.

in Wirtembergia (*prope* Boll.)

c. gypſoſus.

in Bohemia *et* Pedemontio (*prope* la Morra *et* Alice.)

d. argilloſus.

in Hungaria *inferiori* (*prope* Creuz.)

e. ſilicens.

in Sina, *inſula* Martinica, Irrlandia (*in lacu* Loughneagh,) Anglia, Lotharingia, Helvetia (*in fluvio* Birſa *pagi* Baſileenſis,) Italia (e. gr. *prope* Rivalta, *et in* Pedemontio *prope* Strevi, Ferrere, Alice *et* la Morra,) Temeſia, Tranſilvania (*prope* Deva, Walye *et* Cronſtadt,) Hungaria (*prope* Creuz, Cremniz, Boldagko,) Sileſia (*prope* Landshut,) Marchia Brandenburgica (*prope* Schmüllen,) Bohemia (e. gr. *in montibus* giganteis, *prope* Neu-Packov, Falkenau, Altſattel, Coſors, Wilkiſchen, *thermas* Toeplizenſes *et* Carolinas,) Saxonia (e. gr. *in monte* Keulenberg, *prope* Dresdam, *et* Hilbersdorf, *in comitatu* Lohenſtein,) Thuringia (*inter* Tolau *et* Himmelsberg,) Franconia (*in principatibus* Coburgenſi *prope* Schlettach, Waldſachſen, Lüzelbuch, Bambergenſi *prope* Ferchheim, Herbipoli-

bipolitano, Baruthino *prope* Adelsdorf *et* Erlangam *etiam prope* Norimbergam,) *in* Carinthia, Carnioliae *et* Stiriae *alpibus*, *in* Austria *inferiori* (*prope* Brünn.)

a. achatinus.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 289. *Karsten Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 136. Holzstein.

in Sibiria (*prope* Kolywan,) Hungaria (*prope* Tokai,) Saxonia (*prope* Chemnitz,) Thuringia (*prope* Osmannstadt,) *rarius vagus*, *subopacus in fragmenta indeterminata vel festucas rudes dissiliens*, *parum nitens*, *politura tamen eximium nitorem adipiscens*, *intus fibrosus*, *texturae tamen conchaceae*, *utplurimum variegatus*, *maculosus aut striatus*, *frequentissime nigricans aut infumatus*, *interdum ruber*, *rarius ochraceus*, *aut viridis.*

b. opalinus.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat in Hungariae *superioris comitatu* Liptoviensi, *subdurus*, *opacus vel subopacus*, *in fragmenta indeterminata vel festucas longas dissiliens*, *in crustas secedens*, *utplurimum parum nitens*, *longitudinaliter fractus fibras*, *transverse superficies convexas offerens*, *utplurimum variegatus*, *coloribus albo*, *cinerascente*, *fusco*, *ochraceo et hyacinthino per strias alternantibus.*

c. arenarius.

in Silesia (*prope* Altwasser,) Bohemia (*prope* Altsattel,) Thuringia (*prope* Küffhausen,) Magdeburgo (*prope* Halam,) *prope* Aquisgranum, *in* Suevia (*prope* Halam,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam.)

f. aluminosus.

stratis interdum amplis, *in* Anglia, Jemtia (*in* paroecia Näs,) Westrogothia, Sueciae (*prope* Billingen,) Scania (*prope* Andrarum,) *principatu* Goettingensi (*prope* Mundam,) Hassia (*prope* Almerodam *et in monte* Weisener,) Saxonia (*prope* Düben,) Bohemia (*prope* Commotau *et* Altsattel,) Austria (*prope* Hainfeld) *et* Pedemontio (*prope* la Morra.)

g. vitriolo ferri perfusus.

in Borussia (*stratis succino superincumbentibus*,) Stiria (*prope* Leoben) *et* Wirtembergia (*prope* Boll.)

h. vitriolum cupri protrudens.

in Hungaria *inferiori prope* Herrengrund.

i. bituminosus.

integras hinc inde silvas subterraneas constituens, *in imperio* russico (*potissimum ad fluvium* Ilet,) Scania Sueciae (*prope*

pe Boſerup *et* Andrarum,) Dania (*potiſſimum* Skelandia,) Islandia, Anglia (*potiſſimum provincia* Lincola,) Irrlandia, Hiſpania (*potiſſimum* Aſturia *et* Andaluſia,) Gallia (*potiſſimum* Normandia *et* Burgundia *ſuperiori prope* S. Agnes,) Belgio (e. gr. Hollandia *et* Flandria) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Culter, Caar, *et in ericeto* Vena,) Naſſovia (*parte* Dillenburgenſi, Diezenſi, Hadamarenſi, *prope* Oberſtein,) Haſſia (*prope* Gieſſam, Sangerhauſen, *in montibus* Heersberg *et* Weiſener,) *terris* Hannoveranis (*parte* Luneburgenſi, *prope* Cellas, Goettingam, Mundam,) Thuringia (*prope* Erfordiam *et* Artern,) Magdeburgo (*prope* Altenwedding, Beichliz Beyderſſee, Halam,) Quedlinburgo, Marchia Brandenburgica (*prope* Francofurtum, Koenigswalde, Freyenwalde,) Boruſſia (*in arenae ſtratis ſuccino ſuperincumbentibus*,) Saxonia (*prope* Sangerhauſen, Peſterwiz, Lipſiam, Mehren, Düben, Altenburg,) Luſatia (*prope* Wehrau *et* Oberſchwerta,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Franconia (*prope* Norimbergam,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Wirtembergia (*prope* Laureacum *et thermas* Bollenſes,) Stiria (*prope* Leoben *ad fluvium* Canoch,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* Lambach,) Hungaria (*prope* Koniz *et* Schreibersdorf,) Temeſia, Dalmatia (*parte* Morlachica,) Italia (*prope* Spoletum, *in* Hetruria, *prope* Rivolta, *in* Pedemontio *prope* la Morra *et* Auguſtam Taurinorum, *etiam in valle* d'Aoſta) *et* Helvetia (e. gr. *in pago* Tigurino *et* Thurgovia.)

k. pyritaceus.

in Lotharingia, *ducatu* montano (*prope* Bensburg,) Hildeſia, Saxonia (*prope* Lipſiam,) Franconia (*prope* Norimbergam,) *et* Wirtembergia (*prope thermas* Bollenſes.)

l. ferri calce perfuſus.

in Helvetia (*pago* Bernenſi,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemia (*prope* Oſſeg, Altſattel, Presniz,) Haſſia (*prope* Gieſſam,) *comitatu* Laubacenſi (*ad lacum* Martiſſee,) *et in ducatu* montano (e. gr. *prope* Gerresheim.)

m. cupri calce gravidus.

in Sibiria, Suecia, Haſſia (*prope* Grosbuſek.)

Lithophyllum. 4. Ph. folii. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 5. *Geſn. petrif.* 22. *Woltersd. miner.* 43. *n.* 3. Lithobiblium.

typolithus ſatis frequens, diverſiſſimarum plantarum praeſertim arborum folia referens, in marmore, topho, ſuillo, marga, argilla, arenario, rarius in pyromacho aut ferri calce indurata.

5. Ph.

Antholithus. 5. Ph. floris. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 6.

α. ſpicarum graminis.

Waller. miner. 287. Minera cupri figurata ſpicam referens.

Geſn. petrif. 22. Minera cupri et argenti.

Wolff. haſſ. ſubt. t. 5. *f.* 5. Spica frumenti metallaris.

in Sileſia, Franconia (*prope* Ilmenau,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Mühlheim *ad* Koram) *et montibus* Cevennis.

a. phalaridis bulboſae.

cupro albido, cinereo aut vitrato, interſperſo interdum ſubtiliſſime argento, perfuſum in Haſſia (*prope* Frankenberg *et* Thalitter.)

β. herbarum.

niſi merus ludus, ſemper typolithus, lapidi fiſſili compreſſus.

a galii.

in Anglia *et montibus* Cevennis.

b. heliotropii.

in marga bituminoſa Islebienſi.

c. alſines.

in Sileſia.

d. ranunculi.

in epiſcopatu Conſtantienſi (*prope* Oeningen.)

e. myagri.

in Anglia.

f. aſteris.

in Sileſia (*prope* Laſſig,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld.)

g. centaureae.

in Sileſia.

h. filicis.

in Helvetia, *et circuli* Germaniae weſtphalici *fodina carbonaria* (*prope* Badenberg.)

Carpolithus. 6. Ph. fructus. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 7.

in Sileſiae, Bohemiae *marga et arenario, rari, frequentius, niſi meri naturae luſus, typolithi.*

α. ſeminum nudorum.

a. glandium.

in Angliae *fodinis carbonariis.*

β. capſularum.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra.)

a. fagi ſylvaticae.

in comitatu Laubacenſi.

γ. ſtrobilorum.

in Silesia (*prope* Landshut,) Hungaria (*prope* Litschea *comitatus* Liptoviensis,) Austria (*prope* Viennam,) Helvetia (Tiguri *turfa*) *et* Pedemontii *arenario*.

ε. niciuin.
a. coryli.
in Angliae *fodinis carbonariis*.

ϛ. druparum.
a. juglandis.
in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Lois-le-Sonier.)

ζ. leguminum.
in Angliae *fodinis carbonariis*.

Quid properasse juvat, quid pauca dedisse quieti
Tempora? quid nocti conserüisse diem?
Si semel hic standum est.

ADDEN-

ADDENDA QUAEDAM.

p. 105. poſt l. 5.

phoſpho- ricum. 13. M. compactum diaphanum, niveum, frictione in tenebris lucens. *Craydon in Cabinett. mineralog. del Collegio Nazareno di Roma* 1. *p.* 156. 157.

Habitat in montium Veſuvii Somma, Ottajano *ſtratis primitivis, in aqua forti cum viva effervescentia fere totum ſolvendum, micanti ſatis ſimile, an vere diſtinctum? An huc quoque ſpectat lapis ruber, cum acidis effervescens, ſcorliten immixtum habens, in monte* S. Gotthardi *obvius, a* Cl. Pini *memor. della ſocieta patriotica di Milano.* P. I. *commemoratus? In tenebris ſi fricetur, aut contuſus ferro candenti inſpergatur, lucem ſpargit.*

Dolomiaei. 14. M. tardius cum acidis effervescens, igni expoſitum vitreo cortici ſe obducens. *Sauſſure journ. de phyſ.* 1792. 1. *p.* 161.

Habitat in montibus Tirolenſibus, *interdum ad chalybem ſcintillans, et mallei ictu in fragmenta convexa diſcedens, in* 10000 *partibus* 4600 *aëris fixi,* 4429 *cretae,* 5860 *aluminaris,* 1400 *magneſiae,* 740 *calcis ferreae continens, ut igitur, ſi pondere praedominantem partem reſpicias, potius ad argillaceas ſpectet.*

elaſticum. 15. M. elaſticum ochroleucum ferro candenti inſperſum lucens. *Fleurian de Bellevue journ. de phyſ.* 1792. *Hoüt. p.* 86. &c.

Habitat in vallibus Levantino *et* Campo longo *monti* S. Gotthardi *confinibus, ſtratum* 50 *pedes altum, et per* 100 *orgyas extenſum conſtituens, tremoliten ſaepe inſperſum habens, in* 2000 *partibus* 925 *aëris fixi, ultra* 640 *cretae,* 340 *aluminaris ferruginoſae,* 20 *micae, et* 7 *magneſiae continens.*

p. 117. poſt l. ult. l.

PICROSPATUM. Ex terra calcaria et vix minori magneſiae parte conflatum. Paraſiticum, ſubdurum.

cryſtallinum. 1. PICROSPATUM. *Lindacker ap. J. Mayer Samml. phyſic. Auff.* 2. *p.* 284.

Cabinett. mineralog. del Colleg. Nazar. di Roma. 1. *p.* 163. *Karſten bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Bitterſpath.

Habitat in Auſtriae *ſuperioris*, Salisburgi, Tirolis *ſmectide, ſerpentino fiſſili, rufeſcens aut flaveſcens, duritie ſpatum ſuperans, ad fluorem ſpatoſum propius accedens, cum acidis parum et tarde effervescens, diaphanum vel pellucidum, longitudinaliter diffractum fibroſum, transverſe fractum in fragmenta imperfectius convexa ſecedens, ſaepius ſecundum longitudinem ſtriatum, coloris mellei, rufeſcentis aut ſubfulvi, varius forma communi, quam prismatum hexaëdrorum, acutangulorum nitentium, ſcabrorum aut glabrorum, utplurimum compreſſorum et in pyramides imperfectas terminatorum, faciebus rhombeis conſpicuorum comparens, in* 100 *partibus* 52 *terrae calcariae,* 45 *magneſiae, et* 3 *calcis ferreae continens.*

p. 158. poſt l. ult. l.

Lepidolithus. 9. M. ſquamis ſparſis planis cohaerentibus dilute violaceis. *Karſten et Klaproth bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Lillalit, Lepidolit.

Habitat in Moraviae *montibus, rupeſtris, in* 10000 *partibus ex* 5450 *terrae ſiliceae,* 3825 *aluminaris,* 75 *calcis ferreae et magneſiae nigrae, et* 250 *aquae conſtans; an hujus generis?*

p. 168. poſt l. 4. l.

veſuvianus. 6. Sc. diaphanus fulvus, cryſtallis hexaëdro-prismaticis. *Ferber Brief. aus Welſchl. p.* 167. Gelblicher Hyacinth- oder Topasfarbiger ſechsſeitiger Schoerl.

la Metherie journ. de phyſ. 1792. *Nov. p.* 356. Hyacinthine, Hyacinthe des volcans.

Habitat in Veſuvii lavis *ſparſus, duritie ad gemmas accedens, ut harum nomine ſaepe veneat, et congeneres ſuperet, genuinum* v. g. = 1500 : 1100 *frictione electricus.*

poſt l. 14. l. *β*) Zeylanites, cryſtallis dodecaedricis : marginibus truncatis. *La Metherie journ. de phyſ.* 1792. *Aug. p.* 156.

p. 173. poſt l. 27. *β*?) Euclaſius cryſtallis tetraedro prismaticis in pyramides anomalas tetraedras terminatis : faciebus prismatis obliquis. *La Metherie journ. de phyſ.* 1792. *Aug. p.* 155.

p. 175.

p. 175. poſt l. 8. l. *β*) Augites Werneri.

p. 177. l. ult. l. *an huc ſpectat ſcorlus ruber?* ?

Granadillus. 16. G. dura ſubponderoſa rubra texturae parallele fibroſae igne difficulter liquanda at conicem emittens, cryſtallis prismaticis acicularibus.

Ferber 3 *Briefe mineralog. Innhalts. p.* 21. Rothes ſtrahlichtes Foſſil.

v. Fichtel mineralog. Bemerkung. von den Karpathen. 2. *p.* 59. *Bindheim chemiſch. Annal.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 317. Rother Schoerl.

Habitat in monte Helvetico S. Gotthardi, *montibus* pyrenaeis, Caſtiliae, Hungariae (*prope* Murany,) *et* Sibiriae (*prope* Sarapulskoi,) *colore kermeſino, ſanguineo aut florum perſici aemulo, diaphana, transverſe fracta convexas ſatis facies oſtendens, extrinſecus nitens, in fragmenta acuta diſſiliens, ponderis ſpecifici* = 3100 : 1000, *politura egregium nitorem acquirens, aciculis nunc ſparſis, nunc in clavae, nunc in retis ſpeciem aggregatis, quartzo aut granitae innidulans, in* 200 *partibus* 114 *terrae ſiliceae,* 70 *aluminaris,* 1 *magneſiae albae,* 10 *calcis ferreae magneſia nigra contaminatae continens.*

p. 181. poſt l. ult. l.

fibroſum. 6. F. fibroſum, fibris parallelis in ſtrata diſtinctis.

Lindackeo ap. J. Mayer Samml. phyſ Auff. 2. *p.* 278. &c.

Habitat vagus in Bohemia *ad* Moldavae *ripas, interdum quartzi micaeve veſtigia adnata ſibi habens, in fragmenta indeterminata* (*an igitur hujus generis?*) *diſſiliens, quartzi cryſtallis haud raro durius, utplurimum fuſcum, intus pauliſper, matris perlarum in modum nitens.*

p. 219. l. 7. l. actinoti l. granadilli.

l. 9. l. prope Genév. *l. egregiam polituram admittens, ſpiculis nunc flavicantibus nunc rubellis, nunc obſcurius rubris quartzo pellucido excolori immerſis.*

poſt l. 9. l.

acicularis. 60. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti ſpiculis compoſitus.

Habitat vagus ad radicem montium ſabaudicorum *prope* Genevam.

l. 14. 15. del. *nunc flavicantibus rubris.*

p. 291. poſt l. ult. l.

Arenae cuidam nigrae, pulverem pyrium mentienti, cum quartzi albi granulis permiſtae in valle parocciae Cornubienſis Menaken (*a qua etiam* Menacanitae *nomine inſignita fuit*) *ad ripas rivi cujusdam obviae, magneti obſequioſae, in pulverem tenuiſſimum facile comminuendae et ſatis ponderoſae* ($= 4,427 : 1000$) *praeter ferrum metallum ſui generis inhaerere nuper ſuſpicatus, et nonnullis experimentis comprobare annixus eſt* Cl. Gregor (*chemiſch Annal.* 1791. Vol. I. p. 40. &c. 193. &c. Vol. 2. p. 55.) *ſolvitur autem acido vitrioli quod amethyſti inde tinctum nanciſcitur, atque ex eo per lixivium caerulei Berolinenſis forma pulveris albi, per tincturam vero gallarum forma pulveris ex rubro aurantii praecipitatur, et ſua praeſentia lixivium illud impedientem, quo minus ferrum caerulei berolinenſis facie praecipitet: At donec catalogo metallorum inſeratur, plura adhuc exſpectare juvat experimenta.*

p. 362. poſt l. ult. l.

Argentum rubrum, ſaltem in Hercyniae *et* Saxoniae *fodinis obvium nihil arſenici, at ſtibium* ($\frac{25,10}{100}$ *et plus*) *continere, accurata docent Virorum Clariſſimorum* Klaprothi (*bergmaenn. Journ.* 1792. Vol. 1. p. 141. &c.) *et* Weſtrumb (*chem. Annal.* 1792. Vol. 1. p. 318. &c.) *ſcrutinia.*

CRY-

CRYSTALLI LAPIDOSAE.

in Tabulis *adjectis* 1. 2. 3.

Latera. *Plana.*

1. *Figura* 18edrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
longitudinalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.
2. *Figura* 18edrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
transversis.
Columna abbreviata hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.
3. *Figura* 12edrum: rectangulis 0. Trigonis 12.
columna 0. *Pyramides* hexaëdrae aequales.
4. —— 18edrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
2 oppositis latis: *2 oppositis truncatis.*
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* hexaëdrae inaequales.
5. *Figura* 8edrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
aequalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* 0.
6. *Figura* 8edrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
alternis angustis.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* 0.
7. *Figura* 8edrum: Pentagonis 4. Rectangulis 4.
alternatis *alternatis.*
Columna oblonga tetraëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata.
8. *Figura* 10edrum: Pentagonis 4. Rhomboidibus 4. Trapeziis 2.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata,
planis 2 *oppositis latioribus.*
9. *Figura* 14edrum: rectangulis 6. Trigonis 4. Trapeziis 4.
2 *oppositis angustis* *priori alternis.*
Columna oblonga tetraedra inaequalis. *Pyramides* tetraëdrae inaequales.
planis 2 *oppositis latioribus.* *planis* 2 *oppositis latioribus truncatis.*
10. *Figura* 12edrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
alternis angustis, *aequalibus.*
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae centrariae aequales.
11. *Figura* 12edrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
aequalibus *aequalibus*
Columna brevis hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae aequales.

12. *Figura*

Latera. *Plana.*

12. *Figura* 14ëdrum: Pentagonis 6. Trapeziis 6. Trigonis 2.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae truncatae.

13. *Figura* 12ëdrum: Trigonis 6. Pentagonis 6.
alternatis.
Columna abbreviata hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae planiuſculae.

14. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 4. Trapeziis 8.
Columna depreſſa hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae hinc con-
planis 2 *latioribus verticalibus.* trariae.

15. *Figura* 10ëdrum: Hexagonis 2. Trapeziis 4. Pentagonis 4.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine ſimili modo in aciem terminata.
planis 2 *oppoſitis latioribus.*

16. *Figura* 14ëdrum: Tetragonis 6. Trapeziis 8.
2 *diſci.*
Teſſera depreſſa tetragona: *marginibus* duplicatis, *angulisque* truncatis.

17. *Figura* 10ëdrum: Rhombis 2. Trapeziis 8.
magnis.
Teſſera depreſſa rhombea: *marginibus* duplicatis.

18. *Figura* 18ëdrum: Tetragonis 6. Hexagonis 12.
Teſſera cubica: *marginibus* truncatis.

19. *Figura* 6ëdrum: Tetragonis 6.
aequalibus.
Teſſera cubica: *marginibus* integris.

20. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 6. Trigonis 8.
Teſſera cubica: *angulis* parum truncatis.

21. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 4. Tetragonis 2. Trigonis 8.
Teſſera cubica: *angulis* penitus truncatis.

22. *Figura* 6ëdrum: Rhombis 6.
aequalibus.
Teſſera cubica, in rhombum obliquata.

23. *Figura* 8ëdrum: Trigonis 8.
Teſſera octaëdra aequalis.

24. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 8. Tetragonis 2. Rhombis 4.
Teſſera octaëdra: *angulis* truncatis.

25. *Figura* 26ëdrum: Hexagonis 8. Rectangulis 12. Octogonis 6.
Teſſera octaëdra: *marginibus et angulis* truncatis.

26. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 6. Rhombis 6.
alternatis.
Teſſera dodecaëdra aequalis.

27. *Figura*

Latera. *Plana.*

27. *Figura* 12ëdrum: Rhomboidibus 6. Rhombis 6.
alternatis.
Teſſera dodecaëdra elongata.

28. *Figura* 36ëdrum: Rhombis 12. Hexagonis 24.
alternatis. *linearibus.*
Teſſera dodecaëdra: *marginibus* truncatis.

29. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Trapeziis 10.
Teſſera pentagona depreſſa.

30. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Pentagonis 10.
Teſſera decaëdra aequalis.

31. *Figura* 12ëdrum: Scalenis 12.
proximis paribus.
Teſſera ſ. columna nulla: *Pyramidibus* duplicato-triëdris contrariis.

32. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 12.
Teſſera ſubcolumnaris hexaëdra: *Pyramidibus* hexaëdris aequalibus.

33. *Figura* 22ëdrum: Hexagonis 4. Trapeziis 4. Pentagon. 12. Hexagon. 2.
proximis paribus.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* hexaëdris truncatis.
planis 2 *oppoſitis latioribus.*
planis 2 *oppoſitis duplicatis.*

34. *Figura* 14ëdrum: Rectangulis 2. Hexagonis 8. Rhombis 4.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* tetraëdris cuneatis,
planis 2 *oppoſitis alienis.* *planis oppoſitis minoribus.*

35. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 12. Tetragonis 6.
Teſſera cubica: *marginibus* truncato-planis.
planis 3 *proximis*
aequaliter ſtriatis.

36. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 8. Tetragonis 2.
alternis.
Teſſera cubica: angulis 2 proximis totis truncatis.

37. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 4. Hexagonis 6.
linearibus.
Teſſera 4ëdra: *marginibus* truncatis.

38. *Figura* 12ëdrum: Tetragonis 2. Hexagonis 4. Rhombis 6.
Teſſera rhombea inaequalis: *marginibus* 2 proximis truncatis.

39. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 6.
Columna hexaëdra aequalis: *pyramidibus* hexaëdris aequilateris.
differt a 32, *uti columna a teſſera.*

Hexaë-

Hexaëdrae. 19. 22.
Octaëdrae. 5. 6. 7. 23.
Decaëdrae. 8. 15. 17. 36. 37.
Dodecaëdrae. 3. 10. 11. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 38. 39.
14ëdrae. 9. 12. 16. 20. 21. 24. 34.
18ëdrae. 1. 2. 4. 18. 32. 35. 40.
24ëdrae. 34.
26ëdrae. 25.
36ëdrae. 28.

A. Rhombus.
B. Rhomboides.
C. Rectangulum.
D. Trapezium.
E. Scalenum.

D. H. HILL LIBRARY
North Carolina State College

INDEX

INDEX

ALPHABETICUS NOMINUM IN HOC TOMO OBVIORUM.

Abich 70
Achates 181, 237
  angulosa 237
  annulata *ib.*
  colores reflectens 161
  duriſſima 237
  falciata *ib.*
  fere pellucida 161
  figurata 208
  islandicus 154
  muſcoſa 237
  opalina 205
  pellucida 197
  ruderalis 237
  ruralis *ib.*
  ſtellaris *ib.*
  unguium colore 159
  vix pellucida 206
  vix ſemipellucida 208
Acicularis 55
Acida 44, 48
Acidum.
  aëreum 44, 48
  arſenici *ib.*
  boracis *ib.*
  fluoris mineralis *ib.*
  lapidis ponderoſi *ib.*
A. molybdenae 44, 48
  muriaticum 44
  nitroſum *ib.*
  oſſium 58
  phoſphori 44, 48, 58
  ſalis communis 48
  ſuccini 44, 48
  vitriolicum 44, 48, 264, 267
Acria 56
Actinotus 61, 65, 75, 76
  fibroſus 75
  vitreus 76
  vulgaris. *ib.*
Acus 54
Adamantina 61, 63, 67
Adamantinus 61, 67, 213
Adamas 61, 66, 211, 212
  ruber 170
Adhaerentia 56
Adularia 181
Aër.
  hepaticus 49
  inflammabilis *ib.*
Aerugo 344
Aethiops 375
Aëtites 54, 332
  marmoreus 91
  ſiliceus 206
Agaricus mineralis 46
Aggregatae 54, 55, 62, 63, 67
Alabaſtrites 99
Alabaſtrum 118
Alatites 416
Albatre 102
Alcali
  aëratum 257
  fixum 258
  minerale 58, 257, 258
  orientale 257
  vegetabile 48
  volatile 258
Alcalia 257
Alcalina 56
Aldrovandi 80, 122, 397
Alumen 62, 256, 267-270
  bituminoſum 269
  butyraceum 268
  commune 269
  fiſſilis *ib.*
  lapidoſum 170, 171, 199, 211
  marmoris 269
  muriaticum 267
  nativum *ib.*
  nitens 269

A. nudum 267
pholphoreum *ib.*
quartzoſum 199
romanum 269
ſchiſti *ib.*
ſolitarium 321
ſolutum 268
ſpatoſum 129
talcoſum 321
terreum 268
turfae 270
Aluminaris 61, 66, 133
nativa 133
Aluminoſae 39, 56, 62, 63, 66
Aluminoſus 39, 269
Aluta montana 75
Alveolus 412
Alwärſten 106
Amalgama 375
Amara 56
Amarum 63, 256, 265, 266
animale 266
calcareum 265
genuinum *ib.*
murale 266
muriaticum 265
nitroſum 266
Amarus 61, 66, 189
amazonius 189
Ambra 62, 275, 283, 284
ambroſiaca 283
griſea *ib.*
maritima *ib.*
unicolor 284
variegata 283
vulgatior 284
Amethyſtus 204
Amiantus 72-76
Ammoniacum 262
Ammonites 411
Amorpha 54, 56
Ampelitis 280
Amphibiolithus 62, 385, 388
crocodili 388
ranae *ib.*
teſtudinis *ib.*
Amygdalae 54, 55
Amygdalites 62, 67, 238-243
achatoides 242
aeruginoſus 240
albo-fuſcus 243
albo-guttatus *ib.*
albo-maculatus 242
albo-viridis 243
argillaceus 241
argilloſus *ib.*
asbeſtinus 239
brecciatus 241
caementarius 239
chalcedonius 241
chloroſtictus *ib.*
cinereus 243
Cronſtedti 242
durus 241
ferrifer *ib.*
ferruginoſus 242
fornacum 238
gemmifer 242
glanduloſus 238
granaticus 239
granitoides 241
gypſeus 240
helveticus 243
hetruricus 239
homogeneus *ib.*
jemticus 242
inconſpicuus *ib.*
lamelloſus 239
leucochlorus *ib.*
margodes 242
marmoreus 241
olivinus *ib.*
pioeus *ib.*
A. primigenius 239
pyromachus 242
quartzifer *ib.*
radians 241
rhaeticus 238
ſchiſtiferus 242
ſerpentinus 240
ſibiricus 243
ſimilaris 242
ſordidus 240
ſpatoſus 241
ſteatiticus 240
tricolor 243
tuberoſus 240
varioloſus *ib.*
vulgaris *ib.*
zeolithicus *ib.*
Andreae 201, 245, 269, 396, 397
Androdamas 90, 181, 410
Angulata 54, 55
d'Annone 180, 407, 427
Anomites 405-409
Antholithus 439
Anthropolithus 62, 385, 386
partialis 386
totalis *ib.*
Antimonii.
galena 301
minera 300
ochra *ib.*
regulus 299
Antimonium 299-302
albo-griſeum 301
auripigmento mineraliſatum 300
fibroſum 301
mineraliſatum 299-302
nativum 299
nudum *ib.*
rubrum *ib.*

Apati-

Apatites 61,65,130,131
columnaris 131
octaëdrus 130
prismaticus *ib.*
rupestris *ib.*
tabularis *ib.*
triedrus 131
Aphronitrum 258
Apyra 57
Aqua 8
fortis 58
marina 173
regis 58
Aquamarinschörl 174
Aquilinus 332
Arborescentia 54, 55
Ardesia 61,66,147-158
atrata 149
bituminosa *ib.*
cinerea 153
compactissima 149
ex viridi cinerea 148
purpurascens *ib.*
purpurea *ib.*
rubra *ib.*
solida *ib.*
tabularis 147
tegularis 148
tessularis 150
undulata 149
virescens 148
Arena 61,66,191-193
aurea 380
campestris 193
Casserita 192
colorata *ib.*
ferrea 321, 322
grossiuscula 192, 193
gypsea 118
heterogenea 191, 192
horaria 193
lacustris 192
margaria 193
metallica 321
A. micacea 192
mobilis 193
nitida 192
ochracea *ib.*
quartzosa 192, 193
rustica 192
saxosa 191
silicea *ib.*
subfarinacea 192
subtilis 193
Arenarius 62, 67, 248-255
amnigenius 253
argillaceus 252
calcareus 251
coagmentatus 249
cobaltifer 253
coloratus 252
compactus 255
crystallinus 250
cuprifer 253
decussatus 255
duriusculus 248
durus 254
fahlunensis 252
ferruginosus 253
fissilis 252
flexilis 248
foraminulentus 249
friabilis 252
frumentarius 255
fundamentalis 250
glareosus 253
griseus *ib.*
Helenae 250
livonicus *ib.*
margaritarius *ib.*
molaris 254
novacularis *ib.*
porcellanus 252
porosus 249
radians 255
sconicus 250
stillatitius *ib.*
A. stratarius 252
sulphureus 251
variolosus 255
Arenatae 24
Argenti
minera 300
ochra *ib.*
Argentigo *ib.*
Argentum 62, 291, 356-364
albidum 363
albo-griseum *ib.*
album 303, 363
arsenicale 338
arsenicatum 359
butyraceum 357
cinereum 347
corneum 358
diaphanum 358
fibrosum 300
fragile 361
malleabile 360
mineralisatum 300, 308, 316, 341, 347, 349, 357, 358, 360, 362, 363.
molybdaenatum 360
Nagyagense *ib.*
nativum 316, 356
nigrum 357
nitens 362
nudum 356
obscurum 357
plumbei coloris 360
purum 356
rubescens 362
rubrum 362, 444
stibiatum 359
vitreum 358
vivum 374
zincosum 308

Argilla 61, 66, 68-70, 72, 134-143
apyra 134, 135
arcte cohaerens 138
arenaria 141
argentifera 142
arvenſis 141
aurifera 143
bulloſa 138
caeruleſcens 137
cobaltifera 142
communis 137
compoſita 113, 114, 138, 140-142
cruſtacea 136, 137
cuprifera 142
fermentans 141
figulina 137
fiſſilis 136, 138
fiſtularia 135
flaveſcens 139
fullonia 136
fullonica *ib.*
fullonum *ib.*
fuſibilis *ib.*
grandaeva 141
humoſa 142
incarnata 136, 137
indurata 138
intumeſcens 141
lemnia 136
lutea 140
martialis 269
mineralis 142
mixta 113, 114, 138, 140-142
nivea 135
ore liqueſcens 139
pictoria 142
pinguis 139
porcellana 134
pura 134, 269
puteolana 143
rubens 141
A. rudis 114, 134, 137
ſalſa 142
ſcabra 140
ſinenſis 139
ſoluta 141
ſterilis 138
ſubfuſca 114
ſubtilis 135, 136, 139, 140
teſſulata 137
tripolitana 140
tumeſcens *ib.*
veronenſis *ib.*
viridis *ib.*
vitreſcens 136-139, 141
vitriolica 142
vix cohaerens 141
vulcania 47
vulgaris 137
Argillacea 56, 62, 63, 67, 133-169
Argyrolithus 156
Arioſto 278
Armenius 342
Arſenicalia 56
Arſenici calx 335, 336
Arſenicum 62, 291, 334-338
albicans 337
argentiferum 338
calciforme 335
cryſtallinum 335, 337
cubicum 338
fulvum 353
luteum 336
metalliforme 337
mineraliſatum 334, 336-338, 353
nativum 334-336
nudum *ib.*
poroſum 335
A. rubens 353
rubrum 336
ſquamoſum 335
ſulphuratum 337
terra mineraliſatum 335
teſtaceum 334
Artis termini 52-58
Asbeſtus 61, 65, 72-76
argentiferus 75
fragilis 73
maturus *ib.*
tortuoſus 74
vulgaris 73
Aſchendrecker 168
Aſchengebirge 43
Aſchenzieher 168
Aſpera 53
Aſphaltum 279
Aſtacolithus 361
Aſtacus petrificatus 361
Aſteria 181, 427
columnaris 427, 430
Aſterios 181
Aſtrion 393
Atramentarius 273
Attractoria 57
Augites 443
Auripigmentum 336
Aurum 62, 291, 378-383
albidum 382
arenarium 380
bracteatum 383
cinereum 382
larvatum 381
mineraliſatum 308, 381, 382
molybdenae 381
nativum 378-380
nudum 378-380, 382
pyriticoſum 382
rufeſcens 380

ſtibia-

A. ſtibiatum 381
vireſcens 382
Avanturino 218, 227, 248

Bacillaria 54, 56
Baier 106, 391
Baldaſſari 267
Balſamum 279
Bandachat 237
Bandſtein 124
Bardiglio 107
Bartholinus 91
Barytes 61, 65, 79-83
aërata 79
bononienſis 80
compacta *ib.*
fluorata 46
lamellata 81
lamelloſa 79
ſtillatitia 83
terreſtris 80
vitriolata 80-83
vulgaris 81
Witheringii 79
Baſalte pidocchioſo 232
Baſaltes 61, 66, 76, 82, 151-153, 168
caeruleus 165
columnaris 151
cryſtalliſatus 168
pyramidalis 152
ſchiſtoſus 151
tunicatus 152
Batrachita 390
Bauhin (J.) 413, 427
Baumer 87, 118, 119, 128, 142, 147, 151, 170-172, 175, 176, 183, 185, 203, 204, 206-208, 211, 237, 273, 280, 296, 307, 342, 375, 389, 408, 428.
Beckmann 68
Belemnites 413
Bellaria lapidea 401
Bergfleiſch 74
Bergholz *ib.*
Bergkork *ib.*
Bergkriſtall 201
Bergleder 75
Bergman (T.) Praef. 44, 45, 79, 117, 164, 167, 172, 173, 293, 296, 310, 311
Bergmeel 86
Bergſeife 137
Bergzunder 75
Beryll 174
Beryllus 173, 174
Beyer 70, 185
Bezoar 17
Bibula 57
Bimsſtein 155
Bindheim 79, 110, 165, 174, 298, 367, 382, 443.
Björklera 138
Bismuthum 354
Bitterſpath 442
Bitumen 62, 275-277-282
duriſſimum 280
elaſticum 279
fiſſilis 281
fluidiſſimum 277
fluidum 277, 278
friabile 279
hepaticum 125
humi turfae 280
lapideum 281
liquidiuſculum 278
marmoreum 108
ſchiſtoſum 281
B. ſegne 278
ſolidum 279, 280, 282, 284
ſubfriabile 279
ſuillum 108, 109
tenax 278
terrae 280
Bituminoſa 56
Blane 259
Blenda granatina 78
turmalina *ib.*
Blende 306
Bleyglanz 371
Bleyſpat 366-368
Bloch 320
Blutſtein 326
Boccone 80, 100, 200, 406
Boët 390
Bolus 138, 139
durior 139
indurata 77, 330
rubra 139
viridis 140
Boracites 61, 65, 132
cubicus 132
Borax 58, 62, 168, 256, 258, 259
calcarius 132
crudus 259
depuratus *ib.*
electricus 168
lapidoſus 168, 172, 173, 175
margodes 176
nudus 259
ſedativus 258
teſſulatus 176
Borch (c. a.) 227
Borlace 310
Born (Eq. a.) 82, 91-94, 96, 105, 123, 124, 142, 143, 165, 194-196,

196, 199-203, 209, 224, 228, 230, 237, 239-242-245, 270, 294, 302, 316, 357, 378, 381, 382, 387, 391.
Boſe (a) 365
Botryoides 54
Bouillet 279
Bourguet 391
Boyle 80
Bracteata 56
Brandſchiefer 149
Brandt 271, 315
Breccia 62, 67, 244 247
aegyptia 246
arenaria 247
argilloſa 244
baſaltina 245
calcarea 244
cornea 245
cupriferà 246
fruticuloſa *ib.*
glanduloſa *ib.*
helvetica 245
jaſpidea 246
indeterminata 246, 247
lavina 245
marmorea 244
mixta 245
porphyrea 247
quartzoſa 246
ſaxoſa 247
ſchiltoſa 244
ſerpentina *ib.*
ſilicea 245
ſterilis 247
verde d'Egitto 246
Breuling 281
Breyn 207, 412, 413
Briſlac 269
Brocatello 107
Bromel 17, 392
Brückmann 73, 135, 159, 181, 209, 220, 248.
Brünniche 68, 309, 311, 377, 378
Bacardites 399
Bufonites 390
Bufonius *ib.*
Büttner *ib.*
Bullites 414
Buttermilcherz 357
Byſſus 73

Cacholonius 205
Cadmia 306
Caementum 61, 66, 143-145
columnare 145
Caeruleum montanum 342
Caillon d'Egypte 186
Calaminaris 306
Calcariae 61, 63, 65, 85-132
aëratae 44, 46, 50, 85-117
boraxatae 51
fluoratae 44, 51
phoſphoratae 51
vitriolatae 46, 51
Calcarius 103, 104, 106, 107
ex aqua generatus 88
figuratus 99
micans 103
Calceolarius 106, 397
Calcinabiles 57
Calculus 21, 28
Calx 85, 86, 118
aërata 85
alabaſtrina 118
arſenici 335, 336
A. conchacea 85
hepatica 251
martialis 329
paluſtris 141
pura 86
teſtacea 85
Camehuja 208
Cancer
lapidefactus 391
lapideus *ib.*
Candida 202
Capillaria 54, 55
Caput meduſae 426, 427, 439
Carbo 285
Carioſus 61, 66, 146
anglorum 146
Carneolus 206, 207
albeſcens 207
flaveſcens *ib.*
fuſcus 206
Caro 74
Carpolithus 101, 428, 439
Cartheuſer 35, 69, 71, 86, 88, 90, 93, 98-100, 103, 106, 111-114, 118-121, 134-137, 139, 140, 145, 148, 150, 151, 158, 179, 187, 188, 191-193, 198, 248, 252, 254, 258, 260, 263, 264, 268, 269-273, 277-280, 282, 284, 288, 294, 296, 297, 299, 307, 315-317, 319, 322, 324, 335, 339, 342, 344, 346, 347, 349, 352, 354-358, 360, 362-364, 372, 376, 378, 379, 386, 431, 435.
Caryophyllites 428

Caryophyllus lapideus 428
Catophthalmus 181
Cavallo 47
Celleporites 425
Cellulae 54-56
Cenchrites 103
Ceruſſa nativa 365
Chalcedonius 61, 66, 205-210
caeruleus 206
cryſtallinus 209
dendriticus 208
faſciatus *ib.*
fuſcus 206
genuinus *ib.*
luteus 207
maculatus 208
niger 206
ſtillatitius 209
viridis *ib.*
Chalcedonyx 237
Chalcitis 273
Chalcolithus 292
Chalkolit *ib.*
Chalybs 58
Chamites 402
Charbon de terre 281
Charpentier (a.) 118, 228-230, 234, 242
Chaulk 80
Chiriti 102
Chlorites 68
Chloritſchiefer 72
Chlorogranatus 61, 66, 190, 191
dubius 191
verus 190
Chryſoberyllus 174
Chryſocolla 344
Chryſolampis 127
Chryſolithe 98, 164
Chryſolithus 174, 175, 178
colores reflectens 174
Chryſopras 209
Chryſoprafus *ib.*
Ciampini 73
Cicerchina 245
Cimolia 17
Cineres vulcanorum 143
Cinnabaris 376
Cipolinum 227
Circonius 61, 66, 188
zeylanicus 188
Citrinus 203
Coagmentatae 53-55
Cobalti
minera 314-317
ochra 314-316
Cobaltigo 315
Cobaltum 62, 291, 314-318
aeris modo lucens 353
arſenicale 317
calciforme 314
cryſtallinum 317
cryſtalliſatum *ib.*
facie terrea 314
hiſpanicum 318
mineraliſatum 314-317
nigrum 314
ochraceum 314-316
pyriticoſum 316
ſcoriae ſimile 314
ſcoriatum 314
ſtercoreum 316
ſulphuratum *ib.*
teſtaceum 335
Coboldblüthe 316
Cochlites 411
Cohaerentia 55, 56
Cohaeſio 52
Colites 101
Collini 145
Color 52
Columna 406
Columnae 55, 56
Combuſtibilia 40
Compacta 53
Concha lapidea 406
Conchacea 53
Conchites 392, 406, 408
anomius 392
trilobus *ib.*
Conchyliolithus 62
Concreta 28
Confetto di Tivoli 101
Connata 55
Connexa 56
Continua 52
Copal 40
Corallia 425
Coraliiolithus 62
Coriaceus 225
Corium montanum 75
Corneus 77
cryſtalliſatus 151
diaphanus 207, 237
durus 153
fiſſilis 225
lapis opacus 182
mollior 225
rigidus *ib.*
ſclopotarius 182
trapezius 231, 232
Cornu Ammonis 411
Corticata 56
Corundum 213
Cos 248-255
aquam transmittens 249
arenacea 248
caedua 251
calcaria *ib.*

C. coagmentata 249
colorata 252
compacta 255
coctaria 248
coticularia 258
fiſſilis 252
flexilis 248
foraminulenta 249
friabilis 252
fundamentalis 250
glareoſa 253
molaris 254
mollis caedua 251
porcellanea 252
ſaxoſa 254
ſolidiuſcula 250, 255
ſtrataria 252
tigrina 246
variolaris 255
Coſta (da) 69, 72, 86, 104-109, 113, 115, 136, 137, 139, 146-149, 236, 249, 250, 254, 310, 342.
Coticula 252
Cottonſtone 230
Crapodina 390
Crawford 64
Craydon 441
Creil (a) 248
Cremor 89
Crepitantia 56
Creta 61, 65, 69, 85, 86
argillacea 113
conchacea 85
farinacea 86
fuſca 146
granulata 85
pulverulenta 86
rubra 139
ſcriptoria 86
ſquamoſa *ib.*
teſtacea 85
Crentzkriſtallen 83
Creuzſtein 228
Criſtata 56
Crocodili ſceleton 388
Cronſtedt 37, 68-70, 72, 73, 77, 80-82, 86, 87, 89-91, 93, 95, 98, 100-109, 111-116, 118-122, 124-129, 134-145, 148, 149, 153-158, 161-164, 168, 170-176, 179-184, 186-188, 195-198, 200, 201, 203-212, 214-216, 218, 222-225, 231, 232, 236, 237, 239, 242, 244-255, 257-260, 262, 264, 266, 267, 269, 271, 272, 274, 276-286, 292-297, 299-302, 304-317, 320-342, 344-347, 349-358, 360, 362-368, 371-380, 382, 383, 386, 387.
Croſſopetra 61, 65, 83, 84
hercynica 83
ſcotica 84
Cruſtoſa 54
Cryſtalli 54-56
ſpatoſae 93-95
zeolites 162, 164
Cryſtallus 200-205
aluminiformis 129
colorata 204
gypſea 122
hexagona 91, 201
islandica 90
montana 200-205
natriformis 82
nitriformis 95, 202
C. ſelenitica 123
ſubnitriformis 92-95, 97
tincta 203
ventricoſa 202
Cubus 54, 55
Culter 58
Cuneata 54
Cupri
calx 342-344
minera 116, 340, 347, 351, 439
ochra 340, 342, 344-346
Cuprigo 342
Cuprum 62, 291, 339-351
aëris 344
albidum 345
altaicum 348
argento et arſenico miſtum 347
argilloſum 343
arroſum 344-346
arſenicale 345
aurichalceum 350
caeruleum 342
campanarum 350
cinereum 347
cornubicum 350
corroſum 116, 340, 342, 344
cryſtallinum 339
dalicum 349
eroſum 344, 346
ferruginoſum 345
foetidum 348
fuliginoſum 342
fulvum 349
hepaticum 341
hercynieum 348
lateritium 340
laxenſe 350
lazuli 126

mine-

C. mineraliſatum 340-342, 345-349, 351
nativum 339
Nickeli 353
Nicolai *ib.*
nigricans 346
nudum 339
ochraceum 345
pallide griſeum 347
phlogiſticum 351
piceum 341
plumbeum 348
praecipitatum 339
pſittacinum 348
purpuraſcens 346
purpureum *ib.*
purum 339
rubrum 340
ſalitum 49
ſchiſti 116
ſchiſtoſum *ib.*
ſolutum 342
talcoſum 343
teſſellatum 345
violaceum 346
viride 343, 344
vitratum 350
Cyanites 165
Cylindrites 414

Dale 69, 71, 80, 87, 122, 137, 139, 155, 260, 286, 301, 324, 376, 413.
Danz 324
Darry 276
Daubentra 102, 248
Davila 389, 391, 405, 430
Decrepitantia 57
Decuſſata 54, 55
Demant 211
Demantſpat 213
Dendrites 208
Dentalites 420
Denticulata 54
Dentiformia *ib.*
Detonantia 57
Diaphana 53
Diſcoidea *ib.*
Diſſolubiles 35
Dodecaëdra 54, 56
Dolomieu (Deod. de) 154, 155, 233, 441
Donacites 400
Ductilia 52
Dura *ib.*
Dutens 181
Dyſodes 109

Echinites 394-397
Edelfeld 215, 224
Efferveſcentia 57
Eiſenſanderz 253
Elaſtica 52
Electrica 57
Electrum 282, 283, 359
diaphanum 282
opacum 283
d'Elhujar 294
Elliptica 54
Empyreumatica 56
Encrinites 430
Encrinus *ib.*
Engeſtröm 259, 304
Entomolithus 62, 385, 391, 392
cancri 391
monoculi 392
paradoxus *ib.*
Entrochites 425
Entrochus 426
Epitonium 427
Erde
gelbe 140
phoſphoreſciren-de 127

Erhart 413
Eroſa 54
Eſcharites 429
Euelaſius 442

Fahlerz 347, 373
Farina foſſilis 86
Farta 54
Faſciculata 53-56
Fatiſcentia 57
Faujas de S. Fond 143
Feldſpat 61, 178
Feldſpatum 66, 179-181, 443
cubicum 179
fibroſum 443
lunare 181
variabile 180
vulgare 179
Ferber 82, 95, 104, 110, 129, 143, 145, 165, 173, 174, 209, 227-233, 236, 239, 241, 242, 244-246, 250, 262, 269, 303, 324, 360, 370, 375, 442, 443.
Ferri
calx 293
minera 100, 188, 320-322, 325, 329, 332, 334.
ochra 329, 330
terra 330
Ferrum 62, 291, 319-334
acido corroſum 330
acido ſolutum *ib.*
amorphum 188, 323
arenae 321
arenoſum 328
argillaceum 330
arſenicale 333
arſeni-

F. arſenico mineralisatum 294
attractorium 323
baſalticum 324
caeruleſcens 325
caeruleum 331
calcariis lapidibus inhaerens 329
calcarium 321
calciforme 293
celluloſum 325
chalybeatum 320
commune 320
compactum 328
corroſum 284
cryſtallinum 321
cryſtalliſatum ib.
decuſſatum 322
fibroſum 323
glareoſum 321, 322
glomeratum 328
granoſum 321
granulare 323
hepaticum 322
intractabile 187, 294, 296, 324-326, 329-331.
lamelloſum 322
lapidi vitreſcibili inhaerens 293
limoſum 332
micaceum 324
mineraliſatum 187, 188, 244, 296, 320-334.
ramoſum 99.
molle 321
nativum 319
nigricans 284, 296
nigrum 294
nitens 322
nudum 319
ochraceum 326
pallide luteum 288
phlogiſticum 334
F. retractorium 187, 320, 325
rhombeum 320, 322
rubricoſum 326
rubrum ib.
ſelectum 320
ſidereum 321
ſiliceum 330
ſmaltinum 331
ſolutum ib.
ſpatoſum 329
ſpeculare 325
ſquamoſum 323, 324
ſubaquoſum 332
ſubtetraëdrum 324
ſuecicum 322
ſulphuratum 333
talcoſum 321
terreſtre 139
terreum 330
teſſellare 321
virens 322
viride 333
Feſtucaria 53, 54
Fibroſa 53
Fichtel (a) 110, 160-163, 165, 167, 177, 209, 219, 225-227, 285, 369, 443.
Figura 54-56
Figurati 17
Filamentoſi 35
Filiformia 54
Filix petrefacta 433
Filtrum 105, 249
Fiſchſchiefer 389
Fiſſilis.
caeruleſcens 148
calcareus 108
durus 148
friabilis 150
mollior 149
mollis 150
niger 147, 149
F. rudis 148
ſolidus 147
ſubtilior 148
Fiſtula flammipotens 58
Fiſtuloſa 54
Fixa 57
Fleurian de Bellevue 441
Flexilia 52
Fliſten 109
Flores antimonii 300
Flos
cobalti 315
ferri 99, 258
wismuthi 355
Fluida 53
Fluor 61, 65, 127-130, 203-205, 209
compactus 127
cryſtalliſatus 128
cubicus ib.
mineralis ib.
pulverulentus 127
pyramidalis 129
ſpatoſus 128
tabularis ib.
Flurl 324
Foraminulenta 54
Fortis 262
Fosforo minerale 80
Foſſil rothes ſtralichtes 443
Foſſilia 28
Fourcroy (de) 369
Foveolata 53
Fragilia 52
Fragmenta 54
Friabilia 53
Frigida ib.
Fruticoſa 54-56
Fuligo 285
Fulminaris 17
Fumantia 57
Funck 306

Fuſibi-

Fusibilia 57
Fusorii 46

Gadolin 370
Gästen 162
Gagos 280
Galena 371
antimonii 301
striata 373
Gammarolithus 391
Gassendi 248
Geanthrax 49
Geijer 316
Gemina 56
Gemma 55, 56, 61, 66, 170-177
alabandica 173
granatica 176
pellucidissima 171
172, 175, 211
d. Stephani 207
Gemmae 56
Geodes 54
Geographicus 17
Georgii. Praef.
Gerhard. Praef. 86, 89, 93, 97, 99, 104-106, 109, 123, 125, 129, 150, 174, 179, 196, 310, 311.
Gesner. C. 201, 260, 289, 389, 390, 394, 411, 413, 427.
Gesner J. 142, 386-389, 391, 394, 411, 413, 430, 438, 439.
Gesner J. A. 314, 315, 335, 353
Gestein
porphyrartiges 230
Gioeni (Cav. de) 144, 153-155, 167, 216-218, 220, 221, 227, 233.
Giltstein 238
Girtanner 168
Glacies Mariae 121
Glandularia 56
Glarea 192, 193
argillosa 141
indurata 140
mobilis 192
mobilissima 193
sterilis 192
Glas.
Müllerisches 179
russisches 156
Glasamiant 73
Glaskopf 326
Glimmer.
grüner 292
Glimmerschiefer 223
Globus 54-56, 332
Glossopetra 390
Gmelin C. Chrn. 145
Gmelin J. G. 412
Gmelin S. G. 277
Gneis 224
Gneissum 62, 67, 222-227
alpinum 222
Altenbergense 224
argillosum 225
basalticum 226
bicolor *ib.*
Bornii 224
corneum 225
cotiarium *ib.*
durum 227
fornacum 222
glandulosum 227
granaticum 226
granatinum *ib.*
jemticum 224
lamellosum 226
lucidum *ib.*
micaceum 222
micans 227
G. olivinum 226
quadruplex *ib.*
quartzosum 227
radians 224
saxonum *ib.*
scorlinum 222
spatosum 224
splendidum 226
squamosum *ib.*
steatiticum 225
syeniticum 226
topazinum 225
triplex 226
Goldkies 382
Gorsten 108
Graduata 55, 56
Granadillus 443
Granati bianchi di Nepoli 167
Granatus 176
crocis martis et jovis mixtus 176
crystallisatus *ib.*
figurae indeterminatae 176, 177
martialis 176
vesuvianus 167
vulgaris 176
Granatinae 37
Granites 62, 67, 214-221, 443
acicularis 443
affinis 221
albo-fuscus 217
argentatus 221
asbestinus *ib.*
basalticus 215
bavaricus 219
bicolor 218
bracteatus 221
calcarius 216
capillaris 219
chlorosticus 221
corneus 218

G. cretaceus 217
dichroüs *ib.*
duriſſimus 220
durus 214
efflorescens 219
elegans 217
fuſcus 216
Garpenbergenſis 218
gemmaceus 221
genuinus 214
Gioeni 217
glacialis 218
granaticus 215
granatifer 220
granatinus 217
grandaevus 216
helveticus 219
Hoepfneri *ib.*
homogeneus 220
inconſpicuus 218
lamellatus 221
lamelloſus 217
leucomelas 218
lucidus 221
meloleucas 219
micaceus 216
micans 217
montanus 220
montium 221
muriaticus 218
nitens 217
nitidulus 220
olivinus 221
radiatus 220
ſcorlaceus 216
ſcorlinus 215
ſerpentinus 218
ſimilaris 221
ſimplex 214
ſplendidus 220
ſquamoſus 216
talcifer 220
talcoſus 216
tirolenſis 219
G. tricolor 217
triplex 218
variegatus 219
varius 217
vireſcens 220
viridis 215
zillenſis 220
Granito di Corto-na 233
Granitone 228
Granitporphyr 230
Granulati 53. 54, 56
Graphites 62, 275, 284, 285
Greptolithus 19
Grauwakke 253
Gregor 444
Grenat de Valence 267
Grew 386
Grignardus 119
Grill 259, 304
Gronovius 87, 88, 105, 109, 176, 313, 332, 339, 346, 347, 430, 431.
Groſchke 84, 164, 213, 279, 296
Grünſalz 261
Grünſtein 216
Gryphites 406
Guettard 68
Gur 118
Gurgulio 58
Gypſum 61, 65, 71, 80-82, 118-125
arenaceum 118
argilloſum 120
cryſtalliſatum 82, 122
fibroſum 119
glaciale 122
globoſum 124
lamellare 121
lenticulare 123
G. prismaticum 123
pyramidale *ib.*
radiatum 120
ſchiſtoſum *ib.*
ſolidum 119
ſpeculare 121
ſtillatitium 124
ſtriatum 119
terreſtre 118
terreum *ib.*
teſſulare 122
tetraëdrum 123
uſuale 120
Gypſus 118, 120

Haarſtein 219
Habel 179, 285
Hacquet 152, 164, 183, 250, 303, 324, 367, 375, 378.
Haemachates 185, 207
Haematites 326
caeruleſcens 324
flavus 326
nigreſcens *ib.*
ruber *ib.*
ſolidus 328
Haidinger (de) 251
Halinatron 258
Halotrichon 268
Hamilton 154
Hamnites 103
Happel 386
Harenberg 426, 430
Haſſelquiſt 161, 214, 279
Haſſenfratz 164
Helicites 418
Helmintholithus 385, 393-430
alcyonii 428
alveatus 394
arcae 402
aſteriae 393
auricu-

H. auricularis 419
buccini 415
chitonis 398
coni 414
corallinae 429
craniolaris 406
echini 394. 398
gorgoniae 428
helicis 418
iſidis 425
judaicus 397
lepedis 398
mactrae 400
meduſae 430
muricis 416
pennatulae 430
pholadis 398
portentoſus 430
ſabellae 421
ſertulariae 429
ſpondyli 402
ſpongiae 429
ſtrombi 415
teredinis 421
tubulariae 429
veneris 400
Henckel 316, 386
Hepaticus 61, 65, 125
ſolidus 125
ſpatoſus *ib.*
ſquamoſus *ib.*
Herbae capillares petrificatae 433
Hermann 387, 388
Herrmann 165, 219, 227
Heteromorpha 35
Heyer 83, 132
Hiärne 142
Hiemer 430
Hoefer 258
Hoepfner. Praef. 189, 215, 229, 234-237, 243.
Hoffmann. Praef. 68, 74, 75, 77, 78, 81, 117, 129, 140, 158, 165, 167, 174, 178, 183, 186, 190, 199, 200, 206, 215 221, 225, 231, 234, 236, 269, 270, 333, 437.
Holzopal 160, 437
Holzſtein 437
Holzzinn 311
Hornblende 61, 65, 77, 78
baſaltina 78
labradorica 77
vulgaris *ib.*
Hornblendeſchiefer 225
Hornerz 358
Hornporphyr 234
Hornquarzporphyr *ib.*
Hornſchiefer 189, 234
Hornſteinporphyr 234
Huile de petrole 278
Humboldt (de) 178
Humeſcentia 57
Humoſae 21-24
Humus 61, 65, 111-113
aceroſa 112
alpina *ib.*
animalis 85, 111
atra 111
colorata 112, 142
conchacea 85
daedalon 111
damaſcena 113
denſa 277
effervescens 112
fibroſa 277
lacuſtris 112
limoſa *ib.*
martialis *ib.*
metallica *ib.*
muriatica 113
H. nigreſcens 111
nigro-brunnea 142
palaeſtina 113
pauperata 112
picea 113
pura 111
rubra 112
ruralis 111
ſpongioſa 112
tinctoria 113
vegetabilis 111, 112, 276, 277
Hyacinth gelblichter 443
Hyacinthe de volcans *ib.*
Hyacinthine *ib.*
Hyacinthus 172
gemma 176
Hyaline 53
Hyaloides 81
Hydrargyrum 62, 291, 374-378
crepitans 377
cryſtallinum 376
cupriferum 377
foetens 378
glanduloſum *ib.*
hepaticum 377
larvatum 375
mineraliſatum 376-378
nativum 374
nudum *ib.*
phlogiſticum 378
rubrum 374
ſalitum 375
ſublimatum *ib.*
virgineum 374
Hydrophanus 379
Hyodon 95
Hyſterites 408
Hyſterolithus 408

Jac-

Jacquin (a) 368
Jaspis 61, 66, 126, 185-187, 189
aegyptia 185
duriſſima 236
faſciata 186
martialis 330
opaca 187
porcellanea 186
pura 210
rubra 187
rudis *ib.*
unicolor 186, 189
variegata 186, 187, 210
vulgaris 186, 187
Jaſponyx 243
Ichthyolithus 62, 385, 389-391
marmoris 389
niger *ib.*
pallidus *ib.*
ſchiſti *ib.*
Jernſten 293
Ignobilia 36
Iſemann 253
Imperati 106, 207, 313, 332, 397
Impreſſa 29
Inaequalia 53
Incluſa 55
Inconſpicua 53, 56
Incruſtatum 35
Indeterminati 54
Indiſſolubiles 35
Induranda 57
Induratum 35
Inflammabile 57
Ingemmatio 313
Inhaerentia 56
Inodora *ib.*
Inolithus 61, 65, 99, 100, 119
I. accroſus 99
filamentoſus *ib.*
radians *ib.*
ſtellaris *ib.*
Inordinatim 54-56
Inſipida 56
Intractabilia 57
Intumeſcentia *ib.*
Inverſa 55
Joannes 161
Iris 200
Irregularia 54
Judaicus 397
Juſſieu 433
Juſti. Praef. 36, 170-172, 175, 181, 204, 211, 257, 335, 337, 353-355

Kacholong 205
Kaempfer 277, 279
Kalkſtein 105
Kalm 191
Karſten. Praef. 75, 76, 92, 93, 96, 117, 120, 123, 130, 131, 152, 160, 164, 179, 180, 183, 186, 188, 189, 194-196, 199-201, 207, 209, 215, 225, 231, 232, 234-237, 239, 240, 269, 270, 282, 294, 296, 323, 324, 345, 360, 369, 371, 437, 442
Kellas 450
Khun 248
Killes 150
Kirwan 46-49, 148, 296
Klaproth 127, 158, 164, 167, 173, 188, 213, 285, 292-294, 302, 303, 305, 311, 331, 345, 350, 368, 373, 442, 444.
Klein 394-397, 413
Knoch 162-164
Knorr 391
Kolm 149
Kragenſtein 124
Kocide 86
brianzoner 69
ſpaniſche 70
Kreutzcriſtallen 83
Kreutzſtein 228
Kroesſtein 124
Krüger 389
Kundmann 391
Kupferglas 350
Kupfernickel 353

Laborie 366
Labradorſtein 180
Lac lunae 86
Laevia 53
Lamelloſa *ib.*
Landſchaftsachat 237
Lange 106, 427
Lapeirouſe (de) 295
Lapides
infectiferi 117
ſtanniferi 111
Lapidis bufonitae varietas 390
Lapilli
del veſuvio 144
Lapis
accroſus 76
aluminaris 269
amygdalinus 238
aquilinus 332
arenarius 248-255
armenus 342
atramentarius 273
bononienſis 80
calcarius 103-105
creutzen-

L. creutzenwaldenſis 46
diaboli 50
electricus 168
elementaris 181
felinus 109
filtrarius 249
fiſſilis niger 148, 392
hepaticus 125
hydrophanus 159
hyſtericus 408
illuminabilis 80
in canalibus 88
islebianus 389
judaicus 397, 398, 427
lazuli 126
lazulus *ib.*
lebetum 70
lydius 147
molaris 254
mutabilis 159
nephriticus 71
ophthalmius 42
piceus 159
ponderoſus 239
portlandicus 250
praeſtantiſſimus Jaſpis 161
ſaponarius 70
ſerpentinus 72
d. Stephani 207
ſtratarius 106
ſuillus 108, 109
thumenſis 167
travertina 87
Lardites 69
Larvata 62, 64, 385-440
Laſius 132, 228, 230, 234, 253
Laſſone (de) 250
Laumont 369
Lava 61, 66, 153-156
compacta 153
poroſa 155
L. ſcoriacea 154
ſpuria 156
vitrea 154
weiſſe glaſige 178
Lavoiſier 68
Lazuli 126
Lazurus 61, 65, 126
Lehmann 75, 136, 137, 142, 209, 294, 315, 392.
Lekſtein 124
Lemberg (Com. a) 127
Lempe 188
Lens 54-56
Lepidolit. 442
Lepidolithus *ib.*
Lerche 258, 390
Leske 92, 93, 96, 117, 120, 123, 131, 160, 164, 180, 183, 186, 194-196, 199-201, 207, 209, 215, 225, 231, 234, 235, 237, 240, 282, 294, 296, 323, 324, 345, 360-369, 371, 387, 394-397, 437.
Leucargilla 135
Lewis 383
Libera 56
Liebenroth (a) 159
Liegendes todtes 247
Lignum 74, 436-438
Limus 137
Lillalit 442
Linck 106, 348
Lindacker 392, 441, 443
Liquabilia 57
Liſter 264, 406
Lithanthrax 281
Lithobiblium 438
Lithogeneſia. Praef.
Lithoglyphi 32
Lithologia 3
Lithomarga 68, 135, 136
Lithomorphi 32
Lithophyllum 438
Lithophyta 17
Lithotomi 32, 332
Lithoxylon 332, 436
Lituites 412
Lixivioſa 56
Lixivium
caulticum 58
ſanguinis *ib.*
Locus 56
Ludus 115
Ludwig 113
Lumachella 244
Lutum 112
Luyd 390, 396
Lydius 61, 66, 189, 190
genuinus 190
filiceus 189

Macigno 230
Macra 53
Madrepora 40
Madreporites 421
Madreporus *ib.*
Magnes 323
Magneſia 62, 291, 294-298
aërata 44
alba 296
compacta 297
compoſita 294
cryſtallina 295
friabilis *ib.*
fuliginoſa 296, 297
martii et jovi mixta 294
nigra 297
nitrata 44
nivea 296
ochracea 295

M. parum martialis 296
pictorum 295
pura 44
regulina 295
rosea 297
rubra 296
salita 44
vitriariorum 296
vulgaris *ib.*
Magnesiata 61, 65, 116-117
flexuosa 117
granularis 116
spatosa 117
Magnesium
ochraceum 296
salitum 44
Malachites 344
Malleus 58
Maltha 278
Marcasita 289
Marcorelle 101
Marcgraf. Praef. 383
Marga 61, 65, 113-116, 136, 137
anonyma 116
arenacea 114
argillacea 114, 135
bituminosa 116
cretacea 114
farinacea *ib.*
fatiscens 115
friabilis 114
fullonum *ib.*
fusoria *ib.*
in aëre deliquescens *ib.*
induranda 115
nilotica 114
ochracea 139
porcellana 134
porosa 115
rubra 139
schistosa 115
M. terrea 113
viridi fusca 136
Margaceae 39
Margarita 17
Margodes 105
Marmo
brecciato 244
canello 107
cipolino 227
mischio 107
polveroso *ib.*
scritto *ib.*
verde di Corsica 236
Marmor 61, 65, 72, 103, 108, 359, 441
aceroſum 104
cellulosum 105
cipolinum 227
de monte Sinai 106
decussatum 104
Dolomiae 441
elasticum *ib.*
exesum 105
fissile 105, 108
fixum 119-121
florentinum 106
granulare 103, 105
margodes 105
metallicum 81, 82
micans 104
nigrescens 108
nobile 106, 108
Pappenheimense 105
phosphoricum 441
pictorium 106
polituram admittens 106
porosum 105
rude 103
schistosum 109
serpentinum 72
solubile 104, 106, 108
spongiosum 105
squamosum *ib.*
M. stratarium 106
stramosum 108
tardum 104
unicolor 104, 107, 108
variegatum 107
vulgatum 106
zonatum *ib.*
Marmoro proferon 72
Marsigli. (Com. a) 80
Mascagni 258
Mayer. Praef. 178, 392, 441, 443
Mazéar. Praef. 269
Maconites 104
Media 35
Medulla saxorum 135
Meerschaum 68
Melanteria 273
Meliedites 51
Mellites 62, 275, 282
Werneri 282
Melo montis Carmel 207
Membranacea 54, 56
Memphites 208
Menacanites 444
Mercurialia 19
Mercurius
mineralisatus 376-378
nativus 374
virgineus *ib.*
Mergelstein 230
Merges 56
Merret 390
Metalla 62, 64, 291-384
imperfecta 41
perfecta 37, 40, 41
Metherie (de la) 79, 279, 441, 442
Metrolithus 35
Meyer. Praef.

Mica

Mica 66-69, 156-158, 284, 442
compacta 157
crystallina 158
drusica *ib.*
ferri 326
fissilis 156, 157
flexuosa 157
hemisphaerica 158
hungarica 157
lamellosa 156, 157
laminosa 157
membranacea 156, 157
pictoria 284
prismatica 158
squamosa 157
striata 158
undulata 157
Micaceae 39
Micantia 53
Millepora 40
Milleporites 424
Minera.
antimonii 300
argenti 357, 358
arsenici 334, 336-338
cobalti 314-317
cupri 340, 344, 347
ferri 100, 188, 320-322, 325, 329, 330, 334.
martis 100
plumbi 364, 366-368
stanni 312, 313
wismuthi 354, 355
zinci 304-307
Minerae 25
Mineralogia. Praef.
Minervini 202
Mirabile 62, 256, 264, 265
genuinum 264
M. potassinum 264
semivolatile *ib.*
sulphureum 265
Mispickel 337
Misy 273
Mochas 208
Model 262
Modiolus 427
Modus 56
Molina 350
Mollia 52
Molybdaena 62, 291, 309, 310
membranacea 310
pura *ib.*
vulgaris 309
Molybdaenum
tritura arra 296
—— caerulescente 284, 310
—— rubra 294
Mondstein 181
Monnet 371
Monti 387
Moosagat 237
Morell 181
Morion 203
Morochtus 69
Morton 390
Morveau (de) 117
Mumia 279
mineralis *ib.*
nativa *ib.*
vegetabilis 142
Muria 62, 260-262
ammoniaca 262
aquatica 260
febrifuga 261
fontana 260
fossilis 260, 261
impura 261
lacustris 260
lapidosa 92, 127, 128
M. marina 260
montana *ib.*
nuda *ib.*
pholsphorea 80, 128
laxi 216
testarum 92
thermalis 260
Murkstein 226
Muschelsand 85
Muscitormia 56
Musculites 398
Muta 56
Mylius 72, 106, 207, 389
Mytilites 409

Nagelfels 245
Nagelfluh *ib.*
Naphtha 277
albicans *ib.*
Natrum 62, 256-258, 264, 265
acidulare 257
antiquorum *ib.*
crystatum 82
embryonatum 123
flexile *ib.*
lapidosum 94, 95, 122, 123
lenticulare 97
marmoris 258
murorum 257
nativum 257, 264
nudum 257, 264, 265
pyriticosum 122
spatosum 82
tetradecaëdrum 92
thermarum 264
urinosum 97
volatile 258
Nautilites 411
Nauwerk 263

Nephrites 71
Nephriticus *ib.*
Neritites 419
Neutra 48
Niccolum 62, 291, 352, 353
metallicum 352
ochraceum *ib.*
fulphuratum 353
Nierenftein 71
Nigrica 150
Nihil foffile 118
Nitor 53
Nitrum 62, 200, 201, 209, 256, 262, 263, 268.
baſaltinum 123
calcarium 260
cubicum 263
flammans *ib.*
humolum *ib.*
inane 202
lapidoſum 172, 200, 201
muriaticum 209
nativum 262, 263
quadrangulare 263
quartzoſum 172
ſemivolatile 263
ſpatoſum 94, 95, 97
ſuillum 109
terra mineraliſatum 263
truncatum 93
Nobilia 36
Noſe 105, 178, 180, 230, 234, 245
Notae 51-58
Novacula 147
Numus brattenburgenſis 406

Obſidianus 154
Oceanus 13
Occhio di pavone 107
Ochra 330
aeris 344
argenti 300
cobalti 314, 315
cupri 342, 344, 352
cyprii 340
ferri 139, 329, 330
flava 329
magneſiae 295
niccoli 352
nickeli *ib.*
nigra 113
plumbi 364
ponderoſa 342
rubra 139
ſtibii 300
veneris 342
viridis 344
wismuthi 315, 355
zinci 304
Oculi cancrorum 17
Oculus cati 181
mundi 159
Odor 56
Olearius 390, 394
Oleum
montanum 277, 278
montis zibini 278
Olivaeformis 55
Olivin. 178
Olivinus 61, 66, 178
fibroſus 178
ſpatoſus *ib.*
vitreus *ib.*
Werneri *ib.*
Ollaris 70, 72
Oniſcus
petrificatus 392
Onyx 208
Oolithus 103, 104
Opaca 53
Opalus 61, 66, 159-161, 181
cereus 160
hydrophanus 159
ligneus 160
nobilis 161
Nonnii *ib.*
piceus 159
vilior 160
vulgaris 161
Ophites 228, 239
Orchiti 101
Ornitholithus 62, 385, 388
oſſium 388
plumarum *ib.*
roſtri *ib.*
Orthoceratites 412
Oſteocolla 87
Oſteolithus 387
Oſtracites 404

Paederota 161
Pagurus
lapideus 391
Pallas. Praef.
Palombino antico 107
Paraſitica 56
Patellaria 419
Pechblende 293
Pechſtein 159
Pectinata 55
Pectinites 403
Pedionites 181
Peireſc. 248
Pelluciditas 53
Penna pavonis 410
Perforata 54
Peridiolithus 409

Petra
lucida 80
Moſis 214
Petracorius 298
Petrae. Praef.
Petrificata 386-440
Petrificatum 392
alterum piſiforme 392
cervi 387
hominis 386
ignotum 392
inſecti coleoptrati *ib.*
radicis 87, 435
valvulum echini referens 392
Petroleum 278
induratum 279
tenax 278
Petroſilex 61, 66, 184, 185
cryſtallinus 185
diaphanus 184
jaſpideus 185
opacus 184
ſemipellucidus *ib.*
Phacites 104
Phalloides 101
Phengites 107
Phlogiſta 62, 64, 275-290
Phlogiſton
argillae miſtum 281
Pholphoreſcentia 57
Pholphorus 88
Phytolithus 62, 385, 431-440
filicis 433
totaljs 431
Phytotypolithus 39
Picroſpatum 441
Pierre d'Egypte 186
de la lune 181
de Mocca 208
Pietra d'Egitto 186, 232
elaſtica 108
frutilioſa 246
nefritica 232
talchina 228
Pinguia 53
Pini 129, 180, 181, 441
Pinnites 410
Piperites 104
Piſa
carolina 103
Piſces
petrificati 389
Piſcis
in lapide 389
Piſolithus 61, 65, 103, 104
carolinus 103
Pix
montana 279-281
Plana 53
Plaſtica 52
Platina 62, 291, 383
del pinto 383
Plinius 161, 181, 215
Plumbago 284, 371
Plumbi
minera 366
ochra 364
Plumbum 62, 291, 364-374
alvernicum 369
arſenicale 366
arſenicatum 370
baſalticum 373
caeruleum 371
caeſio-griſeum 372
compactum *ib.*
corneum 370
cornubicum 373
P. cryſtallinum 372
cryſtallis hexaëdris 368
duplex 370
facie terrea 366, 368
ferriferum 373
flavum 368
fuligineſum 369
hercynicum 373
hexaëdrum 367
hyalinum *ib.*
jaſpideum 369
lapideum 368
micaceum 365
mineraliſatum 367, 368, 371-374
nativum 364
nitri ſpatoſi 368
nudum 364
ochraceum *ib.*
rubrum 367
ſabaudicum 374
ſpati cubici 366
ſpatoſum 366-368
ſtibiatum 373
terreſtre 366, 368
terreum 364, 365
virens 368
vitreum 366
vitriolatum 370
Plumoſa 53
Pomum
cryſtallinum 91
Ponderoſae 61, 63, 65, 79-84
Pondus 54
Porcellana 134
Porcellanjaſpis 186
Porcellanites 414
Porfido
roſſo 235
verde 231
Pori 32

Porphyr 230
hornartiger 234
Porphyrites 236
Porphyrius 62, 67, 227-238
aceroſus 231
acicularis 228
aegyptiacus 232
alpinus 229
amiantinus 236
Angliae 231
antiquus *ib.*
arenarius 227
asbeſtinus 229
auſtriacus 230
bacillaris 233
baryticus 235
baſalticus 232
bicolor 229
calcarius *ib.*
chlorogranaticus 231
corneus 235
corſicanus 236
cotiarius 230
cryſtallinus 237
decipiens 233
Delphinatus 231
duriſſimus 235
effervescens 237
ferrifer 229
fuldenſis 233
genuinus 235
granaticus 230
granatinus 228
granatifer 237
granitoides 230
helveticus 229
inaequalis 235
lamelloſus 232
metalliſer 230
micaceus 228
micans 229
nigerrimus 232
P. nitens 236
nitidulus 233
nothus 234
ocellatus 233
olivinus *ib.*
pedicularis 232
piceus 234
ponderoſus 227
radians 235
rhaeticus 227
rochlizenſis 235
ſchiltoſus 234
ſcorlaceus *ib.*
ſcorlinus 237
ſpadiceus 231
ſpataceus 235
ſpatoſus 232
ſpiculatus 229
ſpurius 228
ſquamoſus 232
talcoſus 227
tinnitans 231
tranſilvanicus *ib.*
tricolor 235
vulcanius 233
Porphyrſchiefer 235
Porta ſanta 107
Porus
aqueus 88, 100, 115
granaticus 97
igneus 144, 155
arenarius 144
lapideus 154
priſmaticus 145
pulverulentus 89
Pott 108, 307
Poudingſtone 245
Poun 259
Pouzzolana 143
Praſer 197
cryſtalliſirter 164
Praſius 197
Prehnites 164
Priapolithus 101
Priſma 55
Proüſt 130, 261, 264, 267, 333, 370
Pſeudoachates 184
Pſeudoadamas 200
Pſeudoamethyſtus 129
Pſeudoberyllus 204
Pſeudochryſolithus 204
Pſeudocryſtallus 205
Pſeudogalena 77, 306, 307, 381
Pſeudogemma 203
Pſeudohyacinthus *ib.*
Pſeudopalus 181
Pſeudombinus 203
Pſeudoſapphirus 204
Pſeudoſmaragdus 129, 204
Pſeudotopazius 204
Pſilander 277
Pulverulenta 53
Pumex 155
cinerarius 144
ſolidus 154
vitreus *ib.*
vulcanius 155
Punctagat 207
Puteolana 61, 66, 143, 144
arenacea 144
aſſimilis 143
genuina *ib.*
Pyramis 54-56
Pyrites 286, 288
aquoſus 333
colore rubeſcente 333
cryſtalliſinus 289
cupri 347, 349
embryo 124
ferreo-cupreus 349
ferri 288
minera-

P. mineralisatus 288, 349
nudus 286, 336
Pyromachus 61, 66, 182, 183
cinereus 182
cretaceus *ib.*
crystallinus 183
semipellucidus *ib.*
striatus 182

Quadrum 251
albescens *ib.*
Quarzkrystalle 132
Quartzum 61, 66, 194-205
album 198
aqueum *ib.*
calce ferri mistum 330
cellulosum 195
clavatum 202
coloratum 198
cotaceum 196
crystatum 195
crystallisatum 202, 203
cubicum 199
cylindricum 196
diaphanum 198
erosum 194
fibrosum *ib.*
fissile 195
foraminulentum 194
foveolatum *ib.*
fragile 197
globulosum 195
granaticum 176
granulatum 196
hyalinum 198
informe *ib.*
lacteum 197

Q. lamellosum 195
mobile 196
octaëdricum 199
opacum 197
pingue 198
purum 195, 197, 198
pyramidale 199
radiatum 196
rude 205
rupestre 197
selectum 195
solidum 198
spongiosum 195
stillatitium 197
tabulare 199
tinctum 198
triëdrum 199
vagum 196

Radiata 53
Radius articulatus 412
Raepke 70
Ragstone 48
Kakjord 112
Ramosa 54-56
Raspe 350
Rauchtopas 203
Rauschgelb 336
Rauschgelbkies 337
Razamowsky (Com. a) 303, 374
Reaumur 386
Redintegrata 29
Regulus antimonii 299
Reiske 390
Rene del Vesuvio 144
Reniformia 54, 56
Renovanz 343, 348, 362
Reticulata 54, 56
Retractoria 57
Reuss (Chrn. Fr.) 172, 186, 324
Rhizolithus 435
Rhomboidalia 54
Rhombus 55
Richter 268
Rigida 52
Rindenstein 88
Ringaget 237
Rinman 128, 162
Risigallum 336
Ritter 427, 430
Roeschgewächs 361
Roessler 303
Rogenstein 104
Romé de l'Isle 98
Rosacea 56
Rosinus 427
Rothgülden 362
Rottenstone 146
Rotundata 54
Rovato 259
Rowley. rag. 231
Rubicator 187
Rubicellus 173
Rubinus 170, 173
Rubrica 139
Rumpf 122, 201, 237, 282, 389, 391, 394, 406, 413.
Rupestria 56
Ruprecht (a) 298, 383
Rus 285

Sabulum 191
Sage 79, 164, 165, 248, 266, 299, 369, 370
Sal 256-274
alcali 257
alpinum 265
amarum 264

S. ammoniacum 262
caeduum 260
calcarium 258
commune 260, 262
cretae 267
culinare 260
digeſtivum Sylvii 261
fontanum 260
gemmae ib.
Glauberi 264
marinum 260
neutrum 264-266
perſicum 257
petrefactum 122
purgans 264
ſecretum Glauberi 264
ſedativum 258
Sale di creta 267
ſedativo 258
Salia. Praef. 62, 64
Salmiak 262
Salſa 56
Salzſtein 260
Sammterde 68
Sandaliolithus 409
Sandaracha 336
Sapida 56
Sapo 137
Saponarius 47
Sapparre 165
Sapphirus 171
Sardonyx 208
Sardus 207
Saturnites 371
Saunders 259
Sauſſure (de) Praef. 216, 228, 229, 242
le fils 165, 441
Saxum 214-219, 222-225, 230, 231, 236, 239, 242, 243, 245-247, 253.
S. aethereum 246
alpinum 223
amnigenium 253
angermannicum 215
arenarium 249, 254
arenoſo-micaceum 222
calcareum 104
clangoſum 223
compoſitum 153, 216, 218, 222-225, 236, 239.
conglutinatum 246
connatum 239, 245
colaceo-talcoſum 255
cotaceum 214, 218, 252, 254, 255
cotiarium 228
decuſſatum 222
fahlunenſe 252
fatiſcens 216
fiſſile 222, 224
fornacum 222
frumentale 255
fuſarium 214
glanduloſum 240, 242
granoſum 223
impalpabile 153, 223 236, 243
in aëre deliqueſcens 216
mareſtrandenſe 222
metalliferum 219, 230
micaceum 216, 223
molinum 254
montanum 215
morenſe 214
novaculare 224
petroſum 244-247
primigenium 239
punctatum 223, 255
radians 255
roeroſienſe 222
rubrum &c. 106
ſchiſtoſum 153, 325
ſcorlinum 223
ſerpentinum 227
ſpatoſum 214
Stenonis 254
talcoſum 222
undulatum 254
viridi-caeruleſcens 216
Scabra 53
Sceletonalces 387
Sceliti 102
Scepterkriſtall 203
Scheele. Praef. 284, 293, 310
Scheelium 294
ochraceum 294
Scheffer 383
Scherbencobolt 335
Scheuchzer (J.) 106, 148, 201, 389, 391, 406, 412, 427, 430
Scheuchzer (J. J.) 388, 389, 391, 431
Schiſtolithus 61
Schiſtoſpatum 65, 98
fiſſile 98
Schiſtoſa 53
Schiſtus 105
aluminaris 269
bituminoſus 149
caeruleus 148
calcarius 105, 108
carbonarius 149
cinereus 153
communis 149
compactiſſimus ib.
diverſo colore ib.
durus 148
effervef-

S. effervescens 108
florentinus 107
fusco-cinereus 109
fuscus *ib.*
margaceus 115
mollis friabilis 150
— niger *ib.*
niger 147, 149
— durus 147
— — rudis 148
— friabilis 150
— pinguis 149
— polituram quodammodo admittens 147
purpurascens 148
rhombeus 159
scriptura atra 150
— cinerea 148
solidus crassus 149
— durus 148
subtilior niger *ib.*
tabularis 147
terrestris 149
viridis 115
Schneidestein 225
Schnecker 130
Schoerl
aquamarinfaerbiger 165
blauer *ib.*
gelblichter hyacinthfaerbiger 442
grüner 178
rother 443
topasfaerbiger sechsseitiger 442
violetter 167
weisser 173
Schoerlit *ib.*
Schreber (a) 87, 92, 103, 118, 133, 136, 180, 236, 260, 315, 332, 389, 390, 392, 394, 412, 413, 435
Schreiber 303, 316
Schriftstein 124
Schroeter 228
Schüz 135
Schulze 230, 431
Schwefelstein 251
Scilla 396
Scintillantia 57
Scopoli 94, 99, 181, 268, 307, 383
Scoriae pulverulentae 144
Scoria leggiere 155
Scorlites 173
Scorlus 61, 66, 167-169
electricus 168
genuinus *ib.*
granatinus 167
tabularis *ib.*
vesuvianus 442
vitreus 167
Scriptura 56
Sedativspat 132
Segregata 53
Seifenstein 70
Selb 359
Selenites 122, 123
Seleniticae 39
Selliformia 56
Semimetalla 25, 32, 33, 35-37, 40, 49
Semivolatilia 57
Seriata 54-56
Serpentinstein 71, 228
Serpentinus 61, 65, 171, 72
crystallinus 72
fissilis *ib.*
S. genuinus 71
nephriticus *ib.*
Serviere (de la) 116
Sevum 281
minerale 282
Silex 159, 181-187
cinereus 182
communis *ib.*
concretus 245
corneus 182
cretaceus *ib.*
igniarius 183
margaceus 186
marmoreus 182, 184
opacus 182
polyzonias 184
pyromachus 183
rupestris 187, 189, 237
schistosus 189
semipellucidus 183
vagus 182, 186, 206-208
virescens 184
Siliceae 61, 63, 66, 170-212
Sintea 88
Smaragdmutter 197
Smaragdus 175
caeruleo-viridescens 173
gemma 175
Smectis 69-72, 136
crystallisatus 151
subtilis 114, 136
Smiris 61, 66, 187
Solenites 399
Solidus 56
Solitaria 55, 56
Solubilia 57
Solventia 58
Sonora 56
Sonus *ib.*

Somnus 175
Sory 273
Spada 387
Sparta 55
Spatum 61, 65, 89-98
adamantinum 213
alcalinum 90, 93
arenarium 90
bononienſe 80
botryoides 91
bracteatum *ib.*
calcareum 89, 92, 96
campeſtre 179
celluloſum 91
chryſolithinum 98
columnare 123
compactum 90
confuſum *ib.*
condatum 95
cryſtalliſatum 91-97
cubicum 92
dodecaëdricum 94
druſicum 91
durum 179
ferriferum 329
fixum 178
frictione foetidum 109
fruticuloſum 91
fugax 89
globoſum 91
granaticum 97
gypſeum 119, 121,
hyalinum 90
inane 91
informe 90, 98, 121, 179
lamelloſum 98
lenticulare 97
lucens 128
magneſiatum 117
molle 100
objecta duplicans 90
S. octodecaëdrum 95
opacum 89
orbiculatum 94
pellucidum 90
pentaëdrum 96
pentagonum *ib.*
plumbiferum 366
ponderoſum 80-83
prismaticum 93, 94
pyramidale 96
reniforme 91
rhombeum 92, 93
rhomboidale 89, 90
ſchiſtaceum 98
ſcintillans 179, 180, 298
ſexangulare 93, 95, 96
ſiliceum 179
ſolidum 127
ſolubile 89, 90
ſpeculare 90
ſtalacticum 91
tetraedrum 93
tinctum 90
triëdrum 93
trigonum 97
undatum 98
Specularia 54
Specularis 121
Spekſtein 70
Spener 388
Sphaerica 54
Sphaeroidea *ib.*
Spica frumenti metallaris 439
Spielmann 370
Spinellus 173
Spongioſa 54
Spuma
lupi 294
maris 68
Spumeſcentia 57
Squamoſa 53
Ställſten 222
Stalactites 65, 87, 88, 99, 103, 124
fungiformis 101
globuloſus 103
gypſeus 119, 124
quartzoſus 197
ramuloſus 99
ſolidus 102
ſpatoſus 100
ſtillatitius 101
ſtiriacus 99
Stalagmites 100, 101
Stangenſchoerl 168
weiſſer 173
Stangenſpat 82
Stanni
minerae 312, 313
Stannum 62, 291, 310-313
amorphum 310, 312
aureum 311
cryſtallinum 313
cryſtalliſatum 168, 176
granulatum 312
ligneum 311
mineraliſatum 311, 312
nativum 310
nudum *ib.*
polyedrum 176
pyriticoſum 311
ſpati 80, 311
ſpatoſum 294, 311
Steatites 69-72
Stein
beugſamer 248
thumer 167
Steinmark
phoſphoreſcirendes 135

Stelechites 87
Stellaris 61, 65, 110
Tranſilvaniae 110
Stellata 53-56
Stenkol 281
Sterile 306, 307
nigrum 306
Sternachat 237
Stibigo 300
Stibii
ochra 300
Stibium 62, 291, 299-303
argentiferum 302
arſenicale 299
cryſtallinum 302
fibroſum 300, 301
mineraliſatum 299-301
muriaticum 302
nativum 299
nudum *ib.*
phoſphoratum 302
rubrum 299, 300
ſtriatum 301
vulgare *ib.*
Stiernſlag 76
Stiptica 56
Stiria 100
Stirium 99, 119
marmoreum 99
Stobaeus 406
Storr. Praef. 71, 188, 220, 225, 227, 235, 265.
Stoutz 324
Strahlſchoerl 76
Striata 53
Strontianites 64
Stuckeley 389
Stüz 165
Subdulcia 56
Suber 74
montanum *ib.*
Succinum 62, 275, 282, 283
durius 283
electricum 282
Suckow 375
Suillus 61, 65, 108, 109
cryſtallinus 109
lamelloſus *ib.*
marmoreus 108
ſchiſtoſus 109
Sulphur 62, 275, 286-290
ferro mineraliſatum 288, 289, 333
ferro mixtum 288, 289
figuratum 288
hepaticum 287
marte ſaturatum 289
nativum 286, 287
nudum *ib.*
terreum 287
thermarum 286
vivum *ib.*
vulcanium *ib.*
vulgare 287
Sulphurea 56
Superficies 53
Swab. Praef. 270, 316
Swedenborg 387
Syenites 215

Tabulare 54-56
Taelglten 106
Talca 50
Talcoſae 61, 63, 65, 68-78
Talcum 61-65, 68-71, 74, 76-77, 225
brianzonicum 69
T. cosmeticum 69
cubicum 321
fullonum 68
lamellare 158, 225
luteum 158
medicinale 69
membranaceum 225
molliuſculum 69, 157
officinarum 69
porcellanum 68
radiatum 69
rubrum 139
ſchiſtoſum 71
ſquamoſum 68
ſubfiſſile 139
ſubfriabile 135
terreum 86
viridens 135
Talkſchiefer 71
Tarras 145
Tartarus
vitriolatus 264
Tellinites 399
Tenacia 52, 53
Tenuia 53
Tepida *ib.*
Terebratulites 408
Terra
aluminis 133
auſtralis 63
calcaria 108, 125, 266, 329, 342, 364, 365.
colonienſis 17
fiſtularia 135
fullonia 136
fullonum *ib.*
gypſea 344
lateritia 137
lemnia 136, 137
luſitanica odorata 139

T. miraculosa Saxoniae 135
palaestina 113
plumbea 365
ponderosa 61, 65
salita 58
porcellana 134, 135, 139
pouzzolana 143
puteolana *ib.*
silicea 61, 66
tripolitana 140
umbria 142
verde 140
veronensis *ib.*
Terrae. Praef. 61, 62, 65-255
adamantinae 61, 67, 213
aggregatae 62, 67, 214-255
argillaceae 61, 66, 133-169
calcariae 61, 85-132
ponderosae 61, 65, 79-84
siliceae 61, 66, 170-212
talcosae 61, 65, 68-78
Terrea 53
Teffera 55
Textura 53
Theophraftus 181
Tigerstein 255
Tilly 281
Tincal 259
Toadstone 47
Todtes Liegendes 247
Topasfels 225
Topazius 171, 172
chrysolithus 175
flave rubens 172
Topfstein 70
Tophus 61, 65, 87-89, 102, 115, 332
alter 99
argillaceus 87, 115
communis 87
incrustans 88
lebetum *ib.*
margaceus 87
testaceus 89
thermalis 88
Tubalcaini 332
turbinatus 101
Tourmalin 168
Transsubstantiata 29
Trapezium 448
Trapezoidea 54
Trapezum 152
Trapp *ib.*
hornartiger 234
Trebra (a) Praef. 135, 228, 253
Tremolites 61, 65, 110
Hoepfneri 110
Triewald 281
Trillingskrystall 203
Trip 168
Tripela 140
carinosa 146
solida 140
Tripolitana *ib.*
Tritura 56
Trochilites 416
Trümmerachat 237
Truncata 55
Tuberosa 54
Tubipora 40
Tubiporites 421
Tubiporus *ib.*
Tubulites 413, 420
Tubulosa 54
Tubulus concameratus 413
T. marinus 413
Tufa 144
Tungsten 293
Turbinites 417
Turwis 386
Turcosa *ib.*
Turfa 62, 275-277
cespitosa 276
ericetorum *ib.*
foliata *ib.*
maritima *ib.*
muscosa *ib.*
palustris *ib.*
picea 277
solida *ib.*
Turmalinus 168
Typolithus vegetabilis 431

Ubelacker 88
Umbra 142
Uncinulata 53
Undulata *ib.*
Uranites ochraceus 292
spatosus *ib.*
sulphuratus 293
Uranium 62, 291-293
ochraceum 292
sulphuratum *ib.*
Uterus crystallinus 207
Uvaeformia 55, 56

Vaga 56
Vandelli 88, 154, 286
Variabilia 57
Vegetabile lithanthrace impraegnatum 280

Veltheim (a) Praef. 41-43, 145, 359
Verdello 107
Vermiculites 420
Veſiculoſa 54
Veſtungsachat 237
Vetrificazioni 154, 155
compatte 154
filamentoſe 155
poroſe 154
Vincent de S. Villars 116
Violaceus 17
Viride montanum 344
Vismuthum 354
Vitreſcentia 57
Vitriolum 62, 256, 270-274
album 271
atramentarium 273
caeruleum 271
cupratum *ib.*
cupri *ib.*
cupro-zinceum *ib.*
cyprium *ib.*
ferratum 272
ferri *ib.*
hermaphroditum 271
lapidi immiſtum 273
magneſii 270
martis 272
mineraliſatum 273
mixtum 271
nativum 271, 272
niccoli 271
rude 273
ſchiſti *ib.*
terreum *ib.*
triplum 272
turfae 274
veneris 271
viride 272
V. zinci 271
zinco-ferreum 272
Vitrum
foſſile 154
moſcoviticum 156
ruſſicum *ib.*
vulcanium 154
Vogel. Praeſ. 39, 40, 69, 71, 72, 74, 75, 80, 87, 108, 118-121, 129, 134, 137, 139-141, 145, 163, 170, 182, 186, 204, 211, 245-280, 282, 294, 300-307, 312, 315, 322, 329, 335, 342, 344, 353, 361, 390, 391, 406, 408, 411, 412, 428.
Voigt. Praef. 178, 180, 190, 223, 224, 230, 234, 247.
Volatilia 57
Volkmann 397, 426, 427, 433

Wacca 152, 339
Wad 296
Wagner 397, 427
Walch 388, 391, 396
Wallerius. Praeſ. 32, 33, 69-75, 81, 86-109, 111-116, 118-122, 125-129, 134-158, 161, 165, 168, 170-176, 179-187, 189, 191-193, 195-198, 200-208, 210, 214, 225, 231, 232, 236, 237, 240, 242, 244-255, 257-273, 276, 282-302, 304-342, 344-347, 349, 352-358, 360, 362-368, 371-374, 376, 386, 388, 395, 431, 435, 439.
Waſſeropal 181
Waſſerſtein 88
Watſon 383
Watt 79
Wedgewood 63, 296
Weiserz 345
Weisgülden 348, 363, 373
Weisgültig Erz 349
Welſch 201
Weltauge 159
Werner. Praef. 50, 51, 98, 129, 130, 137, 164, 178, 183, 196, 206, 223-225, 232, 234, 240, 292, 349, 359
Weſtrumb 132, 191, 255, 444
Widenmann. Praef. 232, 285
Wiegleb 68, 187, 190
Wismuthi
ochra 315
Wismuthum 62, 291, 354-356
calciforme 355
commune *ib.*
iners *ib.*
martiale *ib.*
mineraliſatum 355, 356
nativum 354
nudum *ib.*
ochraceum 355
terreſtre *ib.*
Withering 79, 231
Witherites 79

Wolffart

Wolffart 201, 389, 390, 408, 411, 426, 439,
Wolfram 294
Wolframum 62, 291, 293, 294
album 293
Woltersdorf. Praef. 34, 69-72, 87, 93, 104, 106, 111, 119, 120, 136, 137, 139, 140, 147, 148, 150, 176, 182, 184, 188, 203, 207, 237, 255, 257-264, 267, 271-273, 277-280, 283, 288, 300, 306, 312, 322-330, 336, 337, 342, 344, 346, 347, 353, 356, 360, 362, 363, 372, 373, 375, 392, 394, 406, 408, 411, 413, 426, 427, 430, 438.
Wood-tin 311
Wormius 72, 80, 122, 201, 390, 397, 406, 408, 412, 413.
Woulff 366, 375
Wulffen (a) Praef. 368

Xyloftea roſtrorum avium 388

Zanichelli 391
Zechſtein 230
Zeolites 126, 163, 168
Zeolithus 61, 66, 162-166
argenteus 166
bohemicus *ib.*
capillaris 164
clavatus 163
columnaris 165
combuſtus 166
conglomeratus *ib.*
cubicus 163
farinaceus 162
fibroſus 163
lamelloſus 162
priſmaticus 163
quartzoſus 166
radiatus 162
ſcintillans 164
ſtillatitius 163
tabularis *ib.*
varius 166
viridis 164
Zeylanites 442
Zielona 261
Zimmermann (E. W.) 262
Zinci minerae 304-307
ochra 304
Zincum 291, 304-309
argilloſum 306
calciforme 304, 306
canum 307
cryſtallinum 305, 308
cryſtalliſatum 305
fuſco inquinans 284
lamellis decuſſatis 308
lamelloſo-imbricatum *ib.*
micaceum 307
mineraliſatum 305, 307
ochraceum 304
pulverulentum *ib.*
rapax 307
ſemiteſſellatum *ib.*
filiceum 305
ſpatoſum *ib.*
ſtibiatum 308
ſubterreum 306
ſulphuratum 307
Swabii *ib.*
terreſtre 306
vitreum 305
Zingiberites 101
Zinnober 376
Zinnſpat 311
Zoolithus 62, 385-387
bovis 387
cervi *ib.*
cornu cervi *ib.*
dentis 386
hominis *ib.*
roſmari 387
ſimiae *ib.*
ſoricis *ib.*
Zwillingskriſtall 203
Zwitter 312

FINIS.

INSERT FOLDOUT HERE

A
B
C
K